

WILLIAM
WORDSWORTH

Præludiet 1805

Eneboeren

Engelsk-dansk udgave

En prosaoversættelse

WILLIAM
WORDSWORTH

Præludiet 1805

Eneboeren

Engelsk-dansk udgave

En prosaoversættelse af
Glenn Madsen

København
2020

William Wordsworth: Præludiet 1805, Eneboeren.
Oversættelse og indledning.
© Glenn Madsen. København 2020.
Alle rettigheder forbeholdes.

William Wordsworth
7. april 1770 – 23. april 1850

„And hark! the Nightingale begins its song,
Most musical, most melancholy bird!
A melancholy bird! Oh! idle thought!
In nature there is nothing melancholy.”

Samuel Taylor Coleridge

INDHOLD

FORORD	7
INDLEDNING	9
PRÆLUDIET 1805 [1798-1805]	
1. bog: Introduktion – Barndom og skoletid	16
2. bog: Skoletid (fortsat)	48
3. bog: Ophold i Cambridge	72
4. bog: Sommerferie	104
5. bog: Bøger	128
6. bog: Cambridge og Alperne	158
7. bog: Ophold i London	192
8. bog: Kærlighed til naturen fører til kærlighed til mennesket	228
9. bog: Ophold i Frankrig	270
10. bog: Ophold i Frankrig og Den franske Revolution	314
11. bog: Fantasien, beskadiget og genskabt	364
12. bog: Samme emne (fortsat)	384
13. bog: Slutning	402
ENEBOEREN	
HJEMME I GRASMERE [1801]	424
1. del, 1. bog af Eneboeren	
UDFLUGTEN [1814]	464
2. del af Eneboeren	
1. bog: Vandringsmanden	482
2. bog: Den Enlige	530
3. bog: Modløshed	574
4. bog: Modløshed, afhjulpet	620
5. bog: Præsten	682
6. bog: Kirkegården mellem bjergene	730
7. bog: Kirkegården mellem bjergene, fortsat	790
8. bog: Præstegården	840
9. bog: Vandringsmandens tale og et aftenbesøg til søn	868
Wordsworths noter til udflugten.	903
LITTERATUR	912

FORORD

Den her foreliggende oversættelse er en prosaoversættelse og *ikke* en gendigtning. Linjeinddelingen er i overensstemmelse med den engelske tekst, men undtagelsesvis er der foretaget linjeombytninger af hensyn til naturligheden af det danske sprog; dog man skulle uden vanskelighed kunne bruge oversættelsen i forbindelse med læsning af originalen.

De tre bind tilsammen indeholder alle Wordsworths skønlitterære hovedværker, samt en lang række mindre digte. Endvidere er der uddrag af hans prosa.

De engelske tekster er hentet fra nettet, som er eftersat ved hjælp af moderne udgaver.

Alle bibelcitater er fra den danske oversættelse 1931/48.

Mile, og *yard* er omsat til metersystemet.

Bemærk venligst: dette er ikke en udgave af Wordsworths værker, men en dansk prosaoversættelse med vedlagte originaltekster.

Indledning findes i Udvalgte digte, bind 1.

Glenn Madsen 2020

Præludiet 1805 er opdateret 2/3/2024 — resten følger senere.

INDLEDNING

Wordsworth arbejdede på *Præludiet*, digtet til Coleridge, som han kaldte det, helt til frem til 1839, hvorfra den sidste reviderede version foreligger. *Præludiet* blev påbegyndt 1798. I 1799 forelå en to-dels udgave af digtet,* hvor de to dele senere indgik i *Præludiet* 1805, svarede til hhv. bog 1 fra verslinjen "Was it for this?" l. 272 og bog 2. Det samme gør sig gældende for 1850-udgaven, her er verslinjen "Was it for this?" l. 269. Denne udgave fra 1850 blev den sidste reviderede udgave. Den udkom efter hans død i 1850. Titlen stammer fra hans kone Mary. Hans samtid kendte således kun de korte uddrag fra digtet, som Wordsworth lod udgive i sin levetid (se bind 1).

Wordsworth betragtede digtet som en del af eller en indledning til han store digt, hans magnum opus *the Recluse*, 'Eneboeren'. I et brev til Sir George Beaumont d. 3. juni 1805 skriver han: „Jeg har den fornøjelse at kunne fortælle, at jeg har afsluttet mit digt [*Præludiet*] for 14 dage siden. Jeg havde set frem til denne dag som en, der ville være yderst lykkelig, og jeg var i sandhed Gud taknemmelig for at have levet længe nok til at have afsluttet arbejdet, sådan som det foreligger. ... Dette værk kunne man anse for at være en slags søjlegang til *Eneboeren*, en del af den samme bygning,† som jeg håber snart at kunne gå i gang med for alvor; og hvis det bliver mig tilladt at afslutte det og yderligere at skrive et digt af den episke slags, vil jeg anse min livsopgave for at være udført.”

Præludiet, er det første lange selvbiografiske digt i den engelske litteratur. I digtet undersøger Wordsworth minutiøst sit eget sjæleliv, idet han eftersporer og forsøger at beskrive hvordan et digtersind vokser. Denne nødvendige selvoptagethed eller egocentri beklager Wordsworth selv, dog er det en egocentri, der omfatter et hvilket som helst menneskes ego, omfatter menneskesindet i al almindelighed. Det er en sublim egocentri (som John Keats kaldte den‡), sublim fordi den overskrider forfængelig og indbildsk selvoptagethed; fordi Wordsworth gennem sine analyser af sit eget sind, bevæger sig frem mod en moderne psykologisk forståelse af sin egen natur og således i bredere forstand af menneskenaturen.§

I digtet søger han rødderne til sin skabende kraft, som han finder i sine barndomsoplevelser. I særdeleshed beskæftiger han sig med den rolle naturen har haft i at forme og stimulere hans voksende fantasi. Naturen opfattes som en opdrager og en varig kilde til styrke, inspiration og fornyelse; den er gennemtrængt af en udødelig ånd, en guddommelig sjæl som vi har del i. 'Naturen selv ... er Guds åndedrag' (5; 221) skriver han. Gennem naturen forbindes han med Gud. Han opdager Gud i sin egen sjæl. Han mener, der findes et øverste intellekt,

* *Præludiet* 1799 findes i bind 1, s. 320.

† En tegning af denne bygning kan ses i (Gill*, 71). Se også Wordsworths nærmere beskrivelse i forordet til *Udflugten*.

‡ 'The egotistical sublime' i John Keats' brev af d. 27 okt. 1818. Keats mente det som en kritik af Wordsworth og baserede sig på Wordsworth digtning indtil da; som bekendt blev *Præludiet* ikke udgivet før 1850.

§ *The New Enc. Brit.* vol 12, 753. – 2002.

den ene store bevidsthed som mennesket er agent for, og som skaber samkvetmet mellem mennesket og naturen. Dette er ikke en kristens gudstilbedelse, men har sin oprindelse i mystiske oplevelser; og dermed er de ligeså uforståelige for almindelige mennesker som f.eks. en kristen mystikers oplevelser er det. Dette er et forhold, Wordsworth selv udtrykkeligt gør opmærksom på i sin noten til *Udødelighedsoden* (se. bind 1). Den beskrivelse af Gud som Wordsworth giver i disse passager, tolkes som eksempler på Wordsworths tidlige panteisme. Således blev han senere efter udgivelsen af *Udflugten* kritiseret for, at han ikke skelner mellem Guds værk og Gud selv.* Wordsworth afviste selv denne panteistiske udlægning på det bestemteste.†

Disse dele af digtet – med det ovennævnte forbehold overfor beskrivelserne af de mystiske oplevelser, som for den almindelige læser reduceres til ren, men ikke uinteressant digtning – og de historier, der gør læsningen afvekslende, så der opstår en slags ebbe flod oplevelse, hvor episke passager pludselig afbrydes af lidenskabelige sange, er tilgængelige nok, vil jeg mene. Digtets vanskelighed består i de filosofiske passager. Wordsworths fortolkninger af de metafysiske oplevelser, som fantasien skaber, eller som han ser i kraft af fantasien (jf. Indledningen i bind 1). Fantasien, digterkraften, opfattes som en skabende og visionær kraft. En kraft der skaber indsigt, dybere end fornuften og dog *er* fornuft, fornuften i sin mest ophøjede form, eller sandheden. Det er i kraft af denne, vi kan få en følelse af det evige liv, af uendelighed og af Gud (13;166-84). Oplevelserne er budskaber fra naturen, fra 'en anden virkelighed' eller fra Gud. Disse blikke ind i fantasiens verden opstår uforberedt, det er ikke tilstande, Wordsworth bevidst kan fremkalde. Fantasien er for Wordsworth en uforståelig kraft. I sit inderste væsen er den et mysterium, et mysterium, der formidler et mysterium, der opleves som betydningsfuldt, føles som sandheden om livet og alt hvad der er i verden. Her et citat fra 1850-udgaven (6; 592-94):

Fantasien – her kaldes magten således
på grund af menneskesprogets triste uduelighed –
denne ærefrygtindgydende magt steg op fra sindets afgrund.‡

* Angående Wordsworths panteisme se også fragmentet i bind 1 s. 366 hvor han taler om dette:

„ene indre liv ...
i hvilke alle væsener lever med Gud, er selv Gud,
idet de eksisterer i et mægtigt hele”

Disse panteistiske forestillinger blev udeladt i 1850-udgaven – En sammenligning mellem 1805- og 1850-udgaven findes i (Prelude) og (Prelude*). Hovedforskellen er arten af religiøsitet. Den naturreligiøsitet, der kommer til udtryk i 1805-udgaven, blev nedtonet og relateres til traditionelle kristne dogmer, hvis muligt, i 1850-udgaven. Sproget ikklædes kristendommens sprog og talemåder, hvilket præger digtet på en måde, der er fremmed for digtets oprindelige ånd (Prelude, xxxv). Det er dog ikke helt simpelt. Begge elementer er aktive i 1814-udgaven af *Udflugten*, nemlig den egentlige panteisme, som er uden etik, og så en guddommelighed, der varetager de moralske og åndlige værdier, de første pligter og den højeste dyd. Om panteisme, se afsnittet *Pantheismen* i Søren Holms *Religionsfilosof* (Holm, 207-25).

† Se bind 2, 625 i brevet til Cathrine Clarkson, d. 5. jan 1815.

‡ I 1805-udgaven er stedet (6; 525-29).

De oplevelser Wordsworth har i kraft af fantasien bliver meget sjældent udlagt symbolsk eller fortolket. Et godt eksempel på dette er digtet *Et natstykke* (se bind 1). Wordsworth er i stand til at videregive sin egen metafysiske oplevelse af sceneriet, der bringer ham i en meditativ, tankefuld sindsstemning, han er *'left to muse upon the solemn scene'*, hvilket er digtets slutning. Som læser spørger man så: „Hvad betyder dette digt?“. Forståelsen af hændelsen kan næppe forklares undtagen som en redegørelse for selve oplevelsen.* Det er oplevelsen, *følelsen* der er erkendelsen, følelsen er den dybe visdom – budskabet fra naturen. Oplevelserne indeholder en fornemmelse af betydningsfuldhed og en følelse af uendelighed. Senere kan digteren via sin erindring drage oplevelsen frem, huske den i ro, som Wordsworth siger i forordet 1800-2.

Højdepunktet, hvor Wordsworths fantasi udfolder sig kraftigst, højdepunktet af hans imaginative kraft, er bestigningen af bjerget Snowdon i Wales. Hele passagen findes i bog 13, ll. 1-119, som både omfatter oplevelsen selv og en af de sjældne symbolske udlægninger af hvad, der oplevedes. Selve begivenheden er beskrevet i ll. 36-65: Da han nåede toppen lod det til, at jorden for hans fødder blev lysere, der var ikke tid til at spørge om årsagen til dette, for med ét var der et glimt på græstørven. Han så op og så månen stod højt på en skyfri himmel, og han befandt sig ved bredden af et uhyre tågehav. Månen stirrede ned på dette skue i ensom pragt, og fra bredden var der en blå kløft, en revne i tågegusen gennem hvilken lyden af brusende vande steg op som med én røst. Synet var en fryd, storslået i sig selv, men i denne passage af en kløft havde naturen indlogeret sjælen, det heles fantasi.†

Senere bliver dette syn for Wordsworth netop billedet på den mægtige ånd, som har uendeligheden i sig og er ophøjet ved en undertilstedeværelse, der er en fornemmelse af det guddommelige og af Gud, og hvad der end er dunkelt og grænseløst i vort væsen. Naturen havde dér udstillet en sådan ånds virke ved at vise det herredømme, hun ofte udfolder over tingenes ydre skikkelse (13; 66-78).‡

Også det følgende afsnit bør fremhæves (13; 120-65). Det er en apoteose om kærligheden, hvor han skelner mellem en menneskelig, illustreret ved lammet og dets mor, og en højere åndelig, intellektuel kærlighed, der kun kan fattes ved fantasiens hjælp:

men der findes en højere kærlighed
 ... en kærlighed der kommer ind i hjertet
 med ærefrygt og en følelse, som spreder sig gennem dig.
Din kærlighed er blot menneskelig, *denne* hidrører
 mere fra den rugende sjæl og er guddommelig. (13; 162-65).§

Hjemme i Grasmere. Den første bog af den planlagte, eller snarere påtænkte trilogi *Eneboeren*, blev digtet mellem 1800 og 1806. Grasmere bliver her skil-

* (Warnock, 119).

† det heles fantasi: *the imagination of the whole*.

‡ Jf. også *Tintern Abbey* ll. 94-103.

§ Fra *Præludiet 1805*, bog 13.

dret som et nyparadisisk sted, hvor et lykkeligt hverdagsliv udfolder sig.* Muligvis skulle *The Turf of Primroses*,† der er uafsluttet, have udgjort anden bog af denne første del af trilogien. I programerklæringen sidst i *Hjemme i Grasmere*, det såkaldte 'Prospekt' giver Wordsworth nærmere besked om værket indhold. Eneboeren skal være et filosofisk digt, der omhandler mennesket, naturen og samfundet.‡ Ideen til dette værk er S. T. Coleridge hovedsagelig ansvarlig for. Et fantastisk projekt, hvor intet var for småt, intet for stort til at blive en del af dette digt, der ville blive det 'første og eneste sande filosofiske digt', som Coleridge kaldte det.§

Udflugten. Oversættelsen er efter førsteudgaven 1814. Om digtet skriver E. de Selincourt: „Han skulle gøre arbejdet på *Udflugten* til det vigtigste i de næste 9 år [9 år efter Præludiet 1805]: det blev udgivet med titlen *Udflugten, som er en del af Eneboeren* i 1814. Hans uopfyldte løfte om *Eneboeren* tyngede hans samvittighed og var omfattet af hans venners forhåbninger resten af hans dage. Han forsøgte stadigvæk at være tro mod Coleridges plan om det store filosofiske digt, dog er det klart ... at der helt fra begyndelsen var divergenser mellem Wordsworths egen idé om *Eneboeren* og Coleridges plan. Coleridge tilsigtede en filosofisk afhandling afleveret autoritativt af digteren selv. Wordsworth definerede tidligt sit emne som 'at give *billeder* af naturen, mennesket og samfundet' og de tidlige Alfoxden-notesbøger 1797-8 viser, at de spredte fragmenter, som han senere talte om, var hastigt nedkradsede noter, der falder i tre kategorier: (1) Beskrivelser af naturscener og billeder, som gjorde indtryk på ham. (2) Fortællinger om mennesker og skitser af personer og (3) filosofiske refleksioner, der ville udspringe af begge de foregående kategorier. Wordsworth gjorde rigtigt i at følge sin egen tilbøjelighed; hans poetiske tænkning udsprang af han egne levende erfaringer og kunne kun leveres gennem billeder og hændelser og personer, der tilhørte menneskelivet og naturen, således som han kendte det; *Præludiets* selvbiografiske stil, og i mindre grad den dramatiske og fortællende stil i *Udflugten*, passede til hans geni.”**

I et brev til Coleridge d. 22. maj 1815 skriver Wordsworth, da han ad omveje har stiftet bekendtskab med Coleridges kritik af værket: „Et af mine hovedformål i *Udflugten* har været at anskue de almindelige sandheder, især i forbindelse med menneskers følelser, ud fra et interessant synspunkt; og snarere huske folk på deres viden, således som den ligger skjult uvirksom og uværdsat i deres egne bevidstheder, end at viderebringe lærte eller forfinede sandheder.” (Letters, 182). Som svar sendte Coleridge en udførlig kritik af værket til Wordsworth: „Jeg havde forestillet mig, at du først havde anstillet abstrakte betragtninger over menneskets evner og overensstemmelse mellem disse og menne-

* (Gravil, 353).

† Ikke medtaget i oversættelsen.

‡ „Om Mennesket, om Naturen og om menneskelivet.” “On Man, on Nature and on Human Life.” Programerklæringen er medtaget i *Hjemme i Grasmere*, ll. 754-860, hvorfra den oprindeligt stammer. Senere blev den flyttet til *Udflugten* som en del af indledningen.

§ (PW 5; 363-4).

** (Ibid., 367-9).

skets handlingssfære, og først om følelserne, berøring og smag, så om øjet og til sidst om øret; at have lagt et solidt og urokkeligt fundament for denne bygning ved at fjerne Lockes og de dogmatiske fysikers sofismer og vise, at sanserne er levende vækster og udviklinger af sindet og ånden i en meget rigtigere og højere forstand, end at sindet kan siges at være formet af sanserne. — Dernæst, havde jeg forstået, at du ville betragte menneskeracen i sin konkrethed, have afsløret det absurde begreb i Popes *Essay on Man*, og hos [Erasmus] Darwin og hos alle de utallige, der tror på — selv (underligt nok) blandt kristne, — at mennesket har udviklet sig fra orangutang-stadiet — hvilket i den grad er i strid med al historie, al religion, ja, al filosofi — og at have bekræftet, at et fald i en vis forstand har fundet sted, som en kendsgerning, hvis mulighed ikke kan forstås ud fra viljens natur, men ud fra den virkelighed som er bevidnet gennem erfaringen og samvittigheden — . . . — Kort sagt, kendsgerninger opløfter til teori — teori til love — og love til levende åndsevner — sand idealisme, der nødvendigvis fuldkommengør sig i realisme, og realisme der forfines til idealisme.” Her citeret fra (Gill**, 310).*

Handlingen i Udflugten er enkel. Digtet begynder med, at forfatteren, digtets jeg-person og dets fortæller, efter aftale møder en aldrende bissekræmmer, historiens Vandringsmand, foran et forfaldent hus. Forfatterens redegør for Vandringsmandens livshistorie, hvorefter denne fortæller digteren om Margarets skæbne. En fortælling der er identisk med digtet *Huset der lå i ruiner* i bind 1. I de næste to dage vandrer de omkring, begiver sig derefter af sted for at besøge den Enlige, en ven og landsmand af Vandringsmanden. Den Enlige er en menneskefjendsk eneboer med et såret og vildledt sind. I Bog 3 fortæller den Enliges sin historie: Den lange række af personlige tragedier som har ført til, at han har mistet troen på religionens sandhed og tillid og tro på menneskeheden. I det efterfølgende, (bog 4), forsøger Vandringsmanden, digtets vismand og filosof, ved at imødegå den Enliges kritik og pessimisme at lette hans tvivl og fortvivelse. De overnatter hos eneboeren og vandrer næste dag til den nærliggende dal, hvor en præst af bissekræmmerens bekendtskab bor. Præsten bliver inviteret til at deltage i samtalen. I de næste bøger, bog 6 og 7, fortæller præsten en lang række historier om levende og døde sognebørn. Præstens historier giver anledning til videre samtale mellem deltagerne. Derefter inviterer præsten selskabet til sit hjem. De møder hans familie. Beslutter at foretage en udflugt til enden af søen. De betragter solnedgangen fra en høj og præsten fremsiger en brændende bøn til Gud og det guddommelige. De vender tilbage til præsteboligen i skumringen, hvor den Enlige tager afsked med dem med løfte om en anden dag at vandre sammen med dem.

Det mest håndgribelige problem i digtet er spørgsmålet om den Enliges mulige helbredelse for sine menneske- og religionsfjendske synspunkter. Dette er ikke et fiktivt problem, en ydre ramme for digtet, men af afgørende betydning. Det får stå hen i det uvisse i bogens slutning om dette lykkes[†] men man fornemmer dog en forbedring af hans helbredstilstand gennem Van-

* Hele brevet d. 30. maj 1815 findes i *Complete letters of Samuel Taylor Coleridge*, ed. E. L. Griggs bind 5, 574-5. England, 1956-71.

† Se digtets slutning bog 9; 782-95.

dringsmanden råd og anvisninger, som ikke er en opfordring til bod og anger i kristen forstand, men til en god portion frisk luft, gåture og naturreligiøsitet for der igennem at fatte den højere og guddommelige betydning bag livets forskellige tilskikkelser. Gennem samtale og samkvem med naturen vil den Enlige opdage kærlighedens princip. En opdagelse der betyder, at han "ikke kan vælge andet end søge efter en beslægtet kærlighed og en beslægtet glæde hos naturer af samme art."* Således vil han til sidst gennem erfaringen opdage tingenes moralske og spirituelle enhed og lære om pligt og kærlighed. Han vil indse, at hvor meditationen, den religiøse overvejelse findes, eksisterer der en visdom, der gør, at den menneskelige lidelse 'forekommer at være en intetsigende drøm, der ingensteder kan få herredømme over den oplyste ånd, hvis medfølelse gennem eftertanke, hviler på troens grund'[†] som Wordsworth skriver i den senere udgave.[‡]

Wordsworths egne noter efter digtet er angivet med tal.

I *The Fenwick Notes of William Wordsworth* findes en flere sider lang note, som nærmere omtaler de personer og begivenheder, der nævnes i digtet (I. F). Disse noter findes også i (Bushell) og også i (PW) og (Hayden), om end de her ligger spredt.

* Bog 4; 1209-11.

[†] Bog 1; 982-3 i den her benyttede 1814-udgaven. Selve citatet findes kun i den senere udgave bog 1; 952-55.

[‡] (Lyon, 71-2, 74 og 80).

THE PRELUDE OF 1805

Book First

Introduction: Childhood and Schooltime

Oh, there is blessing in this gentle breeze,
That blows from the green fields and from the clouds
And from the sky; it beats against my cheek,
And seems half conscious of the joy it gives.
O welcome messenger! O welcome friend!
A captive greets thee, coming from a house
Of bondage, from yon city's walls set free,
A prison where he hath been long immured.
Now I am free, enfranchised and at large,
May fix my habitation where I will. 10
What dwelling shall receive me, in what vale
Shall be my harbour, underneath what grove
Shall I take up my home, and what sweet stream
Shall with its murmurs lull me to my rest?
The earth is all before me — with a heart
Joyous, nor scared at its own liberty,
I look about, and should the guide I chuse
Be nothing better than a wandering cloud
I cannot miss my way. I breathe again —
Trances of thought and mountings of the mind 20
Come fast upon me. It is shaken off,
As by miraculous gift 'tis shaken off,
That burthen of my own unnatural self,
The heavy weight of many a weary day
Not mine, and such as were not made for me.
Long months of peace — if such bold word accord
With any promises of human life —
Long months of ease and undisturbed delight
Are mine in prospect. Whither shall I turn,
By road or pathway, or through open field, 30
Or shall a twig or any floating thing
Upon the river point me out my course?

Enough that I am free, for months to come
May dedicate myself to chosen tasks,
May quit the tiresome sea and dwell on shore —
If not a settler on the soil, at least
To drink wild water, and to pluck green herbs,

PRÆLUDIET 1805

Første bog

Indledning — Barndom og skoletid

Åh hvor velsignet denne milde brise,*
der blæser fra de grønne marker og fra skyerne
og fra himlen; den slår imod min kind
og synes halvt bevidst om glæden som den giver.
Oh velkommen budbringer! oh velkommen ven!
en fange hilser dig, der kommer fra et
trældommens hus, sat fri fra hin bys mure,†
et fængsel, hvor han længe har været indespærret.
Nu er jeg fri, løsladt og fri til at vælge
mit opholdssted, hvor jeg end vil. 10
Hvilken bolig skal tage imod mig, hvilken dal
skal blive min havn, i hvilken lund
skal jeg slå mig ned, og hvilken liflig strøm
skal med sin mumlen dysse mig i søvn?
Jorden ligger udstrakt foran mig. Med et
glad hjerte, der ikke er bange for sin egen frihed,
ser jeg mig omkring, og skulle den vejviser jeg vælger
ikke være nogen bedre end en vandrende sky,
så kan jeg ikke fare vild. Jeg ånder igen!
henrykte tanker og løftelser af sindet 20
kommer hurtigt over mig: den er kastet bort,
som ved en mirakuløs gave er den kastet bort,
hin byrde af mit eget unaturlige selv,
den tunge vægt af mange triste dage,
ikke mine, og sådanne som ikke var skabt for mig.
Lange fredelige måneder (hvis et så dristigt ord
er i samklang med noget løfte om menneskelivet)
lange måneders ledighed og uforstyrret glæde
har jeg i udsigt. Hvor skal jeg gå hen,
ad vej eller sti eller hen over den åbne mark, 30
eller skal en kvist eller en flydende ting
på floden udpege min kurs?

Det er nok at jeg er fri og i kommende måneder
kan hengive mig til udvalgte sysler,
kan forlade det trættende hav og blive på bredden,
hvis ikke som bosætter, så i det mindste
for at drikke det vilde vand og plukke grønne planter

* brise: jf. ll. 42-3.

† Byen er London, tiden efterår 1795. Wordsworth er på vej fra Bristol til Racedown.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

And gather fruits fresh from their native bough.
Nay more, if I may trust myself, this hour
Hath brought a gift that consecrates my joy; 40
For I, methought, while the sweet breath of heaven
Was blowing on my body, felt within
A corresponding mild creative breeze,
A vital breeze which travelled gently on
O'er things which it had made, and is become
A tempest, a redundant energy,
Vexing its own creation. 'Tis a power
That does not come unrecognised, a storm
Which, breaking up a long-continued frost,
Brings with it vernal promises, the hope 50
Of active days, of dignity and thought,
Of prowess in an honorable field,
Pure passions, virtue, knowledge, and delight,
The holy life of music and of verse.

Thus far, O friend, did I, not used to make
A present joy the matter of my song,
Pour out that day my soul in measured strains,
Even in the very words which I have here
Recorded. To the open fields I told
A prophesy; poetic numbers came 60
Spontaneously, and clothed in priestly robe
My spirit, thus singled out, as it might seem,
For holy services. Great hopes were mine:
My own voice cheered me, and, far more, the mind's
Internal echo of the imperfect sound—
To both I listened, drawing from them both
A chearful confidence in things to come.

Whereat, being not unwilling now to give
A respite to this passion, I paced on
Gently, with careless steps, and came erelong 70
To a green shady place where down I sate
Beneath a tree, slackening my thoughts by choice
And settling into gentler happiness.
'Twas autumn, and a calm and placid day
With warmth as much as needed from a sun
Two hours declined towards the west, a day
With silver clouds and sunshine on the grass,
And, in the sheltered grove where I was couched,

og samle friske frugter lige fra grenen.
 Nej mere endnu, hvis jeg kan stole på mig selv, for denne
 stund har bragt en gave, som helliggør min glæde; 40
 thi jeg, tror jeg, mens himlens forfriskende ånde
 blæste på min krop, følte en tilsvarende
 mild skabende brise inden i mig,*
 en livskraftig brise som blidt rejser videre
 hen over ting, den havde frembragt, og er blevet
 til en storm, et overmål af energi,
 der forstyrrer sit eget skaberværk. Det er en kraft,
 der ikke kommer ubemærket, et uvejr
 som, idet det bryder en længevarende isvinter,
 bringer forårsløfter med sig, håbet 50
 om aktive dage, om værdighed og tænkning,
 om tapperhed på en ærefuld mark,†
 rene følelser, dyd, viden og fryd,
 digtningen og musikens hellige liv.

Så vidt, oh ven, da jeg ikke er vant til at gøre
 nuets glæde til genstand for min sang,
 udøste jeg denne dag min sjæl i rytmiske strofer,
 netop i selve de ord som jeg her har
 optegnet. Til de åbne marker fortalte 60
 jeg en profeti; poetiske vers kom spontant
 og klædte min ånd i en præstelig kåbe,
 som således, kunne det synes, var udvalgt
 til hellig tjeneste. Jeg havde store forhåbninger:
 min egen røst opmuntrede mig, og langt mere,
 sindets indre ekko af den ufuldkomne lyd;
 jeg lyttede til begge, aflokkede dem begge
 en lys tro på de kommende ting.

Hvorpå jeg, nu ikke uvillig til at give
 denne lidenskab henstand, stiltfærdigt gik videre
 med sorgløse skridt og kom inden længe 70
 til et grønt skyggefuldt sted, hvor jeg satte mig
 under et træ, dæmpede min tankes strøm
 og sank hen i blidere lykke.
 Det var efterår, og en rolig og behagelig dag
 med varme, så meget som der behøvedes, fra en sol
 der var dalet to timer mod vest, en dag
 med sølvskyer og solskin på græsset,
 og en fuldendt stilhed i den afskærmede lund,

* 'tilsvarende' eller 'overensstemmende' brise; det er den berømte *corresponding ... creative breeze* Wordsworth her introducerer.

† Det store filosofiske digt *Eneboeren*, som Wordsworth til stadighed udsatte arbejdet på (Norton).

THE PRELUDE. BOOK FIRST

A perfect stillness. On the ground I lay
Passing through many thoughts, yet mainly such 80
As to myself pertained. I made a choice
Of one sweet vale whither my steps should turn,
And saw, methought, the very house and fields
Present before my eyes; nor did I fail
To add meanwhile assurance of some work
Of glory there forthwith to be begun—
Perhaps too there performed. Thus long I lay
Cheared by the genial pillow of the earth
Beneath my head, soothed by a sense of touch
From the warm ground, that balanced me, else lost 90
Entirely, seeing nought, nought hearing, save
When here and there about the grove of oaks
Where was my bed, an acorn from the trees
Fell audibly, and with a startling sound.

Thus occupied in mind I lingered here
Contented, nor rose up until the sun
Had almost touched the horizon; bidding then
A farewell to the city left behind,
Even with the chance equipment of that hour
I journeyed towards the vale which I had chosen. 100
It was a splendid evening, and my soul
Did once again make trial of the strength
Restored to her afresh; nor did she want
Eolian visitations—but the harp
Was soon defrauded, and the banded host
Of harmony dispersed in straggling sounds,
And lastly utter silence. 'Be it so,
It is an injury', said I, 'to this day
To think of any thing but present joy.'
So, like a peasant, I pursued my road 110
Beneath the evening sun, nor had one wish
Again to bend the sabbath of that time
To a servile yoke. What need of many words? —
A pleasant loitering journey, through two days
Continued, brought me to my hermitage.

I spare to speak, my friend, of what ensued —
The admiration and the love, the life
In common things, the endless store of things
Rare, or at least so seeming, every day
Found all about me in one neighbourhood, 120
The self-congratulations, the complete

hvor jeg havde lagt mig. Jeg lå på jorden,
 optaget af mange tanker, dog overvejende sådanne 80
 som angik mig selv. En vis yndig dal valgte jeg,
 som det sted hvorhen jeg skulle rette mine skridt,
 og syntes allerede jeg så selve huset og markerne
 for mine øjne; jeg undlod heller ikke at tilføje
 midlertidige forsikringer om med det samme dér
 at begynde et eller andet hæderfuldt arbejde,
 måske, også at fremføre det. Således lå jeg længe,
 støtte af den naturlige jordpude
 under mit hoved, dulmet ved at føle berøringen
 af det varme underlag, som fik mig til at ligge stille, 90
 og ellers fuldstændig tabt for alt, seende intet, hørende
 intet, bortset fra når i egelunden, som var min seng,
 et agern her og der faldt fra træerne
 hørligt og med en overraskende lyd.

Således beskæftiget i mine tanker, dvælede jeg der
 tilfreds og rejste mig heller ikke, før solen
 næsten rørte horisonten; jeg bød
 så byen, jeg havde ladt bag mig, et farvel
 og drog, med netop øjeblikkets tilfældige udrustning,
 af sted mod den dal jeg havde udvalgt. 100
 Det var en strålende aften, og min sjæl
 forsøgte sig atter, da hun nu på ny
 havde fået styrke; jeg manglede heller ikke
 æoliske besøg – men harpen blev*
 snart narret, og harmoniens forenede
 skare blev spredt i vildtvoksende klange
 og tav til sidst fuldkommen. „Lad det være så,”
 sagde jeg, „det er at krænke denne dag
 at tænke på andet end nuværende glæder.”
 Så, som en bonde fulgte jeg min vej 110
 under aftensolen og havde intet ønske om
 igen at bøje denne hviledag under
 det servile åg. Hvad brug er der for mange ord?
 En behagelig slentrende rejse af to dages varighed
 bragte mig til min eremitbolig.

Min ven, jeg vil undlade at tale om det der fulgte –
 om beundringen og kærligheden, livet i
 almindelige ting, det endeløse forråd af fortræffelige ting,
 sådan syntes det i det mindste, som jeg hver dag
 fandt omkring mig i samme nabolag, 120
 selvykønskningen, den fuldstændige

* æolske besøg: æolharpen, vindharpen var et symbol på poetisk skaben i romantikken.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Composure, and the happiness entire.
But speedily a longing in me rose
To brace myself to some determined aim,
Reading or thinking, either to lay up
New stores, or rescue from decay the old
By timely interference. I had hopes
Still higher, that with a frame of outward life
I might endue, might fix in a visible home,
Some portion of those phantoms of conceit, 130
That had been floating loose about so long,
And to such beings temperately deal forth
The many feelings that oppressed my heart.
But I have been discouraged: gleams of light
Flash often from the east, then disappear,
And mock me with a sky that ripens not
Into a steady morning. If my mind,
Remembering the sweet promise of the past,
Would gladly grapple with some noble theme,
Vain is her wish—where'er she turns she finds 140
Impediments from day to day renewed.

And now it would content me to yield up
Those lofty hopes awhile for present gifts
Of humbler industry. But, O dear friend,
The poet, gentle creature as he is,
Hath like the lover his unruly times—
His fits when he is neither sick nor well,
Though no distress be near him but his own
Unmanageable thoughts. The mind itself, 150
The meditative mind, best pleased perhaps
While she as duteous as the mother dove
Sits brooding, lives not always to that end,
But hath less quiet instincts—goadings on
That drive her as in trouble through the groves.
With me is now such passion, which I blame
No otherwise than as it lasts too long.

When, as becomes a man who would prepare
For such a glorious work, I through myself
Make rigorous inquisition, the report
Is often chearing; for I neither seem 160
To lack that first great gift, the vital soul,
Nor general truths which are themselves a sort
Of elements and agents, under-powers,
Subordinate helpers of the living mind.

sindsro og den udelte lykke.
 Men hurtigt steg en længsel op i mig efter
 at samle kræfterne om et eller andet bestemt mål,
 at læse eller tænke, enten for at opbygge nye lagre
 eller redde de gamle fra forfald ved betimelig
 indgriben. Jeg havde endnu større forhåbninger,
 nemlig at jeg kunne udruste,
 kunne fæstne i et synligt hjem en del af
 de indbildningens fantomer, som havde svævet 130
 løst omkring så længe, med en krop af ydre liv*
 og på behersket vis tildele sådanne væsner
 de mange følelser, som knugede mit hjerte.
 Men noget har gjort mig modløs: lysglimt
 blinker ofte fra øst, forsvinder så
 og spotter mig med en himmel, der ikke modnes
 til ubrudt morgen. Hvis mit sind,
 huskende fortidens yndige løfter,
 gerne ville brydes med et eller andet ædelt emne,
 er hendes ønske forgæves; hvor hun end vender sig, 140
 finder hun fra dag til dag fornyede forhindringer.

Og nu ville jeg være tilfreds med at opgive
 de ophøjede håb en tid, for en ydmygere
 beskæftigelses nuværende gaver. Men, oh kære ven,
 digteren, som det blide væsen han er,
 har lig elskerens sine uregerlige øjeblikke;
 sine anfald når han hverken er syg eller rask,
 skønt ingen nød er ham nær undtagen sine egne
 ustyrlige tanker. Sindet selv,
 det meditative sind, bedst tilpas måske 150
 mens hun pligtopfyldende som en duemor
 sidder og ruger, lever ikke altid med dette mål for øje,
 men har mindre rolige instinkter, ansporelser der
 driver hende, som var hun i vanskeligheder, gennem lundene.
 Jeg er nu fyldt af en sådan følelse, som jeg ikke dadler
 for andet, end at den varer for længe.

Når jeg, som det passer sig en mand, der vil forberede
 sig til et sådant gloriøst arbejde, foretager
 nøje undersøgelse i mig selv, er rapporten
 ofte opmuntrende; thi jeg synes hverken 160
 at mangle hin første store gave, den livskraftige sjæl,
 eller almene sandheder, som selv er en slags
 elementer og agenter, under-magter,
 det levende sinds underordnede hjælpere.

* krop af ydre liv: at de bliver figurer i et episk digt (Norton).

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Nor am I naked in external things,
Forms, images, nor numerous other aids
Of less regard, though won perhaps with toil,
And needful to build up a poet's praise.
Time, place, and manners, these I seek, and these
I find in plenteous store, but nowhere such 170
As may be singled out with steady choice —
No little band of yet remembered names
Whom I, in perfect confidence, might hope
To summon back from lonesome banishment
And make them inmates in the hearts of men
Now living, or to live in times to come.
Sometimes, mistaking vainly, as I fear,
Proud spring-tide swellings for a regular sea,
I settle on some British theme, some old
Romantic tale by Milton left unsung; 180
More often resting at some gentle place
Within the groves of chivalry I pipe
Among the shepherds, with reposing knights
Sit by a fountain-side and hear their tales.
Sometimes, more sternly move, I would relate
How vanquished Mithridates northward passed
And, hidden in the cloud of years, became
That Odin, father of a race by whom
Perished the Roman Empire; how the friends
And followers of Sertorius, out of Spain 190
Flying, found shelter in the Fortunate Isles,
And left their usages, their arts and laws,
To disappear by a slow gradual death,
To dwindle and to perish one by one
Starved in those narrow bounds — but not the soul
Of liberty, which fifteen hundred years
Survived, and, when the European came
With skill and power that could not be withstood,
Did like a pestilence maintain its hold,
And wasted down by glorious death that race 200
Of natural heroes. Or I would record
How in tyrannic times, some unknown man,
Unheard of in the chronicles of kings,
Suffered in silence for the love of truth;
How that one Frenchman, through continued force
Of meditation on the inhuman deeds
Of the first conquerors of the Indian Isles,
Went single in his ministry across
The ocean, not to comfort the oppressed,

Heller ikke er jeg ukendt med ydre ting,
 former, billeder eller er uden talrige andre hjælpere
 af mindre betydning, skønt måske skaffet med møje,
 og nødvendige for at opbygge en digters ry.
 Tider, steder og levevis, disse søger jeg, og disse
 finder jeg i rigelig mængde, men ingen steder sådanne 170
 som man med sikkerhed kan udvælge;
 ingen lille klynge af endnu huskede navne
 som jeg, i fuldkommen tillid, kunne håbe
 at kalde tilbage fra deres ensomme forvisning
 og gøre dem til fortrolige i nulevende menneskers
 hjerter eller at få dem til leve i tiderne, der kommer.
 Nogle gange hvor jeg indbildsk, er jeg bange for,
 forveksler en springflods svulmen med et rigtigt hav,
 beslutter jeg mig for et eller andet britisk emne,
 en eller anden gammel romantisk fortælling, som Milton 180
 havde undladt at synge om; oftere spiller jeg på fløjte
 sammen med hyrder, mens jeg dvæler i riddertidens
 fredfyldte lunde eller sidder ved bredden af en kilde i
 hvilene ridderes selskab og lytter til deres beretninger.
 Nogle gange, i mere alvorlig stemning, ville jeg berette om,
 hvordan den overvundne Mithridates drog nordpå
 og, skjult i årenes tåger, blev
 den Odin, forfaderen til en slægt, der blev
 Det Romerske Riges undergang; hvordan Sertorius
 venner og tilhængere flygtende ud af Spanien, 190
 fandt ly på De Lykkelige Øer,*
 og lod deres sæder, deres kunst og love
 langsomt forsvinde ved gradvis død,
 for én efter én at svækkes og gå til grunde,
 udsultet inden for de snævre grænser — men ikke
 frihedens sjæl som overlevede femten hundrede år
 og fastholdt, da europæerne kom med duelighed
 og magt, som ikke kunne modstås,
 sin stilling lig en pest og ødelagde,
 på denne måde en glørværdig slægt 200
 af naturlige helte. Eller jeg kunne skildre
 hvordan i tyranniske tider en eller anden ukendt mand,
 unævnt i kongers krøniker,
 tavs led for kærlighed til sandheden;
 hvordan en enkelt franskmand, ved vedvarende
 at mediterer over de umenneskelige handlinger
 som blev begået af De Vestindiske Øers første erobrere,
 drog over havet alene i sit kald,
 ikke for at trøste de undertrykte,

* De Lykkelige Øer: De Kanariske Øer.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

But like a thirsty wind to roam about 210
Withering the oppressor; how Gustavus found
Help at his need in Dalecarlia's mines;
How Wallace fought for Scotland, left the name
Of Wallace to be found like a wild flower
All over his dear county, left the deeds
Of Wallace like a family of ghosts
To people the steep rocks and river-banks,
Her natural sanctuaries, with a local soul
Of independence and stern liberty.
Sometimes it suits me better to shape out 220
Some tale from my own heart, more near akin
To my own passions and habitual thoughts,
Some variegated story, in the main
Lofty, with interchange of gentler things.
But deadening admonitions will succeed,
And the whole beauteous fabric seems to lack
Foundation, and withal appears throughout
Shadowy and unsubstantial.

Then, last wish —
My last and favorite aspiration — then
I yearn towards some philosophic song 230
Of truth that cherishes our daily life,
With meditations passionate from deep
Recesses in man's heart, immortal verse
Thoughtfully fitted to the Orphean lyre;
But from this awful burthen I full soon
Take refuge, and beguile myself with trust
That mellow years will bring a ripper mind
And clearer insight. Thus from day to day
I live a mockery of the brotherhood
Of vice and virtue, with no skill to part 240
Vague longing that is bred by want of power,
From paramount impulse not to be withstood;
A timorous capacity, from prudence;
From circumspection, infinite delay.
Humility and modest awe themselves
Betray me, serving often for a cloak
To a more subtle selfishness, that now
Doth lock my functions up in blank reserve,
Now dupes me by an over-anxious eye
That with a false activity beats off 250

men for som en tørstig vind at strejfe om 210
og visne undertrykkerne; hvordan Gustav*
fandt den nødvendige hjælp i Dalarnes miner;
hvordan Wallace kæmpede for Skotland og efterlod navnet
Wallace ,så det kunne findes, lig en vild blomst,
over hele hans elskede land, efterlod Wallaces
bedrifter som en spøgelsesslægt
til at befolke de stejle fjelde og flodbredder,
dets naturlige refugier, med en stedlig sjæl
der er uafhængighed og ubøjelig fri.†
Undertiden passer det mig bedre at digte 220
en eller anden fortælling efter mit eget hjerte, mere
i slægt med mine egne følelser og sædvanlige tanker,
en eller anden broget historie, for det meste
ophøjet, der veksler med blidere ting.
Men nedtonende formaninger følger efter,
og hele den smukke bygning synes at mangle
fundament og forekommer i det hele taget
skyggeagtig og uvirkelig.

Så, mit sidste ønske, —
min sidste og mest yndede stræben — så
længes jeg mod en eller anden sand filosofisk sang, 230
som hylder vort daglige liv,
med lidenskabelige overvejelser fra
menneskehjertets dybe kamre, udødelige vers
tankefuldt tilpasset den orfiske lyre;
Men fra denne forfærdelige byrde tager jeg snart
min tilflugt og narrer mig selv med en tro på
at mildere år vil skænke et modnere sind
og klarere indsigt. Således lever jeg fra dag til dag
i den komedie, som lasten og dydens
broderskab er, uden evne til at skelne vage 240
længsler, som er skabt af mangel på kraft,
fra uimodståelige altafgørende impulser;
ængstelighed fra klogskab;
forsigtighed fra endeløs udsættelse.
Ydmyghed og beskeden ærefrygt
svigter mig, idet de ofte tjener som skalkeskjul
for en mere subtil egoisme, der snart
låser mine funktioner fast, som lå de i reserve,
snart snyder mig med et overivrigt øje,
som med falsk aktivitet holder 250

* Dominique de Gourges, en fransk adelsmand som i 1568 tog til Florida for at hævne spanier-
nes massakre af de franske, der havde bosat sig der. — Gustav I Vasa.

† William Wallace (ca. 1272-1305), skotsk nationalhelt, blev henrettet af englænderne.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Simplicity and self-presented truth.
Ah, better far than this to stray about
Voluptuously through fields and rural walks
And ask no record of the hours given up
To vacant musing, unreprieved neglect
Of all things, and deliberate holiday.
Far better never to have heard the name
Of zeal and just ambition than to live
Thus baffled by a mind that every hour
Turns recreant to her task, takes heart again, 260
Then feels immediately some hollow thought
Hang like an interdict upon her hopes.
This is my lot; for either still I find
Some imperfection in the chosen theme,
Or see of absolute accomplishment
Much wanting—so much wanting—in myself
That I recoil and droop, and seek repose
In indolence from vain perplexity,
Unprofitably travelling toward the grave,
Like a false steward who hath much received 270
And renders nothing back.

Was it for this
That one, the fairest of all rivers, loved
To blend his murmurs with my nurse's song,
And from his alder shades and rocky falls,
And from his fords and shallows, sent a voice
That flowed along my dreams? For this, didst thou,
O Derwent! travelling over the green plains
Near my 'sweet birthplace', didst thou, beauteous stream
Make ceaseless music through the night and day
Which with its steady cadence, tempering 280
Our human waywardness, composed my thoughts
To more than infant softness, giving me,
Among the fretful dwellings of mankind,
A knowledge, a dim earnest, of the calm
Which Nature breathes among the hills and groves.
When, having left his mountains, to the towers
Of Cockermouth that beauteous river came,
Behind my father's house he passed, close by,
Along the margin of our terrace walk.

enkelhed og selvindlysende sandhed borte.
 Åh, meget bedre end dette er det at strejfe om,
 vellystig over marker og ad landlige stier,
 uden at skulle gøre rede for hvordan man bruger timerne
 til ørkesløs grublen, ubebrejdet at forsømmer
 alt og med fuldt overlæg holde fridag.
 Langt bedre aldrig at have hørt om
 brændende iver og retskaffen ærgerrighed end at leve
 således vildledt af et sind, der hver eneste time
 forsagt vender sig mod sit arbejde, fatter mod igen, 260
 og så omgående føler en eller anden hul tanke
 hænge som et forbud på hans håb.
 Dette er min lod; thi enten finder jeg stadig
 noget ufuldkomment i det valgte emne,
 eller ser at meget mangler til dets endelige
 udførelse, at så meget mangler hos mig selv,
 at jeg viger tilbage, bliver mistrøstig og søger hvile
 fra forgæves forvirring i ugidelighed,
 en frugtesløs rejse mod graven,
 som en dårlig tjener der har modtaget meget, 270
 men intet giver tilbage.

Var det for dette*

at én, den fagreste af alle floder, elskede
 at blande sin rislen med min barnepiges sang,
 og fra sine elletræsskygger og klippefulde fald
 og fra sine vadesteder og lave grunde, sendte en stemme
 der flød af sted i mine drømme? For dette gjorde du,
 oh Derwent, mens du rejste over de grønne sletter[†]
 nær mit „yndige fødehjem”, lavede du, smukke strøm,[‡]
 hele natten og dagen lang uophørlig musik,
 som, idet du mildnede vor menneskelige genstridighed 280
 med din stadige rytme, ordnede mine tanker
 til mere end barnlig blidhed og gav mig,
 blandt menneskenes bekymrede boliger,
 en viden, en dunkel forsmag på den ro
 som naturen ånder blandt bakker og lunde?
 Da den smukke flod efter at have forladt sine bjerge
 kom til Cockermonth tårne,[§]
 passerede den tæt bagved min fars hus,
 langs kanten af vor terrasse.

* dette: 'Var det for det digtet *Eneboerens* skyld,' at én, den fagreste Wordsworth havde problemer med at få skrevet sit store filosofiske digt *Eneboeren*.

[†] floden er Derwent, der løb bagved huset i Cockermonth, hvor Wordsworth var født.

[‡] Et citat fra et digt af Coleridge; en cadeau til Coleridge som Præludiet er stilet til.

[§] tårne: på Cockermonth Castle.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

He was a playmate whom we dearly loved. 290
Oh! many a time have I, a five years' child,
A naked Boy, in one delightful rill,
A little mill-race severed from his stream,
Made one long bathing of a summer's day,
Basked in the sun, and plunged, and basked again
Alternate, all a summer's day, or coursed
Over the sandy fields, leaping through groves
Of yellow grunsel, or when crag and hill,
The woods, and distant Skiddaw's lofty height,
Were bronzed with a deep radiance, stood alone 300
Beneath the sky, as if I had been born
On Indian plains, and from my mother's hut
Had run abroad in wantonness, to sport,
A naked Savage, in the thunder-shower.

Fair seed-time had my soul, and I grew up
Fostered alike by beauty and by fear;
Much favour'd in my birthplace, and no less
In that beloved vale to which, ere long,
I was transplanted. Well I call to mind 310
('Twas at an early age, ere I had seen
Nine summers) when upon the mountain slope
The frost and breath of frosty wind had snapped
The last autumnal crocus, 'twas my joy
To wander half the night among the cliffs
And the smooth hollows, where the woodcocks ran
Along the open turf. In thought and wish
That time, my shoulder all with springes hung,
I was a fell destroyer. On the heights
Scudding away from snare to snare, I plied 320
My anxious visitation, hurrying on,
Still hurrying, hurrying onward. Moon and stars
Were shining o'er my head; I was alone,
And seemed to be a trouble to the peace
That was among them. Sometimes it befel
In these night-wanderings, that a strong desire
O'erpowered my better reason, and the bird
Which was the captive of another's toils
Became my prey; and, when the deed was done
I heard among the solitary hills
Low breathings coming after me, and sounds 330
Of undistinguishable motion, steps

Den var en legekammerat som vi elskede højt: 290
 oh mange gange har jeg, et femårs barn
 en nøgen dreng, i en vis herlig bæk,
 en lille møllekanal adskilt fra dens løb,
 badet sommerdagen lang,
 ligget i solen, dykket og solet mig igen,
 skiftevis, en hel sommerdag, eller jaget
 hen over de sandede marker og sprunget gennem
 hobe af gul brandbæger; eller, når fjeld og bakke,
 skovene og fjerne Skiddaws høje tinde
 var bronzeret af dyb stråleglans, stået alene, 300
 under himlen, som om jeg var født på
 den indianske prærie, og fra min mors hytte
 var løbet ud for overgivent at lege,
 en nøgen vild, i tordenbygen.

Min sjæl blev sået i en fager tid, og jeg voksede op
 i lige måde fostret af skønhed og frygt;*
 meget yndet i mit fødehjem og ikke mindre
 i den højt elskede dal, hvor jeg inden længe
 blev overflyttet. Jeg husker tydeligt†
 (det var i en tidlig alder, før jeg havde set 310
 ni somre) når frosten og frostådende
 vind havde snappet den sidste eftersårskrokus
 på bjergskrænten, at jeg holdt af
 at vandre den halve nat mellem klinerne
 og de jævne lavninger, hvor skovsnuppen løb
 hen over det åbne græsdække. Dengang i tanke
 og ønske, min skulder helt behængt med snarer,
 var jeg en fæl ødelægger. I højderne,
 ilende fra fælde til fælde, foretog jeg
 mine ivrige eftersyn, farende af sted, stadig 320
 farende, farende videre. Månen og stjernerne
 skinnede over mit hoved; jeg var alene
 og syntes at volde freden, som var
 mellem dem, besvær. Somme tider hændte det
 på disse nattevandringer, at jeg blev overmandet
 af en vild lyst, og fuglen,
 som var fange i en andens garn, blev
 mit bytte; og når dåden var gjort
 hørte jeg mellem de ensomme høje
 sagte åndedrag komme efter mig og lyde 330
 af uskelnelige bevægelser, trin

* Dvs. ærefrygt, oplevelsen af det sublime (Norton).

† Da Wordsworth var ni år gammel flyttede han i maj 1779 til Hawkshead og gik i skole dér. Datteren er Esthwaite.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Almost as silent as the turf they trod.

Nor less in springtime when on southern banks
The shining sun had from his knot of leaves
Decoyed the primrose flower, and when the vales
And woods were warm, was I a plunderer then
In the high places, on the lonesome peaks 340
Where'er, among the mountains and the winds,
The mother bird had built her lodge. Though mean
My object, and inglorious, yet the end
Was not ignoble. Oh, when I have hung
Above the raven's nest, by knots of grass
And half-inch fissures in the slippery rock
But ill sustained, and almost, as it seemed,
Suspended by the blast which blew amain,
Shouldering the naked crag; oh, at that time,
While on the perilous ridge I hung alone, 350
With what strange utterance did the loud dry wind
Blow through my ears; the sky seemed not a sky
Of earth, and with what motion moved the clouds!

The mind of man is framed even like the breath
And harmony of music. There is a dark
Invisible workmanship that reconciles
Discordant elements, and makes them move
In one society. Ah me, that all
The terrors, all the early miseries
Regrets, vexations, lassitudes, that all 360
The thoughts and feelings which have been infused
Into my mind, should ever have made up
The calm existence that is mine when I
Am worthy of myself. Praise to the end,
Thanks likewise for the means! But I believe
That Nature, oftentimes, when she would frame
A favored being, from his earliest dawn
Of infancy doth open out the clouds,
As at the touch of lightning, seeking him
With gentlest visitation; not the less,
Though haply aiming at the self-same end,
Does it delight her sometimes to employ
Severer interventions, ministry 370
More palpable, and so she dealt with me.

One evening (surely I was led by her)
I went alone into a shepherd's boat,
A Skiff that to a willow-tree was tied

næsten så tyste som det græs de trådte på.

Heller ikke i forårstiden, når på sydlige skrænter
den skinnende sol havde lokket primulaen frem
fra sin klynge af blade, og når dalene
og skovene var varme, var jeg dengang mindre
en plyndrer i højderne, på de ensomme tinder,
hvor fuglemoderen end havde bygget sit leje
blandt bjergene og vindene. Skønt min
hensigt var lav og uværdig, så var resultatet* 340
dog ikke vanærende. Oh, når jeg har hængt
over ravnens rede, kun dårligt støttet
af græstotter eller halvtommebrede spalter
i den glatte klippe og næsten, som det syntes,
holdt svævende, presset mod det nøgne fjeld
af vindstødet, der blæste med fuld styrke, ja netop
mens jeg hang alene på den farefulde kam,
hvilken sælsom ytring den susende tørre vind
da blæste i mine øre! himlen syntes ikke en jords himmel,
og med hvilken fart skyerne bevægede sig ikke! 350

Menneskets bevidsthed er udformet ligesom
åndedraget og harmonien i musikken. Der findes
et dunkelt og usynligt værk, der forliger
disharmoniske elementer og får dem til at bevæge sig
i forening. Åh, at alle rædslerne,
alle de tidlige sorger, fortrydelser,
ærgrelser, sløvhedstilstande, at alle
de tanker og følelser, som nogensinde er blevet
indgydt mit sind, skulle komme til at udgøre 360
det rolige væsen, som er mit, når
jeg er mig selv værdig. Priset være målet,
ligeledes tak til midlerne! Men jeg tror
at naturen ofte, når hun ville forme
et begunstiget væsen, idet hun, fra hans tidligste
barndomsgry af, aflægger ham blide besøg,
får skyerne til at åbne sig som ved
lyns berøring; og ikke mindre, skønt
lykkeligvis sigtende mod det selvsamme mål,
glæder det hende nogle gange 370
at gribe alvorligere ind, hjælpe mere
håndgribeligt, og således behandlede hun mig.

En aften, jeg blev helt sikkert ledt af hende,
steg jeg alene op i en hyrdes båd,
en jolle, der var bundet til et piletræ

* uværdig: At ødelægge ravnens æg; man anså fuglen for at være farlig for lammene (Cambridge).

Within a rocky cave, its usual home.
 'Twas by the shores of Patterdale, a vale
 Wherein I was a stranger, thither come
 A school-boy traveller, at the holidays.
 Forth rambled from the village inn alone
 No sooner had I sight of this small skiff, 380
 Discover'd thus by unexpected chance,
 Than I unloosed her tether and embarked.
 The moon was up, the lake was shining clear
 Among the hoary mountains; from the shore
 I pushed, and struck the oars and struck again
 In cadence, and my little boat moved on
 Even like a man who walks with stately step
 Though bent on speed. It was an act of stealth
 And troubled pleasure; not without the voice
 Of mountain-echoes did my boat moved on, 390
 Leaving behind her still on either side
 Small circles glittering idly in the moon,
 Until they melted all into one track
 Of sparkling light. A rocky steep uprose
 Above the cavern of the willow-tree
 And now, as suited one who proudly rowed
 With his best skill, I fixed a steady view
 Upon the top of that same craggy ridge,
 The bound of the horizon — for behind
 Was nothing but the stars and the grey sky. 400
 She was an elfin pinnace; lustily
 I dipped my oars into the silent lake,
 And, as I rose upon the stroke, my boat
 Went heaving through the water, like a swan;
 When from behind that craggy steep, till then
 The bound of the horizon, a huge cliff,
 As if with voluntary power instinct,
 Upreared its head. I struck, and struck again
 And, growing still in stature, the huge cliff
 Rose up between me and the stars, and still, 410
 With measured motion, like a living thing,
 Strode after me. With trembling hands I turned,
 And through the silent water stole my way
 Back to the cavern of the willow-tree.
 There, in her mooring-place, I left my bark,
 And, through the meadows homeward went, with grave
 And serious thoughts; and after I had seen
 That spectacle, for many days, my brain
 Worked with a dim and undetermined sense 420

inde i en klippehule, dens sædvanlige hjem.
 Det var ved Patterdales bredder, en dal *
 hvor jeg var en fremmed, en skoledreng
 der var rejst derhen på sine fridage. Efter jeg
 havde forladt landsbykroen, strejfede jeg alene omkring, 380
 og jeg havde næppe fået øje på den lille jolle,
 således opdaget ved et rent tilfælde,
 før jeg løsnede dens tøjlr og gik om bord.
 Månen var oppe, søen skinnede klart
 mellem de hvidgrå bjerge; jeg skød ud
 fra bredden og greb årene og begyndte at ro
 i jævnt tempo, og min lille båd bevægede sig
 fremad, som en mand der går med statelige skridt,
 men med fart for øje. Fornøjelsen ved handlingen
 var stjålen og problemfyldt. Ikke uden lyden af
 bjergekkoerne bevægede min båd sig videre, 390
 mens den vedvarende på begge sider efterlod
 små cirkler, der glitrede dovent i måneskæret,
 indtil de alle smeltede sammen til et spor
 af funkende lys. En klippeskrænt løftede
 sig oven over piletræets grotte,
 og nu, som det passede sig for én, der stolt roede
 det bedste han havde lært, havde jeg kontant
 blikket fæstnet på toppen af den samme bjergkam,
 horisontens grænse — for bagved var 400
 der intet andet end stjernerne og den grå himmel.
 Hun var en elverpinasse; tyve gange
 dyppede jeg rask mine åre i den tavse sø.
 Og idet jeg tog kraftigere åretag, sank
 og steg min båd gennem vandet som en svane,
 da bagved klippeskrænten, indtil nu
 horisontens grænse, et uhyre bjerg
 som besjælet af viljekraft,
 hævede sit hoved. Jeg tog et åretag, og endnu ét
 og stadig voksende i størrelse, rejste det uhyre bjerg
 sig mellem mig og stjernerne, og stadigvæk, 410
 med afmålt bevægelse, strøg det efter mig
 som en levende ting. Med rystende hænder vendte
 jeg om og sneg mig gennem det stille vand
 tilbage til grotten og piletræet.
 Dér, ved dens fortøjningssted, efterlod jeg
 min bark og gik hjemad over engene med tunge
 og alvorlige tanker; og efter at jeg havde set
 det syn, arbejdede min hjerne i mange dage
 med en dunkel og ubestemt fornemmelse

* Patterdale ligger for enden af Ulswatersøen.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Of unknown modes of being; in my thoughts
There was a darkness, call it solitude,
Or blank desertion, no familiar shapes
Of hourly objects, images of trees,
Of sea or sky, no colours of green fields;
But huge and mighty forms that do not live
Like living men moved slowly through the mind
By day, and were the trouble of my dreams.

Wisdom and spirit of the universe!
Thou soul that art the eternity of thought!
That giv'st to forms and images a breath 430
And everlasting motion! not in vain,
By day or star-light thus from my first dawn
Of childhood didst thou intertwine for me
The passions that build up our human soul,
Not with the mean and vulgar works of man,
But with high objects, with enduring things,
With life and nature, purifying thus
The elements of feeling and of thought,
And sanctifying, by such discipline, 440
Both pain and fear, until we recognise
A grandeur in the beatings of the heart.
Nor was this fellowship vouchsafed to me
With stinted kindness. In November days,
When vapours, rolling down the valleys, made
A lonely scene more lonesome; among woods
At noon, and 'mid the calm of summer nights,
When, by the margin of the trembling lake,
Beneath the gloomy hills I homeward went
In solitude, such intercourse was mine —
'Twas mine among the fields both day and night, 450
And by the waters all the summer long.

And in the frosty season, when the sun
Was set, and visible for many a mile
The cottage windows through the twilight blazed,
I heeded not the summons; happy time
It was, indeed, for all of us, to me
It was a time of rapture. Clear and loud
The village clock toll'd six; I wheel'd about,
Proud and exulting, like an untired horse
That cares not for its home. All shod with steel, 460
We hissed along the polished ice, in games
Confederate, imitative of the chace
And woodland pleasures, the resounding horn,
The pack loud bellowing, and the hunted hare.

af ukendte eksistensmåder. I mine tanker 420
 var der mørke — kald det ensomhed
 eller ren og skær rømning, — ingen velkendte former
 af altid tilstedeværende genstande, billeder af træer,
 af hav eller himmel, ingen grønne markers farver;
 men uhyre og mægtige former, der ikke lever som
 levende mennesker, bevægede sig langsomt gennem
 min bevidsthed om dagen og var mine drømmes bekymring.

Universets visdom og ånd,
 du sjæl som er tankens evighed,
 som giver former og billeder åndedræt og 430
 varig bevægelse! ikke forgæves,
 i dagslys eller stjernesvær, sammenflettede du
 fra min barndoms første begyndelse de følelser,
 der opbygger menneskets sjæl;
 ikke med menneskets lave og ordinære arbejder,
 men med ophøjede genstande, med blivende ting,
 med livet og naturen, idet du således renser
 følelsens og tankens bestanddele,
 og ved denne oplæring både
 helliggør smerte og angst, indtil vi erkender 440
 en storhed i hjertes slag.
 Og dette fællesskab blev tilstået mig
 med karrig venlighed. På novemberdage
 når dampe, der rullede ned i dalen, gjorde
 et ensomt landskab mere ensomt, blandt skove
 ved middagstid og i de rolige sommernætter
 når jeg, ved randen af den skælvende sø
 for foden af de dunkle høje,
 gik alene hjemad, var sådant selskab mit;
 det var mit på markerne både dag og nat 450
 og ved vandene hele sommeren lang.

Og i den kolde årstid når solen
 var gået ned, og husets vinduer blusede
 gennem skumringen, synlig mange kilometer borte,
 ænsede jeg ikke, at man kaldte på mig; lykkelige tider
 var det sandelig for os alle, for mig
 var det en henrykkelsens tid. Klart og højt
 slog landsbyklokken seks; jeg drejede omkring
 stolt og jublende som en utræt hest,
 der er ligeglåd med sit hjem. Alle skoet med stål 460
 hvislede vi hen over den glatte is i forenet
 leg, idet vi efterlignede jagten
 og skovlandsglæderne, det gjaldende horn,
 det højt glammende hundekobbel og den jagede hare.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

So through the darkness and the cold we flew,
And not a voice was idle. With the din,
Meanwhile, the precipices rang aloud;
The leafless trees, and every icy crag
Tinkled like iron, while the distant hills
Into the tumult sent an alien sound 470
Of melancholy, not unnoticed, while the stars,
Eastward, were sparkling clear, and in the west
The orange sky of evening died away.

Not seldom from the uproar I retired
Into a silent bay, or sportively
Glanced sideways, leaving the tumultuous throng,
To cut across the image of a star
That gleamed upon the ice: and oftentimes
When we had given our bodies to the wind,
And all the shadowy banks, on either side, 480
Came sweeping through the darkness, spinning still
The rapid line of motion; then at once
Have I, reclining back upon my heels,
Stopped short, yet still the solitary cliffs
Wheeled by me, even as if the earth had rolled
With visible motion her diurnal round.
Behind me did they stretch in solemn train
Feebler and feebler, and I stood and watched
Till all was tranquil as a dreamless sleep.

Ye presences of Nature, in the sky 490
Or on the earth! Ye visions of the hills
And souls of lonely places! can I think
A vulgar hope was yours when Ye employed
Such ministry, when Ye through many a year
Haunting me thus among my boyish sports,
On caves and trees, upon the woods and hills,
Impressed upon all forms the characters
Of danger or desire, and thus did make
The surface of the universal earth
With triumph, and delight, and hope, and fear, 500
Work like a sea?

Not uselessly employed,
I might pursue this theme through every change
Of exercise and play, to which the year
Did summon us in its delightful round.
We were a noisy crew; the sun in heaven
Beheld not vales more beautiful than ours,
Nor saw a race in happiness and joy

Så vi fløj gennem mørket og kulden,
 og ikke en eneste stemme var ubenyttet. I mellemtiden
 rungede de stejle skråninger højt af larmen;
 de bladløse træer og enhver isdækket klippe
 klirrede som malm; medens de fjerne høje
 sendte en fremmedartet melankolsk lyd ind i tummelen, 470
 ikke ubemærket; medens stjernerne,
 østover tindrede klart, og den orangefarvede
 aftenhimmel i vest døde bort.

Ikke sjældent trak jeg mig tilbage fra postyret
 ind i en stille bugt, eller gled legesygt
 sideværts, idet jeg forlod den voldsomme trængsel
 for at skære hen over en stjernes billede,
 der glimtede på isen. Og ofte
 når vi havde overgivet vore kroppe til vinden,
 og alle de skyggefulde bredder på hver side 480
 kom fejende gennem mørket, stadig forhalende
 den hurtige bevægelsesline; så har jeg med ét,
 ved at læne mig tilbage på hælene,
 standset brat op, og alligevel fór de ensomme klipper
 stadigvæk forbi mig, netop som om jorden rullede
 i sin daglige runde med synlig bevægelse.
 Bag mig strakte de sig i et højtideligt følge,
 svagere og svagere, og jeg stod og så på,
 indtil alt var roligt som en drømmeløs søvn.

I naturens ånder, i himlen 490
 eller på jorden, I syner af ensomme
 steders høje og sjæle, kan jeg tro
 at jeres håb var af simpel art, da I anvendte
 sådan vejledning, da I gennem mange år,
 idet I således hjemsøgte mig under mine drengelige,
 på huler og træer, på skove og bakker,
 indprægede farens eller længslens
 tegn på alle former og således,
 med triumf og fryd og håb og frygt,
 fik hele den altomfattende jords overflade 500
 til at bevæge sig som et hav?

Ikke unyttigt beskæftiget
 kunne jeg forfølge dette emne gennem alle de
 forskellige øvelser og lege, som året
 i sin frydefulde runde kaldte os sammen til.
 Vi var en støjende flok; solen på himlen
 beskuede ikke dale smukkere en vores,
 så heller ikke en lykkelig og glad slægt

THE PRELUDE. BOOK FIRST

More worthy of the ground where they were sown.
I would record with no reluctant voice
The woods of autumn and their hazel bowers 510
With milk-white clusters hung; the rod and line,
True symbol of the foolishness of hope,
Which with its strong enchantment led us on
By rocks and pools, shut out from every star
All the green summer, to forlorn cascades
Among the windings of the mountain brooks.
Unfading recollections — at this hour
The heart is almost mine with which I felt
From some hill-top, on sunny afternoons
The Kite high up among the fleecy clouds 520
Pull at its rein, like an impatient courser,
Or, from the meadows sent on gusty days,
Beheld her breast the wind, then suddenly
Dashed headlong and rejected by the storm.

Ye lowly cottages in which we dwelt,
A ministration of your own was yours,
A sanctity, a safeguard, and a love!
Can I forget you, being as ye were
So beautiful among the pleasant fields
In which ye stood? Or can I here forget 530
The plain and seemly countenance with which
Ye dealt out your plain comforts? Yet had ye
Delights and exultations of your own:
Eager and never weary we pursued
Our home amusements by the warm peat-fire
At evening, when with pencil and with slate,
In square divisions parcelled out, and all
With crosses and with cyphers scribbled o'er,
We schemed and puzzled, head opposed to head
In strife too humble to be named in verse. 540
Or round the naked table, snow-white deal,
Cherry or maple, sate in close array,
And to the combat — lu or whist — led on
thick-ribbed army, not as in the world
Neglected and ungratefully thrown by
Even for the very service they had wrought,
But husbanded through many a long campaign.
Uncouth assemblage was it, where no few
Had changed their functions, some, plebeian cards,
Which fate beyond the promise of their birth 550

mere værdig til de marker, hvorpå den var sået.
 Jeg kunne med ingen uvillig stemme fortælle
 om efterårsskovene og deres hasselbuske 510
 behængt med mælkehvide klynger, stangen og snøren,
 et ægte symbol på det tåbelige ved håbet,
 som med dets stærke fortryllelse førte os
 ad klipper og damme, skjult for enhver stjerne
 hele den grønne sommer, til ensomme vandfald
 mellem bjergbækkenes snoninger.
 Uvisnelige erindringer! – i dette øjeblik
 er hjertet næsten mit, med hvilket jeg følte
 fra en eller anden bakketop på sommereftermiddage
 dragen, højt oppe mellem lammeskyerne, 520
 trække i sin tømme som en utålmodig stridshest,
 eller sendt op fra engene på blæsende dage,
 se hende trodse vinden og så pludselig blive
 slynget hovedkulds og forstødt til jorden af stormen.

I beskedne huse, som vi boede i,
 den omsorg I gav var helt jeres egen,
 hellige, trygge og elskede steder.
 Kan jeg glemme jer, I som var så
 smukke mellem de dejlige marker
 I stod på? Eller kan jeg her glemme 530
 den ærlige og sømmelige mine, som I uddelte
 jeres enkle bekvemmeligheder med? Dog havde I
 jeres egne glæder og triumfer:
 ivrige og utrættelige forfulgte vi vore
 indendørs fornøjelser ved den varme tørveild
 om aftenen når med blyant og med griffel
 i opdelte firkanter, og alt
 overkradset med krydser og tal,*
 vi lagde planer og brød vore hjerner, hoved mod hoved
 i en strid for ydmyg til at nævnes i vers; 540
 eller sad i tæt række omkring det nøgne bord,
 en snehvid planke af kirsebær eller ahorn,
 og førte frem til slaget – lu eller whist –
 en tykribbet hær, ikke som i verden
 afskediget og utaknemmeligt kasseret
 netop for selve den tjeneste, de havde gjort,
 men holdt hus med gennem mange lange felttog.†
 En besynderlig bunke var det, hvor ikke få
 havde skiftet rolle, nogle af dem var plebejiske kort,
 som skæbne havde forherliget hinsides det løfte 550

* Spillet 'kryds og bolle'.

† Brugt igen og igen, derfor er kortbunken tykribbet l. 544.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Had glorified, and called to represent
The persons of departed potentates.
Oh, with what echoes on the board they fell!
Ironic diamonds, clubs, hearts, diamonds, spades,
A congregation piteously akin.
Cheap matter did they give to boyish wit,
Those sooty knaves, precipitated down
With scoffs and taunts, like Vulcan out of heaven;
The paramount ace, a moon in her eclipse;
Queens, gleaming through their splendour's last decay, 560
And monarchs, surly at the wrongs sustained
By royal visages. Meanwhile, abroad
The heavy rain was falling, or the frost
Raged bitterly, with keen and silent tooth,
And, interrupting oft the impassioned game,
From Esthwaite's neighbouring lake the splitting ice,
While it sank down towards the water, sent,
Among the meadows and the hills, its long
And dismal yellings, like the noise of wolves
When they are howling round the Bothnic main. 570

Nor, sedulous as I have been to trace
How Nature by extrinsic passion first
Peopled my mind with beauteous forms or grand,
And made me love them, may I well forget
How other pleasures have been mine, and joys
Of subtler origin; how I have felt,
Not seldom, even in that tempestuous time,
Those hallowed and pure motions of the sense
Which seem in their simplicity to own
An intellectual charm, that calm delight 580
Which, if I err not, surely must belong
To those first-born affinities that fit
Our new existence to existing things,
And, in our dawn of being, constitute
The bond of union betwixt life and joy.

Yes, I remember, when the changeful earth,
And twice five seasons on my mind had stamped
The faces of the moving year, even then,

deres fødsel havde givet, og udnævnt til at
 repræsentere hedengangne magthavere.
 Åh med hvilken genlyd faldt de ikke på bræddet!
 Ironiske rudere – klør, hjerter, rudere, spar,*
 en bedrøveligt beslægtet forsamling.
 Billigt stof gav de til drengviddet,
 de tilsodede knægte, slynget ned
 med hån og spot som Vulkanus fra himlen;
 det altafgørende es, en formørket måne;
 dronninger, glimtende gennem deres glans' sidste forfald, 560
 og konger krænket over skammen påført
 kongelige ansigter. I mellemtiden faldt
 den tunge regn uden for, eller frosten
 rasede bittert med skarp og stille tand,
 og fra Esthwaites nærliggende sø, idet den afbrød
 det lidenskabelige spil, sendte den revnende is,
 mens den sank ned mod vandet,
 sine lange og bedrøvede råb mellem engene†
 og bakkerne, lig støjen fra ulve
 når de hylér ved Det Botniske Hav. 570

Heller ikke, flittig som jeg har været til at følge
 hvordan naturen, ved følelser fremkaldt af ydre ting,
 først befolkede mit sind med smukke og storslåede former
 og fik mig til at elske dem, kan jeg glemme
 hvordan jeg har haft andre fornøjelser og glæder
 af finere oprindelse; hvordan jeg har følt,
 ikke sjældent, selv i hin stormfulde tid,‡
 sansernes hellige og rene bevægelser
 som i deres enkelhed synes at eje
 en åndelig fortryllelse, den rolige fryd 580
 som, hvis jeg ikke tager fejl, med sikkerhed
 må henregnes til den medfødte sympati, der bringer§
 vor eksistens i harmoni med de eksisterende ting,
 og i vor tilværelses morgen, udgør
 det forenende bånd mellem liv og glæde.

Ja, jeg husker, at da den omskiftelige jord
 to gange fem sæsoner havde prentet
 det drejende års ansigter på mit sind, at jeg selv då,

* Der spilles på det engelske ord for ruder 'diamond', da kortene er beskidte.

† Ll. 576-8. revnende ... råb: erstattes i 1850-udgaven, 1; 539- af: „udstødte den indespærrede luft, der kæmpede for at komme fri under Esthwaites revnende ismarker, et højt langtrukket hyl ...”

‡ De omtalte barneleges tid. — Næste linje: barnets umiddelbare 'uskyldige' sansning af sin omverden.

§ sympati: oversættelse af det engelske *affinities*.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

A child, I held unconscious intercourse
With the eternal beauty, drinking in 590
A pure organic pleasure from the lines
Of curling mist, or from the level plain
Of waters coloured by the steady clouds.
The sands of Westmoreland, the creeks and bays
Of Cumbria's rocky limits, they can tell
How when the sea threw off his evening shade
And to the shepherd's huts beneath the crags
Did send sweet notice of the rising moon,
How I have stood, to fancies such as these, 600
Engrafted in the tenderness of thought,
A stranger, linking with the spectacle
No conscious memory of a kindred sight,
And bringing with me no peculiar sense
Of quietness or peace, yet I have stood,
Even while mine eye has mov'd o'er three long leagues
Of shining water, gathering, as it seemed,
Through every hair-breadth of that field of light,
New pleasure, like a bee among the flowers.

Thus, often in those fits of vulgar joy
Which, through all seasons, on a child's pursuits 610
Are prompt attendants, 'mid that giddy bliss
Which, like a tempest, works along the blood
And is forgotten; even then I felt
Gleams like the flashing of a shield. The earth
And common face of Nature spake to me
Rememberable things; sometimes, 'tis true,
By chance collisions and quaint accidents —
Like those ill-sorted unions, work supposed
Of evil-minded fairies — yet not vain 620
Nor profitless, if haply they impressed
Collateral objects and appearances,
Albeit lifeless then, and doomed to sleep
Until maturer seasons call'd them forth
To impregnate and to elevate the mind.
And if the vulgar joy by its own weight
Wearied itself out of the memory,
The scenes which were a witness of that joy
Remained, in their substantial lineaments
Depicted on the brain, and to the eye

et barn, havde ubevidst samkvem
 med den evige skønhed, idet jeg indsugede 590
 en ren sansernes nydelse fra den krusede
 tåges linjer eller fra den flade vandslette,
 farvet af de rolige skyer.

Westmorelands strandbredder, vigene og bugterne
 på Cumbrias klippefyldte grænses, de kan fortælle*
 hvordan, når havet afkastede sin aftenskygge
 og sendte et kært varsel om den opstigende
 måne til hyrdens hytte neden for klippen,
 hvordan jeg har stået indplantet i tankens ømhed, 600
 fremmed for sådanne indbildte forestillinger,
 idet jeg ikke forbandt nogen bevidst erindring
 om et beslægtet syn med skuet,[†]
 og ikke havde nogen speciel fornemmelse
 af stilhed eller fred: så har jeg dog stået —
 netop mens mit øje har bevæget sig hen over tre lange mil
 skinnende vand og samlet, som det syntes,
 ny nydelse fra enhver hårsbredde af denne lysmark —
 som en bi blandt blomsterne.

Således, ofte i de anfald af simpel glæde
 som gennem alle årstider prompte 610
 ledsager et barns jagter, og midt i den svimle salighed
 der lig en storm arbejder i blodet

og er glemt, selv da følte jeg
 glimt som af et skjolds blinken. Jorden og
 naturens almindelige udseende talte til mig om
 huskværdige ting: nogle gange, det er sandt,
 ved tilfældige sammenstød og sære uheld,
 lig de umage foreninger som antages at være
 ondsindede feers arbejde, dog ikke forgæves
 eller ugivtige, hvis de lykkeligvis indprægede 620
 underordnede genstande og tilsynekøster,[‡]
 selvom livløse da og dømt til at sove,
 indtil modnere tider kalder dem frem
 for at besvangre og ophøje sindet.
 Og hvis den simple glæde ved egen vægt
 trættede sig selv ud af erindringen,
 så forblev de scener, som var vidne til glæden,
 i deres væsentlige træk afbildet i hjernen
 og var synlige for øjet,

* Cumbria: Cumberland.

[†] Jvf. *Præludiet i to dele* I, 405-6: „uden at forbinde en række associerede former med synet,”
 Dvs. sindets almindelige associerende tilbøjelighed er sat ud af funktion.

[‡] ‘underordnet’ eller indirekte påvirkning af barnets bevidsthed, påvirkninger som ligger i dvale.

THE PRELUDE. BOOK FIRST

Were visible, a daily sight. And thus 630
By the impressive discipline of fear,
By pleasure and repeated happiness,
So frequently repeated, and by force
Of obscure feelings representative
Of joys that were forgotten, these same scenes,
So beauteous and majestic in themselves,
Though yet the day was distant, did at length
Become habitually dear, and all
Their hues and forms were by invisible links
Allied to the affections.

I began 640
My story early — feeling, as I fear,
The weakness of a human love for days
Disowned by memory — ere the birth of spring,
Planting my snowdrops among winter snows.
Nor will it seem to thee, my friend! so prompt
In sympathy, that I have lengthened out,
With fond and feeble tongue, a tedious tale.
Meanwhile, my hope has been that I might fetch
Invigorating thoughts from former years,
Might fix the wavering balance of my mind, 650
And haply meet reproaches, too, whose power
May spur me on, in manhood now mature,
To honorable toil. Yet should these hopes
Be vain, and thus should neither I be taught
To understand myself, nor thou to know
With better knowledge how the heart was framed
Of him thou lovest, need I dread from thee
Harsh judgments, if I am so loth to quit
Those recollected hours that have the charm
Of visionary things, and lovely forms 660
And sweet sensations that throw back our life
And almost make our Infancy itself
A visible scene, on which the sun is shining?

One end hereby at least hath been attained,
My mind hath been revived, and if this mood
Desert me not, I will forthwith bring down
Through later years the story of my life.
The road lies plain before me. 'Tis a theme
Single and of determined bounds, and hence
I chuse it rather at this time than work 670
Of ampler or more varied argument,
Where I might be discomfited and lost,
And certain hopes are with me that thee
This labour will be welcome, honoured friend.

et dagligt syn. Og således 630
 ved frygtens voldsomme virksomhed,
 ved nydelse og gentagen oplevet lykke,
 så hyppigt gentaget, og i kraft af
 skjulte følelser, der repræsenterede
 glemte glæder, blev disse samme scener
 så smukke og majestætiske i dem selv, skønt
 dagen for dette endnu var fjern, ved vanens magt
 langt om længe elsket, og alle
 deres farver og former blev ved usynlige led
 forbundet til følelserne.

Jeg begyndte 640
 min historie tidligt, idet jeg følte, er jeg bange for,
 den menneskelige kærligheds svaghed
 for dage fornægtet af hukommelsen, før forårets fødsel,
 idet jeg plantede mine snefnug i vintersneen.
 Oh min ven, du kan ikke mene, så rask som du er
 til at vise medfølelse, at jeg med en tåbelig og svag
 tunge har trukket en kedelig fortælling i langdrag.
 Hele tiden har det været mit håb, at jeg kunne hente
 styrkende tanker fra tidligere år,
 kunne bringe mit sinds vægtskåle i balance, 650
 og også lykkeligt blive bebrejdet, så kraften derved
 kan anspore mig, nu i moden manddom,
 til et ærefuldt værk. Dog, skulle det vise sig at disse
 forhåbninger er forgæves, og skulle således hverken jeg
 blive undervist i at forstå mig selv, eller du
 bedre forstå hvordan hjertet er sammensat,
 hos ham du elsker, behøver jeg så frygte hårde
 bedømmelser af dig, hvis jeg er så ringe at svingte
 de erindrede stunder, som har fantasiens
 fortryllelse ved sig, og de dejlige former 660
 og skønne oplevelser, der kaster vort liv tilbage i tiden
 og næsten gør barndommen til en synlig skueplads,
 på hvilken solen skinner?

Et mål er i det mindste nået herved:
 min ånd har fået nyt liv, og hvis denne sindsstemning
 ikke forlader mig, vil jeg omgående begynde
 at nedfælde historien om mit livs senere år.
 Vejen ligger tydelig foran mig. Dette emne er enkelt
 og med bestemte grænser, og derfor vælger
 jeg dette på dette tidspunkt snarere end et arbejde 670
 af mere omfattende og forskelligartet indhold,
 hvor jeg kunne blive forlegen og fare vild,
 og visse håb har jeg om at du, ærede ven,
 vil hilse dette arbejde velkommen.

Book Second

School-time (Continued)

Thus far, O friend! have we, though leaving much
Unvisited, endeavoured to retrace
My life through its first years, and measured back
The way I travelled when I first began
To love the woods and fields. The passion yet
Was in its birth, sustained, as might befall,
By nourishment that came unsought, for still,
From week to week, from month to month, we lived
A round of tumult. Duly were our games
Prolonged in summer till the day-light failed: 10
No chair remained before the doors, the bench
And threshold steps were empty; fast asleep
The labourer, and the old man who had sate,
A later lingerer, yet the revelry
Continued, and the loud uproar. At last,
When all the ground was dark, and the huge clouds
Were edged with twinkling stars, to bed we went,
With weary joints, and with a beating mind.
Ah! is there one who ever has been young,
Nor needs a monitory voice to tame 20
The pride of virtue, and of intellect?
And is there one, the wisest and the best
Of all mankind, who does not sometimes wish
For things which cannot be, who would not give,
If so he might, to duty and to truth
The eagerness of infantine desire?
A tranquillizing spirit presses now
On my corporeal frame, so wide appears
The vacancy between me and those days,
Which yet have such self-presence in my mind 30
That, sometimes, when I think of them, I seem
Two consciousnesses, conscious of myself
And of some other being. A grey stone
Of native rock, left midway in the square
Of our small market-village, was the home
And centre of these joys, and when, returned
After long absence, thither I repaired,
I found that it was split, and gone to build
A smart Assembly-room that perked and flared

Anden bog

Skoletid – (fortsat)

Indtil nu, oh ven, har vi, selvom meget er ladt
ubesøgt, bestræbt os på at følge
mit liv i dets første år, og gå tilbage ad
den vej jeg rejste, fra jeg for første gang begyndte at
elske skovene og markerne. Lidenskaben
var endnu i sin fødsel, understøttet, som det kunne hænde,
af næring, der kom usøgt – for stadigvæk
fra uge til uge, fra måned til måned,
var vor verden en tumleplads. Om sommeren legede vi
passende nok helt til dagslyset svandt: 10
der stod ingen stol foran dørene, bænken
og dørtrinene var tomme, arbejderen
og den gamle mand som havde siddet
og nølet en stund, lå i dyb søvn, dog fortsatte
lystighederne og det højlydte røre. Til sidst
når hele området var mørkt, og de kæmpestore skyer
var kantet med tindrende stjerner, gik vi i seng
med trætte led og med bankende sind.
Åh! findes der nogen, der nogensinde har været ung,
og som så behøver en formanende røst til at tæmme 20
dyden og intellektets stolthed,*
og findes der én, den klogeste og bedste
af alle mennesker, som ikke nogle gange ønsker
ting, der ikke kan være til, som ikke, hvis han kunne det,
ville vie sig til pligten og sandheden
med den ivrighed hvormed barnet ønsker?
En beroligende ånd presser sig nu
på mit fysiske legeme, så stor forekommer
tomheden mellem mig og de dage,
som dog i den grad er tilstede i mit hjerte, 30
at jeg til tider, når jeg tænker på dem, synes
at have to bevidstheder, bevidstheden om mig selv
og om et andet væsen. En grå sten
af stedlig klippe, anbragt midtvejs på pladsen
i vor lille landsby, hvor vi holdt marked, var hjemmet[†]
og centret for disse glæder; og da jeg gik derhen,
vendt tilbage efter langt tids fravær,
opdagede jeg, at den var blevet kløvet og brugt
til at bygge et stilfuldt forsamlingshus, der stak i vejret[‡]

* 'dyden og intellektets stolthed' i det voksne liv.

† landsby: Hawkshead (Reed I).

‡ forsamlingshus: Rådhuset i Hawkshead.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

With wash and rough-cast elbowing the ground 40
Which had been ours. But let the fiddle scream,
And be ye happy! yet, my friends! I know
That more than one of you will think with me
Of those soft starry nights, and that old dame
From whom the stone was named who there had sate
And watched her table with its huckster's wares
Assiduous, through the length of sixty years.

We ran a boisterous race; the year span round
With giddy motion. But the time approached
That brought with it a regular desire 50
For calmer pleasures, when the beauteous forms
Of Nature were collaterally attached
To every scheme of holiday delight,
And every boyish sport, less grateful else,
And languidly pursued. When summer came
It was the pastime of our afternoons
To beat along the plain of Windermere
With rival oars, and the selected bourne
Was now an island musical with birds
That sang for ever; now a sister isle 60
Beneath the oaks' umbrageous covert, sown
With lillies of the valley, like a field;
And now a third small island where remain'd
An old stone table, and a mouldered cave,
A hermit's history. In such a race,
So ended, disappointment could be none,
Uneasiness, or pain, or jealousy:
We rested in the shade, all pleased alike,
Conquered and Conqueror. Thus the pride of strength,
And the vain-glory of superior skill 70
Were interfused with objects which subdued
And tempered them, and gradually produced
A quiet independence of the heart.
And to my Friend, who knows me, I may add,
Unapprehensive of reproof, that hence
Ensued a diffidence and modesty,
And I was taught to feel, perhaps too much,
The self-sufficing power of solitude.

No delicate viands sapped our bodily strength:
More than we wished we knew the blessing then 80
Of vigorous hunger, for our daily meals
Were frugal, Sabine fare! and then, exclude

og blussede af kalk og grovpuds, mens det ryddede 40
 den grund der havde været vores. Men lad blot fiolen
 hvine og I være lykkelige! Jeg ved dog, mine venner,
 at mere end én af jer vil ligesom jeg tænke
 på de milde stjernefyldte nætter og på den gamle dame,
 hvem stenen var opkaldt efter, som havde siddet dér
 og holdt vagt ved sit bord med høkerverer
 nidkært i tres år.

Vi løb højrøstet om kap; året drejede rundt
 med svimlende bevægelse; men den tid nærmede sig,
 der bragte et regelmæssigt ønske om roligere 50
 fornøjelser – hvor naturens smukke sceneri,
 om end på sideordnet vis, blev knyttet til
 enhver plan for fridagsglæder,
 og enhver drengelig var mindre behagelig ellers,
 og blev kun tøvende dyrket. Når sommeren kom,
 fordrev vi om eftermiddagene tiden
 med at stryge hen over Windermers vandflade
 med rivaliserende årer, og det udvalgte mål
 var snart en ø fuld af musik fra bestandigt
 syngende fugle, snart en søster-ø 60
 under egens skyggefulde dække,
 tilsået som en mark med liljekonvaller,
 og snart en tredje lille, ø hvor der var
 et gammel stenbord og en hensmuldret hule –
 en eremits historie. I et sådan kapløb, sluttet
 på denne måde, kunne ingen føle skuffelse,
 uro eller smerte eller jalousi;
 vi hvilte os i skyggen, alle lige vel til mode,
 den besejrede og besejrerens. Således blev stoltheden
 over styrke og opblæstheden over overlegen færdighed, 70
 blandet med ting, der undertrykte
 og dæmpede dem og gradvist frembragte
 hjertets stille uafhængighed.
 Og til min ven, som kender mig, kan jeg tilføje,
 uden frygt for at blive irettesat,
 at en usikkerhed og beskedenhed fulgte deraf,
 og jeg lærte – måske for meget – at føle
 ensomhedens selvtilstrækkelige kraft.

Ingen delikate retter undergravede vore legemskræfter.
 Mere end vi ønskede det, kendte vi dengang 80
 velsignelsen ved en livlig sult, for vore daglige måltider
 var sparsomme, sabinsk kost! – og ser man bort fra et lille*

* Sabinerne: folkestamme i Mellemitalien, blev traditionelt opfattet som djærve og nøjsomme.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

A little weekly stipend, and we lived
Through three divisions of the quartered year
In penniless poverty. But now, to school
Returned, from the half-yearly holidays,
We came with purses more profusely filled,
Allowance which abundantly sufficed
To gratify the palate with repasts
More costly than the dame of whom I spake, 90
That ancient woman, and her board supplied.
Hence inroads into distant vales, and long
Excursions far away among the hills,
Hence rustic dinners on the cool green ground,
Or in the woods, or near a river-side,
Or by some shady fountain, while soft airs
Among the leaves were stirring, and the sun
Unfelt, shone sweetly round us in our joy.

Nor is my aim neglected, if I tell 100
How twice in the long length of those half-years
We from our funds, perhaps, with bolder hand
Drew largely, anxious for one day at least
To feel the motion of the galloping steed.
And with the good old innkeeper, in truth,
On such occasion sometimes we employed
Sly subterfuge; for the intended bound
Of the day's journey was too distant far
For any cautious man, a structure famed
Beyond its neighbourhood, the antique walls
Of that large abbey which within the Vale 110
Of Nightshade, to St. Mary's honour built,
Stands yet, a mouldering pile, with fractured arch,
Belfry, and images, and living trees,
A holy scene! along the smooth green turf
Our horses grazed. To more than inland peace
Left by the sea wind passing overhead
(Though wind of roughest temper) trees and towers
May in that valley oftentimes be seen,
Both silent and both motionless alike;
Such is the shelter that is there, and such 120
The safeguard for repose and quietness.

Our steeds remounted, and the summons given,
With whip and spur we by the chantry flew
In uncouth race, and left the cross-legged knight,
And the stone abbot, and that single wren

ugentligt stipendium, så levede vi
 gennem de tre fjerdedele af året
 i pennyløs fattigdom. Men nu,
 vendt tilbage fra de halvårslige feriedage,
 kom vi til skolen med mere overdådigt fyldte punge,
 et tilskud som til overflod var tilstrækkelig
 til at tilfredsstillede ganen med spise,
 dyrere end konen som jeg talte om, 90
 den gamle kvinde og hendes bord ydede.
 Derfor strejftog til fjerne dale og lange
 udflugter langt væk mellem bakkerne;
 derfor landlige middage på den kølige grønne jord —
 eller i skovene, eller nær ved en flodbred
 eller ved en eller anden skyggefuld kilde —
 mens blød luft rørte sig i løvet og solen,
 ufølt, skinnede blidt rundt om os i vor glæde.

Jeg taber heller ikke mit mål af sigte, hvis jeg fortæller
 hvordan vi to gange i løbet af de lange halvår, 100
 måske mere frejdigt trak rigeligt på vore midler,
 ivrige efter én dag i det mindste
 at mærke en galoperende hests bevægelser.
 Over for den gode gamle krovært
 brugte vi, sandt at sige, ved en sådan lejlighed
 undertiden luskede kneb, for det bestemmelsessted
 vi havde i sinde for dagens rejse var for langt væk
 for enhver forsigtig mand: en konstruktion,
 berømt hinsides dens hjemegn, de ældgamle mure
 af et stort abbedi som blev bygget til Skt. Marias ære,* 110
 og endnu står i Vale of Nightshade,
 en hensmuldrende bygning med revnet bue,
 klokketårn og billeder og levende træer —
 en hellig scene. Vore heste græssede
 på den bløde grønsvær. Mere end i landets indre, hvor
 havvinden, skønt en vind af voldsomste natur,
 uden at forstyrre freden passerer forbi oven over,
 kan træer og tårne i denne dal ofte opleves
 i lige grad både tavse og ubevægelige,
 sådan er det ly, der er dér, og sådan 120
 er sikkerheden for hvile og ro.

Vi steg igen til hest og signalet givet,
 fløj vi med pisk og spore forbi messekapellet
 i et kluntet kapløb og forlod ridderen med de korslagte
 ben og stenabbediet og den enlige gærdesmutte,

* Furnes Abbey 34 km fra Hawkshead.

Which one day sang so sweetly in the nave
 Of the old church, that, though from recent showers
 The earth was comfortless, and, touched by faint
 Internal breezes, sobbings of the place,
 And respirations, from the roofless walls 130
 The shuddering ivy dripped large drops, yet still,
 So sweetly 'mid the gloom the invisible bird
 Sang to itself that there I could have made
 My dwelling-place, and lived for ever there
 To hear such music. Through the walls we flew
 And down the valley, and a circuit made
 In wantonness of heart, through rough and smooth
 We scampered homeward. Oh, ye rocks and streams,
 And that still spirit of the evening air!
 Even in this joyous time I sometimes felt 140
 Your presence, when with slackened step we breathed
 Along the sides of the steep hills, or when,
 Lighted by gleams of moonlight from the sea,
 We beat with thundering hoofs the level sand.

Upon the eastern Shore of Windermere,
 Above the crescent of a pleasant bay,
 There stood an inn, no homely-featured shed,
 Brother of the surrounding cottages,
 But 'twas a splendid place, the door beset 150
 With chaises, grooms, and liveries, and within
 Decanters, glasses, and the blood-red wine.
 In ancient times, or ere the hall was built
 On the large island, had this dwelling been
 More worthy of a poet's love, a hut,
 Proud of its one bright fire, and sycamore shade.
 But though the rhymes were gone which once inscribed
 The threshold, and large golden characters
 On the blue-frosted signboard had usurped
 The place of the old lion, in contempt
 And mockery of the rustic painter's hand, 160
 Yet to this hour the spot to me is dear
 With all its foolish pomp. The garden lay
 Upon a slope surmounted by the plain
 Of a small bowling-green; beneath us stood
 A grove, with gleams of water through the trees
 And over the tree-tops — nor did we want
 Refreshment, strawberries and mellow cream —
 And there, through half an afternoon, we played
 On the smooth platform, and the shouts we sent

som en dag sang så yndigt i midterskibet
 af den gamle kirke; thi skønt verden var trist
 af den nylige regn, og den skælvende vedbend —
 rørt af svage indre briser, stedets suk
 og åndedrag — dryppede store dråber 130
 fra de tagløse mure, sang den usynlige fugl
 dog stadigvæk så lifligt for sig selv midt i
 dunkelheden, at jeg kunne have taget bolig dér,
 og levet dér for evigt for at høre
 sådan musik. Vi fløj mellem murene
 og ned i dalen, og efter et omløb foretaget
 af pludselig kåthed, jog vi hjemad over det knoldede
 og det jævne. Oh, I klipper og vandløb
 og hin aftenluftens stille ånd,
 selv i denne glade stund følte jeg nogle gange 140
 din tilstedeværelse, når vi pustede ud med langsomme skridt
 langs de stejle højes skråninger eller når,
 oplyst af månelysets skin på havet,
 vi slog med tordnende hove på det flade sand.

På Windermers østlige bred
 oven for en indbydende bugts buede kyst,
 lå der en kro; ikke et skur med almindelige træk,
 bror til de omkringliggende huse,
 men det var et storartet sted, døren var belejret
 af køretøjer, kuske, liberier, og indenfor 150
 var karafler, glas og blodrød vin.
 I gamle dage, eller før hallen blev bygget*
 på den store ø, havde boligen i højere grad
 været en digters kærlighed værdig, en hytte
 stolt af sin ene blussende ild og sit ahorntræs skygge;
 men selvom rimene, som engang var indskrevet
 over dørkarmen, var væk, og store gyldne bogstaver
 på det matblå skilt havde tilranet
 sig den gamle løves plads — i foragt
 og som hån af bondemalerens hånd — 160
 holder jeg dog selv nu af dette sted
 med al dets tåbelige pomp. Haven
 lå på en skrænt med en lille græsplæne
 til bowling ovenover; under os var der
 en lund, hvor vandet glimtede mellem træerne
 og over trætoppene; vi manglede heller ikke
 forfriskninger, jordbær og tyk fløde,
 og dér på det flade terræn legede vi
 den halve eftermiddag, og de råb vi oplod

* hallen: The Round House på Belle Isle, den største ø i Windermere.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

Made all the mountains ring. But ere the fall 170
Of night, when in our pinnace we returned
Over the dusky lake, and to the beach
Of some small Island steered our course with one,
The minstrel of our troop, and left him there,
And rowed off gently, while he blew his flute
Alone upon the rock, oh, then the calm
And dead still water lay upon my mind
Even with a weight of pleasure, and the sky
Never before so beautiful, sank down
Into my heart, and held me like a dream. 180
Thus daily were my sympathies enlarged,
And thus the common range of visible things
Grew dear to me: already I began
To love the sun, a boy I loved the sun,
Not as I since have loved him, as a pledge
And surety of our earthly life, a light
Which while we view we feel we are alive;
But, for this cause, that I had seen him lay
His beauty on the morning hills, had seen
The western mountain touch his setting orb, 190
In many a thoughtless hour, when, from excess
Of happiness, my blood appeared to flow
With its own pleasure, and I breathed with joy.
And from like feelings, humble though intense,
To patriotic and domestic love
Analogous, the moon to me was dear;
For I would dream away my purposes,
Standing to look upon her while she hung
Midway between the hills, as if she knew
No other region but belonged to thee, 200
Yea, appertain'd by a peculiar right
To thee and thy grey huts, my darling vale!

Those incidental charms which first attached
My heart to rural objects, day by day
Grew weaker, and I hasten on to tell
How Nature, intervenient till this time,
And secondary, now at length was sought
For her own sake. But who shall parcel out
His intellect, by geometric rules,
Split, like a province, into round and square? 210
Who knows the individual hour in which
His habits were first sown, even as a seed,
Who that shall point, as with a wand, and say,
'This portion of the river of my mind
Came from yon fountain?' Thou, my Friend! art one

fik bjergene til give genlyd. Men før natten faldt 170
 på, når vi vendte tilbage over den dunkle sø
 i vor pinasse og styrede vor kurs mod en
 eller anden lille ø's sandstrand og her
 efterlod vor floks spillemand og selv
 forsigtigt roede videre, mens han blæste på fløjte
 alene på klippeblokken – ah, da lå
 det helt stille vand på mit sind
 med glædens vægt, og himlen,
 aldrig før så smuk, sank ned
 i mit hjerte og holdt mig fast som i en drøm. 180
 Således voksede min medfølelse dag for dag,
 og således blev de synlige tings almindelig
 orden dyrebar for mig: jeg var allerede begyndt
 at elske solen, da jeg var dreng elskede jeg ikke solen,
 som jeg siden har elsket ham – som et løfte
 og en forsikring om vor jordiske liv, et lys, som
 mens vi betragter det, får os til at føle at vi lever –
 men af denne årsag, at jeg havde set ham lægge
 sin skønhed på morgenbakkerne, havde set
 det vestlige bjerg berøre hans nedgående kugle 190
 i mange sorgløse stunder, når af et overmål
 af lykke det forekom mig, at mit blod flød
 fyldt af sin egen fryd, og jeg åndede af glæde.
 Og ud fra lignende følelser, ydmyge skønt intense,
 svarende til kærlighed for fædrelandet
 og for hjemmet, var månen mig kær,
 for jeg ville drømme mine hensigter væk,
 når jeg stod og så på hende, mens hun hang
 midtvejs mellem bakkerne, som om hun ikke kendte
 nogen anden egn end den, der tilhørte dig, 200
 ja, ved en særlig ret tilhørte
 dig og dine grå stenhytter, du min yndlingsdal.

Disse tilfældige tilløkkelser som først knyttede
 mit hjerte til landlige genstande blev dag for dag
 svagere, og jeg skynder mig at fortælle
 hvordan naturen, der indtil denne tid havde grebet
 ind på uvæsentlig vis, nu langt om længe søgtes for
 hendes egen skyld. Men hvem vil udstykke
 sit intellekt efter geometriske regler,
 som et område opdelt i cirkler og firkanter? 210
 Hvem kender den særskilte time i hvilken
 hans vaner først var sået, som et frø?
 Hvem skal pege som med en tryllestav og sige:
 „Denne del af mit sinds flod
 kom fra denne kilde”? Du, min ven, er én

THE PRELUDE: BOOK SECOND

More deeply read in thy own thoughts; to thee
Science appears but, what in truth she is,
Not as our glory and our absolute boast,
But as a succedaneum, and a prop
To our infirmity. Thou art no slave 220
Of that false secondary power, by which,
In weakness, we create distinctions, then
Deem that our puny boundaries are things
Which we perceive, and not which we have made.
To thee, unblinded by these outward shows,
The unity of all has been reveal'd
And thou wilt doubt with me, less aptly skilled
Than many are to class the cabinet
Of their sensations, and, in voluble phrase,
Run through the history and birth of each, 230
As of a single independent thing.
Hard task to analyse a soul, in which,
Not only general habits and desires,
But each most obvious and particular thought,
Not in a mystical and idle sense,
But in the words of reason deeply weighed,
Hath no beginning.

Blessed the infant babe,
(For with my best conjectures I would trace
The progress of our being) blest the babe,
Nursed in his mother's arms, the babe who sleeps 240
Upon his mother's breast, who, when his soul
Claims manifest kindred with an earthly soul,
Doth gather passion from his mother's eye!
Such feelings pass into his torpid life
Like an awakening breeze, and hence his mind
Even in the first trial of its powers,
Is prompt and watchful, eager to combine
In one appearance, all the elements
And parts of the same object, else detached
And loth to coalesce. Thus, day by day, 250
Subjected to the discipline of love,
His organs and recipient faculties
Are quickened, are more vigorous, his mind spreads,
Tenacious of the forms which it receives.
In one beloved presence — nay and more,
In that most apprehensive habitude
And those sensations which have been derived

som mere dybt har læst i dine egne tanker; for dig
 er videnskab ikke andet end det, den i sandhed er,
 ikke til vor forherligelse og noget vi kan prale med,
 men som et hjælpemiddel og en støtte 220
 for vor skrøbelighed. Du er ingen slave
 af den falske underordnede magt ved hvilken
 vi af svaghed skaber distinktioner, og derefter
 tror vore sølle grænser er ting
 som vi sanser, og ikke vor egen frembringelse.
 For dig, ublændet af dette ydre skue,
 er alle tings enhed blevet åbenbaret;
 også du vil nære tvivl, ligesom jeg, der er mindre dygtig*
 end mange til at klasseopdele det kammer,
 hvor deres indtryk befinder sig, og til i flydende stil 230
 at gennemgå hver enestes historie og fødsel,
 som om den var en enkelt uafhængig ting.
 En svær opgave at analysere en sjæl i hvilken
 ikke kun almindelige vaner og ønsker,
 men hver mest indlysende og særlige tanke,
 ikke i mystisk eller ligegyldig betydning,
 men med fornuftens nøje vejede ord,
 ikke har nogen begyndelse.

Velsignet være det lille barn,

(thi jeg vil følge vort livs fremgang med de
 bedste formodninger) velsignet være barnet 240
 plejet i sin mors arme, barnet der sover
 på sin mors bryst, som, når hans sjæl
 kræver en tydelig forbindelse med en jordisk sjæl,
 modtager kærlighed fra sin mors øje.
 Sådanne følelser passerer ind i hans slumrende liv
 som en opvækkende brise, og derfor er hans sind
 selv i dets styrkes første prøvelse,
 rede og årvågent, ivrig efter at sammensætte
 til en skikkelse alle elementer og alle dele af den
 samme genstand, som ellers er adskilte og uvillige 250
 til at smelte sammen. Således
 dag for dag, underkastet kærlighedens tugt,
 bliver han organer og hans evner til at optage indtryk
 mere levende, bliver stærkere; hans bevidsthed breder
 sig ud, idet den holder fast på de former den modtager.
 I en højt elsket person— nej mere, †
 i hin yderst lærenemme tilstand, og i
 hine oplevelser som har deres udgangspunkt

* Viser tilbage til l. 208-15.

† person: moren.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

From this beloved presence — there exists
A virtue which irradiates and exalts
All objects through all intercourse of sense. 260
No outcast he, bewildered and depressed;
Along his infant veins are interfused
The gravitation and the filial bond
Of nature, that connect him with the world.
Emphatically such a being lives,
An inmate of this *active* universe.
From nature largely he receives, nor so
Is satisfied, but largely gives again;
For feeling has to him imparted strength,
And powerful in all sentiments of grief, 270
Of exultation, fear, and joy, his mind,
Even as an agent of the one great mind,
Creates, creator and receiver both,
Working but in alliance with the works
Which it beholds. Such, verily, is the first
Poetic spirit of our human life;
By uniform control of after years
In most abated or suppressed, in some,
Through every change of growth or of decay,
Preeminent till death.

From early days, 280
Beginning not long after that first time
In which, a babe, by intercourse of touch,
I held mute dialogues with my mother's heart
I have endeavoured to display the means
Whereby this infant sensibility,
Great birthright of our being, was in me
Augmented and sustained. Yet is a path
More difficult before me, and I fear
That in its broken windings we shall need
The chamois' sinews, and the eagle's wing. 290
For now a trouble came into my mind
From unknown causes. I was left alone,
Seeking the visible world, nor knowing why.
The props of my affections were removed,
And yet the building stood, as if sustained
By its own spirit! All that I beheld

i denne elskede person, findes der
 en kraft der gennemstråler og opløfter
 alle genstande ved alle sansernes mellemkomst. 260
 Han er ingen udstødt, forvildet og nedtrykt;
 massetiltrækningen og naturens sønlige bånd
 som forbinder ham med verden,
 er indgydt i hans barneårer.*
 Et sådant væsen lever med eftertryk,
 en beboer af dette aktive univers.
 Han modtager rigeligt fra naturen, er
 ikke tilfreds dermed, men giver rigeligt igen;
 for følelse har givet ham styrke
 og værende magtfuld i al sorg, 270
 i jubel, frygt og glæde er hans ånd
 netop som en agent for den ene store ånd,
 skabende, er både skaber og modtager,
 idet den kun arbejder i forbund med det værk
 den beskuer. Sådan i sandhed er
 vort menneskelivs første poetiske ånd;
 i senere år hos de fleste formindsket og
 undertrykt ved ensformig styring, men hos nogle,
 gennem enhver forandring af vækst og forfald,
 den øverste indtil døden.

Helt fra de tidlige dage, 280
 der begyndte ikke længe efter den første tid
 i hvilken jeg, et spædbarn, gennem berøringen
 holdt stumme samtaler med min mors hjerte,
 har jeg bestræbt mig på at vise midlerne
 hvormed barnets følsomhed,
 vort livs stolte fødselsret, blev forøget
 og opretholdt hos mig. Dog foran mig ligger
 en mere ufarbar sti, og jeg frygter,
 at vi i dens skarpe bugtninger vil få brug
 for gemsens sener og ørnens vinge. 290
 For nu fik jeg en bekymring af ukendte
 årsager. Jeg var ladet alene, og
 søgte denne synlige verden uden at vide hvorfor.
 Mine følelsers støtter var fjernet,[†]
 og dog stod bygningen, som holdt oppe
 af sin egen ånd. Alt hvad jeg så

* Linje 262-4: Båndet til moren, det 'sønlige bånd', opfattes som vigtigst med hensyn til at etablere båndet mellem mennesket og naturen. Massetiltrækningen (gravitationen) symboliserer at barnet på naturlig vis er tiltrukket af et jordisk liv (Jonathan, note til II, 291-4).

† støtter: de 'tilfældige tillokkelser', linje 203, der skabte grobund for hans kærlighed til Naturen.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

Was dear to me, and from this cause it came,
That now to Nature's finer influxes
My mind lay open, to that more exact
And intimate communion which our hearts 300
Maintain with the minuter properties
Of objects which already are beloved,
And of those only.

Many are the joys
Of youth; but oh, what happiness to live
When every hour brings palpable access
Of knowledge, when all knowledge is delight,
And sorrow is not there. The seasons came,
And every season to my notice brought
A store of transitory qualities
Which, but for this most watchful power of love 310
Had been neglected, left a register

Of permanent relations, else unknown,
Hence life, and change, and beauty, solitude
More active, even, than 'best society',
Society made sweet as solitude
By silent inobtrusive sympathies,
And gentle agitations of the mind
From manifold distinctions, difference
Perceived in things, where to the common eye,
No difference is; and hence, from the same source 320

Sublimar joy. For I would walk alone,
In storm and tempest, or in starlight nights
Beneath the quiet heavens; and, at that time
Have felt whate'er there is of power in sound
To breathe an elevated mood, by form
Or image unprofaned; and I would stand,
Beneath some rock, listening to sounds that are
The ghostly language of the ancient earth,
Or make their dim abode in distant winds.

Thence did I drink the visionary power. 330
I deem not profitless those fleeting moods
Of shadowy exultation: not for this,
That they are kindred to our purer mind
And intellectual life; but that the soul,
Remembering how she felt, but what she felt
Remembering not, retains an obscure sense

var mig kært, og heraf kom det
 at mit sind nu lå åbent for naturens
 finere indflydelser – til det mere omhyggelige
 og fortrolige samkvem som vore hjerter 300
 har med de ubetydeligere egenskaber
 hos genstande, der allerede er højt elsket,
 og kun med dem.

Mange er ungdommens glæder,
 men åh, hvilken lykke at leve
 når hver time på håndgribelig vis giver adgang
 til viden, når al kundskab er fryd,

og sorg ikke er tilstede. Årstiderne kom,
 og hver årstid gjorde mig bekendt med
 et uudtømmeligt forråd af forbigående træk,
 som, da de ikke blev oversete på grund af denne 310
 særdeles årvågne kærlighedskraft, efterlod et register*
 over vedvarende forbindelser, ellers ukendte.

Herfra liv og forandring og skønhed, ensomhed
 mere virksom endog end det bedste selskab,
 selskab gjort så rart som ensomhed
 ved tavs ikke påtrængende medfølelse,
 og sindet blidt bevæget af
 mangfoldige forskelle, en forskellighed
 iagttaget i tingene hvor der, for det almindelige øje,

ingen forskel er og derfor, fra den samme kilde,[†] 320
 en ædlere glæde. For jeg ville gå alene
 i uej og storm eller under den stille himmel
 i de stjernelyse nætter og ville på dette tidspunkt
 have følt, hvad der end findes af magt i lyd
 til at løfte sindet, uvanhelliget

af form eller billede; og jeg ville stå
 under en eller anden klippe og lytte til lyde,
 som er den gamle jords åndesprog,
 eller finder deres dunkle boliger i fjerne vinde.

Derfra drak jeg den visionære kraft.[‡] 330

Jeg anser ikke disse flygtige skyggeagtige
 ophøjede stemninger for at være unyttige; ikke for dette
 at de er beslægtet med vort renere sind
 og åndelige liv, men fordi sjælen – idet
 hun husker hvordan hun følte, men ikke husker
 hvad hun følte – bibeholder en dunkel fornemmelse

* kærlighedskraft: kærligheden til naturen for dens egen skyld, linje 207-8.

† Ligeledes fra kærlighedskraften.

‡ visionære kraft (*visionary power*): den kraft hans fantasi havde til at fremkalde usædvanlige billeder eller syner, se også Indledningen.

Of possible sublimity, to which
With growing faculties she doth aspire
With faculties still growing, feeling still
That whatsoever point they gain, they still
Have something to pursue. 340

And not alone,
In grandeur and in tumult, but no less
In tranquil scenes, that universal power
And fitness in the latent qualities
And essences of things, by which the mind
Is moved by feelings of delight, to me
Came strengthened with a superadded soul,
A virtue not its own. My morning walks
Were early; oft, before the hours of school
I travelled round our little Lake, five miles 350

Of pleasant wandering, happy time! more dear
For this, that one was by my side, a friend
Then passionately loved. With heart how full
Will he peruse these lines, this page, perhaps
A blank to other men, for many years
Have since flowed in between us, and, our minds
Both silent to each other, at this time
We live as if those hours had never been.

Nor seldom did I lift our cottage latch
Far earlier, and before the vernal thrush 360
Was audible, among the hills I sate
Alone, upon some jutting eminence
At the first hour of morning, when the vale
Lay quiet in an utter solitude.

How shall I trace the history, where seek
The origin of what I then have felt?
Oft in these moments such a holy calm
Did overspread my soul that I forgot
That I had bodily eyes, and what I saw
Appeared like something in myself, a dream, 370
A prospect in my mind.

'Twere long to tell
What spring and autumn, what the winter snows,
And what the summer shade, what day and night,
The evening and the morning, what my dreams
And what my waking thoughts, supplied to nurse
That spirit of religious love in which

af at kunne nå det ophøjede, som hun stræber
 efter med voksende evne,
 med evner der stadig vokser, bestandig følende,
 at hvilket punkt de end når til, har de 340
 stadig noget at forfølge.

Og ikke alene
 i storhed og tummel, men ikke mindre
 under rolige scener, kom den universelle magt
 og egnethed, der er i tingenes skjulte egenskaber
 og essenser til at bevæge sindet
 med frydefulde følelser, til mig,
 styrket med en tilføjet sjæl, en dyd*
 som ikke var dens egen. Mine morgenture
 var tidlige: ofte før skolen
 gik jeg rundt om vor lille sø, otte km's 350
 behagelig vandren – en lykkelig tid, mere kær
 fordi én var ved min side, en ven†
 dengang inderligt elsket. Med hvor fuldt et hjerte
 vil han ikke læse disse linjer, denne side – måske
 uden indhold for andre mennesker – thi mange år
 er flydt mellem os siden, og vore sind
 har været tavse for hinanden, nu
 lever vi, som om de timer aldrig havde været til.
 Og ikke sjældent løftede jeg langt tidligere
 klinken på vort hus, og før forårsdroslen 360
 var hørlig sad jeg alene i bjergene
 på en eller anden forhøjning
 i morgenens første time når dalen
 lå fuldstændig stille og mennesketom.
 Hvordan skal jeg følge historiens spor,
 hvor søge oprindelsen til det, jeg dengang følte?
 Ofte i disse øjeblikke bredte der sig over min sjæl
 en sådan hellig ro, at jeg glemte
 at jeg havde fysiske øjne, og hvad jeg så
 forekom mig at være noget i mig selv, en drøm, 370
 et landskab i mit sind.

Det ville tage lang tid
 at fortælle hvad foråret og efteråret, hvad vintersneen
 og hvad sommerskyggen, hvad dag og nat,
 hvad aften og morgen, hvad mine drømme
 og hvad mine vågne tanker ydede for at nære
 den ånd af religiøs kærlighed til naturen,

* dyd (*virtue*): dyd, kraft. – 'dens' i næste linje: den universelle magts.

† Søen er Esthwaite, venner er John Flemming, der blev præst.

I walked with Nature. But let this at least
 Be not forgotten, that I still retained
 My first creative sensibility,
 That by the regular action of the world 380
 My soul was unsubdued. A plastic power
 Abode with me, a forming hand, at times
 Rebellious, acting in a devious mood,
 A local spirit of its own, at war
 With general tendency, but for the most
 Subservient strictly to the external things
 With which it communed. An auxiliar light
 Came from my mind which on the setting sun
 Bestowed new splendor, the melodious birds,
 The gentle breezes, fountains that ran on, 390
 Murmuring so sweetly in themselves, obeyed
 A like dominion; and the midnight storm
 Grew darker in the presence of my eye.
 Hence by obeisance, my devotion hence,
 And hence my transport.

Nor should this, perchance,
 Pass unrecorded, that I still have loved
 The exercise and produce of a toil
 Than analytic industry to me
 More pleasing, and whose character I deem 400
 Is more poetic as resembling more
 Creative agency. I mean to speak
 Of that interminable building reared
 By observation of affinities
 In objects where no brotherhood exists
 To common minds. My seventeenth year was come
 And, whether from this habit, rooted now
 So deeply in my mind, or from excess
 Of the great social principle of life,
 Coercing all things into sympathy,
 To unorganic natures I transferred 410
 My own enjoyments, or, the power of truth
 Coming in revelation, I conversed
 With things that really are, I, at this time
 Saw blessings spread around me like a sea.
 Thus did my days pass on, and now at length
 From Nature and her overflowing soul
 I had received so much that all my thoughts
 Were steeped in feeling; I was only then
 Contented when with bliss ineffable

som jeg vandrede i. Men lad i det
 mindste ikke dette blive glemt, at jeg stadig havde
 min første skabende følsomhed i behold, 380
 min sjæl var ukuet af verdens sædvanlige
 handlinger. En formende magt
 boede i mig, en modellerende hånd, nogle gange
 oprørsk, handlende i en lunefuld sindsstemning,
 en egen lokal ånd, i krig med almindelige
 herskende tendenser, men for det meste
 strengt undergivet de ydre ting,
 som den havde samkvem med. Et hjælpende lys
 kom fra mit sind, som skænkede den
 nedgående sol ny glans; de melodiske fugle,
 de blide briser, kilder der løb af sted, 390
 og pludrede så kønt til sig selv, adlød
 et lignende herredømme, og midnattens uvejr
 blev mørkere, mens jeg betragtede det.
 Derfor min ærbødige hilsen, derfor min tilbedelse,
 og derfor min henrykkelse.

Måske burde heller ikke
 dette lades uoptegnet, at jeg altid havde elsket
 at udøve og se resultatet af et slid,
 der var mere behageligt for mig end
 analytisk arbejde, og hvis karakter jeg skønner 400
 er mere poetisk og mere ligner
 skabende virksomhed — jeg taler om den
 endeløse bygning, rejst*
 ved at observere ligheder
 i genstande, hvor der intet slægtskab findes
 for almindelige sind. Mit syttende år var begyndt,
 og om det var på grund af denne vane, nu rodfæstet
 så dybt i mit sind, eller det var af overflod,
 skabt af livets store sociale lov, der
 tvinger alt til at føle medfølelse,
 at jeg overførte mine egne glæder på den 410
 uorganiske natur, eller jeg samtalede, i kraft
 af sandheden som blev mig åbenbaret,
 med ting som virkelig er til, så jeg på denne tid
 velsignelser brede sig omkring mig som et hav.
 Således gik mine dage, og nu havde jeg langt om længe
 fra naturen og hendes overstrømmende sjæl
 modtaget så meget, at alle mine tanker
 var badet i følelser. Jeg var dengang kun
 tilfreds når med udsigelig salighed

* den endeløse række af associationer (Cambridge, 72; note til ll. 425-35).

THE PRELUDE: BOOK SECOND

I felt the sentiment of being spread 420
O'er all that moves, and all that seemeth still,
O'er all, that, lost beyond the reach of thought
And human knowledge, to the human eye
Invisible, yet liveth to the heart,
O'er all that leaps, and runs, and shouts, and sings,
Or beats the gladsome air, o'er all that glides
Beneath the wave, yea, in the wave itself
And mighty depth of waters. Wonder not
If such my transports were, for in all things
I saw one life, and felt that it was joy; 430
One song they sang, and it was audible,
Most audible then when the fleshly ear,
O'ercome by grosser prelude of that strain,
Forgot its functions, and slept undisturbed.

If this be error, and another faith
Find easier access to the pious mind,
Yet were I grossly destitute of all
Those human sentiments which make this earth
So dear, if I should fail, with grateful voice
To speak of you, ye mountains and ye lakes, 440
And sounding cataracts, ye mists and winds
That dwell among the hills where I was born.
If, in my youth, I have been pure in heart,
If, mingling with the world, I am content
With my own modest pleasures, and have lived,
With God and Nature communing, removed
From little enmities and low desires,
The gift is yours; if in these times of fear,
This melancholy waste of hopes o'erthrown,
If, 'mid indifference and apathy 450
And wicked exultation, when good men
On every side fall off we know not how
To selfishness, disguised in gentle names
Of peace, and quiet, and domestic love,
Yet mingled, not unwillingly, with sneers
On visionary minds; if in this time
Of dereliction and dismay, I yet
Despair not of our nature, but retain
A more than Roman confidence, a faith
That fails not, in all sorrow my support, 460
The blessing of my life, the gift is yours,

jeg havde følelsen af at blive bredt ud 420
 over alt som bevæger sig, og alt som synes stille,
 over alt det, som tabt hinsides tankens rækkevidde
 og menneskelig erkendelse, usynlig for
 øjet, dog lever i hjertet,
 over alt der springer og løber og råber og synger
 eller slår den glade luft, over alt som glider
 under bølgen, ja, i bølgen selv
 og vandenæs mægtige dyb. Det er ikke underligt,
 at jeg var således henrykket, thi i alle ting
 så jeg ét liv og følte at det var fryd. 430
 Én sang sang de, og den var hørlig –
 mest hørlig når det kødelige øre,
 overvældet af disse toners grovere forspil,
 glemte sine funktioner og sov uforstyrret.

Hvis dette er en vildfarelse, og en anden tro
 finder lettere adgang til det fromme sind,
 så ville jeg dog groft være blottet for alle de
 menneskelige følelser, som gør denne
 jord så dyrebar, hvis jeg skulle undlade taknemmeligt
 at tale om jer, I bjerge, og I søer 440
 og klingende katarakter, I tåger og vinde
 som bor blandt højene, hvor jeg blev født.
 Hvis jeg i min ungdom har været ren af hjerte,
 hvis, blandende mig med verden, jeg er tilfreds
 med min egne beskedne fornøjelser og har levet
 i forbindelse med Gud og naturen, fjernt
 fra små fjendskaber og lave ønsker,
 er fortjenesten jeres; hvis i disse frygtens tider,
 denne melankolske ørken af omstyrtede håb,
 hvis, midt i ligegyldighed og apati 450
 og ondskabsfuld triumferen, når gode mennesker
 på hver side falder fra, vi ved ikke hvordan,
 til egen nytte, forklædt i freden
 og roen og den huslig kærligheds milde navne,
 dog blandet, ikke uvilligt, med hånlige smil
 til idealistiske ånder – hvis jeg i denne tid*
 af undsigelse og nedtrykthed endnu
 ikke fortvivler over vor natur, men fastholder
 en mere end romersk tillid, en tro†
 som ikke svigter, min støtte i al sorg, 460
 mit livs velsignelse, er fortjenesten jeres

* Linje 448-56: Om skuffelsen og hånen fra frafaldne blandt idealister i forbindelse med Den Franske Revolution. (Norton).

† romersk: Den romerske kirke.

THE PRELUDE: BOOK SECOND

Ye mountains, thine, O Nature. Thou hast fed
My lofty speculations; and in thee,
For this uneasy heart of ours I find
A never-failing principle of joy,
And purest passion.

Thou, my friend! wert reared
In the great City, 'mid far other scenes;
But we, by different roads at length have gained
The self-same bourne. And for this cause to thee
I speak, unapprehensive of contempt, 470
The insinuated scoff of coward tongues,
And all that silent language which so oft
In conversation betwixt man and man
Blots from the human countenance all trace
Of beauty and of love. For thou hast sought
The truth in solitude, and thou art one,
The most intense of Nature's worshippers
In many things my brother, chiefly here
In this my deep devotion. Fare thee well!
Health, and the quiet of a healthful mind 480
Attend thee! seeking oft the haunts of men —
And yet more often living with thyself,
And for thyself — so haply shall thy days
Be many, and a blessing to mankind.

I bjerge, din, oh Natur. Du har næret
mine ophøjede betragtninger, og i dig
finder jeg for dette vort urolige hjerte
et aldrigvigtende glædens princip
og den reneste lidenskab.

Du min ven blev opfostret*

i den store by, på en ganske anden skueplads,
men omsider har vi ad forskellige veje
nået det samme mål. Og af denne årsag
taler jeg til dig uden at frygte foragt, 470
kujontungers insinuerende spot,
og hele det tavse sprog som så tit
i samtaler mand og mand imellem
sletter alle spor af skønhed og kærlighed
på menneskets ansigt. For du har søgt
sandheden i ensomhed, og du er en af
de mest inderlige af naturens tilbedere,
i mange ting min bror, hovedsagelig her
i denne min dybe hengivelse. Farvel, min ven!
må sundhed og et sundt sinds ro følge dig, 480
mens du ofte søger menneskenes tilholdssteder —
men dog oftere lever med dig selv og for dig selv — †
så må dine dage lykkeligvis være mange
og en velsignelse for menneskeheden.

* min ven: Samuel T. Coleridge. Wordsworth omtalte altid digtet som 'digtet til Coleridge'.

† Coleridge havde besluttet at tage til London og blive journalist i november 1799.

Book Third

Residence at Cambridge

It was a dreary morning when the chaise
Rolled over the flat plains of Huntingdon
And through the open windows first I saw
The long-backed chapel of King's College rear
His pinnacles above the dusky groves.
Soon afterwards we espied upon the road
A student clothed in gown and tasselled cap;
He passed — nor was I master of my eyes
Till he was left a hundred yards behind.
The place as we approached seemed more and more 10
To have an eddy's force, and sucked us in
More eagerly at every step we took.
Onward we drove beneath the castle, down
By Magdalene Bridge we went and crossed the Cam,
And at the Hoop we landed, famous inn.

My spirit was up, my thoughts were full of hope;
Some friends I had — acquaintances who there
Seemed friends—poor simple schoolboys now hung round
With honour and importance. In a world
Of welcome faces up and down I roved — 20
Questions, directions, counsel and advice
Flowed in upon me from all sides. Fresh day
Of pride and pleasure: to myself I seemed
A man of business and expense, and went
From shop to shop about my own affairs,
To tutors or to tailors as befel,
From street to street with loose and careless heart.
I was the dreamer, they the dream; I roamed
Delighted through the motley spectacle:
Gowns grave or gaudy, doctors, students, streets, 30
Lamps, gateways, flocks of churches, courts and towers —
Strange transformation for a mountain youth,
A northern villager. As if by word
Of magic or some fairy's power, at once
Behold me rich in monies and attired
In splendid clothes, with hose of silk, and hair
Glittering like rimy trees when frost is keen —
My lordly dressing-gown, I pass it by,
With other signs of manhood which supplied
The lack of beard. The weeks went roundly on, 40

Tredje bog

Ophold i Cambridge

Det var en trist morgen, da vognen
rullede hen over Huntingtons flade sletter,
og jeg gennem de åbne vinduer for første gang så
det langryggede King Colleges kapel rejse
sine tinder over de dunkle lunde.
Kort efter opdagede vi en student på vejen,
klædt i kappe og kvastpyntet hue;
han passerede — og jeg var ikke herre over mine øjne
før han var hundrede meter bag os.
Stedet vi nærmede os syntes mere og mere 10
at have en strømhvirvels kraft og sugede os
mere begærligt til sig for hvert skridt vi tog.
Vi kørte videre forbi borgen, ned til
Magdalenebroen og krydsede Camfloden,
og ved den berømte kro The Hoop gjorde vi holdt.

Jeg var ved godt mod, med tanker fulde af håb;
jeg havde nogle venner — bekendtskaber som dér
blev set som venner — fattige skoledrenge af ringe herkomst,
der nu drev omkring, hædrede og betydningsfulde.
Jeg vandrede rundt i en verden af velkomstansigter — 20
spørgsmål, anvisninger, bistand og råd
flød mod mig fra alle sider. En ny stolt og
fornøjelig tid. Jeg følte mig som
en forretningsmand med udgifter og gik
fra butik til butik for at ordne mine egne affærer,
til vejledere eller skræddere som det ny kunne hænde,
fra gade til gade med let og sorgløst hjerte.
Jeg var en drømmer, de drømmen;
jeg gennemstrefede lykkeligt det brogede skue:
værdige eller prangende kapper, doktorer, studenter, gader, 30
lamper, portåbninger, flokke af kirker, gårde og tårne —
en ejendommelig forandring for en ung mand fra bjergene,
en nordlig landsbybeboer. Som ved et magisk ord
eller en fees magt så jeg straks mig selv
rig på penge og iført strålende klæder,
med silkestrømper og hår der glitrede
som rimdækkede træer når frosten er streng.*
Min herskabelige slåbrok forbigår jeg i tavshed,
sammen med andre tegn på manddom, som opvejede
manglen på skæg. Ugerne gik rask 40

* En mode der bestod i at pudre håret.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

With invitations, suppers, wine, and fruit,
Smooth housekeeping within, and all without
Liberal and suiting gentleman's array.

The Evangelist St. John my patron was;
Three gloomy courts are his, and in the first
Was my abiding-place, a nook obscure.
Right underneath, the college kitchens made
A humming sound, less tuneable than bees
But hardly less industrious; with shrill notes
Of sharp command and scolding intermixed. 50
Near me was Trinity's loquacious clock
Who never let the quarters, night or day,
Slip by him unproclaimed, and told the hours
Twice over with a male and female voice.
Her pealing organ was my neighbour too;
And from my bedroom I in moonlight nights
Could see right opposite, a few yards off,
The antechapel, where the statue stood
Of Newton with his prism and silent face.

Of college labours, of the lecturer's room 60
All studded round, as thick as chairs could stand,
With loyal students faithful to their books,
Half-and-half idlers, hardy recusants,
And honest dunces; of important days,
Examinations, when the man was weighed
As in the balance of excessive hopes,
Tremblings withal and commendable fears,
Small jealousies and triumphs good or bad —
I make short mention. Things they were which then
I did not love, nor do I love them now: 70
Such glory was but little sought by me,
And little won. But it is right to say
That even so early, from the first crude days
Of settling-time in this my new abode,
Not seldom I had melancholy thoughts
From personal and family regards,
Wishing to hope without a hope — some fears
About my future worldly maintenance,
And, more than all, a strangeness in my mind,

med invitationer, middage, vin og frugt,
 problemfri husførelse og alt sammen uden det
 anstændige og passende gentleman-antræk.

Min skytsengel var evangelisten Skt. Johannes;
 han havde tre dunkle gårde, og mit opholdssted,
 en mørk krog, vendte ud mod den første.
 Lige neden under frembragte kollegiekøkkenet
 en summende lyd, mindre melodisk end biers,
 men den betød næppe mindre flid; med skingre toner
 og skarpe ordre og iblandet skænd. 50
 I nærheden var Trinitys snaksomme klokke
 der nat og dag ikke lod et eneste kvarter
 undslippe sig ukundgjort og talte timerne
 to gange med en mandlig og kvindelig røst.*
 Hendes brusende orgel var også min nabo;
 og fra mit soveværelse kunne jeg i månelyse nætter
 lige overfor, et par meter borte,
 se bagsiden af kapellet, hvor statuen af Newton
 med sit prisme og stille ansigt, stod.†

Universitetsarbejdet, lektorens lokale, 60
 fuldt besat, så tæt som stole kunne stå,
 med loyale studenter, tro mod deres bøger,
 halvvejs lediggængere, forhærdede frafaldne,
 og ærlige fjog; om vigtige dage,
 eksaminer, når manden blev vejet
 som på en vægt; om overdrevne forhåbninger,
 desuden skælven og rosværdige ængstelser,
 små misundelser og gode og dårlige sejre —
 omtaler jeg kun kort. De var dengang ting
 som jeg ikke elskede, heller ikke elsker jeg dem nu: 70
 Sådan hæder var kun lidt søgt af mig,
 og lidet vundet. Men det bør med rette nævnes,
 at jeg selv så tidligt, i de første strenge dage
 hvor jeg fandt mig til rette i mit nye hjem,
 ikke sjældent havde triste tanker
 med hensyn til mig selv og min familie,‡
 idet jeg håbløst ønskede at håbe — en vis ængstelse
 med hensyn til min fremtidige rolle i verden,
 og mere end alt, en fremmedhed i mit sind,

* Der var to klokker, en dyb og en høj (Reed I).

† I 1850-udgaven er to berømte linjer tilføjet: „Et tegn i marmor på en ånd, / der for evigt rejser gennem fremmede tankehave, alene.” (The marble index of a mind for ever / Voyaging though strange seas of Thought, alone.)

‡ Wordsworths families forventninger om at han afsluttede sine studier med en *master degree*, han forlod universitet efter en bacheloreksamen (Norton).

THE PRELUDE: BOOK THIRD

A feeling that I was not for that hour 80
Nor for that place. But wherefore be cast down,
Why should I grieve? — I was a chosen son.
For hither I had come with holy powers
And faculties, whether to work or feel:
To apprehend all passions and all moods
Which time, and place, and season do impress
Upon the visible universe, and work
Like changes there by force of my own mind.
I was a freeman, in the purest sense
Was free, and to majestic ends was strong — 90
I do not speak of learning, moral truth,
Or understanding — 'twas enough for me
To know that I was otherwise endowed.
When the first glitter of the show was passed,
And the first dazzle of the taper-light,
As if with a rebound my mind returned
Into its former self. Oft did I leave
My comrades, and the crowd, buildings and groves,
And walked along the fields, the level fields,
With heaven's blue concave reared above my head. 100
And now it was that through such change entire,
And this first absence from those shapes sublime
Wherewith I had been conversant, my mind
Seemed busier in itself than heretofore —
At least I more directly recognised
My powers and habits. Let me dare to speak
A higher language, say that now I felt
The strength and consolation which were mine.
As if awakened, summoned, roused, constrained,
I looked for universal things, perused 110
The common countenance of earth and heaven,
And, turning the mind in upon itself,
Pored, watched, expected, listened, spread my thoughts,
And spread them with a wider creeping, felt
Incumbencies more awful, visitings
Of the upholder, of the tranquil soul,
Which underneath all passion lives secure
A steadfast life. But peace, it is enough
To notice that I was ascending now
To such community with highest truth. 120

A track pursuing not untrod before,
From deep analogies by thought supplied,
Or consciousnesses not to be subdued,
To every natural form, rock, fruit or flower,

en følelse af at jeg hverken passede til tiden 80
 eller stedet. Men hvorfor blive nedslået,
 hvorfor skulle jeg sørge — jeg var en udvalgt søn.
 Thi jeg var kommet hertil med hellige evner
 og anlæg, enten for at arbejde eller føle;
 at fatte alle følelser og alle sindsstemninger
 som tiden, stedet og årstiden prenter
 på det synlige univers, og dér ved mit eget
 sinds kraft fremstår som forandringer.
 Jeg var en fri mand, fri i ordets reneste betydning,
 og havde styrken til at forfølge kongelige mål — 90
 jeg taler ikke om lærdom, moralsk sandhed
 eller forståelse — det var nok for mig
 at vide, at jeg var anderledes begavet.
 Da den første glans ved skuespillet var borte
 og det første blændende skær af voksllys,
 vendte mit sind, som ved et tilbagespring, tilbage til sit
 tidligere selv. Tit forlod jeg mine kammerater
 og myldret, bygninger og lunde
 og gik alene langs markerne, de flade marker,
 med himlens blå hvælving rejst over mit hoved. 100
 Og nu var det, at mit sind, gennem en sådan total forandring,
 og dette mit første fravær fra de ophøjede former,
 som jeg har talt om, syntes
 travlere i sig selv end hidtil —
 i hvert fald undersøgte jeg mere direkte
 mine evner og vaner. Lad mig vove at udtrykke mig
 i et højere sprog, at sige at nu mærkede jeg det,
 der var min styrke og min trøst.
 Som om var jeg vågnet, hidkaldt, opildnet, tvunget,
 ledte jeg efter universelle ting, granskede 110
 jorden og himlens fælles åsyn,
 og, idet jeg rettede sindet mod sig selv, øste,
 betragtede, ventede, lyttede, bredte mine tanker ud,
 lod dem krybe videre ud, — følte mere
 ærefrygtindgydende pålæggelser, besøg af
 den rolige sjæls opretholder,
 som nedenunder al lidenskab i sikkerhed lever
 et varigt og urokkeligt liv. Men stille! det er
 nok at bemærke, at jeg nu var ved at stige op
 til et sådant fællesskab med den højeste sandhed. 120

Idet jeg fulgte et spor, ikke ubetrådt før,
 fra dybe analogier leveret af tanken
 eller ting i min bevidsthed, som ikke kan undertrykkes,
 gav jeg enhver naturlig form, klippe, frugt eller blomst,

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Even the loose stones that cover the highway,
I gave a moral life — I saw them feel,
Or linked them to some feeling. The great mass
Lay bedded in a quickening soul, and all
That I beheld respired with inward meaning.
Thus much for the one presence, and the life 130
Of the great whole; suffice it here to add
That whatsoever of terror, or of love,
Or beauty, Nature's daily face put on
From transitory passion, unto this
I was as wakeful even as waters are
To the sky's motion, in a kindred sense
Of passion was obedient as a lute
That waits upon the touches of the wind.
So it was with me in my solitude:
So often among multitudes of men. 140
Unknown, unthought of, yet I was most rich,
I had a world about me — 'twas my own,
I made it; for it only lived to me,
And to the God who looked into my mind.
Such sympathies would sometimes shew themselves
By outward gestures and by visible looks —
Some called it madness; such indeed it was,
If childlike fruitfulness in passing joy,
If steady moods of thoughtfulness matured 150
To inspiration, sort with such a name;
If prophesy be madness, if things viewed
By poets of old time, and higher up
By the first men, earth's first inhabitants,
May in these tutored days no more be seen
With undisordered sight. But leaving this,
It was no madness, for I had an eye
Which in my strongest workings evermore
Was looking for the shades of difference
As they lie hid in all exterior forms,
Near or remote, minute or vast — an eye 160
Which from a stone, a tree, a withered leaf,
To the broad ocean and the azure heavens
Spangled with kindred multitudes of stars,
Could find no surface where its power might sleep,
Which spake perpetual logic to my soul,
And by an unrelenting agency
Did bind my feelings even as in a chain.

And here, O friend, have I retraced my life

selv de løse sten som dækkede hovedvejen,
 et moralsk liv — jeg så dem føle, eller
 tillagde dem en eller anden følelse. Den store masse af ting
 lå plantet i en livgivende sjæl, og alt
 jeg så åndede af en indre mening.

Så meget om den ene tilstedeværelse, og det* 130
 store heles liv; det er tilstrækkeligt her at tilføje,
 at hvad end af rædsel eller af kærlighed
 eller skønhed naturens daglige ansigt udtrykte
 på grund af en forbigående følelse, var jeg
 over for dette ligeså vågen, som vande er
 over for luftens bevægelser, med en beslægtet
 følelse ligeså lydig som en lut
 der betjenes af vindens berøringer.
 Således havde jeg det i min ensomhed:
 således ofte i menneskevrirmlen. 140

Ukendt, uænset, så var jeg dog yderst rig,
 jeg havde en verden omkring mig — den var min egen,
 jeg lavede den; for den var kun levende for mig
 og for Guden, som så ind i mit sind.
 Sådanne sympatier ville undertider vise sig
 ved ydre fagter og synlige miner —
 nogle kaldte det galskab; hvilket det også var,
 hvis barnlig frugtbarhed ved en flygtig glæde,
 hvis eftertænksomheds besindige stemninger modnet
 til inspiration, passer til et sådant navn; 150
 hvis profeti er galskab, hvis ting set
 af gamle tiders digtere, og længere tilbage,
 af de første mennesker, jordens første beboere,
 kan man med et ikke uordentligt syn måske ikke
 se mere i disse belæringsdage. Men lad dét nu være,
 det var ikke galskab; thi jeg havde et blik,
 som under mine stærkeste bevægelser altid
 så efter de nuancer af forskellighed,
 der ligger skjult i alle ydre former,
 nære eller fjerne, ganske små eller umådelige — et blik 160
 som fra en sten, et træ, et visnet blad,
 til det brede ocean og den azurblå himmel,
 bestrøet med beslægtede vrimler af stjerner,
 ikke fandt nogen overflade, hvor dets magt kunne sove,
 som talte evig logik til min sjæl,
 og med en ubønhørlig kraft
 bandt mine følelser ligesom i en kæde.

Og her, oh ven, har jeg fulgt mit liv tilbage

* den ene tilstedeværelse: tilstedeværelsen af en ene ånd.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Up to an eminence, and told a tale
Of matters which not falsely I may call 170
The glory of my youth. Of genius, power,
Creation, and divinity itself,
I have been speaking, for my theme has been
What passed within me. Not of outward things
Done visibly for other minds – words, signs,
Symbols or actions – but of my own heart
Have I been speaking, and my youthful mind.
O heavens, how awful is the might of souls,
And what they do within themselves while yet
The yoke of earth is new to them, the world 180
Nothing but a wild field where they were sown.
This is in truth heroic argument,
And genuine prowess – which I wished to touch,
With hand however weak – but in the main
It lies far hidden from the reach of words.
Points have we all of us within our souls
Where all stand single; this I feel, and make
Breathings for incommunicable powers.
Yet each man is a memory to himself,
And, therefore, now that I must quit this theme, 190
I am not heartless; for there's not a man
That lives who hath not had his god-like hours,
And knows not what majestic sway we have
As natural beings in the strength of Nature.

Enough, for now into a populous plain
We must descend. A traveller I am,
And all my tale is of myself – even so –
So be it, if the pure in heart delight
To follow me, and thou, O honoured friend,
Who in my thoughts art ever at my side, 200
Uphold as heretofore my fainting steps.
It hath been told already how my sight
Was dazzled by the novel show, and how
Erelong I did into myself return.
So did it seem, and so in truth it was –
Yet this was but short-lived. Thereafter came
Observance less devout: I had made a change
In climate, and my nature's outward coat
Changed also, slowly and insensibly.
To the deep quiet and majestic thoughts 210
Of loneliness succeeded empty noise
And superficial pastimes, now and then
Forced labour, and more frequently forced hopes,
And, worse than all, a treasonable growth

til et højdepunkt og fortalt en historie
 om ting, som jeg ikke urigtigt kan kalde 170
 glansen af min ungdom. Om en genial evne, om magt,
 skabelse og selve det guddommelige,
 har jeg talt, for mit emne har været det,
 der skete inden i mig. Ikke om ydre ting
 gjort synlige for andre sind – ord, tegn,
 symboler, handlinger – men jeg har talt
 om mit eget hjerte og mit unge sind.
 Oh himmel, hvor ærefrygtindgydende er ikke sjæles
 styrke, og hvad de gør inde i sig selv, medens
 jordens åg endnu er nyt for dem og verden 180
 intet andet end en vildtvoksende mark, hvor de er sået.
 Dette, i sandhed, er et heroisk tema,
 og ægte tapperhed – et jeg har ønsket at berøre
 uanset hvor svag min hånd er – men, i grunden
 ligger det uden for ords rækkevidde.
 Vi har alle steder i vore sjæle,
 hvor alle står alene; dette føler jeg og foretager
 vejtrækninger på grund umeddelelige kræfter.
 Dog ethvert menneske er et minde for ham selv,
 og derfor er jeg ikke modløs, nu da jeg må forlade 190
 dette emne; thi der findes ikke et eneste levende menneske,
 som ikke har haft sine gudelige stunder
 og så ikke véd, hvilken kongelig magt vi har
 som naturlige væsner i naturens vælde.

Nok om det, for nu må vi stige ned på en tæt
 befolklet slette. Jeg er en rejsende,
 og hele min fortælling handler om mig selv – alligevel –
 lad det være sådan, hvis de rene af hjertet glædes
 ved at følge mig, og du, ærede ven,
 som altid er ved min side i mine tanker, 200
 støt som hidtil mine vaklende skridt.
 Det er allerede blevet fortalt hvordan mit syn
 blev blændet af det nye skue, og hvordan
 jeg inden længe igen fordybede mig i mig selv.
 Således syntes det at være, og sådan var det i sandhed,
 dog dette varede kun kort. Dertil kom en
 mindre andægtig iagttagelse: jeg boede nu under
 et andet himmelstrøg og også min naturs ydre kappe
 var blevet en anden, langsomt og umærkeligt.
 Ensomhedens dybe stille og majestætiske tanker 210
 efterfulgtes af tom støj
 og overfladisk tidsfordriv, nu og da af
 tvungent arbejde og hyppigere tvungne håb,
 og værst af alt: en forræderisk vækst

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Of indecisive judgements that impaired
And shook the mind's simplicity. And yet
This was a gladsome time. Could I behold —
Who less insensible than sodden clay
On a sea-river's bed at ebb of tide
Could have beheld — with undelighted heart 220
so many happy youths, so wide and fair
A congregation in its budding-time
Of health, and hope, and beauty, all at once
So many divers samples of the growth
Of life's sweet season, could have seen unmoved
That miscellaneous garland of wild flowers
Upon the matron temples of a place
So famous through the world? To me at least
It was a goodly prospect; for, through youth,
Though I had been trained up to stand unpropped, 230
And independent musings pleased me so
That spells seemed on me when I was alone,
Yet could I only cleave to solitude
In lonesome places — if a throng was near
That way I leaned by nature, for my heart
Was social and loved idleness and joy.

Not seeking those who might participate
My deeper pleasures — nay, I had not once,
Though not unused to mutter lonesome songs,
Even with myself divided such delight, 240
Or looked that way for aught that might be clothed
In human language — easily I passed
From the remembrances of better things,
And slipped into the weekday works of youth,
Unburthened, unalarmed, and unprofaned.
Caverns there were within my mind which sun
Could never penetrate, yet did there not
Want store of leafy arbours where the light
Might enter in at will. Companionships,
Friendships, acquaintances, were welcome all; 250
We sauntered, played, we rioted, we talked
Unprofitable talk at morning hours,
Drifted about along the streets and walks,
Read lazily in lazy books, went forth
To gallop through the country in blind zeal
Of senseless horsemanship, or on the breast
Of Cam sailed boisterously, and let the stars
Come out, perhaps without one quiet thought.

af vankelmodige beslutninger, som skadede
 og rystede sindets troskyldighed. Og dog
 var det en glad tid. Kunne jeg se —
 hvem mindre følsom end vådt ler
 i bunden af en flodmunding ved ebbe,
 kunne have set — uden at frydes, 220
 så mange lykkelige unge, så stor og herlig
 en forsamling med dens fremspirende
 sundhed og håb og skønhed, på en gang
 så mange forskellige eksempler på vækst
 i livets liflige årstid, kunne jeg ubevæget se
 på den uensartede blomsterkrans,
 som hvilte på matronetindingerne af et så
 verdensberømt sted? For mig i det mindste*
 var det et yndigt syn; thi igennem min ungdommen,
 skønt jeg var blevet opøvet i at stå uden støtte, 230
 og uafhængig grublen behagede mig i den grad,
 at det virkede, som om jeg var forhekset, når jeg var alene,
 kunne jeg dog kun dyrke ensomheden
 på ensomme steder — hvis der var en flok i nærheden,
 så hældte min natur den vej, for mit hjerte var
 elskværdigt anlagt og elskede lediggang og fornøjelser.

Da jeg ikke søgte nogen, der kunne deltage
 i mine dybere glæder — ja, jeg havde end ikke,
 skønt ikke uvant med at mumle ensomme sange,
 delt sådan fornøjelse med mig selv, 240
 eller set den vej efter noget som kunne klædes
 i menneskesprog — trængtes minderne
 om bedre ting med lethed i baggrunden,
 og jeg gled ind i ungdommens daglige arbejde,
 ubebyrdet, uskræmt og ukrænket.
 Der var grotter i mit sind, som solen
 aldrig kunne gennemtrænge, dog mangledes
 ikke forråd af løvrige hytter, hvor lyset
 kunne komme ind når det ville. Kammeratskaber
 venskaber, bekendtskaber var alle velkomne; 250
 vi slentrede omkring, spillede, holdt gilde, vi snakkede
 ufrugtbar snak om morgen,
 drev omkring på gader og gange,
 læste dovent i dovne bøger, drog ud
 for at galoppere gennem landet med uforstandig
 rytterskabs blinde iver, eller sejlede højrøstet
 på Cams overflade og lod stjerner komme frem,
 måske uden en eneste rolig tanke.

* matronen: Cambridgeuniversitetet.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Such was the tenor of the opening act
In this new life. Imagination slept, 260
And yet not utterly: I could not print
Ground where the grass had yielded to the steps
Of generations of illustrious men,
Unmoved; I could not always lightly pass
Through the same gateways, sleep where they had slept,
Wake where they waked, range that enclosure old,
That garden of great intellects, undisturbed.
Place also by the side of this dark sense
Of nobler feeling, that those spiritual men,
Even the great Newton's own etherial self, 270
Seemed humbled in these precincts, thence to be
The more beloved, invested here with tasks
Of life's plain business, as a daily garb —
Dictators at the plough — a change that left
All genuine admiration unimpaired.

Beside the pleasant mills of Trompington
I laughed with Chaucer; in the hawthorn shade
Heard him, while birds were warbling, tell his tales
Of amorous passion. And that gentle bard
Chosen by the Muses for their Page of State, 280
Sweet Spencer, moving through his clouded heaven
With the moon's beauty and the moon's soft pace —
I called him brother, Englishman, and friend.
Yea, our blind poet, who, in his later day
Stood almost single, uttering odious truth,
Darkness before, and danger's voice behind —
Soul awful, if the earth hath ever lodged
An awful soul — I seemed to see him here
Familiarly, and in his scholar's dress
Bounding before me, yet a stripling youth, 290
A boy, no better, with his rosy cheeks
Angelical, keen eye, courageous look,
And conscious step of purity and pride.

Among the band of my compeers was one,
My class-fellow at school, whose chance it was
To lodge in the apartments which had been
Time out of mind honored by Milton's name —
The very shell reputed of the abode
Which he had tenanted. O temperate bard!
One afternoon, the first time I set foot 300

Sådan var stemningen i åbningsakten
 af dette nye liv. Fantasien sov 260
 dog endnu ikke fuldstændigt. Jeg kunne ikke træde
 på en jord, hvor græsset havde givet efter for
 generationer af berømte mænds fodtrin, uden
 at blive bevæget; jeg kunne ikke altid ligegyldigt
 gå gennem de samme porte, sove hvor de havde sovet,
 vågne hvor de havde vågnet, vandre om på dette gamle
 indelukke, hin store intellekters have, uforstyrret.
 Føj yderligere hertil den dunkle fornemmelse
 af ædlere følelser, at disse åndelige mænd,
 selv den store Newtons eget himmelske selv, 270
 syntes ydmyget på disse enemærker, derfor
 elsket desto højere, her hvor han blev indhyllet i arbejdet
 med livets jævne sysler, som i en hverdagsdragt –
 diktatorer ved ploven – en forandring som lod*
 al ægte beundring være uhæmmet.

I nærheden af Trompingtons hyggelige mølle,
 lo jeg med Chaucer: hørte ham i tjørnebuskens
 skygge, mens fugle sang, fortælle sine historier
 om elskovstrang. Og den milde barde,
 udvalgt af muserne til deres trones væbner, 280
 rare Spenser, bevægende sig gennem sin skyede himmel
 med månens skønhed og månens blide fart –
 jeg kaldte ham bror, englænder og ven.
 Ja, vor blinde digter som i sine senere år
 stod næsten alene og udtalte forhadet sandhed,
 mørke foran og farens røst bagude –
 ærefrygtindgydende sjæl, hvis jorden nogensinde har
 givet logi til en ærefrygtindgydende sjæl – det er som om
 jeg ser ham her, velkendt og i sin skoleuniform,
 springe foran mig, endnu en ranglet knøs, 290
 en dreng, ikke mere, med rosenfarvede englekinder,
 skarpe øjne, et modigt blik og skridt,
 der er selvbevidste af renhed og stolthed.†

I gruppen af ligemænd var der én,
 min klassekammerat fra skolen, hvis held det var
 at bo i den lejlighed, som i umindelige tider
 havde været hædret med Miltons navn –
 selve skallen af den bolig hvor man antog
 Milton havde opholdt sig. Oh mådeholdne barde!
 en eftermiddag, den første gang jeg satte min fod 300

* Diktator ved ploven: romeren Cincinnatus der blev diktator i 458 f. Kr.

† Digteren John Milton.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

In this they innocent nest and oratory,
Seated with others in a festive ring
Of commonplace convention, I to thee
Poured out libations, to thy memory drank
Within my private thoughts, till my brain reeled,
Never so clouded by the fumes of wine
Before that hour, or since. Thence, forth I ran
From that assembly, through a length of streets
Ran ostrich-like to reach our chapel door
In not a desperate or opprobrious time, 310
Albeit long after the importunate bell
Had stopped, with wearisome Cassandra voice
No longer haunting the dark winter night.
Call back, O friend, a moment to thy mind
The place itself and fashion of the rites.
Upshouldering in a dislocated lump
With shallow ostentatious carelessness
My surplice, gloried in and yet despised,
I clove in pride through the inferior throng
Of the plain burghers, who in audience stood 320
On the last skirts of their permitted ground,
Beneath the pealing organ. Empty thoughts,
I am ashamed of them; and that great bard,
And thou, O friend, who in thy ample mind
Hast stationed me for reverence and love,
Ye will forgive the weakness of that hour,
In some of its unworthy vanities
Brother of many more.

In this mixed sort
The months passed on, remissly, not giving up
To wilful alienation from the right, 330
Or walks of open scandal, but in vague
And loose indifference, easy likings, aims
Of a low pitch — duty and zeal dismissed,
Yet Nature, or a happy course of things,
Not doing in their stead the needful work.
The memory languidly revolved, the heart
Reposed in noontide rest, the inner pulse
Of contemplation almost failed to beat.
Rotted as by a charm, my life became
A floating island, an amphibious thing, 340
Unsound, of spongy texture, yet withal
Not wanting a fair face of water-weeds
And pleasant flowers. The thirst of living praise,

i denne din uskyldige rede og dit uskyldige bedehus,
 siddende i en almindelig sammenkomst
 festlige kreds, skænkede jeg dig
 drikofre og drak i mine egne tanker på dit minde,
 indtil min hjerne vaklede,
 aldrig så formørket af vinens dampe før
 eller siden. Derfor måtte jeg løbe af sted
 fra forsamlingen, gennem hele gader som en struds,*
 for at nå døren til vort kapel på et tidspunkt
 som hverken var håbløst eller vanærende, 310
 selvom det var længe efter, at den påtrængende
 klokke var standset, ikke længere hjem søgte
 den mørke vinternat med sin trættende Kassandrastemme.
 Oh ven, genkald dig et øjeblik stedet selv
 og den skik og brug, der var forbundet med ritualerne.
 Idet jeg med lavsindet, demonstrativ skødesløshed
 anbragte min messeskjorte, som jeg frydede mig over
 og dog foragtede, i en uordentlig klump på skuldrene,
 kløvede jeg stolt gennem den nedre klynge 320
 af de jævne borgere, der stod som lyttende publikum
 ved grænsen af deres tilladte område
 under det brusende orgel. Tomme tanker,
 jeg skammer mig over dem; og den store barde,
 og du, oh ven, som af ærbødighed og kærlighed
 har placeret mig i dit rummelige sind,
 I vil tilgive den stunds svaghed,
 i noget af dens uværdige forgængelighed
 bror til mange flere.

På disse forskellige og
 forsømmelige måder gik månederne, ikke i hengivelse
 til handlinger der var fremmed for det rette, 330
 eller med ture der vakte offentlig forargelse, men i vag
 og slap ligegyldighed, let tilfredsstillende lyster,
 lavtsatte mål – pligt og ildhu var afskediget,
 dog hverken naturen eller tingenes heldige forløb
 gjorde i deres sted det nødvendige arbejde.
 Erindringer vendte sløvt tilbage, hjertet
 hvilede sig ved middagstid, eftertankens indre puls
 svigtede næsten sit slag.
 Mit liv, fordærvet som ved trolddom,
 blev en flydende ø, en amfibisk ting, 340
 usund, af svampet konsistens, dog
 et kønt ansigt af vandplanter og tiltalende blomster,
 mangledes ikke, trods alt. Tørsten efter levende ros,

* struds: Wordsworth har bundet sin kappe op for at kunne løbe hurtigere (Norton).

THE PRELUDE: BOOK THIRD

A reverence for the glorious dead, the sight
Of those long vistas, catacombs in which
Perennial minds lie visibly entombed,
Have often stirred the heart of youth, and bred
A fervent love of rigorous discipline.
Alas, such high commotion touched not me;
No look was in these walls to put to shame 350
My easy spirits, and discountenance
Their light composure — far less to instil
A calm resolve of mind, firmly addressed
To pleasant efforts. Nor was this the blame
Of others, but my own; I should in truth,
As far as doth concern my single self,
Misdemean most widely, lodging it elsewhere.
For I, bred in Nature's lap, was even
As a spoiled child; and, rambling like the wind
As I had done in daily intercourse 360
With those delicious rivers, solemn heights,
And mountains, ranging like a fowl of the air,
I was ill-tutored for captivity —
To quit my pleasure, and from month to month
Take up a station calmly on the perch
Of sedentary peace. Those lovely forms
Had also left less space within my mind,
Which, wrought upon instinctively, had found
A freshness in those objects of its love,
A winning power beyond all other power. 370
Not that I slighted books—that were to lack
All sense — but other passions had been mine,
More fervent, making me less prompt perhaps
To indoor study than was wise or well,
Or suited to my years. Yet I could shape
The image of a place which — soothed and lulled
As I had been, trained up in paradise
Among sweet garlands and delightful sounds,
Accustomed in my loneliness to walk
With Nature magisterially — yet I 380
Methinks could shape the image of a place
Which with its aspect should have bent me down
To instantaneous service, should at once
Have made me pay to science and to arts
And written lore, acknowledged my liege lord,
A homage frankly offered up like that
Which I had paid to Nature. Toil and pains
In this recess which I have bodied forth

en ærbødighed for de glørværdige døde, synet
 af de lange alléer, katakomber hvor
 de evige ånder ligger synligt gravsat,
 har ofte bevæget ungdommens hjerte og fostret
 en brændende kærlighed for streng disciplin. —
 Ak, sådan ædel uro rørte mig ikke;
 intet der sås inden for disse mure kunne gøre mit 350
 frejdige gemyt til skamme og beskæmme dets
 ubekymrighed — langt mindre til lidt efter lidt
 at tilføre sindet en rolig beslutsomhed, urokkeligt rettet mod
 magtfulde resultater. Skylden var ikke
 andres, men min egen; jeg ville unægtelig,
 for så vidt det kun angår mig selv, i højeste grad dømmes
 forkert, hvis jeg anbragte den andetsteds.
 Thi avlet af naturens skød, var jeg
 som et forkælet barn; og da jeg vandrede omkring lig vinden,
 som jeg havde gjort i mit daglige samvær 360
 med de bedårende floder, højtidelige højder
 og bjerge, strejfende om som en af luftens fugle,
 var jeg kun ringe undervist i at være fange —
 at give afkald på min glæde og måned efter måned
 roligt at indtage en plads på den stillesiddende
 freds pind. Disse henrivende former
 havde også efterladt mindre rum i mit sind
 som, instinktivt påvirket, havde fundet
 en friskhed i de genstande det elskede,
 en indtagende magt hinsides al anden magt. 370
 Ikke at jeg ringeagtede bøger — det ville være
 meningsløst — men jeg havde haft andre lidenskaber,
 mere brændende, der gjorde mig mindre rask
 til indendørs studier end det var klogt eller godt,
 eller passede til min alder. Dog, jeg kunne danne
 et billede af et sted — mildnet og vugget
 som jeg var blevet, oplært i paradiset
 blandt yndige blomsterkranser og frydefulde lyde,
 vant til i min ensomhed myndigt at gå sammen
 med naturen — dog, jeg tror jeg kunne 380
 danne et billede af et sted,
 som med sin udsigt ville have bøjet mig
 til øjeblikkelig tjeneste, straks ville
 have fået mig til at hylde videnskab og kunst*
 og skreven kundskab, anerkende min lensherre
 på samme åbenlyse måde, som
 jeg havde hyldet naturen. Møje og anstrengelser
 i denne lønlige afkrog, som jeg har givet skikkelse,

* videnskab (*science*): de eksakte videnskaber. — skreven kundskab: humaniora.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Should spread from heart to heart; and stately groves,
Majestic edifices, should not want 390
A corresponding dignity within.
The congregating temper which pervades
Our unripe years, not wasted, should be made
To minister to works of high attempt,
Which the enthusiast would perform with love.
Youth should be awed, possessed, as with a sense
Religious, of what holy joy there is
In knowledge if it be sincerely sought
For its own sake — in glory, and in praise,
If but by labour won, and to endure. 400
The passing day should learn to put aside
Her trappings here, should strip them off abashed
Before antiquity and stedfast truth,
And strong book-mindedness; and over all
Should be a healthy sound simplicity,
A seemly plainness — name it as you will,
Republican or pious.

If these thoughts

Be a gratuitous emblazonry
That does but mock this recreant age, at least
Let Folly and False-seeming (we might say) 410
Be free to affect whatever formal gait
Of moral or scholastic discipline
Shall raise them highest in their own esteem;
Let them parade among the schools at will,
But spare the house of God. Was ever known
The witless shepherd who would drive his flock
With serious repetition to a pool
Of which 'tis plain to sight they never taste?
A weight must surely hang on days begun
And ended with worst mockery. Be wise, 420
Ye Presidents and Deans, and to your bells
Give seasonable rest, for 'tis a sound
Hollow as ever vexed the tranquil air,
And your officious doings bring disgrace
On the plain steeples of our English Church,
Whose worship, 'mid remotest village trees,
Suffers for this. Even science too, at hand
In daily sight of such irreverence,
Is smitten thence with an unnatural taint,

ville brede sig fra hjerte til hjerte; og statelige lunde
 majestætiske bygninger, ville ikke mangle 390
 en tilsvarende værdighed inden i.
 Vor selskabelige natur som fylder
 vore umodne år, der ikke er spildte, ville blive sat til at
 forvalte arbejder, båret af en ophøjet bestræbelse,
 som den begejstrede ville elske at udføre.
 Ungdommen burde føle ærefrygt, besat, som af en
 religiøs følelse, af den hellige glæde der findes
 i viden, hvis den søges alvorligt
 for sin egen skyld – til ære og til ros,
 hvis kun vundet ved arbejde, og skabt til vare. 400
 Den henrindende dag ville her lære at lægge sine
 prydsgegenstande fra sig, ville flovt trække dem af
 foran antikken og den vedholdne sandhed
 og stærke bogsindethed; og over alt
 ville der være en sund ægte naturlighed,
 en sømmelig enkelhed – kald den hvad du vil,
 republikansk eller gudfrygtig.

Hvis disse tanker
 er skildret med unødigt farvepragt, der ikke gør
 andet end spotte denne frafaldne tidsalder, så lad
 blot Dårskab og Tilsyneladende Falskhed 410
 (kunne vi sige) være frit stillet til at tragte efter hvilken
 som helst moralsk eller akademisk disciplins formelle vej,
 der vil løfte dem højest i deres egen agtelse;
 lad dem paradere omkring mellem skolerne, som de vil,
 men skån Guds hus. Fandtes nogensinde*
 den uforstandige hyrde, som gang efter gang i fuldt alvor
 ville drive sin flok hen til en dam, som
 det var tydeligt, de ikke ønskede at drikke af?
 En vægt må visselig hænge på dage, der er begyndt
 og sluttet med det værste spotteri. Vær vise 420
 I rektorer og dekaner, og giv jeres klokker
 passende hvile, for det er den helligste lyd,
 som nogensinde har forstyrret den stille luft,
 og jeres overdrevne tjenesteiver vanærer†
 de prunkløse spir på Vor Engelske Kirke,
 hvis dyrkelse, mellem de fjerneste landsbytræer,
 lider under dette. Endog selv lærdom, dagligt for hånden
 inden for sådan uærbødigheds synsvidde,
 rammes med unaturlig besmittelse deraf,

* l. 408-415: hvis Wordsworths billede kun spotter, så lad blot de tåbelige og indbildske få frit spil, og det vil vise sig, at de vil være mest til spot.

† Deltagelse i messerne var tvungen.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Loses her just authority, falls beneath 430
Collateral suspicion, else unknown.
This obvious truth did not escape me then,
Unthinking as I was, and I confess
That — having in my native hills given loose
To a schoolboy's dreaming — I had raised a pile
Upon the basis of the coming time
Which now before me melted fast away,
Which could not live, scarcely had life enough
To mock the builder. Oh, what joy it were
To see a sanctuary for our country's youth 440
With such a spirit in it as might be
Protection for itself, a virgin grove,
Primaeval in its purity and depth —
Where, though the shades were filled with cheerfulness,
Nor indigent of songs warbled from crowds
In under-coverts, yet the countenance
Of the whole place should wear a stamp of awe —
A habitation sober and demure
For ruminating creatures, a domain
For quiet things to wander in, a haunt 450
In which the heron might delight to feed
By the shy rivers, and the pelican
Upon the cypress-spire in lonely thought
Might sit and sun himself. Alas, alas,
In vain for such solemnity we look;
Our eyes are crossed by butterflies, our ears
Hear chattering popinjays—the inner heart
Is trivial, and the impresses without
Are of a gaudy region.

Different sight
Those venerable doctors saw of old 460
When all who dwelt within these famous walls
Led in abstemiousness a studious life,
When, in forlorn and naked chambers cooped
And crowded, o'er their ponderous books they sate
Like caterpillars eating out their way
In silence, or with keen devouring noise
Not to be tracked or fathered. Princes then
At matins froze, and couched at curfew-time,
Trained up through piety and zeal to prize
Spare diet, patient labour, and plain weeds. 470
O seat of Arts, renowned throughout the world,
Far different service in those homely days
The nurslings of the Muses underwent

mister sin berettigede autoritet, bliver udsat for 430
 en ellers ukendt mistanke om underordnethed.
 Denne indlysende sandhed undgik mig ikke dengang,
 men tankeløs som jeg var – da jeg blandt mine hjemlige
 bakker lod mine skoledrenghdrømmerier få frit løb –
 indrømmer jeg, at jeg havde rejst en bygning
 på den kommende tids grundvold
 som nu smeltede hurtigt væk foran mig,
 som ikke kunne leve, næppe havde liv nok
 til at spotte bygmesteren. Oh hvilken fryd det ville være
 at se en helligdom for landets ungdom, 440
 der havde en sådan ånd, som kunne være
 sin egen beskyttelse, en jomfruelig lysning,
 urtidsagtigt i sin renhed og dybde,
 hvor, – skønt skyggerne var fyldt med munterhed
 og heller ikke var fattig på sange, kvidret fra
 underskoven, – hele stedets udseende dog
 ville bære et præg af ærefrygt,
 en ædruelig og ærbar beboelse
 for meditative skabninger, et territorium
 hvor stille ting kunne vandre omkring, et tilflugtssted 450
 i hvilken hejren kunne fryde sig ved at æde
 ved de sky floder, og pelikanen kunne sidde
 i ensomme tanker i toppen af cypressen
 og sole sig. Ak, ak, forgæves
 leder vi efter sådan højtidelighed;
 vore øjne krydses af sommerfugle, vore øre
 høre sludrende papegøjer – i sit indre er hjertet
 fyldt med ubetydeligheder, og indtrykkene udefra
 stammer fra en prangende verden.

Et andet syn

så de ærværdige doktorer fra fordums tid, 460
 da alle, som boede inden for disse berømte mure,
 levede et liv i afholdenhed og viet til studier,
 da de i ensomme og nøgne rum, indelukkede
 og stuvende fulde, sad over deres tunge bøger,
 som sommerfuglelarver der åd deres vej ud
 i tavshed eller med skarp altopslugende støj,
 som hverken kunne spores eller havde fædre. Prinser frøs
 dengang ved morgenbønnen eller gik til ro ved aftenklokken,
 oplært af fromhed og trosiver til at sætte pris
 på spartansk kost, tålmodigt arbejde og simple klæder. 470
 Oh kunstens sæde, navnkundig i hele verden,
 i hine fordringsløse dage havde musernes plejebørn
 fra deres tidlige barndom en ganske anderledes

THE PRELUDE: BOOK THIRD

From their first childhood. In that glorious time
When Learning, like a stranger come from far,
Sounding through Christian lands her trumpet, roused
The peasant and the king; when boys and youths,
The growth of ragged villages and huts,
Forsook their homes and – errant in the quest
Of patron, famous school or friendly nook, 480
Where, pensioned, they in shelter might sit down –
From town to town and through wide scattered realms
Journeyed with their huge folios in their hands,
And often, starting from some covert place,
Saluted the chance comer on the road,
Crying, 'An obolus, a penny give
To a poor scholar'; when illustrious men,
Lovers of truth, by penury constrained,
Bucer, Erasmus, or Melancthon, read
Before the doors or windows of their cells 490
By moonshine through mere lack of taper light.

But peace to vain regrets. We see but darkly
Even when we look behind us; and best things
Are not so pure by nature that they needs
Must keep to all – as fondly all believe –
Their highest promise. If the mariner,
When at reluctant distance he hath passed
Some fair enticing island, did but know
What fate might have been his, could he have brought
His bark to land upon the wished-for spot, 500
Good cause full often would he have to bless
The belt of churlish surf that scared him thence,
Or haste of the inexorable wind.
For me, I grieve not; happy is the man
Who only misses what I missed, who falls
No lower than I fell. I did not love,
As hath been notice heretofore, the guise
Of our scholastic studies – could have wished
The river to have had an ampler range
And freer pace. But this I tax not; far, 510
Far more I grieved to see among the band
Of those who in the field of contest stood
As combatants, passions that did to me

tjenestetid. I den glørværdige tid
 da lærdom, som en fremmed der kom langt borte fra,
 og lod sin trompet lyde gennem kristendommens lande,
 vækkede bonden og kongen, da drenge og ynglinge,
 kummerlige landsbyers og hytters frembringelser,
 forlod deres hjem og rejste — omflakkende i deres søgen efter
 en velynder, berømte skoler eller en venlig krog, 480
 hvor, pensionerede, de kunne sidde i ly — *
 fra by til by og gennem vidt spredte riger
 med deres kæmpestore foliobind i hænderne,
 og idet de dukkede frem fra et eller andet skjul,
 ofte hilste den tilfældige person der kom på vejen,
 ved at råbe: „En obol, giv en skilling†
 til en fattig lærd”; når fremragende mænd,
 elskere af sandheden, tvunget af armod,
 Bucer, Erasmus og Melanchton, læste‡
 foran deres celledøre eller vinduer 490
 ved måneskin af ren mangel på voksllys.

Men fred være med nyttesløse beklagelser. Vi ser kun
 dunkelt, når vi ser os tilbage; og de bedste ting
 er ikke så rene af natur, at de bliver nødt til
 holde deres højeste løfter til alle
 — som alle tåbeligt tror. Hvis en sømand,
 når han i uoverstigelig afstand passerede
 en eller anden skøn forlokkende ø, blot vidste
 hvilken skæbne han kunne få, hvis han havde bragt
 sin bark i land på det eftertragtede sted, 500
 ville han meget ofte have god grund til at velsigne
 den hårde brænding, som skræmte ham derfra,
 eller hurtigheden af den ubønhørlige vind.
 Hvad mig angår, så sørger jeg ikke; lykkelig er det menneske
 der kun mister det, jeg mistede, som ikke falder
 dybere end jeg faldt. Jeg elskede ikke,
 som tidligere nævnt, vore akademiske
 studiers ydre former — kunne have ønsket
 at floden havde et større omfang
 og et friere løb. Men jeg dadler ikke dette; langt, 510
 langt mere bedrøvede det mig, blandt gruppen
 af dem som var modstandere på ordstridens kampplads,
 at se følelser, som forekom mig

* pensionerede: dvs. de kunne studere uden at have fået et legat.

† Belisar (Belisarios) (505-65), byzantinsk feltherre som var faldet i unåde hos Kejser Justinian og endt som tigger, skulle have råbt: „Giv en skilling til Belisarios”. Historien anses for at være en skrøne.

‡ Martin Bucer (1491-1551), Erasmus af Rotterdam (ca. 1466-1536) og Philip Melanchton (1497-1560), berømte lærde.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Seem low and mean — from ignorance of mine,
In part, and want of just forbearance; yet
My wiser mind grieves now for what I saw.
Willingly did I part from these, and turn
Out of their track to travel with the shoal
Of more unthinking natures, easy minds
And pillowy, and not wanting love that makes 520
The day pass lightly on, when foresight sleeps,
And wisdom and the pledges interchanged
With our own inner being, are forgot.

To books, our daily fare prescribed, I turned
With sickly appetite; and when I went,
At other times, in quest of my own food,
I chaced not steadily the manly deer,
But laid me down to any casual feast
Of wild wood-honey; or with truant eyes
Unruly, peeped about for vagrant fruit. 530

And as for what pertains to human life,
The deeper passions working round me here —
Whether of envy, jealousy, pride, shame,
Ambition, emulation, fear, or hope,
Or those of dissolute pleasure — were by me
Unshared, and only now and then observed,
So little was their hold upon my being,
As outward things that might administer
To knowledge or instruction. Hushed meanwhile
Was the under-soul, locked up in such a calm, 540
That not a leaf of the great nature stirred.

Yet was this deep vacation not given up
To utter waste. Hitherto I had stood
In my own mind remote from human life,
At least from what we commonly so name,
Even as a shepherd on a promontory,
Who, lacking occupation, looks far forth
Into the endless sea, and rather makes
Than finds what he beholds. And sure it is,
That this first transit from the smooth delights 550
And wild outlandish walks of simple youth
To something that resembled an approach
Towards mortal business, to a privileged world
Within a world, a midway residence
With all its intervenient imagery,
Did better suit my visionary mind —
Far better, than to have been bolted forth,

lave og gemene, – til dels på grund af min uvidenhed
 og af mangel på retfærdig overbærenhed;
 dog klogere nu, græmmes jeg over hvad jeg så.
 Villigt forlod jeg dem, drejede væk fra deres spor
 for at rejse sammen med skaren
 af mere tankeløse naturer, bløde
 og medgørlige sind, som ikke manglede kærlighed, 520
 der gør dagen let, når bekymring om fremtiden sover,
 og visdom og løfter, udvekslet
 med vort indre væsen, er glemte.

Til bøger, vor foreskrevne spise, vendte jeg mig
 med sygelig appetit; og når jeg,
 på andre tidspunkter, søgte min egen føde,
 jagede jeg ikke bestandig den mandige hjort,
 men lagde mig ned til enhver tilfældig fest
 med skovhønning; eller med uregerligt omvandrende øjne
 kiggede efter frugt hvor den nu kunne være. 530

Og hvad menneskelivet angår,
 de dybere lidenskaber der udfoldede sig her omkring mig –
 det være sig misundelse, jalousi, stolthed, skam,
 ærgerrighed, kappestrid, frygt eller håb,
 eller udsvævelserne – så deltog jeg ikke i dem,
 iagttog dem kun nu og da,
 så ringe indflydelse havde de på mit liv,
 at de kun var ydre ting, der kunne bidrage til viden
 og belæring. I mellemtiden var
 under-sjælen tysset, låst inde i en sådan ro, 540
 at ikke ét af den storslåede naturs blade rørte sig.

Dog denne lange undervisningsfri periode var ikke*
 fuldstændigt spildt. Hidtil havde jeg stået
 i mit eget sind fjernt fra menneskelivet,
 i hvert fald fra det vi almindeligvis benævner således,
 ligesom en hyrde på en stejl pynt,
 som i mangel på beskæftigelse ser langt
 ud over det endeløse hav og snarere selv skaber
 end finder det, han skuer. Og sikkert er det,
 at denne første overgang fra den troskyldig ungdoms 550
 milde glæder og vilde forunderlige vandringer
 til noget der lignede en tilnærmelse
 til jordiske affærer, til en privilegeret verden
 inde i en verden, et midtvejs opholdssted
 med alle dets tilstødende forestillinger,
 passede bedre til mit visionære sind –
 langt bedre end at være blevet lukket ude fra sit ly,

* periode: mellem efterårs- og forårssemestret.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Thrust out abruptly into fortune's way
Among the conflicts of substantial life —
By a more just gradation did lead on 560
To higher things, more naturally matured
For permanent possession, better fruits,
Whether of truth or virtue, to ensue.

In playful zest of fancy did we note —
How could we less? — the manners and the ways
Of those who in the livery were arrayed
Of good or evil fame, of those with whom
By frame of academic discipline
Perforce we were connected, men whose sway,
And whose authority of office, served 570
To set our minds on edge, and did no more.
Nor wanted we rich pastime of this kind —
Found everywhere, but chiefly in the ring
Of the grave elders, men unscoured, grotesque
In character, tricked out like aged trees
Which through the lapse of their infirmity
Give ready place to any random seed
That chuses to be reared upon their trunks.
Here on my view, confronting as it were
Those shepherd swains whom I had lately left, 580
Did flash a different image of old age —
How different — yet both withal alike
A book of rudiments for the unpractised sight,
Objects embossed, and which with sedulous care
Nature holds up before the eye of youth
In her great school — with further view, perhaps,
To enter early on her tender scheme
Of teaching comprehension with delight
And mingling playful with pathetic thoughts.

The surfaces of artificial life 590
And manners finely spun, the delicate race
Of colours, lurking, gleaming up and down
Through that state arras woven with silk and gold:
This wily interchange of snaky hues,
Willingly and unwillingly revealed,
I had not learned to watch, and at this time
Perhaps, had such been in my daily sight,
I might have been indifferent thereto
As hermits are to tales of distant things.

pludseligt puffet ud på lykkens vej
 mellem det virkelige livs stridigheder —
 der med en mere rimelig graduering, førte 560
 til højere ting, der naturligere modnedes
 til varig besiddelse, til bedre frugter, enten
 om sandhed eller dyd, der var bedre for mig at følge.

Med smag for det spøgefulde noterede vi os —
 hvordan kunne vi undgå det? — adfærd og manéer
 hos dem, som var iklædt det gode eller dårlige
 rys' liberi, hos dem som vi, grundet*
 rammerne for det akademiske studie,
 nødvendigvis kom i forbindelse med, mænd hvis styre
 og den autoritet de i kraft af deres stilling påberåbte sig 570
 tjente til at irritere os, og ikke andet.

Vi havde rigeligt med morskab af denne art —
 fundet allevegne, men hovedsageligt i kredsen
 af de alvorlige ældste, upolerede mænd, groteske
 karakterer, udstyret som aldrende træer
 der ved svigt, forårsaget af deres skrøbelighed,
 giver plads til tilfældige frø,
 der vælger at vokse på deres stammer.
 Her for mit syn, i modsætning, som det nu var,
 til de hyrder jeg havde forladt for nylig,† 580
 glimtede et anderledes billede af alderdommen,
 hvor forskellige, dog begge tillige som
 en grundbog for det uøvede øje,
 genstande sat i relief, og som naturen
 i sin store skole med flittig omhu holder op
 for ungdommens øjne; måske med det videre sigte
 tidligt at sætte sin kærlige plan om
 at undervise i at forstå med fryd og at blande
 spøgefulde med alvorlige tanker, i værk.

Den fint spundne overflade af en kunstig levevis 590
 og dens skikke, det sarte ubemærkede løb
 af farver der glimtede op og ned
 i det officielle vægtæppe, vævet af silke og guld —
 denne listige vekslen af kulørte slyngninger,
 villigt eller uvilligt åbenbaret,
 havde jeg ikke lært at iagttage og måske,
 hvis sådanne ting nu var mig dagligt for øje,
 ville jeg være ligeså uinteressert,
 som eremitten er i historier om fjerne ting.

* Dvs.: de som var kendetegnet ved et godt eller et dårligt rygte.

† Hyrderne i hans hjemegn.

THE PRELUDE: BOOK THIRD

Hence, for these rarities elaborate 600
Having no relish yet, I was content
With the more homely produce rudely piled
In this our coarser warehouse. At this day
I smile in many a mountain solitude
At passages and fragments that remain
Of that inferior exhibition, played
By wooden images, a theatre
For wake or fair. And oftentimes do flit
Remembrances before me of old men,
Old humourists, who have been long in their graves, 610
And, having almost in my mind put off
Their human names, have into phantoms passed
Of texture midway betwixt life and books.

I play the loiterer, 'tis enough to note
That here in dwarf proportions were expressed
The limbs of the great world — its goings-on
Collaterally pourtrayed as in mock fight,
A tournament of blows, some hardly dealt
Though short of mortal combat — and whate'er
Might of this pageant be supposed to hit 620
A simple rustic's notice, this way less,
More that way, was not wasted upon me.
And yet this spectacle may well demand
A more substantial name, no mimic show,
Itself a living part of a live whole,
A creek of the vast sea. For, all degrees
And shapes of spurious fame and short-lived praise
Here sate in state, and, fed with daily alms,
Retainers won away from solid good.
And here was Labour, his own Bond-slave; Hope 630
That never set the pains against the prize;
Idleness, halting with his weary clog;
And poor misguided Shame, and witless Fear,
And simple Pleasure, foraging for Death;
Honour misplaced, and Dignity astray;
Feuds, factions, flatteries, Enmity and Guile,
Murmuring Submission and bald Government
(The idol weak as the idolator)
And Decency and Custom starving Truth,
And blind Authority beating with his staff 640
The child that might have led him; Emptiness
Followed as of good omen, and meek Worth
Left to itself unheard of and unknown.
Of these and other kindred notices

Da jeg endnu ikke havde smag for disse kunstfærdige 600
 sjældenheder, var jeg derfor tilfreds
 med de mere tarvelige produkter, uordentligt stablet op
 i dette vort simplere varehus. I dag
 smiler jeg i mangel en bjergensomhed
 af passager og brudstykker, som er tilbage,
 af hin tarvelige udstilling, spillet
 af træfigurer, en skueplads for fest-
 og markedsdage. Og ofte flagrer minderne
 foran mig om gamle mænd, gamle fantastiske særlinge,
 der længe har ligget i deres grave, 610
 som, idet de i min bevidsthed næsten har aflagt sig
 deres oprindelige navne, er blevet til spøgelser
 af en vævning, som ligger midt mellem liv og bøger.

Jeg spiller dagdriverens rolle; det er nok at bemærke
 at man her i dværgformat fandt det udtrykte billede
 af den store verdens forskellige dele – dens leben
 skildret sideløbende, som i en fingeret dyst,
 en turnering hvor man uddelte slag, nogle hårde,
 dog ikke i kamp på liv eller død – og hvad der end 620
 i denne procession kunne antages, på den ene
 eller den anden måde, at ramme en jævn landbos
 opmærksomhed, så var det ikke spildt på mig.
 Og dog kan dette skuespil udmærket kræve
 et mere væsentligt navn, det er ikke en mimeforestilling,
 det er selv en levende del af et levende hele,
 en vig i det vældige hav. Thi alle grader og former
 af uægte berømmelse og kortlivet ære
 sad her i højsæde, og tilhængere, vundet bort fra
 solide goder, blev her fodret med daglige almisser.
 Og her var Arbejde, sin egen træl; Håb 630
 som aldrig vejede anstrengelserne med prisen;
 Lediggang, der var standset med sin trættende byrde;
 og stakkels vildledte Skam og uforstandige Frygt
 og lave Fornøjelse, der samler føde til Døden;
 ilde anbragt Hæder og Værdighed ført på afveje;
 fejder, fraktioner, smigrerier, Fjendskab og Svig,
 mumlende Underkastelse og sølle Ledelse
 (afguden lige så svag som afgudsdyrkerne)
 og Anstændighed og Sædvane, der udsulter Sandhed,
 og blind Autoritet der med sin stav slår 640
 barnet, der kunne have ledt ham. Tomhed fulgt,
 som var det et godt varsel, og ydmyge Fortjeneste
 overladt til sig selv, aldrig hørt om og ukendt.
 Om disse og andre lignende bemærkninger

THE PRELUDE: BOOK THIRD

I cannot say what portion is in truth
The naked recollection of that time,
And what may rather have been called to life
By after-meditation. But delight,
That, in an easy temper lulled asleep,
Is still with innocence its own reward, 650
This surely was not wanting. Carelessly
I gazed, roving as through a cabinet
Or wide museum, thronged with fishes, gems,
Birds, crocodiles, shells, where little can be seen,
Well understood, or naturally endeared,
Yet still does every step bring something forth
That quickens, pleases, stings – and here and there
A casual rarity is singled out
And has its brief perusal, then gives way
To others, all supplanted in their turn. 660
Meanwhile, amid this gaudy congress framed
Of things by nature most unneighbourly,
The head turns round, and cannot right itself;
And, though an aching and a barren sense
Of gay confusion still be uppermost,
With few wise longings and but little love,
Yet something to the memory sticks at last
Whence profit may be drawn in times to come.

Thus in submissive idleness, my friend,
The labouring time of autumn, winter, spring – 670
Nine months – rolled pleasingly away, the tenth
Returned me to my native hills again.

kan jeg ikke sige hvilken del, der i sandhed
 er den nøgne erindring om hin tid,
 og hvad der snarere er blevet kaldt til live
 ved senere eftertanke. Men den fryd, som
 i et roligt temperament er dysset i søvn,
 er i sin uskyldighed vedvarende sin egen belønning, 650
 denne manglede helt sikkert ikke. Sorgløst
 stirrede jeg, strejfende om som i et udstillingslokale
 eller et stort museum, fyldt med fisk, ædelstene,
 fugle, krokodiller, konkylier, hvor lidt kan ses,
 der enten er godt forstået eller naturligt elsket,
 så bringer dog hvert skridt stadigvæk noget frem
 som opliver, behager, stikker – og her og der
 vælges en tilfældig sjældenhed ud
 og får sin korte undersøgelse, viger så pladsen 660
 for andre, alle afløst efter tur.
 i mellemtiden, midt i denne prangende sammenkomst,
 dannet af ting der er højst forskellige af natur,
 drejer hovedet rundt og kan ikke få styr på sig selv;
 og selvom en smertende og en gold ufrugtbar følelse
 af munter forvirring stadig er fremherskende,
 med få kloge længsler og kun lidt kærlighed,
 så klæber dog noget til hukommelsen,
 som man kan drage nytte af i tiden, der kommer.

Således, min ven, i føjelig lediggang
 rullede barslende efterår, vinter og forår 670
 behageligt afsted – ni måneder –
 den tiende sendte mig tilbage til min hjemegns høje.

Book Fourth

Summer Vacation

A pleasant sight it was when, having clomb
The Heights of Kendal, and that dreary moor
Was crossed, at length as from a rampart's edge
I overlooked the bed of Windermere.
I bounded down the hill, shouting amain
A lusty summons to the farther shore
For the old ferryman; and when he came
I did not step into the well-known boat
Without a cordial welcome. Thence right forth
I took my way, now drawing towards home, 10
To that sweet valley where I had been reared;
'Twas but a short hour's walk ere, veering round,
I saw the snow-white church upon its hill
Sit like a thronèd lady, sending out
A gracious look all over its domain.
Glad greetings had I, and some tears perhaps,
From my old dame, so motherly and good,
While she perused me with a parent's pride.
The thoughts of gratitude shall fall like dew
Upon thy grave, good creature: while my heart 20
Can beat I never will forget thy name.
Heaven's blessing be upon thee where thou liest
After thy innocent and busy stir
In narrow cares, thy little daily growth
Of calm enjoyments, after eighty years,
And more than eighty, of untroubled life —
Childless, yet by the strangers to thy blood
Honoured with little less than filial love.
Great joy was mine to see thee once again,
Thee and thy dwelling, and a throng of things 30
About its narrow precincts, all beloved
And many of them seeming yet my own.

Why should I speak of what a thousand hearts
Have felt, and every man alive can guess?
The rooms, the court, the garden were not left
Long unsaluted, and the spreading pine
And broad stone table underneath its boughs,
Our summer seat in many a festive hour,

Fjerde bog

Sommerferie

Det var et dejligt syn da jeg, efter at have besteget
Kendals højder og krydset det triste hedeland,
langt om længe som fra en fæstningsvold
kunne se ud over Windermers leje.
Jeg hoppede ned ad bakken, mens jeg med kraftige
råb højlydt prajede færgemanden på den
fjerneste bred; og da han kom,
steg jeg ikke ned i den velkendte båd
uden at blive hilst hjerteligt velkommen. Derfra
begav jeg mig straks af sted, nu på vej mod mit hjem, 10
til den yndige dal hvor jeg var opfostret;
det var ikke mere end en kort times gang,
før jeg, efter en drejning, så den snehvide kirke
sidde på sin bakke, som en tronet Frue,
der nådigt ser ud over hele sit rige.*
Jeg fik glade hilsner og måske nogle tårer
fra min gamle værtinde, så moderlig og god,
medens hun undersøgte mig med en forælders stolthed.
Taknemmelige tanker skal falde som dug
på din grav, gode væsen: så længe mit hjerte kan slå, 20
vil jeg aldrig glemme dit navn.
Himlen velsigne dig dér, hvor du ligger
efter dit uskyldige og travle postyr
med omhyggelig pasning, din lille daglige høst
af rolige fornøjelser, efter firs
og mere end firs års ubekymret liv —
barnløst, dog af dem der ikke var i slægt med dig
var du æret med kun lidt mindre en sønlig kærlighed.
Stor var min glæde ved at se dig endnu engang,
dig og din bolig og et mylder af ting 30
på dens snævre område, alle højt elsket
og mange af dem tilsyneladende endnu mine egne.

Hvorfor skulle jeg tale om hvad tusinde hjerter
har følt, og ethvert levende menneske kan gætte sig til?
Værelserne, gården, haven modtog hurtigt
min hilsen, og det omfangsrige fyrretræ
og brede stenbord under dets grene,
vor sommerplads i mange festlige stunder,

* Wordsworth var kommet til Kendal med diligenen. Efter at have krydset Windermere kommer han til Eastwaitedalen og byen Hawkshead, hvor han havde gået i skole. Han boede hos Anne Tyson, hans værtinde, og hendes mand. Hun døde i 1796, 83 år gammel (Oxford).

And that unruly child of mountain birth,
 The froward brook, which, soon as he was boxed 40
 Within our garden, found himself at once
 As if by trick insidious and unkind,
 Stripped of his voice, and left to dimple down
 Without an effort and without a will
 A channel paved by the hand of man.
 I looked at him and smiled, and smiled again,
 And in the press of twenty thousand thoughts,
 'Ha', quoth I, 'pretty prisoner, are you there!'
 — And now, reviewing soberly that hour,
 I marvel that a fancy did not flash 50
 Upon me, and a strong desire, straitway,
 At sight of such an emblem that shewed forth
 So aptly my late course of even days
 And all their smooth enthrallment, to pen down
 A satire on myself. My aged dame
 Was with me, at my side; she guided me,
 I willing, nay — nay, wishing to be led.
 The face of every neighbour whom I met
 Was as a volume to me; some I hailed 60
 Far off, upon the road, or at their work,
 Unceremonious greetings, interchanged
 With half the length of a long field between.
 Among my schoolfellows I scattered round
 A salutation that was more constrained
 Though earnest — doubtless with a little pride,
 But with more shame, for my habiliments,
 The transformation and the gay attire.

Delighted did I take my place again
 At our domestic table; and, dear friend,
 Relating simply as my wish hath been 70
 A poet's history, can I leave untold
 The joy with which I laid me down at night
 In my accustomed bed, more welcome now
 Perhaps than if it had been more desired,
 Or been more often thought of with regret?
 That bed whence I had heard the roaring wind
 And clamorous rain, that bed where I so oft
 Had lain awake on breezy nights to watch
 The moon in splendour couched among the leaves
 Of a tall ash that near our cottage stood, 80
 Had watched her with fixed eyes, while to and fro
 In the dark summit of the moving tree
 She rocked with every impulse of the wind.

og hint uregerlige barn fra bjergene,
 den genstridige bæk, som, så snart den var lukket 40
 inde i vor have, øjeblikkeligt fandt sig
 frarøvet sin stemme som ved et lumsk
 og uvenligt kneb og overladt til
 uden anstrengelse og uden vilje at løbe ned ad
 en kanal, brolagt af menneskehånd.
 Jeg kiggede på ham og smilede, og smilede atter,
 og under tyvetusinde tankers tryk
 sagde jeg: „Ha, dér er du en nydelig fange!”
 Og nu, idet jeg nøgtern genkalder min denne stund, 50
 undrer det mig, at jeg ikke dengang
 fik den idé og en stærkt længsel efter,
 ved synet af et sådan symbol der så rammende
 viste forløbet af mine egne ensartede dage
 og hele deres blide trælbinding, omgående at skrive
 en satire om mig selv. Min aldrende værtinde var
 sammen med mig, ved min side; hun førte mig,
 og jeg lod mig villigt føre, nej – nej, jeg ønskede at blive ført.
 – Ansigtet på enhver nabo vi mødte
 var som en bog for mig; nogle hilste jeg 60
 langt borte, på vejen eller ved deres arbejde,
 uceremonielle hilsner, udvekslet
 med halvdelen af en lang mark i mellem.
 Blandt mine gamle skolekammerater udsprede
 jeg hilsener, der var mere tilbageholdne,
 skønt inderlige – utvivlsomt med en smule stolthed,
 men mere med skam, over min klædedragt,
 forandringen og det fine tøj.

Lykkelig indtog jeg igen min plads
 ved det hjemlige bord; og, kære ven, 70
 da det har været mit ønske simpelthen
 at skildre en digters historie, kan jeg da lade ufortalt
 med hvilken glæde jeg om natten lagde mig
 i min sædvanlige seng og måske mere velkommen nu,
 end hvis jeg havde længtes mere efter den
 eller tiere tænkt på den med sorg?
 Den seng hvorfra jeg havde lyttet til den susende vind
 og larmende regn, sengen hvor jeg så ofte
 havde ligget vågen i luftige nætter for at betragte
 månen i al sin glans, hvilende mellem bladene
 på en høj ask, der stod i nærheden af vort hus, 80
 havde iagttaget hende med et fast blik, medens
 i det bølgende træes mørke top, hun rokkede
 frem og tilbage ved enhver af vindens stød.

Among the faces which it pleased me well
 To see again was one by ancient right
 Our inmate, a rough terrier of the hills,
 By birth and call of nature preordained
 To hunt the badger and unearth the fox
 Among the impervious crags. But having been
 From youth our own adopted, he had passed 90
 Into a gentler service; and when first
 The boyish spirit flagged, and day by day
 Along my veins I kindled with the stir,
 The fermentation and the vernal heat
 Of poesy, affecting private shades
 Like a sick lover, then this dog was used
 To watch me, an attendant and a friend,
 Obsequious to my steps early and late,
 Though often of such dilatory walk
 Tired, and uneasy at the halts I made. 100
 A hundred times when in these wanderings
 I have been busy with the toil of verse,
 Great pains and little progress, and at once
 Some fair enchanting image in my mind
 Rose up, full-formed like Venus from the sea,
 Have I sprung forth towards him and let loose
 My hand upon his back with stormy joy,
 Caressing him again and yet again.
 And when in the public roads at eventide
 I sauntered, like a river murmuring 110
 And talking to itself, at such a season
 It was his custom to jog on before;
 But, duly whensoever he had met
 A passenger approaching, would he turn
 To give me timely notice, and straitway,
 Punctual to such admonishment, I hushed
 My voice, composed my gait, and shaped myself
 To give and take a greeting that might save
 My name from piteous rumours, such as wait
 On men suspected to be crazed in brain. 120

Those walks, well worthy to be prized and loved —
 Regretted, that word too was on my tongue,
 But they were richly laden with all good,
 And cannot be remembered but with thanks
 And gratitude and perfect joy of heart —
 Those walks did now like a returning spring
 Come back on me again. When first I made
 Once more the circuit of our little lake
 If ever happiness hath lodged with man

Blandt de ansigter jeg var meget glad for
at se igen, var der ét, ved ældgammel ret
vor beboer, en barsk terrier fra højene,
forudbestemt ved sin fødsel og naturens kalden
til at jage grævlingen og grave ræven frem
mellem de utilgængelige klipper. Men eftersom
han helt fra ung var blevet adopteret af os, 90
var han overgået til blidere tjeneste;
og da endelig drengelumøret fortog sig,
og poesiers uro, gæringen og forårshede
dag efter dag vækkedes i mine årer,
en poesi der berørte private skyggefulde steder
som en syg elsker, så var denne hund vant
at holde øje med mig, en tjener og en ven
der tidligt og silde lydigt fulgte mine skridt,
skønt ofte træt af sådan sendrægtig gang,
og utilpas når jeg gjorde holdt. 100
Hundrede gange når jeg på disse vandringer
har været travlt optaget af sliddet med at digte —
under store anstrengelser og med kun liden fremgang —
og et eller andet fortryllende billede så i ét nu er dukket
op i min bevidsthed, fuldendt skabt som Venus af havet,
er jeg sprunget hen til ham og har sluppet
mine hænder løs på hans ryg med stormende glæde,
idet jeg atter og atter kærtegnede ham.
Og når jeg slentrede af sted på den offentlige vej
ved aftenstide, som en flod der mumlede 110
og talte til sig selv, luntede han
ved en sådan lejlighed sædvanligvis i forvejen;
men uanset hvornår han så en forbipasserende
nærme sig ville han punktligt vende sig om
for i rette tid at varsko mig, og omgående,
lydhør over for advarslen, ville jeg dæmpe
min stemme, sætte skik på min gang og forberede
mig på at hilse eller hilse igen på en måde der ville redde
mit navn fra at få et ynkværdigt rygte, sådan et som
ledsager en mand, man mistænker for at være skør. 120

Hine gåture, vel værdige til at prises og elskes —
eller til at beklages, også det ord lå mig på tungen,
men de var rigt lastet med alle gode ting,
og kan ikke huskes uden med tak og
taknemmelighed og en fuldkommen hjertets glæde —
hine gåture vendte nu, som et tilbagevendende forår,
atter tilbage. Da jeg for første gang igen gik rundt
om vor lille sø, da var, hvis lykke nogensinde
har taget bolig hos mennesket,

THE PRELUDE. BOOK FORTH

That day consummate happiness was mine, 130
Wide-spreading, steady, calm, contemplative.
The sun was set, or setting, when I left
Our cottage door, and evening soon brought on
A sober hour, not winning or serene,
For cold and raw the air was, and untuned;
But as a face we love is sweetest then
When sorrow damps it, or, whatever look
It chance to wear, is sweetest if the heart
Have fulness in itself, even so with me
It fared that evening. Gently did my soul 140
Put off her veil, and, self-transmuted, stood
Naked as in the presence of her God.
As on I walked, a comfort seemed to touch
A heart that had not been disconsolate,
Strength came where weakness was not known to be,
At least not felt; and restoration came
Like an intruder knocking at the door
Of unacknowledged weariness. I took
The balance in my hand and weighed myself:
I saw but little, and thereat was pleased; 150
Little did I remember, and even this
Still pleased me more, but I had hopes and peace
And swellings of the spirits, was rapt and soothed,
Conversed with promises, had glimmering views
How life pervades the undecaying mind,
How the immortal soul with godlike power
Informs, creates, and thaws the deepest sleep
That time can lay upon her, how on earth
Man if he do but live within the light
Of high endeavours, daily spreads abroad 160
His being with a strength that cannot fail.
Nor was there want of milder thoughts, of love,
Of innocence, and holiday repose,
And more than pastoral quiet in the heart
Of amplest projects, and a peaceful end
At last, or glorious, by endurance won.
Thus musing, in a wood I sate me down
Alone, continuing there to muse. Meanwhile
The mountain heights were slowly overspread
With darkness, and before a rippling breeze 170
The long lake lengthened out its hoary line,
And in the sheltered coppice where I sate,
Around me, from among the hazel leaves,
Now here, now there, stirred by the straggling wind,
Came intermittingly a breath-like sound,

var den dag en dag, hvor jeg oplevede fuldendt lykke, 130
 vidtstrakt, urokkelig, rolig, dybsindig.
 Solen var gået ned eller ved at gå ned, da jeg forlod
 vort hus, og aftenen fremkaldte snart en
 nøgtern stemning, ikke indtagende eller stille,
 thi luften var kold og rå, og forstemt;
 men som et ansigt vi elsker er kærest da,
 når sorgen væder det, eller hvilket udtryk
 det nu end har, er kærest hvis hjertet
 selv er fuldt, således gik det mig
 den aften. Min sjæl tog blidt sit slør af 140
 og stod, af sig selv forvandlet, nøgen
 som om Gud var tilstede.
 Da jeg vandrede videre, syntes en trøst at røre
 et hjerte, som ikke havde været fortvivlet,
 styrke kom hvor svaghed ikke mentes at være,
 i det mindste ikke følte; og genopbyggelse kom
 som en ubuden gæst, der banker på døren
 til ikke anerkendt træthed. Jeg tog
 vægten i min hånd og vejede mig selv:
 kun lidt jeg så, og var tilfreds dermed; 150
 jeg huskede kun lidt, og netop dette gjorde
 mig yderligere tilfreds, men jeg var fuld af fred og håb
 og svulmede livskraft, var henrykt og lindret,
 omgikkes med løfter, havde strålende syn om
 hvordan livet gennemtrænger det unedbrydelige sind,
 hvordan den udødelige sjæl med gudlignende magt
 underretter, skaber og optør den dybeste søvn
 som tiden kan lægge på hende, hvordan
 mennesket på jorden, hvis han blot lever i de høje
 bestræbelsers lys, dagligt kan udfolde 160
 sit liv med en styrke, der ikke kan svinge.
 Der manglede heller ikke mildere tanker, om kærlighed,
 om uskyld og helligdagshvile,
 og mere end landlig stilhed midt
 i store projekter, og et fredfyldt eller ærefuldt
 mål til sidst vundet ved udholdenhed.
 Men jeg således grublede, satte jeg mig alene
 ned i en skov og grublede videre. I mellemtiden
 blev bjergtoppene langsom dækket
 af mørke, og foran en krusende brise 170
 udvidede den lange sø sin hvidgrå linje,
 og i det afskærmende krat, hvor jeg sad,
 lød omkring mig, fra hasselbladene,
 nu her, nu der, bevæget af den omstrefjende vind,
 med mellemrum en åndedrætsagtig lyd ind,

A respiration short and quick, which oft,
 Yea, might I say, again and yet again,
 Mistaking for the panting of my dog,
 The off-and-on companion of my walk,
 I turned my head to look if he were there. 180

A freshness also found I at this time
 In human life, the life I mean of those
 Whose occupations really I loved.
 The prospect often touched me with surprize:
 Crowded and full, and changed, as seemed to me,
 Even as a garden in the heat of spring
 After an eight-days' absence. For — to omit
 The things which were the same and yet appeared
 So different — amid this solitude,
 The little vale where was my chief abode, 190
 'Twas not indifferent to a youthful mind
 To note, perhaps some sheltered seat in which
 An old man had been used to sun himself,
 Now empty; pale-faced babes whom I had left
 In arms, known children of the neighbourhood,
 Now rosy prattlers, tottering up and down;
 And growing girls whose beauty, filched away
 With all its pleasant promises, was gone
 To deck some slighted playmate's homely cheek.

Yes, I had something of another eye, 200
 And often looking round was moved to smiles
 Such as a delicate work of humour breeds.
 I read, without design, the opinions, thoughts,
 Of those plain-living people, in a sense
 Of love and knowledge: with another eye
 I saw the quiet woodman in the woods,
 The shepherd on the hills. With new delight,
 This chiefly, did I view my grey-haired dame,
 Saw her go forth to church, or other work
 Of state, equipped in monumental trim: 210
 Short velvet cloak, her bonnet of the like,
 A mantle such as Spanish cavaliers
 Wore in old time. Her smooth domestic life,
 Affectionate without uneasiness,
 Her talk, her business, pleased me; and no less
 Her clear though shallow stream of piety,
 That ran on sabbath days a fresher course.
 With thoughts unfelt till now I saw her read
 Her bible on the Sunday afternoons,

en kort og hurtig vejrtrækning, som tit,
 ja, jeg kunne sige igen og igen,
 idet jeg forvekslede den med min hunds gispen,
 min gåturs nu-og-da-ledsager,
 fik mig til at vende hovedet for at se om han var der. 180

På dette tidspunkt opdagede jeg også noget nyt
 i menneskelivet, jeg mener deres liv,
 hvis beskæftigelser jeg virkelig holdt af.
 Synet rørte mig ofte med overraskelse:
 fyldt til trængsel og forandret, forekom det mig,
 ligesom en have i forårsheden
 efter otte dages fravær. Thi (for at udelade
 de ting som var de samme og dog forekom at være
 så anderledes) midt i denne ensomme egn,
 den lille dal som var mit foretrukne tilholdssted, 190
 var det ikke ligegyldigt for et ungdommeligt sind
 at bemærke, måske, at en eller anden afskærmet plads,
 hvor en gammel mand havde været vant til at sole sig,
 nu var tom; blegansigtede spædbørn som jeg havde forladt
 i deres mors favn, kendte unger i nabolaget,
 nu rosenkindede sludrechatoller, der stavrede frem og tilbage;
 og opvoksede piger hvis skønhed, stjålet med alle
 dens behagelige løfter, var borte for at smykke
 en eller anden ringeagtet legekammerats uskønne kind.

Dog betragtede jeg disse ting med et andet øje 200
 og var tit, når jeg så mig omkring, bevæget til smil,
 sådanne som humorens sarte arbejde fostrer.
 Jeg læste, uden nogen hensigt, disse jævne
 menneskers meninger og tanker med et kærligt og
 vidende sind; med et andet øje
 så jeg den stille jæger i skovene,
 hyrden på bakkerne. Med ny fryd,
 med dette især, betragtede jeg min gråhårede værtinde,
 så hende gå til kirke eller besørg andre
 offentlige ærinder, overdådigt klædt 210
 i en kort fløjls kappe, en kyse af samme stof,
 og en kåbe magen til dem spanske kavalierer
 bar i gamle dage. Hendes milde ånd,
 hengiven uden at være ængstelig, fyldte hjemmet,
 hendes snak, hendes gøremål behagede mig; og ikke mindre
 hendes klare skønt lavvandede fromhedsstrøm,
 der løb friskere afsted på sabbatten.
 Med tanker, indtil nu ufølte, så jeg hende
 på søndagseftermiddagene læse i sin bibel

And loved the book when she had dropped asleep 220
 And made of it a pillow for her head.

Nor less do I remember to have felt
 Distinctly manifested at this time,
 A dawning, even as of another sense,
 A human-heartedness about my love
 For objects hitherto the gladsome air
 Of my own private being and no more,
 Which I had loved, even as a blessèd spirit
 Or angel, if he were to dwell on earth,
 Might love in individual happiness. 230

But now there opened on me other thoughts,
 Of change, congratulation and regret,
 A new-born feeling. It spread far and wide:
 The trees, the mountains shared it, and the brooks,
 The stars of heaven, now seen in their old haunts,
 White Sirius glittering o'er the southern crags,
 Orion with his belt, and those fair Seven,
 Acquaintances of every little child,
 And Jupiter, my own belovèd star.
 Whatever shadings of mortality 240
 Had fallen upon these objects heretofore
 Were different in kind: not tender — strong,
 Deep, gloomy were they, and severe, the scatterings
 Of childhood, and moreover, had given way
 In later youth to beauty and to love
 Enthusiastic, to delight and joy.

As one who hangs down-bending from the side
 Of a slow-moving boat upon the breast
 Of a still water, solacing himself
 With such discoveries as his eye can make 250

Beneath him in the bottom of the deeps,
 Sees many beauteous sights, weeds, fishes, flowers,
 Grots, pebbles, roots of trees, and fancies more,
 Yet often is perplexed, and cannot part
 The shadow from the substance, rocks and sky,
 Mountains and clouds, from that which is indeed
 The region, and the things which there abide
 In their true dwelling; now is crossed by gleam
 Of his own image, by a sunbeam now,
 And motions that are sent he knows not whence, 260
 Impediments that make his task more sweet;
 Such pleasant office have we long pursued

og elskede bogen, når hun var faldet i søvn 220
og havde gjort den til sin hovedpude.

Jeg husker heller ikke mindre, at jeg
på denne tid tydeligt mærkede
en dagning, som af en anden sans,
en menneskehjertethed i min kærlighed
til genstande, der hidtil havde været min egen
tilværelses glade luft og ikke mere —
som jeg havde elsket, netop som en velsignet
engleånd, hvis han skulle bo på jorden,
i sin private lykke kunne elske dem. 230

Men nu åbenbares andre tanker for mig,
om forandring, lykønskning og beklagelse,
en nyfødt følelse. Den bredte sig viden om;
træerne, bjergene tog del i den, og bækkene,
himlens stjerner, nu set på deres gamle pladser,
hvide Sirius der glitrede over de sydlige bjerggrygge,
Orion med sit bælte, og de fagre Syv,*
som ethvert lille barns kender,
og Jupiter, min egen højt elskede stjerne.
Hvad der end førhen var faldet af 240
afskygninger af dødelighed på disse genstande,
så var de af en anderledes karakter; ikke sarte: stærke,
dybe, dunkle var de og alvorlige; de var en spredning af
barndommen, som i den senere ungdom
yderligere var veget for skønhed og for
begejstret kærlighed, for fryd og glæde.

Som én der hænger ud over siden på en båd,
der langsomt bevæger sig henover
det stille vand — idet han underholder sig med
de opdagelser, som hans øje kan gøre 250
under ham i bunden af dybene —
ser mange smukke syn, planter, fisk, blomster,
grotter, småsten, trærødder og forestiller sig flere,
dog tit bliver forvirret og ikke kan skille
skyggen i dybet af klipper og himmel, bjerge
og skyer fra disse selv, og dermed fra det sande dyb
og de ting der opholder sig dér
i deres virkelige bolig; snart krydses af et glimt
af sit eget billede, snart af en solstråle,
og bevægelser der kommer, han ved ikke hvorfra, 260
hindringer som gør hans opgave herligere;
et sådan behageligt hverv har vi længe pligttro

* De fagre Syv: Syvstjernen, Plejaderne. — min egen ... stjerne: i astrologisk forstand.

THE PRELUDE. BOOK FORTH

Incumbent o'er the surface of past time,
With like success. Nor have we often looked
On more alluring shows, to me at least,
More soft, or less ambiguously descried,
Than those which now we have been passing by,
And where we still are lingering. Yet in spite
Of all these new employments of the mind
There was an inner falling off. I loved, 270
Loved deeply, all that I had loved before,
More deeply even than ever; but a swarm
Of heady thoughts jostling each other, gawds
And feast and dance and public revelry
And sports and games — less pleasing in themselves
Than as they were a badge, glossy and fresh,
Of manliness and freedom — these did now
Seduce me from the firm habitual quest
Of feeding pleasures, from that eager zeal,
Those yearnings which had every day been mine, 280
A wild, unworldly-minded youth, given up
To Nature and to books, or, at the most,
From time to time by inclination shipped
One among many, in societies
That were, or seemed, as simple as myself.
But now was come a change, it would demand
Some skill, and longer time than may be spared,
To paint even to myself these vanities,
And how they wrought, but sure it is that now
Contagious air did oft environ me, 290
Unknown among these haunts in former days.
The very garments that I wore appeared
To prey upon my strength, and stopped the course
And quiet stream of self-forgetfulness.
Something there was about me that perplexed
Th' authentic sight of reason, pressed too closely
On that religious dignity of mind
That is the very faculty of truth,
Which wanting, either from the very first
A function never lighted up, or else 300
Extinguished — man, a creature great and good,
Seems but a pageant plaything with vile claws,
And this great frame of breathing elements
A senseless idol.

udført hen over fortidens overflade og
 med lignende succes. Heller ikke har vi ofte
 betragtet et mere forførende skue, i det mindste for mig,
 mere blødt, eller mindre utydeligt skimtet,
 end det vi nu har passeret,
 og hvor vi stadig dvæler. Dog på trods
 af alle disse sindets nye beskæftigelser,
 var der en indre tilbagegang. Jeg elskede, 270
 elskede højt alt det, jeg havde elsket før,
 endog højere end nogensinde; men en sværm
 af berusende tanker der skubbede til hinanden,
 lystigheder og fest og dans og offentligt drikkegilde
 og lege og spil (mindre behagelige selv
 end det, at de var et mærke, skinnende og nyt,
 på mandighed og frihed) disse forledte mig nu
 til at svigte den vanlige standhaftige søgen efter
 nærende fornøjelser, den alvorlige iver,
 hine inderlige længsler, som jeg havde haft hver dag, 280
 en vild uverdsligsindet ung mand, overgivet til
 natur og bøger eller højst fra tid
 til anden sendt af tilbøjelighed,
 som en blandt mange, til selskaber der var
 eller syntes at være ligeså jævne som mig selv.
 Men der var nu sket en forandring; det ville kræve
 nogen færdighed og længere tid, end der kan undværes,
 for at skildre disse tomheder endog for mig selv,
 og hvordan de virkede, men ét er sikkert, at
 smitsom luft, ukendt blandt disse tilholdssteder 290
 i fordums dage, nu ofte omgav mig.
 Selve de klæder jeg bar forekom mig
 at fortære min styrke og standse
 selvforglemmelsens stille strøm og løb.
 Der var noget omkring mig der forvirrede
 fornuftens ægte syn, pressede for voldsomt*
 på sindets religiøse værdighed,
 der er selve sandhedsevnen,
 som hvis den mangler, enten fordi den fra første
 færd aldrig er blevet tændt eller er 300
 udslukt, — får mennesket, en god og enestående skabning,
 til blot at synes et prangende stykke legetøj med onde klør,†
 og denne enestående skikkelse af levende elementer
 en tåbelig afgud.

* fornuftens ægte syn (*the authentic sight of reason*): sindets indre øje, der har det samme forhold til åndelige genstande, som det fysiske øje har til materielle genstande (Oxford).

† En maskine eller robot der viste en tiger, der angreb en mand, blev udstillet i London (Norton).

This vague heartless chace
 Of trivial pleasures was a poor exchange
 For books and Nature at that early age.
 'Tis true, some casual knowledge might be gained
 Of character or life; but at that time,
 Of manners put to school I took small note,
 And all my deeper passions lay elsewhere; 310
 Far better had it been to exalt the mind
 By solitary study, to uphold
 Intense desire by thought and quietness.
 And yet, in chastisement of these regrets,
 The memory of one particular hour
 Doth here rise up against me. In a throng,
 A festal company of maids and youths,
 Old men and matrons, staid, promiscuous rout,
 A medley of all tempers, I had passed
 The night in dancing, gaiety and mirth, 320
 With din of instruments, and shuffling feet,
 And glancing forms, and tapers glittering,
 And unaimed prattle flying up and down,
 Spirits upon the stretch, and here and there
 Slight shocks of young love-liking interspersed
 That mounted up like joy into the head,
 And tingled through the veins. Ere we retired
 The cock had crowed, the sky was bright with day;
 Two miles I had to walk along the fields
 Before I reached my home. Magnificent 330
 The morning was, a memorable pomp,
 More glorious than I ever had beheld.
 The sea was laughing at a distance; all
 The solid mountains were as bright as clouds,
 Grain-tinctured, drenched in empyrean light;
 And in the meadows and the lower grounds
 Was all the sweetness of a common dawn —
 Dews, vapours, and the melody of birds,
 And labourers going forth into the fields.
 Ah, need I say, dear friend, that to the brim 340
 My heart was full? I made no vows, but vows
 Were then made for me; bond unknown to me
 Was given, that I should be, else sinning greatly,
 A dedicated spirit. On I walked
 In blessedness, which even yet remains.

Strange rendezvous my mind was at that time,
 A party-coloured shew of grave and gay,
 Solid and light, short-sighted and profound,
 Of considerate habits and sedate,

Denne uklare nedslående jagt
 efter indholdsløse fornøjelser var i den tidlige alder
 en ringe erstatning for bøger og natur.
 Det er rigtigt, at man kunne erhverve sig en vis tilfældig viden om
 det karakteristiske eller om livet; men på det tidspunkt var jeg ikke
 særligt interesseret i at sætte sæder og skikke på skoleskemaet,
 og alle mine dybere lidenskaber lå andetsteds. 310
 Det havde været langt bedre at højne sindet
 ved ensomme studier, at vedligeholde
 den stærke trang gennem tænkning og stilhed.
 Og dog, som en revselse af denne anger,
 rejser sig her imod mig erindringen
 om en særlig stund. I en skare,
 et festligt selskab af piger og unge mænd,
 gamle mænd og koner, en adstadig, broget flok,
 en blanding af alle temperamenter, havde jeg tilbragt
 natten med dans, lystighed og morskab, 320
 med larm fra instrumenter og slæbende fødder,
 forbifarende skikkelser og skinnende kærter,
 og formålsløs snak der fløj hid og did,
 spiritus i ét væk og her og der
 små anfald af ungdommeligt kæresteri,
 der steg frydefuldt til hovedet
 og sitrede gennem årene. Før vi tog afsked
 havde hanen galet, og på himlen glimtede dagen;
 jeg skulle gå tre kilometer langs markerne
 før jeg nåede hjem. Morgenen var pragtfuld, 330
 blændende i sin mindeværdige glans,
 prægtigere end jeg nogensinde før havde set den.
 Havet lo i det fjerne; alle de massive
 bjerge var så strålende som skyerne,
 purpurfarvede, gennemvædet af empyrisk lys;
 og på engene og de lavere områder
 var hele det sædvanlige daggrys sødme,
 dug, lette tåger og fugles sang
 og arbejdere på vej ud på deres marker.
 Og behøver jeg at nævne, kære ven, at 340
 mit hjerte var fyldt til randen? Jeg aflagde ingen løfter,
 men løfter blev dengang aflagt til mig; et ukendt ord
 blev givet mig, at jeg skulle blive en indviet ånd,
 ellers ville jeg synde dybt.
 Lyksalig gik jeg videre, og denne følelse er her selv nu.

Mit sind var på den tid et sælsomt samlingssted,
 et spraglet skue af alvorligt og lystigt,
 massivt og luftigt, kortsynet og dybtgående,
 af tankeløse og sindige vaner,

Consorting in one mansion unreproved. 350
 I knew the worth of that which I possessed,
 Though slighted and misused. Besides in truth
 That summer, swarming as it did with thoughts
 Transient and loose, yet wanted not a store
 Of primitive hours, when, by these hindrances
 Unthwarted, I experienced in myself
 Conformity as just as that of old
 To the end and written spirit of God's works,
 Whether held forth in Nature or in man.

From many wanderings that have left behind 360
 Remembrances not lifeless, I will here
 Single out one, then pass to other themes.
 A favorite pleasure hath it been with me
 From time of earliest youth to walk alone
 Along the public way, when, for the night
 Deserted, in its silence it assumes
 A character of deeper quietness
 Than pathless solitudes. At such an hour
 Once, ere these summer months were passed away,

I slowly mounted up a steep ascent 370
 Where the road's wat'ry surface, to the ridge
 Of that sharp rising, glittered in the moon
 And seemed before my eyes another stream
 Creeping with silent lapse to join the brook
 That murmured in the valley. On I went
 Tranquil, receiving in my own despite
 Amusement, as I slowly passed along,
 From such near objects as from time to time
 Perforce intruded on the listless sense,

Quiescent and disposed to sympathy, 380
 With an exhausted mind worn out by toil
 And all unworthy of the deeper joy
 Which waits on distant prospect — cliff or sea,
 The dark blue vault and universe of stars.

Thus did I steal along that silent road,
 My body from the stillness drinking in
 A restoration like the calm of sleep,
 But sweeter far. Above, before, behind,
 Around me, all was peace and solitude;
 I looked not round, nor did the solitude 390
 Speak to my eye, but it was heard and felt,
 O happy state! what beauteous pictures now
 Rose in harmonious imagery; they rose
 As from some distant region of my soul
 And came along like dreams, yet such as left

der uden tilrettevisning holdt til i samme hus. 350
 Jeg kendte værdien af det jeg ejede,
 skønt ringeagtet og misbrugt. I øvrigt manglede
 der den sommer, selvom den myldrede med
 flygtige og løse tanker, i sandhed ikke et forråd
 af hine umiddelbare stunder, hvor jeg, uforstyrret
 af disse hindringer, oplevede en overensstemmelse
 i mig selv, så nøjagtig som den tilforn,
 med målet og den skrevne ånd i Guds værk,
 enten vist frem i naturen eller i mennesket.

Fra de mange vandringer som har efterladt 360
 livlige erindringer, vil jeg her vælge én ud
 og derefter gå videre til andre emner.
 Fra min tidligste ungdom har det været en
 af mine yndlingsfølelser at gå alene
 ud ad den offentlige vej, når forladt for natten,
 dens stilhed antager en dybere stilhed,
 end den der hviler over

øde uvejsomme steder. Engang ved en sådan
 lejlighed, før sommermånederne var forbi,
 var jeg langsomt op vej op ad en stejl bakke, 370
 hvor vejens vandige overflade, helt til ryggen
 af den skarpe stigning, glitrede i månelysset
 og syntes for mine øjne at være endnu en strøm,
 der sagte og tavst gled af sted for at forenes med
 den rislende bæk nede i dalen. Jeg gik roligt
 videre, mens jeg, under min langsomme gang,
 mod min vilje blev adspredt

af sådanne nære genstande som fra tid til anden,
 måske, trængte ind på den udeltagende følelse,
 der hvilede og var indstillet på at vise omsorg 380
 for et udtømt sind, nedslidt af møje
 og helt uværdig til den dybere glæde,
 der ledsager en fjern udsigt – en klippe eller et hav,
 den mørkeblå hvælving og universet af stjerner.

Således listede jeg mig af sted ad den tyste vej,
 mens min krop indsugede genopbyggelse
 fra stilheden, lig den søvnens ro giver,
 blot langt skønnere. Ovenover, foran, bagved,
 omkring mig var alt fred og ensomhed;
 jeg så mig ikke om, og ensomheden talte 390
 heller ikke til mit øje, men den hørtes og følte,
 åh lykkelige tilstand! hvilke smukke malerier
 der nu steg op i ét harmonisk billede;
 de steg op som fra en eller andet fjernt område af min sjæl
 og kom lig drømme, dog sådanne som,

Obscurely mingled with their passing forms
 A consciousness of animal delight,
 A self-possession felt in every pause
 And every gentle movement of my frame.

While thus I wandered, step by step led on, 400
 It chanced a sudden turning of the road
 Presented to my view an uncouth shape,
 So near that, slipping back into the shade
 Of a thick hawthorn, I could mark him well,
 Myself unseen. He was of stature tall,
 A foot above man's common measure tall,
 Stiff in his form, and upright, lank and lean —
 A man more meagre, as it seemed to me,
 Was never seen abroad by night or day.
 His arms were long, and bare his hands; his mouth 410
 Shewed ghastly in the moonlight; from behind,
 A milestone propped him, and his figure seemed
 Half sitting, and half standing. I could mark
 That he was clad in military garb,
 Though faded yet entire. He was alone,
 Had no attendant, neither dog, nor staff,
 Nor knapsack; in his very dress appeared
 A desolation, a simplicity
 That seemed akin to solitude. Long time
 Did I peruse him with a mingled sense 420
 Of fear and sorrow. From his lips meanwhile
 There issued murmuring sounds, as if of pain
 Or of uneasy thought; yet still his form
 Kept the same steadiness, and at his feet
 His shadow lay, and moved not. In a glen
 Hard by, a village stood, whose roofs and doors
 Were visible among the scattered trees,
 Scarce distant from the spot an arrow's flight.
 I wished to see him move, but he remained
 Fixed to his place, and still from time to time 430
 Sent forth a murmuring voice of dead complaint,
 Groans scarcely audible. Without self-blame
 I had not thus prolonged my watch; and now,
 Subduing my heart's specious cowardise,
 I left the shady nook where I had stood
 And hailed him. Slowly from his resting-place
 He rose, and with a lean and wasted arm
 In measured gesture lifted to his head
 Returned my salutation, then resumed

dunkelt blandet med deres flygtige former,
 efterlod en bevidsthed om fysisk fryd,
 en selvbeherskelse følt ved enhver stilstand
 og enhver svag bevægelse af min krop.

Mens jeg således for hvert skridt blev lokket videre, 400
 traf det sig ved en brat drejning af vejen,
 at en mærkelig skikkelse pludselig kom til syne,
 så nær ved, at jeg, da jeg gled tilbage ind i skyggen
 af en tæt tjørnebusk, nøje kunne iagttage ham,
 uden selv at blive set. Han var høj af vækst,
 en fod over en mands almindelige højde,
 stiv i det og rank, ranglet og mager,
 en tyndere mand, forekom det mig,
 var aldrig set ude ved nat eller dag.
 Hans arme var lange og hans hænder bare, hans mund 410
 virkede spøgelsesagtig i måneskinnet; bagved
 støttede en milesten ham, og han syntes
 halvt at sidde ned og halvt at stå op. Jeg kunne se
 at han var klædt i militærtøj, der
 skønt falmet dog var helt. Han var alene
 havde ingen ledsager, hverken hund eller stav
 eller rygsæk; i selve hans klædedragt var der
 noget trøstesløst, en enkelhed
 der syntes i slægt med ensomhed. Længe
 studerede jeg ham, med en blandet følelse 420
 af frygt og sorg. Fra hans læber kom der
 imidlertid mumlende lyde, som om af smerte
 eller urolige tanker; dog stadig rørte
 hans legeme sig ikke, og ved hans fødder
 lå hans skygge uden at bevæge sig. I en snæver dal
 lige i nærheden var der en landsby, hvis tage og døre
 var synlige mellem de spredte træer,
 næppe fjernere end et pileskud.
 Jeg ønskede at se ham bevæge sig, men han forblev
 fæstnet til sit sted, og udsendte stadig fra tid til anden 430
 med mumlende stemme en livløs klage,
 en stønnen næppe hørlig. Jeg havde Ikke uden
 selvbekrejdelse på denne måde forlænget min vagt; og nu
 idet jeg undertrykte mit hjertes tilsyneladende ægte fejhed,*
 forlod jeg den skyggefulde krog, hvor jeg stod,
 og hilste. Langsomt rejste han sig fra sin
 hvileplads og gengældte min hilsen ved
 i en afmålt gestus at løfte en mager og udtæret
 arm til sit hoved, genindtog så sin

* Det var for nysgerrigt at studere manden og ikke af frygt, at han havde holdt sig tilbage.

His station as before. And when ere long 440
 I asked his history, he in reply
 Was neither slow nor eager, but, unmoved,
 And with a quiet uncomplaining voice,
 A stately air of mild indifference,
 He told in simple words a soldier's tale:
 That in the tropic islands he had served,
 Whence he had landed scarcely ten days past;
 That on his landing he had been dismissed,
 And now was travelling to his native home.
 At this I turned and looked towards the village, 450
 But all were gone to rest, the fires all out,
 And every silent window to the moon
 Shone with a yellow glitter. 'No one there',
 Said I, 'is waking; we must measure back
 The way which we have come. Behind yon wood
 A labourer dwells, and, take it on my word,
 He will not murmur should we break his rest,
 And with a ready heart will give you food
 And lodging for the night.' At this he stooped,
 And from the ground took up an oaken staff 460
 By me yet unobserved, a traveller's staff
 Which I suppose from his slack hand had dropped,
 And lain till now neglected in the grass.

Towards the cottage without more delay
 We shaped our course. As it appeared to me
 He travelled without pain, and I beheld
 With ill-suppressed astonishment his tall
 And ghastly figure moving at my side;
 Nor while we journeyed thus could I forbear 470
 To question him of what he had endured
 From hardship, battle, or the pestilence.
 He all the while was in demeanor calm,
 Concise in answer. Solemn and sublime
 He might have seemed, but that in all he said
 There was a strange half-absence, and a tone
 Of weakness and indifference, as of one
 Remembering the importance of his theme
 But feeling it no longer. We advanced
 Slowly, and ere we to the wood were come
 Discourse had ceased. Together on we passed 480
 In silence through the shades, gloomy and dark;
 Then, turning up along an open field,

tidligere stilling. Og da jeg inden længe 440
 spurgte om hans historie, svarede han hverken
 langsomt eller ivrigt, men uanfægtet
 og med en stille stemme uden klang af klagen,
 og en statelig mine af mild ligegyldighed,
 fortalte han med enkle ord en soldats historie:
 at han havde tjent på de tropiske øer,*
 hvorfra han var kommet i land for knapt ti dage siden;
 at han var blevet afskediget da han gik fra borde,
 og nu var han på vej mod sit fødehjem.
 Ved dette vendte jeg mig om og så over mod landsbyen, 450
 men alle var gået til ro, alle lys slukkede
 og alle tavse vinduer skinnede til månen
 med et gult skær. „Ingen her er vågne,”
 sagde jeg, „vi må gå tilbage
 den vej vi er kommet. Bagved den skov dér
 bor der en arbejder, og tro mig,
 han vil ikke murre over at få sin søvn forstyrret
 og vil villigt og med glæde give Dem mad
 og logi for natten.” Ved dette bukkede han sig ned
 og tog en egestav op fra jorden, jeg 460
 ikke havde lagt mærke til, en vandringsmands stav,
 som jeg antager var faldet fra hans slappe hånd
 og ligget upåagtet i græsset indtil nu.

Uden yderligere udsættelse satte vi
 kurs mod huset. Det forekom mig at han
 gik uden at pine af smerter, og jeg iagttog
 med dårligt skjult forbavselse hans høje
 og spøgelsesagtige skikkelse ved min side;
 jeg kunne heller ikke, mens vi rejste på denne måde,
 undlade at spørge ham om, hvad han havde udholdt 470
 af prøvelser, kampe eller ødelæggende sygdom.
 Han optrådte hele tiden roligt
 og svarede kortfattet. Han kunne have syntes
 højtidelig og ophøjet, havde det ikke været for dette,
 at der i alt han sagde var en underlig halvt fraværenhed,
 og en tone af svaghed og ligegyldighed, som af én
 der husker det betydningsfulde i sit emne,
 men ikke længere føler det. Vi bevægede os langsomt
 fremad, og før vi kom til skoven
 var samtalen ophørt. Sammen gik vi 480
 tavse gennem skyggerne, dunkle og mørke;
 så, ved at dreje op langs en åben mark,

* De Vestindiske Øer, hvor den britiske hær mistede 40000 mand på grund af gul feber (Norton).

THE PRELUDE. BOOK FORTH

We gained the cottage. At the door I knocked,
Calling aloud, 'My friend, here is a man
By sickness overcome. Beneath your roof
This night let him find rest, and give him food
If food he need, for he is faint and tired.'
Assured that now my comrade would repose
In comfort, I entreated that henceforth
He would not linger in the public ways, 490
But ask for timely furtherance, and help
Such as his state required. At this reproof,
With the same ghastly mildness in his look,
He said, 'My trust is in the God of Heaven,
And in the eye of him that passes me.'
The cottage door was speedily unlocked,
And now the soldier touched his hat again
With his lean hand, and in a voice that seemed
To speak with a reviving interest,
'Till then unfelt, he thanked me; I returned 500
The blessing of the poor unhappy man,
And so we parted. Back I cast a look,
And lingered near the door a little space,
Then sought with quiet heart my distant home.

nåede vi huset. Jeg bankede på døren,
 kaldte højt: „Min ven, her er et menneske
 der er overmandet af sygdom. Lad ham finde
 hvile under dit tag i nat og giv ham mad,
 hvis han behøver mad, thi han er svag og træt.”
 Forvisset om at min kammerat nu ville få hvile
 på betryggende vis, bønfuldt jeg ham om ikke
 fremover at opholde sig på de offentlige veje, 490
 men bede om passende bistand og sådan hjælp
 som hans tilstand krævede. Ved denne tilrettevisning,*
 sagde han med den samme spøgelsesagtige mildhed i sit blik:
 „Jeg sætter min lid til Gud i himlen,
 og øjet hos ham, som går forbi mig.”
 Døren til huset blev hurtigt låst op,
 og nu rørte soldaten atter sin hat
 med sin magre hånd og med en røst som syntes
 at tale med genoplivet interesse,
 indtil da ufølt, takkede han mig; jeg gengældte 500
 den stakkels ulykkelige mands velsignelse,
 og så skiltes vi. Jeg så mig tilbage,
 og dvælede en kort tid i nærheden af døren,
 søgte så med stille hjerte mit fjerne hjem. †

* tilstand krævede: I en tidligere version af denne historie om *Den hjemsendte soldat*, digtet kaldes *The discharged Soldier*, er fra 1798 og var oprindeligt tænkt som ledsager til *Tiggeren i Cumberland*, nævner Wordsworth direkte fattighjælp og almisse. Digtet findes i bind 1 s. 308.

† Wordsworth befinder sig på dette sted 4-5 km sydsydøst for Hawkshead, se note til *Den hjemsendte soldat* i bind 1.

Book Fifth

Books

Even in the steadiest mood of reason, when
All sorrow for thy transitory pains
Goes out, it grieves me for thy state, O man,
Thou paramount creature, and thy race, while ye
Shall sojourn on this planet, not for woes
Which thou endur'st – that weight, albeit huge,
I charm away – but for those palms atchieved
Through length of time, by study and hard thought,
The honours of thy high endowments; there
My sadness finds its fuel. Hitherto 10
In progress through this verse my mind hath looked
Upon the speaking face of earth and heaven
As her prime teacher, intercourse with man
Established by the Sovereign Intellect,
Who through that bodily image hath diffused
A soul divine which we participate,
A deathless spirit. Thou also, man, hast wrought,
For commerce of thy nature with itself,
Things worthy of unconquerable life;
And yet we feel, we cannot chuse but feel, 20
That these must perish. Tremblings of the heart
It gives, to think that the immortal being
No more shall need such garments; and yet man,
As long as he shall be the child of earth,
Might almost 'weep to have' what he may lose,
Nor be himself extinguished, but survive
Abject, depressed, forlorn, disconsolate.
A thought is with me sometimes, and I say,
'Should earth by inward throes be wrenched throughout,
Or fire be sent from far to wither all 30
Her pleasant habitations, and dry up
Old Ocean in his bed, left singed and bare,
Yet would the living presence still subsist
Victorious; and composure would ensue,
And kindlings like the morning, presage sure,
Though slow perhaps, of a returning day.'
But all the meditations of mankind,
Yea, all the adamantine holds of truth
By reason built, or passion (which itself

Femte bog

Bøger

Selv i fornuftens mest rolige sindsstemning, når
al bedrøvelse over din forbigående smerte
forsvinder, græmmes jeg over din stilling oh menneske,
du højeste skabning, og din slægt, mens I skal
opholde jer på denne planet; ikke over de kvaler
du udholder, den vægt, om end uhyre,
borttryller jeg; men for palmerne vundet
gennem tiderne, ved studier og dyb tænken,
din store begavelses æresbevisninger; der finder
min sorg sit brændstof. Hidtil 10
hen gennem disse vers har mit sind betragtet
jordens og himlens talende ansigt
som sin fornemmeste lærer, samkvemmet med
mennesket skabt af det Øverste Intellekt,
som i hint stoflige billede har udbredt*
en guddommelig sjæl, som vi har del i,
en udødelig ånd. Du også, menneske, har frembragt,
for at din natur kan pleje omgang med sig selv,
ting der er et uovervindeligt liv værdigt;
og dog føler vi, vi kan ikke andet end føle, 20
at disse ting må gå til grunde. Det får hjertet til
at skælve at tænke på, at det udødelige væsen
ikke mere vil have behov for sådan klædning; og dog
kunne mennesket, så længe som han er et barn af jorden,
næsten græde over at eje dét han kan miste,
ikke ved hans egen tilintetgørelse, men ved at overleve
udstødt, nedtrykt, ensom og trøstesløs.
En tanke er nogle gange hos mig, og jeg siger:
„Skulle jorden overalt vride sig i indre veer
eller skulle ild sendt fra det fjerne visne alle 30
hendes dejlige bosteder og udtørre
Gamle Ocean i sin seng, efterladt afsveden og gold,
så ville den levende tilstedeværelse dog stadig bestå
sejrrig; og ro, og optænding ligesom morgenen
ville følge — et sikkert varsel, skønt langsomt måske,
om at dagen ville vende tilbage.”
Men hele menneskehedens betragtninger,
ja alle sandhedens ubrydelige fæstninger
bygget af fornuften, eller af følelsen†

* stoflige billede: jordens og himlens talende ansigt l. 12; Wordsworth beskriver her en pante-
istisk naturopfattelse (Norton) og (Prelude, xxxvi).

† følelse: på engelsk *passion*, stærk begejstret, entusiastisk følelse.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Is highest reason in a soul sublime), 40
The consecrated works of bard and sage,
Sensuous or intellectual, wrought by men,
Twin labourers and heirs of the same hopes —
Where would they be? Oh, why hath not the mind
Some element to stamp her image on
In nature somewhat nearer to her own?
Why, gifted with such powers to send abroad
Her spirit, must it lodge in shrines so frail?

One day, when in the hearing of a friend 50
I had given utterance to thoughts like these,
He answered with a smile that in plain truth
’Twas going far to seek disquietude,
But on the front of his reproof confessed
That he at sundry seasons had himself
Yielded to kindred hauntings, and, forthwith,
Added that once upon a summer’s noon
While he was sitting in a rocky cave
By the seaside, perusing as it chanced,
The famous history of the errant knight
Recorded by Cervantes, these same thoughts 60
Came to him, and to height unusual rose
While listlessly he sate, and, having closed
The book, had turned his eyes towards the sea.
On poetry and geometric truth
(The knowledge that endures) upon these two,
And their high privilege of lasting life
Exempt from all internal injury,
He mused, upon these chiefly, and at length,
His senses yielding to the sultry air,
Sleep seized him and he passed into a dream. 70
He saw before him an Arabian waste,
A desert, and he fancied that himself
Was sitting there in the wide wilderness
Alone upon the sands. Distress of mind
Was growing in him when, behold, at once
To his great joy a man was at his side,
Upon a dromedary mounted high.
He seemed an arab of the Bedouin tribes;
A lance he bore, and underneath one arm
A stone, and in the opposite hand a shell 80
Of a surpassing brightness. Much rejoiced
The dreaming man that he should have a guide
To lead him through the desert; and he thought,
While questioning himself what this strange freight
Which the newcomer carried through the waste

(som selv er den højeste fornuft i en ædel sjæl), 40
 barders og vises hellige arbejder,
 rettet mod sanserne eller intellektet, frembragt af mænd,
 tvillingearbejdere og arvtagere af de samme håb,
 hvor ville de være henne? Åh hvorfor har sindet ikke et
 eller andet element, som det kan præge sit billede på,
 der af natur er noget nærmere hendes eget?
 Hvorfor, begavet med sådanne kræfter til at sende
 sin ånd ud, må det bo i så skrøbelige skrin?

En dag da jeg i en vens påhør 50
 havde ytret tanker som disse,
 svarede han med et smil, at dette i sandhed
 var at gå langt for at søge bekymring,
 men indrømmede, samtidig med sin irettesættelse,
 at han på forskellige tidspunkter selv
 havde givet efter for lignende hjemsøgelser og fjøede
 straks til, at engang mens han
 en sommereftermiddag sad i en klippehule
 ved kysten, og læste, som det nu traf sig,
 den berømte historie om den vildfarne ridder,
 som Cervantes har fortalt, kom disse samme tanker 60
 til ham og steg til usædvanlige højder,
 mens han, efter han havde lukket bogen,
 sad sløvt med sine øjne vendt mod havet.
 Over poesien og den geometrisk sandhed
 (den kundskab som varer), over disse to
 og deres privilegium på evigt liv,
 fritaget for alle indre skavanker,
 grundede han, hovedsageligt over disse; og langt om længe,
 da hans sanser gav efter for den lumre luft,
 greb søvnen ham, og han gled ind i en drøm. 70
 Han så foran sig et arabisk øde,
 en ørken, og han forestillede sig, at han selv
 sad der i den vidtstrakte vildmark
 alene på sandet. Fortvivlelse voksede i ham,
 da han straks til sin store glæde
 fik øje på en mand ved siden af sig,
 siddende højt oppe på en dromedar.
 Han så ud til at være en araber af beduinslægt;
 han bar en lanse og under den ene arm
 en sten og i den anden hånd en konkylie, 80
 der strålede med overordentlig glans. Den drømmende
 mand frydede sig meget over, at han ville få en fører,
 der kunne ledsage ham gennem ørkenen; og han mente,
 mens han spurgte sig selv, hvad denne ejendommelige last,
 som den nyankomne bar gennem ødet,

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Could mean, the arab told him that the stone,
To give it in the language of the dream,
Was *Euclid's Elements*. 'And this', said he,
'This other', pointing to the shell, 'this book
Is something of more worth.' 'And, at the word, 90
The stranger', said my friend continuing,
'Stretched forth the shell towards me, with command
That I should hold it to my ear. I did so
And heard that instant in an unknown tongue,
Which yet I understood, articulate sounds,
A loud prophetic blast of harmony,
And ode in passion uttered, which foretold
Destruction to the children of the earth
By deluge now at hand. No sooner ceased
The song, but with calm look the arab said 100
That all was true, that it was even so
As had been spoken, and that he himself
Was going then to bury those two books:
The one that held acquaintance with the stars,
And wedded man to man by purest bond
Of nature, undisturbed by space or time;
Th' other that was a god, yea many gods,
Had voices more than all the winds, and was
A joy, a consolation, and a hope.'
My friend continued, 'Strange as it may seem 110
I wondered not, although I plainly saw
The one to be a stone, th' other a shell,
Nor doubted once but that they both were books,
Having a perfect faith in all that passed.
A wish was now engendered in my fear
To cleave unto this man, and I begged leave
To share his errand with him. On he passed
Not heeding me; I followed, and took note
That he looked often backward with wild look,
Grasping his twofold treasure to his side. 120
Upon a dromedary, lance in rest,
He rode, I keeping pace with him; and now
I fancied that he was the very knight
Whose tale Cervantes tells, yet not the knight,
But was an arab of the desert too,
Of these was neither, and was both at once.
His countenance meanwhile grew more disturbed,
And looking backwards when he looked I saw
A glittering light, and asked him whence it came.
"It is", said he, "The waters of the deep 130
Gathering upon us." Quickening then his pace

kunne betyde, at arabereren fortalte ham, at stenen,
 for at benytte drømmens sprog,
 var *Euklids Elementer*. „Og denne,” sagde han,
 „denne anden ting,” idet han pegede på konkylien,
 „denne bog er noget, der er mere værd.” „Og omgående,” 90
 fortsatte min ven, „rakte den fremmede mig konkylien,
 mens han befalede, at jeg skulle holde den op
 til øret. Det gjorde jeg og hørte
 øjeblikkelig et fremmedartet tungemål,
 som jeg dog forstod, artikulerede lyde,
 høje profetiske harmoniske toner,
 en ode, sunget med lidenskab, som forudsagde
 jordens børns tilintetgørelse
 ved en nært forestående syndflod. Ikke så snart
 var sangen ophørt, før arabereren med et roligt blik 100
 sagde at alt var sandt, at det netop var således
 som det var blevet sagt, og at han selv
 nu ville begrave disse to bøger:
 den ene, som havde kendskab til stjernerne
 og bandt mennesker sammen med naturens
 reneste bånd, uforstyrret af rum og tid;
 den anden, som var en gud, ja mange guder,
 havde flere stemmer end alle vindene, og var
 en glæde, en trøst og et håb.”
 Min ven fortsatte: „Sælsomt som det måtte synes, 110
 undrede jeg mig ikke, skønt jeg tydeligt så
 at den ene var en sten, den anden en konkylie,
 tvivlede heller ikke på at de begge var bøger,
 da jeg havde fuldkommen tillid til alt, der var passeret.
 I min angst vaktet nu et ønske
 om at holde mig til ham, og jeg bad om tilladelse
 til at deltage i hans ærinde. Han drog videre
 uden at ænse mig; jeg fulgte efter og bemærkede
 at han ofte så tilbage med et vildt blik,
 mens han knugede sin tofoldige skat ind til sig. 120
 På en dromedar, med lanser hvilende,
 red han, mens jeg holdt trit med ham; og nu
 forestillede jeg mig at han var selve den ridder,
 som Cervantes fortæller om, dog ikke kun ridderen,
 men også en araber fra ørkenen, at han
 ikke var nogen af dem og alligevel dem begge på en gang.
 Hans mine blev i mellemtiden mere bekymret,
 og da jeg så mig tilbage, da han gjorde det, fik jeg øje
 på et skinnende lys og spurgte ham hvorfra det kom.
 „Det er vandene fra dybet, som samles omkring os,” 130
 sagde han. Idet han fremskyndende sine skridt

He left me; I called after him aloud;
 He heeded not, but with his twofold charge
 Beneath his arm, before me full in view,
 I saw him riding o'er the desert sands
 With the fleet waters of the drowning world
 In chace of him; whereat I waked in terror,
 And saw the sea before me, and the book
 In which I had been reading at my side.'

Full often, taking from the world of sleep 140
 This arab phantom which my friend beheld,
 This semi-Quixote, I to him have given
 A substance, fancied him a living man —
 A gentle dweller in the desert, crazed
 By love, and feeling, and internal thought
 Protracted among endless solitudes —
 Have shaped him, in the oppression of his brain,
 Wandering upon this quest and thus equipped.
 And I have scarcely pitied him, have felt
 A reverence for a being thus employed, 150
 And thought that in the blind and awful lair
 Of such a madness reason did lie couched.
 Enow there are on earth to take in charge
 Their wives, their children, and their virgin loves,
 Or whatsoever else the heart holds dear,
 Enow to think of these, yea, will I say,
 In sober contemplation of the approach
 Of such great overthrow, made manifest
 By certain evidence, that I methinks
 Could share that maniac's anxiousness, could go 160
 Upon like errand. Oftentimes at least
 Me hath such deep entrancement half-possessed
 When I have held a volume in my hand,
 Poor earthly casket of immortal verse,
 Shakespeare or Milton, labourers divine.

Mighty, indeed supreme, must be the power
 Of living Nature which could thus so long
 Detain me from the best of other thoughts.
 Even in the lisping time of infancy
 And, later down, in prattling childhood, even 170
 While I was travelling back among those days,
 How could I ever play an ingrate's part?
 Once more should I have made those bowers resound,

forlod han mig; jeg råbte højt efter ham;
han ænsede mig ikke, men så jeg ham ride
hen over ørkensandet foran mig, fuldt synlig,
med sin tofoldige last under armen,
og med de hurtige vande fra den druknende verden
på jagt efter ham; herved vågnede jeg rædselsslagen
og så havet foran mig og bogen, som jeg
havde læst i, ligge ved siden af mig.”

Meget ofte — idet jeg fra søvnens verden 140
tog dette arabiske fantom, som min ven så,
denne halv-Don Quijote — har jeg givet
ham legeme, gjort ham til et levende menneske —
en af ørkenens milde beboere, vanvittig af
kærlighed og lidenskab og indre tanker,
der forlænges mellem endeløse ensomme vidder —
har formet ham, som én der nedtrykt vandrer
af sted på sin ridderfærd og er udstyret således.
Og jeg har kun i ringe grad ynket ham, har følt 150
en ærbødighed for et væsen beskæftiget på
denne måde og tænkt, at i sådan galskabs blinde og
ærefrygtindgydende tilflugtssted lå fornuften gemt.
Der er nok på jorden, der tager vare på
deres hustruer, deres børn og deres uberørte elskede,
eller hvad deres hjerter end har kært,
nok der tænker på disse; ja, jeg vil sige,
at jeg tror, at jeg, — idet jeg besindigt overvejer
muligheden af så stor en omvæltning,
gjort åbenbart ved sikre tegn, — 160
kunne tage del i hin gales ængstelse, kunne gå
et lignende ærinde. I det mindste er jeg ofte blevet
halvt besat af sådan dyb henrykkelse,
når jeg har haft et bind i hånden,
et fattigt jordiske skrin med udødelige vers,
Shakespeare eller Milton, guddommelige arbejdere.

Mægtig, ja øverst må den magt i den
levende natur være, som så længe
holdt mig tilbage fra det bedste af andre tanker.*
Selv i den læspende spædbarnsalder
og senere i den sludrende barndom, selv 170
medens jeg rejste tilbage til hine dage, hvordan
kunne jeg da spille den utaknemmeliges rolle?
Jeg burde endnu engang have fået hine løvhytter til

* det bedste fra andre tanker: 1850-udgaven l. 168 har: „det bedste fra andre vejledere og højst dyrebare hjælpere.”

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

And intermingled strains of thankfulness
With their own thoughtless melodies. At least
It might have well beseemed me to repeat
Some simply fashioned tale, to tell again
In slender accents of sweet verse some tale
That did bewitch me then, and soothes me now.
O friend, O poet, brother of my soul, 180
Think not that I could ever pass along
Untouched by these remembrances; no, no,
But I was hurried forward by a stream
And could not stop. Yet wherefore should I speak,
Why call upon a few weak words to say
What is already written in the hearts
Of all that breathe — what in the path of all
Drops daily from the tongue of every child
Wherever man is found? The trickling tear
Upon the cheek of listening infancy 190
Tells it, and the insuperable look
That drinks as if it never could be full.

That portion of my story I shall leave
There registered. Whatever else there be
Of power or pleasure, sown or fostered thus,
Peculiar to myself, let that remain
Where it lies hidden in its endless home
Among the depths of time. And yet it seems
That here, in memory of all books which lay
Their sure foundations in the heart of man, 200
Whether by native prose, or numerous verse,
That in the name of all inspirèd souls —
From Homer the great thunderer, from the voice
Which roars along the bed of Jewish song,
And that, more varied and elaborate,
Those trumpet-tones of harmony that shake
Our shores in England, from those loftiest notes
Down to the low and wren-like warblings, made
For cottagers and spinners at the wheel
And weary travellers when they rest themselves 210
By the highways and hedges: ballad-tunes,
Food for the hungry ears of little ones,
And of old men who have survived their joy —
It seemeth in behalf of these, the works,
And of the men who framed them, whether known,
Or sleeping nameless in their scattered graves,
That I should here assert their rights, attest

at runge og blandet taknemmelige sange ind i deres egne tankeløse melodier. I det mindste ville det have sømmet sig for mig at gentage en eller anden enkelt formet fortælling, atter i yndige vers blide rytme at fortælle en historie, som forheksede mig dengang og lindrer mig nu. Oh ven, oh digter, min sjæls bror, 180
tro ikke at jeg nogensinde kunne gå af sted, uberørt af disse erindringer; nej, nej, men jeg blev ført hurtigt fremad af en strøm og kunne ikke stoppe. Dog hvorfor tale om det, hvorfor hidkalde et par svage ord for at sige hvad der allerede er skrevet i hjertet hos alle, der trækker vejret – hvad der dagligt falder på alles sti fra ethvert barns tunge hvor mennesker end findes? Den trillende tåre på den lyttende barndoms kind og det uovervindelige blik, der drikker som om det aldrig kunne fyldes, fortæller det. 190

Jeg vil betragte denne del af min historie for være nedskrevet nu. Hvad der end ellers findes af magt eller glæde, sået eller opfostret således, særegent for mig, lad det blive der, hvor det ligger skjult i dets endeløse hjem i tidens dyb. Og dog synes det at her, til erindring om alle bøger der lagde deres sikre fundament i menneskehjertet, 200 enten i naturlig prosa eller rytmiske vers, at det i alle inspirerede sjæles navn, – fra Homer, den store tordner, fra røsten som brøler fra den jødiske sangs leje,* og fra det mere afvekslende og kunstfærdige, hine harmoniske trompetklange der ryster vore engelske kyster, fra hine mest ophøjede toner, ned til den simple og gærdesmutteagtige sang, lavet til husmændene og spinderne ved hjulet og trætte rejsende når de hviler sig 210 ved landeveje og hegn: ballademelodier, føde for de smås sultne ører og gamle mennesker hvor glæden har overlevet – synes som om jeg her på deres vegne – værkerne og de mennesker som skabte dem, enten kendte eller sovende navnløse i deres spredte grave – burde hævde deres rettigheder, være vidne

* jødiske sang: Salmernes bog, Højsangen osv.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Their honours, and should once for all pronounce
Their benediction, speak of them as powers
For ever to be hallowed — only less 220
For what we may become, and what we need,
Than Nature's self which is the breath of God.

Rarely and with reluctance would I stoop
To transitory themes, yet I rejoice,
And, by these thoughts admonished, must speak out
Thanksgivings from my heart that I was reared
Safe from an evil which these days have laid
Upon the children of the land, a pest
That might have dried me up body and soul.
This verse is dedicate to Nature's self 230
And things that teach as Nature teaches: then,
Oh, where had been the man, the poet where,
Where had we been we two, beloved friend,
If we, in lieu of wandering as we did
Through heights and hollows and bye-spots of tales
Rich with indigenous produce, open ground
Of fancy, happy pastures ranged at will,
Had been attended, followed, watched, and noosed,
Each in his several melancholy walk,
Stringed like a poor man's heifer at its feed, 240
Led through the lanes in forlorn servitude;
Or rather like a stalled ox shut out
From touch of growing grass, that may not taste
A flower till it have yielded up its sweets
A prelibation to the mower's scythe.

Behold the parent hen amid her brood,
Though fledged and feathered, and well pleased to part
And straggle from her presence, still a brood,
And she herself from the maternal bond
Still undischarged. Yet doth she little more 250
Than move with them in tenderness and love,
A centre of the circle which they make;
And now and then, alike from need of theirs
And call of her own natural appetites,
She scratches, ransacks up the earth for food
Which they partake at pleasure. Early died
My honoured mother, she who was the heart
And hinge of all our learnings and our loves;
She left us destitute, and as we might
Trooping together. Little suits it me 260

for deres æresbevisninger, og en gang for alle højt
 velsignelse dem, tale om dem som magter
 der for altid skal være hellige — kun mindre 220
 om hvad vi kan blive, og hvad vi behøver,
 end om naturen selv, som er Guds åndedrag.

Kun sjældent og med modvilje ville jeg nedlade
 mig til flygtige emner, dog fryder det mig,
 og må, påmindet af disse tanker, takke
 af mit hele hjerte, at jeg var vokset op
 i sikkerhed for et onde som disse dage har lagt*
 på landets børn, en pest der kunne
 have udtørret min krop og sjæl. 230

Disse vers er helliget naturen selv 230
 og ting der underviser, som naturen underviser.
 Så, åh hvor havde mennesket været, hvor digteren,
 hvor havde vi to været, højt elskede ven,
 hvis vi — i stedet for at vandre omkring, som vi gjorde,
 på toppe og i dale og afkroge i fortællinger,
 der var rige på vildtvoksende produkter, fantasiens
 åbne land, lykkelige græsgange gennemstrejft efter behag —
 var blevet passet, fulgt, iagttaget og fanget i en løkke,
 hver af os på vor egen melankolske spadseretur,
 bundet som en fattig mands kvier til dets foder, 240
 ført gennem stræder i fortabt trældom;
 eller snarere som en okse på stald der er udelukket
 fra det voksende græs' berøring, som ikke kan
 smage en blomst før dens første sødme
 er ofret til mejerens le.

Se hønemoren midt i sit kuld,
 skønt flyvefærdige og fjerede og godt tilfredse
 med at forlade hende og strejfe om, er de stadig et kuld,
 og hende selv stadig ubefriet for det moderlige
 bånd. Dog gør hun kun lidt mere end 250
 at følge dem med ømhed og kærlighed,
 et midtpunkt i den kreds de danner
 og nu og da, i lige grad på grund af deres behov
 og hendes egne naturlige madtrang,
 skraber hun, endevender jorden for føde
 som de spiser af hvis de har lyst. Tidligt døde
 min ærede mor, hende som var hjertet,
 omdrejningspunktet for al vor læring og det vi elskede;
 hun efterlod os fattige, og som vi nu kunne,
 klyngede vi os til hinanden. Det passer mig kun 260

* onde: pædagogiske teorier.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

To break upon the sabbath of her rest
With any thought that looks at others' blame,
Nor would I praise her but in perfect love;
Hence am I checked, but I will boldly say
In gratitude, and for the sake of truth,
Unheard by her, that she, not falsely taught,
Fetching her goodness rather from times past
Than shaping novelties from those to come,
Had no presumption, no such jealousy —
Nor did by habit of her thoughts mistrust 270
Our nature, but had virtual faith that He
Who fills the mother's breasts with innocent milk
Doth also for our nobler part provide,
Under His great correction and controul,
As innocent instincts, and as innocent food.
This was her creed, and therefore she was pure
From feverish dread of error and mishap
And evil, overweeningly so called,
Was not puffed up by false unnatural hopes,
Nor selfish with unnecessary cares, 280
Nor with impatience from the season asked
More than its timely produce, rather loved
The hours for what they are, than from regards
Glanced on their promises in restless pride.
Such was she: not from faculties more strong
Than others have, but from the times, perhaps,
And spot in which she lived, and through a grace
Of modest meekness, simple-mindedness,
A heart that found benignity and hope,
Being itself benign.

My drift hath scarcely 290
I fear been obvious, for I have recoiled
From showing as it is the monster birth
Engendered by these too industrious times.
Let few words paint it: 'tis a child, no child,
But a dwarf man; in knowledge, virtue, skill,
In what he is not, and in what he is,
The noontide shadow of a man complete;
A worshipper of worldly seemliness,
Not quarrelsome, for that were far beneath
His dignity; with gifts he bubbles o'er 300
As generous as a fountain; selfishness —
May not come near him, gluttony or pride;
The wandering beggars propagate his name,

ringe at bryde hendes hellige hvile
 med nogen tanke, som ser på andres fejl, ville
 heller ikke prise hende undtagen i fuldkommen kærlighed;
 derfor standser jeg, men frimodigt,
 i taknemmelighed og for sandhedens skyld,
 uhørt af hende, vil jeg sige, at hun, ikke falsk oplært,
 idet hun hentede sin godhed mere fra de forgangne tider,
 end formede nye ting til dem der ville komme,
 ikke antog noget forud, ejede ikke sådan nidkærhed,
 nærrede heller ikke vanemæssigt mistillid til vor natur, 270
 men havde en iboende tro på at Han,
 som fylder en mors bryst med uskyldig mælk,
 også drager omsorg for vor ædlere del,
 under Hans mægtige tugt og styre,
 så også vore instinkter og vor næring er uskyldige.
 Dette var hendes troslære, og derfor var hun fri
 for feberagtig angst for vildfarelse og uheld
 og ondt, således overdrevent kaldet,
 var ikke opblæst af unaturlige håb
 heller ikke egennyttig med unødvendig pleje 280
 eller bad årstiden utålmodigt om mere end
 dens timelige frembringelser; elskede snarere
 timerne for det de er end på grund af blikke,
 der med rastløs stolthed kastedes på deres løfter.*
 Sådan var hun: ikke fordi hun havde større evner
 end andre, men i kraft af den tid, måske,
 og det sted hun levede og ved en ynde
 af beskeden ydmyghed, en uforstilthed,
 et hjerte, der fandt godhed og håb,
 da hun selv var god.

Min hensigt har næppe 290
 været tydelig, er jeg bange for, thi jeg er veget
 tilbage for at vise vanskabningen,
 der er avlet af disse alt for arbejdsomme tider.
 Lad et par ord beskrive den: den er et barn, nej ikke et barn,
 men et dværgmenneske; angående viden, dyd
 og færdighed, i hvad han ikke er, og i hvad han er,
 middagsskyggen af et fuldendt menneske;
 en tilbøder af verdslig anstændighed;
 ikke trættekær, thi det ville være langt under
 hans værdighed; han sprudler af talenter 300
 så gavmildt som et springvand: egenkærlighed,
 grådighed og stolthed kan ikke komme ham nær;
 de omvandrende tiggere udbreder hans navn,

* løfter: om fremtiden

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Dumb creatures find him tender as a nun.
Yet deem him not for this a naked dish
Of goodness merely — he is garnished out.
Arch are his notices, and nice his sense
Of the ridiculous; deceit and guile,
Meanness and falsehood, he detects, can treat
With apt and graceful laughter; nor is blind 310
To the broad follies of the licensed world;
Though shrewd, yet innocent himself withal,
And can read lectures upon innocence.
He is fenced round, nay armed, for ought we know,
In panoply complete; and fear itself,
Natural or supernatural alike,
Unless it leap upon him in a dream,
Touches him not. Briefly, the moral part
Is perfect, and in learning and in books
He is a prodigy. His discourse moves slow, 320
Massy and ponderous as a prison door,
Tremendously embossed with terms of art.
Rank growth of propositions overruns
The stripling's brain; the path in which he treads
Is choked with grammars. Cushion of divine
Was never such a type of thought profound
As is the pillow where he rests his head.
The ensigns of the empire which he holds,
The globe and sceptre of his royalties,
Are telescopes, and crucibles, and maps. 330
Ships he can guide across the pathless sea,
And tell you all their cunning; he can read
The inside of the earth, and spell the stars;
He knows the policies of foreign lands,
Can string you names of districts, cities, towns,
The whole world over, tight as beads of dew
Upon a gossamer thread. He sifts, he weighs,
Takes nothing upon trust. His teachers stare,
The country people pray for God's good grace,
And tremble at his deep experiments. 340
All things are put to question: he must live
Knowing that he grows wiser every day,
Or else not live at all, and seeing too
Each little drop of wisdom as it falls
Into the dimpling cistern of his heart.
Meanwhile old Grandame Earth is grieved to find

stumme væsner finder ham blid som en nonne.
 Dog anse ham ikke derfor for en blot og bar spise,
 der overvejende består godhed – han er blevet pyntet.
 Hans iagttagelser er skælmske, og han har en fin
 fornemmelse for det latterlige, bedrag og svig,*
 nedrighed og falskhed opdager han og behandler
 med en passende og graciøs latter; er heller ikke blind 310
 for det åbenbart tåbelige ved den privilegerede verden;
 skønt han er snedig, er han dog helt igennem uskyldig,
 og kan holde foredrag om uskyld.
 Han er spærret inde i, nej armeret med, så vidt vi ved,
 en fuld rustning; og frygten selv,
 enten naturlig eller overnaturlig,
 med mindre den springer på ham i drømme,
 rører ham ikke. Kort fortalt, moralen er uangribelig,
 og hvad lærdom og bøger angår, er han 320
 et vidunder. Hans tale bevæger sig langsomt,
 massivt og tungt som en fængselsdør,
 kolossalt udbulet med tekniske termer.
 En yppig vækst af sætninger oversvømmer
 det unge menneskes hjerne; stien han betræder
 er ufremkommelig af grammatik. Den guddommelige hynde†
 var aldrig sådan et symbol på dybe tanker
 som puden, hvor han hviler sit hoved, er.
 Tegnene på at han hersker over et rige,
 hans kongeregalier æblet og sceptret,
 er teleskoper og smeltedigler og kort. 330
 Han kan føre skibe hen over det uvejsomme hav,
 og fortælle alt om deres duelighed; han kan forstå
 jordens indre, og forklare stjernerne;
 han kender fremmede landes politik,
 han kan trække navne på områder, byer, stæder,
 over hele verden på en snor, så tæt som dugperler
 på en edderkoppetråd. Han sigter, han vejer,
 tager intet for gode varer. Hans lærere stirrer,
 landbefolkningen beder Gud om nåde
 og skælver ved hans dunkle eksperimenter. 340
 Alt bliver der sat spørgsmålstegn ved. Han må leve
 og vide, at han bliver klogere dag for dag,
 eller slet ikke leve, og holde øje med
 hver lille dråbe visdom, der drypper
 ned i hans hjertes cisterne. I mellemtiden‡
 er gamle bedstemor Jord bedrøvet over at opdage

* det latterlige: hos andre.

† hynde: som bibelen ligger på i kirken.

‡ cisterne: som en tønne til at opsamle regnvand (Norton).

The playthings which her love designed for him
 Unthought of — in their woodland beds the flowers
 Weep, and the river-sides are all forlorn.

Now this is hollow, 'tis a life of lies 350
 From the beginning, and in lies must end.
 Forth bring him to the air of common sense
 And, fresh and shewy as it is, the corps
 Slips from us into powder. Vanity,
 That is his soul: there lives he, and there moves,
 It is the soul of every thing he seeks,
 That gone, nothing is left which he can love.
 Nay, if a thought of purer birth should rise
 To carry him towards a better clime,
 Some busy helper still is on the watch 360
 To drive him back, and pound him like a stray
 With the pinfold of his own conceit,
 Which is his home, his natural dwelling-place.
 Oh, give us once again the wishing-cap
 Of Fortunatus, and the invisible coat
 Of Jack the Giant-killer, Robin Hood,
 And Sabra in the forest with St. George!
 The child whose love is here, at least doth reap
 One precious gain — that he forgets himself.

These mighty workmen of our later age 370
 Who with a broad highway have overbridged
 The froward chaos of futurity,
 Tamed to their bidding — they who have the art
 To manage books, and things, and make them work
 Gently on infant minds as does the sun
 Upon a flower — the tutors of our youth,
 The guides, the wardens of our faculties
 And stewards of our labour, watchful men
 And skilful in the usury of time,
 Sages, who in their prescience would controul 380
 All accidents, and to the very road
 Which they have fashioned would confine us down
 Like engines. When will they be taught
 That in the unreasoning progress of the world
 A wiser spirit is at work for us,
 A better eye than theirs, most prodigal
 Of blessings, and most studious of our good,

at legetøjet, som hun kærligt havde bestemt for ham,
ligger uænset – blomsterne græder i deres skovlandsbed,
og alle flodbredderne er forladte.

Nuvel, dette er tomt, det er fra begyndelsen 350
et liv af løgne, og må slutte med løgne.
Tag ham ud i den sunde fornufts
friske og klare luft, og liget
vil smutte fra os og blive til støv. Forfængelighed,
det er hans sjæl, i den lever han og færdes.
det er sjælen i alt han søger,
er den borte, er der intet han kan elske.
Ja, hvis en forestilling om en renere fødsel skulle opstå
og føre ham hen under et bedre himmelstrøg,
så er der altid en eller anden travl hjælper på udkig efter 360
at jage ham tilbage og spærre ham inde,
som et bortløbet dyr, i hans egen indbildskheds fold,
der er hans hjem, hans naturlige opholdssted.
Åh, lad os atter få Fortunatus' ønskehat,
og Kæmpedræberen Jack's usynlige kappe,
Robin Hood, og Sabra i skoven
med Skt. George! Barnet som
elsker dette, skal i det mindste høste
én dyrebar gevinst: at han glemmer sig selv.*

Disse vor senere tidsalders mægtige arbejdere som 370
med en bred landevej har bygget bro
over fremtidens uregerlige kaos –
tæmmet det til at adlyde dem; de der kan kunsten
at håndtere bøger og ting og få dem til blidt at virke
på barnets sind, som solen gør på en blomst;
vore ungdoms lærere, vejlederne,
bestyrerne af vore evner, og vort
arbejdes opsynsmænd, vagtsomme personer
og dygtige til at låne tid ud til ågerrente,
vismænd, som i deres forudviden vil kontrollere 380
alle tilfælde, og til selve vejen,
de har dannet, lænke os
som maskiner. Hvornår vil de lærer
at i verdens ikke fornuftstyrede gang,
arbejder en visere ånd for os,
et bedre øje end deres, som er yderst ødsel
med velsignelser og yderst opmærksom på vort bedste,

* Fortunatus, fra et tysk folkebog fra ca. 1450. Kæmpedræberen Jack (*Jack the Giant Killer*), der havde en kappe, der kunne gøre ham usynlig, er fra et kornisk folkeeventyr. Sabra var ægyptisk kongedatter, som Skt. George frelste fra dragen og giftede sig med.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Even in what seem our most unfruitful hours?
There was a boy — ye knew him well, ye cliffs
And islands of Winander — many a time 390
At evening, when the stars had just begun
To move along the edges of the hills,
Rising or setting, would he stand alone
Beneath the trees or by the glimmering lake,
And there, with fingers interwoven, both hands
Pressed closely palm to palm, and to his mouth
Uplifted, he as through an instrument
Blew mimic hootings to the silent owls
That they might answer him. And they would shout
Across the wat'ry vale, and shout again, 400
Responsive to his call, with quivering peals
And long halloos, and screams, and echoes loud,
Redoubled and redoubled, concourse wild
Of mirth and jocund din. And when it chanced
That pauses of deep silence mocked his skill,
Then sometimes in that silence, while he hung
Listening, a gentle shock of mild surprize
Has carried far into his heart the voice
Of mountain torrents; or the visible scene
Would enter unawares into his mind 410
With all its solemn imagery, its rocks,
Its woods, and that uncertain heaven, received
Into the bosom of the steady lake.

This boy was taken from his mates, and died
In childhood ere he was full ten years old.
Fair are the woods, and beauteous is the spot,
The vale where he was born; the churchyard hangs
Upon a slope above the village school,
And there, along that bank, when I have passed
At evening, I believe that oftentimes 420
A full half-hour together I have stood
Mute, looking at the grave in which he lies.
Even now methinks I have before my sight
That self-same village church: I see her sit,
The thronèd lady spoken of erewhile,
On her green hill, forgetful of this boy
Who slumbers at her feet, forgetful too
Of all her silent neighbourhood of graves,
And listening only to the gladsome sounds
That, from the rural school ascending, play 430
Beneath her and about her. May she long
Behold a race of young ones like to those
With whom I herded — easily, indeed,

selv i det der synes at være vore mest ufrugtbare stunder?

Der var en dreng, I kendte ham godt, I
 Winanders klinter og øer! mangen en gang, 390
 om aftenen, just som stjernerne var begyndt
 at bevæge sig langs højenes rande,
 idet de stod op eller gik ned, ville han stå alene
 under træerne eller ved den svagt skinnende sø,
 og dér, med flettede fingre, begge hænders
 håndflader presset tæt sammen og løftet op
 til munden, ville han blæse, som gennem et instrument,
 efterlignet tuden til de tavse ugler,
 for at de måske ville svare ham. Og de ville råbe
 hen over den vandede dal og råbe igen 400
 lydhøre over for hans kalden, med dirrende skingren,
 og lange hallo'er og skrig og høje ekkoer,
 fordoblet og fordoblet, en munter og lystig larms
 vilde optrin. Og når det skete at pauser
 med dyb stilhed spottede hans færdighed,
 så, nogle gange i hin stilhed, medens han hang
 lyttende, har et blidt anfald af mild overraskelse
 båret de kraftige bjergstrømmes stemme
 langt ind i hans hjerte, eller den synlige scene
 ville ubevidst trænge ind i hans sind 410
 med alle dens højtidelige billeder, dens klipper,
 dens skove og denne ustadige himmel,
 optaget i den rolige søs skød.

Denne dreng blev taget bort fra sine kammerater,
 og døde som barn før han var ti år gammel.
 Fagre er skovene er og smukt er stedet,
 dalen hvor han blev født; kirkegården ligger
 på en skrænt oven over landsbyskolen,
 og dér, når jeg er gået hen ad skråningen
 om aftenen, tror jeg, at jeg ofte 420
 har stået stum i en hel halv time,
 mens jeg så på graven han ligger i.
 Selv nu synes det mig, at jeg ser den selv
 samme landsbykirke foran mig: jeg ser hende sidde,
 den troned Frue som jeg omtalte for nogen tid siden,
 på sin grønne bakke; hun har glemt denne dreng,
 der slumrer ved hendes fødder, har også glemt
 alle sine tavse tilgrænsende grave,
 og lytter kun til de muntre lyde,
 der stiger op fra den landlige skole og leger 430
 under hende og omkring hende. Gid hun
 længe må skue en slægt af unge som den,
 hvis hjord jeg var medlem af! — I sandhed,

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

We might have fed upon a fatter soil
Of Arts and Letters, but be that forgiven —
A race of real children, not too wise,
Too learned, or too good, but wanton, fresh,
And bandied up and down by love and hate;
Fierce, moody, patient, venturous, modest, shy,
Mad at their sports like withered leaves in winds; 440
Though doing wrong and suffering, and full oft
Bending beneath our life's mysterious weight
Of pain and fear, yet still in happiness
Not yielding to the happiest upon earth.
Simplicity in habit, truth in speech,
Be these the daily strengtheners of their minds!
May books and Nature be their early joy,
And knowledge, rightly honored with that name,
Knowledge not purchased with the loss of power!

Well do I call to mind the very week 450
When I was first entrusted to the care
Of that sweet valley, when its paths, its shores
And brooks, were like a dream of novelty
To my half-infant thoughts — that very week,
While I was roving up and down alone
Seeking I knew not what, I chanced to cross
One of those open fields, which, shaped like ears,
Make green peninsulas on Esthwaite's Lake.
Twilight was coming on, yet through the gloom
I saw distinctly on the opposite shore 460
A heap of garments, left as I supposed
By one who there was bathing. Long I watched,
But no one owned them; meanwhile the calm lake
Grew dark, with all the shadows on its breast,
And now and then a fish up-leaping snapped
The breathless stillness. The succeeding day,
Those unclaimed garments telling a plain tale,
Went there a company, and in their boat
Sounded with grappling-irons and long poles:
At length, the dead man, 'mid that beauteous scene 470
Of trees and hills and water, bolt upright
Rose with his ghastly face, a spectre shape
Of terror even. And yet no vulgar fear,
Young as I was, a child not nine years old,
Possessed me, for my inner eye had seen
Such sights before among the shining streams
Of fairyland, the forests of romance,

vi kunne med lethed have græsset på en federe jord
 af kunst og litteratur, men lad det være tilgivet —
 en slægt af virkelige børn, ikke for kloge,
 for lærde, eller for gode, men overgivne, friske,
 og kastet hid og did af kærlighed og had;
 vilde, sure, tålmodige, dristige, beskedne, generte,
 ophidset i deres lege som visne blade i vindene; 440
 skønt de undertiden gjorde uret og led og meget ofte
 bøjede sig under vort livs gådefulde vægt
 af smerte og frygt, så stod de dog hvad angår lykke
 ikke tilbage for de lykkeligste på jorden.
 Enkelhed i vaner, sandhed i tale,
 lad disse være sindets daglige styrkemidler!
 Må bøger og natur være deres tidlige glæde
 og kundskab, retteligt hædret med det navn —
 kundskab, der ikke købes med tabet af kraft!

Hvor godt kan jeg ikke genkalde mig selve den uge, 450
 da jeg blev betroet i hin yndige dals*
 varetægt; da dens stier, dens bredder
 og bække var som en drøm om nye ting
 i mine halvt-barnlige tanker; netop denne uge,
 mens jeg strejfede alene omkring, søgende
 jeg ved ikke hvad, krydsede jeg tilfældigvis
 en af de åbne marker, der, formet som ører
 danner grønne halvøer i Esthwaitesøen.
 Tusmørket nærmede sig, dog gennem dunkelheden
 så jeg tydeligt på den anden bred 460
 en dynges tøj, som jeg antog var efterladt af én der
 badede. Jeg holdt længe øje med stedet,
 men ingen ejede dem; i mellemtiden blev
 den rolige sø mørk af alle skyggerne på dens overflade,
 og nu og da forstyrrede en springene fisk
 den åndeløse stilhed. Den efterfølgende dag
 (da disse uafhængede klæder fortalte en tydelig historie)
 kom der nogle folk, som fra deres båd sonderede vandet
 med jern kroge og med lange stænger.
 Til sidst rejste den døde mand sig, midt i den smukke 470
 scene af træer og bakker og vand, lige op og ned
 med sit uhyggelige ansigt, en spøgelsesskikkelse
 som selve rædslen. Og dog blev jeg, ung som jeg var
 et barn på ni år, ikke grebet af simpel frygt,
 for mit indre øje havde set sådanne syn før,
 i elverlandets skinnende strømme,
 i ridderfortællingens skove —

* Esthwaitedalen ved Hawkshead hvor han gik i skole.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Thence came a spirit hallowing what I saw
With decoration and ideal grace,
A dignity, a smoothness, like the words 480
Of Grecian art and purest Poesy.

I had a precious treasure at that time,
A little yellow canvass-covered book,
A slender abstract of the *Arabian Tales*;
And when I learned, as now I first did learn
From my companions in this new abode,
That this dear prize of mine was but a block
Hewn from a mighty quarry, in a word,
That there were four large volumes, laden all 490
With kindred matter, 'twas in truth to me
A promise scarcely earthly. Instantly
I made a league, a covenant with a friend
Of my own age, that we should lay aside
The monies we possessed, and hoard up more,
Till our joint savings had amassed enough
To make this book our own. Through several months
Religiously did we preserve that vow,
And spite of all temptation hoarded up,
And hoarded up; but firmness failed at length,
Nor were we ever masters of our wish. 500

And afterwards, when, to my father's house
Returning at the holidays, I found
That golden store of books which I had left
Open to my enjoyment once again,
What heart was mine! Full often through the course
Of those glad respites in the summertime
When armed with rod and line we went abroad
For a whole day together, I have lain
Down by thy side, O Derwent, murmuring stream,
On the hot stones and in the glaring sun, 510
And there have read, devouring as I read,
Defrauding the day's glory, desperate,
Till with a sudden bound of smart reproach
Such as an idler deals with in his shame,
I to my sport betook myself again.

A gracious spirit o'er this earth presides,
And o'er the heart of man: invisibly
It comes, directing those to works of love
Who care not, know not, think not, what they do.
The tales that charm away the wakeful night 520
In Araby — romances, legends penned

derfra kom der en ånd, som helligede det jeg så,
 pyntede det og gav det en ideel ynde,
 en værdighed, en glathed, som ordene 480
 i oldgræsk kunst og den reneste poesi.

På den tid havde jeg en kostbar skat,
 en lille gul lærredsindbundet bog,
 et lille udvalg af Tusind og En Nat,
 og da jeg fik at vide, som jeg nu gjorde
 af mine bofæller i dette nye hjem,
 at dette mit kære bytte kun var en blok
 udhugget fra et mægtigt stenbrud, kort sagt,
 at der var fire store bind, fyldt med
 beslægtet materiale, var det for mig i sandhed 490
 et løfte om noget, der knapt var jordisk. Straks
 indgik jeg i et forbund, sluttede en pagt med en ven på
 min egen alder om, at vi skulle lægge de penge vi ejede
 til side og samle flere sammen,
 indtil vore samlede sparepenge var tilstrækkelige til
 at vi kunne erhverve bogen. Gennem adskillige måneder
 holdt vi samvittighedsfuldt dette løfte,
 sparede op og sparede op på trods af alle fristelser;
 men standhaftigheden forsvandt til sidst,
 vi var heller ikke altid herre over vort ønske. 500

Og senere, da jeg vendte tilbage til
 min fars hus i ferien og opdagede, at
 det gyldne lager af bøger som jeg havde efterladt,
 atter var åbent for min fornøjelse,
 hvor glad blev jeg ikke! Meget tit i
 de lykkelige pauser om sommeren
 når vi gik ud en hel dag, bevæbnet med
 stang og snøre, har jeg ligget ved siden af dig,
 oh Derwent, rislende flod,
 på de varme sten og i den blændende sol 510
 og læst, idet jeg, mens jeg snød dagens pragt,
 slugte det jeg læste som en desperat!
 indtil jeg ved en skarp irttesættelse, sådan én som
 lediggængere må strides med i deres skam,
 med et pludseligt sæt, igen tog fat på fiskeriet.

En nådig ånd har opsyn med denne jord
 og med menneskets hjerte. Usynligt
 kommer den og leder dem til kærligt arbejde,
 som er ligeglade, ikke ved, ikke tænker på hvad de gør.
 Beretninger som tryller den søvnløse nat væk 520
 i Arabien, ridderfortællinger, legender nedskrevet

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

For solace by the light of monkish lamps;
Fictions, for ladies of their love, devised
By youthful squires; adventures endless, spun
By the dismantled warrior in old age
Out of the bowels of those very thoughts
In which his youth did first extravagante —
These spread like day, and something in the shape
Of these will live till man shall be no more.
Dumb yearnings, hidden appetites, are ours, 530
And they must have their foot. Our childhood sits,
Our simple childhood, sits upon a throne
That hath more power than all the elements.
I guess not what this tells of being past,
Nor what it augurs of the life to come,
But so it is, and in that dubious hour,
That twilight when we first begin to see
This dawning earth, to recognise, expect,
And in the long probation that ensues,
The time of trial ere we learn to live 540
In reconcilment with our stinted powers,
To endure this state of meagre vassalage,
Unwilling to forego, confess, submit,
Uneasy and unsettled, yoke-fellows
To custom, mettlesome and not yet tamed
And humbled down, oh, then we feel, we feel,
We know, when we have friends. Ye dreamers, then,
Forgers of lawless tales, we bless you then,
Impostors, drivellers, dotards, as the ape
Philosophy will call you, then we feel 550
With what, and how great might ye are in league,
Who make our wish our power, our thought a deed,
An empire, a possession. Ye whom time
And seasons serve, all faculties, to whom
Earth crouches, th' elements are potter's clay,
Space like a heaven filled up with northern lights,
Here, nowhere, there, and everywhere at once.

It might demand a more impassioned strain
To tell of later pleasures linked to these,
A tract of the same isthmus which we cross 560
In progress from our native continent
To earth and human life; I mean to speak
Of that delightful time of growing youth
When cravings for the marvellous relent,

til trøst ved lyset fra munkelamper;
 opdigtede historier til deres kærligheds damer, udtænkt
 af ungdommelige væbnere, endeløse eventyr,
 af den gamle ikke længere våbenbærende kriger
 spundet ud af det inderste af selve de tanker,
 som hans ungdom sværmede for;
 disse bredte sig som dagen, og noget af denne slags
 vil leve, indtil mennesket ikke længere er til.
 Stumme længsler, skjulte lyster er vore, 530
 og de skal have føde. Vor barndom,
 vor enkle barndom sidder på en trone,
 der har større magt end alle elementerne.
 Jeg gætter ikke på hvad dette fortæller om en tidligere
 eksistens, heller ikke hvad det varsler om et kommende liv,
 men sådan er det, og i den uvisse time,
 hint tusmørke hvor vi for første gang begynder at se
 den gryende jord, at erkende, at forvente,
 og i den langvarige prøve som følger, 540
 trængselstiden før vi lærer at leve
 forliget med vore begrænsede evner,
 at udholde denne fattige lenspligt,
 uvillig til at opgive, tilstå, underkaste os,
 usikre og urolige, fæller under
 sædvanens åg, fyrige og endnu ikke tæmmet
 og ydmyget — oh, da føler vi, vi føler,
 vi ved hvornår, vi har venner. I drømmere,*
 smede af lovløse fortællinger, så velsigner vi jer,
 bedragere, vrøvlhoveder, gamle narre som aben 550
 Filosofi ville kalde jer — så føler vi med hvilken,
 og med hvor stor en magt I står i et forbund,
 som gør vort ønske til vor styrke, vor tanke til vor bedrift,
 et kejserrige, en besiddelse. I, som tiden
 og årstiderne og alle evner tjener — I for hvem
 jorden bøjer sig dybt, elementerne er pottemagerens ler,
 rummet som en himlen fyldt med nordlys,
 her, dér ingen steder, og allevegne på en gang.

Det kunne kræve en mere ildfuld sang
 at fortælle om senere glæder føjet sammen med disse, 560
 en strækning af den samme tange som vi krydser,
 idet vi rejser fra vort oprindelige land
 frem til jorden og menneskelivet; jeg vil tale
 om den frydefulde tid i vor senere ungdom,
 hvor voldsomme længsler efter det forunderlige opløser sig,

* venner: de skønlitterære forfattere, som nævnes umiddelbart efter. — lovløse: fantasifulde, 'ulovlige'.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

And we begin to love what we have seen;
And sober truth, experience, sympathy,
Take stronger hold of us; and words themselves
Move us with conscious pleasure.

I am sad

At thought of raptures now for ever flown,
Even unto tears I sometimes could be sad 570
To think of, to read over, many a page,
Poems withal of name, which at that time
Did never fail to entrance me, and are now
Dead in my eyes as is a theatre
Fresh emptied of spectators. Thirteen years,
Or haply less, I might have seen when first
My ears began to open to the charm
Of words in tuneful order, found them sweet
For *their own sakes*, a passion and a power,
And phrases pleased me, chosen for delight, 580
For pomp, or love. Oft in the public roads,
Yet unfrequented, while the morning light
Was yellowing the hilltops, with that dear friend
(The same whom I have mentioned heretofore)
I went abroad, and for the better part
Of two delightful hours we strolled along
By the still borders of the misty lake
Repeating favorite verses with one voice,
Or conning more, as happy as the birds
That round us chaunted. Well might we be glad, 590
Lifted above the ground by airy fancies
More bright than madness or the dreams of wine.
And though full oft the objects of our love
Were false and in their splendour overwrought,
Yet surely at such time no vulgar power
Was working in us, nothing less in truth
Than that most noble attribute of man,
Though yet untutored and inordinate,
That wish for something loftier, more adorned,
Than is the common aspect, daily garb, 600
Of human life. What wonder then if sounds
Of exultation echoed through the groves;
For images, and sentiments, and words,
And every thing with which we had to do
In that delicious world of poesy,
Kept holiday, a never-ending show,
With music, incense, festival, and flowers!

og vi begynder at elske det, vi har set;
 og nøgtern sandhed, erfaring, sympati,
 får stærkere tag i os; og ordene selv
 rører os med bevidst glæde.

Det bedrøver mig at tænke
 på de ekstatiske stunder, som nu er flygtet for stedse,
 endog indtil tårer kan jeg nogle gange bedrøves 570
 ved at tænke på, ved at gennemlæse mangen en side,
 digte tillige af navn, som på den tid
 aldrig undlod at henrive mig, og nu er
 døde i mine øjne, som et teater der
 netop er tømt for tilskuere. Tretten år,
 eller måske mindre, havde jeg set da mine øre
 for første gang begyndte at åbne sig for fortryllelsen ved
 ord i melodisk rækkefølge, fandt dem skønne
i sig selv, en stærk følelse og en kraft —
 og udtryk, der blev valgt for fryden for pragten eller 580
 kærlighedens skyld, fornøjede mig. Ofte på offentlige
 endnu ubesøgte veje, medens morgenlyset
 gulnede bakketoppene, gik jeg ud
 sammen med en kære ven, den ven jeg*
 tidligere omtalte, og for størstedelen
 af to herlige timer slentrede vi af sted
 ved den tågede søs stille bred,
 mens vi med én røst gentog yndlingsvers
 eller lærte flere uden ad, så lykkelige som fuglene
 der sang rundt om os. Hvor glade var vi ikke, 590
 løftet over jorden af luftige fantasier,
 mere strålende end galskab eller vindrømme.
 Og skønt genstandene for vor kærlighed meget ofte
 var falske og af overdreven glans,
 så er det dog helt sikkert, at ingen tarvelig magt
 på sådanne tidspunkter virkede i os, sandelig det var
 intet mindre end den ædleste egenskab i mennesket,
 dog endnu udannet og uordentlig,
 nemlig ønsket om noget højere, smukkere end
 menneskelivet daglige klædedragt og 600
 almindelige udseende. Kan det da undre,
 hvis jubel har lydt gennem lundene,
 for billeder og følelser og ord,
 og alt det vi måtte have med at gøre,
 holdt fridag i denne liflige verden af poesi,
 en aldrig afsluttet forestilling
 med musik, virak, fest og blomster!

* Bog 2, 352-53: John Flemming.

THE PRELUDE: BOOK FIFTH

Here must I pause: this only will I add
From heart-experience, and in humblest sense
Of modesty, that he who in his youth 610
A wanderer among the woods and fields
With living Nature hath been intimate,
Not only in that raw unpractised time
Is stirred to ecstasy, as others are,
By glittering verse, but he doth furthermore,
In measure only dealt out to himself,
Receive enduring touches of deep joy
From the great Nature that exists in works
Of mighty poets. Visionary power
Attends upon the motions of the winds 620
Embodied in the mystery of words;
There darkness makes abode, and all the host
Of shadowy things do work their changes there
As in a mansion like their proper home.
Even forms and substances are circumfused
By that transparent veil with light divine,
And through the turnings intricate of verse
Present themselves as objects recognised
In flashes, and with a glory scare their own.

Thus far a scanty record is deduced 630
Of what I owed to books in early life;
Their later influence yet remains untold,
But as this work was taking in my thoughts
Proportions that seemed larger than had first
Been meditated, I was indisposed
To any further progress at a time
When these acknowledgements were left unpaid.

Her må jeg gøre holdt: kun vil jeg af egen indre erfaring
 og i den ydmygste betydning af ordet beskedenhed,
 tilføje dette, at den som i sin ungdom 610
 har vandret om i skovene og på markerne,
 har været fortrolig med den levende natur,
 ikke kun i hin rå uøvede tid,
 kan komme i ekstase over glitrende vers
 ligesom andre kan, men desforuden modtager han,
 i en vis udstrækning kun tildelt ham,
 varige berøringer af dyb glæde
 fra den store natur, der findes i
 mægtige digteres værker. Fantasiens kraft
 giver agt på vindens bevægelser, 620
 legemliggjort i ordenes mystik;
 dér tager mørket bolig, og hele skaren
 af skyggefulde ting forandrer sig dér
 som i et hus, der er deres sande hjem.
 Selv former og stoffer er ved det gennemsigtige slør
 omgivet på alle sider af guddommeligt lys
 og viser sig ved versenes indviklede vendinger
 i glimt som genkendelige genstande
 og med en pragt, der næppe er deres egen.

Indtil nu er der ført en mager protokol, 630
 over hvad jeg i den unge alder skyldte bøger;
 deres senere indflydelse forbliver endnu ufortalt,
 men idet dette arbejde i mine tanker antog
 proportioner, som syntes større end jeg først
 havde overvejet, var jeg utilbøjelig
 til at gøre yderligere fremskridt på en tid
 hvor disse gældsposter var ladet ubetalte.

Book Sixth

Cambridge and the Alps

The leaves were yellow when to Furness Fells,
The haunt of shepherds, and to cottage life
I bade adieu, and, one among the flock
Who by that season are convened, like birds
Trooping together at the fowler's lure,
Went back to Granta's cloisters, not so fond
Or eager, though as gay and undepressed
In spirit, as when I thence had taken flight
A few short months before. I turned my face
Without repining from the mountain pomp 10
Of autumn and its beauty (entered in
With calmer lakes and louder streams); and you,
Frank-hearted maids of rocky Cumberland,
You and your not unwelcome days of mirth
I quitted, and your nights of revelry,
And in my own unlovely cell sate down
In lightsome mood — such privilege has youth,
That cannot take long leave of pleasant thoughts.

We need not linger o'er the ensuing time,
But let me add at once that now, the bonds 20
Of indolent and vague society
Relaxing in their hold, I lived henceforth
More to myself, read more, reflected more,
Felt more, and settled daily into habits
More promising. Two winters may be passed
Without a separate notice; many books
Were read in process of this time, devoured,
Tasted or skimmed, or studiously perused,
Yet with no settled plan. I was detached
Internally from academic cares, 30
From every hope of prowess and reward,
And wished to be a lodger in that house
Of letters, and no more, and should have been
Even such, but for some personal concerns
That hung about me in my own despite
Perpetually, no heavy weight, but still
A baffling and a hindrance, a controul
Which made the thought of planning for myself
A course of independent study seem
An act of disobedience towards them 40

Sjette bog

Cambridge og Alperne

Bladene var blevet gule, da jeg sagde farvel til
Furness Fell, hyrderes tilholdssteder
og livet på landet og tog, som en af flokken
der på denne årstid kaldes sammen, ligesom fugle
der trænges om fuglefængerens lokkemiddel,
tilbage til Grantas søjlegange, ikke så glad*
og ivrig, skønt lige så munter og uforknyt,
som da jeg havde taget flugten derfra
et par korte måneder før. Jeg vendte mig
uden fortrydelse bort fra bjergpragten 10
og efteråret og dets skønhed (der var begyndt
med roligere søer og mere lydelige strømme); og I,
det klippefulde Cumberlands åbenhjertige piger,
I og jeres ikke uvelkomne lattermilde dage
og jeres nætter med lystige gilder, forlod jeg
og satte mig ned i min egen uskønne celle
sorgløs og let til sinds – et sådant privilegium har ungdommen,
som ikke længe kan være skilt fra behagelige tanker.

Vi behøver ikke dvæle ved den følgende tid,
men lad mig omgående tilføje at båndene 20
til mageligt og karakterløst selskab
nu slappedes, jeg levede herefter
mere for mig selv, læste, reflekterede mere,
føjte mere og fandt mig hver dag tilrette med
mere lovende vaner. To vintre kan forbigås
uden videre omtale; mange bøger blev
læst i løbet af denne tid, slugt
smagt eller skimmet eller studeret grundigt,
men uden fast plan. Selv var jeg fritaget
for akademiske bekymringer, 30
fra ethvert håb om at udmærke mig og blive belønnet,
og ønskede at være en logerende i det litterære
hus og ikke andet, og ville have været det,
havde det ikke været for nogle personlige anliggender,
som vedvarende hang ved mig til trods for mig selv,
ikke nogen tung vægt, men stadigvæk
en forstyrrelse og en hindring, en styring
som fik tanken om at planlægge et uafhængigt
studieforløb for mig selv til at virke som en
ulydig handling mod dem 40

* *Granta* er et gammelt navn for floden Cam, der løber gennem Cambridge.

Who loved me, proud rebellion and unkind.
 This bastard virtue, rather let it have
 A name it more deserves, this cowardise,
 Gave treacherous sanction to that over-love
 Of freedom planted in me from the very first,
 And indolence, by force of which I turned
 From regulations even of my own
 As from restraints and bonds. And who can tell,
 Who knows what thus may have been gained, both then
 And at a later season, or preserved; 50
 What love of Nature, what original strength
 Of contemplation, what intuitive truths,
 The deepest and the best, and what research
 Unbiased, unbewildered, and unawed?

The poet's soul was with me at that time,
 Sweet meditations, the still overflow
 Of happiness and truth. A thousand hopes
 Were mine, a thousand tender dreams, of which
 No few have since been realized, and some
 Do yet remain, hopes for my future life. 60
 Four years and thirty, told this very week,
 Have I been now a sojourner on earth,
 And yet the morning gladness is not gone
 Which then was in my mind. Those were the days
 Which also first encouraged me to trust
 With firmness, hitherto but lightly touched
 With such a daring thought, that I might leave
 Some monument behind me which pure hearts
 Should reverence. The instinctive humbleness,
 Upheld even by the very name and thought 70
 Of printed books and authorship, began
 To melt away; and further, the dread awe
 Of mighty names was softened down, and seemed
 Approachable, admitting fellowship
 Of modest sympathy. Such aspect now,
 Though not familiarly, my mind put on;
 I loved and I enjoyed, that was my chief
 And ruling business, happy in the strength
 And loveliness of imagery and thought.

All winter long, whenever free to take 80
 My choice, did I at nights frequent our groves
 And tributary walks — the last, and oft
 The only one, who had been lingering there
 Through hours of silence till the porter's bell,
 A punctual follower on the stroke of nine,

der elskede mig — et stolt og uvenligt oprør.
 Denne falske dyd, lad den hellere få et navn
 den mere fortjener, denne fejhed bekræftede
 på forræderisk en overdrevne kærlighed
 til frihed, som var plantet i mig helt fra begyndelsen,
 en magelighed i kraft af hvilken jeg endog
 afviste mine egne forskrifter
 som begrænsninger og bånd. Og hvem kan sige,
 hvem ved hvad der således kunne være vundet
 både dengang og på et senere tidspunkt, eller bevaret — 50
 hvilken kærlighed til naturen, hvilken oprindelig
 styrke af eftertanken, hvilke intuitive sandheder,
 de dybeste og bedste og hvilken upartisk,
 uforstyrret og uimponeret undersøgelse?

Digterens sjæl var med mig på den tid,
 behagelige selvfordybelse, den stille overstrømning
 af lykke og sandhed. Jeg havde tusind håb,
 og tusind spæde drømme, hvor ikke så få
 siden er blevet til virkelighed og nogle
 endnu er tilbage, håb om min fremtidige tilværelse. 60
 Fire og tredive år, talt i netop denne uge,
 har jeg nu været gæst på jorden,
 og dog er morgenglæden ikke borte
 som dengang var i mit sind. Det var også de dage,
 der for første gang opmuntrede mig til
 med fasthed at tro på den dristig tanke, som hidtil
 kun havde strejft mig, at jeg kunne efterlade
 et eller andet monument, som rene hjerter
 ville holde i ære. Den instinktive ydmyghed,

som netop selve ordene 'trykte bøger og forfatterskab' 70
 og tanken på dem opretholdt, begyndte
 at forsvinde; og endvidere var den skrækkelige ærefrygt
 for mægtige navne dæmpet ned, og de syntes tilgængelige,
 idet jeg følte et fællesskab med dem ved den sympati,
 jeg på beskeden vis omfattede dem med. Sådanne synspunkter,
 skønt ikke på fortrolig vis, omgikkes jeg nu med;
 jeg elskede og jeg nød, det var min vigtigste
 og styrende beskæftigelse, lykkelig ved
 billedsproget og tankens styrke og dejlighed.

Hele vinteren hvornår jeg end havde mulighed 80
 dertil, besøgte jeg om aftenen vore lunde
 og sideliggende stier; den sidste og tit
 den eneste, som havde opholdt sig der
 i tavse timer indtil portnerens klokke,
 en præcis ledsager på slaget ni, ringede

Rang with its blunt unceremonious voice,
 Inexorable summons. Lofty elms,
 Inviting shades of opportune recess,
 Did give composure to a neighbourhood
 Unpeaceful in itself. A single tree 90
 There was, no doubt yet standing there, an ash,
 With sinuous trunk, boughs exquisitely wreathed:
 Up from the ground and almost to the top
 The trunk and master branches everywhere
 Were green with ivy, and the lightsome twigs
 And outer spray profusely tipped with seeds
 That hung in yellow tassels and festoons,
 Moving or still – a favorite trimmed out
 By Winter for himself, as if in pride,
 And with outlandish grace. Oft have I stood 100
 Foot-bound uplooking at this lovely tree
 Beneath a frosty moon. The hemisphere
 of magic fiction, verse of mine perhaps
 May never tread, but scarcely Spenser's self
 Could have more tranquil visions in his youth,
 More bright appearances could scarcely see
 Of human forms and superhuman powers,
 Than I beheld standing on winter nights
 Alone beneath this fairy work of earth.

Twould be a waste of labour to detail 110
 The rambling studies of a truant youth,
 Which further may be easily divined,
 What, and what kind they were. My inner knowledge
 (This barely will I note) was oft in depth
 And delicacy like another mind,
 Sequestered from my outward taste in books,
 And yet the books which then I loved the most
 Are dearest to me now; for, being versed
 In living Nature, I had there a guide
 Which opened frequently my eyes, else shut, 120
 A standard which was usefully applied,
 Even when unconsciously, to other things
 Which less I understood. In general terms,
 I was a better judge of thoughts than words,
 Misled as to these latter not alone
 By common inexperience of youth,
 But by the trade in classic niceties,

med sin dumpe uceremonielle røst,
 en ubønhørlig befaling. Høje elme,*
 indbydende skygger og belejlige tilflugtssteder
 bragte ro til et nabolag,
 som ikke selv var fredfyldt. Et enkelt træ 90
 var der, uden tvivl står det der endnu, en ask
 med en slangeagtige stamme, grene udsøgt snoede.
 Fra jorden og næsten til toppen
 var stammen og hovedgrenene allevegne
 grønne af vedbend, og de lette kviste
 og yderste stilke var til overflod dækket med frø,
 som hang i gule duske og guirlander,
 der bevægede sig eller var stille, en yndling
 pyntet af Vinter for hans egen fornøjelses skyld,
 som af stolthed, og med udenlandsk ynde. Ofte har 100
 jeg under en frostklar måne stået fastnaglet
 og set op på dette henrivende træ. Digtingens
 magiske halvkugle vil mine vers måske aldrig betræde,†
 men Spenser selv kunne næppe
 have haft mere rolige syner i sin ungdom,
 kunne næppe have set mere strålende væsener
 af menneskeskikkelse og overmenneskelige kræfter,
 end dem jeg så, mens jeg stod i vinteraftenerne
 alene under dette jordens elverværk.

Det ville være spild af arbejde i detaljer at beskrive 110
 en skulkende ung mands usammenhængende studier,
 hvad og hvordan de var, kan man endvidere
 let gætte sig til. Min indre viden
 (dette vil jeg blot nævne) var ofte med hensyn til dybde
 og følsomhed som et andet sind,
 afsondret fra min udvendige smag i bøger,
 og dog er de bøger, som jeg dengang elskede højst,
 mest dyrebare for mig nu; thi værende kyndig
 i den levende natur, havde jeg en fører
 som hyppigt åbnede mine øjne, der ellers var lukkede, 120
 en målestok som blev nyttigt anvendt,
 selv når det ubevidst var til andre ting,
 som jeg forstod mindre. I generelle vendinger:
 jeg var en bedre dommer af tanker end af ord,
 misledt til dette sidste ikke alene
 af ungdommens almindelige uerfarenhed,
 men af beskæftigelsen med klassiske finesser,

* befaling: at kollegiets porte skulle lukkes for natten (Reed I).

† magiske halvkugle: I *Lyrical Ballads* skulle Coleridge tage sig af det overnaturlige og Wordsworth af det dagligdags, hver deres halvkugle af digtningens univers.

Delusion to young scholars incident,
 And old ones also, by that overprized
 And dangerous craft of picking phrases out 130
 From languages that want the living voice
 To make of them a nature to the heart,
 To tell us what is passion, what is truth,
 What reason, what simplicity and sense.

Yet must I not entirely overlook
 The pleasure gathered from the elements
 Of geometric science. I had stepped
 In these inquiries but a little way,
 No farther than the threshold, with regret
 Sincere I mention this, but there I found 140
 Enough to exalt, to cheer me and compose.
 With Indian awe and wonder, ignorance
 Which even was cherished, did I meditate
 Upon the alliance of those simple, pure
 Proportions and relations, with the frame
 And laws of Nature, how they could become
 Herein a leader to the human mind,
 And made endeavours frequent to detect
 The process by dark guesses of my own.
 Yet from this source more frequently I drew 150
 A pleasure calm and deeper, a still sense
 Of permanent and universal sway
 And paramount endowment in the mind,
 An image not unworthy of the one
 Surpassing life, which, out of space and time,
 Nor touched by welterings of passion, is,
 And hath the name of God. Transcendent peace
 And silence did await upon these thoughts
 That were a frequent comfort to my youth.

And as I have read of one by shipwreck thrown 160
 With fellow sufferers whom the waves had spared
 Upon a region uninhabited,
 An island of the deep, who having brought
 To land a single volume and no more,
 A treatise of geometry, was used,
 Although of food and clothing destitute,
 And beyond common wretchedness depressed,
 To part from company and take this book,
 Then first a self-taught pupil in those truths,
 To spots remote and corners of the isle 170
 By the seaside, and draw his diagrams
 With a long stick upon the sand, and thus

de forblindelser som har det med opstå hos unge lærde
 og også hos gamle, der dyrker den overvurderede
 og farlige kunst at tage fraser fra sprog, 130
 der ikke længere er levende,
 for at gøre dem til noget der er af hjertets natur,
 til at fortælle os hvad følelse er, hvad sandhed,
 hvad fornuft, hvad det enkle og betydningsfulde er.

Dog må jeg ikke helt overse
 den fornøjelse jeg fik ud af den elementære
 geometris videnskab. Jeg var trådt et lille
 stykke vej ind i disse undersøgelser,
 ikke længere end til dørtærsklen (dette nævner jeg
 med oprigtig beklagelse), men der fandt jeg nok 140
 til at løfte, opmuntre og berolige mig.
 Med indiansk ærefrygt og undren, uvidenhed som
 endog var skattet, mediterede jeg over
 forbindelsen mellem de simple, rene
 størrelsesforhold og relationer i skikkelse
 af naturlove; over hvordan de heri kunne blive
 en fører for menneskesindet
 og gjorde hyppige forsøg på at opdage
 processen ved egne usikre gæt.
 Dog fra denne kilde hentede jeg oftere 150
 en rolig og dybere glæde, en stille fornemmelse
 af et vedvarende og altomfattende herredømme
 og en højerestående evne i sindet,
 et billede ikke uværdigt det ene
 overordentlige væsen som, uden for rum og tid
 og uberørt af følelsens virvar — er til
 og bærer navnet: Gud. Oversanselig fred
 og stilhed ledsagede disse tanker,
 der var en jævnlig trøst i min ungdom.

Og som jeg har læst om én — en skibbruden, 160
 kastet op på en ubeboet egn, en af dybets øer,
 sammen med andre forliste, hvem bølgen
 havde skånet — der, idet han ikke havde bragt
 andet med i land end et enkelt bind,
 en afhandling om geometri, plejede,
 skønt fattig på føde og klæder
 og nedtrykt hinsides almindelig elendighed,
 at forlade selskabet og tage denne bog
 (fra begyndelsen selvlært i disse sandheder)
 ned til strandbredden på fjerne steder og 170
 hjørner af øen og tegne sine diagrammer
 med en lang stok på sandet og narrede

Did oft beguile his sorrow, and almost
 Forget his feeling: even so, if things
 Producing like effect from outward cause
 So different may rightly be compared,
 So was it with me then, and so will be
 With poets ever. Mighty is the charm
 Of those abstractions to a mind beset
 With images, and haunted by itself, 180
 And specially delightful unto me
 Was that clear synthesis built up aloft
 So gracefully, even then when it appeared
 No more than as a plaything, or a toy
 Embodied to the sense — not what it is
 In verity, an independent world
 Created out of pure intelligence.

Such dispositions then were mine, almost
 Through grace of heaven and inborn tenderness. 190
 And not to leave the picture of that time
 Imperfect, with these habits I must rank
 A melancholy, from humours of the blood
 In part, and partly taken up, that loved
 A pensive sky, sad days, and piping winds,
 The twilight more than dawn, autumn than spring,
 A treasured and luxurious gloom of choice
 And inclination mainly, and the mere
 Redundancy of youth's contentedness.
 Add unto this a multitude of hours
 Pilfered away by what the bard who sang 200
 Of the enchanter Indolence hath called
 'Good-natured lounging', and behold a map
 Of my collegiate life: far less intense
 Than duty called for, or, without regard
 To duty, might have sprung up of itself
 By change of accidents; or even, to speak
 Without unkindness, in another place.

In summer among distant nooks I roved —
 Dovedale, or Yorkshire dales, or through bye-tracts
 Of my own native region — and was blest 210
 Between those sundry wanderings with a joy
 Above all joys, that seemed another morn
 Risen on mid-noon: the presence, friend, I mean
 Of that sole sister, she who hath been long
 Thy treasure also, thy true friend and mine,

sin sorg på denne måde og glemte næsten
sin følelse; netop sådan, hvis ting der frembringer
den samme virkning af så forskellige ydre årsager
rettelig kan sammenlignes, så havde jeg det
ikke desto mindre dengang således, og således vil det
altid være for digtere. For en ånd, der er plaget
af billeder og hjemsøgt af sig selv, er fortryllelsen
ved disse abstraktioner overmåde, 180
og især deres klare så yndefuldt
opbyggede syntese frydede mig,
selv når det ikke forekom at være
andet end et spil eller et legetøj
legemliggjort for forstanden, og ikke hvad det
i sandhed er, en uafhængig verden
skabt af den rene intelligens.

Således var mine anlæg dengang, næsten
ved himlens nåde og ved en medfødt følsomhed.
Og for ikke at lade billede være ufuldkomment, 190
må jeg med disse vaner ligestille
en melankoli, til dels fra væsker i blodet og
delvist optaget, som elskede en
tungsindig himmel, triste dage og fløjtende vinde,
skumring mere end daggry, efterår mere end forår —
et højt skattet og velbehageligt vemod, hovedsageligt
selvvalgt og af egen tilbøjelighed og det blotte
overskud af tilfredshed i ungdomsårene.
Føj til dette en mængde timer
rapset fra det som barden, der sang* 200
om fortrylleren Dovenskab, har kaldt
„godmodigt driven omkring”, og se der et kort
over mit kollegieliv! — langt mindre intens
end pligten krævede, eller som uden hensyn
til pligten kunne være vokset op af sig selv
ved en forandring af tilfældet; eller endog, for
ikke at tale uvenligt, på et andet sted.

Om sommeren strejfede jeg om i fjerne afkroge —
Doverdale eller dalen i Yorkshire, eller gennem
afsidesliggende områder i min hjemegn — og blev 210
imellem disse adskillige vandreture velsignet med en glæde
over alle glæder, der var som en ny morgen,
der brød frem til middag: jeg tænker på tilstedeværelsen,
min ven! af hin ene søster, hende som også længe
har været din rigdom, din sande ven og min,

* James Thomson (1700-48), skotsk digter; værket er *Castle of Indolence*.

Now after separation desolate
 Restored to me — such absence that she seemed
 A gift then first bestowed. The gentle banks
 Of Emont, hitherto unnamed in song,
 And that monastic castle, on a flat, 220
 Low-standing by the margin of the stream,
 A mansion not unvisited of old
 By Sidney, where, in sight of our Helvellyn,
 Some snatches he might pen for aught we know
 Of his *Arcadia*, by fraternal love
 Inspired, that river and that mouldering dome
 Have seen us sit in many a summer hour,
 My sister and myself, when, having climbed
 In danger through some window's open space,
 We looked abroad, or on the turret's head 230
 Lay listening to the wild-flowers and the grass
 As they gave out their whispers to the wind.
 Another maid there was, who also breathed
 A gladness o'er that season, then to me
 By her exulting outside look of youth
 And placid under-countenance first endeared,
 That other spirit, Coleridge, who is now
 So near to us, that meek confiding heart,
 So revered by us both. O'er paths and fields
 In all that neighbourhood, through narrow lanes 240
 Of eglantine, and through the shady woods,
 And o'er the Border Beacon and the waste
 Of naked pools and common crags that lay
 Exposed on the bare fell, was scattered love,
 A spirit of pleasure, and youth's golden gleam.
 O friend, we had not seen thee at that time,
 And yet a power is on me and a strong
 Confusion, and I seem to plant thee there.
 Far art thou wandered now in search of health,
 And milder breezes, melancholy lot, 250
 But thou art with us, with us in the past,
 The present, with us in the times to come.
 There is no grief, no sorrow, no despair,
 No languor, no dejection, no dismay,

nu givet tilbage til mig efter en trøstesløs
 adskillelse — et så langvarigt fravær, at hun synes
 en gave da givet for første gang. Emontsflodens*
 mildt skrånende bredder, hidtil unævnt i sang,
 og den klosteragtige borg på et fladt stykke land,† 220
 lavt placeret ved randen af floden,
 en herregård ikke ubesøgt af
 gamle Sidney, hvor inden for synsvidde af Helvellyn,
 han måske har nedskrevet nogle
 brudstykker af sin *Arcadia*, inspireret‡
 af broderlig kærlighed; — den flod og den hensmuldrende
 bygning har set min søster og mig sidde mange sommertimer
 sammen, når vi, efter vi havde foretaget en farefuld
 klatretur gennem en eller anden vinduesåbning,
 så ud eller lå på toppen af tårnet 230
 og lyttede til de vilde blomster og græsset,
 mens de overgav deres hvisken til vinden.
 Der var en anden pige, der ligeledes bredte
 glæde ud over årstiden, og som da,
 ved den jublende ungdom hun udtrykte
 og hendes blide under-åsyn, for første gang blev mig kær —§
 den anden ånd, Coleridge, som nu er os så nær,
 det ydmyge tillidsfulde hjerte,
 så æret af os begge. Over stier og marker
 i hele denne omegn, gennem snævre 240
 vinrosegange og i de skyggefulde skove
 og over The Border Beacon og ødet**
 af nøgne damme og de sædvanlige klippestykker,
 blotlagt på det bare fjeld, var kærlighed strøet,
 frydens ånd og ungdommens gyldne skær.
 Oh ven, vi havde ikke mødt dig på dette tidspunkt,
 og dog er en magt og en voldsom forvirring kommet
 over mig, og jeg synes at anbringe dig der.
 Langt er du nu vandret i søgen efter sundhed
 og mildere briser, — en sørgmodig lod! 250
 men du er sammen med os, med os i fortiden,
 nutiden, med os i tiden der kommer.
 Der er ingen smerte, ingen sorg, ingen fortvivlelse,
 ingen mathed, ingen nedtrykthed, intet mismod,

* søster: Dorothy, Wordsworths lillesøster som han havde været skilt fra siden 1778 og blev genforenet med i 1787

† borg: Brougham Castle i nærheden af Penrith.

‡ *Arcadia*: som Sidney skrev til sin søster.

§ under-åsyn: *under-countenance*. Det ansigt der ligger under det ydre fysiske ansigt, som Wordsworth intuitivt erkender (Prelude, 622), 'hendes sjæls ansigt'. Se endvidere note til 6, 490. Kvinden er Mary Hutchinson, som han senere i 1802 giftede sig med.

** Border Beacon: en bakke ved Penrith, hvorpå der stod et fyrtårn.

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

No absence scarcely can there be, for those
Who love as we do. Speed thee well! divide
Thy pleasure with us; thy returning strength,
Receive it daily as a joy of ours;
Share with us thy fresh spirits, whether gift
Of gales Etesian or of loving thoughts. 260

I too have been a wanderer, but, alas,
How different is the fate of different men,
Though twins almost in genius and in mind.
Unknown unto each other, yea, and breathing
As if in different elements, we were framed
To bend at last to the same discipline,
Predestined, if two beings ever were,
To seek the same delights, and have one health,
One happiness. Throughout this narrative,
Else sooner ended, I have known full well 270
For whom I thus record the birth and growth
Of gentleness, simplicity, and truth,
And joyous loves that hallow innocent days
Of peace and self-command. Of rivers, fields,
And groves, I speak to thee, my friend — to thee
Who, yet a liveried schoolboy in the depths
Of the huge city, on the leaded roof
Of that wide edifice, thy home and school,
Wast used to lie and gaze upon the clouds
Moving in heaven, or haply, tired of this, 280
To shut thine eyes and by internal light
See trees, and meadows, and thy native stream
Far distant — thus beheld from year to year
Of thy long exile. Nor could I forget
In this late portion of my argument
That scarcely had I finally resigned
My rights among those academic bowers
When thou wert thither guided. From the heart
Of London, and from cloisters there, thou cam'st
And didst sit down in temperance and peace, 290
A rigorous student. What a stormy course
Then followed — oh, it is a pang that calls
For utterance, to think how small a change
Of circumstances might to thee have spared

en følelse af fravær kan der næppe være hos dem
 der elsker, som vi gør. Må lykken følge dig! del dine
 fornøjelser med os; din tilbagevendende styrke,
 modtag den daglig som en af vore glæder; del
 dine nye friske åndskræfter med os, enten det er en gave
 fra etesiske blæste eller fra kærlige tanker.* 260

Også jeg har været en vandrer, men, ak!
 hvor forskellig er ikke forskellige mænds skæbne,
 skønt næsten tvillinger af ånd og sind.
 Ukendte for hinanden, ja, for selvom vi levede
 som i forskellige verdener, var vi skabt
 til at bøje os for den samme disciplin til sidst,
 forudbestemt, hvis to væsner nogensinde var,
 til at søge de samme glæder, at være sunde
 og lykkelige. Igennem hele denne fortælling,
 ellers var den snart afsluttet, har jeg udmærket vidst 270

til hvem, jeg berettede om fødsel og vækst,
 om mildhed, enkelhed, og sandhed
 og glade kære, der gør uskyldige dage
 med fred og selvbeherskelse hellige. Om floder, marker
 og lunde taler jeg til dig, min ven;
 til dig som, mens du endnu var en dreng i skoleuniform i
 den kæmpemæssige bys dybder, plejede at ligge
 på blytaget på den store bygning,
 dit hjem og skole, og stirre på skyerne
 der bevægede sig hen over himlen; eller måske, 280

træt af dette, at lukke dine øjne og ved et indre lys
 se træer og enge og din hjemlige flod
 langt borte, således set år efter år
 under dit lange eksil. Heller ikke kunne jeg glemme
 i denne sidste del af min redegørelse,
 at jeg knapt havde givet afkald
 på mine rettigheder blandt de akademiske boliger
 før du blev ført derhen. Fra hjertet
 af London og fra søjlegangene dér,
 kom du og sad nu i ro og fred, 290
 en alvorligt studerende. Hvilket stormfuldt forløb
 fulgte da ikke. Åh, det er en kval, som kræver
 at blive udtalt, at tænke på hvor lille en forandring
 af omstændigheder, der kunne have forskånet dig†

*, Ll. 246-59. Passagen omhandler Coleridge, hvem Wordsworth først mødte i 1795, og Dorothy først mødte i 1797. Coleridge rejste til Middelhavet i foråret 1804. — etesiske blæste: passatvinde i Middelhavet.

† forskånet ... visnet: Coleridge begyndte på universitetet i Cambridge i 1791, men forlod det uden eksamen i 1794.

A world of pain, ripened ten thousand hopes
 For ever withered. Through this retrospect
 Of my own college life I still have had
 Thy after-sojourn in the self-same place
 Present before my eyes, have played with times
 (I speak of private business of the thought) 300
 And accidents as children do with cards,
 Or as a man, who, when his house is built,
 A frame locked up in wood and stone, doth still
 In impotence of mind by his fireside
 Rebuild it to his liking. I have thought
 Of thee, thy learning, gorgeous eloquence,
 And all the strength and plumage of thy youth,
 Thy subtle speculations, toils abstruse
 Among the schoolmen, and Platonic forms
 Of wild ideal pageantry, shaped out 310
 From things well-matched, or ill, and words for things —
 The self-created sustenance of a mind
 Debarred from Nature's living images,
 Compelled to be a life unto itself,
 And unrelentingly possessed by thirst
 Of greatness, love, and beauty. Not alone,
 Ah, surely not in singleness of heart
 Should I have seen the light of evening fade
 Upon the silent Cam, if we had met,
 Even at that early time: I needs must hope, 320
 Must feel, must trust, that my maturer age
 And temperature less willing to be moved,
 My calmer habits, and more steady voice,
 Would with an influence benign have soothed
 Or chased away the airy wretchedness
 That battened on thy youth. But thou hast trod,
 In watchful meditation thou hast trod,
 A march of glory, which doth put to shame
 These vain regrets; health suffers in thee, else
 Such grief for thee would be the weakest thought 330
 That ever harboured in the breast of man.

A passing word erewhile did lightly touch
 On wanderings of my own, and now to these
 My poem leads me with an easier mind.
 The employments of three winters when I wore
 A student's gown have been already told,
 Or shadowed forth as far as there is need —
 When the third summer brought its liberty
 A fellow student and myself, he too
 A mountaineer, together sallied forth, 340

for en verden af smerte, modnet titusinde håb,
 for altid visnet. Under dette tilbageblik
 på min egen universitetstid, har jeg altid
 haft dit efter-ophold på det selv samme sted
 lige for mine øjne, har leget med tidspunkter
 (jeg taler om min private tankeverden) 300
 og tilfældigheder, som børn gør med kort,
 eller som en mand, der efter hans hus er bygget,
 en konstruktion fastlåst i træ og sten, stadigvæk
 sidder ved sin kamin og i sit magtesløse sind
 genopbygger det, som han lyster. Jeg har tænkt
 på dig, din lærdom, prægtige veltalenhed
 og hele din ungdoms styrke og fjerpragt,
 dine subtile spekulationer, det dunkle slid
 med skolastikerne og et vildt idealt
 festoptog af platoniske ideer, dannet af ting 310
 som passede godt eller dårligt til hinanden, og af ord
 for ting, det selvskabte fødemiddel til et sind
 der er udelukket fra naturens levende billeder,
 tvunget til at være et liv for sig selv,
 og ubønhørligt besat af en tørst
 efter storhed, kærlighed og skønhed. Ikke alene,
 åh, sandelig ikke med hjertets enfold
 ville jeg have set aftenens lys falme
 på tavse Cam, hvis vi havde mødtes
 just i den tidlige tid; nødvendigvis må jeg håbe, 320
 må føle, må nære tiltro til, at min modnere alder
 og mit temperament, mindre villigt til at blive bevæget,
 mine sindigere vaner og mere behersket stemme,
 med venlig indflydelse ville have lindret
 eller bortjaget den luftige elendighed,
 som mæskede sig med din ungdom. Men du har trådt,
 i årvågen selvfordybelse har du trådt
 en ærens march an, som gør disse
 forgæves beklagelser til skamme; helbredet i dig lider,
 ellers ville sådan sorg over dig være den svageste tanke, 330
 som et menneskebryst nogensinde har huset.

Nyligt berørte jeg med et par flygtige ord let
 mine egne vandringer, og nu med et roligere
 sind fører mit digt mig til dem.
 Hvad jeg beskæftigede mig med i de tre vintre
 hvor jeg bar studentens kappe er allerede blevet fortalt,
 eller ladet anet så meget som behøves.
 Da den tredje sommer bragte friheden,
 drog en medstudent og jeg, han var ligeledes
 bjergbestiger, med stav i hånd 340

And, staff in hand on foot pursued our way
 Towards the distant Alps. An open slight
 Of college cares and study was the scheme,
 Nor entertained without concern for those
 To whom my worldly interests were dear,
 But Nature then was sovereign in my heart,
 And mighty forms seizing a youthful fancy
 Had given a charter to irregular hopes.
 In any age, without an impulse sent
 From work of nations and their goings-on, 350
 I should have been possessed by like desire;
 But 'twas a time when Europe was rejoiced,
 France standing on the top of golden hours,
 And human nature seeming born again.
 Bound, as I said, to the Alps, it was our lot
 To land at Calais on the very eve
 Of that great federal day; and there we saw,
 In a mean city and among a few,
 How bright a face is worn when joy of one
 Is joy of tens of millions. Southward thence 360
 We took our way, direct through hamlets, towns,
 Gaudy with reliques of that festival,
 Flowers left to wither on triumphal arcs
 And window-garlands. On the public roads,
 And once three days successively through paths
 By which our toilsome journey was abridged,
 Among sequestered villages we walked
 And found benevolence and blessedness
 Spread like a fragrance everywhere, like spring
 That leaves no corner of the land untouched. 370
 Where elms for many and many a league in files,
 With their thin umbrage, on the stately roads
 Of that great kingdom rustled o'er our heads,
 For ever near us as we paced along,
 'Twas sweet at such a time, with such delights
 On every side, in prime of youthful strength,
 To feed a poet's tender melancholy
 And fond conceit of sadness, to the noise
 And gentle undulation which they made.
 Unhoused beneath the evening star we saw 380
 Dances of liberty, and, in late hours
 Of darkness, dances in the open air.
 Among the vine-clad hills of Burgundy,
 Upon the bosom of the gentle Soane

og til fods af sted mod de fjerne*
 Alper. Planen var en åbenlys ringeagt
 for akademiske anstrengelser og studier,
 var heller ikke overvejet uden bekymring for dem,
 som mine verdslige interesser lå på sinde,
 men naturen var dengang herre i mit hjerte,
 og mægtige skikkelser havde grebet en ungdommelig fantasi
 og givet tilladelse til uregelrette håb.
 I enhver tidsalder, uden at have fået en impuls
 fra nationers værk og deres adfærd, 350
 ville jeg have været besat af en lignende længsel;
 men det var en tid hvor Europa jublede,
 Frankrig stod på toppen af gyldne øjeblikke,
 og menneskenaturen syntes genfødt.
 På vej mod Alperne, som jeg sagde, var det vor lod
 at lande i Calais på selve aftenen før
 den store føderale festdag; og der så vi†
 i en fattig by og mellem nogle få,
 hvor meget et ansigt kan stråle, når den enes glæde
 er ti tusindes glæde. Derfra rejste vi 360
 sydpå, lige gennem flækker, byer,
 prangende pyntet med levninger fra festivalen,
 blomster efterladt til at visne på sejrsporte
 og vindueskranse. Ad den offentlige vej
 blandt spredtliggende landsbyer og engang
 tre dage på rad, langs stier som forkortede
 vor møjsommelig rejse, vandrede vi af sted
 og fandt allevegne velvilje og lyksalighed
 udbredt lig en duft, som foråret
 der ikke lader noget hjørne af landet uberørt. 370
 Hvor rækker af elmetræer på dette storslåede
 kongeriges statelige veje mange mange mil
 raslede over vort hoved med deres sparsomme løv,
 altid nær ved os mens vi gik af sted,
 var det skønt på et sådant tidspunkt – i sådanne henrivende
 omgivelser, på højden af ungdommelig styrke –
 at nære en digters blide melankoli
 og naive indbildte tristhed til støjen
 af deres sagte bølgende bevægelse.
 Uden husly under aftenstjernen så vi 380
 danse til frihedens pris og i mørkets sene timer,
 dans under åben himmel.
 Blandt de vinbevoksede bakker i Bourgogne
 på brystet af den stille Soane

* medstudent l. 339: Robert Jones (1769-1835).

† føderale festdag: revolutionsforbundets festdag, Bastilledagen d. 14 juli.

We glided forward with the flowing stream:
 Swift Rhone, thou wert the wings on which we cut
 Between they lofty rocks. Enchanting show
 Those woods and farms and orchards did present,
 And single cottages and lurking towns —
 Reach after reach, procession without end, 390
 Of deep and stately vales. A lonely pair
 Of Englishmen we were, and sailed along
 Clustered together with a merry crowd
 Of those emancipated, with a host
 Of travellers, chiefly delegates returning
 From the great spousals newly solemnized
 At their chief city, in the sight of Heaven.
 Like bees they swarmed, gaudy and gay as bees;
 Some vapoured in the unruliness of joy,
 And flourished with their swords as if to fight 400
 The saucy air. In this blithe company
 We landed, took with them our evening meal,
 Guests welcome almost as the angels were
 To Abraham of old. The supper done,
 With flowing cups elate and happy thought
 We rose at signal given, and formed a ring,
 And hand in hand danced round and round the board;
 All hearts were open, every tongue was loud
 With amity and glee. We bore a name
 Honoured in France, the name of Englishmen, 410
 And hospitably did they give us hail
 As their forerunners in a glorious course;
 And round and round the board they danced again.
 With this same throng our voyage we pursued
 At early dawn; the monastery bells
 Made a sweet jingling in our youthful ears —
 The rapid river flowing without noise —
 And every spire we saw among the rocks
 Spake with a sense of peace, at intervals
 Touching the heart amid the boisterous crew 420
 With which we were environed. Having parted
 From this glad rout, the convent of Chartreuse
 Received us two days afterwards, and there
 We rested in an awful solitude —
 Thence onward to the country of the Swiss.

'Tis not my present purpose to retrace
 That variegated journey step by step;

gled vi fremad i den flydende strøm:
 hastige Rhone, du var vingerne på hvilke vi skar
 mellem dine høje klipper. De frembød et fortryllende
 skue disse skove og gårde og frugthaver
 og enlige huse og dulgt liggende byer —
 strækning efter strækning, en procession uden ende, 390
 og dybe og pragtfulde dale.
 Et ensomt engelsk par var vi, vi og sejlede
 sammen i klynge med en lystig gruppe
 frigjorte, med en skare rejsende,
 hovedsageligt delegerede der vendte tilbage
 fra det store giftermål, nyligt helliggjort
 i deres hovedstad for himlens åsyn.*
 De sværmede lig bier, prangende og lystige som bier;
 Nogle pralede i ubehersket af glæde
 og svingede med deres sværd som for at slås med 400
 den uforskammede luft. I dette opstemte selskab
 havnede vi, indtog vort aftensmåltid sammen med dem,
 vi var næsten så velkomne gæster, som engle var
 for Abraham i fordums tid. Da middagen var spist,
 rejste vi os ved et givet tegn med løftede fyldte bægre
 og lykkelige tanker og dannede en ring
 og dansede rundt og rundt om bordet hånd i hånd;
 alle hjerter var åbne, enhver mund udtrykte højlydt
 venskab og glæde. Vi bar et navn,
 hædret i Frankrig, navnet 'englænder', 410
 og gæstfrit hilsende de os
 som forløberne i en glørværdig sags tjeneste;†
 og de dansede igen og rundt og rundt om bordet.
 Med denne flok genoptog vi vor sørejse
 tidligt om morgenen; klosterklokken
 ringlede kønt i vore unge øre, —
 den hastige flod strømmede lydløst af sted, —
 og hvert spir vi så blandt klipperne
 talte fred og rørte med mellemrum 420
 hjertet midt i den larmende flok,
 som vi var omgivet af. Da vi havde taget afsked
 med denne glade forsamling, modtog
 klostret i Chartreuse os to dage senere, og dér
 holdt vi hvil i en ærefrygtindgydende ensomhed;
 herfra videre mod Schweiz.

Det er ikke min hensigt her at følge
 denne forskelligartede rejse skridt for skridt;

* Ludvig d. 16. havde svoret troskab til den nye forfatning den 14. juli 1790.

† Revolutionen i England i 1688, kaldet Den Glørværdige Revolution.

A march it was of military speed,
 And earth did change her images and forms
 Before us fast as clouds are changed in heaven. 430
 Day after day, up early and down late,
 From vale to vale, from hill to hill we went,
 From province on to province did we pass,
 Keen hunters in a chace of fourteen weeks,
 Eager as birds of prey, or as a ship
 Upon the stretch when winds are blowing fair.
 Sweet coverts did we cross of pastoral life,
 Enticing vallies — greeted them, and left
 Too soon, while yet the very flash and gleam 440
 Of salutation were not passed away.
 Oh, sorrow for the youth who could have seen
 Unchastened, unsubdued, unawed, unraised
 To patriarchal dignity of mind
 And pure simplicity of wish and will,
 Those sanctified abodes of peaceful man.
 My heart leaped up when first I did look down
 On that which was first seen of those deep haunts,
 A green recess, an aboriginal vale,
 Quiet, and lorded over and possessed 450
 By naked huts, wood-built, and sown like tents
 Or Indian cabins over the fresh lawns
 And by the river-side.

That day we first
 Beheld the summit of Mount Blanc, and grieved
 To have a soulless image on the eye
 Which had usurped upon a living thought
 That never more could be. The wondrous Vale
 Of Chamouny did, on the following dawn,
 With its dumb cataracts and streams of ice,
 A motionless array of mighty waves,
 Five rivers broad and vast, make rich amends, 460
 And reconciled us to realities.
 There small birds warble from the leafy trees,
 The eagle soareth in the element,
 There doth the reaper bind the yellow sheaf,
 The maiden spread the haycock in the sun,
 While Winter like a tamèd lion walks,
 Descending from the mountain to make sport
 Among the cottages by beds of flowers.

Whate'er in this wide circuit we beheld
 Or heard was fitted to our unripe state 470
 Of intellect and heart. By simple strains

det var en march med militærisk fart,
 og jorden forandrede sine billeder og former
 foran os så rask, som skyerne forandrer sig på himlen. 430
 Dag efter dag, tidligt op og sent til ro,
 fra dal til dal, fra bakke til bakke,
 fra provins videre til provins drog vi
 energiske jægere på en fjorten dages jagt,
 ivrige som rovfugle, eller et skib der sejler
 i ét stræk når vindene er gunstige.
 Vi krydsede hyrders idylliske afkroge,
 lokkende dale — hilste dem, og tog
 for hurtigt af sted, medens hilsenens
 glimt og skær endnu ikke var forsvundet. 440
 Åh, man må bedrøves over ungdommen, som kunne
 have set, utugt, uundertvunget, uden ærefrygt,
 uopdraget til sindets patriarkalske værdighed
 og viljen og ønskets rene enkelhed,
 disse det fredfyldte menneskes hellige boliger.
 Mit hjerte jubede, da jeg for første gang så ned på det,
 som var det første glimt af disse dybe opholdssteder,
 en grøn afkrog, en uberørt dal,
 stille behersket og ejet af
 simple små huse, bygget af træ og sået lig telte 450
 eller indianerhytter ud over de friske græsarealer
 og ved flodbredden.

Den dag så vi
 Mont Blanc for første gang og sørgede over
 at have et sjælløst billede på øjet,
 som havde bemægtiget sig en levende tanke,
 der aldrig mere kunne være til. Den vidunderlige
 Chamonixdal, den følgende morgen,
 med sine stumme katarakter og isstrømme,
 en ubevægelig række af umådelige bølger,
 fem brede og vældige floder gav os rigelig oprejsning 460
 og forligede os med virkeligheden.
 Små fugle trillede fra løvrige træer,
 ørnen svævede højt oppe i elementet,
 dér binder mejeren de gule strå,
 pigen spreder høstakken i solen,
 medens Vinter går som en tæmmet løve,
 stiger ned fra bjerget for at gøre løjer
 mellem husene ved blomsterbedene.

Hvad vi end så i denne vide kreds
 eller hørte, passede til vort hjerte og intellekts 470
 umodne tilstand. Af enkle belastninger

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

Of feeling, the pure breath of real life,
We were not left untouched. With such a book
Before our eyes we could not chuse but read
A frequent lesson of sound tenderness,
The universal reason of mankind,
The truth of young and old. Nor, side by side
Pacing, two brother pilgrims, or alone
Each with his humour, could we fail to abound, —
Craft this which hath been hinted at before, — 480
In dreams and fictions pensively composed:
Dejection taken up for pleasure's sake,
And gilded sympathies, the willow wreath,
Even among those solitudes sublime,
And sober posies of funereal flowers,
Culled from the gardens of the Lady Sorrow,
Did sweeten many a meditative hour.

Yet still in me, mingling with these delights,
Was something of stern mood, an under-thirst
Of vigor, never utterly asleep. 490

Far different dejection once was mine,
A deep and genuine sadness then I felt,
The circumstances I will here relate
Even as they were. Upturning with a band
Of travellers, from the Valais we had clomb
Along the road that leads to Italy;
A length of hours, making of these our guides,
Did we advance, and, having reached an inn
Among the mountains, we together ate
Our noon's repast, from which the travellers rose 500
Leaving us at the board. Erelong we followed,
Descending by the beaten road that led
Right to a rivulet's edge, and there broke off;
The only track now visible was one
Upon the further side, right opposite,
And up a lofty mountain. This we took,
After a little scruple and short pause,
And climbed with eagerness — though not, at length,
Without surprize and some anxiety
On finding that we did not overtake 510

af følelsen, det virkelige livs rene åndepust,
 blev vi ikke ladet uberørte. Med sådan en bog
 for vore øjne kunne vi ikke vælge andet end at læse
 en hyppig lektie om sund følsomhed,
 menneskehedens almene fornuft,
 de unge og gamles sandhed. Og vi undlod ikke,
 to brødre pilgrimme der gik side om side eller alene
 i hver sin stemning, at være fuld af drømme
 og tankefuldt opdigtede historier, 480
 (denne færdighed som der tidligere er blevet hentydet til)
 så som modløshed taget op for fornøjelsens skyld
 og forgylde sympatier, kransen af pileløv,*
 selv på disse storslåede øde steder,
 og sobre buketter af begravelsesblomster,
 samlet fra Fru Sorgs have,
 forsødede mangen en eftertænksom stund.

Dog var der stadig noget inden i mig, noget der
 blandede sig med disse glæder, et strengere sind, 490
 en kraftfuld underliggende tørst som aldrig helt sov. †
 Jeg var engang nedtrykt på en ganske anderledes måde, ‡
 jeg følte da en dyb og ægte tristhed,
 omstændighederne vil jeg berette her,
 netop som de var. Vi havde slutte os til en
 gruppe rejsende og var klatret op ad vejen
 der førte fra Valais til Italien.
 I timer bevægede vi os fremad, idet vi gjorde
 disse til vore førere, og da vi nåede en kro
 mellem bjergene spiste vi alle 500
 frokost sammen; snart brød de rejsende op og
 efterlod os ved bordet. Inden længe fulgte vi efter,
 steg ned af landevejen som førte
 lige til kanten af en bæk, hvor den standsede;
 det eneste spor der nu var synligt
 var et på den fjerner side lige overfor
 og op af et højt bjerg. Den tog vi,
 efter en vis rådvildhed og en kort pause,
 og klatrede ivrigt, skønt efterhånden ikke
 uden undren og nogen ængstelse
 da vi opdagede, at vi ikke indhentede vore 510

* pileløv: kransen symboliserede, at man havde mistet sin elskede; ulykkelig kærlighed.

†underliggende tørst, under-tørst: Om Wordsworth brug af de usædvanlige sammensætninger, Under-magter 1, 163, under-sjæl 3, 540, under-åsyn 6, 236, under-tilstedeværelse 13, 71, i et manuskript findes endvidere 'underbevidsthed' (Prelude*, 483), skriver E. de Selincourt: „Han havde brug for disse ord for at udtrykke sin dybe indsigt i det gådefulde liv, som ligger neden under vor almindelige hverdagserfaringer, og hvorfra vi henter vor styrke” (Prelude*, 622).

‡ 'på en ganske anderledes måde, end man sædvanligvis er trist'.

Our comrades gone before. By fortunate chance,
 While every moment now encreased our doubts,
 A peasant met us, and from him we learned
 That to the place which had perplexed us first
 We must descend, and there should find the road
 Which in the stony channel of the stream
 Lay a few steps, and then along its banks —
 And further, that thenceforward all our course
 Was downwards with the current of that stream.
 Hard of belief, we questioned him again, 520
 And all the answers which the man returned
 To our inquiries, in their sense and substance
 Translated by the feelings which we had,
 Ended in this — that we had crossed the Alps.

Imagination! — lifting up itself
 Before the eye and progress of my song
 Like an unfathered vapour, here that power,
 In all the might of its endowments, came
 Athwart me. I was lost as in a cloud, 530
 Halted without a struggle to break through,
 And now, recovering, to my soul I say
 'I recognise thy glory'. In such strength
 Of usurpation, in such visitings
 Of awful promise, when the light of sense
 Goes out in flashes that have shewn to us
 The invisible world, doth greatness make abode,
 There harbours whether we be young or old.
 Our destiny, our nature, and our home,
 Is with infinitude, and only there;
 With hope it is, hope that can never die, 540
 Effort, and expectation, and desire,
 And something evermore about to be.
 The mind beneath such banners militant
 Thinks not of spoils or trophies, nor of aught
 That may attest its prowess, blest in thoughts
 That are their own perfection and reward,
 Strong in itself, and in the access of joy
 Which hides it like the overflowing Nile.

kammerater der var gået i forvejen. Ved
 et lykkeligt tilfælde, mens vor tvivl nu forøgedes
 hvert øjeblik, mødte en bonde os, og af ham fik vi at vide
 at vi måtte stige ned til det sted, som først havde
 forvirret os, og der ville vi finde vejen,
 som lå med et par trin i strømmens
 stenede kanal, og så langs dens bredder
 og videre, at derfra og fremad var vor
 eneste kurs nedad i strømmens retning.
 Da vi havde vanskeligt ved at tro det, spurgte vi 520
 ham igen, og alle svar manden gav på vore
 forespørgsler, hvis betydning og indhold
 oversatte de følelser vi havde,
 endte med dette — at vi havde krydset Alperne.

Fantasien! — idet den, lig en faderløs*
 damp løftede sig op foran øjet
 og min fortsatte sang, — denne magt,
 med alle sine gavers styrke,
 kom mig her på tværs. Jeg var faret vild som i en sky, 530
 standset uden at kæmpe for at bryde igennem,
 og nu, mens jeg kommer til kræfter, siger jeg til min sjæl:
 „Jeg erkender din herlighed.” I en så stærk
 bemægtigelse, i sådanne besøg af
 ærefrygtindgydende løfte, når sansernes lys
 slukkes i de glimt, der har vist os
 den usynlige verden, bor storheden,
 huses dér hvad enten vi er unge eller gamle.
 Vor skæbne, vor natur og vort hjem
 er i uendeligheden, og kun dér;
 det ligger i håbet, håb som aldrig kan dø, 540
 møje og forventning og længsel,
 og noget som bestandigt er ved at blive til.
 Sindet under sådanne militære bannere
 tænker ikke på bytte eller trofæer, heller ikke på noget
 som kan bevidne dets tapperhed, velsignet i tanker
 der er deres egen fuldendthed og belønning,
 stærk i sig selv og i tilstrømningen af glæde,
 der skjuler det som den oversvømmende Nil.

* Ll. 525-30 lyder i 1850-udgaven:

Fantasien — her kaldes magten således
 på grund af menneskesprogets triste uduelighed —
 denne ærefrygtindgydende magt steg op fra sindets afgrund
 lig en faderløs damp som i et nu
 indhyller en eller anden ensom rejsende. Jeg var faret vild;

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

The dull and heavy slackening which ensued
Upon those tidings by the peasant given 550
Was soon dislodged; downwards we hurried fast,
And entered with the road which we had missed
Into a narrow chasm. The brook and road
Were fellow-travellers in this gloomy pass,
And with them did we journey several hours
At a slow step. The immeasurable height
Of woods decaying, never to be decayed,
The stationary blasts of waterfalls,
And everywhere along the hollow rent
Winds thwarting winds, bewildered and forlorn, 560
The torrents shooting from the clear blue sky,
The rocks that muttered close upon our ears —
Black drizzling crags that spake by the wayside
As if a voice were in them — the sick sight
And giddy prospect of the raving stream,
The unfettered clouds and region of the heavens,
Tumult and peace, the darkness and the light,
Were all like workings of one mind, the features
Of the same face, blossoms upon one tree,
Characters of the great apocalypse, 570
The types and symbols of eternity,
Of first, and last, and midst, and without end.

That night our lodging was an alpine house,
An inn, or hospital (as they are named),
Standing in that same valley by itself,
And close upon the confluence of two streams,
A dreary mansion, large beyond all need,
With high and spacious rooms, deafened and stunned
By noise of waters, making innocent sleep
Lie melancholy among weary bones. 580
Uprisen betimes, our journey we renewed,
Led by the stream, ere noon-day magnified
Into a lordly river, broad and deep,
Dimpling along in silent majesty
With mountains for its neighbours, and in view
Of distant mountains and their snowy tops,
And thus proceeding to Locarno's lake,
Fit resting-place for such a visitant.
Locarno, spreading out in width like heaven,

Den kedelige og voldsomme slækkelse der fulgte
 på disse tidender, som bonden gav, 550
 blev snart fordrevet; vi skyndte os hurtigt ned
 og kom, ad den vej vi havde taget fejl af,
 ind i en snæver kløft. Bækken og vejen var
 medrejsende i dette dunkle pas,
 og i deres selskab vandrede vi adskillige timer
 med langsomme skridt. Forfaldne skoves
 umådelige højde, som aldrig vil forfalde helt,
 vandfaldenes stillestående drønen,
 og allevegne langs den hule revne
 blev vinde forpurret af vinde, forvirrede og hjælpeløse, 560
 den silende regn der skød ud fra en klar blå himmel,
 fjeldet som mumlede tæt ved vore øre, —
 sorte støvregnende klipper der talte ved vejsiden,
 som om en stemme var i dem, — det sygelige skue
 og svimle syn af den rasende strøm,
 de ulænkede skyer og himmelregioner,
 oprør og fred, mørket og lyset,
 alt var en eneste ånds virksomhed, de samme
 ansigtstræk, blomster på et eneste træ,
 den store apokalypses skrift,* 570
 tegn og symboler på evigheden,
 den første, og sidste, og mellemste, og uden ende.

Den nat var vor bolig et alpint hus,
 en kro eller et hospital, som de kaldes,
 der stod for sig selv i den samme dal
 og nær ved et sted, hvor to floder løb sammen.
 En trist bygning, stor hinsides enhver nødvendighed,
 med høje og rummelige værelser, døvet og bedøvet
 af støjen fra vandet, der fik uskyldig søvn
 til at ligge sørgmodig mellem trætte knogler. 580
 Stået tidligt op genoptog vi vor rejse,
 vejledt af strømmen der inden middag blev
 forstørret til en stolt flod, bred og dyb;
 den løb kruset af sted i ensom majestæt
 med bjerge til naboer og inden for synsvidde
 af fjerne bjerge og deres snedækkede tinder
 og fortsatte på denne måde til Lucarnos sø,[†]
 et passende hvilested for sådan en gæst.
 Lucarno breder sig ud som himlen,

* Geologiske teorier på den tid mente, at kun de højeste bjerge ikke var skabt af vandet, der trak sig tilbage efter syndfloden, Landskabets udseende er således apokalypsens skrift. — l. 572: den 'sidste' er det kommende tusindårsrige (Norton).

† Lucarnos sø: Largo Maggiore.

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

And Como thou — a treasure by the earth 590
 Kept to itself, a darling bosomed up
 In Abyssinian privacy — I spake
 Of thee, thy chestnut woods and garden plots
 Of Indian corn tended by dark-eyed maids,
 Thy lofty steeps, and pathways roofed with vines
 Winding from house to house, from town to town
 (Sole link that binds them to each other), walks
 League after league, and cloistral avenues
 Where silence is if music be not there:
 While yet a youth undisciplined in verse, 600
 Through fond ambition of my heart I told
 Your praises, nor can I approach you now
 Ungreeted by a more melodious song,
 Where tones of learned art and Nature mixed
 May frame enduring language. Like a breeze
 Or sunbeam over your domain I passed
 In motion without pause; but ye have left
 Your beauty with me, an impassioned sight
 Of colours and of forms, whose power is sweet
 And gracious, almost, might I dare to say, 610
 As virtue is, or goodness — sweet as love,
 Or the remembrance of a noble deed,
 Or gentlest visitations of pure thought
 When God, the giver of all joy, is thanked
 Religiously in silent blessedness —
 Sweet as this last itself, for such it is.

Through those delightful pathways we advanced
 Two days, and still in presence of the lake,
 Which winding up among the Alps now changed
 Slowly its lovely countenance and put on 620
 A sterner character. The second night,
 In eagerness, and by report misled
 Of those Italian clocks that speak the time
 In fashion different from ours, we rose
 By moonshine, doubting not that day was near,
 And that, meanwhile, coasting the water's edge
 As hitherto, and with as plain a track
 To be our guide, we might behold the scene
 In its most deep repose. We left the town
 Of Gravedona with this hope, but soon 630

og du Comosø — en skat som jorden 590
 holdt for sig selv, en kæledække
 favnet i abessinsk afsondrethed. Jeg fortalte*
 om dig, dine kastanieskove og haveanlæg
 med indiansk korn, passet af mørkjede piger,
 dine høje skrænter og gangstier, overdækket
 med vinranker der snor sig fra hus til hus, fra by til by
 (det eneste led der binder dem sammen),
 milelange gange og klosterlige alléer
 hvor der er tavshed, hvis der ikke er musik,
 da jeg, endnu en ung mand uoplært i vers, 600
 på grund af mit hjertes forfængelige ambition,
 priste dig; heller ikke nu kan jeg komme jer nær
 uden at hilse, dog med en mere melodisk sang,
 hvor toner af en blanding af lært kunst og natur
 måske kan skabe et blivende sprog. Jeg passerede
 som en brise eller solstråle uden ophold
 hen over jeres område, alligevel har I efterladt
 jeres skønhed hos mig, et lidenskabelige syn
 af farver og former, hvis magt er kær
 og yndefuld, næsten kunne jeg vove at sige, 610
 som dyden er, eller godheden. Kær som kærligheden
 eller mindet om en ædel dåd
 eller blide besøg af rene tanker
 når Gud, giveren af al glæde, er takket
 samvittighedsfuldt i tavs lyksalighed,
 kær som dette sidste selv, thi sådan er den.†

Ad disse yderst behagelige gangstier vandrede vi
 i to dage og stadig i nærværelsen af søen,
 som, idet den bugtede sig op mellem Alperne,
 nu langsomt forandrede udtryk og antog 620
 en strengere mine. Den anden nat,
 af ivrighed og vildført af lyden
 af de italienske klokker, som angiver tiden
 på en anden måde end vores, stod vi op
 ved måneskinnet uden at tvivle på, at dagen var nær
 og at vi, mens vi holdt os til vandkanten
 som hidtil og med et ligeså jævnt spor
 som fører, ville kunne se landskabet
 i dets dybeste hvile. Vi forlod byen
 Gravedona med dette håb, men mistede snart 630

* abessinsk afsondrethed: Abessinien var kendt for sin utilgængelighed, og hvor man antog Edens Have muligvis havde ligget. Det følgende er en hentydning til digtet *Beskrivende skitser* ll. 80-119.

† den: skønhedens magt eller kraft fra l. 609.

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

Were lost, bewildered among woods immense,
Where, having wandered for a while, we stopped
And on a rock sate down to wait for day.
An open place it was and overlooked
From high the sullen water underneath,
On which a dull red image of the moon
Lay bedded, changing oftentimes its form
Like an uneasy snake. Long time we sate,
For scarcely more than one hour of the night,
Such was our error, had been gone when we 640
Renewed our journey. On the rock we lay
And wished to sleep, but could not for the stings
Of insects, which with noise like that of noon
Filled all the woods. The cry of unknown birds,
the mountains, more by darkness visible
And their own size, than any outward light,
The breathless wilderness of clouds, the clock
That told with unintelligible voice
The widely parted hours, the noise of streams,
And sometimes rustling motions nigh at hand 650
Which did not leave us free from personal fear,
And lastly, the withdrawing moon that set
Before us while she still was high in heaven,
These were our food, and such a summer night
Did to that pair of golden days succeed,
With now and then a doze and snatch of sleep,
On Como's banks, the same delicious lake.

But here I must break off, and quit at once,
Though loth, the record of these wanderings,
A theme which may seduce me else beyond 660
All reasonable bounds. Let this alone
Be mentioned as a parting word, that not
In hollow exultation, dealing forth
Hyperboles of praise comparative;
Not rich one moment to be poor for ever;
Not prostrate, overborne — as if the mind
Itself were nothing, a mean pensioner
On outward forms — did we in presence stand
Of that magnificent region. On the front
Of this whole song is written that my heart 670
Must, in such temple, needs have offered up
A different worship. Finally, whate'er
I saw, or heard, or felt, was but a stream
That flowed into a kindred stream, a gale
That helped me forwards, did administer
To grandeur and to tenderness, to the one

orienteringen, faret vild i umådelige skove,
 hvor vi, efter vi havde gået et stykke tid, standsede
 og satte os ned på en klippe for at vente på dagen.
 Det var et åbent sted med udsigt højt oppe fra
 til det dystre vand nedenunder,
 på hvilket et mat rødt billede af månen
 lå lejret, tit skiftende form,
 lig en urolig slange. Vi sad der længe
 for næppe mere end en time af natten var gået,
 da vi genoptog vor rejse, sådan var 640
 vor fejltagelse. Vi lå på klippen
 og ønskede at sove, men kunne ikke for stikkende
 insekter, der ligeså støjende som ved middag
 fyldte alle skovene. Skrigene fra ukendte fugle,
 bjergene, mere synlige i kraft af mørket
 og deres egen størrelse end ved noget ydre lys,
 skyernes vindstille vildmark, klokken
 som angav tiden med uforståelig røst,
 de vidt adskilte timer, larmen fra strømmene
 og somme tider raslende bevægelser nær ved, 650
 som ikke fritog os for personlig angst,
 og endelig den bortdragende måne, som gik ned
 foran os, mens hun stadig stod højt på himlen,
 dette var vor føde, og sådan en sommernat
 fulgte efter hine par gyldne dage,
 med en døsen og et kort blund nu og da
 på Comos bredder, den samme henrivende sø.

Men her må jeg bryde af og omgående,
 skønt uvillig, forlade optegnelsen af disse vandreture,
 et emne som ellers kunne lokke mig hinsides 660
 alle rimelige grænser. Lad som afskedsord
 dette alene nævnes: at ikke
 i tom jubel, uddelende ros
 ved overdrevne sammenligninger,
 ikke et øjeblik rig for at blive fattig for altid;
 ikke knælende, overvældet — som om sindet
 selv var intet, en ringe kostgænger
 hos ydre former, — stod vi i nærværelse
 af dette storslåede landskab. På
 forsiden af hele denne sang står der, at mit hjerte 670
 i sådan et tempel nødvendigvis må have tilbedt
 på en anderledes måde. Til slut, hvad jeg end
 så eller hørte eller følte, var kun en strøm
 som flød ind i en beslægtet strøm, en blæst
 som hjalp mig fremad, ydede hjælp til
 storhed og følsomhed, — direkte til det første,

THE PRELUDE. BOOK SIXTH

Directly, but to tender thoughts by means
Less often instantaneous in effect,
Conducted me to these along a path
Which, in the main, was more circuitous. 680

Oh most beloved friend, a glorious time,
A happy time that was. Triumphant looks
Were then the common language of all eyes:
As if awakened from sleep, the nations hailed
Their great expectancy; the fife of war
Was then a spirit-stirring sound indeed,
A blackbird's whistle in a vernal grove.
We left the Swiss exulting in the fate
Of their neighbours, and, when shortening fast
Our pilgrimage, nor distant far from home, 690
We crossed the Brabant armies on the fret
For battle in the cause of Liberty.

A stripling, scarcely of the household then
Of social life, I looked upon these things
As from a distance—heard, and saw, and felt,
Was touched but with no intimate concern—
I seemed to move among them as a bird
Moves through the air, or as a fish pursues
Its business in its proper element.
I needed not that joy, I did not need 700
Such help: the ever-living universe
And independent spirit of pure youth
Were with me at that season, and delight
Was in all places spread around my steps
As constant as the grass upon the fields.

men til elskelige tanker med midler, der
mindre ofte var af øjeblikkelig virkning —
og førte mig til disse langs en sti
som hovedsageligt var mere kroget. 680

Åh, du så højt elskede ven, en prægtig tid
en lykkelig tid var det. Sejrssikre blikke
var dengang alle øjnes almindelige sprog;
som vågnet af søvn hilste nationerne
deres store forventning; krigens piber
var dengang i sandhed en sjæls-rørende lyd,
en solsorts fløjten i en forårslund.
Vi forlod svejtserne, jublende over deres
naboers skæbne; og da vi hurtigt forkortede
vor pilgrimsfærd og heller ikke var langt hjemmefra, 690
krydsede vi Brabrants hære, der var*
utålmodige efter at slås for friheden.

Da jeg var på denne tid var et ungt menneske, som knapt var
blevet medlem af det sociale livs husstand, betragtede jeg
disse ting som på afstand; hørte og så og følte,
blev rørt, men ikke af nogen indre bekymring;
jeg syntes at bevæge mig blandt dem, som en fugl
bevæger sig gennem luften, eller som en fisk passer
sine sager i sit eget element.

Jeg havde ikke brug for denne glæde, jeg havde ikke 700
brug for sådan hjælp; den rene ungdoms udødelige
univers og uafhængige ånd
var med mig på den tid, og fryd
var alle steder bredt ud omkring mine skridt
så konstant som græs på markerne.

* Republikanske tropper fra Belgien, far Brabrant, der havde erklæret sig uafhængig i jan. 1790; fjenden var den østrigske kejser Leopold II, der kæmpede med støtte fra England, Holland og Preussen. I dec. 1790 genindførtes østrigsk styre (Norton).

Book Seventh

Residence in London

Five years are vanished since I first poured out,
Saluted by that animating breeze
Which met me issuing from the city's walls,
A glad preamble to this verse. I sang
Aloud in dithyrambic fervour, deep
But short-lived uproar, like a torrent sent
Out of the bowels of a bursting cloud
Down Scawfell or Blencathara's rugged sides,
A waterspout from heaven. But 'twas not long
Ere the interrupted strain broke forth once more, 10
And flowed awhile in strength; then stopped for years,
Not heard again until a little space
Before last primrose-time. Belovèd friend,
The assurances then given unto myself,
Which did beguile me of some heavy thoughts
At thy departure to a foreign land,
Have failed; for slowly doth this work advance.
Through the whole summer I have been at rest,
Partly from voluntary holiday
And part through outward hindrance. But I heard 20
After the hour of sunset yester-even,
Sitting within doors betwixt light and dark,
A voice that stirred me. 'Twas a little band,
A quire of redbreasts gathered somewhere near
My threshold, minstrels from the distant woods
And dells, sent in by Winter to bespeak
For the old man a welcome, to announce
With preparation artful and benign,
Yea, the most gentle music of the year,
That their rough lord had left the surly north, 30
And hath begun his journey. A delight
At this unthought-of-greeting unawares
Smote me, a sweetness of the coming time,
And, listening, I half whispered, 'We will be,
Ye heartsome choristers, ye and I will be
Brethren, and in the hearing of bleak winds
Will chaunt together.' And, thereafter, walking
By later twilight on the hills I saw
A glow-worm, from beneath a dusky shade
Or canopy of the yet unwithered fern 40
Clear shining, like a hermit's taper seen
Through a thick forest. Silence touched me here
No less than sound had done before; the child

Syvende bog

Ophold i London

Fem år er forsvundet siden jeg først udøste,
hilst af den livgivende brise,
som traf mig da jeg kom ud fra byens mure,
en glad indledning til disse vers. Jeg sang
højt med dithyrambisk glød, en dyb
men kortlivet tummel, lig en rivende strøm
sendt ud af en bristende skys indvolde
ned ad Scawfell eller Blencatharas forrevne sider,
en skypumpe fra himlen. Men det varede ikke længe
før de afbrudte toner atter brød frem 10
og flød stærkt en stund; standsede så i årevis,
ikke hørt om igen indtil lidt før den
sidste primula-blomstringstid. Højt elskede ven,
de forsikringer jeg da gav mig selv,
der fordrev nogle tunge tanker
ved din afrejse til et fremmed land,
har slået fejl; for dette arbejde skrider kun langsomt fremad.
Hele sommeren igennem har det ligget stille,
dels på grund af fridage jeg har holdt,
og delvis grundet ydre forhindringer. Men jeg hørte 20
efter solnedgangstimen i går, ofte
siddende indendørs mellem lys og mørke,
en røst, der vækkede mig. Det var en lille flok,
et kor af rødkælke samlet et sted nær
min dør, sangere fra fjerne skove
og dale, sendt ud af Vinter for at bebude
for den gamle mand en velkomst, for at bekendtgøre
med kunstfærdige og venlige forberedelser,
ja, årets mest blide musik, 30
at deres barske herre havde forladt det sure nord,
og var begyndt sin rejse. En fryd
ved denne uformodede hilsen ramte mig
uventet, en sødme ved de kommende tider,
og lyttende hviskede jeg halvt: „Vi vil være,
I jublende korsangere, I og jeg vil være
brødre og synge sammen i kolde vindes
påhør.” Og bagefter da jeg i det
sene tusmørke gik i bakkerne, så jeg
en sankthansorm, som fra dunkelheden under en skærm
eller bladhanget af den endnu uvisnede bregne, 40
skinnede klart, som en eremits kærte
set gennem en tæt skov. Stilheden her rørte
mig ikke mindre en lyden gjorde før;

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

Of summer, lingering, shining by itself,
The voiceless worm on the unfrequented hills,
Seemed sent on the same errand with the quire
Of winter that had warbled at my door,
And the whole year seemed tenderness and love.
The last night's genial feeling overflowed
Upon this morning, and my favorite grove, 50
Now tossing its dark boughs in sun and wind,
Spreads through me a commotion like its own,
Something that fits me for the poet's task,
Which we will now resume with chearful hope,
Nor checked by aught of tamer argument
That lies before us, needful to be told.

Returned from that excursion, soon I bade
Farewell for ever to the private bowers
Of gownèd students—quitted these, no more
To enter them, and pitched my vagrant tent, 60
A casual dweller and at large, among
The unfenced regions of society.
Yet undetermined to what plan of life
I should adhere, and seeming thence to have
A little space of intermediate time
Loose and at full command, to London first
I turned, if not in calmness, nevertheless
In no disturbance of excessive hope,
At ease from all ambition personal, 70
Frugal as there was need, and though self-willed,
Yet temperate and reserved, and wholly free
From dangerous passions. 'Twas at least two years
Before this season when I first beheld
That mighty place, a transient visitant;
And now it pleased me my abode to fix
Single in the wide waste. To have a house,
It was enough — what matter for a home? —
That owned me, living chearfully abroad
With fancy on the stir from day to day,
And all my young affections out of doors. 80

There was a time when whatso'er is feigned
Of airy palaces and gardens built
By genii of romance, or hath in grave
Authentic history been set forth of Rome,
Alcairo, Babylon, or Persepolis,
Or given upon report by pilgrim friars

sommerens barn, dvælende, skinnende af sig selv,
 den stumme orm på de sjældent besøgte bakker
 syntes sendt på samme ærinde som vinterkoret,
 der havde kvidret ved min dør,
 og hele året syntes blidhed og kærlighed.
 Den sidste nats frugtbare følelse flød ud over
 denne morgen, og min yndlingslund, 50
 nu svingende sine mørke grene i solen og vinden,
 fik en bevægelse lig sin egen til at brede sig i mig,
 noget som gjorde mig skikket til digterens hverv,
 som vi nu vil genoptage med frejdigt håb,
 heller ikke standses af noget af tammere indhold,
 som ligger foran os med behov for at fortælles.

Da jeg vendte tilbage fra udflugten, bød jeg
 for altid kappeklædte studenters tilbagetrukne
 boliger farvel, forlod dem for ikke mere 60
 at betræde dem, og opslog mit omflakkende telt,
 en ubekymret og fri beboer, på
 samfundets uindhegnede områder.*
 Uden endnu at have taget bestemmelse om hvilken plan
 mit liv skulle følge, og da jeg tilsyneladende
 havde et lille mellemliggende tidsrum fri
 og fuldt til min rådighed, vendte jeg mig først
 mod London, hvis ikke rolig til sinds, så ikke desto
 mindre uden at forstyrres af overdrevne håb,
 lettet for al personlig ærgerrighed, nøjsom 70
 som det behøvedes, og skønt villet selv,
 så dog nøgtern og tilbageholden og helt fri
 for farlige tilbøjeligheder. Det var mindst to år efter
 den tid, hvor jeg for første gang så
 dette mægtige sted, en flygtig gæst;
 og nu behagede det mig at plante min bolig
 alene på det vidtstrakte øde. Det var nok at have et hus
 (hvad betyder et hjem?), som var mig skyldig,
 mens jeg levede fornøjet under åben himmel,
 med fantasien hver dag i bevægelse,
 og alle mine unge følelser ude i det fri. 80

Der var engang, da hvad der end er opdigtet
 om luftige paladser og haver bygget af
 ridderromaners ånder, eller i alvorlig
 pålidelig historieskrivning er blevet anført om Rom,
 Alkairo, Babylon eller Persepolis,
 eller berettet af pilgrimsbrødre

* Dvs, på fælleden. — Udflugten, nævnt i første linje, er den lige omtalte tur til fastlandet.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

Of golden cities ten months' journey deep
Among Tartarean wilds, fell short, far short,
Of that which I in simpleness believed
And thought of London — held me by a chain 90
Less strong of wonder and obscure delight.
I know not that herein I shot beyond
The common mark of childhood, but I well
Remember that among our flock of boys
Was one, a cripple from the birth, whom chance
Summoned from school to London, fortunate
And envied traveller, and when he returned,
After short absence, and I first set eyes
Upon his person, verily, though strange
The thing may seem, I was not wholly free 100
From disappointment to behold the same
Appearance, the same body, not to find
Some change, some beams of glory brought away
From that new region, Much I questioned him,
And every word he uttered, on my ears
Fell flatter than a caged parrot's note,
That answers unexpectedly awry,
And mocks the prompter's listening. Marvellous things
My fancy had shaped forth of sights and shows,
Processions, equipages, lords and dukes, 110
The King and the King's palace, and not last
Or least, heaven bless him! the renowned Lord Mayor —
Dreams hardly less intense than those which wrought
A change of purpose in young Whittington
When he in fiendlessness, a drooping boy,
Sate on a stone and heard the bells speak out
Articulate music. Above all, one thought
Baffled my understanding, how men lived
Even next-door neighbours, as we say, yet still
Strangers, and knowing not each other's names. 120

Oh wondrous power of words, how sweet they are
According to the meaning which they bring:
Vauxhall and Ranelagh, I then had heard
Of your green groves and wilderness of lamps,
Your gorgeous ladies, fairy cataracts,
And pageant fireworks. Nor must we forget
Those other wonders, different in kind
Though scarcely less illustrious in degree,

om gyldne byer, der ligger ti måneders rejse borte
 mellem tatariske vildmarker, stod tilbage for,
 langt tilbage for det, som jeg i min enfoldighed troede 90
 og tænkte om London – fastholdt mig med en mindre
 stærk kæde af undren og hemmelig fryd.
 Jeg ved ikke om jeg heri skød bagom
 barndommens almindelige mål; men jeg husker
 tydeligt, at der mellem vor drengeflok
 var en, en født krøbling, som tilfældigvis
 blev kaldt til London fra skolen, lykkelige
 og misundte rejsende! og da han vendte tilbage
 efter kort tids fravær, og jeg atter så ham,
 så sandelig, skønt det kunne synes
 sælsomt, var jeg ikke helt fri 100
 for at være skuffet over at se det samme ydre,
 den samme krop, ikke at opdage
 nogen forandring, nogle stråler af herlighed bragt
 med fra den nye egn. Jeg udsurgte ham meget,
 og alle hans udtalte ord faldt lige så fladt på mine øre,
 som lyden af en papegøje i bur,
 der svarer uventet forkert
 og spotter sufflørens lytten. Forunderlige ting havde
 min fantasi skabt om seværdigheder og forestillinger,
 optog, ekvipager, adelsfolk og hertuger, 110
 kongen og kongens slot og hverken sidst
 eller mindst, himlen velsigne ham, den berømte borgmester:
 drømme næppe mindre intense en dem, der fik
 unge Whittington til at skifte hensigt
 da han venneløs, en vansmægtende dreng,
 sad på en sten og hørte klokken højt*
 give musikken mæle. Fremfor alt forvirrede en tanke
 min forstand, hvordan mennesker kunne leve
 som naboer, dør om dør som vi siger, og dog stadigvæk
 var fremmede og heller ikke kende hinandens navne. 120

Oh ordenes vidunderlige magt, hvor fortryllende
 de er ifølge den betydning de har:
 Vauxhall og Ranelagh, jeg havde dengang hørt†
 om jeres grønne lunde og virvar af lamper,
 jeres prægtige fruer, fantastiske vandfald,
 og strålende fyrværkeri. Heller ikke må vi glemme
 de andre vidundere, forskellig af art,
 men næppe mindre berømmelige af grad,

* Richard Whittington (ca. 1354-1423), Londons borgmester, havde ifølge et sagn hørt klokken forudsige, at han ville blive borgmester tre gange.

† Vauxhall og Ranelagh: fashionable forlystetesparker ved Themsen.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

The river proudly bridged, the giddy top
And Whispering Gallery of St. Paul's, the tombs 130
Of Westminster, the Giants of Guildhall,
Bedlam and the two figures at its gates,
Streets without end and churches numberless,
Statues with flowery gardens in vast squares,
The Monument, and Armoury of the Tower.
These fond imaginations, of themselves,
Had long before given way in season due,
Leaving a throng of others in their stead;
And now I looked upon the real scene,
Familiarly perused it day by day, 140
With keen and lively pleasure even there
Where disappointment was the strongest, pleased
Through courteous self-submission, as a tax
Paid to the object by prescriptive right,
A thing that ought to be. Shall I give way,
Copying the impression of the memory,
Though things remembered idly do half seem
The work of fancy, shall I, as the mood
Inclines me, here describe for pastime's sake,
Some portion of that motley imagery, 150
A vivid pleasure of my youth, and now,
Among the lonely places that I love,
A frequent daydream for my riper mind?
And first, the look and aspect of the place:
The broad highway appearance, as it strikes
On strangers of all ages, the quick dance
Of colours, lights and forms, the Babel din,
The endless stream of men and moving things,
From hour to hour the illimitable walk
Still among streets, with clouds and sky above, 160
The wealth, the bustle and the eagerness,
The glittering chariots with their pampered steeds,
Stalls, barrows, porters, midway in the street
The scavenger that begs with hat in hand,
The labouring hackney-coaches, the rash speed
Of coaches travelling far, whirled on with horn
Loud blowing, and the sturdy drayman's team
Ascending from some alley of the Thames
And striking right across the crowded Strand
Till the fore-horse veer round with punctual skill; 170
Here, there, and everywhere, a weary throng,

floden stolt bebygget med broer, Skt. Pauls
 svimlende top og hviskegalleri, gravene i 130
 Westminster, Guildhalls giganter,*
 Bedlam og de to figurer ved dets porte,†
 gader uden ende og utallige kirker,
 statuer i blomsterhaver på vældige pladser,
 Monumentet og Towers tøjhus.‡
 Disse tåbelige forestillinger havde
 længe før af dem selv i rette tid veget pladsen,
 idet de efterlod en mængde andre i deres sted;
 og nu så jeg på den virkelige skueplads,
 hjemmevant undersøgt dag efter dag, 140
 med heftig og levende glæde selv der
 hvor skuffelsen var stærkest, var tilfreds
 med artig selvunderkastelse, som en skat
 betalt til genstanden ved hævdet ret,
 en ting som bør eksistere. Skal jeg give efter
 og kopiere hukommelsens indtryk,
 skønt ting der er dovent husket synes halvt
 fantasiens værk; skal jeg, som mit humør
 foranlediger mig til, her for tidsfordrivs skyld
 beskrive en eller anden del af de brogede billeder, 150
 en levende glæde i min ungdom, og som nu,
 mellem de ensomme steder som jeg elsker,
 er en hyppig dagdrøm i mit modnere sind?
 – Først hele stedets udseende og fremtoning:
 tilsynekomsten af den brede landevej, som det slår
 fremmede i alle aldre, den kvikke dans
 af farver, lys og former, den babylonske larm,
 den evige strøm af mennesker og ting der bevæger sig,
 time efter time stadig den endeløse gåen på
 gaderne, med skyer og himmel ovenover, 160
 rigdommen, postyret og iveren,
 de glitrende kareter med deres yppige gangere,
 stande, trækvogne, dragere, midt på vejen
 gadefejeren som tigger med hatten i hånden,
 hyrevogne der kæmper sig frem, den raske fart
 af langtrejsende diligencer, hvirvlet af sted med
 hornet højt lydende, og den robuste bryggerkusks spand
 der stiger ned ad en gyde ved Themsen
 og stryger lige over tætpakkede Strand, indtil den
 førende hest med punktlig dygtighed svinger rundt. 170
 Her, der, allevegne, en træt mængde,

* Guildhalls giganter; Gog og Magog, Londons beskyttere.

† Bedlam: sindssygehospitalet med to figurer af sindssyge ved portene.

‡ Monumentet: til minde om den store brand i London i 1666.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

That comers and the goers face to face,
Face after face, the string of dazzling wares,
Shop after shop, with symbols, blazoned names,
And all the tradesman's honours overhead:
Here, fronts of houses, like a title-page
With letters huge inscribed from top to toe;
Stationed above the door like guardian saints,
There, allegoric shapes, female or male,
Or physiognomies of real men, 180
Land-warriors, kings, or admirals of the sea,
Boyle, Shakespear, Newton, or the attractive head
Of some quack-doctor, famous in his day.

Meanwhile the roar continues, till at length,
Escaped as from an enemy, we turn
Abruptly into some sequestered nook,
Still as a sheltered place when winds blow loud.
At leisure thence, through tracts of thin resort,
And sights and sounds that come at intervals, 190
We take our way. A raree-show is here
With children gathered round, another street
Presents a company of dancing dogs,
Or dromedary with an antic pair
Of monkies on his back, a minstrel-band
Of Savoyards, single and alone,
An English ballad-singer. Private courts,
Gloomy as coffins, and unsightly lanes
Thrilled by some female vendor's scream, belike
The very shrillest of all London cries,
May then entangle us awhile, 200
Conducted through those labyrinths unawares
To privileged regions and inviolate,
Where from their aery lodges studious lawyers
Look out on waters, walks, and gardens green.

Thence back into the throng, until we reach,
Following the tide that slackens by degrees,
Some half-frequented scene where wider streets
Bring straggling breezes of suburban air.
Here files of ballads dangle from dead walls,
Advertisements of giant size, from high 210
Press forward in all colours on the sight —
These, bold in conscious merit — lower down,

de kommende og de gående ansigt til ansigt,
 ansigt efter ansigt, rækken af blændende varer,
 butik efter butik, med skilte, dekorativt malede navne,
 og hele handelsmandens hædersbevisninger ovenover;
 her, forsider af huse, lig titelblade
 indprentet fra top til tå med uhyre bogstaver;
 anbragt der over døren som skytshelgener,
 ses allegoriske skikkelser, kvinde eller mand,
 eller virkelige menneskers fysiognomier, 180
 landsknægte, konger, eller havets admiraler,
 Boyle, Shakespeare, Newton, eller det tiltrækkende hoved*
 af en kvaksalverlæge, berømt i sin tid.

I mellemtiden fortsætter larmen, indtil vi langt om længe,
 undsluppet som fra en fjende, brat drejer
 ind i en eller anden afsides krog,
 stille som et beskyttet sted når vinde blæser stærkt.
 Derfra begiver vi os i ro og mag af sted gennem tyndt
 befolkede strækninger og syn og lyde, der kommer 190
 med mellemrum. Her er en perspektivkasse
 med børn samlet omkring, en anden gade
 viser en trup dansende hunde
 eller en dromedar med et par naragtige aber
 på ryggen; en gruppe spillemænd
 fra Savoyen; en enlig og ensom engelsk
 gadesanger. Private gårdspladser,
 dystre som kister og grimme gader —
 gennemtrængt af en eller anden kvindelig sælgers skrig,
 sandsynligvis selve det skingreste af alle Londons skrig, —†
 kan så indfange os en stund, 200
 og gennem disse labyrinter ført uforvarende
 til privilegerede og ukrænkede områder,
 hvor studerende sagfører fra deres luftige lejligheder
 har udsigt til vand, gange og grønne haver.

Derfra tilbage i vrimlen, indtil vi,
 følgende strømmen som gradvist tager af,
 når en mindre besøgt skueplads, hvor brede veje
 bringer omstrejfende briser af forstadsluft.
 Her dingler geledder af gadeviser på nøgne mure;
 annoncer af gigantisk størrelse, presser sig 210
 højt oppe fra i alle farver mod synet —
 disse her, dristige af bevidst værd, — længere nede,

* Robert Boyle (1627-91), engelsk kemiker. — Kvaksalverlæge: en køn skotte ved navn John Graham (1745-94).

† Skrigene fra de andre gadesælgere.

That, fronted with a most imposing word,
 Is peradventure one in masquerade.
 As on the broadening causeway we advance,
 Behold a face turned up towards us, strong
 In lineaments, and red with over-toil:
 'Tis one perhaps already met elsewhere,
 A travelling cripple, by the trunk cut short,
 And stumping with his arms. In sailor's garb 220
 Another lies at length beside a range
 Of written characters, with chalk inscribed
 Upon the smooth flat stones. The nurse is here,
 The bachelor that loves to sun himself,
 The military idler, and the dame
 That field-ward takes her walk in decency.

Now homeward through the thickening hubbub, where
 See—among less distinguishable shapes —
 The Italian, with his frame of images 230
 Upon his head; with basket at his waist,
 The Jew; the stately and slow-moving Turk,
 With freight of slippers piled beneath his arm.
 Briefly, we find (if tired of random sights,
 And haply to that search our thoughts should turn)
 Among the crowd, conspicuous less or more
 As we proceed, all specimens of man
 Through all the colours which the sun bestows,
 And every character of form and face:
 The Swede, the Russian; from the genial south,
 The Frenchman and the Spaniard; from remote 240
 America, the hunter Indian; Moors,
 Malays, Lascars, the Tartar and Chinese,
 And Negro ladies in white muslin gowns.

At leisure let us view from day to day,
 As they present themselves, the spectacles
 Within doors: troops of wild beasts, birds and beasts
 Of every nature from all climes convened,
 And, next to these, those mimic sights that ape
 The absolute presence of reality,
 Expressing as in mirror sea and land, 250
 And what earth is, and what she hath to shew.
 I do not here allude to subtlest craft,
 By means refined attaining purest ends,
 But imitations fondly made in plain
 Confession of man's weakness and his loves.

den dér, prydet af et yderst imponerende ord
er, muligvis, én i forklædning.*

Da vi kommer ned ad den brede landevej,
se et ansigt er vendt op mod os, med stærke
ansigtstræk og rødt af overanstrengelse.
Denne her, måske allerede truffet andetsteds,
en omrejsende krøbling, kortet af lige under lysken,
og humpende sig frem med armene. I sømandstøj 220
ligger en anden på langs ved siden af en række
skrifttegn, skrevet med kridt
på de glatte flade sten. Her er barnepigen,
ungkarlen som elsker at sole sig,
den militære dagdriver, og konen
der går mark-ad med sømmelige skridt.

Nu hjemad gennem den voksende ståhej, hvor
man kan se, blandt mindre skelnelige former,
italieneren med sin ramme af statuetter
på hovedet; jøden med kurv ved midjen; 230
den statelige og langsomtgående tyrk
med en stak tøfler stukket under armen.

Kort fortalt (hvis vi er trætte af tilfældige synsindtryk,
og måske burde vore tanker være optaget af denne
undersøgelse) finder vi, mens vi fortsætter, mere eller
mindre iøjnefaldende i mængden, alle slags mennesker
i alle de farver som solen skænker,
og enhver art af skikkelse og ansigt:
svenskeren, russeren; fra det lune syden
franskmanden, spanieren; fra det fjerne 240
Amerika, den indianske jæger; maurere,
malaysiere, laskere, tataren og kineseren,
og negerdamer i hvide muselinskjoler.

Lad os i ro og mag betragte de skuespil,
som dag efter dag kan ses inden døre:
troppe af vilde dyr, fugle og dyr af enhver art,
sammenkaldt fra alle himmelstrøg,
og ved siden af disse, hine mimiske seværdigheder
der efteraber alt inden for virkelighedens rammer,
idet de som i et spejl giver udtryk for hav og land, 250
og det jorden er, og det den har at vise,
jeg hentyder ikke her til yderst raffineret håndværk,
der opnår de reneste mål ved forfinede midler,
men efterligninger, naivt udført i usmykket
bekendelse af menneskets svaghed og lyster.

* forklædning: varen lover mere end den sandsynligvis kan holde.

Whether the painter — fashioning a work
 To Nature's circumambient scenery,
 And with his greedy pencil taking in
 A whole horizon on all sides — with power
 Like that of angels or commissioned spirits, 260
 Plant us upon some lofty pinnacle
 Or in a ship on waters, with a world
 Of life and lifelike mockery to east,
 To west, beneath, behind us, and before,
 Or more mechanic artist represent
 By scale exact, in model, wood or clay,
 From shading colours also borrowing help,
 Some miniature of famous spots and things,
 Domestic, or the boast of foreign realms:
 The Firth of Forth, and Edinburgh, throned 270
 On crags, fit empress of that mountain land;
 St Peter's Church; or, more aspiring aim,
 In microscopic vision, Rome itself;
 Or else, perhaps, some rural haunt, the Falls
 Of Tivoli, and dim Frescati's bowers,
 And high upon the steep that mouldering fane,
 The Temple of the Sibyl — every tree
 Through all the landscape, tuft, stone, scratch minute,
 And every cottage, lurking in the rocks —
 All that the traveller sees when he is there. 280

And to these exhibitions mute and still
 Others of wider scope, where living men,
 Music, and shifting pantomimic scenes,
 Together joined their multifarious aid
 To heighten the allurements. Need I fear
 To mention by its name, as in degree
 Lowest of these, and humblest in attempt,
 Yet richly graced with honours of its own,
 Half-rural Sadler's Wells? Though at that time
 Intolerant, as is the way of youth 290
 Unless itself be pleased, I more than once
 Here took my seat, and, maugre frequent fits
 Of irksomeness, with ample recompense
 Saw singes, rope-dancers, giants and dwarfs,
 Clowns, conjurors, posture-masters, harlequins,
 Amid the uproar of the rabblement,
 Perform their feats. Nor was it mean delight

Enten maleren — der skaber et værk
 magen til sceneriet naturen omgiver os med,
 og med sin grådige pensel omfatter
 en hel horisont på alle sider, — med magt,
 lig den som engle eller beskikkede ånder har, 260
 planter os på en eller anden høj tinde
 eller på et skib på vandene med en verden
 af liv og livagtigt bedrag til øst,
 til vest, under, bagved os og foran —*
 eller den mere mekaniskskende kunster viser
 i nøjagtig skala, i model, træ eller ler,
 låner også hjælp fra schatterende farver,
 nogle miniature af berømte steder og ting,
 indenlandske eller praleri fra fremmede riger:
 Firth of Forth og Edinburgh, tronet på† 270
 det bratte fjeld, passende kejserinde for hint bjergland;
 Skt. Peters kirke; eller et mere ambitiøst mål
 i et mikroskopisk scenarie, Rom selv;
 eller også, måske, et eller andet landligt tilholdssted,
 Tivolis vandfald og dunkle Frescatis løvsale,
 og højt oppe på den stejle skrænt, den smuldrende
 helligdom, Sibyllens tempel; hvert træ
 igennem hele landskabet, tot, sten, en lille rift,
 og ethvert hus, skjult i klipperne,
 alt det kan den rejsende se, når han er der. 280

Føj til disse stumme og rolige udstillinger
 andre af større omfang, hvor levende mennesker,
 musik og skiftende pantomimiske optrin,
 forenede deres mangeartede hjælp
 for at forøge tillokkelsen. Behøver jeg være bange
 for at nævne ved navn, da den er lavest
 af rang og med de mest ydmyge forestillinger,
 dog rigt bæret med egne hædersbevisninger,
 det halvt landlige Sadler's Wells? Skønt på den tid‡
 lidet overbærende, som det er ungdommens sædvane 290
 med mindre den selv er tilfreds, satte jeg mig
 mere end en gang her, og så, uagtet hyppige anfald
 af kedsomhed, med passende godtgørelse
 sangere, linedansere, kæmper og dværge,
 klovne og tryllekunstnere, slangemennesker, harlekiner,
 udfører deres kunststykker midt i
 den larmende hob. Det var heller ingen ringe fornøjelse

* En beskrivelse af et panorama, et rundmaleri.

† Edinburgh ligger ved Forthfjorden.

‡ Sadler's Wells: et forstadsteater med mere folkelig underholdning en Londonteatrene.

To watch crude Nature work in untaught minds,
 To note the laws and progress of belief —
 Though obstinate on this way, yet on that 300
 How willingly we travel, and how far! —
 To have, for instance, brought upon the scene
 The champion, Jack the Giant-killer: lo,
 He dons his coat of darkness, on the stage
 Walks, and atchieves his wonders, from the eye
 Of living mortal safe as is the moon
 'Hid in her vacant interlunar cave'.
 Delusion bold (and faith must needs be coy)
 How is it wrought? — his garb is black, the word
 INVISIBLE flames forth upon his chest. 310

Nor was it unamusing here to view
 Those samples, as of the ancient comedy
 And Thespian times, dramas of living men
 And recent things yet warm with life: a sea-fight,
 Shipwreck, or some domestic incident
 The fame of which is scattered through the land,
 Such as this daring brotherhood of late
 Set forth — too holy theme for such a place,
 And doubtless treated with irreverence,
 Albeit with their very best of skill — 320
 I mean, O distant friend, a story drawn
 From our own ground, the Maid of Buttermere,
 And how the spoiler came, 'a bold bad man'
 To God unfaithful, children, wife, and home,
 And wooed the artless daughter of the hills,
 And wedded her, in cruel mockery
 Of love and marriage bonds. O friend, I speak
 With tender recollection of that time
 When first we saw the maiden, then a name
 By us unheard of, in her cottage-inn 330
 Were welcomed, and attended on by her,
 Both stricken with one feeling of delight,
 An admiration of her modest mien
 And carriage, marked by unexampled grace.
 Not unfamiliarly we since that time
 Have seen her, her discretion have observed,
 Her just opinions, female modesty,
 Her patience, and retiredness of mind
 Unspoiled by commendation and excess

at iagttage rå Natur arbejde i uskoledede sind;
 at mærke sig troens love og udvikling,—
 skønt genstridigt på denne vej, hvor villigt 300
 rejser vi ikke på den første, og hvor langt! —
 for eksempel at få helten, Kæmpedræberen
 Jack, bragt ind på scenen: se ham
 ifører sig sin mørkets kappe, gå rundt på de skrå
 brædder og udfører sine underværker, i sikkerhed
 for levende dødeliges øje, som månen er det,
 skjult i sin tomme månemørke hule,
 en dristigt illusion (troen må nødvendigvis blive undselig)
 hvordan er det lavet? Hans dragt er sort, ordet
 USYNLIG flammer frem på hans bryst. 310

Det var heller ikke kedeligt her at se
 prøver på den oldgamle komedie
 og thespiske tider, skuespil om levende mennesker*
 og friske ting, endnu varme af liv; et søslag,
 et skibsforslis, eller en hjemlig begivenhed,
 hvis ry er udbredt over hele landet,
 en sådan som dette dristige broderskab for nylig
 fremførte, for hellig et emne til sådant et sted
 og utvivlsomt behandlet med uærbødighed,
 skønt med deres allerbedste kunnen; 320
 åh fjerne ven, jeg mener en historie rundet
 af vor egen jord, om Pigen fra Buttermere,†
 og hvordan ødelæggeren kom 'en modig ond mand'
 utro mod Gud, børn, hustru og hjem,
 og bejlede til den ærlige datter fra bakkerne,
 og giftede sig med hende, i grusomt spotteri
 af kærlighed og ægteskabsbånd. Oh ven, jeg taler
 med øm erindring om den første gang
 vi så pigen, på den tid et navn 330
 der var os ukendt, — da vi blev budt velkommen
 i hendes kro og opvartet af hende,
 og begge blev slået med den samme følelse af glæde,
 og beundring for hendes beskedne væsen
 og optræden, udmærket ved eksempelløs ynde.
 Vi har siden da ikke uvant omgåedes
 hende, iagttaget hendes finfølelse, hendes
 velbegrundede meninger, kvindelige beskedenhed,
 hendes tålmod, og tilbagetrukne natur,
 ubesudlet af ros og overmål

* Thespi: almindelig kendt som grundlægger af den græske tragedie.

† Historien om Mary Robinson, født 1772 og datter af kroejeren i Buttermere, der blev narret til et bigamistisk ægteskab. Skuespillet blev i 1803 opført på Sadler's Wells.

Of public notice. This memorial verse 340
 Comes from the poet's heart, and is her due;
 For we were nursed, as almost might be said,
 On the same mountains, children at one time,
 Must haply often on the self-same day
 Have from our several dwellings gone abroad
 To gather daffodils on Coker's stream.

These last words uttered, to my argument
 I was returning, when — with sundry forms
 Mingled, that in the way which I must tread
 Before me stand — thy image rose again, 350
 Mary of Buttermere! She lives in peace
 Upon the spot where she was born and reared;
 Without contamination does she live
 In quietness, without anxiety.

Beside the mountain chapel sleeps in earth
 Her new-born infant, fearless as a lamb
 That thither comes from some unsheltered place
 To rest beneath the little rock-like pile
 When storms are blowing. Happy are they both,
 Mother and child! These feelings, in themselves 360
 Trite, do yet scarcely seem so when I think
 Of those ingenuous moments of our youth
 Ere yet by use we have learnt to slight the crimes
 And sorrows of the world. Those days are now
 My theme, and, 'mid the numerous scenes which they
 Have left behind them, foremost I am crossed
 Here by remembrance of two figures: one
 A rosy babe, who for a twelvemonth's space
 Perhaps had been of age to deal about

Articulate prattle, child as beautiful 370
 As ever sate upon a mother's knee;
 The other was the parent of that babe —
 But on the mother's cheek the tints were false,
 A painted bloom. 'Twas at a theatre
 That I beheld this pair; the boy had been
 The pride and pleasure of all lookers-on
 In whatsoever place, but seemed in this
 A sort of alien scattered from the clouds.

Of lusty vigour, more than infantine,
 He was in limbs, in face a cottage rose 380
 Just three parts blown — a cottage-child, but ne'er
 Saw I by cottage or elsewhere a babe
 By Nature's gifts so honored. Upon a board,

af offentlig opmærksomhed. Disse mindevers 340
 kommer fra digterens hjerte, og er hendes ret;
 thi vi voksede op, kan man næsten sige,
 i de samme bjerge, børn på samme tid,
 vi må måske ofte på den selvsamme dag
 være gået ud fra hver vore boliger
 for at samle tusindfryd ved Cokerflodens vande.*

Efter at disse sidste ord var ytret, ville jeg vende
 tilbage til mit emne, da – blandet med forskellige
 skikkelser, som står foran mig på vejen 350
 jeg må betræde, – dit billede atter steg frem,
 Mary fra Buttermere! Hun lever fredfyldt
 på det sted, hvor hun blev født og opfostret;
 uden besmittelse lever hun
 i stilhed, uden bekymring.

I mulden ved siden af bjergkapellet sover
 hendes nyfødte barn, frygtløst som et lam
 der kommer derhen fra et ubeskyttet sted
 for at hvile under den lille klippeagtige bygning
 når stormen blæser. De er begge lykkelige, 360
 mor og barn! Disse følelser, som i dem selv er
 trivielle, synes dog næppe sådan, når jeg tænker
 på vor ungdoms troskyldige øjeblikke,
 før vi endnu i praksis har lært at lade verdens
 misgerninger og sorger upåagtede. Hine dage er nu
 mit emne, og midt blandt de talrige optrin, som de
 har efterladt, er jeg først og fremmest her
 berørt af erindringer om to skikkelser. Den ene er
 et rosenrødt lille barn, som i tolv måneders tid
 måske havde været gammel nok til at uddele 370
 forståelig pludren, et barn så smukt

som nogensinde sad på en mors knæ;
 den anden var barnets forælder –
 men farven på morens kind var uægte,
 en malet blomst. Det var i et teater
 at jeg så dette par; drengen ville have været
 alle tilskueres stolthed og glæde et
 hvilket som helst sted, men syntes her
 at være en fremmed art, drysset ned fra skyerne.
 Hans lemmer var kraftige, mere end et barns,
 hans ansigt en hytterose, just trekvart 380
 blomstret, et hyttebarn, men aldrig så
 jeg ved hytte eller andetsteds et barn
 så hædret med naturens gaver. På et bord

* Floden Cocker løber fra Buttermere til Wordsworths fødested i Cockermouth.

Whence an attendant of the theatre
 Served out refreshments, had this child been placed,
 And there he sate environed with a ring
 Of chance spectators, chiefly dissolute men
 And shameless women, treated and caressed,
 Ate, drank, and with the fruit and glasses played, 390
 While oaths, indecent speech, and ribaldry
 Were rife about him as are songs of birds
 In springtime after showers. The mother, too,
 Was present, but of her I know no more
 Than hath been said, and scarcely at this time
 Do I remember her; but I behold
 The lovely boy as I beheld him then,
 Among the wretched and the falsely gay,
 Like one of those who walked with hair unsinged
 Amid the fiery furnace. He hath since 400
 Appeared to me ofttimes as if embalmed
 By Nature, through some special privilege
 Stopped at the growth he had, destined to live,
 To be, to have been, come, and go, a child
 And nothing more, no partner in the years
 That bear us forward to distress and guilt,
 Pain and abasement; beauty in such excess
 Adorned him in that miserable place.
 So have I thought of him a thousand times,
 And seldom otherwise, but he perhaps, 410
 Mary, may now have lived till he could look
 With envy on thy nameless babe that sleeps
 Beside the mountain chapel undisturbed.

It was but little more than three short years
 Before the season which I speak of now
 When first, a traveller from our pastoral hills,
 Southward two hundred miles I had advanced,
 And for the first time in my life did hear
 The voice of woman utter blasphemy —
 Saw woman as she is to open shame
 Abandoned, and the pride of public vice. 420
 Full surely from the bottom of my heart
 I shuddered; but the pain was almost lost,
 Absorbed and buried in the immensity
 Of the effect: a barrier seemed at once
 Thrown in, that from humanity divorced
 The human form, splitting the race of man
 In twain, yet leaving the same outward shape.

hvorfra en af teatrets tjenere serverede
 forfriskninger, var dette barn anbragt,
 og her sad han omgivet af en kreds
 af tilfældige tilskuere, hovedsaligt udsvævende mænd
 og skamløse kvinder, trakteret og kærtegnet,
 spiste, drak og legede med frugt og glas,
 mens eder, uanstændig tale og grov skæmt 390
 herskede omkring ham, ligesom fuglesang gør
 i forårstiden efter regn. Også moren
 var tilstede, men om hende ved jeg ikke mere
 end hvad der er sagt, og jeg kan knapt huske
 hende på dette tidspunkt; men jeg ser
 den henrivende dreng, som jeg så ham da,
 blandt de nedrige og falsk lystige,
 som en af dem der går med usvedent hår midt i
 den brændende ovn. Det har siden ofte forekommet 400
 mig, at det var som om han var balsameret
 af naturen, ved et eller andet særligt privilegium
 standset i sin vækst, bestemt til at leve,
 at være, at have været, komme og gå, som et barn
 og intet mere, ingen partner i de år
 som bær os fremad mod nød og skyld,
 smerte og fornedrelse; i sådan overflod
 smykkede skønhed ham på dette elendige sted.
 Således har jeg tænkt på ham tusinde gange,
 og sjældent anderledes, men han,
 Mary, har måske nu levet så han kan se 410
 med misundelse på dit navnløse barn, som sover
 uforstyrret ved siden af bjergkapellet.

Det var kun lidt mere end tre korte år
 før den tid jeg nu taler om nu, da jeg
 for første gang, en rejsende fra vore landlige bakker,
 var taget over tre hundrede km sydpå,*
 og jeg for første gang i mit liv hørte
 en kvindestemme ytre gudsbespottelse,
 så kvinden som hun er, når overgivet 420
 til åben skam, den offentlige lasts stolthed.
 Jeg skælvede virkelig i mit hjertes dyb;
 men pinen var næsten forsvundet,
 opsuget og begravet i dens virknings
 umådelighed. En barriere syntes straks
 kastet ind, som adskilte menneskeskikkelsen
 fra det menneskelige, splittede menneskeracen
 i to, men dog efterlod den samme ydre form.

* Wordsworth rejste til Cambridge i oktober 1787.

Distress of mind ensued upon this sight,
 And ardent meditation — afterwards
 A milder sadness on such spectacles 430
 Attended: thought, commiseration, grief,
 For the individual and the overthrow
 Of her soul's beauty; farther at that time
 Than this I was but seldom led; in truth
 The sorrow of the passion stopped me here.

I quit this painful theme, enough is said
 To shew what thoughts must often have been mine
 At theatres, which then were my delight —
 A yearning made more strong by obstacles 440
 Which slender funds imposed. Life then was new,
 The senses easily pleased; the lustres, lights,
 The carving and the gilding, paint and glare,
 And all the mean upholstery of the place,
 Wanted not animation in my sight,
 Far less the living figures on the stage,
 Solemn or gay, whether some beauteous dame
 Advanced in radiance through a deep recess
 Of thick-entangled forest, like the moon
 Opening the clouds; or sovereign king, announced 450
 With flourishing trumpets, came in full-blown state
 Of the world's greatness, winding round with train
 Of courtiers, banners, and a length of guards;
 Or captive led in abject weeds, and jingling
 His slender manacles; or romping girl
 Bounced, leapt, and pawed the air; or mumbling sire,
 A scarecrow pattern of old age, patched up
 Of all the tatters of infirmity,
 All loosely put together, hobbled in
 Stumping upon a cane, with which he smites 460
 From time to time the solid boards and makes them
 Prat somewhat loudly of the whereabouts
 Of one so overloaded with his years.
 But what of this? — the laugh, the grin, grimace,
 And all the antics and buffoonery,
 The least of them not lost, were all received
 With charitable pleasure. Through the night,
 Between the show, and many-headed mass
 Of the spectators, and each little nook
 That had its fray or brawl, how eagerly
 And with what flashes, as it were, the mind 470
 Turned this way, that way, sportive and alert
 And watchful, as a kitten when at play,
 While winds are blowing round her, among grass

Fortvivlelse fulgte på dette syn,
 og heftige overvejelser — senere
 ledsagede en mildere tristhed den slags optrin: 430
 bekymring, medlidenhed, sorg var hvad jeg følte
 for personen og omstyrningen af hendes
 sjæls skønhed; længere en dette
 blev jeg på den tid sjældent ført; i sandhed
 kummeren ved lidenskabens standsede mig her.

Jeg forlader dette pinefulde emne, nok er sagt
 til at vise hvilke tanker, jeg ofte må have haft
 i teatrene, som dengang var min lyst,
 en længsel gjort stærkere af forhindringer, 440
 som magre midler skabte. Livet var dengang nyt,
 sanserne let tilfredsstillet; lysekronerne, lysene,
 udskræingerne og forgyldningerne, maling og blændende
 skær og hele stedets vulgære polstrethed
 manglede ikke liv i mine øjne,
 langt mindre de levende figurer på scenen,
 alvorlige eller lystige, enten kom en eller anden
 smuk dame ud i stråleglans fra en tæt
 uigennemtrængelig skovs dybe skjul, ligesom månen
 der åbner skyerne; eller en øverste konge, meldt 450
 med gjaldende trompeter, kom med verdens storhed
 i fuldt udsprungen tilstand, bugtende sig af sted med et følge
 af hoffolk, bannere og en række livvagter; eller
 en fange blev ført af sted, ydmygende klædt og ringlende
 med sine tynde håndjern; eller en overstadige pige,
 hoppede, sprang, fægtede i luften; eller en mumlende far,
 et fugleskræmselbillede på alderdom, lappet
 sammen af alle skrøbelighedens laser
 og tilfældigt sat sammen, humpede ind
 med stive ben, mens han støtter sig til en stok, som 460
 han undertiden slår de solide brædderne med,
 og får dem til noget højrøstet at snakke om
 opholdsstedet for en så overlæsset med år.
 Men hvad betyder det! latteren, grinet, grimassen
 og alle narrestregerne og bajadseriet,
 selv det mindste af dem gik ikke tabt, blev alle modtaget
 med gavmild jubel. Aftenen igennem —
 mellem forestillingen, og tilskuernes
 mangelhovedet masse, og hver lille krog
 der havde sin strid eller klammeri — hvor ivrigt 470
 og med hvilke glimt, som det nu var,
 drejede sindet sig ikke her og der, oprømt og livligt
 og årvågent, som en kattekillings der leger,
 mens vindene blæser omkring hende

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

And rustling leaves. Enchanting age and sweet,
Romantic almost, looked at through a space,
How small, of intervening years! For then,
Though surely no mean progress had been made
In meditations holy and sublime,
Yet something of a girlish childlike gloss
Of novelty survived for scenes like these. 480
Pleasure that had been handed down from times
When at a country playhouse, having caught
In summer through the fractured wall a glimpse
Of daylight, at the thought of where I was
I gladdened more than if I had beheld
Before me some bright cavern of romance,
Or than we do when on our beds we lie
At night, in warmth, when rains are beating hard.

The matter which detains me now will seem
To many neither dignified enough 490
Nor arduous, and is doubtless in itself
Humble and low, yet not to be despised
By those who have observed the curious props
By which the perishable hours of life
Rest on each other, and the world of thought
Exists and is sustained. More lofty themes,
Such as at least do wear a prouder face,
Might here be spoken of; but when I think
Of these I feel the imaginative power
Languish within me. Even then it slept, 500
When, wrought upon by tragic sufferings,
The heart was full — amid my sobs and tears
It slept, even in the season of my youth.
For though I was most passionately moved,
And yielded to the changes of the scene
With most obsequious feeling, yet all this
Passed not beyond the suburbs of the mind.
If aught there were of real grandeur here
'Twas only then when gross realities,
The incarnation of the spirits that moved 510
Amid the poet's beauteous world — called forth
With that distinctness which a contrast gives,
Or opposition—made me recognise
As by a glimpse, the things which I had shaped
And yet not shaped, had seen and scarcely seen,
Had felt, and thought of in my solitude.

mellem græs og raslende blade. En fortryllende tid og yndig,
 næsten romantisk, betragtet i afstand, hvor lille er den,
 af de mellemliggende år! For dengang
 skønt der sandelig ikke var blevet gjort ringe fremskridt
 med hensyn til hellige og ophøjede betragtninger,
 så overlevede der dog for optrin som disse noget af et
 skær af en uskyldig pigeagtigt nysgerrighed, 480
 fornøjelser der er gået i arv fra tider,
 hvor jeg i et landligt skuespilhus, idet jeg om sommeren
 havde fanget et glimt af dagslyset gennem
 de revnede vægge, frydede mig mere ved tanken
 om hvor jeg var, end hvis jeg havde set en eller
 anden strålende ridderromans-grotte foran mig,
 eller end vi gør når vi ligger i vore senge
 om natten, varmt, når regnen pisker ned.

Den sag som her opholder mig, vil af mange
 synes hverken tilstrækkelig værdig 490
 eller vanskelig og er utvivlsomt i sig selv
 ydmyg og simpel, dog vil den ikke foragtes af dem,
 der har bemærket de besynderlige stivere,
 ved hvilke livets forgængelige timer
 bygger på hinanden og tankeverden
 eksisterer og bæres oppe. Mere ophøjede emner
 sådanne som i det mindste bærer et stoltere ansigt,
 kunne man tale om her; men når jeg tænker
 på disse føler jeg fantasien
 vansmægte inden i mig. Selv når hjertet 500
 var fuldt under indtryk af tragiske lidelser,
 sov den – midt mellem mine hulk og tårer
 sov den, selv i min ungdomstid.
 Thi skønt jeg var yderst heftigt bevæget
 og gav efter for de forskellige sceneskift
 med højst underdanig følelse, kom dog alt dette
 ikke hinsides mit sinds forstæder.
 Hvis der fandtes noget her af virkelig storhed,
 var det kun da, når de grove realiteter,*
 legemliggørelsen af ånderne der bevægede sig 510
 midt i digterens skønne verden, – fremkaldt
 med den tydelighed som kontrast eller
 modsætning giver, – fik mig til at erkende
 som i glimt, tingene jeg havde skabt og
 dog ikke havde skabt, havde set og næppe set,
 havde følt og tænkt på i min ensomhed.

* grove realiteter: det der sker på scenen.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

Pass we from entertainments that are such
Professedly, to others titled higher,
Yet, in the estimate of youth at least,
More near akin to these than names imply: 520
I mean the brawls of lawyers in their courts
Before the ermined judge, or that great stage
Where senators, tongue-favored men, perform,
Admired and envied. Oh, the beating heart,
When one among the prime of these rose up,
One of whose name from childhood we had heard
Familiarly, a household term, like those
The Bedfords, Glocesters, Salisburys of old
Which the fifth Harry talks of. Silence, hush,
This is no trifler, no short-flighted wit, 530
No stammerer of a minute, painfully
Delivered. No, the orator hath yoked
The hours, like young Aurora, to his car —
O presence of delight, can patience e'er
Grow weary of attending on a track
That kindles with such glory? Marvellous,
The enchantment spreads and rises, all are rapt
Astonished; like a hero in romance
He winds away his never-ending horn;
Words follow words, sense seems to follow sense: 540
What memory and what logic!, till the strain
Transcendent, superhuman as it is,
Grows tedious even in a young man's ear.

These are grave follies; other public shows
The capital city teems with of a kind
More light, and where but in the holy church?
There have I seen a comely bachelor,
fresh from a toilette of two hours, ascend
The pulpit, with seraphic glance look up,
and in a tone elaborately low 550
Beginning, lead his voice through many a maze
A minuet course, and, winding up his mouth
From time to time into an orifice
Most delicate, a lurking eyelet, small
And only not invisible, again
Open it out, diffusing thence a smile
Of rapt irradiation exquisite.
Meanwhile the Evangelists, Isaiah, Job,

Bevæger vi os fra forestillinger, som angiveligt
 er af denne art, til andre der kaldes af højere art,
 men som ikke desto mindre i ungdommens vurdering
 er nærmere beslægtet med disse, end navnene antyder; 520
 jeg tænker på sagførers skænderi i deres retssale
 foran den hermelinsklædte dommer, eller den store scene
 hvor senatorer, tungefærdig-begunstigede mænd optræder,
 beundret og misundt. Åh, det bankende hjerte
 når én blandt de fremmeste af dem rejste sig,
 én hvis navn vi var velbekendt med fra barndommen,
 et hverdagsord, lig Bedford'erne,
 Gloucester'ne, Salisbury'er fra gamle dage,
 som den femte Harry taler om. Stilhed, tys,*
 dette er ingen ubetydelighed, intet kortflyvende vittigt hoved, 530
 ingen stammers minutlange indlæg, pinligt
 leveret. Nej, taleren har spændt timerne for åget,
 ligesom unge Aurora til sin vogn,
 oh frydens tilstedeværelse, kan tålmodighed
 nogensinde blive træt af at følge et spor
 der tændes med sådan pragt? Vidunderligt,
 trylleriet breder sig og stiger, alle er henført
 forbløffet, lig en helt i en ridderfortælling
 blæser han i sit vedholdne horn:
 ord følger på ord, mening synes at følge på mening, 540
 hvad med hukommelse, og hvad med logik! — indtil tonen,
 der overstråler alt, overmenneskelig som den er,
 bliver kedsommelig selv i et ungt menneskes øre.

Disse er alvorlige dårskaber; hovedstaden myldrer
 af andre offentlige forestillinger af en mere let
 karakter, og hvor ellers end i den hellige kirke.
 Der har jeg set en net ungarl,
 frisk fra et toilette af to timers varighed, bestige
 prædikestolen, se op med et serafisk blik,
 og idet han først begynder i en sagte kunstlet tone, 550
 fører han sin stemme gennem mangan en labyrint,
 en menuetagtig kurs, undertiden trækker
 han sin mund sammen til en åbning,
 yderst delikat, et lurende hul, lille
 og kun lige ikke usynlig, åbner den
 så atter og udspreder derpå et smil,
 der skinner af udsøgt henrykkelse.
 I mellemtiden må evangelisterne, Esajas, Job,

* Taleren er William Pitt den Yngre, med en enkelt pause premierminister 1783-1806. — Den femte Harry er Henrik d. V., som i Shakespeares skuespil af samme navn forudsiger at Bedford'erne osv. vil blive hverdagsord på grund af deres rolle i slaget ved Agincourt (Norton).

Moses, and he who penned the other day
The Death of Abel, Shakespear, Doctor Young, 560
 And Ossian — doubt not, 'tis the naked truth —
 Summoned from streamy Morven, each and all
 Must in their turn lend ornament and flowers
 To entwine the crook of eloquence with which
 This pretty shepherd, pride of all the plains,
 Leads up and down his captivated flock.

I glance but at a few conspicuous marks,
 Leaving ten thousand others that do each,
 In hall or court, conventicle, or shop,
 In public room or private, park or street, 570
 With fondness reared on his own pedestal,
 Look out for admiration. Folly, vice,
 Extravagance in gesture, mien and dress,
 And all the strife of singularity,
 Lies to the ear, and lies to every sense,
 Of these and of the living shapes they wear
 There is no end. Such candidates for regard,
 Although well pleased to be where they were found,
 I did not hunt after or greatly prize,
 Nor made unto myself a secret boast 580
 Of reading them with quick and curious eye,
 But as a common produce, things that are
 Today, tomorrow will be, took of them
 Such willing note as, on some errand bound
 Of pleasure or of love, some traveller might,
 Among a thousand other images,
 Of sea-shells that bestud the sandy beach,
 Or daisies swarming through the fields in June.

But foolishness, and madness in parade,
 Though most at home in this their dear domain, 590
 Are scattered everywhere, no rarities,
 Even to the rudest novice of the schools.
 O friend, one feeling was there which belonged
 To this great city by exclusive right:
 How often in the overflowing streets
 Have I gone forwards with the crowd, and said
 Unto myself, 'The face of every one
 That passes by me is a mystery.'
 Thus have I looked, nor ceased to look, oppressed

Moses og ham som forleden dag skrev
The Death of Abel, Shakespeare, Doktor Young* 560
 og Ossian — betvivl det ikke, det er den nøgne sandhed —
 hidkaldt fra flodrige Morven, hver og én†
 efter tur give ornamenter og blomster
 til at flette omkring veltalenhedens stav,
 med hvilken denne kønne hyrde, slettens stolthed
 fører sin fængslede flok op og ned.

Jeg stirrer blot på et par iøjnefaldende tegn
 efterladende titusinde andre som hver,
 i hal eller gård, forsamling eller butik, 570
 i offentlige eller afsides rum, park eller gade,
 kærligt stillet op på deres egen piedestal,
 er på udkig efter beundring. Tåbelighed, last,
 ekstravagance i fagter, udseende og klædedragt,
 og hele kappestriden om at være særegen,
 løgne for øret og løgne for enhver sans,
 på disse, og af de levende former de bærer,
 er der ingen ende. Sådanne kandidater til min agtelse,
 skønt godt tilfreds med at være der, hvor de blev fundet,
 jagede jeg ikke efter eller satte større pris på, 580
 pralede heller ikke hemmeligt over at jeg
 kunne læse dem med hurtigt og nysgerrigt blik;
 men som et almindeligt produkt, — ting som er der
 i dag og vil være der i morgen — mærkede mig dem ligeså
 villigt, som en eller anden rejsende, der udfører
 et ærinde af lyst eller kærlighed, kunne gøre
 mellem tusind andre billeder af muslingeskaller,
 der besætter den sandfyldte strand,
 eller tusindfryd der vrimler ud over markerne i juni.

Men disse opvisninger af naragtighed og galskab,
 skønt mest hjemme i dette deres eget område, 590
 er strøet allevegne, uden undtagelser,
 selv til den tarveligste nybegynder på universiteterne.
 Åh ven, én følelse var der som
 denne store by havde eneret til:
 hvor ofte har jeg ikke i de overfyldte gader
 fulgtes med mængden og sagt
 til mig selv: „Hvert eneste ansigt
 som passerer mig er et mysterium.” Således
 har jeg kigget og er ikke holdt op med at kigge, knuget

* *The Death of Abel*: et populært skuespil af tyskeren Solomon Gessner. — Doktor Young: Edward Young's *Night Thoughts* (1742-45).

† Morven: nordvestkysten af Skotland.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

By thoughts of what, and whither, when and how, 600
Until the shapes before my eyes became
A second-sight procession, such as glides
Over still mountains, or appears in dreams,
And all the ballast of familiar life —
The present, and the past, hope, fear, all stays,
All laws of acting, thinking, speaking man —
Went from me, neither knowing me, nor known.
And once, far travelled in such mood, beyond
The reach of common indications, lost
Amid the moving pageant, 'twas my chance 610
Abruptly to be smitten with the view
Of a blind beggar, who, with upright face,
Stood propped against a wall, upon his chest
Wearing a written paper, to explain
The story of the man, and who he was.
My mind did at this spectacle turn round
As with the might of waters, and it seemed
To me that in this label was a type
Or emblem of the utmost that we know
Both of ourselves and of the universe, 620
And on the shape of this unmoving man,
His fixèd face and sightless eyes, I looked,
As if admonished from another world.

Though reared upon the base of outward things,
These chiefly are such structures as the mind
Builds for itself. Scenes different there are,
Full-formed, which take, with small internal help,
Possession of the faculties: the peace
Of night, for instance, the solemnity
Of Nature's intermediate hours of rest 630
When the great tide of human life stands still,
The business of the day to come unborn,
Of that gone by locked up as in the grave;
The calmness, beauty, of the spectacle,
Sky, stillness, moonshine, empty streets, and sounds
Unfrequent as in deserts; at late hours
Of winter evenings when unwholesome rains
Are falling hard, with people yet astir,
The feeble salutation from the voice
Of some unhappy woman now and then 640
Heard as we pass, when no one looks about,
Nothing is listened to. But these I fear

af tanker om hvad og hvorhen, når og hvordan, 600
indtil skikkelserne foran mine øjne blev
en procession, set med seerevne, sådan en, som glider*
over stille bjerge eller forekommer i drømme,
og hele ballasten af velkendt liv,
nutiden og fortiden, håb, frygt, alle ophold,
alle det handlende, tænkende, talende menneskes love
forlod mig, hverken kendte mig eller var kendt.
Og engang, da jeg var rejst langt i et sådant humør,
hinsides almindelige anvisningers rækkevidde,
fortabt midt i dette myldrende optog, var det mit held 610
pludselig at blive ramt af synet
af en blind tigger, som stod med løftet ansigt
støttet mod en mur, mens han bar
et beskrevet stykke papir på brystet til at forklare
sin historie og hvem han var.
Ved dette skue vendte mit sind sig om
som ved vandes styrke, og det syntes mig,
at det, der stod på denne seddel, var et billede
eller symbol på det yderste vi ved
både om os selv og universet; 620
og på denne ubevægelige mands skikkelse,
hans stivnede ansigt og blinde øjne, kiggede jeg,
som var det en påmindelse fra en anden verden.

Skønt opdraget på de ydre tings grund,†
er strukturer som disse hovedsagelig nogle sindet
selv bygger. Der findes andre scener —
fuldt dannet, som med en lille indre hjælp tager
åndsevnerne i besiddelse: — nattens fred,
for eksempel; højtiden ved
naturens hvile i de mellemliggende timer, 630
når menneskelivets store flod står stille;
den kommende ufødte dags forretninger,
den forbigangnes, låst inde som i graven;
omgivelsernes ro og skønhed, himlen,
stilheden, måneskinnet, tomme gader, og lyde,
sjældne som i en ørken; i vinteraftenens
sene timer når en usund hård regn falder,
med folk endnu på benene,
og den sagte hilsen fra en eller
anden ulykkelig kvinde, hørt nu og da 640
mens vi passerer, når ingen ser sig omkring,
er der intet at lytte til. Men jeg bange for at disse ting

* Jvf. spøgelsesrytterne i *En aftenvandring* l. 179-87.

† Den empiristiske opfattelse.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

Are falsely catalogued: things that are, are not,
Even as we give them welcome, or assist —
Are prompt, or are remiss. What say you then
To times when half the city shall break out
Full of one passion, vengeance, rage, or fear,
To executions, to a street on fire,
Mobs, riots, or rejoicings? From those sights
Take one, an annual festival, the fair 650
Holden where martyrs suffered in past time,
And named of St. Bartholomew, there see
A work that's finished to our hands, that lays,
If any spectacle on earth can do,
The whole creative powers of man asleep.
For once the Muse's help will we implore,
And she shall lodge us — wafted on her wings
Above the press and danger of the crowd —
Upon some showman's platform. What a hell
For eyes and ears, what anarchy and din 660
Barbarian and infernal, — 'tis a dream
Monstrous in colour, motion, shape, sight, sound.
Below, the open space, through every nook
Of the wide area, twinkles, is alive
With heads; the midway region and above
Is thronged with staring pictures and huge scrolls,
Dumb proclamations of the prodigies;
And chattering monkeys dangling from their poles,
And children whirling in their roundabouts;
With those that stretch the neck, and strain the eyes, 670
And crack the voice in rivalry, the crowd
Inviting; with buffoons against buffoons
Grimacing, writhing, screaming; him who grinds
The hurdy-gurdy, at the fiddle weaves,
Rattles the salt-box, thumps the kettle-drum,
And him who at the trumpet puffs his cheeks,
The silver-collared negro with his timbrel,
Equestrians, tumblers, women, girls, and boys,
Blue-breeched, pink-vested, and with towering plumes.
All moveables of wonder from all parts 680
Are here, albinos, painted Indians, dwarfs,
The horse of knowledge, and the learned pig,
The stone-eater, the man that swallows fire,
Giants, ventriloquists, the invisible girl,

er falskt katalogiseret; ting som er til, er ikke til
 sådan som vi byder dem velkommen, eller står dem bi,
 skønt vi er villige eller sene til det. Hvad siger du så*
 til de tider, hvor den halve by, opfyldt af én følelse,
 hævn, raseri eller frygt, vil bryder ud
 i henrettelser, i en brændende gade,
 pøbelopløb, tumulter, eller jubel? Af disse billeder
 vælg et enkelt, en årlig festival, markedet der holdes, 650
 hvor martyrer led i fordums tid
 og kaldet Skt. Bartholomæus, og se dér
 et arbejde fuldt færdigt ved hånden, som,
 hvis noget skuespil på jorden kan, får
 alle menneskets skabende kræfter til at sove.
 For en gang skyld vil vi bønfalde Musen om hjælp,
 og hun skal give os ly, – ført på hendes vinger
 over mængdens trængsel og farlighed, –
 på en eller anden forevisers platform. Hvilket helvede
 for øjne og øre, hvilket anarki og hvilken larm, 660
 barbarisk og djævelsk, – det er en drøm,
 skrækkindjagende i farve, bevægelse, form, syn og lyd.
 Nedenunder, i enhver krog af det store areal,
 blinker den åbne plads, er levende
 med hoveder; området midtvejs og ovenover
 vrimler med stirrende billeder og gigantiske opslag,
 stumme bekendtgørelser af vidunderne;
 og snakkende aber, dinglede fra deres stænger,
 og børn der hvirvler rundt i deres karruseller;
 med dem som strækker hals og anstrenger øjnene† 670
 og knækker stemmen over i medbejlen om
 mængdens gunst; med spasmagere mod spasmagere
 idet de laver grimasser, vrider sig, skriger; ham der drejer
 liren, væver på fiolen, rasler
 med saltæskan, slår på kedeltrommen,‡
 og ham som spiller sine kinder ud på trompeten,
 den sølvhalsbådede neger med sin tamburin,
 ryttere, akrobater, kvinder, piger og drenge,
 blåbukse, lyserødtklædte og med kolossale fjer.
 Alle bevægelige forunderligheder fra alle steder 680
 er her, albinoer, malede indianere, dværge,
 den kloge hest og den lærte gris,
 stenspiseren, manden der sluger ild
 kæmper, bugtalere, den usynlige pige,

* L. 643-45: 'ting som er ... forsømmelige.' 1850-udgaven l. 669-70 giver: „ting som er til, er ikke til sådan som sindet reagerer på dem, og hjertet er hurtigt eller langsomt til at føle noget for dem.”

† 'levende med hoveder ... med dem som ...'

‡ saltæske: rytmeinstrument, som en kalabas.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

The bust that speaks and moves its goggling eyes,
The waxwork, clockwork, all the marvellous craft
Of modern Merlins, wild beasts, puppet-shows,
All out-o'-th'-way, far-fetched, perverted things,
All freaks of Nature, all Promethean thoughts
Of man, his dulness, madness, and other feats, 690
All jumbled up together to make up
This parliament of monsters. Tents and booths
Meanwhile, as if the whole were one vast mill,
Are vomiting, receiving, on all sides,
Men, women, three-years' children, babes in arms.

O, blank confusion, and a type not false
Of what the mighty city is itself
To all, except a straggler here and there,
To the whole swarm of its inhabitants, 700
An undistinguishable world to men,
The slaves unrespited of low pursuits,
Living amid the same perpetual flow
Of trivial objects, melted and reduced
To one identity by differences
That have no law, no meaning, and no end —
Oppression under which even highest minds
Must labour, whence the strongest are not free.
But though the picture weary out the eye,
By nature an unmanageable sight, 710
It is not wholly so to him who looks
In steadiness, who hath among least things
An under-sense of greatest, sees the parts
As parts, but with a feeling of the whole.
This, of all acquisitions first, awaits
On sundry and most widely different modes
Of education, nor with least delight
On that through which I passed. Attention comes,
And comprehensiveness and memory,
From early converse with the works of God
Among all regions, chiefly where appear 720
Most obviously simplicity and power.
By influence habitual to the mind
The mountain's outline and its steady form
Gives a pure grandeur, and its presence shapes
The measure and the prospect of the soul
To majesty: such virtue have the forms
Perennial of the ancient hills, nor less
The changeful language of their countenances

busten der taler og bevæger sine udstående øjne,
 voksfigurer, urværk og de moderne Merlin'eres
 hele vidunderlige kunst, vilde dyr, dukketeatre,
 alle usædvanlige, forskruede, unaturlige ting,
 naturens misfostre, alle menneskets prometheuske
 tanker, hans sløvhed, galskab og deres bedrifter, 690
 alt rodet sammen for at udgøre
 et parlament af monstre. I mellemtiden,
 som om det hele var én vældig fabrik,
 udspyr, modtager telte og boder, på alle sider,
 mænd, kvinder, treårs børn, og spædbørn.

Oh, det er ren og skær forvirring og et ikke falsk
 symbol på, hvad den mægtige by selv er
 for alle, bortset fra en omstrejfer her og der,
 for hele sværmen af indbyggere;
 en karakterløs verden for mennesker, 700
 de uophørlige slaver af lav stræben,
 der lever midt i den samme endeløse strøm
 af trivielle genstande, smeltet og reduceret
 til en eneste identitet ved forskelligheder,
 der ikke har nogen lov, ingen betydning og ingen slutning.
 En undertrykkelse som selv de højeste ånder
 må arbejde under, hvorfra de stærkeste ikke er fritaget.
 Men skønt billedet trætter øjet —
 af natur er det et uhåndterligt syn —
 er det ikke helt sådan for ham, der kigger 710
 uden at rokkes, som blandt de mindste ting har
 en underliggende fornemmelse af storhed, ser delene*
 som dele, men med en følelse af helhed.
 Dette, af alle erhvervelser den vigtigste, har
 adskillige og yderst vidt forskellige måder
 af uddannelse i vente, og er ikke med mindst fryd den,
 gennem hvilken jeg passerede. Opmærksomhed
 og omfattende forståelse og hukommelse
 kommer fra det hellige samkvem med Guds værk
 i alle egne; hovedsageligt der hvor 720
 enkelthed og kraft tydeligst kommer til syne.
 Ved tilvante påvirkninger giver
 bjergets omrids og dets urokkelige form
 en ren storhed til sindet, og dets tilstedeværelse
 former sjælens omfang og landskab
 til majestæt; sådan magt har de
 ældgamle bakkers evige former, deres
 udtryks foranderlige sprog får heller ikke

* underliggende fornemmelse: på engelsk *under-sense*: under-sans. Se endvidere note til 6, 490.

THE PRELUDE. BOOK SEVENTH

Gives movement of the thoughts, and multitude,
With order and relation. This (if still, 730
As hitherto, with freedom I may speak,
And the same perfect openness of mind,
Not violating any just restraint,
As I would hope, of real modesty),
This did I feel in that vast receptacle.
The spirit of Nature was upon me here,
The soul of beauty and enduring life
Was present as a habit, and diffused,
Through meagre lines and colours, and the press
Of self-destroying, transitory things, 740
Composure and ennobling harmony.

mindre tankerne, uanset hvor talrige, til at bevæge sig,
i orden og forbundet med hinanden. Dette 730
(hvis jeg endnu, som hidtil, kan tale frit,
og med det samme fuldstændigt åbne sind,
uden at krænke nogen retfærdig begrænsning,
håber jeg, af virkelig beskedenhed),
dette følte jeg på dette vældige samlingssted.
Naturens ånd var over mig her;
skønheden og det varige livs sjæl
var tilstede som en vane og spredte,
gennem tynde linjer og farver og presset
fra selvødelæggende, flygtige ting, 740
ro og forædlende harmoni.

Book Eighth

Retrospect: Love of Nature Leading to Love of Mankind

What sounds are those, Helvellyn, which are heard
Up to thy summit, through the depth of air
Ascending as if distance had the power
To make the sounds more audible? What crowd
Is yon, assembled in the gay green field?
Crowd seems it, solitary hill, to thee,
Though but a little family of men,
Twice twenty, with their children and their wives,
And here and there a stranger interspersed.
It is a summer festival, a fair, 10
Such as — on this side now, and now on that,
Repeated through his tributary vales —
Helvellyn, in the silence of his rest
Sees annually, if storms be not abroad
And mists have left him an unshrouded head.
Delightful day it is for all who dwell
In this secluded glen, and eagerly
They give it welcome. Long ere heat of noon,
Behold the cattle are driven down; the sheep
That have for traffic been culled out are penned 20
In cotes that stand together on the plain
Ranged side by side; the chaffering is begun;
The heifer lows uneasy at the voice
Of a new master; bleat the flocks aloud.
Booths are there none: a stall or two is here,
A lame man, or a blind (the one to beg,
The other to make music); hither too
From far, with basket slung upon her arm
Of hawker's wares, books, pictures, combs, and pins,
Some aged woman finds her way again, 30
Year after year a punctual visitant;
The showman with his freight upon his back,
And once perchance in lapse of many years,
Prouder itinerant — mountebank, or he
Whose wonders in a covered wain lie hid.
But one is here, the loveliest of them all,
Some sweet lass of the valley, looking out
For gains, and who that sees her would not buy?

Ottende bog

Tilbageblik: kærlighed til naturen fører til kærlighed til mennesket

Hvad er det for lyde, Helvellyn, som kan høres
helt op til din tinde, stigende op gennem luftens dyb,
som om afstanden havde magt til at gøre lyden
mere hørlig? Hvad er det for en menneskemængde
derhenne, samlet på den skønne grønne mark?
For dig, enlige høj, synes den en mængde,
skønt det blot er en lille gruppe mænd,
to gange tyve, med deres børn og koner,
og her og der en fremmed blandet ind imellem.
Det er en sommerfestival, et marked, 10
sådan et som Helvellyn, snart på den ene side
snart på den anden, gentaget i hans tilstødende dale,
ser hvert år i sin tavse hvile,
med mindre storme ikke er ude, og tåger
har efterladt ham en ubedækket top.
En dejlig dag er det for alle, som bor
i denne isolerede dal, og ivrigt
hilser de den velkommen. Se kvæget der længe
før middagsheden er drevet ned; fårene som
med handel for øje er samlet sammen 20
og lukket inde i fårefolde, der er anbragt på sletten
i række ved siden af hinanden; man er begyndt
at tinge; kvien brøler uroligt ved lyden af
en ny herres stemme; flokken bræger højt.
Boder er der ingen af; et stade eller to er her,
en halt mand eller en blind (den ene for at tigge,
den anden for at lave musik); hertil finder også,
fra en fjern egn, med en kurv slynget over armen
med bissekræmmervarer, bøger, billeder, kamme og nåle,
en eller anden aldrende kvinde vej igen, 30
år efter år en punktlig gæst;
foreviseren med sin fragt på ryggen,
og engang måske efter en periode på mange år,
stoltere omrejsende, en kvaksalver eller ham
hvis underværker ligger skjult på en overdækket vogn.
Men én er her, den mest henrivende af dem alle,
en yndig pige fra dalen, på jagt efter
fortjeneste, og hvem ville ikke købe, som ser hende?

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Fruits of her father's orchard, apples, pears
(On that day only to such office stooping), 40
She carries in her basket, and walks round
Among the crowd, half pleased with, half ashamed
Of her new calling, blushing restlessly.
The children now are rich, the old man now
Is generous, so gaiety prevails
Which all partake of, young and old.

Immense
Is the recess, the circumambient world
Magnificent, by which they are embraced.
They move about upon the soft green field;
How little they, they and their doings, seem, 50
Their herds and flocks about them, they themselves,
And all which they can further or obstruct —
Through utter weakness pitiably dear,
As tender infants are — and yet how great,
For all things serve them: them the morning light
Loves as it glistens on the silent rocks,
And them the silent rocks, which now from high
Look down upon them, the reposing clouds,
The lurking brooks from their invisible haunts,
And old Helvellyn, conscious of the stir, 60
And the blue sky that roofs their calm abode.

With deep devotion, Nature, did I feel
In that great city what I owed to thee:
High thoughts of God and man, and love of man,
Triumphant over all those loathsome sights
Of wretchedness and vice, a watchful eye,
Which, with the outside of our human life
Not satisfied, must read the inner mind.
For I already had been taught to love
My fellow-beings, to such habits trained 70
Among the woods and mountains, where I found
In thee a gracious guide to lead me forth
Beyond the bosom of my family,
My friends and youthful playmates. 'Twas thy power
That raised the first complacency in me,
And noticeable kindness of heart,
Love human to the creature in himself
As he appeared, a stranger in my path,
Before my eyes a brother of this world —
Thou first didst with those motions of delight 80
Inspire me. I remember, far from home
Once having strayed while yet a very child,

Frugter fra hendes fars frugthave, æbler, pærer
 (kun på denne dag nedværdiger hun sig til et sådant hverv), 40
 bær hun i sin kurv og går rundt i mængden,
 halvt fornøjet med, halvt flov over
 sin nye stilling, rødmende uophørligt.
 Børnene er nu rige, den gamle mand er
 nu gavmild, så lystighed hersker,
 som alle tager del i, unge og gamle.

Umådelig

er denne afkrog og storslået den omgivende
 verden, som de er omfavnet af.
 De bevæger sig omkring på den bløde grønne mark;
 hvor små de synes, de og deres gøremål, 50
 deres hjerde og flokke omkring dem, dem selv,
 og alt som de kan fremme eller hindre —
 ved deres fuldkommen svaghed, ynkverdigt kære
 som spædbørn er — og dog hvor store,
 for alle ting tjener dem: morgenlyset elsker dem
 idet det glitrer på de tavse klipper;
 og de tavse klipper, som nu ser ned på dem
 fra det høje; de hvilende skyer;
 og de stiltfærdige bække fra deres usynlige tilholdssteder;
 og gamle Helvellyn, bevidst om røret; og den blå himmel 60
 der er et tag, der dækker deres rolige bolig.

Med dyb hengivenhed, natur, følte jeg
 i den store by hvad jeg skyldte dig: høje tanker
 om Gud og mennesket, kærlighed til mennesket,
 der sejrede over alle de afskyelige syn
 af usselhed og last; et årvågent øje
 som misfornøjet med menneskelivets ydre,
 må læse det indre sind.
 Thi jeg havde allerede lært at elske 70
 mine medskabninger, opøvet til sådanne vaner
 blandt skove og bjerge, hvor jeg i dig
 fandt en nådig leder til at føre mig videre
 hinsides min families skød, mine venner
 og ungdommelige kammerater. Det var din magt,
 der vækkede den første rolige tilfredshed i mig
 og hjertets mærkbare venlighed,
 menneskekærlighed til mennesket selv,
 således som det fremstår, en fremmed på min sti,
 for mine øjne en bror af denne verden —
 du inspirerede mig først til disse frydefulde 80
 følelser. Jeg husker, mens jeg strejfede om
 langt hjemme fra, endnu et rent barn,

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

I saw a sight, and with what joy and love!
It was a day of exhalations spread
Upon the mountains, mists and steam-like fogs
Redounding everywhere, not vehement,
But calm and mild, gentle and beautiful,
With gleams of sunshine on the eyelet spots
And loopholes of the hills, wherever seen,
Hidden by quiet process, and as soon 90
Unfolded, to be huddled up again;
Along a narrow valley and profound
I journeyed, when aloft above my head,
Emerging from the silvery vapours, lo,
A shepherd and his dog, in open day.
Girt round with mists they stood, and looked about
From that enclosure small, inhabitants
Of an aërial island floating on,
As seemed, with that abode in which they were,
A little pendant area of grey rocks, 100
By the soft wind breathed forward. With delight
As bland almost, one evening I beheld,
And at as early age (the spectacle
Is common, but by me was then first seen),
A shepherd in the bottom of a vale,
Towards the centre standing, who with voice,
And hand waved to and fro as need required,
Gave signal to his dog, thus teaching him
To chace along the mazes of steep crags
The flock he could not see. And so the brute, 110
Dear creature, with a man's intelligence,
Advancing, or retreating on his steps,
Through every pervious strait, to right or left,
Thridded a way unbaffled, while the flock
Fled upwards from the terror of his bark
Through rocks and seams of turf with liquid gold
Irradiate, that deep farewell light by which
The setting sun proclaims the love he bears
To mountain regions.

Beauteous the domain
Where to the sense of beauty first my heart 120
Was opened; tract more exquisitely fair
Than in that paradise of ten thousand trees,
Or Gehol's famous gardens, in a clime
Chosen from widest empire, for delight

at jeg så et syn, og med hvilken glæde og kærlighed!
 Det var en dag med dis bredt ud
 over bjergene, damp og emagtig tåge
 hvirvlede rundt allevegne, ikke voldsomt,
 men behersket og sagte, blidt og smukt, —
 med glimt, gennem småhuller og åbninger,
 af solskin på bakkerne, der overalt var
 skjult af den stille proces — og ikke så snart 90
 foldet ud, før atter trængt sammen;
 jeg rejste gennem en snæver og dyb dal,
 da se! højt over mit hoved,
 dukkede en hyrde med sin hund frem
 af den sølvhvide damp, i fuldt dagslys;
 de stod omspændt af tåge og så sig om
 fra den lille indhegning, indbyggere
 på en luftig ø der svævede af sted,
 syntes det, med den bolig de boede i,
 en lille hængende grå klippegrund, 100
 blæst fremad af den blide vind. Med en glæde
 næsten ligeså mild, så jeg en aften,
 og i en ligeså tidlig alder (synet er almindeligt,
 men jeg så det da for første gang)
 en hyrde stå i bunden af en dal,
 omtrent i midten, som med røst
 og hånd, som han efter behov vinkede frem og tilbage med,
 signalerede til sin hund, og på denne måde lærte ham
 at jage flokken han ikke kunne se ad de ujævne
 klippers labyrinter. Og dyret, 110
 det kære væsen, med mands intelligens,
 idet det gik frem eller tilbage
 gennem enhver farbar passage, til højre eller venstre,
 fandt således uden at forvirres vej, medens flokken
 af skræk for hans gøen flygtede opad
 mellem klipper og over lag af græs, beskinnet
 med strålende guld, det dybe farvede lys med hvilket
 den nedgående sol erklærer sin kærlighed
 til bjergregioner.

Smuk var den egn
 hvor mit hjerte for første gang åbnede sig 120
 for skønhedssansen; en strækning mere udsøgt fager
 end de titusinde træers paradisi
 eller Gehols berømte haver, anlagt under
 det mest vidtstrakte kejserrige himmel, skabt

Of the Tartarian dynasty composed
 Beyond that mighty wall, not fabulous
 (China's stupendous mound!) by patient skill
 Of myriads, and boon Nature's lavish help:
 Scene linked to scene, and ever-growing change,
 Soft, grand, or gay, with palaces and domes 130
 Of pleasure spangled over, shady dells
 For eastern monasteries, sunny mounds
 With temples crested, bridges, gondolas,
 Rocks, dens and groves of foliage, taught to melt
 Into each other their obsequious hues,
 Going and gone again, in subtile chace,
 Too fine to be pursued, or standing forth
 In no discordant opposition, strong
 And gorgeous as the colours side by side
 Bedded among the plumes of tropic birds; 140
 And mountains over all, embracing all,
 And all the landscape endlessly enriched
 With waters running, falling, or asleep.

But lovelier far than this the paradise
 Where I was reared, in Nature's primitive gifts
 Favored no less, and more to every sense
 Delicious, seeing that the sun and sky,
 The elements, and seasons in their change,
 Do find their dearest fellow-labourer there
 The heart of man, — a district on all sides 150
 The fragrance breathing of humanity,
 Man free, man working for himself, with choice
 Of time, and place, and object; by his wants,
 His comforts, native occupations, cares,
 Conducted on to individual ends
 Or social, and still followed by a train,
 Unwooded, unthought-of even: simplicity,
 And beauty, and inevitable grace.

Yea, doubtless, at any age when but a glimpse
 Of those resplendent gardens, with their frame 160
 Imperial, and elaborate ornaments,
 Would to a child be transport over-great,
 When but a half-hour's roam through such a place
 Would leave behind a dance of images
 That shall break in upon his sleep for weeks,
 Even then the common haunts of the green earth

til glæde for det tatariske dynasti,*
 bag hin mægtige ikke sagnagtige mur,
 (Kinas utrolige jordvold!) ved myriaders
 tålmodige kunnen og gavmilde naturs ødsle hjælp;
 scene føjet til scene, og stedse-groende forandring,
 blød, storslået eller broget, overstrøet med 130
 paladser og lystslotte, skyggefulde dale
 til østlige klostre, solrige bakkedrag
 toppet med templer, broer, gondoler,
 klipper, huler og løvrige lunde, der har lært
 at smelte deres lydige kulører ind i hinanden,
 de forsvinder og forsvinder atter i en subtil jagt,
 for fine til at forfølge; eller de står frem
 uden disharmoniske kontraster, stærke og
 ypperlige, som farverne der er plantet
 side om side på tropiske fugles fjer; 140
 og bjerge over alt, omfavnende alt;
 og hele landskabet endeløst beriget
 med løbende vand, faldende eller sovende.

Men langt dejligere end dette var paradiset
 hvor jeg blev opfostret; ikke mindre begunstiget
 med naturens simple gaver og for enhver sans
 mere liflig, seende at solen og himlen,
 elementerne og årstiderne i deres skiften
 finder, at deres kærester arbejdsfælle dér
 er menneskets hjerte, — det er en egn, hvor al 150
 vellugt ånder af menneskelighed,
 det frie menneske, mennesket der arbejder for sig selv,
 ved valg af tid og sted og genstand; af sine behov,
 sine bekvemmeligheder, naturlige beskæftigelser,
 bekymringer, ført videre til individuelle
 eller fælles mål, og stadig fulgt af et følge,
 ubejlet til, endog utænkt på: enkelhed
 og skønhed, og uundgåelig ynde.

Ja, utvivlsomt, i en alder da kun et glimt
 af hine strålende haver, med deres kejserlige 160
 bygning og kunstfærdige prydelser,
 i for høj grad ville henrykke et barn,
 når kun en halv times strejfen om på et sådant sted
 ville efterlade en dans af billeder,
 der i ugevis vil bryde ind i hans søvn;
 selv da er den grønne jords almindelige tilholdssteder

* Kejserens haver i Gehol i Kina, kaldes 'de titusinde træers paradis'. — tatariske dynasti: ligeledes i Kina.— L. 135. lydige: med hensyn til gartnerens vilje (Maxwell).

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

With the ordinary human interests
 Which they embosom, all without regard
 As both may seem, are fastening on the heart 170
 Insensibly, each with the other's help,
 So that we love, not knowing that we love,
 And feel, not knowing whence our feeling comes.
 Such league have these two principles of joy
 In our affections. I have singled out
 Some moments, the earliest that I could, in which
 Their several currents, blended into one,
 Weak yet, and gathering imperceptibly,
 Flowed in by gushes. My first human love,
 As hath been mentioned, did incline to those 180
 Whose occupations and concerns were most
 Illustrated by Nature, and adorned,
 And shepherds were the men who pleased me first:
 Not such as, in Arcadian fastnesses
 Sequestered, handed down among themselves,
 So ancient poets sing, the golden age;
 Nor such — a second race, allied to these
 As Shakespeare in the wood of Arden placed,
 Where Phoebe sighed for the false Ganymede,
 Or there where Florizel and Perdita
 Together dance, Queen of the feast and King; 190
 Nor such as Spenser fabled. True it is
 That I had heard, what he perhaps had seen,
 Of maids at sunrise bringing in from far
 Their May-bush, and along the streets in flocks
 Parading, with a song of taunting rhymes
 Aimed at the laggards slumbering within doors —
 Had also heard, from those who yet remembered,
 Tales of the maypole dance, and flowers that decked
 The posts and the kirk-pillars, and of youths,
 That each one with his maid at break of day, 200
 By annual custom, issued forth in troops
 To drink the waters of some favorite well,
 And hang it round with garlands. This, alas,
 Was but a dream: the times had scattered all
 These lighter graces, and the rural ways
 And manners which it was my chance to see
 In childhood were severe and unadorned,
 The unluxuriant produce of a life
 Intent on little but substantial needs,
 Yet beautiful, and beauty that was felt. 210

med de sædvanlige menneskelige interesser,
 som de omfavner – helt uden hensyn
 til hinanden kunne det synes – ubevidst fæstnet
 på hjertet, hver med den andens hjælp, 170
 således at vi elsker, uden at vide at vi elsker,
 og føler, uden at vide hvorfra vore følelser kommer.
 Et sådant forbund har disse to kilder til glæde*
 i vort følelsesliv. Jeg har udvalgt
 nogle øjeblikke, de tidligste jeg kunne finde, i hvilke
 deres særskilte strøm, blandet til én,
 endnu svag, men voksende umærkeligt,
 flød brusende ind. Som nævnt var de første
 mennesker jeg omfattede med kærlighed dem, 180
 hvis beskæftigelse og anliggender var mest
 oplyst af naturen og smykket af den,
 og hyrder var de mænd, som først tiltalte mig;
 ikke sådanne som i afsidesliggende arkadiske
 fæstninger lod den gyldne tidsalder gå i arv
 mellem sig, som ældgamle digtere synger;
 eller sådanne, – en anden race, beslægtet med disse, –
 som Shakespeare anbragte i Ardens skov
 hvor Phøbus sukkede for den falske Ganymedes,
 eller der hvor Florizel og Perdita 190
 danser sammen, festens dronning og konge;
 heller ikke sådanne som Spenser opdigtede. Sandt er det,
 at jeg havde hørt, hvad han måske havde set,
 om piger, som ved solopgang langvejsfra kom med
 deres maj-grene, og som flokkevis gik i optog på vejen,
 mens de sang en spottende rimvise
 rettet mod de slumrende smølere inden døre –
 at jeg også havde hørt, af dem der stadig huskede,
 historier om dansen om majstangen, og blomster
 der dækkede pælene og kirkesøjlen, og om ynglinge 200
 som hver med sin pige ved daggry,
 efter årlig skik, kom frem i grupper
 for at drikke vand fra en eller anden foretrukken brønd
 og hænge blomsterkranse omkring den. Dette, ak,
 var kun en drøm! tiderne har spredt alle disse
 mere sorgløse dyder, og de landlige skikke
 og måder, som det var mit held at opleve
 i barndommen, var alvorlige og usmykkede,
 de uluksuriøse frembringelser fra et liv,
 kun lidt optaget af andet end de nødvendige behov,
 dog fuld af skønhed, og en skønhed som føltes. 210

* De to kilder er „den grønne jords ... tilholdssteder” og „menneskelige interesser”. Samspillet mellem disse to er den efterfølgende historie l. 222 et eksempel på.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

But images of danger and distress
And suffering, these took deepest hold of me,
Man suffering among awful powers and forms:
Of this I heard and saw enough to make
The imagination restless; nor was free
Myself from frequent perils. Nor were tales
Wanting, the tragedies of former times,
Or hazards and escapes, which in my walks
I carried with me among crags and woods
And mountains; and of these may here be told 220
One as recorded by my household dame.

‘At the first falling of autumnal snows
A shepherd and his son one day went forth’,
Thus did the matron’s tale begin, ‘to seek
A straggler of their flock. They both had ranged
Upon this service the preceding day
All over their own pastures and beyond,
And now, at sunrise sallying out again,
Renewed their search, begun where from Dove Crag,
Ill home for bird so gentle, they looked down 230
On Deepdale Head, and Brothers Water (named
From those two brothers that were drowned therein)
Thence, northward, having passed by Arthur’s Seat,
To Fairfield’s highest summit. On the right
Leaving St Sunday’s Pike, to Grisedale Tarn
They shot, and over that cloud-loving hill,
Seat Sandal, a fond lover of the clouds,
Thence up Helvellyn, a superior mount
With prospect underneath of Striding Edge
And Grisedale’s houseless vale, along the brink 240
Of Russet Cove, and those two other coves,
Huge skeletons of crags, which from the trunk
Of old Helvellyn spread their arms abroad
And make a stormy harbour for the winds.
Far went those shepherds in their devious quest,
From mountain ridges peeping as they passed
Down into every glen; at length the boy
Said, “Father, with your leave I will go back,
And range the ground which we have searched before.”
So speaking, southward down the hill the lad 250
Sprang like a gust of wind, crying aloud,
“I know where I shall find him.” ‘For take note’,
Said here my grey-haired dame, ‘that though the storm
Drive one of these poor creatures miles and miles

Men billeder af fare og nød
 og lidelse fik stærkest hold i mig, mennesket
 der lider blandt ærefrygtindgydende kræfter og former;
 om dette hørte og så jeg tilstrækkeligt til at gøre
 fantasien hvileløs; var heller ikke selv fri
 for hyppige farer; og der manglede ikke historier,
 tragedierne fra tidligere tider,
 om vovestykker, undvigelser, som jeg bar
 med mig på mine ture mellem klipper og skove
 og bjerge; og af disse skal her fortælles en, 220
 som den blev fortalt af min værtinde.

„Da den første efterårssne faldt,
 gik en hyrde og hans søn en dag hjemmefra,”
 således begyndte husfruens fortælling, „for at lede
 efter en omstrejfer fra deres flok. I denne hensigt
 havde begge dagen i forvejen vandret om på alle
 deres egne græsgange og endnu længere væk,
 og nu ved solopgang genoptog de
 deres eftersøgning, som begyndte fra Dove Crag,
 et ringe hjem for fugle så blide, hvorfra de så ned 230
 på Deepdale Head og Brothers Water (opkaldt efter
 de to brødre som druknede der),

derfra nordover, efter de havde passeret Arthur's Seat,
 til Fairfield's højeste tinde. Til højre,
 fra St. Sunday's Pike, til Grisedale Tarn
 fór de, og over den skyelskende bakke,
 Seat Sandal, skyernes inderlige elsker,
 derfra op til Helvellyn, et højere bjerg
 med udsigt til Striding Edge nedenunder
 og Grisedale's husvilde dalsænkning, langs randen af 240
 Russel Cove og de to andre indskæringer,*
 enorme fjeldskeletter som fra gamle Helvellyns
 bjergmassiv udbreder sine arme
 og danner en stormfuld havn for vindene.

Hyrderne gik langt i deres omflakkende søgen,
 kiggede fra bjergrygge ned i enhver kløft,
 mens de passerede; til sidst sagde drengen:
 „Far, med din tilladelse vil jeg gå tilbage
 og gennemstrejfe det område vi undersøgte før.”
 Dette sagt, sprang drengen ned ad højen 250
 som et vindstød, mens han råbte højt: „Jeg ved hvor
 jeg skal finde ham.” „For bemærk, sagde
 min gråhårede værtinde her, „at selvom stormen
 driver en af disse arme skabninger af sted mil efter mil,

* Cove: en bugtformet ved jorden liggende indskæring i fjeldet.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

If he can crawl he will return again
To his own hills, the spots where when a lamb
He learnt to pasture at his mother's side.
After so long a labour suddenly
Bethinking him of this, the boy
Pursued his way towards a brook whose course 260
Was through that unfenced tract of mountain ground
Which to his father's little farm belonged,
The home and ancient birthright of their flock.
Down the deep channel of the stream he went,
Prying through every nook. Meanwhile the rain
Began to fall upon the mountain tops,
Thick storm and heavy which for three hours' space
Abated not, and all that time the boy
Was busy in his search, until at length
He spied the sheep upon a plot of grass, 270
An island in the brook. It was a place
Remote and deep, piled round with rocks, where foot
Of man or beast was seldom used to tread;
But now, when everywhere the summer grass
Had failed, this one adventurer, hunger-pressed,
Had left his fellows, and made his way alone
To the green plot of pasture in the brook.
Before the boy knew well what he had seen,
He leapt upon the island with proud heart
And with a prophet's joy. Immediately 280
The sheep sprang forward to the further shore
And was borne headlong by the roaring flood,
At this the boy looked round him, and his heart
Fainted with fear. Thrice did he turn his face
To either brink, nor could he summon up
The courage that was needful to leap back
Cross the tempestuous torrent: so he stood,
A prisoner on the island, not without
More than one thought of death and his last hour.
Meanwhile the father had returned alone 290
To his own house; and now at the approach
Of evening he went forth to meet his son,
Conjecturing vainly for what cause the boy
Had stayed so long. The shepherd took his way
Up his own mountain grounds, where, as he walked
Along the steep that overhung the brook
He seemed to hear a voice, which was again
Repeated, like the whistling of a kite.
At this, now knowing why, as oftentimes
Long afterwards he has been heard to say, 300

hvis han kan kravle vil han vende tilbage
 til sine egne bakker, stederne hvor han som lam
 lærte at græsse ved sin mors side.
 Da drengen efter så langvarigt slid
 pludselig huskede dette, fulgte han
 sin vej mod en å, hvis løb gik gennem 260
 den uindhegnede lavtliggende bjergstrækning,
 som hørte til hans fars gård,
 deres floks hjem og gamle fødselsret.
 Han gik ned ad strømmens dybe kanal, mens han
 nøje så ind i hver en krog. Imidlertid
 begyndte regnen at falde på bjergtoppene,
 en tæt og voldsomt uvejr som i tre timer
 ikke aftog, og hele tiden havde drengen travlt
 med at lede, indtil han endelig
 fik øje på fåret på en plet græs, 270
 en ø ude i åen. Det var et fjerntliggende
 og dybt sted, stablet med klippestykker, hvor
 et menneskes eller et dyrs fod kun sjældent trådte;
 men nu, da sommergræsset allevegne
 var borte, havde denne eventyrer, tvunget af sult,
 forladt sine kammerater og begivet sig på vej alene
 til denne grønne græsplet i åen.
 Før drengen havde besindet sig på det han så,
 sprang han ud på øen med stolt hjerte
 og med en spåmands glæde. Omgående 280
 sprang fåret over på den fjernere bred
 og blev hovedkulds ført af sted af den brusende å,
 ved dette så drengen sig omkring, og hans hjerte
 sank af angst. Tre gange vendte han sig
 mod begge bredder, men han kunne ikke
 samle det nødvendige mod til at springe tilbage
 over den rasende strøm; så han stod,
 en fange på øen, ikke uden mere end
 én tanke på døden og sin sidste time.
 I mellemtiden var faderen vendt alene tilbage 290
 til sit hus; og nu hvor aftenen nærmede sig
 gik han ud for at møde sin søn,
 mens han forgæves gættede på hvad årsagen var til,
 at drengen var blevet så længe væk. Hyrden tog vejen
 op over sine bjergenge, hvor han, da han
 gik langs den stejle skrænt, der knejsede over åen,
 syntes at høre en stemme, som atter blev
 gentaget, lig en glentes fløjten.
 Ved dette, uden at vide hvorfor, som man
 længe efter ofte har hørt ham sige, 300

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Down to the brook he went, and tracked its course
Upwards among the o'erhanging rocks, nor thus
Had he gone far, ere he espied the boy,
Where on that little plot of ground he stood
Right in the middle of the roaring stream,
Now stronger every moment and more fierce.
The sight was such as no one could have seen
Without distress and fear. The shepherd heard
The outcry of his son, he stretched his staff
Towards him, bade him leap, which word scarce said, 310
The boy was safe within his father's arms.'

Smooth life had flock and shepherd in old time,
Long springs and tepid winters on the banks
Of delicate Galesus, and no less
Those scattered along Adria's myrtle shores,
Smooth life the herdman and his snow-white herd,
To triumphs and to sacrificial rites
Devoted, on the inviolable stream
Of rich Clitumnus; and the goatherd lived 320
As sweetly underneath the pleasant brows
Of cool Lucretilis, where the pipe was heard
Of Pan, the invisible God, thrilling the rocks
With tutelary music, from all harm
The fold protecting. I myself, mature
In manhood then, have seen a pastoral tract
Like one of these, where fancy might run wild,
Though under skies less generous and serene;
Yet there, as for herself, had Nature framed
A pleasure-ground, diffused a fair expanse 330
Of level pasture, islanded with groves
And banked with woody risings — but the plain
Endless, here opening widely out, and there
Shut up in lesser lakes or beds of lawn
And intricate recesses, creek or bay
Sheltered within a shelter, where at large
The shepherd strays, a rolling hut his home:
Thither he comes with springtime, there abides
All summer, and at sunrise ye may hear
His flute or flagelet resounding far.
There's not a nook or hold of that vast space, 340
Nor strait where passage is, but it shall have
In turn its visitant, telling there his hours

gik han ned til åen og fulgte dens løb
 op mellem de opragende klipper, han var heller ikke
 gået langt, før han fik øje på drengen,
 hvor han stod på den lille jordplet
 lige midt i den brusende strøm,
 nu stærkere hvert øjeblik og voldsommere.
 Synet var et sådant, som ingen kunne have set
 uden bestyrtelse og angst. Hyrden hørte
 sin søns råb, han strakte sin stok
 ud mod ham, bød ham springe, og næppe var ordet 310
 sagt før var drengen i sikkerhed i sin fars arme.”

I gamle dage havde flok og hyrde et roligt liv,
 lange forår og lunkne vintre på skønne
 Galæsus' bredder og ikke mindre på dem
 strøet langs Adriaterhavets myrtekyster,
 et roligt liv for røgteren og hans snehvide hjord,
 viet til triumftog og offerritualer
 ved rige Clitumnus' ukrænkelige strøm;
 og gedehyrden levede ligeså sødt 320
 under kølige Lucretilis' behagelige*
 toppe, hvor man hørte fløjten, Pan,
 den usynlige Gud, spillede på, – gennemtrænge
 klipperne med skytsåndsmusik og beskytte
 folden for al fortræd. Jeg selv, dengang modnet
 i manddom, har set en landlig strækning
 som en af disse, hvor fantasien kunne løbe løbsk,
 skønt under en mindre gavmild og fredelig himmel;
 dog havde naturen dér, som for sig selv,
 dannet en park, udbredt et skønt vidtstrakt territorium 330
 af fladt græsland, oversået med lunde og
 kantet af skovklædte stigninger – men sletten selv
 er endeløs, her åbner den sig bredt, og dér er
 den spærret inde mellem mindre søer og græsplænebede
 og bortgemte afkroge, bugter og vige i ly
 inde i et ly, hvor hyrden frit
 strejfer om, sit hjem en rullende hytte.†
 Der kommer han hen med våren, bliver der hele
 sommeren og ved solopgang kan I måske høre
 hans fløjte eller flageolet genlyde milevidt.
 Der findes ikke et hjørne eller et tilflugtssted på det store 340
 område, eller et stræde hvor der er passage, uden at det
 efter tur vil få sin gæst, som dér tæller sine timer

* Galæsus og Clitumnus er floder i Calabria, begge fra Virgils *Georgica*. – Lucretilis, bjerg med ud-sigt over Horatz' sabinske gård, det nuværende Monte Gennaro.

† En lille hytte på hjul som hyrderne benyttede (Norton).

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

In unlaborious pleasure, with no task
More toilsome than to carve a beechen bowl
For spring or fountain, which the traveller finds
When through the region he pursues at will
His devious course.

A glimpse of such sweet life

I saw when, from the melancholy walls
Of Goslar, once imperial, I renewed
My daily walk along that chearful plain, 350
Which, reaching to her gates, spreads east and west
And northwards, from beneath the mountainous verge
Of the Hercynian forest. Yet hail to you,
Your rocks and precipices, ye that seize
The heart with firmer grasp, your snows and streams
Ungovernable, and your terrifying winds,
That howled so dismally when I have been
Companionless among your solitudes!
There, 'tis the shepherd's task the winter long
To wait upon the storms: of their approach 360
Sagacious, from the height he drives his flock
Down into sheltering coves, and feeds them there
Through the hard time, long as the storm is 'locked'
(So do they phrase it), bearing from the stalls
A toilsome burthen up the craggy ways
To strew it on the snow. And when the spring
Looks out, and all the mountains dance with lambs,
He through the enclosures won from the steep waste,
And through the lower heights hath gone his rounds;
And when the flock with warmer weather climbs 370
Higher and higher, him his office leads
To range among them through the hills dispersed,
And watch their goings, whatsoever track
Each wanderer chuses for itself; a work
That lasts the summer through. He quits his home
At dayspring, and no sooner doth the sun
Begin to strike him with a fire-like heat,
Than he lies down upon some shining place,
And breakfasts with his dog. When he hath stayed,
As for the most he doth, beyond this time, 380
He springs up with a bound, and then away!
Ascending fast with his long pole in hand,
Or winding in and out among the crags.
What need to follow him through what he does
Or sees in his day's march? He feels himself

i ubesværet nydelse, og ikke har nogen opgave mere slidsom end at udskære et bøgebæger til kilden eller springvandet, som den rejsende finder, når han efter behag følger sin snørklede kurs gennem terrænet.

Et glimt af en sådan herlig tilværelse fik jeg, da jeg fra Goslars tungsindige mure, engang en kejserlig by, genoptog mine daglige vandreture langs den smilende slette, 350 som fra hendes porte breder sig til øst* og vest og nordpå, for foden af den hercyniske skovs bjergrige kant. Dog vær hilset I fjelde og stejle skrænter, I som griber hjertet med fastere greb, jeres sne og ustyrlige vandløb og jeres skrækindjagende vinde, der hylede så trist, når jeg var uden ledsager på dine ensomme steder! Der er det hyrdens hverv vinteren lang 360 at vogte på stormene; ved deres komme driver han kløgtigt sin flok fra højderne ned i de beskyttende indhak og fodrer dem der i den hårde tid, så længe uvejret er 'låst' (således kalder de det), og bær møjsommeligt en byrde fra båsene op ad de klippefulde veje for at strø det på sneen. Og når våren kigger ud, og alle bjerge danser med lam, går han sine runder gennem indhegningerne, vundet fra den stejle ødemark, og gennem de lavere højder; 370 og når flokken med det varme vejr klatrer højere og højere, medfører hans bestilling, at han må strejfe om mellem dem gennem spredtliggende bakker og holde øje med deres færden, hvilket spor hver enkelt vandrer end vælger for sig selv; et arbejde der varer hele sommeren. Han forlader sit hjem ved daggry, og aldrig så snart begynder solen at ramme ham med ildagtig hede, før han ligger ned et eller anden skinnende sted og spiser frokost sammen med sin hund. Når han, som han for det meste gør, har opholdt sig der over tiden, 380 springer han omgående op, og så af sted! stiger hurtigt opad med sin lange stang i hånden eller snor sig ind og ud mellem klipperne. Hvad behov er der for at følge ham, i det han gør eller ser på sin dagsmarch? Han føler sig,

* porte: til Goslar, en tysk by i nærheden af Harzen (hercyniske skov).

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

In those vast regions where his service is
A freeman, wedded to his life of hope
And hazard, and hard labour interchanged
With that majestic indolence so dear
To native man.

A rambling schoolboy, thus 390
Have I beheld him; without knowing why,
Have felt his presence in his own domain
As of a lord and master, or a power,
Or genius, under nature, under God,
Presiding; and severest solitude
Seemed more commanding oft when he was there.
Seeking the raven's nest and suddenly
Surprized with vapours, or on rainy days
When I have angled up the lonely brooks,
Mine eyes have glanced upon him, few steps off, 400
In size a giant, stalking through the fog,
His sheep like Greenland bears. At other times,
When round some shady promontory turning,
His form hath flashed upon me glorified
By the deep radiance of the setting sun;
Or him have I descried in distant sky,
A solitary object and sublime,
Above all height, like an aërial cross,
As it is stationed on some spiry rock
Of the Chartreuse, for worship. Thus was man 410
Ennobled outwardly before mine eyes,
And thus my heart at first was introduced
To an unconscious love and reverence
Of human nature; hence the human form
To me was like an index of delight,
Of grace and honour, power and worthiness.
Meanwhile, this creature — spiritual almost
As those of books, but more exalted far,
Far more of an imaginative form —
Was not a Corin of the groves, who lives 420
For his own fancies, or to dance by the hour
In coronal, with Phyllis in the midst,
But, for the purpose of kind, a man
With the most common, husband, father, learned,
Could teach, admonish, suffered with the rest
From vice and folly, wretchedness and fear.
Of this I little saw, cared less for it,

i disse vældige regioner, hvor han tjeneste er,
 som en fri mand, viet til sit liv af håb og fare
 og hårdt arbejde, afvekslende med
 den majestætiske dovenskab, der er så dyrebar
 for det naturlige menneske.

390

Som skoledreng har jeg

således set ham når jeg drev omkring; har uden at vide
 hvorfor følt hans tilstedeværelse i hans eget rige,
 som af en herre og mester eller en magt
 en ånd, der præsiderede under naturen,
 under Gud; og den strengeste ensomhed
 syntes ofte mere bydende, når han var der.
 Søgende ravnens rede og pludselig
 overrasket af tåge eller på regnvåde dage,
 når jeg havde fisket i de enlige bække,
 har mine øjne stirret på ham, få skridt borte, 400
 af størrelse en gigant, skridende gennem disen,
 hans får som isbjørne. På andre tider,
 når jeg drejede omkring et skyggefuldt forbjerg
 har hans skikkelse vist sig for mig, forherliget
 af den nedgående sols dybe stråleglans;
 eller jeg har skimtet ham i den fjerne himmel,
 en ensom og sublim genstand,
 oppe over alle toppe, lig et luftigt kors, således
 som det er anbragt på en eller anden spids klippe
 i Chartreuse til dyrkelse. På denne måde var* 410
 mennesket forædlet i det ydre for mine øjne,
 og på denne måde mit blev hjerte først indført
 i ubevidst kærlighed til og ærbødighed
 for menneskenaturen; derfor blev menneskets
 skikkelse for mig som et register over fryd
 og ynde og hæder, magt og værdifuldhed.
 Imidlertid var dette væsen — næsten som en ånd
 lig dem i bøger, men langt mere ophøjet,
 langt mere en indbildt skikkelse — 420
 ikke en Corin fra lundene, der lever
 for sine fantasier, eller for at danse i timevis
 i rundkreds med Phyllis i midten,†
 men var, hvad angår naturens hensigter, en mand
 som de mest almindelige, ægtemand, far, kyndig,
 kunne undervise, formane, lide som de øvrige
 af last og dårskab, elendighed og angst.
 Af dette så jeg kun lidt, bekymrede mig mindre om det,

* Grande Chartreuse, alpebjergkæden.

† Corin og Phyllis: traditionelle pastorale navne.

But something must have felt.

Call ye these appearances

Which I beheld of shepherds in my youth,
 This sanctity of Nature given to man, 430
 A shadow, a delusion? ye who are fed
 By the dead letter, not the spirit of things,
 Whose truth is not a motion or a shape
 Instinct with vital functions, but a block
 Or waxen image which yourselves have made,
 And ye adore. But blessèd be the God
 Of Nature and of man that this was so,
 That men did at the first present themselves
 Before my untaught eyes thus purified,
 Removed, and at a distance that was fit. 440
 And so we all of us in some degree
 Are led to knowledge, whencesoever led,
 And howsoever — were it otherwise,
 And we found evil fast as we find good
 In our first years, or think that it is found,
 How could the innocent heart bear up and live?
 But doubly fortunate my lot: not here
 Alone, that something of a better life
 Perhaps was round me than it is the privilege
 Of most to move in, but that first I looked 450
 At man through objects that were great and fair,
 First communed with him by their help. And thus
 Was founded a sure safeguard and defence
 Against the weight of meanness, selfish cares,
 Coarse manners, vulgar passions, that beat in
 On all sides from the ordinary world
 In which we traffic. Starting from this point,
 I had my face towards the truth, began
 With an advantage, furnished with that kind
 Of prepossession without which the soul 460
 Receives no knowledge that can bring forth good,
 No genuine insight ever comes to her —
 Happy in this, that I with Nature walked,
 Not having a too early intercourse
 With the deformities of crowded life,
 And those ensuing laughters and contempts
 Self-pleasing, which if we would wish to think
 With admiration and respect of man
 Will not permit us, but pursue the mind
 That to devotion willingly would be raised, 470
 Into the temple of the temple's heart.

men må have følt noget.

Kald I disse tilsynekomster

af hyrder, som jeg så i min ungdom,
 denne hellighed Naturen har givet til mennesket, 430
 for en skygge, et blændværk, I som næres
 af døde bogstaver, ikke tingenes ånd,
 hvis sandhed ikke er en bevægelse eller en form
 besjælet med vitale funktioner, men en blok
 eller et voksbillede som I selv har dannet,
 og som I tilbeder. Men velsignet være Gud
 for Naturen og mennesket, at dette var sådan,
 at menneskene først viste sig for
 mine ubelærte øjne således rensat,
 bortfjernet, og i en afstand som var passende. 440
 Og sådan er vi alle til en vis grad ledt
 frem til kundskab, — hvorfra og hvordan
 vi så end er ledt, — var det anderledes,
 og vi fandt ondt ligeså hurtigt, som vi finder godt,
 i vore første år, eller tror at det er fundet, hvordan
 kunne det uskyldige hjerte så holde modet oppe og leve?
 Men min lod var dobbelt heldig; ikke alene i
 at noget af et bedre liv måske var omkring mig,
 mere end det er de flestes privilegium 450
 at bevæge sig i, men at jeg først så på mennesket
 gennem storladne og skønne genstande,
 først samtalede med ham ved deres hjælp. Og således
 blev der grundlagt en sikker beskyttelse og et forsvar
 mod nedrighedens vægt, egenkærlig omsorg,
 grove manerer, simple lyster, som
 på alle sider slår ind fra den sædvanlige verden,
 i hvilken vi færdes. Idet jeg startede fra dette punkt,
 havde jeg ansigtet vendt mod sandheden, begyndte
 med et forspring, udstyret med den slags 460
 tidligere indtryk, uden hvilken sjælen ikke
 modtager nogen viden, som kan bringe det gode frem,
 ingen ægte indsigt kommer nogensinde til hende;
 jeg var lykkelig i dette, at jeg vandrede med naturen,
 og ikke for tidligt havde samkvem
 med det overfyldte livs vanskabtheder,
 og hin efterfølgende selvbehagelige latter
 og foragt, der ikke vil tillade os, hvis vi ønskede det,
 at tænke på mennesket med beundring og agtelse,
 men forfølger sindet, som villigt
 ville være opdraget til hengivenhed, 470
 ind i templet og templets inderste.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Yet do not deem, my friend, though thus I speak
Of man as having taken in my mind
A place thus early which might almost seem
Preeminent, that this was really so.
Nature herself was at this unripe time
But secondary to my own pursuits
And animal activities, and all
Their trivial pleasures. And long afterwards
When those had died away, and Nature did 480
For her own sake become my joy, even then,
And upwards through late youth until not less
Than three-and-twenty summers had been told,
Was man in my affections and regards
Subordinate to her, her awful forms
And viewless agencies — a passion, she,
A rapture often, and immediate joy
Ever at hand; he distant, but a grace
Occasional, and accidental thought,
His hour being not yet come. Far less had then 490
The inferior creatures, beast or bird, attuned
My spirit to that gentleness of love,
Won from me those minute obeisances
Of tenderness which I may number now
With my first blessings. Nevertheless, on these
The light of beauty did not fall in vain,
Or grandeur circumfuse them to no end.

Why should I speak of tillers of the soil? —
The ploughman and his team; or men and boys 500
In festive summer busy with the rake,
Old men and ruddy maids, and little ones
All out together, and in sun and shade
Dispersed among the hay-grounds alder-fringed;
The quarryman, far heard, that blasts the rock;
The fishermen in pairs, the one to row,
And one to drop the net, plying their trade
“Mid tossing lakes and tumbling boats’ and winds
Whistling; the miner, melancholy man,
That works by taper-light, while all the hills
Are shining with the glory of the day. 510

But when that first poetic faculty
Of plain imagination and severe,
No longer a mute influence of the soul,
An element of the nature’s inner self,

Dog, min ven, tænk nu ikke, — skønt jeg taler
om mennesket, som om han så tidligt havde indtaget*
en plads i mit sind, der næsten kunne synes
enestående, — at det virkelig var sådan.
Naturen selv var i denne umodne tid
kun sekundær i forhold til mine egne interesser
og animalske aktiviteter og alle
deres trivielle fornøjelser. Og længe efter
da disse var forsvundne, og Naturen 480
blev min glæde for hendes egen skyld, selv da,
og op gennem den sene ungdom, indtil ikke
mindre end tre og tyve somre var talt,
var mennesket hvad angik min hengivenhed og agtelse,
underordnet hende, hendes ærefrygtindgydende former
og usynlige handlinger — en passion var hun,
ofte en henrykkelse og umiddelbar glæde
altid for hånden; han var fjern, men undertiden
noget indtagende og tilfældig tænkt på,
thi hans time var endnu ikke kommet. Langt mindre 490
havde da de lavere skabninger, dyr og fugl, stemt
min ånd til denne milde kærlighed,
vundet fra mig de ganske små blide
ærbødigheder, som jeg nu kan regne blandt
mine første velsignelser. Ikke desto mindre,
faldt skønhedens lys ikke forgæves på disse
ej heller omgav storhed dem formålsløst.

Hvorfor skulle jeg tale om dem, der dyrker jorden? —
Plovmanden med sit spand; eller mænd og drenge
travle med riven i den festlige sommer, 500
gamle mænd og rødmossede piger og småbørn
alle ude sammen og i sol og skygge
spredt mellem de elletræsindhegnede hømarker;
stenbryderen, hørt langt borte, som sprænger klippen;
fiskerne der parvis, en til at ro,
og en til at kaste nettet, driver deres hverv
blandt urolige søer og hid og did kastede både
og fløjtende vinde; minebryderen, melankolske mand,
som arbejder ved kærtelys, medens alle bakkerne
skinner af dagens pragt. 510

Men da den rene og alvorlige fantasi,
den fremmeste af de poetiske evner —
ikke længere en stum påvirkning fra sjælen,
et element af naturens indre selv —

* han: i det følgende er mennesket hankøn og Naturen hunkøn.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Began to have some promptings to put on
A visible shape, and to the works of art,
The notions and the images of books,
Did knowingly conform itself (by these
Enflamed, and proud of that her new delight),
There came among these shapes of human life 520
A wilfulness of fancy and conceit
Which gave them new importance to the mind;
And Nature and her objects beautified
These fictions, as, in some sort, in their turn
They banished her. From touch of this new power
Nothing was safe: the elder-tree that grew
Beside the well-known charnel-house had then
A dismal look, the yew-tree had its ghost
That took its station there for ornament.
Then common death was none, common mishap,
But matter for this humour everywhere, 530
The tragic super-tragic, else left short.
Then, if a widow staggering with the blow
Of her distress was known to have made her way
To the cold grave in which her husband slept,
One night, or haply more than one, through pain
Or half-insensate impotence of mind,
The fact was caught at greedily, and there
She was a visitant the whole year through,
Wetting the turf with never-ending tears, 540
And all the storms of heaven must beat on her.

Through wild obliquities could I pursue
Among all objects of the fields and groves
These cravings: when the foxglove, one by one,
Upwards through every stage of its tall stem
Had shed its bells, and stood by the wayside
Dismantled, with a single one perhaps
Left at the ladder's top, with which the plant
Appeared to stoop, as slender blades of grass
Tipped with a bead of rain or dew, behold, 550
If such a sight were seen, would fancy bring
Some vagrant thither with her babes and seat her
Upon the turf beneath the stately flower,
Drooping in sympathy and making so
A melancholy crest above the head
Of the lorn creature, while her little ones,
All unconcerned with her unhappy plight,
Were sporting with the purple cups that lay
Scattered upon the ground. There was a copse,
An upright bank of wood and woody rock 560

begyndte at få nogle tilskyndelser til
 at vise sig i synlige former og bevidst
 rettede sig efter kunstværker og bøgernes billeder
 og begreber (opflammet af dem
 og stolt af denne hendes nye fryd),
 udfoldede der sig mellem disse menneskelivets former 520
 en egenrådig fantasi og indbildskhed,
 som gav dem en ny betydning for sindet;
 og Naturen og hendes genstande forskønnede
 disse opdigtninger, som til gengæld til en vis grad
 jog hende selv på flugt. Intet var i sikkerhed for
 denne nye magts berøring: elletræet, som voksede
 ved siden af det velkendte lighus, fik da
 et bedrøveligt udseende; takstræet havde sine
 genfærd, der tog ophold dér som prydelser.
 Almindelige død og almindelig ulykke var intet,
 men kun allevegne stof for dette humør, det tragiske 530
 skulle være overtragisk, ellers omgående forlades.
 Så, hvis det blev kendt, at en enke, der vaklede
 under slaget af sin nød, en nat, eller måske mere end en,
 have begivet sig til den kolde grav
 som hendes mand sov i, på grund af sin smerte
 eller åndens halvt vanvittige magtesløshed,
 da greb man grådigt efter kendsgerning,
 og hun var gæst dér hele året igennem, mens hun vædede
 græstørven med aldrig standsende tårer, og alle 540
 himlens storme måtte nødvendigvis rase omkring hende.

Gennem vilde omveje kunne jeg, blandt
 alle markernes og lundenes genstande, forfølge
 disse stærke lyster. Når den røde fingerbøl, én for én,
 på hvert trin opad den høje stilk
 havde kastet sine klokker og stod afklædt
 ved vejkanterne, måske med en enkelt klokke
 efterladt på stilkens top, ved hvilken planten syntes
 at bukke sig, som slanke græsblade
 med en dråbe regn eller dug på spidsen, se, 550
 hvis sådant syn sås, så ville fantasien føre
 en omflakkende kvinde derhen med sine småbørn
 og sætte hende på græsset under den stolte blomst,
 der bøjede sig i medfølelse og dannede på denne måde
 en sørgmodig kam over hovedet på
 denne forladte stakkel, medens hendes små,
 uden at bryde sig om hendes ulykkelige tilstand,
 legede med de purpurfarvede bægre der lå
 spredt på jorden. Der var en kratskov,
 en stejl skrænt med skov og skovbevokset klippe, 560

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

That opposite our rural dwelling stood,
In which a sparkling patch of diamond light
Was in bright weather duly to be seen
On summer afternoons, within the wood
At the same place. 'Twas doubtless nothing more
Than a black rock, which, wet with constant springs,
Glistered far seen from out its lurking-place
As soon as ever the declining sun
Had smitten it. Beside our cottage hearth
Sitting with open door, a hundred times 570
Upon this lustre have I gazed, that seemed
To have some meaning which I could not find:
And now it was a burnished shield, I fancied,
Suspended over a knight's tomb, who lay
Inglorious, buried in the dusky wood;
An entrance now into some magic cave,
Or palace for a fairy of the rock.
Nor would I, though not certain whence the cause
Of the effulgence, thither have repaired
Without a precious bribe, and day by day 580
And month by month I saw the spectacle,
Nor ever once have visited the spot
Unto this hour. Thus sometimes were the shapes
Of wilful fancy grafted upon feelings
Of the imagination, and they rose
In worth accordingly.

My present theme
Is to retrace the way that led me on
Through Nature to the love of human-kind;
Nor could I with such object overlook
The influence of this power which turned itself 590
Instinctively to human passions, things
Least understood, of this adulterate power,
For so it may be called, and without wrong,
When with that first compared. Yet in the midst
Of these vagaries, with an eye so rich
As mine was — through the chance, on me not wasted,
Of having been brought up in such a grand
And lovely region — I had forms distinct
To steady me. These thoughts did oft revolve

som stod lige over for vor landlige bolig,
 i hvilken et stykke, der funkede som diamant,
 i klart vejr på sommereftermiddage tydeligt
 kunne ses altid på samme sted inde i skoven.
 Utvivlsomt var det intet andet end
 den sorte klippe, som våd af de stadige kildevæld
 glinsede langvejsfra i dette skjulested,
 så snart den nedgående sol
 havde ramt det. Siddende ved den åbne dør
 ved siden af vor hyttearne, har jeg hundrede 570
 gange stirret på dette skær, som syntes at have
 en eller anden betydning, jeg ikke kunne udfinde:
 snart forestillede jeg mig det var et poleret skjold,
 lagt hen over en ridders grav, der lå
 vanæret, begravet i den dunkle skov;
 snart en indgang til en eller anden magisk hule
 eller et slot til en af fjeldets elver.
 Jeg ville heller ikke, skønt jeg ikke var sikker på hvad der
 var årsagen til stråleglansen, have begivet mig derhen
 uden en kostbar gave, og dag efter dag 580
 måned efter måned så jeg synet, har heller ikke
 indtil dette øjeblik nogensinde besøgt stedet.
 Således var nogle gange den egensindige
 forestillingsevnes former podet på
 indbildningskraftens følelser, og de steg i værdi*
 i overensstemmelse hermed.

Mit nuværende emne
 er at følge vejen tilbage, som ledte mig frem til
 at elske menneskeheden gennem naturen;
 og med et sådant mål for øje kunne jeg ikke overse
 indflydelsen af denne magt, som instinktivt 590
 rettede sig mod den menneskelige følelse, ting
 mindst forstået af denne falske magt —
 thi sådan kan den kaldes og det uden at gøre uret,
 når sammenlignet med den første. Dog midt†
 i disse lunefulde påfund, med et øje så rigt
 som mit var — ved den tilfældighed, som ikke var spildt
 på mig, at jeg var vokset op i en sådan storladen
 og henrivende egn — havde jeg tydelige skikkelser
 at støtte mig til. Disse tanker drejede sig ofte

* indbildningskraftens følelser (*imagination*): den ubestemte betydning Wordsworth føler synet har ll. 571-2; de forskellige billeder, der opstår, er så forestillingsevnenes podninger (*fancy*).

† den første: den første magt eller kraft er fantasien, den anden, den falske, er forestillingsevnen, fordi denne er forbundet med den menneskelige følelse (Norton). — Som i bind 2, 602-15. oversættes *imagination* med indbildningskraften og *fancy* med forestillingsevnen.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

About some centre palpable, which at once 600
Incited them to motion, and controlled,
And whatsoever shape the fit might take,
And whencesoever it might come, I still
At all times had a real solid world
Of images about me, did not pine
As one in cities bred might do, as thou,
Beloved friend, hast told me that thou didst,
Great spirit as thou art, in endless dreams
Of sickness, disjoining, joining things,
Without the light of knowledge. Where the harm 610
If when the woodman languished with disease
From sleeping night by night among the woods
Within his sod-built cabin, Indian-wise,
I called the pangs of disappointed love
And all the long etcetera of such thought
To help him to his grave? meanwhile the man,
If not already from the woods retired
To die at home, was haply, as I knew,
Pining alone among the gentle airs,
Birds, running streams, and hills so beautiful 620
On golden evenings, while the charcoal-pile
Breathed up its smoke, an image of his ghost
Or spirit that was soon to take its flight.

There came a time of greater dignity,
Which had been gradually prepared, and now
Rushed in as if on wings, the time in which
The pulse of being everywhere was felt,
When all the several frames of things, like stars
Through every magnitude distinguishable,
Were half confounded in each other's blaze, 630
One galaxy of life and joy. Then rose
Man, inwardly contemplated, and present
In my own being, to a loftier height,
As of all visible natures crown, and first
In capability of feeling what
Was to be felt, in being rapt away
By the divine effect of power and love,
As, more than any thing we know, instinct
With godhead, and by reason and by will
Acknowledging dependency sublime. 640

Erelong, transported hence as in a dream,

omkring et eller andet håndgribeligt centrum, som straks* 600
 opildnede dem til bevægelse og kontrollerede dem,
 og hvilken form end anfaldet kunne tage
 og hvorfra end det måtte komme, havde jeg
 stadigvæk til alle tider en solid virkelig verden
 af billeder omkring mig; hentæredes ikke
 som én opdraget i byen kunne gøre, som du,
 højtelskede ven, har fortalt mig, at du gjorde,
 som den store ånd du er, i endeløse drømme
 om sygdom, adskillende og forenende ting
 uden erkendelsens lys. Hvad kunne det skade, 610
 hvis, når skovhuggeren vansmægtede af sygdom
 ved nat efter nat at sove i skoven
 inde i sin tørvebyggede hytte på indianer vis,
 jeg kaldte det smerten over skuffet kærlighed
 og hele det lange etcetera af sådanne tanker
 for at hjælpe ham til hans grav? Imidlertid
 var manden, hvis ikke allerede vendt tilbage fra
 skoven for at dø hjemme, tilfældigvis, som jeg vidste,
 i færd med at hentæres alene i de blide luftninger,
 fugle, løbende strømme og bakker så smukke 620
 på gyldne aftener, medens trækulsdynge
 åndede sin røg op, et billede på hans ånd
 eller sjæl som snart ville flyve bort.

Der kom en mere værdig tid,
 som havde været forberedt lidt efter lidt og nu
 fór ind som på vinger, en tid i hvilken
 tilværelsens puls føltes allevegne
 da alle tingenes særskilte skikkelser, lig stjerner
 der kan skelnes i alle størrelser,
 var halvt blandet ind i hinandens skær, 630
 én galakse af liv og glæde. Så steg
 mennesket, skuet i mit indre og tilstede
 i min tilværelse, til større højder,
 til at være alle synlige naturers krone og
 den første i evnen til af føle, hvad
 der var at føle, i at være ført bort
 af magt og kærligheds guddommelige virkning: —
 som mere er besjælet, end noget vi kender,
 af guddommen og af fornuft og vilje,
 idet de anerkender sublim afhængighed. 640

Inden længe, båret herfra som i en drøm,

* håndgribeligt centrum: såsom lyset fra den sorte klippe, der udlægges forskelligt af fantasien, men vedbliver at være den samme fysiske ting.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

I found myself begirt with temporal shapes
Of vice and folly thrust upon my view,
Objects of sport and ridicule and scorn,
Manners and characters discriminate,
And little busy passions that eclipsed,
As well they might, the impersonated thought,
The idea or abstraction of the kind.
An idler among academic bowers,
Such was my new condition, as at large 650
Hath been set forth, yet here the vulgar light
Of present, actual, superficial life,
Gleaming through colouring of other times,
Old usages and local privilege,
Thereby was softened, almost solemnized,
And rendered apt and pleasing to the view.
This notwithstanding, being brought more near
As I was now to guilt and wretchedness,
I trembled, thought of human life at times 660
With an indefinite terror and dismay,
Such as the storms and angry elements
Had bred in me; but gloomier far, a dim
Analogy to uproar and misrule,
Disquiet, danger, and obscurity.

It might be told (but wherefore speak of things
Common to all?) that, seeing, I essayed
To give relief, began to deem myself
A moral agent, judging between good
And evil not as for the mind's delight
But for her safety, one who was to *act*, 670
As sometimes to the best of my weak means
I did, by human sympathy impelled,
And through dislike and most offensive pain
Was to the truth conducted — of this faith
Never forsaken — that by acting well,
And understanding, I should learn to love
The end of life and every thing we know.

Preceptress stern, that didst instruct me next,
London, to thee I willingly return.
Erewhile my verse played only with the flowers 680
Enwrought upon the mantle, satisfied
With this amusement, and a simple look
Of childlike inquisition now and then
Cast upwards on thine eye to puzzle out

fandt jeg mig selv omgivet og påtvunget synet
 af lasten og dårskabens verdslige skikkelser;
 ting man kunne lave sjov med, latterliggøre og spotte,
 forskellige levevis og sindelag,
 og små travle lidenskaber som formørkede,
 hvilket de udmærket kunne, den legemliggjorte tanke,
 menneskehedens idé eller abstraktionen.*
 En lediggænger mellem akademiske boliger,
 sådan var mine nye forhold, som er blevet 650
 beskrevet i detaljer; dog det nuværende faktiske,
 overfladiske livs grelle lys, eftersom det
 skinnede gennem andre tiders kolorering,
 gamle sædvaner og stedlige privilegier,
 var her blevet mildnet, næsten højtideligholdt,
 og gjort passende og behageligt at se på.
 Desuagtet, bragt tættere,
 som jeg var nu, på skyld og elendighed,
 skælvede jeg, tænkte til tider på menneskelivet
 med en ubestemt rædsel og modløshed, 660
 sådan som stormene og de vrede elementer
 havde avlet i mig; blot langt dystere, en dunkel
 analogi til tumult og misregimente,
 uro, fare og uklarhed.

Man kunne fortælle (men hvorfor omtale ting
 fælles for alle?) at da jeg så dette, forsøgte jeg
 at skabe lindring, begyndte at anse mig selv
 for at være en moralsk agent, der dømte mellem
 godt og ondt, ikke for at behage sindet,
 men for hendes sikkerhed skyld, en som ville *handle*, 670
 hvilket jeg nogle gange gjorde så godt, som mine ringe
 midler tillod, drevet af menneskelig medfølelse,
 og blev gennem modvilje og yderst utålelig pine
 ledt frem til den sandhed – aldrig svigtet
 i denne tro, – at jeg ved at handle godt
 og ved at forstå, kunne lære at elske
 livets formål og alt vi ved.

London, strenge lærerinde, som derefter
 underviste mig, til dig vendte jeg villigt tilbage.
 Kort før legede mine vers kun med blomsterne, 680
 vævet ind i min kappe, tilfreds
 med denne underholdning, og nu og da
 et barnligt undersøgende enfoldigt blik,
 løftet op mod dine øjne for at finde

* den legemliggjorte tanke: Wordsworth idealiserede forestilling om mennesket.

Some inner meanings which might harbour there.
 Yet did I not give way to this light mood
 Wholly beguiled, as one incapable
 Of higher things, and ignorant that high things
 Were round me. Never shall I forget the hour,
 The moment rather say, when, having thriddled 690
 The labyrinth of suburban villages,
 At length I did unto myself first seem
 To enter the great city. On the roof
 Of an itinerant vehicle I sate,
 With vulgar men about me, vulgar forms
 Of houses, pavement, streets, of men and things,
 Mean shapes on every side; but, at the time,
 When to myself it fairly might be said
 (The very moment that I seemed to know)
 'The threshold now is overpast', great God! 700
 That aught *external* to the living mind
 Should have such mighty sway, yet so it was:
 A weight of ages did at once descend
 Upon my heart, no thought embodied, no
 Distinct remembrances, but weight and power,
 Power growing with the weight. Alas, I feel
 That I am trifling. 'Twas a moment's pause:
 All that took place within me came and went
 As in a moment, and I only now
 Remember that it was a thing divine. 710

As when a traveller hath from open day
 With torches passed into some vault of earth,
 The grotto of Antiparos, or the den
 Of Yordas among Craven's mountain tracts,
 He looks and sees the cavern spread and grow,
 Widening itself on all sides, sees, or thinks
 He sees, erelong, the roof above his head,
 Which instantly unsettles and recedes,
 Substance and shadow, light and darkness, all
 Commingled, making up a canopy 720
 Of shapes, and forms, and tendencies to shape,
 That shift and vanish, change and interchange
 Like spectres, ferment quiet and sublime,
 Which, after a short space, works less and less
 Till, every effort, every motion gone,
 The scene before him lies in perfect view
 Exposed, and lifeless as a written book.

nogle indre meninger, som måske var skjulte der.
 Dog gav jeg ikke efter for denne lettere sindsstemning
 fuldstændig bedåret, — som en der var uduelig
 til højre ting, — og uvidende om at højre ting
 var omkring mig. Aldrig skal jeg glemme den time
 eller snarere øjeblikket, da jeg, efter at have trådt ad 690
 forstadslandsbyens labyrint, langt om længe
 ifølge min egen opfattelse for første gang
 kom ind i den store by. Jeg sad på taget
 af et omrejsende køretøj,
 med simple mennesker omkring mig, simple
 huse, fortove, veje, mennesker og ting,
 tarvelige former på alle sider; men, på den tid
 da det retfærdigvis kunne siges til mig
 (i selve det øjeblik, da jeg syntes at vide det):*
 „Tærsklen er nu overskredet,” — store Gud! 700
 at noget der fandtes *udenfor* den levende ånd skulle
 have så vældig en magt, dog sådan var det —
 steg tidsaldres vægt straks ned
 på mit hjerte, ingen konkret tanke, ingen
 klare erindringer, men vægt og styrke,
 styrke der voksede med vægten — ak, jeg føler
 jeg leger. Der var et øjeblik pause:
 alt det som fandt sted inde i mig kom og gik
 som på et øjeblik, og jeg husker nu kun,
 at det var en guddommelig ting. 710

Som når en rejsende fra den lyse dag
 med fakler er gået ind i en af jordens hvælvinger,
 grotten på Antiparos eller hulen
 i Yordas blandt Cravens bjergstrækninger,†
 og han kigger op og ser hulrummet brede sig og vokse
 og udvide sig på alle led, og inden længe ser,
 eller tror han ser taget oven over sit hoved,
 som øjeblikkeligt forrykkes og trækker sig tilbage —
 stof og skygge, lys og mørke, alt
 blandet sammen, idet der dannes en overdækning 720
 af former, og figurer og tilbøjeligheder til at forme,
 som skifter og forsvinder, forandres og veksler
 lig spøgelse — en stille og sublim gæring,
 som, efter en kort tid, arbejder mindre og mindre
 indtil, enhver anstrengelse, enhver bevægelse er forsvundet,
 skuepladsen foran ham ligger fuldkomment synlig,
 blottet og livløs som en skreven bog.

* Det øjeblik hvor han, som nævnt, mente at være kommet ind i London.

† Antiparos: en af øerne i Klykladerne. — Yordas: en hule i Yorkshire.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

But let him pause awhile and look again,
And a new quickening shall succeed, at first
Beginning timidly, then creeping fast 730
Through all which he beholds: the senseless mass,
In its projections, wrinkles, cavities,
Through all its surface, with all colours streaming,
Like a magician's airy pageant, parts,
Unites, embodying everywhere some pressure
Or image, recognised or new, some type
Or picture of the world, forests and lakes,
Ships, rivers, towers, the warrior clad in mail,
The prancing steed, the pilgrim with his staff,
The mitred bishop and the thron`ed king, 740
A spectacle to which there is no end.

No otherwise had I at first been moved,
With such a swell of feeling, followed soon
By a blank sense of greatness passed away,
And afterwards continued to be moved,
In presence of that vast metropolis,
The fountain of my country's destiny
And of the destiny of earth itself,
That great emporium, chronicle at once
And burial-place of passions, and their home 750
Imperial, and chief living residence.
With strong sensations teeming as it did
Of past and present, such a place must needs
Have pleased me in those times. I sought not then
Knowledge, but craved for power, and power I found
In all things. Nothing had a circumscribed
And narrow influence; but all objects, being
Themselves capacious, also found in me
Capaciousness and amplitude of mind,
Such is the strength and glory of our youth. 760
The human nature unto which I felt
That I belonged, and which I loved and revered,
Was not a punctual presence, but a spirit
Living in time and space, and far diffused.
In this my joy, in this my dignity
Consisted: the external universe,
By striking upon what is found within,
Had given me this conception, with the help
Of books and what they picture and record.

'Tis true the history of my native land, 770
With those of Greece compared and popular Rome,
Events not lovely nor magnanimous,

Men lad ham standse en stund og kigge igen,
 og nyt liv skal følge; det begynder
 først frygtsomt, kryber så hurtigt 730
 gennem alt det han betragter: den ufølede masse
 og dens fremspring, ujævnheder, hulheder,
 gennem hele dens overflade, med alle farver strømmende —
 ligesom en magikers luftige show — skilles,
 forenes, legemliggørende et eller andet aftryk
 eller billede, genkendt eller nyt, et symbol på
 eller et maleri af verden: skove og søer,
 skibe, floder, tårne, krigeren klædt i panser,
 den stejlende stridshingst, pilgrimmen med sin stav,
 den infulerede bisp og troned konge, 740
 et skue der ikke er nogen ende på.

På ingen anden måde var jeg i begyndelsen blevet
 bevæget af en sådan svulmende følelse, der snart fulgtes
 af en tom fornemmelse af storhed og døde så bort, —
 bagefter fortsatte jeg med at blive
 bevæget af denne vældige hovedstad,
 kilden til mit lands skæbne
 og selve jordens skæbne,
 den store handelsplads, på en gang ildhuens
 krønike og begravelsesplads og dens 750
 kejserlige hjem og hovedresidens.
 Med stærke sanseindtryk der vrimlede, som de gjorde,
 af fortid og nutid, må sådan et sted nødvendigvis
 have behaget mig i de tider. Dengang søgte jeg ikke
 viden, men længtes efter kraft, og jeg fandt kraft
 i alle ting. Intet havde en begrænset
 og snæver indflydelse; men alle genstande
 der selv var rummelige, fandt også
 rummelighed og vidde i mit sind —
 således er vor ungdoms styrke og kærlighed. 760
 Menneskenaturen, som jeg følte
 jeg tilhørte og som jeg elskede og ærede,
 var ikke kun tilstede i enkelte øjeblikke, men var en ånd
 der levede i tid og rum og udbredt milevidt.
 I dette bestod min glæde, i dette
 min værdighed. Det ydre univers,
 ved at støde på det der findes indeni,
 havde givet mig denne forestilling med hjælp
 af bøger, og hvad de afbilder og optegner.

Det er sandt at mit fødelands historie, 770
 (i sammenligning med Grækenlands og republikken Roms)
 med hverken elskværdige eller ædelmodige begivenheder,

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

But harsh and unaffecting in themselves;
And in our high-wrought modern narratives
Stript of their humanizing soul, the life
Of manners and familiar incidents,
Had never much delighted me. And less
Than other minds I had been used to owe
The pleasure which I found in place or thing
To extrinsic transitory accidents, 780
To records or traditions; but a sense
Of what had been here done, and suffered here
Through ages, and was doing, suffering, still,
Weighed with me, could support the test of thought,
Was like the enduring majesty and power
Of independent nature. And not seldom
Even individual remembrances,
By working on the shapes before my eyes,
Became like vital functions of the soul;
And out of what had been, what was, the place 790
Was thronged with impregnations, like those wilds
In which my early feelings had been nursed,
And naked valleys full of caverns, rocks,
And audible seclusions, dashing lakes,
Echoes and waterfalls, and pointed crags
That into music touch the passing wind.

Thus here imagination also found
An element that pleased her, tried her strength
Among new objects, simplified, arranged,
Impregnated my knowledge, made it live — 800
And the result was elevating thoughts
Of human nature. Neither guilt nor vice,
Debasement of the body or the mind,
Nor all the misery forced upon my sight,
Which was not lightly passed, but often scanned
Most feelingly, could overthrow my trust
In what we may become, induce belief
that I was ignorant, had been falsely taught,
A solitary, who with vain conceits
Had been inspired, and walked about in dreams. 810
When from that rueful prospect, overcast
And in eclipse, my meditations turned,
Lo, every thing that was indeed divine
Retained its purity inviolate
And unencroached upon, nay, seemed brighter far
For this deep shade in counterview, the gloom
Of opposition, such as shewed itself
To the eyes of Adam, yet in Paradise

men i sig selv barske og uden evne til at røre os,
 og i vore omhyggeligt udarbejdede moderne fortællinger
 strippet for deres menneskeliggørende sjæl,
 livets sæder og skikke og sædvanlige hændelser —
 aldrig havde givet mig megen fornøjelse. Og mindre end
 andre ånder havde jeg været vant til at give
 ydre flygtige tilfældigheder, optegnelser
 og traditioner skylden for den glæde, som jeg fandt 780
 ved steder eller ting; men en følelse
 af hvad der var blevet gjort her, og der var blevet lidt her
 gennem tiderne, og stadig blev gjort og blev lidt,
 påvirkede mig, kunne støtte tankens analyse,
 var som den uafhængig naturs varige
 majestæt og magt. Og ikke sjældent
 blev selv individuelle erindringer,
 ved at bearbejde formerne foran mig,
 ligesom livskraftige sjælelige funktioner;
 og ud af det der havde været, af det der var, blev 790
 stedet fyldt med indprægninger, lig de vilde egne
 i hvilke mit tidlige følelsesliv var blevet opfostret,
 med nøgne dale fulde af grotter, klipper
 og tydelige afsondrede steder, overdådige søer
 ekkoer og vandfald, og spidse klipper
 der rører den passerende vind til musik.

Således fandt fantasien også her
 et element, som behagede hende, prøvede hendes styrke
 mellem nye genstande, forenklede, arrangerede,
 besvangrede min viden, fik den til at leve, 800
 og resultatet var opløftende tanker
 om menneskenaturen. Hverken skyld eller last,
 fornødelse af kroppen eller sindet,
 heller ikke al elendigheden påtvunget mit syn,
 som ikke let blev overset, men ofte gransket
 med den største medfølelse, kunne omstyrte min tillid til,
 hvad vi kan blive, forledte mig til at tro
 at jeg var uvidende, var blevet falsk belært,
 en ensom person, som var blevet inspireret
 af tomme begreber og vandrede omkring i drømme. 810
 Da mine betragtninger vendte sig,
 fra denne bedrøvelige udsigt, overtrukket
 og formørket, se, hver ting som virkelig
 var guddommelig beholdt dets renhed uskadt
 og ukrænket, nej, syntes langt lysere
 på baggrund af denne dybe skygge, modsætningens
 dunkelhed, sådan som det viste sig
 for Adams øjne, endnu i Paradis

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Though fallen from bliss, when in the East he saw
Darkness ere day's mid course, and morning light 820
More orient in the western cloud, that drew
'O'er the blue firmament a radiant white,
Descending slow with something heavenly fraught.'

 Add also, that among the multitudes
Of that great city oftentimes was seen
Affectingly set forth, more than elsewhere
Is possible, the unity of man,
One spirit over ignorance and vice
Predominant, in good and evil hearts
One sense for moral judgments, as one eye 830
For the sun's light. When strongly breathed upon
By this sensation, whencesoe'er it comes,
Of union or communion, doth the soul
Rejoice as in her highest joy; for there,
There chiefly, hath she feeling whence she is,
And passing through all Nature rests with God.

 And is not, too, that vast abiding-place
Of human creatures, turn where'er we may,
Profusely sown with individual sights
Of courage, and integrity, and truth, 840
And tenderness, which, here set off by foil,
Appears more touching? In the tender scenes
Chiefly was my delight, and one of these
Never will be forgotten. 'Twas a man,
Whom I saw sitting in an open square
Close to the iron paling that fenced in
The spacious grass-plot: on the corner-stone
Of the low wall in which the pales were fixed
Sate this one man, and with a sickly babe
Upon his knee, whom he had thither brought 850
For sunshine, and to breathe the fresher air.
Of those who passed, and me who looked at him,
He took no note; but in his brawny arms
(The artificer was to the elbow bare,
And from his work this moment had been stolen)
He held the child, and, bending over it
As if he were afraid both of the sun
And of the air which he had come to seek,
He eyed it with unutterable love.

skønt faldet fra salighed, da i øst han så
 mørke før middag og morgenlys 820
 mere strålende på den vestlige sky, der
 hen over det blå firmament drev et skinnende hvidt lys,
 som langsomt steg ned, lastet med noget guddommeligt.*

Føj også til, at ofte sås i denne
 store bys menneskemængde,
 bevægende fremstillet, mere end det er muligt
 andetsteds, menneskeslægtens enhed,
 en eneste ånd der dominerede over
 uvidenhed og last, i gode og onde hjerter
 en sans for moralske domme, som øjets sans 830
 for solens lys. Når stærkt åndet på
 af denne fornemmelse — hvorfra den end kommer,
 af forening eller samkvem — fryder sjælen sig
 som i sin højeste glæde; thi ved den, ved den hovedsagelig
 har hun en følelse af, hvorfra hun kommer,
 og levende gennem hele Naturen, til sidst hviler hos Gud.

Og er ikke også dette vældige opholdssted
 for mennesker, hvor vi end vender os,
 rigeligt sået med personlige udtryk
 for mod og kærlighed og sandhed 840
 og ømhed, som, her set i relief
 forekommer mere rørende. Mest af alt
 holdt jeg af de nænsomme scener, og en af disse
 vil aldrig blive glemt. Det var en mand,
 som jeg så sidde på en åben plads
 tæt ved jernstakittet, der indhegnede
 det store græsareal; på hjørnesteinen
 af den lave mur, i hvilken pælene var placeret,
 sad denne ene mand og med et skrantende spædbarn
 på knæene, som han havde bragt herhen 850
 for solens skyld og for at indånde den friske luft.
 Af dem som passerede, og af mig som kiggede på ham,
 tog han ingen notits; men holdt barnet i sine muskuløse
 arme (håndværkerens arm var blotte til albuen,
 og dette øjeblik var stjålet fra hans arbejde),
 og mens han bøjede sig over det,
 som om han var bange både for solen
 og luften, som han var kommet for at opsøge,
 betragtede han det med uudsigelig kærlighed.

* De sidste fem linjer er fra Miltons *Paradise Lost*, 9; 203-7. Det er englen Gabriel, der kommer for at føre dem ud af paradiset.

THE PRELUDE. BOOK EIGHT

Thus from a very early age, O friend, 860
My thoughts had been attracted more and more
By slow gradations towards human-kind,
And to the good and ill of human life.
Nature had led me on, and now I seemed
To travel independent of her help,
As if I had forgotten her, but no,
My fellow-beings still were unto me
Far less than she was: though the scale of love
Were filling fast, 'twas light as yet compared
With that in which her mighty objects lay. 870

Således, oh ven, blev mine tanker fra en 860
meget tidlig alder, langsomt og gradvist,
mere og mere tiltrukket af menneskeheden,
og det gode og dårlige i menneskelivet.
Naturen havde ført mig af sted, og nu syntes jeg
at rejse uafhængig af hendes hjælp,
som om jeg havde glemt hende; men nej,
mine medskabninger var stadigvæk langt mindre
for mig end hun var; skønt kærlighedens vægtskål
hurtigt fyldtes, så var den endnu let, sammenlignet
med den i hvilke hendes mægtige genstande lå. 870

Book Ninth

Residence in France

As oftentimes a river, it might seem,
Yielding in part to old remembrances,
Part swayed by fear to tread an onward road
That leads direct to the devouring sea,
Turns and will measure back his course, far back,
Towards the very regions which he crossed
In his first outset, so have we long time
Made motions retrograde, in like pursuit
Detained. But now we start afresh: I feel
An impulse to precipitate my verse. 10
Fair greetings to this shapeless eagerness,
Whene'er it comes, needful in work so long,
Trice needful to the argument which now
Awaits us — oh, how much unlike the past —
One which though bright the promise, will be found
Ere far we shall advance, ungenial, hard
To treat of, and forbidding in itself.

Free as a colt at pasture on the hills
I ranged at large through the metropolis
Month after month. Obscurely did I live, 20
Not courting the society of men,
By literature, or elegance, or rank,
Distinguished — in the midst of things, it seemed,
Looking as from a distance on the world
That moved about me. Yet insensibly
False preconceptions were corrected thus,
And errors of the fancy rectified
(Alike with reference to men and things),
And sometimes from each quarter were poured in
Novel imaginations and profound. 30
A year thus spent, this field, with small regret,
Save only for the bookstalls in the streets
(Wild produce, hedgerow fruit, on all sides hung
To lure the sauntering traveller from his track),
I quitted, and betook myself to France,
Let thither chiefly by a personal wish
To speak the language more familiarly,
With which intent I chose for my abode
A city on the borders of the Loire.

Niende bog

Ophold i Frankrig

Således som ofte en flod, kunne det synes —
idet den delvist giver efter for gamle erindringer,
delvist er styret af frygt for at betræde en vej fremad,
som fører direkte til det fortærende hav —
vender sig og vil måle sin kurs langt tilbage
til selve egnen, som den krydsede
i begyndelsen, således har vi længe bevæget
os baglæns, sinket i en lignende beskæftigelse.
Men nu begynder vi på en frisk. Jeg føler
mig ansporet til at fremskynde mine vers. 10
Gode hilsner til denne formløse ivrighed
hvornår den end kommer, nødvendig i så langt et værk,
tredobbelt nødvendig for det emne, som nu
venter på os — oh, hvor meget ulig fortiden —
et emne, som skønt løftet forjættede, vil forekomme,
før vi når langt, ugunstigt, svært
at behandle og afskrækkende i sig selv.

Fri som en plag der græssede på bakkerne,
strefede jeg på må og få om i hovedstaden
måned efter måned. Jeg levede i det skjulte 20
uden at søge andre menneskers selskab,
der udmærkede sig litterært eller ved elegance
eller rang — i tingenes midte, syntes det,
idet jeg fra afstand iagttog verden, der
bevægede sig rundt om mig. Dog blev falske
forudfattede meninger umærkeligt korrigeret,
og forestillingens fejltagelser rettet,
(både med hensyn til mennesker og ting),
og nogle gange strømmede der fra hvert kvarter
nye og dybe indbildninger ind. 30
Efter et år tilbragt således, forlod jeg med ringe beklagelse
(bortset fra gadernes bogstader, vildtvoksende
produkter, frugter fra hække, hængt
på alle sider for at lokke den rejsende på afveje)
denne mark og tog til Frankrig,
ført derhen hovedsageligt af et personligt ønske
om at tale sproget mere frit,
i hvilken hensigt jeg valgte at bo
i en by nær grænsen til Loire.*

* Orleans, som han kom til i december 1791, og hvor han højst sandsynligt mødte Annette Valon (Norton).

Through Paris lay my readiest path, and there 40
 I sojourned a few days, and visited
 In haste each spot of old and recent fame,
 The latter chiefly, from the field of Mars
 Down to the suburbs of St. Anthony,
 And from Mont Martyr southward to the Dome
 Of Geneviève. In both her clamorous halls,
 The National Synod and the Jacobins,
 I saw the revolutionary power
 Toss like a ship at anchor, rocked by storms,
 The Arcades I traversed in the Palace huge 50
 Of Orleans, coasted round and round the line
 Of tavern, brothel, gaming-house, and shop,
 Great rendezvous of worst and best, the walk
 Of all who had a purpose, or had not;
 I stared and listened with a stranger's ears,
 To hawkers and haranguers, hubbub wild,
 And hissing factionists with ardent eyes,
 In knots, or pairs, or single, ant-like swarms
 Of builders and subverters, every face
 That hope or apprehension could put on — 60
 Joy, anger, and vexation, in the midst
 Of gaiety and dissolute idleness.

Where silent zephyrs sported with the dust
 Of the Bastille I sate in the open sun
 And from the rubbish gathered up a stone,
 And pocketed the relick in the guise
 Of an enthusiast; yet, in honest truth,
 Though not without some strong incumbencies,
 And glad — could living man be otherwise? —
 I looked for something which I could not find, 70
 Affecting more emotion than I felt.
 For 'tis most certain that the utmost force
 Of all these various objects which may shew
 The temper of my mind as then it was
 Seemed less to recompense the traveller's pains,
 Less moved me, gave me less delight, than did
 A single picture merely, hunted out
 Among other sights, the Magdalene of le Brun,
 A beauty exquisitely wrought — fair face
 And rueful, with its ever-flowing tears. 80

Snart begav jeg mig til Paris og opholdt 40
 mig dér et par dage og tog på hastige besøg
 til alle gamle og nyligt berømte steder,
 fortrinsvis de sidste; fra Marsmarken
 ned til St. Antoinnes forstæder og fra
 Montmartre sydpå til Geneviève-domkirken.*
 I begge hendes larmende haller,
 National Forsamlingen og Jakobinerklubben,
 så jeg den revolutionære magt kastet
 hid og did som et skib for anker, vugget af storme;
 Jeg krydsede gennem det uhyre Orleansslots arkader, 50
 gled rundt og rundt langs rækken
 af kroer, bordeller, spillehuse og butikker,
 et gigantisk mødested for det værste og det bedste,
 vejen alle gik, som havde et formål eller ikke;
 jeg gloede på og lyttede, med fremmede ører,
 til falkonerer og talere, en vild hurlumhej,
 og hyssende fraktionister med brændende øjne,
 i klynger, parvis eller alene, myrelignende sværme
 af opbyggere og nedbrydere, ethvert ansigt
 som håb eller ængstelse kunne sætte op, 60
 glæde, vrede og ærgrelse, midt i
 munterhed og udsvævende lediggang.

Mens tavse zefyrer legede med
 Bastillens støv, sad jeg i den åbne sol
 og samlede en sten op fra murbrokkerne,
 og stak, under dække af at være entusiast,
 resten i lommen; dog, sandt at sige, skønt ikke
 uden et vist kraftigt grubleri af åndelig natur,
 og glad – kunne et levende menneske være andet? –
 søgte jeg efter noget, som jeg ikke kunne finde, 70
 idet jeg foregav mere bevægelse end jeg følte;
 thi det er helt sikkert, at den fulde kraft
 fra alle disse forskellige genstande, som kan
 vise min sindsstemning på den tid,
 syntes mindre at belønne den rejsendes møjje,
 bevægede mig mindre, frydede mig mindre, end
 blot et enkelt billede gjorde, opdaget blandt andre
 seværdigheder: *le Brun's* Magdalene, en skønhed†
 vidunderligt fremstillet, et smukt ansigt
 og bedrøvet, med dets evigtflydende tårer. 80

* Montmartyr: Montmartre. – Geneviève-domkirken: Panthéon.

† Barokmaleren Charles le Brun (1616-90).

But hence to my more permanent residence
 I hasten: there, by novelties in speech,
 Domestic manners, customs, gestures, looks,
 And all the attire of ordinary life,
 Attention was at first engrossed; and thus
 Amused and satisfied, I scarcely felt
 The shock of these concussions, unconcerned,
 Tranquil almost, and careless as a flower
 Glassed in a greenhouse, or a parlour-shrub,
 When every bush and tree the country through, 90
 Is shaking to the roots; indifference this
 Which may seem strange, but I was unprepared
 With needful knowledge, had abruptly passed
 Into a theatre of which the stage
 Was busy with an action far advanced.
 Like others I had read, and eagerly
 Sometimes, the master pamphlets of the day,
 Nor wanted such half-insight as grew wild
 Upon that meagre soil, helped out by talk
 And public news; but having never chanced 100
 To see a regular chronicle which might shew,
 If any such indeed existed then,
 Whence the main organs of the public power
 Had sprung, their transmigrations, when and how
 Accomplished (giving thus unto events
 A form and body), all things were to me
 Loose and disjointed, and the affections left
 Without a vital interest. At that time,
 Moreover, the first storm was overblown,
 And the strong hand of outward violence 110
 Locked up in quiet. For myself — I fear
 Now in connection with so great a theme
 To speak, as I must be compelled to do,
 Of one so unimportant — a short time
 I loitered, and frequented night by night
 Routs, card-tables, the formal haunts of men
 Whom in the city privilege of birth
 Sequestered from the rest, societies
 Where, through punctilios of elegance
 And deeper causes, all discourse, alike 120
 Of good and evil, in the time, was shunned
 With studious care. But 'twas not long ere this
 Proved tedious, and I gradually withdrew
 Into a noisier world, and thus did soon
 .

Men derfra hastede jeg til mit mere permanente opholdssted. Der blev min opmærksomhed, ved det nye sprog, de nye huslige manerer, skikke, fagter, blikke og hele det almindelige livs klædedragt, endelig vagt; og således underholdt og tilfredsstillet, følte jeg næppe stødet fra disse rystelser. Jeg var ubekymret, nærmest rolig og sorgløs som en blomst bag glasset i et drivhus eller en stueplante, mens alle buske og træer i hele landet 90 rystede i deres rødder; en ligegyldighed som kunne synes underlig; men jeg var uforberedt på den nødvendige viden, var pludselig gået ind i et teater, hvor scenen var fyldt og travl med en langt fremskreden handling. Ligesom andre havde jeg læst, og nogle gange ivrigt, tidens mesterpamfletter,* manglede heller ikke sådan middelmådig indsigt, som vokser vildt i den magre muld, skabt af snak og offentlige nyheder; men man havde aldrig chancen 100 for at se en ordentlig beretning, hvis en sådan overhovedet eksisterede dengang, som kunne have vist hvorfra den offentlige magts vigtigste organer var kommet, deres vandring, hvornår og hvordan det blev opnået og således give begivenhederne form og krop, alt var for mig løst og adskilt, og følelserne forsvandt uden nogen levende interesse. Endvidere var den første storm på den tid drevet over, og den ydre volds stærke hånd 110 rolig under lås og slå. Hvad mig selv angik — jeg er bange for, jeg må omtale én så betydningsløs, i forbindelse med så storslået et emne, — slentrede jeg en kort tid omkring og besøgte aften efter aften selskaber, spilleborde, officielle tilflugtssteder for mænd, som i byen var afsondret fra de resterende ved deres fødselsprivilegium, sammenkomster hvor, ved elegancens overdrevne punktlighed og af dybere årsager, al diskussion, enten om 120 godt eller ondt i tiden, blev skyet med indstuderet omhyggelighed. Men det varede ikke længe før disse blev trættende, og jeg trak mig lidt efter lidt ind i en mere larmende verden og blev således

* mesterpamfletter: skrifter af royalister, republikanere og ekstremister, de sidste f.eks. Marat og Robespierre (Oxford); muligvis også skrifter af Paine og Burke (Norton).

Become a patriot, and my heart was all
Given to the people, and my love was theirs

A knot of military officers
That to a regiment appertained which then
Was stationed in the city were the chief
Of my associates; some of these wore swords 130
Which had been seasoned in the wars, and all
Were men well-born, at least laid claim to such
Distinction, as the chivalry of France.
In age and temper differing, they had yet
One spirit ruling in them all—alike
(Save only one, hereafter to be named)
Were bent upon undoing what was done.
This was their rest, and only hope; therewith
No fear had they of bad becoming worse,
For worst to them was come — nor would have stirred, 140
Or deemed it worth a moment's while to stir,
In any thing, save only as the act
Looked thitherward. One, reckoning by years,
Was in the prime of manhood, and erewhile
He had sate lord in many tender hearts,
Though heedless of such honours now, and changed:
His temper was quite mastered by the times,
And they had blighted him, had eat away
The beauty of his person, doing wrong
Alike to body and to mind. His port, 150
Which once had been erect and open, now
Was stooping and contracted, and a face
By nature lovely in itself, expressed,
As much as any that was ever seen,
A ravage out of season. made by thoughts
Unhealthy and vexatious. At the hour,
The most important of each day, in which
The public news was read, the fever came,
A punctual visitant, to shake this man,
Disarmed his voice and fanned his yellow cheek 160
Into a thousand colours. While he read,
Or mused, his sword was haunted by his touch
Continually, like an uneasy place
In his own body. 'Twas in truth an hour
Of universal ferment; mildest men
Were agitated, and commotions, strife
Of passion and opinion, filled the walls
Of peaceful houses with unquiet sounds.

snart patriot, og jeg gav hele mit hjerte*
til folket, og deres kærlighed var min.

En klynge officerer som tilhørte et regiment,
der på den tid var stationeret i byen,
udgjorde min vigtigste omgangskreds;
nogle af dem bar sværd, som 130
var blevet hærdet i krigen, og alle
var mænd af god fødsel, i det mindste gjorde de,
som Frankrigs ridderskab, krav på denne udmærkelse.
Forskellig af alder og sind var der dog
én ånd, som styrede dem alle, i lige grad
(bortset fra en enkelt, som vil blive nævnt senere)
var de opsat på at ugøre, hvad der var gjort.
Dette var deres rist og ro og eneste håb; endvidere
var de ikke bange for at tingene ville blive værre,
thi det værste var overgået dem, ville heller ikke 140
have rørt op i noget eller skønnet det et øjeblik
værd at gøre det, kun i fald handlingen
pegede i den retning. En af dem, at regne efter år,
var på højden af sin manddomskraft og sad forhen
som herre i mange ømme hjerter, men var nu
ligeglad med den slags hædersbevisninger og var forandret.
Hans sind var ganske behersket af tiderne,
og de havde spoleret ham og opædt
hans personlige skønhed, gjort i samme grad
skade på krop og sjæl. Hans holdning, 150
som engang havde været rank og fri, var nu
ludende og sammensunken, og et ansigt,
af naturen dejligt, udtrykte,
så meget som noget der nogensinde var set,
en hærgen i utide, skabt af usunde
og plagende tanker. På det tidspunkt,
dagens mest betydningsfulde, hvor de offentlige
nyheder blev læst, kom feberens,
en punktlig besøgende, for at ryste denne mand,
berøvede ham stemmen og blussede hans blege kind 160
med tusinde farver. Mens han læste
eller grundede, blev hans sværd uafladeligt hjemsøgt
af hans berøring, som et sted på kroppen
der voldte ubehag. Det var i sandhed en
altomfattende gærings tid; selv de mildeste mænd
blev ophidset, og postyr, følelser
og meningers strid fyldte væggene
i fredelige huse med urolige lyde.

* patriot: revolutionær.

THE PRELUDE. BOOK NINTH

The soil of common life was at that time
Too hot to tread upon. Oft said I then, 170
And not then only, 'What a mockery this
Of history, the past and that to come!
Now do I feel how I have been deceived,
Reading of nations and their works in faith,
Faith given to vanity and emptiness;
Oh, laughter for the page that would reflect
To future times the face of what now is!'
The land all swarmed with passion, like a plain
Devoured by locusts, Carra, Gorsas, add
A hundred other names, forgotten now, 180
Nor to be heard of more; yet were they powers,
Like earthquakes, shocks repeated day by day,
And felt through every nook of town and field.

The men already spoken of as chief
Of my associates were prepared for flight
To augment the band of emigrants in arms
Upon the borders of the Rhine, and leagued
With foreign foes mustered for instant war.
This was their undisguised intent, and they
Were waiting with the whole of their desires 190
The moment to depart. An Englishman,
Born in a land the name of which appeared
To licence some unruliness of mind,
A stranger, with youth's further privilege,
And that indulgence which a half-learned speech
Wins from the courteous, I who had been else
Shunned and not tolerated, freely lived
With these defenders of the crown, and talked,
And heard their notions; nor did they disdain
The wish to bring me over to their cause. 200
But though untaught by thinking or by books
To reason well of polity or law,
And nice distinctions, then on every tongue,
Of natural rights and civil, and to acts
Of nations, and their passing interests
(I speak comparing these with other things)
Almost indifferent, even the historian's tale
Prizing but little otherwise than I prized
Tales of poets, as it made my heart
Beat high and filled my fancy with fair forms, 210
Old heroes and their sufferings and their deeds,

Det almindelige livs jord var på den tid
 for varm at træde på. Ofte sagde jeg dengang 170
 og ikke kun dengang: „Oh hvilken spot dette er
 af historien, fortiden og den kommende!
 nu føler jeg, hvordan jeg er blevet bedraget,
 da jeg i god tro læste om nationer og deres arbejde,
 en tro givet til forfængelighed og tomhed;
 åh, latter over skriftsiden der for fremtiden
 ville afspejle ansigtet af hvad der er nu!”
 Hele landet myldrede med ildhu, som en slette
 fortæret af græshopper, Carra, Gorsas, tilføj*
 hundrede andre navne, nu glemte, 180
 vil heller ikke mere blive hørt om; dog var de magter,
 ligesom jordskælv, rystelser gentaget dag efter dag
 og følt i ethvert hjørne af by og mark.

Mændene, der allerede er blevet omtalt
 som min vigtigste omgangskreds, var forberedt på flugt
 for at forøge de bevæbnede emigranttropper
 ved Rhinens bredder, og som var allieret med
 fremmede fjender, der var mønstret til øjeblikkelig krig.
 Dette var deres utilslørede hensigt, og de
 afventede med hele styrken af deres længsel 190
 tidspunktet for afrejsen. En englænder,
 født i et land hvis navn syntes
 at tillade en vis åndelig ustyrlighed,
 en fremmed med ungdommens yderligere privilegium
 og den overbærenhed, som talen af et halvlært sprog
 får af den høflige, jeg, som ellers havde været
 skyet og ikke tolereret, levede frit
 sammen med disse beskyttere af kronen, og talte
 og lyttede til deres idéer; de ringeagtede
 heller ikke ønsket om at omvende mig til deres sag. 200
 Men skønt – ubelært af tænkning og bøger
 til at ræsonnere om regeringsformer og love
 og hårfine sondringer, dengang på alles tunger,
 om naturlige og borgerlige rettigheder; og næste ligegyldig
 overfor nationers handlinger og deres forbigående interesser
 (jeg mener disse ting sammenlignet med andre),
 endog værdsættende selv historikerens
 fortælling kun lidt anderledes, end jeg værdsatte
 digternes fortællinger, da den fik mit hjerte til at slå
 voldsomt og fyldte min fantasi med skønne former, 210
 gamle helte og deres lidelser og bedrifter, –

* Carra, Gorsas: journalister og medlemmer af Nationalforsamlingen. De blev henrettet under Robespierre.

THE PRELUDE. BOOK NINTH

Yet in the regal sceptre, and the pomp
Of orders and degrees, I nothing found
Then, or had ever even in crudest youth,
That dazzled me, but rather what my soul
Mourned for, or loathed, beholding that the best
Ruled not, and feeling that they ought to rule.

For, born in a poor district, and which yet
Retaineth more of ancient homeliness, 220
Manners erect, and frank simplicity,
Than any other nook of English land,
It was my fortune scarcely to have seen
Through the whole tenor of my schoolday time
The face of one, who, whether boy or man,
Was vested with attention or respect
Through claims of wealth or blood. Nor was it least
Of many debts which afterwards I owed
To Cambridge and an academic life,
That something there was holden up to view 230
Of a republic, where all stood thus far
Upon equal ground, that they were brothers all
In honour, as of one community —
Scholars and gentlemen — where, furthermore,
Distinction lay open to all that came,
And wealth and titles were in less esteem
Than talents and successful industry.
Add unto this, subservience from the first
To God and Nature's single sovereignty
(Familiar presences of awful power), 240
And fellowship with venerable books
To sanction the proud workings of the soul,
And mountain liberty. It could not be
But that one tutored thus, who had been formed
To thought and moral feeling in the way
This story hath described, should look with awe
Upon the faculties of man, receive
Gladly the highest promises, and hail
As best the government of equal rights
And individual worth. And hence, O friend,
If at the first great outbreak I rejoiced 250
Less than might well befit my youth, the cause

fandt jeg dog i det kongelige scepter og pragten
 af ordner og rang intet dengang,
 end ikke i min mest umodne ungdom,
 som blændede mig, men snarere hvad min sjæl
 sørgede over eller afskyede, idet jeg så, at de bedste
 ikke styrede og følte at de burde styre.

Thi født i en fattig egn, og som endnu
 bevarede mere af gammel hjemlig hygge,
 retlinede sæder og frimodig enkelthed 220
 end nogen anden krog af engelsk land,
 var det mit held gennem hele forløbet
 af min skoletid næppe at have set
 et ansigt, enten en drengs eller en mands,
 som var forlenet med opmærksomhed og respekt
 ved fordringer på rigdom eller blod. Heller ikke
 var dét den mindste gæld, som jeg bagefter skyldte
 Cambridge og det akademiske liv,
 at noget, der blev holdt op for én, kunne ses
 som en republik, hvor alle så vidt stod 230
 på lige grund, at de alle var brødre
 i anseelse, som af et fællesskab —
 lærde og unge herrer — hvor ydermere
 udmærkelser lå åbne for alle der kom,
 og rigdom og titler blev mindre agtet
 end talenter og succesfuld virksomhed.
 Føj dertil underdanighed fra første færd
 over for Gud og naturens ene herredømme
 (velkendte tilstedeværelser af ærefrygtindgydende magt)*
 og kammeratskab med ærværdige bøger 240
 for at bekræfte sjælens stolte arbejde
 og bjergfrihed. Det kunne ikke være anderledes
 end at én, der var undervist sådan, som var blevet
 formet til tænkning og moralske følelser på den måde,
 som denne historie har beskrevet, skulle se med ærefrygt
 på menneskets evner, gladeligt modtage
 de højeste løfter og hylde den regeringen,
 der tilgodeså lige rettigheder og individuel værd,
 som den bedste. Og derfor, Oh ven,
 hvis jeg ved det første store udbrud frydede mig 250
 mindre end det nok kunne sømme sig for min ungdom,

* I 1850-udgaven er l. 238-9 erstattet af:

over for tilstedeværelser af Guds mystiske magt
 gjort åbenbar ved Naturens herredømme,

for at man ikke skulle tro, det har noget med panteisme at gøre (Norton, 325 n).

In part lay here, that unto me the events
 seemed nothing out of nature's certain course —
 A gift that rather was come late than soon.
 No wonder then if advocates like these
 Whom I have mentioned, at this riper day
 Were impotent to make my hopes put on
 The shape of theirs, my understanding bend
 In honour to their honour. Zeal which yet
 Had slumbered, now in opposition burst 260
 Forth like a Polar summer. Every word
 They uttered was a dart by counter-winds
 Blown back upon themselves; their reason seemed
 Confusion-stricken by a higher power
 Than human understanding, their discourse
 Maimed, spiritless — and, in their weakness strong,
 I triumphed.

Meantime day by day the roads,
 While I consorted with these royalists,
 Were crowded with the bravest youth of France
 And all the promptest of her spirits, linked 270
 In gallant soldiership, and posting on
 To meet the war upon her frontier-bounds.
 Yet at this very moment do tears start
 Into mine eyes — I do not say I weep,
 I wept not then, but tears have dimmed my sight—
 In memory of the farewells of that time,
 Domestic severings, female fortitude
 At dearest separation, patriot love
 And self-devotion, and terrestrial hope
 Encouraged with a martyr's confidence. 280
 Even files of strangers merely, seen but once
 And for a moment, men from far, with sound
 Of music, martial tunes, and banners spread,
 Entering the city, here and there a face
 Or person singled out among the rest
 Yet still a stranger, and beloved as such;
 Even by these passing spectacles my heart
 Was oftentimes uplifted, and they seemed
 Like arguments from Heaven that 'twas a cause
 Good, and which no one could stand up against 290
 Who was not lost, abandoned, selfish, proud,
 Mean, miserable, wilfully depraved,
 Hater perverse of equity and truth.

lå årsagen delvis her, at for mig syntes begivenhederne
 ikke at ligge uden for naturens visse kurs,
 en gave som snarere var kommet sent end tidligt.
 Intet under da, hvis forkæmpere som disse,*
 som jeg har nævnt på denne modnere dag
 ikke magtede at få mine håb til at antage
 den form, deres havde, at bøje min forståelse til ære
 for deres ære. Brændende iver som hidtil
 havde slumret, brød nu i modstand 260
 frem som en polarsommer. Hvert ord
 de ytrede var en pil af modvinde,
 blæst tilbage mod dem selv; deres fornuft syntes
 slagen med forvirring af en højere magt
 end menneskelig forstand, deres konversation var
 afstumpet, åndløs, og over deres stærke svaghed
 triumferede jeg.

I mellemtiden, mens jeg omgikkes
 disse royalister, var vejene dag efter dag overfyldte
 med Frankrigs tapreste ungdom 270
 og alle hendes villigste ånder, lænket
 sammen i heroisk soldatervæsen, og ilende af sted
 for at støde til krigen ved hendes statsgrænser.†
 Dog på netop dette tidspunkt får jeg
 tårer i øjnene; jeg siger ikke, at jeg græder,
 jeg græd ikke dengang, men tårer har sløret mit syn,
 ved erindringen om den tids mange farvel,
 huslige opbrud, kvindelig styrke
 ved kæreste adskillelse, patriotisk kærlighed
 og selvhengivelse og jordiske håb, 280
 opmuntret med en martyrs tillidsfuldhed.
 Selv rækker af blotte fremmede, set kun én gang
 og for et øjeblik, mennesker langt borte, med lyd
 af musik, militærmelodier og faner udbredt,
 der kom ind i byen, her og der et ansigt
 eller en person valgt ud blandt resten,
 dog stadig en fremmed og højt elsket som sådan,
 selv ved disse tilfældige syn blev mit hjerte
 ofte opløftet, og de syntes
 som Himlens begrundelser for, at det var
 en god sag, og som ingen der ikke var fortabte, 290
 forladte, egennyttige, stolte, nedrige,
 usle, bevidst fordærvede, forstokkede
 hadere af lighed og sandhed, kunne stå imod.

* forkæmpere: royalisterne nævnt l. 198-200.

† Frankrig erklærede Østrig krig d. 20. april 1792 (Norton).

Among that band of officers was one,
 Already hinted at, of other mold:
 A patriot, thence rejected by the rest,
 And with an oriental loathing spurned
 As of a different cast. A meeker man
 Than this lived never, or a more benign —
 Meek, though enthusiastic to the height 300
 Of highest expectation. Injuries
 Made him more gracious, and his nature then
 Did breathe its sweetness out most sensibly,
 As aromatic flowers on Alpine turf
 When foot hath crushed them. He through the events
 Of that great change wandered in perfect faith,
 As through a book, an old romance, or tale
 Of Fairy, or some dream of actions wrought
 Behind the summer clouds. By birth he ranked
 With the most noble, but unto the poor 310
 Among mankind he was in service bound
 As by some tie invisible, oaths professed
 To a religious order. Man he loved
 As man, and to the mean and the obscure,
 And all the homely in their homely works,
 Transferred a courtesy which had no air
 Of condescension, but did rather seem
 A passion and a gallantry, like that
 Which he, a soldier, in his idler day
 Had payed to woman. Somewhat vain he was, 320
 Or seemed so — yet it was not vanity,
 But fondness, and a kind of radiant joy
 That covered him about when he was bent
 On works of love or freedom, or revolved
 Complacently the progress of a cause
 Whereof he was a part—yet this was meek
 And placid, and took nothing from the man
 That was delightful. Oft in solitude
 With him did I discourse about the end
 Of civil government, and its wisest forms, 330
 Of ancient prejudice and chartered rights,
 Allegiance, faith, and laws by time matured,
 Custom and habit, novelty and change,
 Of self-respect, and virtue in the few
 For patrimonial honour set apart,
 And ignorance in the labouring multitude.
 For he, an upright man and tolerant,
 Balanced these contemplations in his mind,
 And I, who at that time was scarcely dipped

Som allerede sigtet til var der én blandt gruppen
 af officerer, der var af en anden støbning:
 en patriot, derfor afvist af resten,
 og med østerlandsk lede foragteligt stødt bort
 som en af en anden kaste. En mere ydmyg mand
 end denne eksisterede ikke, eller én mere venlig,
 ydmyg skønt begejstret til toppen 300
 af de højeste forventninger. *Ham* gjorde
 fornærmelser bare mere elskværdig, og hans natur
 åndede så sin sødme ud på den mest følelige måde,
 som aromatiske blomster på alpinsk græs,
 når foden har knust dem. Han vandrede gennem
 denne store forandrings begivenheder i fuldkommen tillid,
 som gennem en bog, en gammel ridderfortælling
 eller et eventyr om feer eller en drøm om bedrifter,
 udført bagved sommerskyerne. Af fødsel var han
 ligestillet med de fleste adelige, men menneskeheds 310
 fattige var han bundet til at tjene
 med usynlige bånd, løfter aflagt til
 en religiøs orden. Mennesket som menneske
 elskede han, og de ringe og skjulte
 og alle jævne med deres jævne arbejde,
 viste han en høflighed, som ikke havde nogen
 skin af nedladdenhed ved sig, men syntes snarere
 en lidenskab og en artighed, lig det
 han, en soldat, i sine ledigere dage
 havde vist kvinder. Han var noget forfængelig, 320
 eller virkede sådan, dog var det ikke forfængelighed,
 men eftergivenhed og en slags lysende glæde,
 som omgav ham når han var optaget
 af at arbejde for kærlighed og frihed eller
 med fornøjelse overvejede fremskridtet af den sag,
 som han var en del af; dog var denne beskeden
 og rolig og tog intet fra manden af det, som var
 indtagende. Tit når vi var alene diskuterede
 jeg den borgerlige regerings mål
 med ham og dets viseste former, 330
 om gamle fordomme og privilegerede rettigheder,
 lydighed, tro, og love modnet med tiden,
 skikke og vaner, nyheder og forandringer,
 om selvrespekt og de fås dyd
 der adskilte sig ved en fædrene arv af hæder,
 og uvidenheden hos det arbejdende folk.
 For han, en retskaffen og tolerant mand,
 afvejede disse betragtninger i sin hjerne,
 og jeg, som på den tid næppe var blevet dyppet

THE PRELUDE. BOOK NINTH

Into the turmoil, had a sounder judgement 340
Than afterwards, carried about me yet
With less alloy to its integrity
The experience of past ages, as through help
Of books and common life it finds its way
To youthful minds, by objects over near
Not pressed upon, nor dazzled or misled
By struggling with the crowd for present ends.

But though not deaf and obstinate to find
Error without apology on the side
Of those who were against us, more delight 350
We took, and let this freely be confessed,
In painting to ourselves the miseries
Of royal courts, and that voluptuous life
Unfeeling where the man who is of soul
The meanest thrives the most, where dignity,
True personal dignity, abideth not;
A light and cruel world, cut off from all
The natural inlets of just sentiment,
From lowly sympathy, and chastening truth,
When good and evil never have the name, 360
That which they ought to have, but wrong prevails,
And vice at home. We added dearest themes,
Man and his noble nature, as it is
The gift of God and lies in his own power,
His blind desires and steady faculties
Capable of clear truth, the one to break
Bondage, the other to build liberty
On firm foundations, making social life,
Through knowledge spreading and imperishable,
As just in regulation, and as pure, 370
As individual in the wise and good.

We summoned up the honorable deeds
Of ancient story, thought of each bright spot
That could be found in all recorded time,
Of truth preserved and error passed away,
Of single spirits that catch the flame from heaven,
And how the multitude of men will feed
And fan each other; thought of sects, how keen
They are to put the appropriate nature on,
Triumphant over every obstacle 380
Of custom, language, country, love and hate,
And what they do and suffer for their creed,
How far they travel, and how long endure —
How quickly mighty nations have been formed

i tummelen, havde en sundere dømmekraft 340
 end senere hen, bar endnu hos mig,
 med mindre forringelse af dens helhed,
 oplevelsen af tidligere tidsaldre, som ved hjælp
 af bøger og det almindelige liv finder vej
 til ungdommelige sind, jeg var ikke presset af genstande
 for tæt på, heller ikke blændet eller vildført
 af at kæmpe sammen med mængden for nutidige mål.

Men skønt vi ikke var døve for og stædigt
 fandt uundskyldelige fejl hos dem, 350
 som var imod os, frydede vi os,
 og lad dette åbent blive tilstået, mere
 ved at skildre for os selv de kongelige hoffers
 elendigheder og det vellystige hårdhjertede liv,
 hvor mennesket med den ringeste
 sjæl trives bedst, hvor værdighed,
 sand personlighed værdighed, ikke holder til;
 en let og grusom verden, afskåret fra alle
 en retfærdig følelses naturlige indløb,
 fra ydmyg medfølelse og tugtende sandhed, 360
 når godt og ondt aldrig har det navn
 som de burde have, men uret hersker,
 og lasten hjemme. Vi tilføjede de kæreste emner:
 mennesket og hans ædle natur, for så vidt det
 er en gave fra Gud og den står i hans egen magt,
 hans blinde ønsker og vedholdende åndskræfter,
 egnet til ægte sandhed, det ene til at bryde
 trældom, den anden til at bygge frihed
 på fast grundlag, og at få samfundets liv,
 ved at udbrede uforgængelig viden,
 til at blive reguleret så retfærdig og så rent, 370
 som det individuelle liv er i det vise og gode.

Vi kaldte oldtidens hæderfulde gerninger
 til live, tænkte på hvert strålende sted,
 der kunne findes i tidernes optegnelser
 om bevaret sandhed og forsvundne fejltagelser;
 om enlige ånder der fanger himlens flamme,
 og hvordan menneskemasserne vil fodre
 og vifte hinanden; tænkte på sekter, hvor dygtige
 de er til at iklæde sig den passende natur,
 sejrende over enhver forhindring 380
 af sædvane, sprog, land, kærlighed og had,
 og hvad de går og lider for deres tro,
 hvor langt de rejser, og hvor længe de holder ud —
 hvor hurtigt mægtige nationer er blevet dannet

From least beginnings, how, together locked
 By new opinions, scattered tribes have made
 One body, spreading wide as clouds in heaven.
 To aspirations then of our own minds
 Did we appeal; and, finally, beheld
 A living confirmation of the whole 390
 Before us in a people risen up
 Fresh as the morning star. Elate we looked
 Upon their virtues, saw in rudest men
 Self-sacrifice the firmest, generous love
 And continence of mind, and sense of right
 Uppermost in the midst of fiercest strife.

Oh, sweet it is in academic groves,
 Or such retirement, friend, as we have known
 Among the mountains by our Rotha's stream,
 Greta, or Derwent, or some nameless rill, 400
 To ruminate, with interchange of talk,
 On rational liberty and hope in man,
 Justice and peace. But far more sweet such toil
 (Toil, say I, for it leads to thoughts abstruse)
 If Nature then be standing on the brink
 Of some great trial, and we hear the voice
 Of one devoted, one whom circumstance
 Hath called upon to embody his deep sense
 In action, give it outwardly a shape,
 And that of benediction to the world. 410
 Then doubt is not, and truth is more than truth —
 A hope it is and a desire, a creed
 Of zeal by an authority divine
 Sanctioned, of danger, difficulty, or death.
 Such conversation under Attic shades
 Did Dion hold with Plato, ripened thus
 For a deliverer's glorious task, and such
 He, on that ministry already bound,
 Held with Eudemus and Timonides,
 Surrounded by adventurers in arms, 420
 When those two vessels with their daring freight
 For the Sicilian tyrant's overthrow
 Sailed from Zacynthus — philosophic war
 Led by philosophers. With harder fate,
 Though like ambition, such was he, O friend,

fra den ringeste begyndelse, hvordan spredte stammer,
 låst sammen af nye meninger, err blevet til
 én krop og udbreder sig viden om som skyer på himlen.
 Vi henviste til vore egne sinds stræben;
 og så' endelig en levende bekræftelse
 på det hele foran os i et folk, 390
 der var steget op frisk som
 morgenstjernen. Opløftet betragtede
 vi deres dyder, så i de mest udannede mænd
 den fasteste selvopofrelse, ædelmodig kærlighed
 og sindslig mådehold og en fornemmelse af
 det rettes øverste plads midt i den voldsomste strid.

Oh, yndigt er der i de akademiske lunde, eller
 på sådanne tilflugtssteder, min ven, som vi har kendt
 mellem bjergene ved vor Rothas strøm,
 Greta eller Derwent, eller en eller anden navnløs bæk,* 400
 til i livlig samtale at gruble over
 national frihed og menneskets håb,
 retfærdighed og fred. Men langt skønnere er sådant slid
 (slid, siger jeg, for det fører til dunkle tanker),
 hvis naturen er på randen til en eller
 anden storslået prøvelse, og vi så hører røsten
 af en, der er hengiven, en hvem omstændighederne
 har tilkaldt for at legemliggøre sin dybe følelse
 i handling, give den en ydre form,
 og én der er en velsignelse for verden. 410
 Da findes tvivl ikke, og sandhed er mere end sandhed, —
 det er et håb og et ønske, en trosbekendelse om iver,
 fare, vanskelighed eller død, stadfæstet
 af en guddommelig myndighed.
 Sådanne samtaler, under attiske skygger,†
 holdt Dion med Platon, således modnet
 til en befriers hæderfulde hverv, og sådanne
 som han, der allerede var besluttet på denne gerning,
 holdt med Eudemos og Timonides,
 omgivet af bevæbnede eventyrere, 420
 da de to fartøjer med deres dristige last
 sejlede fra Zakynthos for at omstyrte
 Siciliens tyran, en filosofisk krig
 ført af filosoffer. En hårdere skæbne,‡
 skønt med det samme mål, fik han, Oh ven,

* Rotha, Greta og Derwent: floder i The Lake District, elsket af Wordsworth og Coleridge.

† attiske: på Attika.

‡ l. 415-424: fra Plutarks biografi om Dion, der i 357 f.Kr. fordrev Dionysios d. Yngre fra Syrakus.
 — Eudemos og Timonides: to filosoffer. — Zakynthos: en ø i det antikke Grækenland.

Of whom I speak. So Beaupuis, let the name
 Stand near the worthiest of antiquity,
 Fashioned his life, and many a long discourse
 With like persuasion honored we maintained,
 He on his part accoutred for the worst. 430
 He perished fighting, in supreme command,
 Upon the borders of the unhappy Loire,
 For liberty, against deluded men,
 His fellow countrymen; and yet most blessed
 In this, that he the fate of later times
 Lived not to see, nor what we now behold
 Who have as ardent hearts as he had then.

Along that very Loire, with festivals
 Resounding at all hours, and innocent yet
 Of civil slaughter, was our frequent walk, 440
 Or in wide forests of the neighbourhood,
 High woods and over-arched, with open space
 On every side, and footing many a mile,
 Inwoven roots, and moss smooth as the sea —
 A solemn region. Often in such place
 From earnest dialogues I slipped in thought,
 And let remembrance steal to other times
 When hermits, from their sheds and caves forth strayed,
 Walked by themselves, so met in shades like these,
 And if a devious traveller was heard 450
 Approaching from a distance, as might chance,
 With speed and echoes loud of trampling hoofs
 From the hard floor reverberated, then
 It was Angelica thundering through the woods
 Upon her palfrey, or that gentler maid
 Erminia, fugitive as fair as she.
 Sometimes I saw methought a pair of knights
 Joust underneath the trees, that as in storm
 Did rock above their heads, anon the din
 Of boisterous merriment and music's roar, 460
 With sudden proclamation, burst from haunt
 Of satyrs in some viewless glade, with dance
 Rejoicing o'er a female in the midst,
 A mortal beauty, their unhappy thrall.
 The width of those huge forests, unto me
 A novel scene, did often in this way

som jeg taler om. Således formede Beaupuis sit liv
 — lad navnet stå nær ved antikkens værdigste —
 og hædret med samme overbevisning
 førte vi mange og lange samtaler,
 han for sin del var udrustet til det værste. 430
 Han omkom, som øverstkommanderende,
 på ulykkelige Loires grænser,*
 kæmpende for friheden mod vildledte mænd,
 hans landsmænd; og dog mest velsignet
 i dette, at han ikke levede til at se
 de senere tiders skæbne, heller ikke hvad vi skuer nu,
 som har ligeså brændende hjerter, som han havde dengang.†

Langs denne Loire, der genlød af festligheder
 på alle tidspunkter af døgnet og dog var uskyldig
 med hensyn til civilt blodbad, gik vores hyppige gåture, 440
 eller i nabolagets vidtstrakte skove,
 høje hvælvende skove med åbent land
 på hver side og strækkende sig mange mil,
 flettede rødder, og mos, glat som havet —
 en højtidelig egn. Ofte på et sådant sted
 gled jeg fra alvorlige samtaler ind i egne tanker,
 og lod erindringerne liste sig bort til andre tider,
 dengang eremitter kom frem fra deres skure og huler,
 og vandrede af sted for at mødtes i skygger som disse,
 og hvis en omstrejfende rejsende hørtes 450
 nærme sig i det fjerne, som det kunne hænde,
 med stor fart og høje ekkoer af trampende hove,
 der genlød fra det hårde gulv, så
 var det Angelica, der tordnede gennem skoven
 på sin gænge eller den blidere mø
 Ermina, en flygtning ligeså skøn som hende.‡
 Somme tider forekom det mig, jeg så et par riddere
 dyste under træerne, der vuggede som i en storm
 over deres hoveder, snart brød larmen 460
 af løssluppen munterhed og drønende musik,
 i en pludselig erklæring, frem
 fra satyrers tilflugtssted i en eller anden usynlig lysning,
 mens de i dans jublede over en kvinde i midten,
 en jordisk skønhed, deres ulykkelige træl.
 Vidden af disse uhyre skove, der var en ny skueplads
 for mig, beherskede ofte min forestillingsevne

* Michel Arnaud Beaupuy (1755-96) opnåede generalsrang. Han blev dræbt i slaget ved Elz og ikke, som Wordsworth troede, i Vendée, hvor han kun blev såret.

† Ll. 434-7: dvs. republikkens senere imperialistiske krige (Norton).

‡ Angelica er heltinde i Aristos *Orlando Furioso*; Erminia er heltinde i Tassos *Gerusalemme Liberata*

THE PRELUDE. BOOK NINTH

Master my fancy while I wandered on
With that revered companion. And sometimes
When to a convent in a meadow green
By a brook-side we came — a roofless pile, 470
And not by reverential touch of time
Dismantled, but by violence abrupt —
In spite of those heart-bracing colloquies,
In spite of real fervour, and of that
Less genuine and wrought up within myself,
I could not but bewail a wrong so harsh,
And for the matin-bell, to sound no more,
Grieved, and the evening taper, and the cross
High on the topmost pinnacle, a sign
Admonitory to the traveller, 480
First seen above the woods.

And when my friend
Pointed upon occasion to the site
Of Romarentin, home of ancient kings,
To the imperial edifice of Blois,
Or to that rural castle, name now slipped
From my remembrance, where a lady lodged
By the first Francis wooed, and bound to him
In chains of mutual passion, — from the tower,
As a tradition of the country tells,
Practised to commune with her royal knight 490
By cressets and love-beacons, intercourse
'Twixt her high-seated residence and his
Far off at Chambord on the plain beneath —
Even here, though less than with the peaceful house
Religious, 'mid these frequent monuments
Of kings, their vices and their better deeds,
Imagination, potent to enflame
At times with virtuous wrath and noble scorn,
Did also often mitigate the force
Of civic prejudice, the bigotry, 500
So call it, of a youthful patriot's mind,
And on these spots with many gleams I looked
Of chivalrous delight. Yet not the less,
Hatred of absolute rule, where will of one
Is law for all, and of that barren pride
In those who by immunities unjust
Betwixt the sovereign and the people stand, 510

mens jeg vandrede afsted med
 denne ærede kammerat. Og somme tider
 når vi kom til et kloster på en grøn eng
 ved bredden af en å, — en stor bygning uden tag, 470
 og ikke afklædt af tidens ærbødige berøring,
 men af pludselig vold — kunne jeg,
 på trods af de hjertestyrkende samtaler,
 på trods af ægte varme og af den
 mindre oprindelige og oparbejdede inde i mig selv,
 ikke andet end begræde så grusom en uret,
 og sørgede over morgenklokken der ikke mere
 ville ringe og aftenkerten og korset
 højt oppe på den øverste tinde,
 et formanende tegn for den rejsende, 480
 det første der sås over skovene.

Og da min ven

lejlighedsvis pegede på stedet hvor
 Romarentin lå, bolig for gamle konger;*
 på Blois' majestætiske bygning,
 eller på den landlige borg, navnet har jeg
 nu glemt, hvor en frue boede, som den første Frans
 bejlede til, og som, da hun var bundet til ham
 i gensidig lidenskabs lænker, fra tårnet —
 som en tradition på egnen fortæller —
 for at tale med sin kongelige ridder, 490
 med lys og kærlighedsblus skabte en forbindelse
 mellem sit højtliggende opholdssted og hans
 langt borte på Chambord på sletten nedenunder. †
 Selv her, skønt mindre end hos de fredfyldte religiøse
 huse, midt blandt disse hyppige mindesmærker
 for konger, deres laster og bedre gerninger,
 mildnede fantasien, — der undertiden blev mægtigt
 opflammet af dydig vrede og ædel spot, —
 også ofte styrken af borgerlige
 fordomme, skinhelligheden, kald det blot det,‡ 500
 i en ungdommelig patriots sind,
 og disse steder betragtede jeg med mange glimt
 af ridderlig fryd. Dog greb ikke mindre
 had af absolut styre, hvor éns vilje
 af lov for alle, og af den golde stolthed
 hos dem, som ved uretfærdig immunitet
 står mellem hersker og folket,

* Romarentin: et lille by beliggende i Loireregionen et stykke fra Blois.

† Chambord: et slot bygget af Frederik I på Solognesletten i Loiredalen.

‡ borgerlige fordomme: de revolutionæres fordomme.

THE PRELUDE. BOOK NINTH

His helpers and not theirs, laid stronger hold
Daily upon me. mixed with pity too,
And love, for where hope is, there love will be 510
For the abject multitude. And when we chanced
One day to meet a hunger-bitten girl
Who crept along fitting her languid self
Unto a heifer's motion — by a cord
Tied to her arm, and picking thus from the lane
Its sustenance, while the girl with her two hands
Was busy knitting in a heartless mood
Of solitude — and at the sight my friend
In agitation said, "Tis against that
Which we are fighting', I with him believed 520
Devoutly that a spirit was abroad
Which could not be withstood, that poverty,
At least like this, would in a little time
Be found no more, that we should see the earth
Unthwarted in her wish to recompense
The industrious, and the lowly child of toil,
All institutes for ever blotted out
That legalized exclusion, empty pomp
Abolished, sensual state and cruel power,
Whether by edict of the one or few; 530
And finally, as sum and crown of all,
Should see the people having a strong hand
In making their own laws, whence better days
To all mankind. But, these things set apart,
Was not the single confidence enough
To animate the mind that ever turned
A thought to human welfare? that henceforth
Captivity by mandate without law
Should cease, and open accusation lead
To sentence in the hearing of the world, 540
And open punishment, if not the air
Be free to breathe in, and the heart of man
Dread nothing. Having touched this argument
I shall not, as my purpose was, take note
Of other matters which detained us oft
In thought or conversation, public acts,
And public persons, and the emotions wrought
Within our minds by the ever-varying wind
Of record and report which day by day
Swept over us, but I will here instead 550
Draw from obscurity a tragic tale,
Not in its spirit singular, indeed,
But haply worth memorial, as I heard

hans hjælpere og ikke deres, mig for hver dag
 stærkere; det blev også blandet med medynk
 og kærlighed, thi hvor der er håb, der vil der være 510
 kærlighed for de fornødrede masser. Og da det en dag
 hændte os, at vi mødte en forsulten pige,
 som listede afsted, idet hun med en snor
 bundet om armen tilpassede sin kraftløse person
 til en kvies bevægelser, som således
 plukkede sin føde fra vejen, mens pigen
 i hjerteløs ensomhed var travlt
 beskæftiget med at strikke, — udbryder min ven
 ophidset ved dette syn: „Det er mod dette
 vi kæmper,” og jeg troede, ligesom han, 520
 ivrigt på, at en ånd var ude,
 som ikke kunne modstås, at fattigdom,
 i det mindste som denne, om kort tid
 ikke mere ville findes, at vi ville se jorden
 uhindret i hendes ønske om at godtgøre
 den arbejdsomme og sliddets lavbårne barn,
 alle institutioner, der legaliserede
 udelukkelse, for altid slettet ud, tom pragt,
 vellystighed og grusom magt afskaffet,
 enten ved forordning af én eller af de få; 530
 og endelig, som fuldendelse og krone på alt,
 ville vi se folket være stærkt medvirkende
 i at skabe deres egne love, hvoraf bedre
 dage vil komme for hele menneskeheden. Men
 ser man bort fra dette, var da ikke oprigtig tiltro nok
 til at oplive den ånd, der altid havde en
 tanke rettet mod menneskets velfærd? — at
 indespærring ved fuldmagt uden rettergang
 fra nu af ville ophøre, og åbent rejst anklage
 føre til dom i verdens påhør, 540
 og åbent kundgjort straf, ifald luften ville være
 fri til at trække vejret i, og menneskets hjerte ville
 være uden frygt. Efter jeg har berørt dette emne
 skal jeg ikke, som det var min hensigt, fæstne mig
 ved andre ting, der tit opholdt os
 i tanke og samtale, offentlige handlinger
 og offentlige personer og følelserne, frembragt
 i vore sjæle af meddelelser og beretningers
 altid skiftende vind, som dag efter dag
 fejede hen over os, men i stedet vil jeg her 550
 trække en tragisk fortælling frem fra glemslen,
 visselig er historien ikke enestående,
 men måske værd at huske, sådan som jeg hørte

The events related by my patriot friend
 And others who had borne a part therein.

Oh, happy time of youthful lovers — thus
 My story may begin — oh, balmy time
 In which a love-knot on a lady's brow
 Is fairer than the fairest star in heaven!
 To such inheritance of blessedness 560
 Young Vaudracour was brought by years that had
 A little overstepped his stripling prime.
 A town of small repute in the heart of France
 Was the youth's birthplace; there he vowed his love
 To Julia, a bright maid from parents sprung
 Not mean in their condition, but with rights
 Unhonoured of nobility, and hence
 The father of the young man, who had place
 Among that order, spurned the very thought
 Of such alliance. From their cradles up, 570
 With but a step between their several homes,
 The pair had thriven together year by year,
 Friends, playmates, twins in pleasure, after strife
 And petty quarrels had grown fond again,
 Each other's advocate, each other's help,
 Nor ever happy if they were apart.
 A basis this for deep and solid love,
 And endless constancy, and placid truth.
 But whatsoever of such treasures might,
 Beneath the outside of their youth, have lain 580
 Reserved for mellower years, his present mind
 Was under fascination; he beheld
 A vision, and he loved the thing he saw.
 Arabian fiction never filled the world
 With half the wonders that were wrought for him:
 Earth lived in one great presence of the spring,
 Life turned the meanest of her implements
 Before his eyes to price above all gold,
 The house she dwelt in was a sainted shrine,
 Her chamber-window did surpass in glory 590
 The portals of the east, all paradise
 Could by the simple opening of a door
 Let itself in upon him; pathways, walks,
 Swarmed with enchantment, till his spirits sunk
 Beneath the burthen, overblessed for life.
 This state was theirs, till, whether through effect
 Of some delirious hour, or that the youth,
 Seeing so many bars betwixt himself
 And the dear haven where he wished to be

begivenhederne blive fortalt af min patriotiske ven
og andre, der havde taget del deri.

Åh unge elskendes lykkelige tid — således
kan min historie begynde — åh balsamiske tid
hvor en kærlighedssløjfe på en kvindes pande
er skønnere end den skønneste stjerne på himlen!
Til en sådan arv af lyksalighed 560
blev unge Vandracour bragt af år, som kun
lidt havde overskredet hans drengalder.
En by af liden anseelse i hjertet af Frankrig
var ynglingens fødested, dér havde han
tilsværget Julia sin kærlighed, en opvakt pige
hvis forældre ikke var af ringe kår, men med rettigheder
uhædret med adelskab, og derfor afviste
den unge mands far, der selv tilhørte denne
orden, tanken om en sådan
forbindelse. De var helt fra barnsben af, 570
med kun et skridt mellem deres hjem,
vokset op sammen og havde trivedes år efter år,
var venner, legekammerater, tvillinger i fornøjelse,
blev glade igen efter strid og små skænderier,
hinandens forsvarer, hinandens hjælper
og heller aldrig lykkelige, hvis de var adskilte.
Dette var et grundlag for dyb og stærk kærlighed
og evig bestandighed og blid troskab.
Men hvad der end af sådanne skatte
under deres sorgløse ungdom, kunne have været 580
lagt i gemme til afdæmpede år, så lå hans nuværende
bevidsthed under for en fortryllelse; han skuede
et syn, og han elskede hvad han så.
Arabiske eventyr fyldte aldrig verden med
halvdelen af de vidundere, som blev skabt for ham.
Jorden levede i et stort forår,
livet forvandlede for hans øjne de simpleste
af hendes redskaber til en værdi oven over alt guld,
huset hun boede i var en salig helligdom,
hendes kammervindue overgik i pragt 590
østens porte, hele paradiset
kunne ved den enkle åbning af en dør
vælde ind over ham; stier, gange
vrimlede med trylleri, indtil hans humør sank
under byrden, overvelsignet af livet.
Sådan var deres tilstand indtil, om det var resultat
af et øjeblikks feberdrømme, eller at ynglingen,
da han så så mange skranker mellem sig selv
og den dyrebare havn, hvor han ønskede at leve

In honorable wedlock with his love, 600
 Without a certain knowledge of his own
 Was inwardly prepared to turn aside
 From law and custom and entrust himself
 To Nature for a happy end of all,
 And thus abated of that pure reserve
 Congenial to his loyal heart, with which
 It would have pleased him to attend the steps
 Of maiden so divinely beautiful,
 I know not, but reluctantly must add
 That Julia, yet without the name of wife, 610
 Carried about her for a secret grief
 The promise of a mother.

To conceal

The threatened shame the parents of the maid
 Found means to hurry her away, by night
 And unforewarned, that in a distant town
 She might remain shrouded in privacy
 Until the babe was born. When morning came
 The lover, thus bereft, stung with his loss
 And all uncertain whither he should turn,
 Chafed like a wild beast in the toils. At length, 620
 Following as his suspicions led, he found
 O joy! sure traces of the fugitives,
 Pursued them to the town where they had stopped,
 And lastly to the very house itself
 Which had been chosen for the maid's retreat.
 The sequel may be easily divined:
 Walks backwards, forwards, morning, noon, and night
 (When decency and caution would allow),
 And Julia, who, whenever to herself
 She happened to be left a moment's space, 630
 Was busy at her casement as a swallow
 About its nest, ere long did thus espy
 Her lover; thence a stolen interview
 By night accomplished, with a ladder's help.

I pass the raptures of the pair, such theme
 Hath by a hundred poets been set forth
 In more delightful verse than skill of mine
 Could fashion, chiefly by that darling bard
 Who told of Juliet and her Romeo,
 And of the lark's note heard before its time, 640
 And of the streaks that laced the severing clouds

i hæderfuldt ægteskab med sin elskede, 600
 uden hans eget klare vidende,
 inderst inde var forberedt til at vende sig bort fra
 lov og sædvane og overgive sig
 til naturen for at få en lykkelig afslutning på alt,
 og således mindske det rene forråd,
 beslægtet med hans trofaste hjerte, som
 det ville have behaget ham at opvarte
 denne pige med, der var så guddommelig smuk,
 ved jeg ikke, men må modvilligt tilføje,
 at Julia endnu uden navnet hustru 610
 bar rundt på en skjult sorg,
 løftet om at blive mor.

For at skjule
 den truende skam fandt pigens forældre
 midler til hurtigt, om natten og uden advarsel,
 at sende hende til en fjern by, så
 hun kunne leve i al hemmelighed
 indtil barnet blev født. Da det blev morgen,
 rasede elskereren, således berøvet og stukket af tabet
 og ganske uvis om hvorhen han skulle vende sig,
 som et dyr i en snare. Langt om længe, 620
 idet han lod sig lede af sin mistanke, fandt han
 oh fryd! sikre spor efter flygtningene,
 forfulgte dem til byen, hvor de var standset,
 og endelig til selve huset som
 var blevet valgt til pigens tilflugtssted.
 Det følgende kan let gættes:
 Vandringer, frem og tilbage, morgen, middag og nat
 (når anstændighed og forsigtighed tillod det),
 og Julia, som, hvornår det end lykkedes
 hende at få et øjeblik tilovers, 630
 havde travlt ved sit vindue som en spurv
 omkring sin rede, opdagede således snart
 sin elsker; derpå fandt et hemmeligt møde
 sted om natten, med en stiges hjælp.

Jeg forbigår parrets frydefulde stunder, et sådant emne
 er blevet beskrevet af hundrede digtere i
 dejligere vers, end mine digtere
 magter, især af hin kæreste barde
 der fortalte om Julia og Romeo,
 og om lærkens sang hørt før dens tid, 640
 og de striber der kantede de adskillende skyer*

* adskillende ... øst: da de er tegn på morgengryet, som østen ikke vil tøve med (Norton).

In the unrelenting east. 'Tis mine to tread
 The humbler province of plain history,
 And, without choice of circumstance, submissively
 Relate what I have heard. The lovers came
 To this resolve — with which they parted, pleased
 And confident — that Vaudracour should hie
 Back to his father's house, and there employ
 Means aptest to obtain a sum of gold,
 A final portion even, if that might be; 650
 Which done, together they could then take flight
 To some remote and solitary place
 Where they might live with no one to behold
 Their happiness, or to disturb their love.
 Immediately, and with this mission charged,
 Home to his father's house did he return,
 And there remained a time without hint given
 Of his design. But if a word were dropped
 Touching the matter of his passion, still,
 In hearing of his father, Vaudracour 660
 Persisted openly that nothing less
 Than death should make him yield up hope to be
 A blessèd husband of the maid he loved.

Incensed at such obduracy, and slight
 Of exhortations and remonstrances,
 The father threw out threats that by a mandate
 Bearing the private signet of the state
 He should be baffled of his mad intent,
 And that should cure him. From this time the youth
 Conceived a terror, and by night or day 670
 Stirred nowhere without arms. Soon afterwards
 His parents to their country seat withdrew
 Upon some feigned occasion, and the son
 Was left with one attendant in the house.
 Retiring to his chamber for the night,
 While he was entering at the door, attempts
 Were made to seize him by three armèd men,
 The instruments of ruffian power. The youth
 In the first impulse of his rage laid one
 Dead at his feet, and to the second gave 680
 A perilous wound, which done, at sight
 Of the dead man, he peacefully resigned
 His person to the law, was lodged in prison,
 And wore the fetters of a criminal.

skyer i det ubøjelige øst. Min sag er det
 at betræde den usmykkede fortællings ydmygere egn
 og uden at kunne vælge omstændighederne,
 lydigt berette, hvad jeg har hørt. De elskende fattede
 den beslutning — med hvilken de skiltes,
 tilfredse og fortrøstningsfulde — at Vaudracour skulle
 skynde sig tilbage til sin fars hus og benytte de mest
 velegnede midler til at skaffe en sum guld,
 en endelig sum, hvis det kunne lade sig gøre; 650
 blev dette gjort, ville de sammen flygte til et
 fjernt og ensomtliggende sted,
 hvor de kunne leve uden at nogen iagttog
 deres lykke eller forstyrrede deres kærlighed.
 Omgående, og pålagt denne mission,
 tog han tilbage til sin fars hus,
 og blev der en tid uden at antyde noget om
 sin plan. Men hvis der faldt et ord om
 hans lidenskab, fastholdt Vaudracour
 stadigvæk åbenlyst i sin fars påhør, 660
 at intet mindre end døden
 skulle få ham til at opgive håbet om at blive
 sin elskede piges velsignede ægtemand.

Opbragt over sådan stivnakkethed og foragt for
 formaninger og indvendinger,
 udslyngede faderen trusler om, at han,
 ved en fuldmagt der bar statens private segl,*
 skulle blive skuffet i sit gale forsæt,
 og det ville helbrede ham. Fra den tid af
 blev ynglingen opfyldt af rædsel og bevægede sig aldrig, 670
 både ved nat og dag, noget sted hen uden våben.
 Snart efter tog hans forældre af sted til deres landejendom
 af en eller anden opdigtet grund, og sønnen
 blev efterladt i huset med en enkelt tjener.
 Da han trak sig tilbage til sit kammer for natten,
 forsøgte tre bevæbnede mænd at gribe ham,
 mens han gik ind af døren — den brutale
 magts redskab. Ynglingen strakte,
 i sit raseris første anfald, én død
 til jorden og gav den anden et farligt sår. 680
 Men da han havde gjort dette,
 fik synet af den døde mand ham til fredeligt at
 overgive sig til loven, han blev sat i fængsel,
 og bar en forbryders lænker.

* Arresteres uden dom.

Through three weeks' space, by means which love devised,
 The maid in her seclusion had received
 Tidings of Vaudracour, and how he sped
 Upon his enterprize. Thereafter came
 A silence; half a circle did the moon
 Complete, and then a whole, and still the same 690
 Silence; a thousand thousand fears and hopes
 Stirred in her mind, thoughts waking, thoughts of sleep,
 Entangled in each other, and at last
 Self-slaughter seemed her only resting-place:
 So did she fare in her uncertainty.

At length, by interference of a friend,
 One who had sway at court, the youth regained
 His liberty, on promise to sit down
 Quietly in his father's house, nor take
 One step to reunite himself with her 700
 Of whom his parents disapproved — hard law,
 To which he gave consent only because
 His freedom else could nowise by procured.
 Back to his father's house he went, remained
 Eight days, and then his resolution failed —
 He fled to Julia, and the words with which
 He greeted her were these: 'All right is gone,
 Gone from me. Thou no longer now art mine,
 I thine. A murderer, Julia, cannot love
 An innocent woman. I behold thy face, 710
 I see thee, and my misery is complete.'
 She could not give him answer; afterwards
 She coupled with his father's name some words
 Of vehement indignation, but the youth
 Checked her, nor would he hear of this, for thought
 Unfilial, or unkind, had never once
 Found harbour in his breast. The lovers, thus
 United once again, together lived
 For a few days, which were to Vaudracour
 Days of dejection, sorrow and remorse 720
 For that ill deed of violence which his hand
 Had hastily committed, for the youth
 Was of a loyal spirit, a conscience nice,
 And over tender for the trial which
 His fate had called him to. The father's mind
 Meanwhile remained unchanged, and Vaudracour
 Learned that a mandate had been newly issued
 To arrest him on the spot. Oh pain it was
 To part! he could not, and he lingered still
 To the last moment of his time, and then, 730

Igennem tre uger, med midler som kærligheden
 udtænkte, havde pigen i sin afsondrethed
 modtaget efterretninger om Vaudracour, og om hvordan
 han var travlt optaget af sit forehavende. Derefter blev
 der tavshed; månen fuldførte en halv omkreds
 og så en hel, og stadigvæk den samme tavshed; 690
 tusinde bange anelser og håb rørte sig
 i hendes sind; vågne tanker, tanker i søvne
 filtret ind i hinanden, og til sidst syntes
 selvmord hendes eneste hvilested:
 således var hun faren i sin uvished.

Endelig, ved en vens indgriben,
 en som havde indflydelse ved hoffet, genvandt
 ynglingen sin frihed, mod et løfte om at
 sidde roligt i sin fars hus og heller ikke
 tage skridt til at forene sig med hende, som 700
 hans forældre afviste — strenge betingelser
 som han gav sit samtykke til, kun fordi hans frihed
 ellers ikke kunne tilvejebringes.

Han tog tilbage til sin fars hus, blev der otte dage
 og så svækkedes hans beslutning —
 han flygtede til Julia, og de ord han hilste
 hende med var disse: „Enhver ret er borte,
 borte for mig. Du er ikke længere min
 eller jeg din. Julia, en morder kan ikke
 elske en uskyldig kvinde. Jeg ser på dit ansigt,
 jeg ser dig, og min ulykke er fuldkommen.” 710

Hun kunne ikke svare ham; bagefter forbandt
 hun nogle voldsomt harmfulde ord
 med hans fars navn, men ynglingen
 standsede hende, han ville ikke høre sligt,
 thi usønlige eller uvenlige tanker havde aldrig
 fundet ly i hans bryst. De elskende,
 således atter forenet, levede sammen
 nogle få dage, som for Vaudracour,
 på grund af den voldelige udåd 720

hans hænder så overilet havde begået,
 var modløshedens, sorgens og angerens dage,
 for ynglingen havde en trofast ånd, en nobel samvittighed
 og var alt for fintmærkende, hvad angik den rettergang,
 skæbnen havde indkaldt ham til. Faderens sind
 forblev imidlertid uforandret, og Vaudracour
 erfarede at der nyligt var udstedt en fuldmagt til
 straks at få ham arresteret. Åh det var smerte
 at skilles! han kunne ikke og dvælede til
 det allersidste øjeblik, og så, 730

At dead of night, with snow upon the ground,
 He left the city, and in villages,
 The most sequestered of the neighbourhood,
 Lay hidden for the space of several days,
 Until, the horseman bringing back report
 That he was nowhere to be found, the search
 Was ended. Back returned the ill-fated youth,
 And from the house where Julia lodged—to which
 He now found open ingress, having gained
 The affection of the family, who loved him 740
 Both for his own, and for the maiden's sake—
 One night retiring, he was seized.

But here

A portion of the tale may well be left
 In silence, though my memory could add
 Much how the youth, and in short space of time,
 Was traversed from without; much, too, of thoughts
 By which he was employed in solitude
 Under privation and restraint, and what
 Through dark and shapeless fear of things to come,
 And what through strong compunction for the past, 750
 He suffered, breaking down in heart and mind.
 Such grace, if grace it were, had been vouchsafed —
 Or such effect had through the father's want
 Of power, or through his negligence, ensued —
 That Vaudracour was suffered to remain,
 Though under guard and without liberty,
 In the same city with the unhappy maid
 From whom he was divided. So they fared,
 Objects of general concern, till, moved
 With pity for their wrongs, the magistrate 760
 (The same who had placed the youth in custody)
 By application to the minister
 Obtained his liberty upon condition
 That to his father's house he should return.

He left his prison almost on the eve
 Of Julia's travail. She had likewise been,
 As from the time, indeed, when she had first
 Been brought for secrecy to this abode,
 Though treated with consoling tenderness,
 Herself a prisoner, a dejected one, 770
 Filled with a lover's and a woman's fears —
 And whensoever the mistress of the house
 Entered the room for the last time at night,
 And Julia with a low and plaintive voice

midt om natten, med sne på jorden,
 forlod han byen og lå adskillige dage
 skjult i omegnens mest
 afsidesliggende landsbyer,
 indtil en rytteren kom tilbage med den
 meddelelse, at man ikke kunne finde ham og
 eftersøgningen blev indstillet. Den ulyksalige yngling
 vendte tilbage, og i huset hvor Julia boede —
 som han nu fandt, der var åben adgang til, idet han
 havde vundet familiens hengivenhed, der elskede ham 740
 både for hans egen og for pigens skyld — hvor
 han en nat havde trukket sig tilbage, blev han pågrebet.

Men her

kan en del af historien udmærket forblive ufortalt,
 skønt min erindring kunne tilføje meget om
 hvordan ynglingen i løbet af kort tid,
 fik lagt hindringer i vejen udefra; også meget om
 tanker som beskæftigede ham i ensomhed
 under afsavn og tvang, og hvad
 ved mørk og formløs angst for kommende ting
 og hvad ved stærk samvittighedsnag over fortiden, 750
 han led, idet hans hjerte og sind brød sammen.
 Sådan gunst, hvis det var en gunst, var bevilget —
 eller sådan virkning var påfulgt, grundet faderens
 manglende magt eller ved hans forsømmelse, —
 at Vaudracour måtte tåle, skønt under
 bevogtning og uden frihed, at forblive
 i den samme by som den ulykkelige pige,
 han var skilt fra. Således levede de, genstande
 for almindelig bekymring, indtil, bevæget af medlidenhed
 med den uret der var sket dem, øvrighedspersonen 760
 (den samme som havde anbragt ynglingen i forvaring)
 ved at henvende sig til ministeren,
 havde opnået hans frigivelse på den betingelse,
 at han skulle vende tilbage til sin fars hus.

Han forlod fængslet næsten umiddelbart før
 Julias nedkomst. Hun havde ligeledes,
 helt fra den tid hvor hun først i hemmelighed
 blev bragt til denne bolig,
 skønt behandlet med trøstende omsorg,
 været en fange — en der var bedrøvet, 770
 fyldt med en elskers og en kvindes angst —
 og hver gang husets frue om aftenen
 for sidste gang kom ind i værelset,
 og Julia med svag og sørgmodig stemme

Said, 'You are coming then to lock me up',
 The housewife when these words, always the same,
 Were by her captive languidly pronounced,
 Could never hear them uttered without tears.
 A day or two before her childbed time
 Was Vaudracour restored to her, and, soon 780
 As he might be permitted to return
 Into her chamber after the child's birth,
 The master of the family begged that all
 The household might be summoned, doubting not
 But that they might receive impressions then
 Friendly to human kindness. Vaudracour
 (This heard I from one present at the time)
 Held up the new-born infant in his arms
 And kissed, and blessed, and covered it with tears,
 Uttering a prayer that he might never be 790
 As wretched as his father. Then he gave
 The child to her who bare it, and she too
 Repeated the same prayer — took it again,
 And, muttering something faintly afterwards,
 He gave the infant to the standers-by,
 And wept in silence upon Julia's neck.

Two months did he continue in the house,
 And often yielded up himself to plans
 Of future happiness. 'You shall return,
 Julia', said he, 'and to your father's house 800
 Go with your child; you have been wretched, yet
 It is a town where both of us were born,
 None will reproach you, for our loves are known.
 With ornaments the prettiest you shall dress
 Your boy, as soon as he can run about,
 And when he thus is at his play my father
 Will see him from the window, and the child
 Will by his beauty move his grandsire's heart,
 So that it shall be softened, and our loves
 End happily, as they began.' These gleams 810
 Appeared but seldom; oftener he was seen
 Propping a pale and melancholy face
 Upon the mother's bosom, resting thus
 His head upon one breast, while from the other
 The babe was drawing in its quiet food.
 At other times, when he in silence long
 And fixedly had looked upon her face,
 He would exclaim, 'Julia, how much thine eyes
 Have cost me! During daytime, when the child
 Lay in its cradle, by its side he sate, 820

sagde: „I kommer altså for at låse mig inde,”
kunne husfruen, når disse ord, altid de samme,
modløst blev fremsagt af den fangne,
aldrig høre dem ytret uden tårer.
En eller to dage før hendes barsel,
blev Vaudracour bragt hen til hende, og 780
så snart han fik tilladelse til at vende
tilbage til hendes værelse efter fødslen,
bad husherren om, at hele husstanden
skulle tilkaldes, idet han ikke tvivlede på, at de
så ikke kunne andet end modtage indtryk, der ville
være gunstige for menneskers godhed. Vaudracour
(dette har jeg hørt fra én, der var tilstede)
løftede den nyfødte op i sine arme
og kyssede og velsignede og dækkede den med sine tårer,
mens han bad om, at han aldrig måtte 790
blive så ulykkelig som sin far. Så gav han
barnet til hende, der fødte det, og hun fremsagde
den samme bøn – tog atter barnet og gav,
efter næppe hørligt at have mumlet et eller andet,
barnet til en af de tilstedeværende
og græd tavst ved Julias hals.

To måneder blev han i huset,
og ofte overgav han sig til planer om
fremtidig lykke. „Du skal tage tilbage
til den fars hus sammen med dit barn,” 800
sagde han, „du har været ulykkelig, dog
er det en by, hvor vi begge blev født,
ingen vil bebrejde dig, for vor kærlighed er kendt.
Du skal klæde din dreng på smukkeste vis,
så snart han kan løbe omkring,
og når han således er i færd med at lege,
vil min far se ham fra sit vindue, og barnet
vil med sin skønhed bevæge sin bedstefars hjerte,
så det vil blive blødgjort og vor kærlighed
ende ligeså lykkeligt, som den begyndte.” 810
Disse glimt viste sig kun sjældent; oftere sås
han støtte et blegt og melankolsk ansigt
på moderens barm, idet han hvilte
sit hoved på det ene bryst, mens barnet
indtog sin stille føde fra det andet.
Til andre tider, når han længe tavst og
vedvarende havde set på hendes ansigt,
ville han udbryde: „Julia, hvor meget har
dine øjne ikke kostet mig!” Om dagen
når barnet lå i sin vugge, sad han ved dets side 820

Not quitting it an instant. The whole town
 In his unmerited misfortunes now
 Took part, and if he either at the door
 Or window for a moment with his child
 Appeared, immediately the street was thronged;
 While others, frequently, without reserve,
 Passed and repassed before the house to steal
 A look at him. Oft at this time he wrote
 Requesting, since he knew that the consent
 Of Julia's parents never could be gained 830
 To a clandestine marriage, that his father
 Would from the birthright of an eldest son
 Exclude him, giving but, when this was done,
 A sanction to his nuptials. Vain request,
 To which no answer was returned.

And now

From her own home the mother of his love
 Arrived to apprise the daughter of her fixed
 and last resolve, that, since all hope to move
 The old man's heart proved vain, she must retire
 Into a convent and be there immured. 840

Julia was thunderstricken by these words,
 And she insisted on a mother's rights
 To take her child along with her — a grant
 Impossible, as she at last perceived.
 The persons of the house no sooner heard
 Of this decision upon Julia's fate
 Than everyone was overwhelmed with grief,
 Nor could they frame a manner soft enough
 To impart the tidings to the youth. But great
 Was their astonishment when they beheld him 850

Receive the news in calm despondency,
 Composed and silent, without outward sign
 Of even the least emotion. Seeing this,
 When Julia scattered some upbraiding words
 Upon his slackness, he thereto returned
 No answer, only took the mother's hand
 (Who loved him scarcely less than her own child)
 And kissed it, without seeming to be pressed
 By any pain that 'twas the hand of one
 Whose errand was to part him from his love 860
 For ever. In the city he remained
 A season after Julia had retired
 And in the convent taken up her home,
 To the end that he might place his infant babe
 With a fit nurse; which done, beneath the roof

uden at forlade det et øjeblik. Hele byen tog nu
 del i hans ufortjente vanskæbne,
 og hvis han enten i døren
 eller i vinduet kortvarigt viste sig med
 barnet, var gaden med det samme fuldt til trængsel;
 mens andre, hyppigt, uden at vise tilbageholdenhed,
 ville passere frem og tilbage foran huset
 for stjålent at kunne iagttage ham. Tit i denne tid
 skrev han, da han vidste at han aldrig
 kunne få Julias forældres tilsagn til et hemmeligt 830
 ægteskab, til sin far og anmodede ham om
 at han ville fratage ham en ældste søns fødselsret,
 han skulle blot, når dette var gjort, godkende
 hans bryllup. En forgæves anmodning
 som aldrig blev besvaret.

Og nu ankom
 moderen til hans elskede fra sit hjem
 for at underrette datteren om hendes faste og
 endelige beslutning, at hun, eftersom ethvert håb
 om at bevæge den gamle mands hjerte var forgæves,
 måtte tage bort til et kloster for at blive indespærret der. 840
 Julia var som ramt af lynet ved disse ord,
 og hun krævede en mors ret til at
 tage sit barnet med sig — en umulig tilståelse,
 som hun langt om længe indså.
 Aldrig så snart havde husets personer hørt
 denne afgørelse om Julias skæbne,
 før alle blev overvældet af sorg,
 og de kunne ikke udtænke en tilstrækkelig blid måde
 at overbringe ynglingen disse tidender på. Men stor
 var deres forbavselse, da de så ham 850
 modtage nyhederne med rolig fortvivlelse,
 fattet og tavs, uden ydre tegn på
 endog den mindste bevægelse. Da, Julia så dette,
 og hun lod nogle skændende ord falde
 om hans slaphed, gav han ikke noget svar,
 kun tog han moderens hånd
 (som næppe elskede ham mindre end sit eget barn)
 og kyssede den, uden at han syntes at være trykket
 af nogen smerte, ved at det var hånden på én,
 hvis ærinde det var for evigt at skille ham fra 860
 hans elskede. Han blev nogen tid i byen,
 efter Julia var taget bort og
 havde bosat sig i klosteret,
 med det formål at kunne anbringe sit lille barn
 hos en egnet plejemor; da det var gjort, tilbragte

Where now his little one was lodged he passed
 The day entire, and scarcely could at length
 Tear himself from the cradle to return
 Home to his father's house, in which he dwelt
 Awhile, and then came back that he might see
 Whether the babe had gained sufficient strength 870
 To bear removal. He quitted this same town
 For the last time, attendant by the side
 Of a close chair, a litter or sedan,
 In which the child was carried. To a hill
 Which rose at a league's distance from the town
 The family of the house where he had lodged
 Attended him, and parted from him there,
 Watching below until he disappeared
 On the hill-top. His eyes he scarcely took 880
 Through all that journey from the chair in which
 The babe was carried, and at every inn
 Or place at which they halted or reposed
 Laid him upon his knees, nor would permit
 The hands of any but himself to dress
 The infant, or undress. By one of those
 Who bore the chair these facts, at his return,
 Were told, and in relating them he wept.

This was the manner in which Vaudracour
 Departed with his infant, and thus reached 890
 His father's house, where to the innocent child
 Admittance was denied. The young man spake
 No words of indignation or reproof,
 But of his father begged, a last request,
 That a retreat might be assigned to him—
 A house where in the country he might dwell
 With such allowance as his wants required—
 And the more lonely that the mansion was
 'Twould be more welcome. To a lodge that stood
 Deep in a forest, with leave given, at the age 900
 Of four and twenty summers he retired,
 And thither took with him his infant babe
 And one domestic for their common needs,
 An aged woman. It consoled him here
 To attend upon the orphan and perform
 The office of a nurse to his young child,
 Which, after a short time, by some mistake
 Or indiscretion of the father, died.
 The tale I follow to its recess
 Of suffering or of peace, I know not which — 910
 Theirs be the blame who caused the woe, not mine.

han hele dagen under taget, hvor den lille
 opholdt sig, og kunne til sidst knap nok rive sig væk
 fra vuggen for at vende tilbage
 til sin fars hus, hvor han boede en tid – kom så
 tilbage for at se om spædbarnet
 var blevet tilstrækkelig stærkt 870
 til at kunne flyttes. Han forlod nu denne by
 for sidste gang, som ledsager ved siden af
 en lukket stol eller en bærestol,
 som barnet blev båret i. Familien
 fra det hus hvor han havde opholdt sig,
 fulgte ham til en bakke, der rejste sig en milsvej
 fra byen, og forlod ham der, idet
 de iagttog ham nede fra, indtil han
 forsvandt over bakketoppen. Han tog knapt 880
 nok under hele rejsen sine øjne fra vuggen
 som barnet blev båret i, og ved hver kro
 eller hvert sted, hvor de standsede eller hvilede sig,
 lagde han ham på sine knæ og ville ikke
 tillade andre end ham selv at klæde barnet
 af eller på. Disse forhold blev beskrevet
 af en af bærerne, da han vendte tilbage,
 og mens han fortalte om dem, græd han.

På denne måde drog Vaudracour
 bort med sit barn og nåede således 890
 sin fars hus, hvor det uskyldige barn
 blev nægtet adgang. Den unge mand sagde
 ingen forbitrede eller bebrejdende ord,
 men bad sin far, en sidste bøn, om at han kunne
 få anvist et tilflugtssted,
 et hus på landet hvor han kunne bo
 med et sådant underhold, som hans behov krævede,
 og jo mere ensomt gården lå
 jo mere velkommen ville den være. Til et hus
 som stod dybt inde i en skov, fik han lov til 900
 at trække sig tilbage fireogtyve somre gammel,
 han tog sit lille barn mede derhen og
 en hushjælp til deres fælles fornødenheder,
 en gammel kvinde. Det trøstede ham her
 at passe den moderløse og udføre en
 plejemors pligter for sit unge barn,
 som efter et kort stykke tid, på grund af en eller
 anden fejltagelse eller ubetænksomhed af faderen, døde.
 Jeg følger fortællingen til dens sidste hvilested
 af lidelse eller fred, jeg ved ikke hvilken – 910
 de som skabte elendigheden er at dadle, ikke jeg.

THE PRELUDE. BOOK NINTH

From that time forth he never uttered word
To any living. An inhabitant
Of that same town in which the pair had left
So lively a remembrance of their griefs,
By chance of business coming within reach
Of his retirement, to the spot repaired
With the intent to visit him; he reached
The house and only found the matron there,
Who told him that his pains were thrown away, 920
For that her master never uttered word
To living soul, not even to her. Behold,
While they were speaking Vaudracour approached,
But, seeing some one there, just as his hand
Was stretched towards the garden-gate, he shrunk
And like a shadow glided out of view.
Shocked at his savage outside, from the place
The visitor retired.

Thus lived the youth,
Cut off from all intelligence with man,
And shunning even the light of common day. 930
Nor could the voice of freedom, which through France
Soon afterwards resounded, public hope,
Or personal memory of his own deep wrongs,
Rouze him, but in those solitary shades
His days he wasted, an imbecile mind.

Fra den tid af sagde han aldrig et ord
til noget levende væsen. En beboer i den samme
by, i hvilken parret havde efterladt så
livlig et minde om deres kummer, som tilfældigvis
i forretningsanliggende kom i nærheden
af hans ensomme opholdssted, rejste derhen
med den hensigt at besøge ham; han nåede huset
men fandt kun matronen hjemme,
som fortalte ham at hans anstrengelser var forspildte 920
thi hendes herre ytrede aldrig et ord
til nogen levende sjæl, end ikke til hende. Se!
mens de talte, nærmede Vaudracour sig,
men da han så, der var nogen, netop som han
strakte hånden ud mod havelågen, veg han tilbage
og forsvandt som en skygge ud af syne.
chokeret over hans vilde ydre, forlod
den besøgende stedet.

Således levede ynglingen,
afskåret fra al samkvem med mennesker,
skyende endog dagens lys. 930
Heller ikke kunne frihedens røst, som snart efter
genlød gennem Frankrig, offentlige håb
eller personlig erindring om den dybe uret han
havde måtte lide, opildne ham, men han ødede
sine dage i disse ensomme skygger, en svækket ånd.

Book Tenth

Residence in France and French Revolution

It was a beautiful and silent day
That overspread the countenance of earth,
Then fading, with unusual quietness,
When from the Loire I parted, and through scenes
Of vineyard, orchard, meadow-ground and tith,
Calm waters, gleams of sun, and breathless trees,
Towards the fierce metropolis turned my steps
Their homeward way to England. From his throne
The King had fallen; the congregated host—
Dire cloud, upon the front of which was written 10
The tender mercies of the dismal wind
That bore it—on the plains of Liberty
Had burst innocuously. Say more, the swarm
That came elate and jocund, like a band
Of eastern hunters, to enfold in ring
Narrowing itself by moments, and reduce
To the last punctual spot of their despair,
A race of victims, so they seemed, themselves
Had shrunk from sight of their own task, and fled
In terror. Desolation and dismay 20
Remained for them whose fancies had grown rank
With evil expectations: confidence
And perfect triumph to the better cause.
The state, as if to stamp the final seal
On her security, and to the world
Shew what she was, a high and fearless soul,
Or rather in a spirit of thanks to those
Who had stirred up her slackening faculties
To a new transition, had assumed with joy
The body and the venerable name 30
Of a republic. Lamentable crimes,
'Tis true, had gone before this hour, the work
Of massacre, in which the senseless sword
Was prayed to as a judge, but these were past,
Earth free from them for ever (as was thought),
Ephemeral monsters, to be seen but once,
Things that could only shew themselves and die.

Tiende bog

Ophold i Frankrig og Den franske Revolution

Det var en smuk og stille dag,
der bredte sig ud over jordens overflade
og så falmede usædvanligt roligt,
da jeg forlod Loire, og gennem et sceneri af
vingårde, frugthaver, enge og pløjemarken,
rolige vande, glimt af sol og ubevægelige træer
vendte mine skridt mod den iltre hovedstad
og hjemad mod England. Kongen var styrtet
fra tronen; den samlede hær — en frygtelig*
sky på hvis front nåde eller unåde af den dystre 10
vind, som bar den, stod skrevet —
var pludselig dukket op på frihedens sletter
uden at gøre skade. Ja mere, sværmen som kom opstemt
og lystig — som en gruppe østerlandske jægere
for at indeslutte en stamme af ofrer i en ring,
der indsnævres hvert øjeblik og formindskes til
det sidste præcise sted for deres
fortvivlelse, — så syntes de selv at være
veget tilbage ved synet af deres eget hverv†
og flygtet i rædsel. Trøstesløshed og forfærdelse blev 20
efterladt dem, hvis forestillinger havde været svangre
med onde forventninger — fortrøstning
og fuldstændige sejr tilfaldt den bedre sag.
Staten, som for at trykke det endelige segl
på sin sikkerhed og for at vise verden,
at hun var en ophøjet og frygtløs sjæl
eller mere som tak til dem,
der havde ægget hendes slappede evner
til et nyt udviklingstrin, havde med glæde antaget 30
en republiks skikkelse og ærværdige navn.
Beklagelige forbrydelser, det er sandt,
var gået forud for denne stund, myrderiers arbejde,‡
hvor det ufølsomme sværd blev bedt til
som til en dommer, men disse var nu fortid,
verden var fri for dem for evigt (som man troede),
flygtige uhyrer, som man kun ser én gang,
ting som blot kunne vise sig og så dø.

* Ludvig XVI blev afsat d. 10. aug. 1792. — samlede hær: østrigske og preussiske tropper som invaderede Frankrig, men trak sig tilbage uden kamp.

† deres eget hverv: da Frankrig d. 20 sep. 1792 havde vundet en meget vigtig sejr ved Valmy. —
— To dage senere d. 22. sep. blev republikken erklæret.

‡ Septembermyrderierne: 2-6 sep. 1792, ca. 1400 royalister blev myrdet.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

This was the time in which, enflamed with hope,
To Paris I returned. Again I ranged,
More eagerly than I had done before, 40
Through the wide city, and in progress passed
The prison where the unhappy monarch lay,
Associate with his children and his wife
In bondage, and the palace, lately stormed
With roar of cannon and a numerous host.
I crossed, a black and empty area then,
The square of the Carousel, a few weeks back
Heaped up with dead and dying, upon these
And other sights looking as doth a man
Upon a volume whose contents he knows 50
Are memorable but from him locked up,
Being written in a tongue he cannot read,
So that he questions the mute leaves with pain,
And half upbraids their silence. But that night
When on my bed I lay, I was most moved
And felt most deeply in what world I was.
My room was high and lonely, near the roof
Of a large mansion or hotel, a spot
That would have pleased me in more quiet times,
Nor was it wholly without pleasure then. 60
With unextinguished taper I kept watch,
Reading at intervals. The fear gone by
Pressed on me almost like a fear to come.
I thought of those September massacres,
Divided from me by a little month,
And felt and touched them, a substantial dread
(The rest was conjured up from tragic fictions,
And mournful calendars of true history,
Remembrances and dim admonishments):
'The horse is taught his manage, and the wind 70
Of heaven wheels round and treads in his own steps;
Year follows year, the tide returns again,
Day follows day, all things have second birth;
The earthquake is not satisfied at once'—
And in such way I wrought upon myself,
Until I seemed to hear a voice that cried
To the whole city, 'Sleep no more!' To this
Add comments of a calmer mind, from which
I could not gather full security,
But at the best it seemed a place of fear, 80
Unfit for the repose of night,
Defenceless as a wood where tigers roam.

Det var på denne tid at jeg, opflammet af håb,
 vendte tilbage til Paris. Atter, mere ivrigt
 end jeg havde gjort tidligere, vandrede 40
 jeg omkring i den store by og passerede på
 et tidspunkt fængslet, hvor den ulykkelige monark
 opholdt sig, fælle i trældom med sine børn og
 sin kone, og paladset, for nyligt stormet med
 kanondrøn og af en talrig hob.
 Jeg krydsede Karusselpladsen, dengang
 et mørkt og tomt område, der få uger før var
 dynget til med døde og døende, idet jeg så
 på disse og andre syn, som en mand ser
 på et bind, hvis indhold han ved 50
 er mindeværdigt, men for ham låst inde,
 da den er skrevet på et sprog, han ikke kan læse,
 så han med pine spørger de stumme blade
 og halvt skælder dem ud for deres tavshed. Men den nat
 da jeg lå i min seng, var jeg stærkt bevæget
 og følte særdeles dybt i hvilken verden jeg var;
 mit værelse var højloftet og lå afsides, nær taget
 på et stort hus i byen, et sted der ville
 have behaget mig i roligere tider
 og heller ikke var helt uden behagelighed dengang. 60
 Med tændte kerner holdt jeg vagt, mens jeg læste
 ind i mellem. Den angst der havde været,
 trykkede mig næsten som en angst, der ville komme.
 Jeg tænkte på Septembermyrderierne,
 adskilt fra mig med en lille måned,
 og følte og tænkte på dem, en håndgribelig frygt
 (resten blev tryllet frem fra tragiske digtninger
 og sørgelige registre over sandfærdig historie,
 erindringer og dunkle formaninger):
 „En hest bliver skolet, og himlens vind 70
 drejer rundt og træder i sine egne fodtrin;
 år følger år, tiderne vender tilbage,
 dag følger dag, alt fødes på ny;
 jordskælvet bliver ikke straks tilfreds.”
 Og på sådan vis hidsede jeg mig selv op,
 indtil jeg syntes at høre en røst, der råbte
 til hele byen: „Sov ikke mere!” Føj dertil
 et roligere sinds forklaringer — som
 ikke kunne gøre mig helt tryg —
 men i bedste fald syntes det et angstens sted, 80
 uegnet til natlig hvile, forsvarsløst
 som en skov hvor tigre strejfer om.

Betimes next morning to the Palace-walk
 Of Orleans I repaired, and entering there
 Was greeted, among divers other notes,
 By voices of the hawkers in the crowd
 Brawling, *Denunciation of the crimes*
Of Maximilian Robespierre. The speech
 Which in their hands they carried was the same
 Which had been recently pronounced, the day 90
 When Robespierre, well known for what mark
 Some words of indirect reproof had been
 Intended, rose in hardihood, and dared
 The man who had ill surmise of him
 To bring his charge in openness. Whereat,
 When a dead pause ensued and no one stirred,
 In silence of all present, from his seat
 Louvet walked singly through the avenue
 And took his station in the Tribune, saying,
 'I, Robespierre, accuse thee!' 'Tis well known 100
 What was the issue of that charge, and how
 Louvet was left alone without support
 Of his irresolute friends, but these are things
 Of which I speak only as they were storm
 Or sunshine to my individual mind,
 No further. Let me than relate that now—
 In some sort seeing with my proper eyes
 That liberty, and life, and death, would soon
 To the remotest corners of the land
 Lie in the arbitrement of those who ruled 110
 The capital city; what was struggled for,
 And by what combatants victory must be won;
 The indecision on their part whose aim
 Seemed best, and the straightforward path of those
 Who in attack or in defence alike
 Were strong through their impiety—greatly I
 Was agitated. Yea, I could almost
 Have prayed that throughout earth upon all souls
 Worthy of liberty, upon every soul
 Matured to live in plainness and in truth, 120
 The gift of tongues might fall, and men arrive
 From the four quarters of the winds to do

Tidligt næste morgen begav jeg mig til paladsgangen
 i Orleanslottet og blev, da jeg gik ind dér,*
 blandt forskellige andre meddelelser,
 hilst af stemmer fra udråberne i mængden,
 der udskreg *Fordømmelse af Maximilian
 Robespierres forbrydelser*. Den tale de bar
 i deres hænder, var den som nyligt
 var blevet holdt, den dag 90
 da Robespierre, velvidende til hvilket punkt
 nogle indirekte bebrejdende ord
 havde sigtet, dristigt rejste sig og udfordrede
 den mand, som mistænkte ham for slethed,
 til åbent at fremsætte sin anklage. Hvorved,
 da en dødstille pause fulgte og ingen rørte sig,
 Louvet, mens forsamlingen tav,†
 gik fra sit sæde alene gennem gangen
 og indtog sin plads på tribunen, og sagde:
 „Robespierre, jeg anklager dig.” Det er velkendt 100
 hvad emnet for denne beskyldning var,
 og hvordan Louvet blev ladet alene uden støtte
 af sine tvivlrådige venner; men disse er ting,
 som jeg kun taler om, for så vidt de er storm
 eller solskin i mit eget sind,
 intet mere. Lad mig da fortælle at nu —
 idet jeg til en vis grad med mine egne øjne så,
 at frihed og liv og død, helt til landets
 fjerneste afkroge, snart ville
 være underlagt afgørelsen som de traf, der styrede 110
 hovedstaden; hvad der blev kæmpet for,
 og af hvilke modstandere sejren måtte vindes;
 ubeslutsomheden hos dem hvis mål
 syntes det bedste, og hines ligefremme sti‡
 som lige meget i angreb og forsvar
 var stærke ved ugudelighed, — var jeg særdeles
 ophidset. Ja, jeg kunne næsten have
 bedt om at tungetalens gave kunne falde på alle sjæle
 på hele jorden, der er frihed værdig,
 på hver levende sjæl modnet til at leve 120
 i enkelhed og sandhed og mennesker
 ankomme fra vindenes fire hjørner for at udføre

* Orleanslottet: blev nævnt i bog 9, l. 50.

† J-B. Louvet de Couvrai (1760-97) havde i ovennævnte tale, holdt 29. okt. 1792, angrebet Robespierre for at være medansvarlig for Septembersmyrderierne og at stræbe efter diktatorisk magt. Han sluttede sig til Girondinerne, men blev fjernet ved disses fald. Efter Robespierre blev styrtet i 1795, vendte han tilbage og var en tid præsident for nationalforsamlingen.

‡ hines: jakobinerne med Robespierre som leder.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

For France what without help she could not do,
A work of honour; think not that to this
I added, work of safety: from such thought,
And the least fear about the end of things,
I was as far as angels are from guilt.

Yet did I grieve, nor only grieved, but thought
Of opposition and of remedies:
An insignificant stranger and obscure, 130
Mean as I was, and little graced with powers
Of eloquence even in my native speech,
And all unfit for tumult and intrigue,
Yet would I willingly have taken up
A service at this time for cause so great,
However dangerous. Inly I revolved
How much the destiny of man had still
Hung upon single persons; that there was,
Transcendent to all local patrimony,
One nature as there is one sun in heaven; 140
That objects, even as they are great, thereby
Do come within the reach of humblest eyes;
That man was only weak through his mistrust
And want of hope, where evidence divine
Proclaimed to him that hope should be most sure;
That, with desires heroic and firm sense,
A spirit thoroughly faithful to itself,
Unquenchable, unsleeping, undismayed,
Was as an instinct among men, a stream
That gathered up each petty straggling rill 150
And vein of water, glad to be rolled on
In safe obedience; that a mind whose rest
Was where it ought to be, in self-restraint,
In circumspection and simplicity,
Fell rarely in entire discomfiture
Below its aim, or met with from without
A treachery that defeated it or foiled.

On the other side, I called to mind those truths
Which are the commonplaces of the schools,
A theme for boys, too trite even to be felt, 160
Yet with revelation's liveliness
In all their comprehensive bearings known
And visible to philosophers of old,
Men who, to business of the world untrained,
Lived in the shade; and to Harmodius known,

for Frankrig, hvad hun ikke kunne udføre uden hjælp, nemlig et hæderfuldt arbejde; tro ikke at jeg til dette tilføjede, et sikkert arbejde. Fra sådanne tanker og den mindste ængstelse for tingenes afslutning, var jeg så langt, som engle er fra skyld.

Alligevel sørgede jeg, ikke kun sørgede, men tænkte på modstand og midler. Skønt en ubetydelig fremmed og ukendt, 130
(middelmådig som jeg var), og kun lidet begunstiget med evner for veltalenhed, selv på mit modersmål, og helt uegnet til tummel og rænker, ville jeg dog villigt på denne tid have påtaget mig at tjene en så storslået sag, uanset hvor farlig den var. I mit indre grundede jeg over hvor meget menneskehedens skæbne til stadighed havde afhængt af enkelte personer; at der, overskridende al lokal fædreearv, findes én natur, ligesom der findes én sol på himlen; 140
at genstande, selvom de er store, derved kommer inden for de ydmygeste øjnes synsvidde; at mennesket kun var svagt ved sin mistillid og mangel på håb, hvor guddommeligt vidnesbyrd bekendtgjorde for ham, at håb ville være mest sikkert; at en ånd, med heroiske ønsker og urokkelig fornuft, helt igennem trofast mod sig selv, uslukkelig, usovende, uforfærdet, var som en naturdrift hos mennesker, en strøm der samler hver lille kæmpende bæk 150
og vandåre, glad for at blive rullet videre i tryk lydighed; at et sind der hvilte, hvor det burde hvile, i selvbeherskelse, omtanke og enkelhed, sjældent fuldstændigt forvirret faldt under sit mål eller blev mødt udefra af et forræderi, som besejrede eller forpurrede det.

På den anden side huskede jeg de sandheder, som er almindeligheder i skolerne, et emne for drenge, for forslidte endog til at blive følt, 160
og dog var de med en åbenbarings livlighed, i hele deres altomfattende væsen, kendte af og synlige for fordums filosoffer, mænd som uøvet i verdens affærer, levede i skyggen; og kendte af Harmodios og

THE PRELUDE: BOOK TENTH

And his compeer Aristogiton; known
To Brutus—that tyrannic power is weak,
Hath neither gratitude, nor faith nor love,
Nor the support of good or evil men,
To trust in; that the godhead which is ours 170
Can never utterly be charmed or stilled;
That nothing hath a natural right to last
But equity and reason; that all else
Meets foes irreconcilable, and at best
Doth live but by variety of disease.

Well might my wishes be intense, my thoughts
Strong and perturbed, not doubting at that time,
Creed which ten shameful years have not annulled,
But that the virtue of one paramount mind 180
Would have abashed those impious crests, have quelled
Outrage and bloody power, and in despite
Of what the people were through ignorance
And immaturity, and in the teeth
Of desperate opposition from without,
Have cleared a passage for just government,
And left a solid birthright to the state,
Redeemed according to example given
By ancient lawgivers. In this frame of mind
Reluctantly to England I returned,
Compelled by nothing less than absolute want 190
Of funds for my support; else, well assured
That I both was and must be of small worth,
No better than an alien in the land,
I doubtless should have made a common cause
With some who perished, haply perished too—
A poor mistaken and bewildered offering,
Should to the breast of Nature have gone back,
With all my resolutions, all my hopes,
A poet only to myself, to men
Useless, and even, beloved friend, a soul 200
To thee unknown.

When to my native land,
After a whole year's absence, I returned,
I found the air yet busy with the stir
Of a contention which had been raised up
Against the traffickers in Negro blood,

hans ligemand Aristogeiston; kendte af*
 Brutus, der vidste at tyrannisk magt er svag,
 hverken har taknemmelighed eller tro eller kærlighed,
 heller ikke gode eller onde menneskers støtte
 at sætte sin lid til; at guddommen som er vores, 170
 aldrig fuldstændig kan borttrylles eller bringes til tavshed;
 at intet har en naturlig ret til at vare ved
 undtagen lighed og fornuft; at alt andet
 møder uforsonlige fjender og i bedste fald
 kun lever af en mangfoldighed af sygdomme.

Mine ønsker kunne udmærket være heftige, mine tanker
 stærke og foruroligede, da jeg dengang ikke tvivlede på
 en tro, som ti skammelige år ikke har udslettet,
 at dyden hos en øverste ånd kunne 180
 have ydmyget de ugudelige hoveder, have kvalt
 vold og blodig magt, og til trods for
 hvad folket var i kraft af uvidenhed
 og umodenhed, og stik imod
 desperat modstand udefra, kunne
 have ryddet en vej til retfærdig styrelse
 og efterladt staten en grundfæstet fødselsret,
 oprettet i overensstemmelse med gamle
 lovgiveres eksempel. I denne sindsstemning
 vendte jeg modvilligt tilbage til England,
 tvunget af intet mindre end total mangel på midler 190
 til mit underhold, ellers ville jeg, ganske overbevist
 om at jeg både var og måtte være af liden værdi,
 ikke bedre end en fremmed i landet,
 utvivlsomt have gjort fælles sag med
 nogle som omkom og måske derved selv omkomme, †
 et sølle misforstået og forvildet offer, —
 ville være taget tilbage til naturens skød
 med alle mine forsæt, alle mine håb,
 kun digter for mig selv, ubrugelig
 for mennesker, og endog, højtelskede ven, 200
 en sjæl ukendt af dig.

Da jeg efter et helt års fravær
 vendte tilbage til mit fødeland, fandt jeg
 luften fyldt med det postyr, som en strid, man
 havde indledt med negerblodets købmænd,
 skabte; en indsats der, skønt den var forvirret,

* Harmodios og Aristogeiston: to athenere der 514 f. Kr. forsøgte at styrte tyrannen Hippias og dennes yngre bror Hipparchos, som de dræbte. De blev selv dræbt.

† nogle: Wordsworth sympatiserede med girondinerne; næsten alle blev guillotineret okt. 1793.

An effort which, though baffled, nevertheless
 Had called back old forgotten principles
 Dismissed from service, had diffused some truths,
 And more of virtuous feeling, through the heart
 Of the English people. And no few of those, 210
 So numerous—little less in verity
 Than a whole nation crying with one voice—
 Who had been crossed in this their just intent
 And righteous hope, thereby were well prepared
 To let that journey sleep awhile, and join
 Whatever other caravan appeared
 To travel forward towards Liberty
 With more success. For me that strife had ne'er
 Fastened on my affections, nor did now
 Its unsuccessful issue much excite 220
 My sorrow, having laid this faith to heart,
 That if France prospered good men would not long
 Pay fruitless worship to humanity,
 And this most rotten branch of human shame
 (Object, as seemed, of superfluous pains)
 Would fall together with its parent tree.

Such was my then belief: that there was one,
 And only one, solicitude for all.
 And now the strength of Britain was put forth
 In league with the confederated host; 230
 Not in my single self alone I found,
 But in the minds of all ingenuous youth,
 Change and subversion from this hour. No shock
 Given to my moral nature had I known
 Down to that very moment; neither lapse
 Nor turn of sentiment that might be named
 A revolution, save at this one time;
 All else was progress on the self-same path
 On which with a diversity of pace
 I had been travelling; this, a stride at once 240
 Into another region. True it is,
 'Twas not concealed with what ungracious eyes
 Our native rulers from the very first
 Had looked upon regenerated France;
 Nor had I doubted that this day would come,
 But in such contemplation I had thought

ikke desto mindre havde genindkaldt
gamle glemte principper, der var afskediget
fra tjeneste, havde udbredt nogle sandheder
og en mere anstændig følelse i det engelske
folks hjerter. Og ikke få af dem, 210
(visselig kun lidt mindre end en hel nation,
der råbte med en røst) som så talrige
var blevet hindret i denne deres ærlige hensigt*
og retfærdige forhåbning, var derved vel beredt
til at lade hin rejse sove en stund og tilslutte sig†
en hvilken som helst anden karavane, der
med nogen succes syntes at bevæge sig fremad
mod friheden. Hvad mig angår havde denne
strid aldrig sat sig fast på mine følelser, heller ikke
nu blev min sorg særligt vækket dens uheldige udfald, 220
da jeg havde lagt denne tro til hjertet, at hvis
Frankrig havde fremgang ville gode mænd ikke
længere frugtesløst bede for menneskeheden,
og denne mest rådne gren af menneskeskam
(genstand for overflødig umage, som det syntes)
ville falde til jorden sammen med dets stamtræ.

Således var min daværende overbevisning,
at der var én og kun én bekymring for alle.
Og nu var Britanniens styrke sendt ud
i alliance med forbundshæren;‡ 230
ikke alene i mig selv, men i
alle intelligente unge menneskers sind
fandt jeg fra denne stund forandring og omvæltning.
Ingen rystelse af min moralske natur, havde
jeg kendt indtil dette øjeblik, hverken forsømmelse
eller omslag i følelsen, som kunne kaldes
en omvæltning, bortset fra på dette ene tidspunkt;
alt andet havde været en fremtrængen på den
selv samme sti, som jeg med forskellige hastigheder
havde rejst ad; dette her var et langt skridt 240
ind i et andet område. Sandt er det ganske vist,
at det uelskværdige blik vore hjemlige
magthavere helt fra begyndelsen havde betragtet
genfødte Frankrig med ikke skjulte det;
jeg havde heller ikke tvivlet på, at denne dag ville komme,
men med en sådan overvejelse havde jeg kun tænkt

* hindret: loven om slavernes frigørelse blev nedstemt i Overhuset i 1792.

† lade hin rejse sove: dvs. lade slavehandlen fortsætte. Først i 1807 blev slavehandlen afskaffet.

‡ Frankrig erklærede England og Holland krig d. 1. feb. 1793. England indgik snart i koalition med Østrig, Preussen, Holland, Rusland og Spanien.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Of general interests only, beyond this
Had never once foretasted the event.
Now had I other business, for I felt
The ravage of this most unnatural strife 250
In my own heart; there lay it like a weight,
At enmity with all the tenderest springs
Of my enjoyments. I, who with the breeze
Had played, a green leaf on the blessed tree
Of my beloved country, nor had wished
For happier fortune than to wither there,
Now from my pleasant station was cut off,
And tossed about in whirlwinds. I rejoiced,
Yes, afterwards, truth painful to record,
Exulted in the triumph of my soul 260
When Englishmen by thousands were o'erthrown,
Left without glory on the field, or driven,
Brave hearts, to shameful flight. It was a grief,
Grief call it not, 'twas any thing but that,
A conflict of sensations without name,
Of which he only who may love the sight
Of a village steeple as I do can judge,
When in the congregation, bending all
To their great Father, prayers were offered up
Or praises for our country's victories, 270
And, 'mid the simple worshippers perchance
I only, like an uninvited guest
Whom no one owned, sate silent, shall I add,
Fed on the day of vengeance yet to come!

Oh, much have they to account for, who could tear
By violence at one decisive rent
From the best youth in England their dear pride,
Their joy, in England. This, too, at a time
In which worst losses easily might wear
The best of names; when patriotic love 280
Did of itself in modesty give way
Like the precursor when the deity
Is come, whose harbinger he is; a time
In which apostacy from ancient faith
Seemed but conversion to a higher creed;
Withal a season dangerous and wild,
A time in which Experience would have plucked
Flowers out of any hedge to make thereof
A chaplet, in contempt of his grey locks.

Ere yet the fleet of Britain had gone forth 290
On this unworthy service, whereunto

på almene interesser, havde hinsides dette end
 ikke én eneste gang fået en forsmag på begivenheden.
 Nu havde jeg andet for, thi jeg følte
 denne højst unaturlige strids hærgen 250
 i mit eget hjerte; der lå den som en vægt,
 en fjende af alle mine glæders
 blideste kilder. Jeg, som havde leget med brisen,
 et grønt blad på mit højt elskede lands
 velsignede træ, og ikke havde ønsket mig
 en større lykke end at visne der,
 var nu afskåret fra min behagelige plads
 og kastet hid og did af hvirvelvinde. Jeg frydede mig,
 ja, bagefter, en sandhed det er pinefuldt at nedskrive,
 jublede i min sjæls triumf, 260
 da englændere i tusindvis blev løbet over ende,
 efterladt uden ære på slagmarken eller drevet,
 tapre hjerter, til skammelig flugt. Det var en kummer,
 kald det ikke kummer, det var alt andet end det,
 det var en følelseskonflikt uden navn,
 som kun den kan dømmes om, der, som jeg gør,
 elsker synet af en landsbykirkes spir,
 når menigheden, mens alle bøjede sig
 for deres store Far, opsendte bønner
 for vort lands sejre eller lovpriste dem, 270
 og midt iblandt de jævne tilbedere
 jeg alene måske, som en uindbudt gæst
 hvem ingen vedkendte sig, sad tavs og næret,
 skal jeg tilføje, af hævnens dag, der ville komme?

Åh, de har meget at stå til regnskab for, som
 fra Englands bedste ungdom med vold i et eneste
 afgørende ryk, kunne bortrive deres dyrebare stolthed,
 deres glæde over England. Dette også på en tid,
 hvor de værste tab kunne bære de
 bedste navne; da fædrelandskærlighed 280
 af sig selv beskedent viger til side,
 ligesom forløberen når guddommen er kommet,
 hvis bebuder han er; en tid hvor
 frafald fra gammel tro kun syntes
 af være en omvendelse til en højere trosbekendelse;
 i øvrigt en farlig og vild periode,
 en tid hvor Erfaring ville have plukket
 blomster fra et hvilket som helst hegn for at
 lave sig en krans af ringeagt for sine grå lokker.

Endnu inden den britiske flåde var taget af sted 290
 på denne uværdige mission, hvortil

The unhappy counsel of a few weak men
 Had doomed it, I beheld the vessels lie,
 A brood of gallant creatures, on the deep
 I saw them in their rest, a sojourner
 Through a whole month of calm and glassy days
 In that delightful island which protects
 Their place of convocation. There I heard
 Each evening, walking by the still sea-shore,
 A monitory sound which never failed— 300
 The sunset cannon. When the orb went down
 In the tranquillity of Nature, came
 That voice, ill requiem! seldom heard by me
 Without a spirit overcast, a deep
 Imagination, thought of woes to come,
 And sorrow for mankind, and pain of heart.

In France, the men, who, for their desperate ends,
 Had plucked up mercy by the roots, were glad
 Of this new enemy. Tyrants, strong before 310
 In devilish pleas, were ten times stronger now,
 And thus beset with foes on every side,
 The goaded land waxed mad; the crimes of few
 Spread into madness of the many; blasts
 From hell came sanctified like airs from heaven.
 The sternness of the just, the faith of those
 Who doubted not that Providence had times
 Of anger and of vengeance, theirs who throned
 The human understanding paramount
 And made of that their god, the hopes of those
 Who were content to barter short-lived pangs 320
 For a paradise of ages, the blind rage
 Of insolent tempers, the light vanity
 Of intermeddlers, steady purposes
 Of the suspicious, slips of the indiscreet,
 And all the accidents of life, were pressed
 Into one service, busy with one work.
 The Senate was heart-stricken, not a voice
 Uplifted, none to oppose or mitigate.
 Domestic carnage now filled all the year
 With feast-days: the old man from the chimney-nook, 330
 The maiden from the bosom of her love,
 The mother from the cradle of her babe,

et par svage mænds ulykkelige råd
 havde dømt den, så jeg skibene, et kuld
 af statelige skabninger, jeg så dem ligge på dybet
 i deres hvile, en gæst der gennem en hel
 måneds rolige og spejlblanke dage
 opholdt sig på hin henrivende ø, der beskyttede
 deres samlingssted. Der hørte jeg*
 hver aften, mens jeg gik langs strandbredden,
 en aldrig svigtende advarende lyd, 300
 kanonen ved solnedgang. Når kloden
 gik ned i den fredfyldte natur, kom denne
 røst, en dyster dødsmesse, sjældent hørt af mig
 uden med formørket ånd, en dyb
 fantasi, tanker om kommende lidelser,
 og sorg over menneskene og pine i hjertet.

I Frankrig var mændene, som havde trukket
 barmhjertighed op med rode for deres desperate mål skyld,
 glade for denne nye fjende. Tyranner, før stærke med deres
 djævelske forsvarstaler, var nu ti gange stærkere, 310
 og således omringet af fjender på alle sider,
 blev det ophidsede land forrykt; de fås forbrydelser
 bredte sig til de manges galskab; vindstød
 fra helvede blev helliggjort som luftpust fra himlen.
 De retfærdiges strenghed, troen hos dem
 som ikke betvivlede, at forsynet havde vrede
 og hævnende øjeblikke, og hos dem som tronede
 menneskefornuften øverst og lavede
 den til deres gud, håbene hos dem som var†
 tilfredse med at bytte kortvarige kvaler 320
 for et evigt paradys, de plumpe naturers
 blinde raseri, geskæftige folks lette
 forfængelighed, de mistænksommes
 vedholdende hensigter, de åbenmundredes fortælelser
 og alle livets tilfældigheder, blev presset
 sammen til en eneste tjeneste, travl med et eneste værk.
 Senatet var forfærdet, ikke en røst
 opløftedes, ingen til at sætte sig imod eller formilde.
 Det indenlandske blodbad fyldte nu hele året‡
 med sine festdage. Den gamle mand fra skorstenskrogen, 330
 pigen fra sin elskers bryst,
 moderen fra sit spædbarns vugge,

* Portsmouth på Isle of Wight hvor Wordsworth opholdt sig en måned, se Wordsworths forord til *Skyld og sorg*.

† Notre Dame blev omdøbt til Templet for Fornuftens Gudinde d. 10 nov. 1793

‡ Det indenlandske blodbad: Rædselsherredømmet.

The warrior from the field—all perished, all—
 Friends, enemies, of all parties, ages, ranks,
 Head after head, and never heads enough
 For those who bade them fall. They found their joy,
 They made it, ever thirsty, as a child—
 If light desires of innocent little ones
 May with such heinous appetites be matched—
 Having a toy, a windmill, though the air 340
 Do of itself blow fresh and makes the vane
 Spin in his eyesight, he is not content,
 But with the plaything at arm's length he sets
 His front against the blast, and runs amain
 To make it whirl the faster.

In the depth

Of these enormities, even thinking minds
 Forgot at seasons whence they had their being;
 Forgot that such a sound was ever heard
 As Liberty upon earth—yet all beneath
 Her innocent authority was wrought, 350
 Nor could have been, without her blessèd name.
 The illustrious wife of Roland, in the hour
 Of her composure, felt that agony
 And gave it vent in her last words. O friend,
 It was a lamentable time for man,
 Whether a hope had e'er been his or not;
 A woeful time for them whose hopes did still
 Outlast the shock; most woeful for those few,
 They had the deepest feeling of the grief,
 Who still were flattered, and had trust in man. 360
 Meanwhile the invaders fared as they deserved:
 The herculean Commonwealth had put forth her arms,
 And throttled with an infant godhead's might
 The snakes about her cradle—that was well,
 And as it should be, yet no cure for those
 Whose souls were sick with pain of what would be
 Hereafter brought in charge against mankind.
 Most melancholy at that time, O friend,
 Were my day-thoughts, my dreams were miserable;
 Through months, through years, long after the last beat 370
 Of those atrocities (I speak bare truth,
 As if to thee alone in private talk)

krigeren fra slagmarken – alle omkom, alle –
 venner, fjender af alle partier, aldre, rangklasser,
 hoved efter hoved og aldrig hoveder nok
 til dem, som bød dem falde. De fandt deres glæde,
 de skabte den, altid tørstige, som et barn
 (hvis de smås uskyldiges beskedne ønsker
 kan stilles lige med sådanne grufulde lyster)
 der har et legetøj, en vejrmølle, og skønt luften 340
 blæser friskt af sig selv og får vingen
 til at rotere for han øjne, er han dog ikke tilfreds,
 men vender med legetøjet i strakt arm
 front mod blæsten og løber af alle kræfter
 for at få den til at snurre hurtigere.

I dybet

af disse forbrydelser glemte selv tænkende ånder
 i perioder, hvorfra de havde deres liv;
 glemte at sådan en lyd ingensinde hørtes
 som frihed på jorden, dog blev alt frembragt 350
 under hendes uskyldige myndighed, kunne heller
 ikke have været til uden hendes velsignede navn.
 Rolands berømte hustru følte denne kval*
 i sin sindsros stund og gav den luft
 i sine sidste ord. Oh ven, det var
 en beklagelsesværdig tid for mennesket,
 uanset om et håb havde været hans eller ikke;
 en ulykkelig tid for dem hvis håb stadig
 overlevede chokket; mest ulykkelig for de få
 som havde en dybere følelse af sorg, som
 stadig var håbefulde og havde tillid til menneskene. 360
 Imidlertid gik det de indtrængende, som de fortjente:
 det herkuliske Commonwealth havde strakt sine arme
 frem og kværkede med en barneguds styrke
 slangerne omkring hendes vugge; det var godt,†
 og som det skulle være, dog ingen helbredelse for dem,
 hvis sjæle var syge af bekymring for hvad der
 herefter ville blive rejst af anklage mod menneskeheden.
 Oh ven, højst bedrøvede var på den tid mine
 tanker om dagen, mine drømme var elendige;
 i måneder, i år, længe efter disse uhyrligheders 370
 sidste slag (jeg taler den nøgne sandhed,
 som hvis til dig alene i en privat samtale)

* Madame Roland (1754-93) var en ledende girondiner, hun blev guillotineret i nov. 1793. Hendes sidste ord, idet hun betragtede statuen af Friheden, var: „Ô Liberté, que de crimes l'on commet en ton nom!”

† Herkules kvælte to slanger, der var sendt for at dræbe ham, mens han lå i sin vugge.

I scarcely had one night of quiet sleep,
 Such ghastly visions had I of despair,
 And tyranny, and implements of death,
 And long orations which in dreams I pleaded
 Before unjust tribunals, with a voice
 Labouring, a brain confounded, and a sense
 Of treachery and desertion in the place
 The holiest that I knew of: my own soul. 380

When I began at first, in early youth,
 To yield myself to Nature, when that strong
 And holy passion overcame me first,
 Neither day nor night, evening or morn,
 Were free from the oppression, but, great God,
 Who send'st thyself into this breathing world
 Through Nature and through every kind of life,
 And mak'st man what he is, creature divine,
 In single or in social eminence,
 Above all these raised infinite ascents 390

When reason, which enables him to be,
 Is not sequestered—what a change is here!
 How different ritual for this after-worship,
 What countenance to promote this second love!
 That first was service but to things which lie
 At rest, within the bosom of thy will:
 Therefore to serve was high beatitude;
 The tumult was a gladness, and the fear
 Ennobling, venerable; sleep secure,
 And waking thoughts more rich than happiest dreams. 400

But as the ancient prophets were enflamed,
 Nor wanted consolations of their own
 And majesty of mind, when they denounced
 On towns and cities, wallowing in the abyss
 Of their offences, punishment to come;
 Or saw like other men with bodily eyes
 Before them in some desolated place
 The consummation of the wrath of Heaven;
 So did some portion of that spirit fall
 On me to uphold me through those evil times, 410
 And in their rage and dog-day heat I found
 Something to glory in, as just and fit,
 And in the order of sublimest laws.
 And even if that were not, amid the awe
 Of unintelligible chastisement

havde jeg næppe en rolig nats søvn,
 sådanne uhyggelige syner havde jeg af fortvivlelse
 og tyranni og dødens redskaber
 og lange taler, i hvilke jeg i drømme undskyldte mig
 foran uretfærdige domstole, med besværet
 stemme, en forvirret hjerne og en følelse
 af forræderi og svigt i det helligste
 sted jeg kender — min egen sjæl. 380

Da jeg i min tidlige ungdom først begyndte
 at overgive mig til Naturen, da den stærke og
 hellige følelse først kom over mig,
 var hverken dag eller nat, aften eller morgen
 fri for undertrykkelsen, men — du, store Gud,
 som sendte dig selv ind i denne levende verden
 gennem naturen og al slags liv,
 og gør mennesket til det han er, en guddommelig skabning,
 overlegen både enkeltvis og som socialt individ,
 løftet over alt dette i en uendelig opstigen* 390

når fornuften, som gør ham i stand til at eksistere,
 ikke er tilsidesat — hvilken forandring er der ikke her!
 hvor anderledes et ritual for denne senere tilbedelse,
 hvilken sindsro til at befordre denne anden kærlighed!†
 som først kun var bestemt til at tjeneste til ting, der ligger
 i hvile, i hjertet af din vilje.
 Derfor var det at tjene høj salighed;
 tummelen var en glæde og frygten
 forædlende, ærværdig; tryk søvn
 og vågne tanker rigere end de lykkeligste drømme. 400

Men ligesom de gamle profeter blev opflammet
 og ikke selv manglede trøst
 og åndsstorhed, når de forkyndte
 den kommende straf for byer og stæder,
 der svælgede i afgrunden af deres forsyndelser;
 eller foran sig, på et eller andet øde sted,
 så — som andre ser med deres fysiske øjne —
 fuldbyrdelsen af himlens vrede.
 Således faldt en del af hin ånd
 på mig for at støtte mig i onde tider, 410
 og i deres raseri og hundredages hede fandt jeg
 noget at være stolt over, som var retfærdigt og passende
 og i overensstemmelse med de mest ædle love.
 Og selv hvis dette ikke var tilfældet, følte jeg,
 midt i ærefrygten for en uforståelig tugtelse,

* 'løftet over alle disse ting'.

† anden kærlighed: kærligheden til mennesket. Den første er kærligheden til naturen.

I felt a kind of sympathy with power,
 Motions raised up within me, nevertheless,
 Which had relationship to highest things.
 Wild blasts of music thus did find their way
 Into the midst of terrible events, 420
 So that worst tempests might be listened to:
 Then was the truth received into my heart
 That under heaviest sorrow earth can bring,
 Griefs bitterest of ourselves or of our kind,
 If from the affliction somewhere do not grow
 Honour which could not else have been, a faith,
 An elevation, and a sanctity,
 If new strength be not given, or old restored,
 The blame is ours, not Nature's. When a taunt
 Was taken up by scoffers in their pride, 430
 Saying, 'Behold the harvest which we reap
 From popular government and equality',
 I saw that it was neither these nor aught
 Of wild belief engrafted on their names
 By false philosophy, that caused the woe,
 But that it was a reservoir of guilt
 And ignorance, filled up from age to age,
 That could no longer hold its loathsome charge,
 But burst and spread in deluge through the land.

And as the desert hath green spots, the sea 440
 Small islands in the midst of stormy waves,
 So that disastrous period did not want
 Such sprinklings of all human excellence
 As were a joy to hear of. Yet—nor less
 For those bright spots, those fair examples given
 Of fortitude, and energy, and love,
 And human nature faithful to itself
 Under worst trials—was I impelled to think
 Of the glad time when first I traversed France,
 A youthful pilgrim; above all remembered 450
 That day when through an arch that spanned the street,
 A rainbow made of garish ornaments
 (Triumphal pomp for Liberty confirmed)
 We walked, a pair of weary travellers,
 Along the town of Arras, place from which
 Issued that Robespierre, who afterwards
 Wielded the sceptre of the atheist crew.
 When the calamity spread far and wide,
 And this same city, which had even appeared
 To outrun the rest in exultation, groaned 460
 Under the vengeance of her cruel son,

en slags sympati med magten, tilskyndelser
 opfostret i mig, som ikke desto mindre
 havde slægtskab med de højeste ting.
 Vild toner af musik fandt således vej ind
 til midten af forfærdelige begivenheder, 420
 så man kunne lytte til de værste storme.

Da blev den sandhed modtaget i mit hjerte,
 som jorden kan bringe under den tungeste sorg,
 den bitreste kummer for os selv og for vor art,
 at hvis der ikke et eller andet sted fra lidelsen vokser
 hæder, som ellers ikke kunne være til, en tro,
 en ophøjelse og en hellighed,
 hvis der ikke gives ny styrke eller den gamle genskabes,
 er fejlen vor, ikke naturens.

Når spottere i deres hovmod hånligt istemte: 430
 „Se den afgrøde vi høster af
 lighedens folkelige regering,” indså jeg,
 at det hverken var disse eller en falsk filosofis
 forvildede tro, podet på deres navne,
 som forårsagede elendigheden,
 men at det var et forråd af skyld
 og uvidenhed, fyldt op gennem generationer,
 som ikke længere kunne holder på sin afskyelige last,
 men bristede og bredte sig som en syndflod gennem landet.

Og ligesom ørkenen har grønne pletter, havet 440
 små øer midt i de oprørte bølger, således
 manglede denne ulyksalige periode ikke
 sådanne stænk af fortræffelighed, som
 det var en fryd at høre om. Dog — ikke mindre
 på grund af disse lysende pletter, disse skønne eksempler,
 der blev givet på styrke og kraft og kærlighed
 og en menneskenatur, trofast mod sig selv
 under de værste prøvelser — var jeg drevet til at tænke
 på den glade tid, da jeg, som ung pilgrim, første gang
 gennemvandrede Frankrig; fremfor alt huskede jeg den dag 450
 hvor vi, et par trætte rejsende, gik gennem
 en port, en overdådigt udsmykket regnbue,
 der var spændt hen over vejen
 (sejrsprydelse til frihedens stadfæstelse)
 i byen Arras, stedet hvorfra den
 Robespierre kom, som bagefter
 førte sceptret for ateistflokk.

Da katastrofen bredte sig viden om,
 og denne samme by, som endog syntes at have
 overgået resten i jubel, stønnede under 460
 hendes grusomme søns hævn,

As Lear reproached the winds — I could almost
 Have quarrelled with that blameless spectacle
 For being yet an image in my mind
 To mock me under such a strange reverse.

O friend, few happier moments have been mine
 Through my whole life than that when first I heard
 That this foul tribe of Moloch was o'erthrown,
 And their chief regent levelled with the dust. 470
 The day was one which haply may deserve
 A separate chronicle. Having gone abroad
 From a small village where I tarried then,
 To the same far-secluded privacy
 I was returning. Over the smooth sands
 Of Leven's ample estuary lay
 My journey, and beneath a genial sun,
 With distant prospect among gleams of sky
 And clouds, and intermingled mountain-tops,
 In one inseparable glory clad,
 Creatures of one ethereal substance, met 480
 In consistory, like a diadem
 Or crown of burning seraphs, as they sit
 In the empyrean. Underneath this show
 Lay, as I knew, the nest of pastoral vales
 Among whose happy fields I had grown up
 From childhood. On the fulgent spectacle,
 Which neither changed, nor stirred, nor passed away,
 I gazed, and with a fancy more alive
 On this account, that I had chanced to find
 That morning, ranging through the churchyard graves 490
 Of Cartmell's rural town, the place in which
 An honored teacher of my youth was laid.
 While we were schoolboys he had died among us,
 And was born hither, as I knew, to rest
 With his own family. A plain stone, inscribed
 With name, date, office, pointed out the spot,
 To which a slip of verses was subjoined—
 By his desire, as afterwards I learned—
 A fragment from the Elegy of Gray.
 A week, or little less, before his death 500
 He had said to me, 'My head will soon lie low';
 And when I saw the turf that covered him,
 After the lapse of full eight years, those words,
 With sound of voice, and countenance of the man,

kunne jeg næsten, ligesom Lear bebrejdede vindene,
 have skændtes med dette uadlelige syn,
 om det ikke var endnu et billede i mit sind,
 møntet på at spotte mig under sådant sælsomt tilbageslag.

Åh ven, få øjeblikke har været lykkeligere
 i hele mit liv, end da jeg først hørte
 at Moloks hæslige stamme var omstyrtet,
 og deres øverste hersker jævnet med støvet.
 Dagen var én som måske fortjener 470
 sin egen historie. Idet jeg havde vandret af sted
 fra en lille landsby, hvor jeg dengang opholdt mig,
 var jeg nu på vej tilbage til den samme vidtstrakte
 uforstyrrede afsondrethed. Over Levens*
 store flodmundings flade sandstrækninger
 lå min rejse, og under en venlig sol,
 med den fjerne udsigt af glimt af himmel
 og skyer og mellemblandede bjergtoppe,
 klædt i en uadskillelig pragt,
 skabninger af en luftig substans, 480
 truffet sammen i et råd, lig et diadem
 eller en krone af brændende serafer, således som de
 sidder i Ildhimlen. Neden under dette syn lå,[†]
 som jeg vidste, den rede af pastorale dale,
 blandt hvis lykkelige marker, jeg var vokset op
 fra barndommen af. Jeg stirrede på dette strålende syn,
 som hverken forandrede sig eller bevægede sig
 eller forsvandt, og med en mere levende fantasi
 af den årsag, at jeg denne morgen, strejfende omkring 490
 mellem kirkegårdsgravene i Cartmells landlige by,
 tilfældigvis havde fundet stedet, hvor
 en æret lærer fra min ungdom lå begravet.
 Han døde blandt os, mens vi var skoledrenge
 og blev båret herhen for, som jeg vidste, at hvile
 sammen med sine egne. En simpel sten hvor
 navn, dato og hverv var indskrevet, udpegede stedet,
 og en strimmel vers, et brudstykke fra
 Greys *Elegy*, som jeg bagefter fik at vide,
 var tilføjet efter hans ønske.
 En uge, eller lidt mindre, før hans død 500
 sagde han til mig: „Jeg vil snart bukke under“;
 og da jeg efter fulde otte års forløb så
 grønsværen, som dækkede ham, kom de ord
 med lyden af mandens stemme og synet af hans ansigt

* Leven: en flod der løber fra bunden af Windermere ud i Morecambe Bay.

† Ildhimmel: Empyreum, hvor Gud og de salige ånder bor.

Came back upon me, so that some few tears
 Fell from me in my own despite. And now,
 Thus travelling smoothly o'er the level sands,
 I thought with pleasure of the verses graven
 Upon his tombstone, saying to myself,
 'He loved the poets, and if now alive
 Would have loved me, as one not destitute
 Of promise, nor belying the kind hope
 Which he had formed when I at his command
 Began to spin, at first, my toilsome songs.'

510

Without me and within as I advanced
 All that I saw, or felt, or communed with,
 Was gentleness and peace. Upon a small
 And rocky island near, a fragment stood,
 Itself like a sea rock, of what had been
 A Romish chapel, where in ancient times
 Masses were said at the hour which suited those
 Who crossed the sands with ebb of morning tide.
 Not far from this still ruin all the plain
 Was spotted with a variegated crowd
 Of coaches, wains, and travellers, horse and foot,
 Wading, beneath the conduct of their guide,
 In loose procession through the shallow stream
 Of inland water; the great sea meanwhile
 Was at safe distance, far retired. I paused,
 Unwilling to proceed, the scene appeared
 So gay and cheerful, when a traveller
 Chancing to pass, I carelessly inquired
 If any news were stirring, he replied
 In the familiar language of the day
 That, *Robespierre was dead*. Nor was a doubt,
 On further question, left within my mind
 But that the tidings were substantial truth,
 That he and his supporters all were fallen.

520

530

Great was my glee of spirit, great my joy
 In vengeance, and eternal justice, thus
 Made manifest. 'Come now, ye golden times',
 Said I, forth-breathing on those open sands
 A hymn of triumph, 'as the morning comes
 Out of the bosom of the night, come ye.
 Thus far our trust is verified: behold,
 They who with clumsy desperation brought
 Rivers of blood, and preached that nothing else

540

tilbage til mig, så nogle få tårer
 faldt fra mig på trods mig selv. Og nu, idet jeg
 ubesværet vandrede hen over det flade sand,
 tænkte jeg med glæde på de vers, der var indhugget
 på hans gravsten, idet jeg sagde til mig selv:
 „Han elskede digterne, og hvis han levede nu
 ville han have elsket mig, som en der ikke var blottet
 for løfter, og som ikke havde gjort de venlige forhåbninger,
 som han havde dannet om mig, til skamme, da jeg under
 hans opsyn begyndte at spinde mine møjsommelige sange. 510

Uden for mig og inden i mig, alt jeg så
 eller følte eller omgikkes med på denne tur,
 var blidhed og fred. På en lille klippefuld
 ø nærved stod resterne (der selv var
 som en havklippe) af det, der havde været
 et romersk kapel, hvor man i gamle dage holdt
 messer på et tidspunkt, der var afpassede efter dem,
 der krydsede sandstrækningen med morgens ebbe. 520
 Ikke langt fra denne stille ruin var hele sletten
 plettet med en broget mængde af
 kareter, vogne og rejsende til hest og fods,
 der vadede, under deres førers ledelse,
 i en løs procession gennem den lavvandede strøm
 længere inde; det store hav var
 i mellemtiden i sikker afstand, trukket langt tilbage.
 Jeg standsede, uvillig til at fortsætte, scenen forekom 530
 så lystig og munter — da en rejsende
 tilfældigvis passerede forbi, spurgte jeg
 ligegyldigt om der var nogle nyheder i omløb,
 han svarede, på hverdagens uformelle sprog,
 at *Robespierre var død*; og ved yderligere
 spørgsmål var der ikke længere tvivl i mit sind om
 at efterretningerne virkelig var sande,
 at han og hans støtter alle var faldet.*

Stor var min henrykkelse, stor min glæde
 ved hævn og evig retfærdighed, således 540
 gjort håndgribelig. „Kom nu I gyldne tider,”
 sagde jeg, mens jeg fremåndede en triumferende hymne
 på disse sandstrækninger, „som morgenen kommer
 ud af nattens favn, kommer I.
 Så langt er vor tiltro bekræftet; se,
 de, som med klodset fortvivlelse bragte
 floder af blod og prædikede, at intet andet

* Robespierre blev henrettet 28. juli 1794.

Could cleanse the Augean stable, by the might
 Of their own helper have been swept away.
 Their madness is declared and visible; 550
 Elsewhere will safety now be sought, and earth
 March firmly towards righteousness and peace.
 Then schemes I framed more calmly, when and how
 The madding factions might be tranquillized,
 And, though through hardships manifold and long,
 The mighty renovation would proceed.
 Thus, interrupted by uneasy bursts
 Of exultation, I pursued my way
 Along that very shore which I had skimmed
 In former times, when — spurring from the Vale 560
 Of Nightshade, and St. Mary's mouldering fane,
 And the stone abbot, after circuit made
 In wantonness of heart, a joyous crew
 Of schoolboys, hastening to their distant home,
 Along the margin of the moonlight sea —
 We beat with thundering hoofs the level sand.

From this time forth in France, as is well known,
 Authority put on a milder face,
 Yet every thing was wanting that might give
 Courage to those who looked for good by light 570
 Of rational experience, good I mean
 At hand, and in the spirit of past aims.
 The same belief I nevertheless retained:
 The language of the Senate, and the acts
 And public measures of the Government,
 Though both of heartless omen, had not power
 To daunt me. In the people was my trust,
 And in the virtues which mine eyes had seen,
 And to the ultimate repose of things
 I looked with unabated confidence. 580
 I knew that wound external could not take
 Life from the young Republic, that new foes
 Would only follow in the path of shame
 Their brethren, and her triumphs be in the end
 Great, universal, irresistible.
 This faith, which was an object in my mind
 Of passionate intuition, had effect
 Not small in dazzling me; for thus, through zeal,
 Such victory I confounded in my thoughts
 With one far higher and more difficult: 590

kunne rense Angias stald, er ved*
 deres egen hjælpers kraft fejlet bort.
 Deres vanvid er bekendtgjort og synlig; 550
 nu vil sikkerhed blive søgt andre steder, og jorden
 marchere mod retfærdighed og fred med faste skridt.”
 Så udformede jeg mere besindigt planer om hvordan
 og hvornår, de rasende partier kunne beroliges
 og — omend gennem mange og langvarige trængsler —
 den mægtige fornyelse ville fortsætte.
 På denne måde, afbrudt af forlegne
 jubeludbrud, fulgte jeg min vej ad selve
 den bred, som jeg havde strøget hen over
 i tidligere tider, dengang vi, ilende fra 560
 natskyggedalen og Skt. Marias smuldrende tempel
 og stenabbediet, efter et omløb
 i hjertets overgivenhed, en flok glade
 skoledrenge, der hastede mod deres fjerne hjem
 langs randen af det månebelyste hav,
 slog på den flade sandbred med tordnende hove.

Fra denne stund, som det almindeligvis er kendt,
 viste øvrigheden i Frankrig et mildere ansigt;
 dog manglede alt som kunne indgive
 de personer mod, der ledte efter gode ting ved 570
 lyset fra den fornuftige erfaring, jeg mener
 gode forhåndenværende ting og i de tidligere måls ånd.
 Jeg bibeholdt imidlertid samme tro som hidtil.
 Senatets sprog og regeringens
 love og offentlige foranstaltninger for samfundet,
 skønt begge var hjerteløse varsler, havde ikke
 magt til at kue mig. Min lid stod til folket
 og de dyder, som mine øjne havde set,
 og jeg så til hen tingens endelige hvile
 med uformindsket fortrøstning. 580
 Jeg vidste at ydre sår ikke kunne tage
 livet af republikken, at nye fjender
 ikke ville følge deres brødre på
 skammens vej, og at dens sejre til slut ville være
 store, altomfattende, uimodståelige.
 Denne tro, som var et resultat af en stærk
 intuitiv indsigt, var ikke i ringe grad
 årsag til at blænde mig; thi således, på grund af iver,
 sammenblandede jeg i mine tanker sådan en sejr
 med én, der var langt højere og vanskeligere, 590

* Angias stald: Angias, konge i Elis, hvis stald med 3000 stykker kvæg ikke var blevet rengjort i 30 år. Herkules rensede den ved at lade to floder løbe igennem. — hjælper: guillotinen.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Triumphs of unambitious peace at home,
And noiseless fortitude. Beholding still
Resistance strong as heretofore, I thought
That what was in degree the same was likewise
The same in quality, that as the worse
Of the two spirits then at strife remained
Untired, the better surely would preserve
The heart that first had roused him, never dreamt
That transmigration could be undergone,
A fall of being suffered, and of hope, 600
By creature that appeared to have received
Entire conviction what a great ascent
Had been accomplished, what high faculties
It had been called to. Youth maintains, I knew,
In all conditions of society
Communion more direct and intimate
With Nature, and the inner strength she has,
And hence, oftentimes, no less with reason too,
Than age, or manhood even. To Nature then,
Power had reverted: habit, custom, law, 610
Had left an interregnum's open space
For her to stir about in, uncontrolled.
The warmest judgments, and the most untaught,
Found in events which every day brought forth
Enough to sanction them, and far, far more
To shake the authority of canons drawn
From ordinary practice. I could see
How Babel-like the employment was of those
Who, by the recent deluge stupefied,
With their whole souls went culling from the day 620
Its petty promises to build a tower
For their own safety; laughed at gravest heads,
Who, watching in their hate of France for signs
Of her disasters, if the stream of rumour
Brought with it one green branch, conceited thence
That not a single tree was left alive
In all her forests. How could I believe
That wisdom could in any shape come near
Men clinging to delusions so insane?
And thus, experience proving that no few 630
Of my opinions had been just, I took

nemlig den fordringsløse freds triumfer hjemme
 og den stille styrke. Da jeg stadigvæk så*
 lige så kraftig modstand som hidtil, tænkte jeg,
 at hvad der var det samme i grad ligeledes var
 det samme i kvalitet, at, eftersom den værste
 af de dengang to stridende ånder forblev†
 utrættelig, da ville den bedre sikkert bevare
 det hjerte, som først havde vækket den — jeg havde
 aldrig drømt om at sjælevandring kunne foretages,
 således at et nederlag for eksistens og håb ikke kunne 600
 tåles af en skabning, som syntes at have modtaget‡
 den fulde overbevisning om, hvilken stor opstigning
 der var opnået, hvilke ædle åndsevner
 den var kaldet til. Ungdommen opretholder, ved jeg,
 under alle samfundsforhold et mere
 direkte og intimt samkvem med naturen
 og den indre styrke hun har, og derfor
 også ofte ikke mindre med fornuften end
 alderdom eller selv manddomsårene. Til naturen
 var magten da vendt tilbage; vaner, skikke, love, 610
 havde efterladt et interregnums tomrum,§
 som hun ukontrolleret kunne bevæge sig rundt i.
 De mest begejstrede beslutninger, og de mest uerfarne,
 fandt i de daglige begivenheder nok
 til at bekræfte sig selv og langt, langt mere,
 som de hentede fra almindelig praksis,
 til at ryste kanoners autoritet med. Jeg kunne se
 hvor babelagtig deres beskæftigelse var,
 som, lammet af den seneste syndflod,
 med hele deres sjæl samlede dagens 620
 ubetydelige løfter om at bygge et tårn
 til deres egen sikkerhed; jeg lo ad de alvorligste hoveder
 som — idet de i deres had til Frankrig så efter tegn
 på hendes ulykker — hvis rygtestrømmen
 bragte én grøn gren med sig, dermed bildte sig ind,
 at ikke et eneste træ var i live i hele
 hendes skov. Hvordan kunne jeg tro, at visdom,
 under nogen form, kunne komme i nærheden af mænd,
 der klyngede sig til så vanvittige vrangforestillinger?
 Og således, da erfaringen beviste at ikke få 630
 af mine meninger havde været rigtige, tog jeg

* fordringsløse ... styrke: at revolutionens sejr i Frankrig ville føre til gode samfundsændringer i England, men på fredelig vis (Norton).

† de to stridende ånder: England og Frankrig; den bedre er Frankrig.

‡ skabning: republikken.

§ vaner, skikke, love: der styrer et samfund i al almindelighed.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Like credit to myself where less was due,
And thought that other notions were as sound,
Yea, could not but be right—because I saw
That foolish men opposed them.

To a strain

More animated I might here give way,
And tell, since juvenile errors are my theme,
What in those days through Britain was performed
To turn all judgements out of their right course;
But this is passion over near ourselves, 640
Reality too close and too intense,
And mingled up with something, in my mind,
Of scorn and condemnation personal
That would profane the sanctity of verse.
Our shepherds (this say merely) at that time
Thirsted to make the guardian crook of law
A tool of murder. They who ruled the state,
Though with such awful proof before their eyes
That he who would sow death, reaps death, or worse,
And can reap nothing better, childlike longed 650
To imitate, not wise enough to avoid.
Giants in their impiety alone,
But in their weapons and their warfare base
As vermin working out of reach, they leagued
Their strength perfidiously to undermine
Justice, and make an end of liberty.

But from these bitter truths I must return
To my own history. It hath been told
That I was led to take an eager part
In arguments of civil polity 660
Abruptly, and indeed before my time:
I had approached, like other youth, the shield
Of human nature from the golden side,
And would have fought even to the death to attest
The quality of the metal which I saw.
What there is best in individual man,
Of wise in passion and sublime in power,
What there is strong and pure in household love,

større ære af det, hvor mindre havde været passende, og tænkte, at andre opfattelser var ligeså fornuftige ja, kunne ikke være andet end rigtige, da jeg så at tåbelige mænd var imod dem.

Jeg kunne her
 give plads for mere livlige og kraftfulde toner
 og berette, siden ungdommens vildfarelser er mit emne,
 hvad der i Storbritannien i de dage blev foretaget
 for at bringe alle afgørelser ud af deres rette kurs;
 men dette er følelser, der står os selv for nær, 640
 en virkelighed for tæt på og for anspændt,
 og i mit sind iblandet noget
 af foragt og personlig fordømmelse,
 som ville krænke det hellige ved vers.
 Vore hyrder tørstede (lad sige aldeles) på den tid
 efter at gøre lovens vogterstav
 til et mordredskab. De der styrede staten,
 skønt med så frygtelige beviser for deres øjne på
 at han, som ville *så* død, høster død eller det, der er værre,
 og ikke kan høste noget bedre, længtes barnligt 650
 efter at efterligne det, de var ikke kloge nok til at undgå.*
 De var Giganter alene i deres ugudelighed,
 men nedrige hvad angik våben og krigsførelse,
 som en unælig huggende slange, forenede
 de forræderisk deres styrker for at undergrave
 retfærdigheden og gøre en ende på friheden.

Men fra disse bitre sandheder må jeg vende tilbage[†]
 til min egen historie. Det er blevet fortalt,
 at jeg blev forledt til at tage ivrig del 660
 i diskussioner om den civile politik,
 pludselig og i sandhed før det var min tid.
 Jeg havde nærmet mig, ligesom andre unge,
 menneskenaturens skjold fra den gyldne side
 og ville have kæmpet endog til døden for at bekræfte
 ægtheden af det metal, jeg så.[‡]
 Hvad der er bedst i det individuelle menneske,
 af viis lidenskab og ædel magt,
 hvad der er stærkt og rent i hjemmets kærlighed,

* Den repressive tid under William Pitt efter revolutionen, I et forsøg på at modgå dennes oprørske jakobinerånd, efterlignede regeringen jakobinerne og deres leder Robespierres metoder: „bagtalelser, ulovlig vold og selv tørst efter blod” (Prelude, 304). — huggende slange: systemet med angivere og spioner (Norton).

† Hans ophold i Frankrig.

‡ skjold: en middelalderlegende. Et skjold der er af guld på den ene side og sølv på den anden, er hængt op, hvor to riddere mødes fra modsatte retninger.

Benevolent in small societies,
 And great in large ones also, when called forth 670
 By great occasions, these were things of which
 I something knew, yet even these themselves,
 Felt deeply, were not thoroughly understood
 By reason. Nay, far from it; they were yet,
 As cause was given me afterwards to learn,
 Not proof against the injuries of the day—
 Lodged only at the sanctuary's door,
 Not safe within its bosom. Thus prepared,
 And with such general insight into evil,
 And of the bounds which sever it from good, 680
 As books and common intercourse with life
 Must needs have given (to the novice mind,
 When the world travels in a beaten road,
 Guide faithful as is needed), I began
 To think with fervour upon management
 Of nations, what it is and ought to be,
 And how their worth depended on their laws,
 And on the constitution of the state.

O pleasant exercise of hope and joy,
 For great were the auxiliars which then stood 690
 Upon our side, we who were strong in love.
 Bliss was it in that dawn to be alive,
 But to be young was very heaven! O times,
 In which the meagre, stale, forbidding ways
 Of custom, law, and statute took at once
 The attraction of a country in romance!
 When Reason seemed the most to assert her rights
 When most intent on making of herself
 A prime enchanter to assist the work
 Which then was going forwards in her name. 700
 Not favored spots alone, but the whole earth,
 The beauty wore of promise, that which sets
 (To take an image which was felt, no doubt,
 Among the bowers of Paradise itself)
 The budding rose above the rose full-blown.
 What temper at the prospect did not wake
 To happiness unthought of? The inert
 Were roused, and lively natures rapt away.
 They who had fed their childhood upon dreams—
 The playfellows of fancy, who had made 710
 All powers of swiftness, subtlety, and strength

velgørende i små samfund,
 og også ophøjet i store, når kaldt frem 670
 af store begivenheder, dette var ting
 som jeg vidste noget om; dog selv disse,
 skønt dybt følt, var ikke helt igennem forstået
 af fornuften. Nej, langt fra; de var,
 som jeg senere fik grund til at lære,
 endnu ingen sikkerhed mod denne tids fortræd —
 kun anbragt ved helligdommens dør,
 ikke tryk i dens favn. Således forberedt,
 og med sådan et alment indblik i det onde
 og de grænser, der adskiller det fra det gode, 680
 som bøger og den daglige omgang med livet
 nødvendigvis må have givet (for novicesindet
 når verden rejser ad den slagne vej, en så
 trofast fører, som der er behov for), begyndte jeg
 glødende at tænke over ledelse af nationer,
 hvad den er og burde være,
 og hvordan deres værdi afhænger af deres love
 og af statens forfatning.

Åh hvilken behagelig udfoldelse af håb og glæde,
 thi hjælperne var mægtige, som stod på 690
 vor side, os der var stærke i kærlighed.
 Lyksaligt var det at leve i hint morgengry,
 men at være ung var selve himmerige!*
 Oh tider, hvor de magre, mugne, frastødende måder
 af skik og brug, lov, og vedtægter omgående fik den
 tiltrækning, som et land i en eventyrfortælling.
 Hvor fornuften syntes at hævde sine
 rettigheder stærkest, når mest opsat på at gøre sig
 til en øverste heksemester ved at bistå det arbejde,
 som da gik fremad i hendes navn. 700
 Ikke kun begunstigede steder, men hele jorden,
 var iklædt løftets skønhed, det som sætter
 den spæde rose over den fuldt udsprungne
 (for at vælge et billede som uden tvivl
 blev værdsat i selv paradisesets have).
 Hvilket temperament vågnede ikke
 ved udsigten til uanet lykke? Den træge
 blev opildnet, og livlige naturer henrevet.
 De, som i deres barndom havde levet af drømme,
 fantasiens legekammerater, der havde gjort 710
 hurtighed, skarpsindighed og styrke til

* l. 692-3: to berømte linjer: „Bliss was it in that dawn to be alive, / but to be young was very heaven!

Their ministers, used to stir in lordly wise
 Among the grandest objects of the sense,
 And deal with whatsoever they found there
 As if they had within some lurking right
 To wield it; they too, who, of gentle mood,
 Had watched all gentle motions, and to these
 Had fitted their own thoughts (schemers more mild,
 And in the region of their peaceful selves),
 Did now find helpers to their hearts' desire 720
 And stuff at hand plastic as they could wish,
 Were called upon to exercise their skill
 Not in Utopia, subterraneous fields,
 Or some secreted island, heaven knows where,
 But in the very world which is the world
 Of all of us, the place in which, in the end,
 We find our happiness, or not at all.

Why should I not confess that earth was then
 To me what an inheritance new-fallen
 Seems, when the first time visited, to one 730
 Who thither comes to find in it his home?
 He walks about and looks upon the place
 With cordial transport, moulds it and remoulds,
 And is half pleased with things that are amiss,
 'Twill be such joy to see them disappear.

An active partisan, I thus convoked
 From every object pleasant circumstance
 To suit my ends. I moved among mankind
 With genial feelings still predominant,
 When erring, erring on the better side, 740
 And in the kinder spirit; placable,
 Indulgent oft-times to the worst desires,
 As, on one side, not uninformed that men
 See as it hath been taught them, and that time
 Gives rights to error; on the other hand
 That throwing off oppression must be work
 As well of licence as of liberty;
 And above all (for this was more than all),
 Not caring if the wind did now and then
 Blow keen upon an eminence that gave 750
 Prospect so large into futurity;
 In brief, a child of Nature, as at first,
 Diffusing only those affections wider

deres tjenere, som plejede at bevæge sig på fornem vis
 blandt sanseverdens mest storslåede genstande
 og handle med, hvad de end fandt der,
 som om de havde en skjult ret til
 at styre det; også dem af blidere gemyt, — som
 havde iagttaget alle blidere følelser og til disse
 havde tilpasset deres egne tanker (mildere planlæggere,
 og inden for deres eget fredfyldte selvs område),
 fandt nu hjælpere efter deres hjertes lyst 720
 og så plastisk stof ved hånden, som de kunne ønske, —
 var tilkaldt for at udøve deres færdigheder
 ikke i et utopia på underjordiske marker,*
 eller på en eller anden isoleret ø, himlen må vide hvor,
 men i selve verden, som er vor alle
 sammens verden, stedet hvor vi til slut
 finder vor lykke eller slet ikke.

Hvorfor skulle jeg ikke indrømme at jorden dengang
 var for mig, som en nyttilfaldet arv synes 730
 at være for én, der ved første besøg kommer
 dertil for at finde sit hjem i den.
 Han går omkring og ser på stedet
 i oprigtig henrykkelse, former og omformer det,
 og hvis han er utilfreds med ting, der er forkerte,
 vil det være en stor fornøjelse at se dem forsvinde.

Da jeg var aktiv tilhænger, samlede jeg fra alle
 genstande de behagelige omstændigheder,
 som passede til mine mål. Jeg færdedes blandt mennesker
 altid med elskværdige følelser fremherskende,
 når der fejlede, fejlede af det bedre parti, 740
 og i den venligste ånd; forsonlig,
 eftergivende, ofte over for de værste begæringer,
 såsom, på den ene side, ikke at være uvidende om at
 mennesker ser, sådan som de har lært at se, og at tiden
 giver rettigheder til fejltagelser; på den anden side
 at dét at afkaste undertrykkelse, må være
 selvrådighedens så vel som frihedens arbejde;
 og frem for alt (thi dette var mere end alt)
 ikke at bryde sig om, hvis vinden nu og da
 blæste skarpt på en tinde, der gav 750
 så vid en udsigt til fremtiden; —
 kort sagt et naturens barn som i starten
 kun spredte de følelser viden om,

* underjordiske marker: et underjordisk utopia kunne stamme fra Holbergs *Niels Klim*, oversat til engelsk i 1742 (Maxwell).

THE PRELUDE: BOOK TENTH

That from the cradle had grown up with me,
And losing, in no other way than light
Is lost in light, the weak in the more strong.

In the main outline, such it might be said,
Was my condition, till with open war
Britain opposed the liberties of France.
This threw me first out of the pale of love, 760
Soured and corrupted upwards to the source,
My sentiments; was not, as hitherto,
A swallowing up of lesser things in great,
But change of them into their opposites,
And thus a way was opened for mistakes
And false conclusions of the intellect,
As gross in their degree, and in their kind
Far, far more dangerous. What had been a pride
Was now a shame, my likings and my loves
Ran in new channels, leaving old ones dry; 770
And thus a blow, which in maturer age
Would but have touched the judgement, struck more deep
Into sensations near the heart. Meantime,
As from the first, wild theories were afloat,
Unto the subtleties of which at least,
I had but lent a careless ear, assured
Of this, that time would soon set all things right,
Prove that the multitude had been oppressed,
And would be so no more. But when events
Brought less encouragement, and unto these 780
The immediate proof of principles no more
Could be entrusted, while the events themselves,
Worn out in greatness, and in novelty,
Less occupied the mind, and sentiments
Could through my understanding's natural growth
No longer justify themselves through faith
Of inward consciousness, and hope that laid
Its hand upon its object — evidence
Safer, of universal application, such
As could not be impeached, was sought elsewhere. 790

And now, become oppressors in their turn,
Frenchmen had changed a war of self-defence
For one of conquest, losing sight of all
Which they had struggled for, and mounted up,
Openly in the view of earth and heaven,

der var vokset op sammen med mig fra vuggen af,
og som nu mistede, på ingen anden måde end lys
mistes i lys, den svage i den stærkere.

Sådan kunne man i hovedtræk sige at mine
vilkår var, indtil England i åben krig
bekæmpede Frankrigs friheder.*
Dette kastede mig straks uden for kærlighedens 760
grænse, forbitrede og fordærvede mine tanker
lige til kilden; mindre ting blev ikke
som hidtil opslugt af store,
men forandrede sig til deres modsætning,
og således var der åbnet en vej for misforståelser
og intellektets falske slutninger,
ligeså grove af grad, men af langt langt
farligere art. Det, der havde været en stolthed,
var nu en skam, min lyst og min kærlighed
løb i nye kanaler, og efterlod de gamle tørre; 770
og således ramte et slag, som i en modnere
alder kun ville have påvirket min dom,
mere dybt i følelser nær hjertet. Imidlertid
havde vilde teorier fra begyndelsen været i omløb,
hvis subtiliteter jeg i det mindste
kun havde lånt et ligegyldigt øre, sikker på
at tiden snart ville bringe alt i orden,
bevise at mængden havde været undertrykt,
og ikke ville være det længere. Men da
begivenhederne bragte mindre opmuntring, og 780
disse ikke længere kunne betros det umiddelbare
bevis på principperne, mens begivenhederne
selv, udmattet af storhed og nyhed,
mindre optog sindet, og anskuelser
ikke mere, grundet min forståelses
naturlige vækst, kunne retfærdiggøre sig ved
en indre tro og ved håb, som
lagde sin hånd på dens genstand, da blev sikrere
vidnesbyrd, — af almen anvendelighed, sådanne
som ikke kunne bestrides, — søgt andetsteds. 790

Og nu havde franskmændene, der selv var
blevet undertrykkere, skiftet en forsvarskrig
ud med en erobringskrig, idet de tabte alt det af syne,
som de havde kæmpet for og fik,
fuldt synlig for jorden og himlen, frihedens

* England erklærede Frankrig krig 11. feb. 1793; Frankrig havde erklæret England og Holland krig 1. feb. 1797. England indgik forbund med flere andre stater i den første koalition.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

The scale of Liberty. I read her doom,
Vexed inly somewhat, it is true, and sore,
But not dismayed, nor taking to the shame
Of a false prophet. But, roused up, I stuck
More Firmly to old tenets, and, to prove 800
Their temper, strained them more; and thus, in heat
Of contest, did opinions every day
Grow into consequence, till round my mind
They clung as if they were the life of it.

This was the time when, all things tending fast
To depravation, the philosophy
That promised to abstract the hopes of man
Out of his feelings, to be fixed thenceforth
For ever in a purer element,
Found ready welcome. Tempting region that 810
For zeal to enter and refresh herself,
Where passions had the privilege to work,
And never hear the sound of their own names.
But, speaking more in charity, the dream
Was flattering to the young ingenuous mind
Pleased with extremes, and not the least with that
Which makes the human reason's naked self
The object of its fervour. What delight!
How glorious! in self-knowledge and self-rule
To look through all the frailties of the world, 820
And, with a resolute mastery shaking off
The accidents of nature, time, and place,
That make up the weak being of the past,
Build social freedom on its only basis:
The freedom of the individual mind,
Which, to the blind restraint of general laws
Superior, magisterially adopts
One guide, the light of circumstances, flashed
Upon an independent intellect.

For howsoe'er unsettled, never once 830
Had I thought ill of human-kind, or been
Indifferent to its welfare, but, enflamed
With thirst of a secure intelligence,
And sick of other passion, I pursued
A higher nature; wished that man should start

vægtskål til at gå op. Jeg læste hendes dom,
 indvendig noget oprørt, det er sandt, og ærgerlig,
 men ikke fortvivlet, tog heller ikke tilflugt til
 en falske profets skændsel. Men vækket,
 holdt jeg fastere ved mine gamle maksimer, 800
 og belastede dem mere for at prøve deres hærdningsgrad;
 således, i kampens hede, udviklede meninger
 sig hver dag til følgeslutninger, indtil de klyngede
 sig til min bevidsthed, som om de var dens liv.

Det var på denne tid, hvor alt hurtigt bevægede
 sig mod fordærv, at filosofien
 der lovede at adskille menneskets håb
 fra hans følelser, for derefter for altid
 at blive fæstnet i et renere element,
 villigt blev hilst velkommen. Det var fristende for* 810
 begejstring at betræde og forfriske sig i dette område,
 hvor det var de stærke følelsers privilegium at arbejde
 og således aldrig hører lyden af deres navne.
 Men, sagt mere fordrageligt, så smigrede
 drømmen den unge skarpsindige ånd, der var†
 fornøjet med yderligheder, og ikke mindst med det
 som gør menneskefornuftens nøgne selv
 til genstand for dens iver. Hvilken fryd!
 Hvor pragtfuldt! — i selverkendelse og selvstyre
 at se gennem al verdens skrøbelighed 820
 og med resolut magtudfoldelse at afryste
 naturens, tidens og stedets tilfældigheder,
 hvori fortidens skrøbelige væren består,
 at bygge social frihed på frihedens eneste grundlag,
 nemlig den individuelle ånds frihed
 som, idet den er almene loves blinde tvang
 overlegen — mesterligt antager
 en eneste fører: et uafhængigt intellekt
 der beskinnes af omstændighedernes lys.

Thi uanset hvor rådvild, havde jeg aldrig 830
 tænkt ondt om menneskeslægten eller
 været ligegyldig over for dens velfærd, men
 opflammet af tørst efter sikker efterretning
 og træt af anden lidenskab, stræbte jeg efter
 en højere natur, ønskede at mennesket skulle begive

*** renere element: fornuften. — hilst velkommen: Oplysningsfilosoffen og anarkisten William Godwins værk *An Enquiry Concerning Political Justice and its Influence on General Virture and Happiness* udkom feb. 1793, kort efter henrettelsen af Ludvig XVI og udbruddet af krigen mod Frankrig; Godwin baserede sin filosofi på fornuften,

† drømmen: Godwins filosofi.

Out of the worm-like state in which he is,
 And spread abroad the wings of Liberty,
 Lord of himself, in undisturbed delight.
 A noble aspiration! yet I feel
 The aspiration — but with other thoughts
 And happier: for I was perplexed and sought 840
 To accomplish the transition by such means
 As did not lie in nature, sacrificed
 The exactness of a comprehensive mind
 To scrupulous and microscopic views
 That furnished out materials for a work
 Of false imagination, placed beyond
 The limits of experience and of truth.

Enough, no doubt, the advocates themselves
 Of ancient institutions had performed 850
 To bring disgrace upon their very names;
 Disgrace of which custom, and written law,
 And sundry moral sentiments, as props
 And emanations of these institutes,
 Too justly bore a part. A veil had been
 Uplifted. Why deceive ourselves? 'twas so,
 'Twas even so; and sorrow for the man
 Who either had no eyes wherewith to see,
 Or seeing hath forgotten. Let this pass,
 Suffice it that a shock had then been given 860
 To old opinions, and the minds of all men
 Had felt it; that my mind was both let loose,
 Let loose and goaded. After what hath been
 Already said of patriotic love,
 And hinted at in other sentiments,
 We need not linger long upon this theme,
 This only may be said, that from the first
 Having two natures in me (joy the one,
 The other melancholy), and withal
 A happy man, and therefore bold to look 870
 On painful things, slow, somewhat, too, and stern
 In temperament, I took the knife in hand,
 And, stopping not at parts less sensitive,
 Endeavoured with my best of skill to probe
 The living body of society
 Even to the heart. I pushed without remorse
 My speculations forward, yea, set foot
 On Nature's holiest places.

Time may come
 When some dramatic story may afford

sig ud af den ormeagtige tilstand han er i,
 og brede frihedens vinger ud,
 sin egen herre i uforstyrret fryd.
 En ædel længsel, endnu føler jeg
 længslen, men med andre tanker
 og lykkeligere, for jeg var forvirret og søgte 840
 at fuldføre overgangen med sådanne midler,
 som ikke lå i naturen, ofrede
 en vidtfavnende ånds eksakthed
 for omhyggelige og mikroskopiske anskuelser,
 der leverede stof til en falske fantasi
 værk, anbragt hinsides
 erfaringen og sandhedens grænser.

Nok, utvivlsomt havde de gamle
 institutioners fortalerne selv medvirket 850
 til at bringe vanære over selve deres navne;
 vanære i hvilken skik og brug, skrevne love,
 og forskellige moralske følelser, som disse
 institutters støtter og udløbere
 for retteligt havde del i. Et slør var blevet løftet.
 Hvorfor bedrage os selv? Sådant var det,
 netop sådan, og synd for det menneske
 som enten ikke havde øjne til at se med
 eller havde glemt dét at se. Lad dette passere,
 det er tilstrækkeligt, at et stød havde gennemrystet 860
 gamle meninger, og at alle menneskers ånd
 havde følt det; at min ånd var sluppet fri,
 både sluppet fri og tirret. Ifølge det der allerede
 er sagt om patriotisk kærlighed
 og hentydet til i andre overvejelser,
 behøver vi ikke dvæle længe ved dette emne,
 lad kun dette siges, at da jeg fra begyndelsen
 havde to naturer i mig (den ene glæde,
 den anden melankoli), og i øvrigt 870
 var en lykkelig mand og derfor dristede mig
 til kiggede på smertefulde ting, også noget langsom
 og streng af temperament, tog jeg kniven i hånden
 og uden at standse ved mindre følsomme dele,
 bestræbte mig efter bedste evne på at undersøge
 samfundets levende krop
 lige til hjertet. Jeg skubbede uden anger
 på med mine grublerier, ja, satte fod
 på naturens helligste steder.

Der kommer måske en tid,
 min ven, hvor en eller anden dramatisk historie

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Shapes livelier to convey to thee, my friend, 880
What then I learned, or think I learned, of truth,
And the errors into which I was betrayed
By present objects, and by reasonings false
From the beginning, inasmuch as drawn
Out of a heart which had been turned aside
From Nature by external accidents,
And which was thus confounded more and more,
Misguiding and misguided. Thus I fared,
Dragging all passions, notions, shapes of faith,
Like culprits of the bar, suspiciously 890
Calling the mind to establish in plain day
Her titles and her honours, now believing,
Now disbelieving, endlessly perplexed
With impulse, motive, right and wrong, the ground
Of moral obligation, what the rule,
And what the sanction; till, demanding proof,
And seeking it in every thing, I lost
All feeling of conviction, and, in fine,
Sick, wearied out with contrarities,
Yielded up moral questions in despair, 900
And for my future studies, as the sole
Employment of the inquiring faculty,
Turned towards mathematics, and their clear
And solid evidence.

Ah, then it was
That thou, most precious friend, about this time
First known to me, didst lend a living help
To regulate my soul. And then it was
That the belovèd woman in whose sight
Those days were passed — now speaking in a voice
Of sudden admonition, like a brook 910
That does but cross a lonely road; and now
Seen, heard and felt, and caught at every turn,
Companion never lost through many a league—
Maintained for me a saving intercourse
With my true self (for, though impaired, and changed
Much, as it seemed, I was no further changed
Than as a clouded, not a waning moon);
She, in the midst of all, preserved me still
A poet, made me seek beneath that name
My office upon earth, and nowhere else. 920
And lastly, Nature's self, by human love

med større livfuldhed kan meddele dig det, 880
 jeg dengang lærte, eller troede jeg lærte om sandhed
 og de fejltagelser, som jeg var forrådt til af
 nærværende genstande, og af ræsonnementer
 der fra begyndelsen var falske, fordi de var trukket
 ud af et hjerte, der var blevet vendt bort
 fra naturen af ydre tilfældigheder,
 og som således blev mere og mere konfust,
 vildledende og vildledt. Sådan var jeg faren,
 slæbte alle følelser, begreber, trosformer 890
 for retten som tiltalte, opfordrede mistænksomt
 sindet til i fuldt dagslys at godtgøre
 dets titler og æresbevisninger, snart troende,
 snart mistroende, uendeligt forvirret
 af tilskyndelser, motiver, det rette og forkerte,
 den moralske pligts grundlag, hvad reglen var,
 hvad straffen var, indtil, krævende bevis
 og søgende det i alt, jeg mistede
 al følelse af at have en overbevisning, og
 til sidst, syg, slidt op af modsigelser,
 i fortvivlelse opgav moralske spørgsmål, 900
 og fremover, som den forskende ånds
 eneste beskæftigelse, vendte mig mod studiet
 af matematik og dens klare
 og sikre vidnesbyrd.

Åh, da var det at du,
 mest dyrebare ven, som jeg lærte at kende
 på denne tid, gav levende hjælp
 til at bringe min sjæl i orden. Og da var det
 at den højt elskede kvinde inden for hvis synsvidde*
 disse dage blev tilbragt, nu —idet hun pludseligt
 talte med formanende røst, som en bæk 910
 der blot krydser en enlig vej og nu ses,
 høres og føles og fanges ved enhver drejning,
 en ledsager aldrig mistet gennem mange mil —
 for min skyld opretholdt en frelsende samtale
 med mit sande selv (for skønt svækket og meget
 forvandlet, som det syntes, var jeg ikke mere forandret
 end en overskyet måne, ikke en aftagende);
 midt i alt støttede hun mig vedvarende
 som digter, fik mig til under dette navn at søge
 min opgave på jorden og ingen andre steder. 920
 Og endelig naturen selv, der hjulpet af

* Den 'dyrbare ven' er Samuel Taylor Coleridge; 'den højt elskede kvinde' er Wordsworths søster Dorothy, jf. indledningen i bind 1.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Assisted, through the weary labyrinth
Conducted me again to open day,
Revived the feelings of my earlier life,
Gave me that strength and knowledge full of peace,
Enlarged, and never more to be disturbed,
Which through the steps of our degeneracy,
All degradation of this age, hath still
Upheld me, and upholds me at this day
In the catastrophe (for so they dream, 930
And nothing less), when, finally to close
And rivet up the gains of France, a Pope
Is summoned in to crown an Emperor —
This last opprobrium, when we see the dog
Returning to his vomit, when the sun
That rose in splendour, was alive, and moved
In exultation among living clouds,
Hath put his function and his glory off,
And, turned into a gewgaw, a machine,
sets like an opera phantom.

Thus, O friend, 940
Through times of honour, and through times of shame,
Have I descended, tracing faithfully
The workings of a youthful mind, beneath
The breath of great events, its hopes no less
Than universal, and its boundless love —
A story destined for thy ear, who now,
Among the basest and the lowest fallen
Of all the race of men, dost make abode
Where Etna looketh down on Syracuse,
The city of Timoleon. Living God, 950
How are the mighty prostrated! they first,
They first of all that breathe, should have awaked
When the great voice was heard out of the tombs
Of ancient heroes. If for France I have grieved,
Who in the judgement of no few hath been
A trifler only, in her proudest day;
Have been distressed to think of what she once
Promised, now is — a far more sober cause
Thine eyes must see of sorrow in a land
Strewed with the wreck of loftiest years, a land 960

menneskekærlighed, ledte mig gennem
 den triste labyrint og atter ud i dagslyset,
 genoplivende mit tidligere livs følelser,
 gav mig hin styrke og viden fuld af fred,
 (forøget, og for aldrig mere at blive forstyrret)
 som gennem vor degenerations trin,
 denne tidsalders hele fornedrelse, stadig havde
 holdt mig oppe, og som selv i dag holder mig oppe
 i omvæltningen (thi sådan drømmer de* 930
 og intet mindre), hvor, for omsider at lukke
 og fastnagle Frankrigs fortjenester, en pave
 er kaldt hid for at krone en kejser, —
 denne sidste forsmædelse, hvor vi ser hunden
 vende tilbage til sit opkast, hvor solen,†
 der steg op i glans, var i live og bevægede sig
 i jubel mellem de levende skyer,
 har indstillet sin virksomhed og sin ære, og
 går ned — idet den er forvandlet til et stykke legetøj,
 en maskine, — som et operaspøgelse.

Således, oh ven, 940
 gennem hæderfulde tider, gennem skamfulde tider
 er jeg steget ned, idet jeg trofast har opsporet
 hvordan, under store begivenheders åndedrag,
 et ungdommeligt sind fungerer, dets ikke mindre
 end universelle håb og dets grænseløse kærlighed,
 en fortælling bestemt for dit øre, som nu,
 blandt menneskeracens nedrigste
 og laveste faldne, har bolig,‡
 hvor Etna ser ned på Syrakus,
 Timoleons by. Levende Gud!§ 950
 hvor de mægtige er strakt til jorden! De først,
 de først af alle som drager ånde, burde være vågnet,
 da den store røst hørtes fra de gamle
 heltes grave. Hvis jeg har sørget over Frankrig,
 som, i ikke fås bedømmelse, kun har været
 en nar på sin stolteste dag,
 har været bedrøvet ved at tænke på, hvad
 hun engang lovede, og hvad hun nu er; så må dine øjne
 se en langt alvorligere årsag til sorg i et land,
 bestrøet med de mest ophøjede års vragods, et land 960

* de: Napoleons støtter.

† Hund ... opkast: franskmændene vender tilbage til monarkiet. — solen: revolutionen.

‡ menneskeracens ... faldne: en på denne tid gængs opfattelse af sicilianerne (Norton).

§ Timoleon: græsk statsmand d. ca. 336 f. Kr. En tid eneheriker i Syrakus, efter at have fordrevet tyrannen Dionysios II i år 343 f. Kr. Han skabte fred og indførte demokratiske tilstande.

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Glorious indeed, substantially renowned
Of simple virtue once, and manly praise,
Now without one memorial hope, not even
A hope to be deferred—for that would serve
To cheer the heart in such entire decay.

But indignation works where hope is not,
And thou, O friend, wilt be refreshed. There is
One great society alone on earth:
The noble living and the noble dead.
Thy consolation shall be there, and time 970
And Nature shall before thee spread in store
Imperishable thoughts, the place itself
Be conscious of their presence, and the dull
Sirocco air of its degeneracy
Turn as thou mov'st into a healthful breeze
To cherish and invigorate thy frame.

Thine be those motions strong and sanative,
A ladder for thy spirit to reascend
To health and joy and pure contentedness:
To me the grief confined that thou art gone 980
From this last spot of earth where Freedom now
Stands single in her only sanctuary,
A lonely wanderer art gone, by pain
Compelled and sickness, at this latter day,
This heavy time of change for all mankind.
I feel for thee, must utter what I feel;
The sympathies, erewhile in part discharged,
Gather afresh, and will have vent again.
My own delights do scarcely seem to me
My own delights: the lordly Alps themselves, 990
Those rosy peaks from which the morning looks
Abroad on many nations, are not now
Since thy migration and departure, friend,
The gladsome image in my memory
Which they were used to be. To kindred scenes,
On errand, at a time how different!
Thou tak'st thy way, carrying a heart more ripe
For all divine enjoyment, with the soul
Which Nature gives to poets, now by thought
Matured, and in the summer of its strength. 1000

i sandhed glørværdigt, engang højlige
berømmet for enkel dyd og rost for mandighed,
men nu uden et minde om et eneste håb,
end ikke et opsat håb, for det ville have tjent
til at opmuntre hjertet i sådant fuldstændigt fordærv.

Men harme arbejder, hvor der ikke er noget håb,
og du, oh ven, vil blive forfrisket. Der er
alene ét stort samfund på jorden:
de ædle levende og de ædle døde.
Dér skal din trøst være, og tid 970
og naturen skal udbrede uforgængelige tanker
foran dig i mængde, lad stedet selv
være bevidst om din tilstedeværelse og dets
degenererings sløve sciroccoluft fjerne sig,
mens du bevæger dig ind i en sund brise
for at pleje og styrke dit legeme.

Dine er disse stærke og helbredende bevægelser,
en stige som din ånd kan stige opad igen
til sandhed og glæde og ren tilfredshed;
jeg bliver holdt fangen af sorgen over, at du har 980
forladt dette jordens sidste sted, hvor frihed nu*
står alene i hendes eneste helligdom;
en enlig vandringsmand er borte, tvunget af
smerte og sygdom på denne senere dag,
denne hele menneskehedens forandrings tunge tid.
Jeg føler med dig og må udtale hvad jeg føler;
medfølelser, for nyligt delvist udtømt,†
vokser på ny og vil igen have frit løb.
Mine egne glæder synes næppe mere 990
glæder for mig: de majestætiske Alper selv,
hine rosenfarvede toppe fra hvilke morgenen
ser ud over mange nationer, er siden
din udvandring og afrejse, min ven,‡
ikke nu det glade billede i min erindring,
som de plejede at være. På ærinde
til beslægtede scener — ak, på hvor anderledes en tid! —
begiver du dig på vej, bærende et hjerte mere skikket§
til al guddommelig fornøjelse, med sjælen,
som naturen giver til digtere, nu modnet
af tanker og i sin styrkes sommer. 1000

* sidste sted: Storbritannien er på dette tidspunkt, det eneste land, der er i krig med Frankrig.

† delvis udtømt: på grund af det Wordsworth allerede har nævnt l. 931-40, Napoleons kroning osv.

‡ Coleridge rejste i april 1804. Napoleon var kejser fra maj 1804 og blev kronet d. 2. dec. 1804.

§ mere skikket: end Wordsworth var, da han besøgte Alperne i 1790 (Prelude).

THE PRELUDE: BOOK TENTH

Oh, wrap him in your shades, ye giant woods,
On Etna's side, and thou, O flowery vale
Of Enna, is there not some nook of thine
From the first playtime of the infant earth
Kept sacred to restorative delight?
 Child of the mountains, among shepherds reared,
Even from my earliest schoolday time, I loved
To dream of Sicily; and now a sweet
And gladsome promise wafted from that land
Comes o'er my heart. There's not a single name 1010
Of note belonging to that honored isle,
Philosopher or bard, Empedocles,
Or Archimedes, deep and tranquil soul!
That is not like a comfort to my grief.
And, O Theocritus, so far have some
Prevailed among the powers of heaven and earth
By force of graces which were theirs, that they
Have had, as thou reportest, miracles
Wrought for them in old time: yea, not unmoved,
When thinking on my own belovèd friend, 1020
I hear thee tell how bees with honey fed
Divine Comates, by his tyrant lord
Within a chest imprisoned impiously;
How with their honey from the fields they came
And fed him there, alive, from month to month,
Because the goatherd, blessèd man, had lips
Wet with the Muse's nectar.

 Thus I soothe
The pensive moments by this calm fireside,
And find a thousand fancied images
That cheer the thoughts of those I love, and mine. 1030
Our prayers have been accepted: thou wilt stand
Not as an exile but a visitant
On Etna's top; by pastoral Arethuse,
Or if that fountain be indeed no more,
Then near some other spring which by the name
Thou gratest, willingly deceived,
Shalt linger as a gladsome votary,
And not a captive pining for his home.

Oh indhyl ham i jeres skygger i kæmpemæssige skove
 på Etnas skråning, og du, oh Ennas blomstrende dal,*
 er der ikke bevaret et eller andet ensomt sted
 fra den spæde jords første legetid,
 der er helliget styrkende fryd?

Barn af bjergene, opfostret blandt hyrder,
 endog fra mine tidligste skoledage, elskede jeg
 at drømme om Sicilien; og nu kommer der
 et yndigt og glæderigt løfte, viftet fra dette land,
 over mit hjerte. Der er ikke et eneste af 1010
 denne hædrede øs betydningsfulde navne,
 filosof eller barde, Empedokles
 eller Arkimedes, hin dybe og rolige sjæl,
 der ikke er som en trøst for min kvide.
 Og, oh Theokrit, så vidt har nogle†
 blandt himlens og jordens magter
 gjort sig gældende i kraft af deres dyder,
 at de, som du beretter, har fået mirakler
 til at ske for sig i fordums tid: ja ikke ubevæget,
 når jeg tænker på min højt elskede ven, 1020
 hører jeg dig fortælle, hvordan guddommelige
 Komatas, ugudeligt indespærret i en kiste
 af sin tyranherre, blev fodret med honning af bier,
 hvordan de kom fra deres marker
 og fodrede ham der, i live, måned efter måned,
 fordi gedehyrden, den velsignede mand, havde læber
 våde af musens nektar.

Således lindrer jeg
 de tungsindige stunder ved denne rolige kamin
 og finder tusinde indbildte billeder, der opmuntrer
 mine tanker og tankerne hos dem jeg elsker. 1030
 Vore bønner er blevet modtaget. Du vil stå,
 ikke som en landflygtig, men som en besøgende
 på Etnas top; ved landlige Arethusa,‡
 eller hvis denne kilde virkelig ikke mere findes,
 så i nærheden af en anden kilde, som du
 lykkeligt hilser ved navn, villigt narret,
 skal du dvæle som en lykkelig tilbeder
 og ikke som en fange, der fortæres af hjemve.

* Enna: hvor Persefone samlede blomster da Hades bortførte hende.

† Empedokles ca. 493- ca. 433 f. Kr., græsk filosof, var sicilianer. — Arkimedes ca. 287-212 f. Kr., græsk matematiker, født i Syrakus. — Theokrit eller Theokritos ca. 310-250 f. Kr., græsk hyrde-digter fra Syrakus. — Komatas: gedehyrden Komatas offrede af sin herres geder til muserne; fra Theokrits Idyl nr. 7, se Chr. A. Lunds oversættelse 1837.

‡ Arethusa: I oldtiden navnet på en kilde i nærheden af Syrakus.

Book Eleventh

Imagination, How Impaired and Restored

Long time hath man's unhappiness and guilt
Detained us: with what dismal sights beset
For the outward view, and inwardly oppressed
With sorrow, disappointment, vexing thoughts,
Confusion of the judgement, zeal decayed,
And lastly, utter loss of hope itself
And things to hope for. Not with these began
Our song, and not with these our song must end.
Ye motions of delight, that through the fields
Stir gently, breezes and soft airs that breathe 10
The breath of paradise, and find your way
To the recesses of the soul; ye brooks
Muttering along the stones, a busy noise
By day, a quiet one in silent night;
And you, ye groves, whose ministry it is
To interpose the covert of your shades,
Even as a sleep, betwixt the heart of man
And the uneasy world, 'twixt man himself,
Not seldom, and his own unquiet heart —
Oh, that I had a music and a voice 20
Harmonious as your own, that I might tell
What ye have done for me. The morning shines,
Nor heedeth man's perverseness; spring returns,
I saw the spring return, when I was dead
To deeper hope, yet had I joy for her
And welcomed her benevolence, rejoiced
In common with the children of her love,
Plants, insects, beasts in field, and birds in bower.
So neither were complacency, nor peace,
Nor tender yearnings, wanting for my good 30
Through those distracted times; in Nature still
Glorying, I found a counterpoise to her,
Which, when the spirit of evil was at height,
Maintained for me a secret happiness.
Her I resorted to, and loved so much
I seemed to love as much as heretofore,
And yet this passion, fervent as it was,
Had suffered change; how could there fail to be
Some change, if merely hence, that years of life
Were going on, and with them loss or gain 40
Inevitable, sure alternative?

Elvte bog

Fantasien, hvordan beskadiget og genskabt

Længe har menneskets ulykke og skyld
opholdt os, og med hvilke triste syner
var de ikke besat til ydre beskuelse, og indvendigt
knuget af sorg, skuffelse, plagende tanker,
forvirrende afgørelser, afkræftet iver —
og til sidst et fuldstændigt tab af håbet selv
og ting at håbe på. Ikke med disse begyndte vor sang,
og ikke med disse må vor sang slutte.
I frydefulde rørelser der blidt bevæger sig gennem
markerne, briser og milde luftninge, som drager 10
paradisets ånde og finder jeres vej til
sjælens afkroge; I bække
der risler hen over stenene, en travl støj
om dagen, en stille i den tavse nat;
og jer, I lunde, hvis opgave det er
at anbringe vore skyggers skjul,
ligesom søvn, mellem menneskehjertet
og den urolige verden og ikke sjældent mellem
mennesket selv og hans ængstelige hjerte;
oh, gid jeg ejede en musik og en stemme, 20
harmonisk som din, så jeg kunne fortælle
hvad I har gjort for mig. Morgenens stråleglans
giver heller ikke agt på menneskets forstokkethed;
forår vender tilbage — jeg så foråret vende tilbage,
da jeg var død for dybere håb, dog havde jeg glæde af hende
og hilste hendes godgørenhed velkommen,
jublede sammen med hendes kærligheds børn,
planter, insekter, markens dyr og fugle i løvet.
Således manglede der hverken behagelighed eller fred
eller inderlige længsler til bedste for mig 30
gennem hine forstyrrede tider — over naturen*
glædede jeg mig stadig. Jeg fandt en modvægt i hende
som, da ondskabens ånd var på sit højeste,
bevarede en hemmelig lykke for mig.
Hende tyede jeg til og elskede så meget,
at jeg syntes at elske lige så meget som hidtil,
og dog, denne lidenskab, heftig som den var, havde
undergået en forandring; hvordan kunne det forhindres,
at der var en eller anden forandring, hvis ikke alene fordi
livets år gik videre og med dem tab og vinding, 40
uundgåeligt, med sikkerhed vekslende?

* forstyrrede tider: i 1796 hvor hans forgæves søgte et moralsk ståsted, se bog 10, 878-904.

THE PRELUDE. BOOK ELEVENTH

This history, my friend, hath chiefly told
Of intellectual power from stage to stage
Advancing hand in hand with love and joy,
And of imagination teaching truth
Until that natural graciousness of mind
Gave way to over-pressure of the times
And their disastrous issues. What availed,
When spells forbade the voyager to land,
The fragrance which did ever and anon 50
Give notice of the shore, from arbours breathed
Of blessed sentiment and fearless love?
What did such sweet remembrances avail,
Perfidious then, as seemed, what served they then?
My business was upon the barren seas,
My errand was to sail to other coasts.
Shall I avow that I had hope to see
(I mean that future times would surely see)
The man to come parted as by a gulph 60
From him who had been? that I could no more
Trust the elevation which had made me one
With the great family that here and there
Is scattered through the abyss of ages past,
Sage, patriot, lover, hero; for it seemed
That their best virtues were not free from taint
Of something false and weak, which could not stand
The open eye of reason. Then I said,
'Go to the poets, they will speak to thee
More perfectly of purer creatures; — yet 70
If reason be nobility in man,
Can aught be more ignoble than the man
Whom they describe, would fasten if they may
Upon our love by sympathies of truth?'

Thus strangely did I war against myself;
A bigot to a new idolatry,
Did like a monk who hath forsworn the world
Zealously labour to cut off my heart
From all the sources of her former strength;
And, as by simple waving of a wand,
The wizard instantaneously dissolves 80
Palace or grove, even so did I unsoul
As readily by syllogistic words
(Some charm of logic, ever within reach)
Those mysteries of passion which have made,
And shall continue evermore to make —

Denne historie, min ven, har overvejende
 fortalt om åndelig styrke, der gradvist har udviklet sig
 hånd i hånd med kærlighed og glæde,
 og om fantasien der underviste i sandhed,
 indtil sindets naturlige elskværdighed
 veg for tidernes overtryk
 og deres katastrofale resultater. Hvad nyttede
 vellugten som nu og da underrettede
 om bredden, om velsignet følelse 50
 og frygtløs kærlighed åndet fra løvsale,
 når fortryllelse forhindrede den sørejsende i at gå i land?
 Hvad nyttede sådanne yndige erindringer,
 svigefulde, som det syntes, hvad tjente de til?
 Min opgave var på de golde have,
 mit ærinde var at sejle til andre kyster.
 Skal jeg tilstå, at jeg håbede at se*
 (at fremtiden visselig ville se, mener jeg)
 mennesket komme adskilt, som af et svælg,
 fra den han havde været? at jeg ikke mere kunne 60
 tro på den begejstring, som havde gjort mig til ét
 med den store familie, som her og der
 er spredt i tidligere tidsaldres afgrund,
 vismænd, patrioter, elskere, helte; for det lod
 til at deres fornemmeste dyder ikke var fri for pletter
 af noget falskt og svagt, som ikke kunne udholde
 fornuftens åbne øjne. Så sagde jeg:
 „Gå til digterne, de vil tale mere fuldendt
 til dig om renere skabninger — dog
 hvis fornuften er menneskets adelskab, 70
 kan noget da være mere uædelt end det menneske
 de beskriver, som de, hvis de kunne, ville gøre til billedet
 på vor kærlighed og samtidig være sandhed?”

På denne sælsomme måde kæmpede jeg med mig selv;
 en ny afgudstros blinde tilhænger,
 gjorde som en munk der har afsværget verden,
 for nidkært at arbejde for at afskære mit hjerte
 fra alle kilder til dets tidligere styrke,
 og ligesom troldmanden ved en simpel viften
 med en tryllestav øjeblikkeligt opløser 80
 et palads eller en lund, netop sådan afsjælede
 jeg ligeså villigt med syllogistiske ord
 (et eller andet logisk hekseri, altid inden for rækkevidde)
 de lidenskabens mysterier, som har gjort
 og vedblivende altid vil gøre —

* ll. 57-137: Godwins fornuftsfilosofis indflydelse på Wordsworth (Prelude).

THE PRELUDE. BOOK ELEVENTH

In spite of all that reason hath performed,
And shall perform, to exalt and to refine —
One brotherhood of all the human race,
Through all the habitations of past years,
And those to come: and hence an emptiness 90
Fell on the historian's page, and even on that
Of poets, pregnant with more absolute truth.
The works of both withered in my esteem,
Their sentence was, I thought, pronounced; their rights
Seemed mortal, and their empire passed away.

What then remained in such eclipse, what light
To guide or cheer? The laws of things which lie
Beyond the reach of human will or power,
The life of Nature, by the God of love
Inspired, celestial presence ever pure, 100
These left, the soul of youth must needs be rich
Whatever else be lost; and these were mine,
Not a deaf echo merely of the thought
(Bewildered recollections, solitary),
But living sounds. Yet in despite of this,
This feeling, which howe'er impaired or damped,
Yet having been once born can never die.
'Tis true that earth with all her appanage
Of elements and organs, storm and sunshine,
With its pure forms and colours, pomp of clouds, 110
Rivers, and mountains, objects among which
It might be thought that no dislike or blame,
No sense of weakness or infirmity
Or aught amiss, could possibly have come,
Yea, even the visible universe was scanned
With something of a kindred spirit, fell
Beneath the domination of a taste
Less elevated, which did in my mind
With its more noble influence interfere,
Its animation and its deeper sway. 120

There comes (if need be now to speak of this
After such long detail of our mistakes),
There comes a time when reason, not the grand
And simple reason, but that humbler power
Which carries on its no inglorious work
By logic and minute analysis,
Is of all idols that which pleases most
The growing mind. A trifler would he be
Who on the obvious benefits should dwell
That rise out of this process; but to speak 130

til trods for alt det fornuften har udført
 og skal udføre for at ophøje og forfine —
 hele menneskeracen til et broderskab,
 i alle tidligere års beboelser
 og dem, der vil komme; og derfor faldt 90
 en tomhed ned på historikerens skriftside og selv på
 digternes, svanger med mere fuldkommen sandhed.
 Begges værk visnede i min agtelse,
 deres dom var, tænkte jeg, afsagt; deres rettigheder
 syntes dødelige, og deres imperium afgang ved døden.

Hvad blev der da tilbage i en sådan formørkelse, hvilket
 lys til at lede og opmuntre? Tingenes love som ligger
 hinsides menneskets viljes og magts rækkevidde,
 naturens liv, beåndet af kærlighedens Gud —
 en himmelsk tilstedeværelse der altid er ren — 100
 er disse tilbage, må ungdommens sjæl nødvendigvis
 være rig, hvad der så end er mistet; og disse var mine,
 ikke blot et døvt ekko af tanken
 (forvildede løsrevne erindringer),
 men levende lyde. Dog på trods af denne,
 denne følelse, — som, hvor svækket eller dæmpet
 den end er, aldrig kan dø, er den éngang født, —
 er det sandt, at jorden med hele dens fond
 af elementer og organer, storm og solskin,
 med dens rene former og farver, skyens pragt, 110
 floder og bjerge, genstande blandt hvilke
 ingen ulyst eller dadel, ingen fornemmelse
 af svaghed eller skrøbelighed eller noget forkert,
 overhovedet kunne tænkes at dukke op,
 (ja, selv det synlige univers blev nøje udforsket
 i en delvis beslægtet ånd)
 kom under herredømme af en mindre
 ophøjet smag, som forstyrrede mit
 sinds mere ædle påvirkninger,
 dets livlighed og dybere styre. 120

Der kommer en tid (hvis der nu er behov for at tale om
 dette efter en sådan detaljeret omtale af vore fejltagelser),
 der kommer en tid hvor fornuften — ikke den storladne
 og enkle fornuft, men den ydmyge magt
 som fortsætter sit ikke uglorværdige arbejde
 ved hjælp af logik og minutiøs analyse —
 af alle afguder er den, som mest behager
 det voksende sind. En nar ville den være,
 som ville nøle ved de indlysende fordele,
 der kommer ud af denne proces; men at tale 130

THE PRELUDE. BOOK ELEVENTH

Of all the narrow estimates of things
Which hence originate were a worthy theme
For philosophic verse. Suffice it here
To hint that danger cannot but attend
Upon a function rather proud to be
The enemy of falsehood, than the friend
Of truth, to sit in judgement than to feel.

Oh soul of Nature, excellent and fair,
That didst rejoice with me, with whom I, too,
Rejoiced, through early youth, before the winds 140
And powerful waters, and in lights and shades
That marched and countermarched about the hills
In glorious apparition, now all eye
And now all ear, but ever with the heart
Employed, and the majestic intellect!
O soul of Nature, that dost overflow
With passion and with life, what feeble men
Walk on this earth, how feeble have I been
When thou wert in thy strength! Nor this through stroke
Of human suffering, such as justifies 150
Remissness and inaptitude of mind,
But through presumption, even in pleasure pleased
Unworthily, disliking here, and there
Liking, by rules of mimic art transferred
To things above all art. But more—for this,
Although a strong infection of the age,
Was never much my habit—giving way
To a comparison of scene with scene,
Bent overmuch on superficial things,
Pampering myself with meagre novelties 160
Of colour and proportion, to the moods
Of nature, and the spirit of the place,
Less sensible. Nor only did the love
Of sitting thus in judgment interrupt
My deeper feelings, but another cause,
More subtle and less easily explained,
That almost seems inherent in the creature,
Sensuous and intellectual as he is,
A twofold frame of body and of mind:
The state to which I now allude was one 170
In which the eye was master of the heart,
When that which is in every stage of life
The most despotic of our senses gained

om alle de nøje vurderinger af ting,
 der udspringer herfra, ville være et værdigt emne
 for filosofiske vers; her er det tilstrækkeligt
 at henvise til, at farer ikke kan andet end
 ledsage en bestilling, der er mere stolt over at
 være en fjende af falskhed end at være
 sandhedens ven – at sidde til doms over end at føle.

Oh du naturens sjæl, fortræffelig og skøn, som
 frydede dig med mig, med hvem jeg også frydede mig
 i min tidlige ungdom, foran vindene 140
 og de kraftige vande, og i lys og skygger
 der marcherede frem og tilbage på bakkerne
 i pragtfulde syn, snart helt øje
 og snart helt øre, men altid beskæftiget
 med hjertet og det majestætiske intellekt!
 Oh du naturens sjæl som oversvømmer
 ethvert svagt menneske, der går på denne jord,
 med følelse og liv, hvor svag har jeg ikke været
 når du viste din styrke! Det var ikke på grund af anfald
 af menneskelig lidelse, sådan et som retfærdiggør 150
 sindets forsømmelighed og uduelighed, men ved
 indbildskhed, endda uværdigt fornøjet i fornøjelsen,
 thi *her* følte jeg behag, og *der* følte jeg mishag
 ifølge mimiske kunstregler, som jeg havde overført*
 på ting højere end al kunst. Men skønt dette var
 en stærk smitte i tiden, var det aldrig i særlig
 grad min vane – det var snarere, at jeg gav plads
 for en sammenligning af scenerne,
 til overmål optaget af overfladiske ting,
 idet jeg for rigeligt nærrede mig ved magre nyheder 160
 af farver og proportioner, mindre følsom
 over for naturens forskellige sindsstemninger
 og stedets ånd. Lysten til således
 at afsige domme afbrød heller ikke
 mine dybere følelser, men der var en anden årsag,
 mere subtil og mindre let at forklare,
 som næsten syntes at være skabningen iboende,
 sansende og åndelig som han er,
 en tofoldig skikkelse af krop og sjæl.
 Den tilstand som jeg nu hentyder til, 170
 var én hvor øjet var hjertets herre,
 da dette, som på alle af livets stadier er
 den mest despotiske af vore sanser, nåede

* mimisk: efterlignende. Optagetheden af det pittoreske ved naturen. Wordsworth kritiserer sin æstetisering af naturoplevelse i denne periode.

Such strength in me as often held my mind
 In absolute dominion. Gladly here,
 Entering upon abstruser argument,
 Would I endeavour to unfold the means
 Which Nature studiously employs to thwart
 This tyranny, summons all the senses each
 To counteract the other and themselves, 180
 And makes them all, and the objects with which all
 Are conversant, subservient in their turn
 To the great ends of liberty and power.
 But this is matter for another song;
 Here only let me add that my delights,
 Such as they were, were sought insatiably.
 Though 'twas a transport of the outward sense,
 Not of the mind, vivid but not profound,
 Yet was I often greedy in the chace,
 And roamed from hill to hill, from rock to rock, 190
 Still craving combinations of new forms,
 New pleasure, wider empire for the sight,
 Proud of its own endowments, and rejoiced
 To lay the inner faculties asleep.

Amid the turns and counter-turns, the strife
 And various trials of our complex being
 As we grow up, such thralldom of that sense
 Seems hard to shun; and yet I knew a maid,
 Who, young as I was then, conversed with things
 In higher style. From appetites like these 200
 She, gentle visitant, as well she might,
 Was wholly free. Far less did critic rules
 Or barren intermeddling subtleties
 Perplex her mind, but, wise as women are
 When genial circumstance hath favored them,
 She welcomed what was given, and craved no more.
 Whatever scene was present to her eyes,
 That was the best, to that she was attuned
 Through her humility and lowliness,
 And through a perfect happiness of soul 210
 Whose variegated feelings were in this
 Sisters, that they were each some new delight.
 For she was Nature's inmate: her the birds
 And every flower she met with, could they but
 Have known her, would have loved. Methought such charm
 Of sweetness did her presence breathe around
 That all the trees, and all the silent hills,
 And every thing she looked on, should have had

sådan styrke i mig, at den ofte fuldstændig
 dominerede mit sind. Her ville jeg gladeligt,
 idet jeg tager fat på en dunklere argumentation,
 bestræbe mig på at afdække de midler,
 som naturen med omhu benytter til at standse
 dette tyranni, idet den hidkalder alle sanser
 hver til at dæmme op for den anden og sig selv, 180
 og gør dem alle og de genstande, som de alle
 er fortrolige med, efter tur til tjener for
 frihedens og magtens store mål.

Men dette er stof for en anden sang;
 lad mig kun tilføje her, at mine glæder,
 sådan som de var, blev søgt umætteligt.
 Skønt det var en henrykkelse af den ydre sans,
 ikke af sindet — livlig, men ikke dyb —
 var jeg dog ofte grådig i jagten
 og strejfede om fra bakke til bakke, fra klippe til klippe, 190
 stadig higende efter forbindelser af nye former,
 nye fornøjelser, videre herredømme for synet,
 der var stolt af sin egen formåen, og frydede sig ved
 at lægge de indre evner til at sove.

Midt i livets omskiftelser, striden og vor
 komplicerede tilværelses forskellige prøvelser
 mens vi vokser op, synes det vanskeligt at undgå
 at være en sådan sans slave; og dog kendte jeg en pige,
 dengang ung som jeg, der talte med tingene
 i en højere stil. For lyster som disse var hun, 200
 som venteligt af en from besøgende,
 ganske fri. Kritiske regler og iblandede
 golde spidsfindigheder forvirrede langt mindre
 hendes sind, men viis som kvinder er,
 når venlige omstændigheder har begunstiget dem,
 hilste hun dét velkommen, der var givet og forlangte ikke mere.
 Hvilken scene der end viste sig for hendes øjne,
 da var denne den bedste, til denne stemte hun
 ved sin ydmyghed og beskedenhed
 og ved en fuldendt lykke i sjælen, 210
 hvis afvekslende følelser i dette var søstre,
 at hver af dem var en eller anden ny fryd.
 For hun var lejer i naturens hus: fuglene
 og enhver blomst hun mødte, kunne de blot have
 kendt hende, ville have elsket hende. Jeg tror
 at sådan fortryllende sødme åndede omkring hendes
 person, at alle træerne og alle de tavse høje
 og alt hun så på, må have haft

An intimation how she bore herself
Towards them and to all creatures. God delights 220
In such a being, for her common thoughts
Are piety, her life is blessedness.

Even like this maid, before I was called forth
From the retirement of my native hills
I loved whate'er I saw, nor lightly loved,
But fervently—did never dream of aught
More grand, more fair, more exquisitely framed,
Than those few nooks to which my happy feet
Were limited. I had not at that time
Lived long enough, nor in the least survived 230
The first diviner influence of this world
As it appears to unaccustomed eyes.

I worshipped then among the depths of things
As my soul bade me; could I then take part
In aught but admiration, or be pleased
With any thing but humbleness and love?
I felt, and nothing else; I did not judge,
I never thought of judging, with the gift
Of all this glory filled and satisfied,
And afterwards, when through the gorgeous Alps 240
Roaming, I carried with me the same heart.

In truth, this degradation, howsoe'er
Induced, effect in whatsoe'er degree
Of custom that prepares such wantonness
As makes the greatest things give way to least,
Or any other cause that hath been named,
Or, lastly, aggravated by the times,
Which with their passionate sounds might often make
The milder minstrelsies of rural scenes
Inaudible—was transient. I had felt 250
Too forcibly, too early in my life,
Visitings of imaginative power
For this to last: I shook the habit off
Entirely and for ever, and again
In Nature's presence stood, as I stand now,
A sensitive, and a *creative* soul.

There are in our existence spots of time,
Which with distinct preeminence retain

en dunkel anelse om, hvordan hun opførte sig
mod dem og alle skabninger. Gud er henrykt 220
over sådan et væsen, thi hendes almindelige tanker
er gudfrygtige, hendes liv er lyksalighed.*

Ligesom denne pige, før jeg var kaldt bort
fra min tilbagetrukkethed i mine hjemlige bakker,
elskede jeg hvad jeg end så og elskede ikke let,
men glødende, drømte aldrig om noget
mere storslået, skønnere, mere udsøgt formet
end de få afkroge, som mine lykkelige fødder
var begrænset til. Jeg havde på det tidspunkt ikke
levet længe nok, heller ikke i på mindste måde overlevet 230

den første mere guddommelige indflydelse fra
denne verden, som den viser sig for uvante øjne.
Jeg dyrkede dengang tingenes dybder,
som min sjæl bød mig; kunne jeg da deltage
i andet undtagen beundring eller være tilfreds
med noget andet end ydmyghed og kærlighed?
Jeg følte, og ellers intet; jeg dømte ikke,
tænkte aldrig på at dømme, fyldt og
tilfreds med hele denne herlighedsgave,
og bagefter, da jeg strejfede om 240

i de pragtfulde Alper, bar jeg det samme hjerte.
I sandhed denne degradering – hvordan den end[†]
var fremkaldt, om det er en effekt, i hvilken som helst
grad, af skik og brug, der foranstalter en sådan tankeløshed,
som får de største ting til at vige for de mindste,[‡]
eller nogen anden grund som er nævnt,
eller endelig, forøget af omstændighederne,
det som med deres heftige lyde ofte kunne gøre
de mildere sangere af landlige scener
uhørlige – var flygtig. Jeg havde, 250
for tidligt i mit liv, for voldsomt følt
fantasiens besøg, til at dette
kunne være: jeg rystede helt
og for stedse vanen af mig, og atter
stod jeg i naturens nærværelse, som jeg står nu,
en følsom og *skabende* sjæl.

Der er tidspunkter i vor tilværelse,
som med klar forrang bibeholder

* Pigen er den nogle måneder yngre Mary Hutchinson, der blev Wordsworth kone d. 4. okt. 1802. Søsteren er Sara Hutchinson.

† degradering: hans formindskede lydhørhed (Norton).

‡ de mindste ting: ikke at forveksle med de 'milde sangere, der bliver uhørlige' ll. 249-50.

A renovating virtue, whence, depressed
 By false opinion and contentious thought, 260
 Or aught of heavier or more deadly weight
 In trivial occupations and the round
 Of ordinary intercourse, our minds
 Are nourished and invisibly repaired,
 A virtue, by which pleasure is enhanced,
 That penetrates, enables us to mount
 When high, more high, and lifts us up when fallen.
 This efficacious spirit chiefly lurks
 Among those passages of life in which
 We have had deepest feeling that the mind 270
 Is lord and master, and that outward sense
 Is but the obedient servant of her will.
 Such moments, worthy of all gratitude,
 Are scattered everywhere, taking their date
 From our first childhood, in our childhood even
 Perhaps are most conspicuous. Life with me,
 As far as memory can look back, is full
 Of this beneficent influence.

At a time
 When scarcely (I was then not six years old)
 My hand could hold a bridle, with proud hopes 280
 I mounted, and we rode towards the hills:
 We were a pair of horsemen, honest James
 Was with me, my encourager and guide.
 We had not travelled long ere some mischance
 Disjoined me from my comrade, and, through fear
 Dismounting, down the rough and stony moor
 I led my horse, and stumbling on, at length
 Came to a bottom where in former times
 A murderer had been hung in iron chains.
 The gibbet-mast was mouldered down, the bones 290
 And iron case was gone, but on the turf
 Hard by, soon after that fell deed was wrought,
 Some unknown hand had carved the murderer's name.
 The monumental writing was engraven
 In times long past, and still from year to year
 By superstition of the neighbourhood
 The grass is cleared away; and to this hour
 The letters are all fresh and visible.
 Faltering, and ignorant where I was, at length
 I chanced to espy those characters inscribed 300
 On the green sod: forthwith I left the spot,

en fornyende kraft, hvorfra, nedtrykt
 af falske meninger og stridbare tanker 260
 eller noget af tungere og dødeligere vægt,
 af ensformige beskæftigelser og kredsen
 af almindeligt samvær, vort sind
 bliver næret og usynligt genoprettet.
 En dyd som forøger glæden, som
 gennemtrænger, gør os i stand til, når vi er højt oppe,
 at stige endnu højere og løfter os når vi falder.
 Denne virksomme ånd gemmer sig
 hovedsagelig i de livsafsnit, 270
 hvor vi dybest føler at sindet
 er herre og mester, og at de ydre sanser
 blot er hendes viljes lydige tjener.
 Sådanne øjeblikke, værdig til al taknemmelighed,
 er strøet allevegne og forekommer allerede
 i vor tidlige barndom, er måske tilmed
 mest iøjnefaldende i vor barndom. Mit liv,
 så langt som hukommelsen kan se tilbage, er fuld
 af denne godgørende indflydelse.

På en tid

hvor jeg næppe kunne holde fast på en tømme
 (jeg var ikke engang seks år gammel), steg jeg til hest 280
 med stolte håb, og vi red mod højene;
 vi var to ryttere — ærlige James var*
 sammen med mig, min opmuntrer og fører.
 Vi havde ikke rejst længe før et eller andet uheld
 skilte mig fra min kammerat, og jeg ledte, da frygt havde
 fået mig til at stå af, min hest ned af den ujævne
 og stenede lyngskråning og nåede, tumlende af sted,
 langt om længe bunden, hvor i fordums tid
 en morder var blevet hængt op i jernlænker.
 Galgepælen var smuldret; knoglerne og jernburet 290
 var borte, men på grønsværen nær ved,
 kort efter at dåden var udført, havde en eller
 anden ukendt hånd udskåret morderens navn.
 Gravskriften var indgraveret
 i længst forgangne tider, og græsset bliver
 fjernet år efter år på grund af nabolagets
 overtroiskhed; og selv i denne stund
 er bogstaverne alle friske og synlige.
 Vaklende, og uvidende om hvor jeg var, lykkedes
 det mig til sidst at opdage de indskrevne tegn 300
 på den grønne græstørv. Jeg forlod stedet,

* James: sandsynligvis en tjener fra hans bedstefars hushold (Norton).

And, reascending the bare common, saw
 A naked pool that lay beneath the hills,
 The beacon on the summit, and more near,
 A girl who bore a pitcher on her head
 And seemed with difficult steps to force her way
 Against the blowing wind. It was, in truth,
 An ordinary sight, but I should need
 Colours and words that are unknown to man
 To paint the visionary dreariness 310
 Which, while I looked all round for my lost guide,
 Did at that time invest the naked pool,
 The beacon on the lonely eminence,
 The woman, and her garments vexed and tossed
 By the strong wind. When, in blessèd season,
 With those two dear ones, to my heart so dear,
 When, in the bless`ed time of early love,
 Long afterwards I roamed about
 In daily presence of this very scene,
 Upon the naked pool and dreary crags, 320
 And on the melancholy beacon, fell
 The spirit of pleasure and youth's golden gleam,
 And think ye not with radiance more divine
 From these remembrances, and from the power
 They left behind? So feeling comes in aid
 Of feeling, and diversity of strength
 Attends us, if but once we have been strong.

Oh mystery of man, from what a depth
 Proceed thy honours! I am lost, but see
 In simple childhood something of the base 330
 On which thy greatness stands, but this I feel,
 That from thyself it is that thou must give,
 Else never canst receive. The days gone by
 Come back upon me from the dawn almost
 Of life; the hiding-places of my power
 Seem open, I approach, and then they close;
 I see by glimpses now, when age comes on
 May scarcely see at all; and I would give
 While yet we may, as far as words can give,
 A substance and a life to what I feel: 340
 I would enshrine the spirit of the past
 For future restoration. Yet another
 Of these to me affecting incidents,
 With which we will conclude.

og da jeg igen steg op af den bare skrænt, så jeg
 en nøgen dam som lå ved foden af bakkerne,
 fyret på toppen og nærmere ved
 en pige, som bar en krukke på hovedet
 og syntes med vanskelighed at trænge frem
 gennem den blæsende vind. Det var i sandhed
 et almindeligt syn, men jeg ville behøve
 farver og ord, ukendte for mennesket,
 for at beskrive den drømmeagtige trøstesløshed, 310
 som, mens jeg så mig om efter min mistede fører,
 på dette tidspunkt indhyllede den nøgne dam,
 fyret på den ensomme bjergtop,
 kvinden og hendes tøj, der bølgede og blafrede
 i den stærke vind. Da jeg i en velsignet årstid
 med hine to dyrebare, så dyrebare for mit hjerte,*
 da jeg i den velsignede tidlige kærligheds tid
 længe efter strejfede omkring
 med selve denne scene dagligt tilstede,
 da faldt glædens ånd og ungdommens gyldne skin, 320
 på den nøgne dam og de trøstesløse klipper
 og på det melankolske fyr, —
 og tror I ikke med større guddommelig glans
 ved disse erindringer, og ved den kraft de
 efterlod? Følelse kommer således følelse til hjælp,
 og mangfoldige styrker ledsager os, hvis vi
 blot en gang har været stærke.

Oh gådefulde mennesket fra hvilke dybder
 kommer dine æresbevisninger! Jeg er fortabt, men ser 330
 i den enkle barndom noget af det fundament,
 som din storhed står på; men jeg føler dette,
 du må give af det, der er dig selv,
 ellers kan du aldrig modtage. De forbigangne dage
 kommer tilbage til mig næsten fra
 livets daggry; min krafts gemmesteder synes
 åbne, jeg nærmer mig, og så lukker de sig;
 jeg ser i glimt nu, når alderdommen kommer
 kan jeg måske næppe se overhovedet; og jeg
 vil gerne, mens vi endnu kan, så vidt som ord
 er i stand til, give substans og liv til det jeg føler; 340
 jeg vil opbevare fortidens ånd
 for fremtidig genskabelse. — Dog endnu en
 af disse for mig så bevægende episoder,
 og med den vil vi slutte.

* Mary Hutchinson og Wordsworths søster Dorothy.

One Christmas-time,
The day before the holidays began,
Feverish, and tired, and restless, I went forth
Into the fields, impatient for the sight
Of those two horses which should bear us home,
My brothers and myself. There was a crag,
An eminence, which from the meeting-point 350
Of two highways ascending overlooked
At least a long half-mile of those two roads,
By each of which the expected steeds might come,
The choice uncertain. Thither I repaired
Up to the highest summit. 'Twas a day
Stormy, and rough, and wild, and on the grass
I sate half sheltered by a naked wall.
Upon my right hand was a single sheep,
A whistling hawthorn on my left, and there,
With those companions at my side, I watched, 360
Straining my eyes intensely as the mist
Gave intermitting prospect of the wood
And plain beneath. Ere I to school returned
That dreary time, ere I had been ten days
A dweller in my father's house, he died,
And I and my two brothers, orphans then,
Followed his body to the grave. The event,
With all the sorrow which it brought, appeared
A chastisement; and when I called to mind
That day so lately past, when from the crag 370
I looked in such anxiety of hope,
With trite reflections of morality,
Yet in the deepest passion, I bowed low
To God who thus corrected my desires.
And afterwards the wind and sleety rain,
And all the business of the elements,
The single sheep, and the one blasted tree,
And the bleak music of that old stone wall,
The noise of wood and water, and the mist
Which on the line of each of those two roads 380
Advanced in such indisputable shapes,
All these were spectacles and sounds to which
I often would repair, and thence would drink
As at a fountain. And I do not doubt
That in this later time, when storm and rain
Beat on my roof at midnight, or by day

En Jul,
 dagen før helligdagene begyndte,
 ophidset og træt og rastløs, gik jeg ud
 på markerne, utålmodig efter at se
 de to heste som skulle bære os hjem,
 mine brødre og mig. Der var en stejl klippe,
 en bjergtop hvor to landeveje mødtes, 350
 og hvorfra man havde udsigt over
 mindst en kilometer af de to veje,
 som de ventede gangere kunne komme ad,
 hvilken var uvist. Derhen gik jeg og
 op på den højeste tinde; det var en stormfuld dag
 og rå og vild og jeg sad på græsset
 halvt beskyttet af en nøgen væg.
 På min højre hånd var der et enligt får,
 en fløjtende hvidtjørn på min venstre, og dér,
 med hine ledsagere ved min side, holdt jeg udkig, 360
 mens jeg anstrengte mine øjne voldsomt,
 idet tågen gav brudte udsyn til skoven
 og det flade land nedenunder. Før jeg vendte tilbage
 til skolen, hin triste tid, før jeg havde boet
 ti dage i min fars hus, døde han,*
 og jeg og mine to brødre, der nu var forældreløse,
 fulgte hans lig til graven. Begivenheden
 med al dens sorg, viste sig at være
 en revselse; og da jeg genkaldte mig den dag,
 så kort forinden, hvor jeg fra den stejle klippe 370
 havde spejdet med sådant ængsteligt håb,
 bøjede jeg mig, med banale moralsk overvejelser,
 dog med den inderligste følelse,
 dybt for Gud, som således rettede mine ønsker.
 Og bagefter var vinden og sludregnen
 og elementernes hele virksomhed,
 det enlige får og det forblæste træ
 og den gamle stenvæg triste musik,
 støjen fra skov og vand, og tågen
 som langs med hver af disse to veje 380
 nærmede sig i sådanne ubestridelige former —
 alt dette var syner og lyde, som
 jeg ofte ville vende tilbage til og deraf drikke
 som af en kilde. Og jeg tvivler ikke på,
 at i disse senere tider, når storm og regn
 slår på mit tag ved midnat eller om dagen,

* Julen 1783. — Wordsworths far døde den 30. december 1783, da han var tretten år gammel, moren var død fem år forinden.

THE PRELUDE. BOOK ELEVENTH

When I am in the woods, unknown to me
The workings of my spirit thence are brought.

Thou wilt not languish here, O friend, for whom
I travel in these dim uncertain ways,
Thou wilt assist me, as a pilgrim gone
In quest of highest truth. Behold me then
Once more in Nature's presence, thus restored,
Or otherwise, and strengthened once again
(With memory left of what had been escaped)
To habits of devoutest sympathy.

390

når jeg er i skovene, at min ånds måde at arbejde på,
uden at jeg ved hvordan, stammer derfra.

*Du vil ikke vansmægte her, Oh ven, for hvem
jeg rejser ad disse dunkle usikre veje,
du vil stå mig bi, som en pilgrim der er draget
ud for at søge en højere sandhed. Se mig da
atter i Naturens nærværelse, eller på anden vis,
således genskabt og endnu engang styrket
(med mindet om hvad der er undgået)
til den mest hengivne medfølelses levevis.*

390

Book Twelfth

Same Subject (Continued)

From Nature doth emotion come, and moods
Of calmness equally are Nature's gift:
This is her glory; these two attributes
Are sister horns that constitute her strength;
This twofold influence is the sun and shower
Of all her bounties, both in origin
And end alike benignant. Hence it is
That genius, which exists by interchange
Of peace and excitation, finds in her
His best and purest friend; from her receives 10
That energy by which he seeks the truth,
Is roused, aspires, grasps, struggles, wishes, craves
From her that happy stillness of the mind
Which fits him to receive it when unsought.

Such benefit may souls of humblest frame
Partake of, each in their degree; 'tis mine
To speak of what myself have known and felt;
Sweet task, for words find easy way, inspired
By gratitude and confidence in truth. 20
Long time in search of knowledge desperate,
I was benighted heart and mind, but now
On all sides day began to reappear,
And it was proved indeed that not in vain
I had been taught to reverence a power
That is the very quality and shape
And image of right reason; that matures
Her processes by steady laws, gives birth
To no impatient or fallacious hopes,
No heat of passion or excessive zeal,
No vain conceits, provokes to no quick turns 30
Of self-applauding intellect, but lifts
The being into magnanimity;
Holds up before the mind, intoxicate
With present objects and the busy dance
Of things that pass away, a temperate shew
Of objects that endure — and by this course
Disposes her, when over-fondly set
On leaving her incumbrances behind,

Tolvte bog

Samme emne fortsat

Følelsen kommer fra naturen, og rolige
sindsstemninger er ligeledes naturens gave.
Dette er hendes herlighed; disse to egenskaber
er søsterhorn som udgør hende styrke;*
denne tofoldige indflydelse er alle hendes
gavers sol og regn, hvad angår oprindelse
og mål er de lige gunstige. Derfor er det
at geniet, som lever ved skiftet mellem
fred og stimulus, finder sin bedste
og reneste ven i hende; fra hende modtages 10
den kraft, han søger sandheden med, er vækket af,
stræber efter, griber efter, kæmper for, ønsker, kræver,
fra hende modtager han den lykkelige sindsro,
som gør ham i stand til at modtage den, når den er usøgt.†

Et sådant gode kan de mest ydmyge sjæle
få del i, hver efter deres rang; det er min del
at tale om, hvad jeg selv har kendt og følt;
et behagelig hverv, thi ord finder let vej, inspireret
af taknemmelighed og tiltro til sandheden.
Efter i lang tid fortvivlet at have søgt kundskab, 20
var mit hjerte og sind indhyllet af natten, men nu
begyndte dagen overalt atter at komme til syne,
og det blev i sandhed bevist, at jeg ikke forgæves
var blevet undervist i at ære en magt,‡
som er selve beskaffenheden af og formen
og billedet på den rette fornuft, der modner
sine processer ved faste love, ikke giver fødsel
til utålmodige og bedrageriske håb,
ikke til stærk begejstring eller overdreven iver,
ikke til tomme indfald, tilskynder ikke til 30
et selvprisende intellekts hurtige skift,
men løfter personen ind i storsindethed,
holder et roligt skue af varige genstande op foran sindet, —
der er forgiftet med tilstedeværende genstande
og de forgængelige tings travle danse —
og ved denne fremgangsmåde
bringer sindet til orden (når over-naivt opsat
på at lægge sine byrder fra sig)

* søsterhorn: to overflødigshorn der er som søstre.

† den: kraften eller energien fra l. 11.

‡ magt: Naturen.

To seek in man, and in the frame of life
 Social and individual, what there is 40
 Desirable, affecting, good or fair,
 Of kindred permanence, the gifts divine
 And universal, the pervading grace
 That hath been, is, and shall be. Above all
 Did Nature bring again this wiser mood,
 More deeply reestablished in my soul,
 Which, seeing little worthy or sublime
 In what we blazon with the pompous names
 Of power and action, early tutored me
 To look with feelings of fraternal love 50
 Upon those unassuming things that hold
 A silent station in this beauteous world.

Thus moderated, thus composed, I found
 Once more in man an object of delight,
 Of pure imagination, and of love;
 And, as the horizon of my mind enlarged,
 Again I took the intellectual eye
 For my instructor, studious more to see
 Great truths, than touch and handle little ones.
 Knowledge was given accordingly: my trust 60
 Was firmer in the feelings which had stood
 The test of such a trial, clearer far
 My sense of what was excellent and right,
 The promise of the present time retired
 Into its true proportion; sanguine schemes,
 Ambitious virtues, pleased me less; I sought
 For good in the familiar face of life,
 And built thereon my hopes of good to come.

With settling judgements now of what would last,
 And what would disappear; prepared to find 70
 Ambition, folly, madness, in the men
 Who thrust themselves upon this passive world
 As rulers of the world, to see in these
 Even when the public welfare is their aim
 Plans without thought, or bottomed on false thought
 And false philosophy; having brought to test
 Of solid life and true result the books
 Of modern statist, and thereby perceived
 The utter hollowness of what we name
 'The Wealth of Nations', where alone that wealth 80
 Is lodged, and how encreased; and having gained

til at søge i mennesket, og inden for livets
 sociale og individuelle rammer, efter hvad der er 40
 ønskeligt, rørende, godt eller skønt
 af tilsvarende varighed, de guddommelige
 og universelle gaver, den gennemtrængende nåde
 som har været, er, og skal blive til. Fremfor alt
 gav Naturen atter dette visere gemyt,
 nu dybere genoprettet i min sjæl,
 som, — seende lidet værdifuldt eller ædelt
 i det vi skildrer med magtens og
 handlingens pompøse navne, — tidligt lærte mig
 at betragte med broderlig kærlighed 50
 de fordringsløse ting, der indtager
 en stille plads i denne smukke verden.

Således neddæmpet, således fattet fandt
 jeg endnu engang i mennesket en genstand for fryd,
 for ren fantasi og for kærlighed;
 og da mit sinds horisont blev større,
 tog jeg atter åndens øje
 som min lærer, mere bestræbt på at se
 store sandheder end at berøre og håndtere små.
 Kundskab blev givet i overensstemmelse hermed. 60
 Min tillid til følelsen, som havde bestået
 sådan prøvelse, var fastere, min fornemmelse
 langt klarere af hvad der var fortræffeligt og rigtigt,
 nutidens løfte trukket tilbage
 til dets sande proportion; håbefulde projekter,
 ærgerrige dyder behagede mig mindre,
 jeg søgte efter det gode i livets velkendte ansigt,
 og byggede derpå mine håb om, at det gode ville komme.

Nu med afsluttende vurderinger af hvad der ville vare
 og hvad der ville forsvinde; forberedt på at finde 70
 ærgerrighed, tåbelighed, galskab hos de mænd,
 der presser sig på denne passive verden,
 som verdens herskere; at se, at disse planer,
 selv når samfundets velfærd er deres mål,
 er tankeløse eller grundet på falske tanker
 og falsk filosofi; havende underkastet moderne
 statskundskabs bøger det ægte liv
 og de sande resultatets prøve og dermed set
 den totale tomhed, af det vi kalder
 'Nationernes rigdom', hvori alene denne rigdom* 80
 består og hvordan den forøges; og havende erhvervet

* En hentydning til Adam Smiths bog *The Wealth of Nations*.

A more judicious knowledge of what makes
 The dignity of individual man —
 Of man, no composition of the thought,
 Abstraction, shadow, image, but the man
 Of whom we read, the man whom we behold
 With our own eyes — I could not but inquire,
 Not with less interest than heretofore,
 But greater, though in spirit more subdued,
 Why is this glorious creature to be found 90
 One only in ten thousand? What one is,
 Why may not many be? What bars are thrown
 By Nature in the way of such a hope?
 Our animal wants and the necessities
 Which they impose, are these the obstacles?
 If not, then others vanish into air.
 Such meditations bred an anxious wish
 To ascertain how much of real worth,
 And genuine knowledge, and true power of mind,
 Did at this day exist in those who lived 100
 By bodily labour, labour far exceeding
 Their due proportion, under all the weight
 Of that injustice which upon ourselves
 By composition of society
 Ourselves entail. To frame such estimate
 I chiefly looked (what need to look beyond?)
 Among the natural abodes of men,
 Fields with their rural works, recalled to mind
 My earliest notices, with these compared
 The observations of my later youth, 110
 Continued downwards to that very day.

For time had never been in which the throes
 And mighty hopes of nations, and the stir
 And tumult of the world, to me could yield,
 How far soe'er transported and possessed,
 Full measure of content, but still I craved
 An intermixture of distinct regards
 And truths of individual sympathy
 Nearer ourselves. Such often might be gleaned
 From that great city, else it must have been 120
 A heart-depressing wilderness indeed,
 Full soon to me a wearisome abode,
 But much was wanting; therefore did I turn
 To you, ye pathways and ye lonely roads,
 Sought you enriched with every thing I prized,
 With human kindness and with Nature's joy.

en fornuftigere viden om det, der udgør
 det individuelle menneskes værdighed —
 mennesket, ikke et tænkt koncept,
 en abstraktion, en skygge, et billede, men mennesket
 som vi læser om, mennesket som vi skuer med
 vore egne øjne — kunne jeg ikke andet end undersøge,
 ikke med mindre interesse end hidtil,
 men med større, skønt i en mere behersket ånd,
 hvorfor der kun findes en ud af tusinde af denne 90
 pragtfulde skabning? Hvad én er,
 hvorfor kan ikke mange være? Hvilke skranker
 har naturen sat i vejen for sådanne håb?
 Vore dyriske behov og de fornødenheder
 som de pålægger os, er de skrankerne?
 hvis ikke, så forsvinder andre ud i den blå luft.
 Sådanne overvejelser avlede et heftigt ønske
 om at fastslå hvor meget af virkelig værdi
 og oprindelige viden og sand åndskraft, 100
 der på denne tid fandtes hos dem, der levede
 af kropsarbejde, arbejde der langt overskred
 deres behørigt omfang, under hele vægten
 af den uretfærdighed som, på grund
 af samfundet sammensætning, vi giver
 os selv i arv. For at foretage et sådant skøn betragtede jeg
 især (hvilket behov er der for at se længere?)
 de mennesker, der boede i naturen, markerne
 med deres dyrkning, mindede mig selv om
 mine tidligste iagttagelser, og sammenlignede dem med
 de observationer jeg foretog i min senere ungdom, 110
 og som jeg var fortsat med lige til hin dag.

For der har aldrig været en tid, hvor naturens
 kvaler og mægtige håb og verdens røre
 og tummel, hvor henrevet og besat
 jeg end var, kunne yde mig den fulde
 tilfredsstillelse. Stadigvæk krævede jeg
 en blanding af håndgribelige erfaringer
 og den individuelle medfølelses sandheder
 tættere på os selv. Sådant kunne ofte
 hentes fra den store by, ellers ville det i sandhed
 have været en hjertenedtrykkende ødemark, 120
 ret snart et trættende opholdssted for mig,
 men meget manglede; derfor vendte jeg mig
 mod jer I stier og I ensomme veje,
 søgte jer, beriget med alt det jeg satte pris på
 med menneskekærlighed og med glæde ved Naturen.

Oh, next to one dear state of bliss, vouchsafed
 Alas to few in this untoward world,
 The bliss of walking daily in life's prime
 Through field or forest with the maid we love 130
 While yet our hearts are young, while yet we breathe
 Nothing but happiness, living in some place,
 Deep vale, or anywhere the home of both,
 From which it would be misery to stir.
 Oh, next to such enjoyment of our youth,
 In my esteem next to such dear delight,
 Was that of wandering on from day to day
 Where I could meditate in peace, and find
 The knowledge which I love, and teach the sound
 Of poet's music to strange fields and groves, 140
 Converse with men, where if we meet a face
 We almost meet a friend, on naked moors
 With long, long ways before, by cottage bench,
 Or well-spring where the weary traveller rests.

I love a public road: few sights there are
 That please me more; such object hath had power
 O'er my imagination since the dawn
 Of childhood, when its disappearing line
 Seen daily afar off, on one bare steep
 Beyond the limits which my feet had trod, 150
 Was like a guide into eternity,
 At least to things unknown and without bound.
 Even something of the grandeur which invests
 The mariner who sails the roaring sea
 Through storm and darkness, early in my mind
 Surrounded too the wanderers of the earth,
 Grandeur as much, and loveliness far more.
 Awed have I been by strolling bedlamites;
 From many other uncouth vagrants, passed
 In fear, have walked with quicker step, but why 160
 Take note of this? When I began to inquire,
 To watch and question those I met, and held
 Familiar talk with them, the lonely roads
 Were schools to me in which I daily read
 With most delight the passions of mankind,
 There saw into the depth of human souls,
 Souls that appear to have no depth at all
 To vulgar eyes. And now — convinced at heart
 How little that to which alone we give
 The name of education hath to do 170
 With real feeling and just sense, how vain
 A correspondence with the talking world

Åh, næst efter én kær tilstand af lyksalighed,
 ak! for få forundt i denne fortrædelige verden,
 lyksaligheden ved dagligt at gå i livets vår
 over en mark eller gennem en skov med pigen vi elsker, 130
 medens vore hjerter endnu er unge, medens vi endnu ånder
 intet andet end lykke og lever et eller andet sted,
 en dyb dal eller hvor som helst, et hjem for begge,
 som det ville være elendighed at bevæge sig bort fra,
 oh, næst efter en sådan fornøjelse i vor ungdom,
 ja, næst efter en sådan kær fryd,
 var *den* at vandre af sted fra dag til dag,
 hvor jeg kunne overveje i fred og finde
 den viden, jeg elskede, og undervise fremmede
 marker og lunde i lyden af digterens musik; 140
 tale sammen med mennesker, – således at møder vi et ansigt,
 møder vi næsten en ven, – på nøgne heder
 med lange, lange veje forude, ved hyttebænken
 eller ved kildespringet, hvor den trætte rejsende hviler.

Jeg elsker den offentlige vej, få syn findes der
 som behager mig mere; en sådan genstand
 har siden den gryende barndommen haft
 magt over min fantasi, når dens forsvindende linje,
 set dagligt i det fjerne, på en bar stejl skrænt
 hinsides grænserne, som mine fødder havde betrådt, 150
 var lig en vejviser til evigheden,
 i det mindste til ukendte og grænseløse ting.
 Netop noget af den storhed der indhyller
 sømanden, som sejler på det oprørte hav
 gennem storm og mørke, omgav også
 tidligt i mit sind jordens vandringsmænd,
 ligeså meget storhed, og langt mere betagende.
 Jeg har været skræmt af slentrende galehuslemmer,
 har passeret bange forbi mange andre besynderlige
 omstrejfere, gået med hurtigere skridt, men hvorfor 160
 beskæftige sig med dette? Da jeg begyndte at anstille
 undersøgelser, at iagttage og spørge dem jeg mødte
 og talte almindeligt med dem, var de ensomme veje
 skoler for mig, hvor jeg dagligt med stor fryd
 lærte om menneskenes lidenskaber,
 så dér ned i menneskesjælenes dyb,
 sjæle som det forekom ordinære øjne, ikke havde
 nogen dybde overhovedet. Og nu, overbevist
 i hjertet om hvor lidt det, vi alene kalder
 uddannelse, har at gøre med virkelige 170
 følelser og sand forstand, hvor forgæves
 omgang med den snakkende verden

Proves to the most, and called to make good search
 If man's estate, by doom of Nature yoked
 With toil, is therefore yoked with ignorance,
 If virtue be indeed so hard to rear,
 And intellectual strength so rare a boon —
 I prized such walks still more; for there I found
 Hope to my hope, and to my pleasure peace
 And steadiness, and healing and repose 180
 To every angry passion. There I heard,
 From mouths of lowly men and of obscure,
 A tale of honour, sounds in unison
 With loftiest promises of good and fair.

There are who think that strong affections, love
 Known by whatever name, is falsely deemed
 A gift (to use a term which they would use)
 Of vulgar Nature; that its growth requires
 Retirement, leisure, language purified 190
 By manners thoughtful and elaborate;
 That whoso feels such passion in excess
 Must live within the very light and air
 Of elegances that are made by man.
 True it is, where oppression worse than death
 Salutes the being at his birth, where grace
 Of culture hath been utterly unknown,
 And labour in excess and poverty
 From day to day pre-occupy the ground
 Of the affections, and to Nature's self
 Oppose a deeper nature — there indeed 200
 Love cannot be; nor does it easily thrive
 In cities, where the human heart is sick,
 And the eye feeds it not, and cannot feed:
 Thus far, no further, is that inference good.

Yes, in those wanderings deeply did I feel
 How we mislead each other, above all
 How books mislead us, looking for their fame
 To judgements of the wealthy few, who see
 By artificial lights; how they debase 210
 The many for the pleasure of those few,
 Effeminately level down the truth
 To certain general notions for the sake
 Of being understood at once, or else
 Through want of better knowledge in the men
 Who frame them, flattering thus our self-conceit

viser sig at være for de fleste; og kaldet til omhyggeligt
 at undersøge om mennesket, der ved naturens dom
 under sliddets åg, derfor er under uvidenhedens åg,
 om dyd i sandhed er så vanskelig at opfostre,
 og åndelig styrke så sjælden en gave,
 satte jeg endnu større pris på sådanne gåture;
 thi der fandt jeg håb til mit håb, og til min glæde
 fandt fred og bestandighed, og helbredelse og hvile 180
 til enhver vrede. Dér hørte jeg
 fra simple og ukendte menneskers munde
 hæderfulde fortællinger, lyde i samklang
 med de højeste løfter om det gode og skønne.

Der findes dem, som mener at stærk hengivenhed,
 kærlighed, kendt under hvilket som helst navn, falskeligt
 er anset for en gave (for at bruge et ord som de ville bruge)
 af den simple natur; at dens vækst kræver*
 tilbagetrækning, fritid, et sprog rensat 190
 af tænksomme og udsøgte manerer,
 at hvem der end føler en sådan følelse til overmål,
 må leve inde i selve lyset og luften
 af menneskeskabte forfinelser.
 Sandt er det, at hvor undertrykkelse værre end døden
 hilser det levende væsen ved dets fødsel, hvor
 kulturens nåde er fuldstændig ukendt,
 og arbejde i for stor mængde og fattigdom
 dag efter dag optager
 hengivenhedens jord, og en dybere natur 200
 er i modsætning til naturen selv, — der kan
 kærligheden i sandhed ikke findes; heller ikke trives
 den let i byer, hvor menneskehjertet er sygt,
 og øjet ikke nærer det og ikke kan nære det.
 Så langt, og ikke længere, er dette ræsonnement godt.

Ja, på disse vandringer følte jeg dybt
 hvordan vi vildleder hinanden, frem for alt
 hvordan bøger vildleder os, idet vi lader deres ry
 være bestemt af den dom, de få rige fælder, som ser
 ved kunstigt lys; hvordan de fornedrer
 de mange for disse fås nydelses skyld, 210
 kvindagtigt sænker sandhedens niveau
 til visse almindelige begreber
 for at blive forstået straks, eller også
 ved mangel på bedre viden hos de mænd
 som danner dem, da de således smigrer vor indbildskhed

* dens: gavens. Gaven er den stærke hengivenhed eller kærlighed.

With pictures that ambitiously set forth
 The differences, the outside marks by which
 Society has parted man from man,
 Neglectful of the universal heart.

Here calling up to mind what then I saw 220
 A youthful traveller, and see daily now
 Before me in my rural neighbourhood —
 Here might I pause, and bend in reverence
 To Nature, and the power of human minds,
 To men as they are men within themselves.
 How oft high service is performed within
 When all the external man is rude in shew,
 Not like a temple rich with pomp and gold,
 But a mere mountain-chapel such as shields
 Its simple worshippers from sun and shower. 230
 'Of these,' said I, 'shall be my song. Of these,
 If future years mature me for the task,
 Will I record the praises, making verse
 Deal boldly with substantial things, in truth
 And sanctity of passion speak of these,
 That justice may be done, obeisance paid
 Where it is due. Thus haply shall I teach,
 Inspire, through unadulterated ears
 Pour rapture, tenderness, and hope — my theme
 No other than the very heart of man 240
 As found among the best of those who live
 Not unexalted by religious faith,
 Not uninformed by books (good books, though few),
 In Nature's presence — thence may I select
 Sorrow that is not sorrow but delight,
 And miserable love that is not pain
 To hear of, for the glory that redounds
 Therefrom to human-kind and what we are.
 Be mine to follow with no timid step
 Where knowledge leads me: it shall be my pride 250
 That I have dared to tread this holy ground,
 Speaking no dream but things oracular,
 Matter not lightly to be heard by those
 Who to the letter of the outward promise
 Do read the invisible soul, by men adroit
 In speech and for communion with the world
 Accomplished, minds whose faculties are then
 Most active when they are most eloquent,
 And elevated most when most admired.

med billeder, som målbevidst udstiller
forskellene, de ydre tegn ved hvilke
samfundet har adskilt mennesket fra mennesket,
forsømmelig over for det universelle hjerte.

Her, idet jeg genkalder mig, hvad jeg dengang så 220
som ungdommelig rejsende, og nu ser dagligt
foran mig i mit landlige nabolag,
her må jeg standse og bøje mig i ærbødighed
for naturen og menneskeåndens styrke,
for mennesker således som de er mennesker inde i dem selv.
Hvor en ophøjet tjeneste ofte er udført indvendigt,
når hele det ydre menneske er groft at skue,
ikke som et tempel der er rigt på pomp og guld,
men blot et bjergkapel, sådan et som skærmer
dets jævne dyrkere fra sol og regn. 230
„Om disse,” sagde jeg, „skal min sang være. Om disse,
ifald fremtidige år modner mig til opgaven,
og til deres pris vil jeg skrive, få vers til
dristigt at handle om virkelige ting; med sand
og hellighed lidenskab tale om disse,
for at retfærdighed kan ske fyldest, vise dem ære
hvor det tilkommer dem. Således skal jeg måske
belære, inspirere, hælde følsomhed,
ømhed og håb i ufordærvede ører, mit emne
intet andet end selve menneskehjertet, 240
som det findes iblandt de bedste af dem, der lever —
ikke uopløftet af religiøs tro,
heller ikke uoplyst af bøger (gode bøger, skønt få) —
i naturens nærvær. Herfra kan jeg udvælge
sorg, som ikke er sorg, men fryd,
og ulykkelig kærlighed som det ikke er smertefuldt
at høre om, på grund af den pragt der
tilflyder menneskeheden fra denne, og om hvad vi er.
Lad det være mit uden frygtsomhed at følge efter,
hvor kundskab leder mig; det skal blive min stolthed, 250
at jeg har vovet at betræde denne hellige jord,
ikke har talt drøm, men orakuløse ting,
sager der ikke let høres af dem,
som på den mindste detalje af det ydre løfte*
læser den usynlige sjæl, af mennesker der er trænet
i at tale og dygtige til at omgås verden,
ånder hvis evner er mest aktive da,
når de er mest veltalende,
og mest opstemt når mest beundret.

* ydre løfte: personens ydre.

Men may be found of other mold than these, 260
 Who are their own upholders, to themselves
 Encouragement, and energy, and will,
 Expressing liveliest thoughts in lively words
 As native passion dictates. Others, too,
 There are among the walks of homely life
 Still higher, men for contemplation framed,
 Shy, and unpractised in the strife of phrase,
 Meek men, whose very souls perhaps would sink
 Beneath them, summoned to such intercourse:
 Theirs is the language of the heavens, the power, 270
 The thought, the image, and the silent joy;
 Words are but under-agents in their souls,
 When they are grasping with their greatest strength
 They do not breathe among them. This I speak
 In gratitude to God, who feeds our hearts
 For his own service, knoweth, loveth us,
 When we are unregarded by the world.'

Also about this time did I receive
 Convictions still more strong than heretofore
 Not only that the inner frame is good, 280
 And graciously composed, but that, no less,
 Nature through all conditions hath a power
 To consecrate, if we have eyes to see,
 The outside of her creatures, and to breathe
 Grandeur upon the very humblest face
 Of human life. I felt that the array
 Of outward circumstance and visible form
 Is to the pleasure of the human mind
 What passion makes it; that meanwhile the forms
 Of Nature have a passion in themselves 290
 That intermingles with those works of man
 To which she summons him, although the works
 Be mean, having nothing lofty of their own;
 And that the genius of the poet hence
 May boldly take his way among mankind
 Wherever Nature leads; that he hath stood
 By Nature's side among the men of old,
 And so shall stand for ever. Dearest friend,
 Forgive me if I say that I, who long
 Had harboured reverentially a thought 300
 That poets, even as prophets, each with each
 Connected in a mighty scheme of truth,

Man kan findes folk rundet af en anden muld end disse, 260
 folk som er deres egne opretholdere, som er deres
 egen opmuntring og energi og vilje,
 idet de udtrykker de livligste tanker i livlige ord,
 således som medfødt ildhu dikterer. Også andre
 er der på dette hjemlige livs gåture og af
 endnu højere art, mennesker skabt til selvfor dybelse,
 sky og uøvet i at kives med sætninger,
 sagtmødige mænd, hvis selve sjæle måske ville synke
 under dem, blev de tilsagt en sådan samtale.
 Deres sprog er himlens, magtens 270
 tankens, billedets og den stille glædes;
 ord er kun underforvaltere i deres sjæle;
 når de gribes af deres største styrke*
 ånder de ikke mellem dem. Dette siger jeg
 i taknemmelighed til Gud, som nærer vore hjerter
 for sin egen tjenestes skyld, som kender og elsker os,
 når vi er upåagtet af verden."

Også omkring denne tid blev jeg
 overbevist om, stadig stærkere end hidtil,
 at ikke kun den indre form er god 280
 og elskværdigt sammensat, men at
 naturen under alle forhold har en magt
 til at helliggøre — hvis vi har øjne til at se med —
 det udvendige af sine skabninger og at ånde
 storhed på selve menneskelivets
 ydmygste ansigt. Jeg følte at den ydre
 omstændigheds og synlig forms klædedragt
 er den nydelse for menneskesindet som dets
 lidenskab for den, gør den til; at naturens†
 skikkelser har imidlertid ligeledes en lidenskab i sig, 290
 som blandes med de af menneskets værker,
 hun tilsiger ham; skønt værkerne
 er ringe og ikke i sig selv har noget ophøjet;
 og at digterens genius derfor
 dristigt kan begive sig på vej blandt menneskene,
 hvor naturen end fører hen, at han har stået
 ved naturens side blandt fordums mennesker,
 og skal stå der for evigt. Kæreste ven,
 tilgiv mig hvis jeg siger, at jeg, som længe
 ærbødigt har huset den tanke, 300
 at digtere, ligesom profeter, er forbundet
 med hinanden i en mægtig plan for sandheden,

* de: mændene eller muligvis sjælene. — ånder de ikke mellem dem: dvs. de bruger ikke ord.

† den: klædedragten.

Have each for his peculiar dower a sense
 By which he is enabled to perceive
 Something unseen before — forgive me, friend,
 If I, the meanest of this band, had hope
 That unto me had also been vouchsafed
 An influx, that in some sort I possessed
 A privilege, and that a work of mine,
 Proceeding from the depth of untaught things, 310
 Enduring and creative, might become
 A power like one of Nature's.

To such a mood,

Once above all, a traveller at that time
 Upon the plain of Sarum, was I raised;
 There on the pastoral downs without a track
 To guide me, or along the bare white roads
 Lengthening in solitude their dreary line,
 While through those vestiges of ancient times
 I ranged, and by the solitude o'ercome,
 I had a reverie and saw the past, 320

Saw multitudes of men, and here and there
 A single Briton in his wolf-skin vest,
 With shield and stone-ax, stride across the wold;
 The voice of spears was heard, the rattling spear
 Shaken by arms of mighty bone, in strength
 Long mouldered, of barbaric majesty.
 I called upon the darkness, and it took,
 A midnight darkness seemed to come and take,
 All objects from my sight; and lo, again
 The desert visible by dismal flames! 330

It is the sacrificial altar, fed
 With living men — how deep the groans! — the voice
 Of those in the gigantic wicker thrills
 Throughout the region far and near, pervades
 The monumental hillocks, and the pomp
 Is for both worlds, the living and the dead.
 At other moments, for through that wide waste
 Three summer days I roamed, when 'twas my chance
 To have before me on the downy plain
 Lines, circles, mounts, a mystery of shapes 340
 Such as in many quarters yet survive,

at hver, som sin særlige medgift, har en sans,
 der gør ham i stand til at opfatte
 noget førhen uset, tilgiv mig, min ven,
 hvis jeg, den ringeste i denne flok, havde håbet på,
 at jeg også var fundet værdig til en
 indstrømning, at jeg på en eller anden måde*
 besad et privilegium, og at et af mine værker,
 opstået fra ulærte tings dyb, 310
 varige og skabende, kunne blive
 en magt, ligesom en af naturens.

Engang blev jeg,
 som rejsende på Sarumsletten, løftet op
 til en sådan højere sindstilstand;†
 dér på de græsklædte højedrag uden et spor
 til at lede mig, eller langs de nøgne hvide veje,
 der i ensomhed forlængede deres trøstesløse linjer —
 mens jeg vandrede gennem disse levn fra gamle tider
 og overvældet af ensomheden,
 havde jeg et drømmesyn og så fortiden, 320
 så en mængde mennesker, og her og der
 en enkelt brite sin ulveskindsdragt
 med skjold og stenøkser, skride hen over det åbne land;
 lyden af spyd hørtes, de raslende spyd
 rystet af mægtige knoglers arme, i styrke
 længe opøvet, af barbarisk storhed.
 Jeg anråbte mørket — et midnatsmørke
 syntes at komme og tage, — og det tog
 alle genstande bort fra mine øjne; og se, igen
 er ørkenen synlig ved dystre flammer! 330
 Det er det hellige alter, fodret
 med levende mennesker, hvor dybe er ikke stønnene,
 stemmerne fra dem i den kæmpestore kurv får ‡
 hele egnen nær og fjern til at gyse, gennemtrænger
 de storladne gravhøje, og ritualer
 er for begge verdener, de levende og døde.
 På andre tidspunkter, thi i tre sommerdage
 gik jeg omkring i det vidtstrakte øde,
 hvor jeg var heldig at have linjer, cirkler,
 høje, et mysterium af former foran mig på højsletten, 340
 sådanne som mange steder endnu overlever

* indstrømning (*influx*); i 1850-udgaven skriver Wordsworth 'insight': indsigt.

† Sarumsletten: Salisbury Plain, som Wordsworth krydsede sensommeren 1793, se forordet til digtet *Skyld og sorg* i bind 1.

‡ Man mente druiderne ofrede mennesker, anbragt i kæmpestore kurve, der var formet som mennesker. Han se Stonehenge.

With intricate profusion figuring o'er
 The untilled ground (the work, as some divine,
 Of infant science, imitative forms
 By which the Druids covertly expressed
 Their knowledge of the heavens, and imaged forth
 The constellations), I was gently charmed,
 Albeit with an antiquarian's dream,
 And saw the bearded teachers, with white wands
 Uplifted, pointing to the starry sky, 350
 Alternately, and plain below, while breath
 Of music seemed to guide them, and the waste
 Was cleared with stillness and a pleasant sound.

This for the past, and things that may be viewed,
 Or fancied, in the obscurities of time.
 Nor is it, friend, unknown to thee; at least,
 Thyself delighted, thou for my delight
 Hast said, perusing some imperfect verse
 Which in that lonesome journey was composed,
 That also I must then have exercised 360
 Upon the vulgar forms of present things
 And actual world of our familiar days,
 A higher power; have caught from them a tone,
 An image, and a character, by books
 Not hitherto reflected. Call we this
 But a persuasion taken up by thee
 In friendship, yet the mind is to herself
 Witness and judge, and I remember well
 That in life's everyday appearances
 I seemed about this period to have sight 370
 Of a new world, a world, too, that was fit
 To be transmitted and made visible
 To other eyes, as having for its base
 That whence our dignity originates,
 That which both gives it being, and maintains
 A balance, an ennobling interchange
 Of action from within and from without:
 The excellence, pure spirit, and best power,
 Both of the object seen, and eye that sees.

med indviklet ødselhed, prydende
 den upløjede jord med figurer (en spæd videnskabs
 værk gætter nogle, efterlignende strukturer
 som druiderne hemmeligt udtrykte
 deres viden om himlen med, og som foretillede
 stjernebillederne), blev jeg blidt fortryllet,
 om end af en oldgranskers drøm,
 og så de skæggede lærere med hvide tryllestave
 hævet, skiftevis pege mod den stjerneklare himmel, 350
 og sletten nedenunder, medens sang
 syntes at lede dem, og ødemarken
 var fyldt med stilhed og en behagelig lyd.

Dette for fortiden skyld, og ting som man kan
 se eller indbilde sig i tidens dunkelhed.
 Det er heller ikke ukendt for dig; i det mindste —
 da du blev henrykt over at gennemlæse
 nogle ufuldstændige vers, som blev
 digtet på hin ensomme rejse — gjorde du mig* 360
 glad ved at sige, at også jeg dengang
 på de nærværende tings almindelige former
 og vore velkendte dages virkelige verden,
 må have udøvet en højere magt, have fanget en tone
 fra dem, et billede og en stemning, ikke hidtil
 gengivet af bøger. Kalder vi dette
 for en overbevisning, der blot er taget op af dig
 i venskab, så er sindet dog sit eget
 vidne og sin egen dommer, og jeg husker tydeligt,
 at jeg i livets hverdagshændelser 370
 i denne periode syntes at have
 en ny verden i sigte, en verden også, som var egnet
 til at blive videregivet og gjort synlig
 for andre øjne, da den som sit grundlag havde
 det hvoraf vor værdighed har sin oprindelse,
 det som både giver sit væsen og opretholder
 en balance, en forædlende udveksling
 af handlinger fra det indre og fra det ydre:
 fortræffeligheden, den rene ånd og den bedste magt,
 både af den sete genstand og af øjet, der ser.

* hin ensomme rejse: den netop nævnte rejse hen over Salisbury Plain.

Book Thirteenth

Conclusion

In one of these excursions, travelling then
Through Wales on foot and with a youthful friend,
I left Bethkelet's huts at couching-time,
And westward took my way to see the sun
Rise from the top of Snowdon. Having reached
The cottage at the mountain's foot, we there
Rouzed up the shepherd who by ancient right
Of office is the stranger's usual guide,
And after short refreshment sallied forth.

It was a summer's night, a close warm night, 10
Wan, dull, and glaring, with a dripping mist
Low-hung and thick that covered all the sky,
Half threatening storm and rain; but on we went
Unchecked, being full of heart and having faith
In our tried pilot. Little could we see,
Hemmed round on every side with fog and damp,
And, after ordinary travellers' chat
With our conductor, silently we sunk
Each into commerce with his private thoughts.
Thus did we breast the ascent, and by myself 20
Was nothing either seen or heard the while
Which took me from my musings, save that once
The shepherd's cur did to his own great joy
Unearth a hedgehog in the mountain-crags,
Round which he made a barking turbulent.
This small adventure, for even such it seemed
In that wild place and at the dead of night,
Being over and forgotten, on we wound
In silence as before. With forehead bent
Earthward, as if in opposition set 30
Against an enemy, I panted up
With eager pace, and no less eager thoughts.
Thus might we wear perhaps an hour away,
Ascending at loose distance each from each,
And I, as chanced, the foremost of the band,
When at my feet the ground appeared to brighten,
And with a step or two seemed brighter still;
Nor had I time to ask the cause of this,
For instantly a light upon the turf

Trettende bog

Slutning

På en af disse udflugter, dengang jeg rejste gennem Wales til fods med en ungdomsven* forlod jeg Bethkelets hytter ved sengetid og drog vestover for at se solen stige op over toppen af Snowdon. Da vi nåede huset ved foden af bjerget, vækkede vi hyrden som efter gammel ret til denne bestilling er den fremmedes sædvanlige fører, og efter at have indtaget lidt forfriskninger tog vi afsted.

Det var en sommernat, en trykkende varm nat, 10
mørk, tung og klam med dryppende dis
lavthængende og tæt, som dækkede hele himlen
og halvt truede med storm og regn; men vi gik videre
uden at standse, fuld af mod og tillid
til vor prøvede lods. Vi kunne kun se lidt,
omsluttet som vi var på alle sider af tåge og damp,
og efter den rejsendes almindelige snak
med vor vejviser, sank vi tavse hen
i beskæftigelse med vore egne tanker.
Således bød vi stigningen trods, og af mig 20
hverken sås eller hørtes noget imens,
som forstyrrede mine grublerier, bortset fra engang
hvor hyrdens hund til sin egen store glæde
opdagede et pindsvin mellem klipperne,
rundt om hvilken han gøede oprørt.
Da dette lille eventyr, thi således forekom det at være
på dette vilde sted og midt om natten,
var forbi og glemt, bugtede vi os videre
tavse som før. Med panden bøjet mod øst
som indstillet på modstand mod en fjende, 30
pustede jeg opad med ivrige skridt,
og ikke mindre ivrige tanker,
således har vi måske slidt en time op,
mens vi steg op uden nogen bestemt afstand mellem os,
og jeg, som det nu hændte, den første i gruppen,
da jorden for mine fødder lod til at blive lysere
og efter et skridt eller to syntes at blive lysere endnu;
der var ikke tid til at spørge om årsagen til dette,
for med ét faldt der et lys på græstørven

* ven: Robert Jones (1769-1835), en studiekammerat fra Cambridge, der også blev nævnt i bog 6, 339. Udflugten foregik i 1791.

Fell like a flash. I looked about, and lo, 40
 The moon stood naked in the heavens at height
 Immense above my head, and on the shore
 I found myself of a huge sea of mist,
 Which meek and silent rested at my feet.
 A hundred hills their dusky backs upheaved
 All over this still ocean, and beyond,
 Far, far beyond, the vapours shot themselves
 In headlands, tongues, and promontory shapes,
 Into the sea, the real sea, that seemed
 To dwindle and give up its majesty, 50
 Usurped upon as far as sight could reach.
 Meanwhile, the moon looked down upon this shew
 In single glory, and we stood, the mist
 Touching our very feet; and from the shore
 At distance not the third part of a mile
 Was a blue chasm, a fracture in the vapour,
 A deep and gloomy breathing-place, through which
 Mounted the roar of waters, torrents, steams
 Innumerable, roaring with one voice.
 The universal spectacle throughout 60
 Was shaped for admiration and delight,
 Grand in itself alone, but in that breach
 Through which the homeless voice of waters rose,
 That dark deep thoroughfare, had Nature lodged
 The soul, the imagination of the whole.

A meditation rose in me that night
 Upon the lonely mountain when the scene
 Had passed away, and it appeared to me
 The perfect image of a mighty mind,
 Of one that feeds upon infinity, 70
 That is exalted by an under-presence,
 The sense of God, or whatsoe'er is dim
 Or vast in its own being, above all,
 One function of such mind had Nature there
 Exhibited by putting forth, and that
 With circumstance most awful and sublime:
 That domination which she oftentimes
 Exerts upon the outward face of things,
 So moulds them, and endues, abstracts, combines,
 Or by abrupt and unhabitual influence 80

som et glimt. Jeg kiggede rundt, og se, 40
 månen stod nøgen på himlen umådeligt højt
 over mit hoved, og jeg befandt mig
 ved bredden af et uhyre tågehav,
 som blidt og tavst hvilede for mine fødder.
 Hundrede bakker hævede deres mørke rygge
 over hele dette stille ocean, og bagved,
 langt, langt bagved, formet som pynter,
 tanger og forbjerger, skød gusen sig
 ud i havet, det virkelige hav, som syntes at
 svinde og opgive sin kongeværdighed, 50
 beslaglagt så langt øjet rakte.
 I mellemtiden så månen ned på dette skue
 i ensom pragt, og vi stod dér mens
 tågedisen rørte ved vore fødder; og fra bredden
 ikke mere end en halv kilometer borte
 var der en blå kløft, en revne i gusen,
 et dybt og dunkelt åndehul, gennem hvilken
 brusset fra vande steg op, rivende elve,
 utallige strømme, brusende med én røst.
 Dette altomfattende syn var helt igennem 60
 skabt til beundring og fryd,
 storslået i sig selv, men i denne breche
 gennem hvilken den hjemløse stemme af vande steg op,
 i denne mørke dybe passage havde Naturen
 indløgeret sjælen, fantasien der skabte det hele.*

En eftertanke opstod hos mig hin nat
 på det ensomme bjerg, da scenen
 var forsvundet, og det forekom mig at være
 det fuldendte billede på en mægtig ånd,
 på én der lever af uendelighed, 70
 som er løftet op af noget underliggende i vor bevidsthed,[†]
 en fornemmelse af Gud, eller hvad der end er dunkelt
 og grænseløst i vort væsen — fremfor alt,
 havde naturen dér udstillet en sådan ånds
 virke, og dét under yderst ærefrygtindgydende[‡]
 og storslåede omstændigheder.
 Det herredømme, hun ofte
 udfolder over tingenes ydre skikkelse,
 således former, iklæder, adskiller, kombinerer dem,
 eller ved pludselig og uvant påvirkning 80

* fantasi (*the imagination of the whole*), der er oprindelsen til synet.

[†] noget underliggende i vor bevidsthed, en fornemmelse af Gud: på engelsk 'an under-presence / the sense of God'; se endvidere note til 6, 366.

[‡] en ... ånds virke: dvs. dens fantasi.

Doth make one object so impress itself
 Upon all others, and pervades them so,
 That even the grossest minds must see and hear,
 And cannot chuse but feel. The power which these
 Acknowledge when thus moved, which Nature thus
 Thrusts forth upon the senses, is the express
 Resemblance, in the fullness of its strength
 Made visible, a genuine counterpart
 And brother of the glorious faculty
 Which higher minds bear with them as their own. 90

This is the very spirit in which they deal
 With all the objects of the universe:
 They from their native selves can send abroad
 Like transformation, for themselves create
 A like existence, and, when'er it is
 Created for them, catch it by an instinct.
 Them the enduring and the transient both
 Serve to exalt. They build up greatest things
 From least suggestions, ever on the watch,
 Willing to work and to be wrought upon. 100

They need not extraordinary calls
 To rouze them; in a world of life they live,
 By sensible impressions not enthralled,
 But quickened, rouzed, and made thereby more fit
 To hold communion with the invisible world.
 Such minds are truly from the Deity,
 For they are powers; and hence the highest bliss
 That can be known is theirs, the consciousness
 Of whom they are, habitually infused
 Through every image, and through every thought, 110
 And all impressions; hence religion, faith,
 And endless occupation for the soul,
 Whether discursive or intuitive;
 Hence sovereignty within and peace at will,
 Emotion which best foresight need not fear,
 Most worthy then of trust when most intense;
 Hence chearfulness in every act of life;
 Hence truth in moral judgements; and delight
 That fails not, in the external universe.

Oh, who is he that hath his whole life long 120
 Preserved, enlarged, this freedom in himself?
 For this alone is genuine liberty,
 Witness, ye solitudes, where I received
 My earliest visitations (careless then
 Of what was given me), and where now I roam,

får en genstand til i den grad alle indpræge sig
 på alle andre og gennemtrænge dem,
 at selv de groveste sind må se og høre,
 og ikke kan vælge andet end at føle. Den magt som disse
 anerkender, når de er bevæget på denne måde,
 som naturen således pånøder sanserne, er den
 udtrykte *lighed* – gjort synlig i
 sin fulde styrke – en ægte genpart
 og bror til den strålende evne,
 højere ånder bær hos sig som deres egen. 90
 Dette er selve den ånd, i hvilken de har at
 gøre med alle universets genstande;
 fra deres naturlige selv kan de udsende
 lignende omformninger, for dem selv kan de skabe
 en lignende virkelighed, og hvornår den end
 skabes for dem, kan de fange den instinktivt.
 Både det vedvarende og flygtige tjener
 til at opløfte dem. De bygger de største ting
 fra de mindste antydninger, altid på udkig,
 villige til at arbejde og at blive bearbejdet. 100
 Ingen ekstraordinære råb er nødvendige
 for at vække dem, de lever i livets verden,
 ikke trælbundet af følsomme indtryk,
 men oplivet, opildnet og dermed gjort bedre egnet
 til at føle samhørighed med den usynlige verden.
 Sådanne ånder kommer i sandhed fra Guddommen,
 for de er magter; og derfor ejer de den højeste
 lyksalighed som kan kendes – bevidstheden om
 hvem de er, vanemæssigt indgivet
 gennem ethvert billede og gennem enhver tanke, 110
 og alle indtryk; heraf religion, tro,
 og endeløs beskæftigelse for sjælen,
 enten diskursiv eller intuitiv;
 heraf et indre herredømme og fred efter behag,
 følelser som det bedste forsyn ikke behøver frygte,
 mest værdig til tiltro, når mest intens;
 heraf glæde i alle livets handlinger;
 heraf sandhed i moralske domme; og fryd,
 som ikke forgår, ved den ydre verden.

Åh, hvem er han, som hele sit liv 120
 har bevaret, forstørret denne frihed inden i sig?
 thi denne er alene ægte frihed.
 Vær I vidne I ensomme steder, hvor jeg modtog
 mine tidligste besøg (dengang ligegyldig over for
 hvad der blev skænket mig), og hvor jeg nu strejfer om,

A meditative, oft a suffering man,
 And yet I trust with undiminished powers;
 Witness, whatever falls my better mind,
 Revolving with the accidents of life,
 May have sustained, that, howsoe'er misled, 130
 I never in the quest of right and wrong
 Did tamper with myself from private aims;
 Nor was in any of my hopes the dupe
 Of selfish passions; nor did wilfully
 Yield ever to mean cares and low pursuits;
 But rather did with jealousy shrink back
 From every combination that might aid
 The tendency, too potent in itself,
 Of habit to enslave the mind, I mean 140
 Oppress it by the laws of vulgar sense,
 And substitute a universe of death,
 The falsest of all worlds, in place of that
 Which is divine and true. To fear and love
 (To love as first and chief, for there fear ends)
 Be this ascribed, to early intercourse
 In presence of sublime and lovely forms
 With the adverse principles of pain and joy —
 Evil as one is rashly named by those
 Who know not what they say. From love, for here 150
 Do we begin and end, all grandeur comes,
 All truth and beauty, from pervading love,
 That gone, we are as dust. Behold the fields
 In balmy springtime, full of rising flowers
 And happy creatures; see that pair, the lamb
 And the lamb's mother, and their tender ways
 Shall touch thee to the heart; in some green bower
 Rest, and be not alone, but have thou there
 The one who is thy choice of all the world,
 There linger, lulled, and lost, and rapt away,
 Be happy to thy fill; thou call'st this love, 160
 And so it is, but there is higher love
 Than this, a love that comes into the heart
 With awe and a diffusive sentiment.
 Thy love is human merely: this proceeds
 More from the brooding soul, and is divine.

This love more intellectual cannot be
 Without imagination, which in truth
 Is but another name for absolute strength

et eftertænksomt, ofte et lidende menneske,
 og dog tror jeg med uformindskede kræfter;
 vær I vidne på — hvilken tilbagegang mit bedre sind,
 idet det drejede rundt med livets tilfældigheder, 130
 end har måtte tåle — at uanset hvordan jeg blev vildledt,
 har jeg aldrig i min søgen, efter hvad der er rigtigt og forkert,
 korrumperet mig for mine egne måls skyld;
 var ikke i nogle af mine forhåbninger
 de egennyttige følelsers fjols; og gav heller ikke nogensinde
 bevidst efter for tarvelige interesser eller nedrige bestræbelser;
 men veg snarere skinsygt tilbage
 for enhver forbindelse, som kunne hjælpe
 vanens tendens, for magtfuld i sig selv,
 til at slavebinde sindet, jeg mener
 undertrykke det med den simple forstands love, 140
 og sætte en verden af død,
 den falskeste af alle verdener, i stedet for det
 som er guddommeligt og sandt. Lad dette blive tilskrevet
 frygt og kærlighed (til kærlighed som den første og vigtigste,
 for der slutter frygten), til tidligt samkvem,
 i tilstedeværelsen af ophøjede og henrivende former,
 med smertens og glædens modsatte principper —
 ondt, som det ene uoverlagt kaldes af dem,*
 der ikke ved, hvad de siger. Fra kærlighed, for her
 begynder vi og ender, kommer al storhed 150
 al sandhed og skønhed, fra altgennemtrængende kærlighed,
 er denne borte, er vi som støv. Betragt markerne
 i den balsamiske vår, fuld af spirende blomster
 og lykkelige skabninger; se det par dér, lammet
 og lammets mor og deres ømme måder
 skal røre dig i dit inderste; hvil i en eller anden
 grøn løvhytte, og vær ikke alene, men hav
 den med dig, som er dit valgt blandt alle i verden,
 dvæl der, døsig og fortabt og henrykt,
 vær lykkelig til fulde; du kalder dette kærlighed, 160
 og sådan er det, men der findes en højere kærlighed
 end denne, en kærlighed der kommer ind i hjertet
 med ærefrygt og en følelse, som spreder sig gennem dig.
Din kærlighed er blot menneskelig, *denne* hidrører
 mere fra den rugende sjæl og er guddommelig.

Denne mere åndelige kærlighed kan ikke eksistere
 uden fantasien, som i virkeligheden
 kun er et andet navn for fuldkommen styrke

* det ene: smertens princip. Frygt og smerte er ikke i sig selv onde, de er nødvendige for dannelsen af det modne og fantasifulde sind (Norton).

And clearest insight, amplitude of mind,
 And reason in her most exalted mood. 170
 This faculty hath been the moving soul
 Of our long labour: we have traced the stream
 From darkness, and the very place of birth
 In its blind cavern, whence is faintly heard
 The sound of waters; followed it to light
 And open day, accompanied its course
 Among the ways of Nature, afterwards
 Lost sight of it bewildered and engulfed,
 Then given it greeting as it rose once more
 With strength, reflecting in its solemn breast 180
 The works of man, and face of human life;
 And lastly, from its progress have we drawn
 The feeling of life endless, the one thought
 By which we live, infinity and God.

Imagination having been our theme,
 So also hath that intellectual love,
 For they are each in each, and cannot stand
 Dividually. Here must thou be, O man,
 Strength to thyself, no helper hast thou here,
 Here keepest thou thy individual state: 190
 No other can divide with thee this work,
 No secondary hand can intervene
 To fashion this ability. 'Tis thine,
 The prime and vital principle is thine
 In the recesses of thy nature, far
 From any reach of outward fellowship,
 Else 'tis not thine at all. But joy to him,
 O, joy to him who here hath sown, hath laid
 Here the foundations of his future years,
 For all that friendship, all that love can do, 200
 All that a darling countenance can look
 Or dear voice utter, to complete the man,
 Perfect him, made imperfect in himself,
 All shall be his. And he whose soul hath risen
 Up to the height of feeling intellect
 Shall want no humbler tenderness, his heart
 Be tender as a nursing mother's heart;
 Of female softness shall his life be full,
 Of little loves and delicate desires,
 Mild interests and gentlest sympathies. 210

og den klareste indsigt, sindets fylde
 og fornuft i sin mest ophøjede tilstand. 170
 Denne evne har været den bevægende sjæl
 i vort langvarige arbejde. Vi har sporet strømmen
 fra mørket og selve fødselsstedet
 i dens blinde grotte, hvorfra lyden
 af vande svagt høres; fulgt den til lyset
 og den åbne dag, ledsaget dens løb
 mellem naturens veje, bagefter
 tabt den af syne, forvildet og opslugt,
 har så hilst den, da den endnu engang rejste
 sig med styrke, genspejlende på dens højtidelige bryst 180
 menneskets værker og menneskelivets ansigt;
 og endelig, har vi af dens fremadskriden udledt
 følelsen af evigt liv, — den ene tanke
 vi lever på, — uendelighed og Gud.

Fantasien har været vort emne,
 således har også hin åndelige kærlighed været det,*
 thi de er indeholdt i hinanden og kan ikke stå
 adskilte. Her må du, oh menneske,
 være stærk i dig selv, igen hjælper har du her,
 her bevogter du din egen trone. 190
 Ingen anden kan dele dette arbejde med dig,
 ingen fremmed hånd kan gribe ind
 for at skabe denne evne. Dette første
 og vitale princip må være dit
 i din naturs afkroge, langt uden for
 ydre følgeskabs rækkevidde,
 ellers er det ikke dit overhovedet. Men glæde til ham,
 oh, glæde til ham som her har sået, her har lagt
 fundamentet til sine fremtidige år!
 thi alt som venskab, alt som kærlighed kan gøre, 200
 alt som et elskeligt ansigt kan udtrykke eller
 en kær røst ytre, for at fuldkommengøre mennesket, —
 fuldende ham, der er ufuldendt i sig selv, —
 det skal altsammen blive hans. Og han, hvis sjæl
 er steget op til et følende intellekts højde,
 skal ikke mangle ydmygere hengivenhed; hans hjerte
 vil være følsomt som en plejemors hjerte;
 hans liv skal være fuld af kvindelig ømhed,
 af nænsom kærlighed og frydelige længsler,
 milde interesser og de blideste sympatier. 210

* hin åndelige kærlighed: kærlighed til mennesket og naturen.

Child of my parents, sister of my soul,
 Elsewhere have strains of gratitude been breathed
 To thee for all the early tenderness
 Which I from thee imbibed. And true it is
 That later seasons owned to thee no less;
 For, spite of thy sweet influence and the touch
 Of other kindred hands that opened out
 The springs of tender thought in infancy,
 And spite of all which singly I had watched
 Of elegance, and each minuter charm 220
 In Nature or in life, still to the last,
 Even to the very going-out of youth,
 The period which our story now hath reached,
 I too exclusively esteemed that love,
 And sought that beauty, which as Milton sings
 Hath terror in it. Thou didst soften down
 This over-sternness; but for thee, sweet friend,
 My soul, too reckless of mild grace, had been
 Far longer what by Nature it was framed,
 Longer retained its countenance severe, 230
 A rock with torrents roaring, with the clouds
 Familiar, and a favorite of the stars;
 But thou didst plant its crevices with flowers,
 Hang it with shrubs that twinkle in the breeze,
 And teach the little birds to build their nests
 And warble in its chambers. At a time
 When Nature, destined to remain so long
 Foremost in my affections, had fallen back
 Into a second place, well pleased to be
 A handmaid to a nobler than herself, 240
 When every day brought with it some new sense
 Of exquisite regard for common things,
 And all the earth was budding with these gifts
 Of more refined humanity, thy breath,
 Dear sister, was a kind of gentler spring
 That went before my steps.

With such a theme
 Coleridge, with this my argument, of thee
 Shall I be silent? O most loving soul,
 Placed on this earth to love and understand,
 And from thy presence shed the light of love, 250
 Shall I be mute ere thou be spoken of?
 Thy gentle spirit to my heart of hearts

Barn af mine forældre, søster til min sjæl,*
 andre steder er taknemmelige vers blevet henåndet
 til dig for al den tidlige hengivenhed,
 som jeg inddrak fra dig. Og sandt er det,
 at senere tider ikke skyldte dig mindre;
 for på trods af din søde indflydelse og andre
 beslægtede hænders berøringen, som åbnede
 kilden af hengivne tanker i barndommen,
 og på trods af alt som jeg alene havde set
 af ynde, og hver mindre fortryllelse 220
 i naturen og livet, værdsatte også jeg til det sidste —
 lige til selve udgangen af ungdommen,
 den periode som vor historie nu har nået —
 udelukkende den kærlighed
 og søgte den skønhed, som Milton synger om,
 har rædsel i sig. Du blødgjorde denne overdrevne †
 strengthed; havde det ikke været for dig, søde ven,
 ville min sjæl, — for overmodig af mild nåde, — meget
 længere havde været, hvad den var formet til af Naturen,
 havde længere beholdt sit alvorlige åsyn, 230
 en klippe med brusende strømme, fortrolig
 med skyerne og stjernens yndling;
 men du plantede blomster i dens sprækker,
 behængte den med buske, der blinkede i brisen,
 og lært de små fugle at bygge deres reder
 og synge i dens kamre. På en tid
 hvor naturen, bestemt så længe til at være
 forrest i mine følelser, var veget tilbage
 til en underordnet plads, udmærket tilfreds
 med at være tjenestepige til én ædlere end hende selv, 240
 da hver dag bragte mig en eller anden ny fornemmelse
 for at vise almindelige ting udsøgt opmærksomhed,
 og hele jorden spirede med disse gaver
 af mere forfinet menneskelighed — var din luft,
 kære søster, en slags blidere forår,
 som gik foran mine skridt.

Med et sådant emne,
 Coleridge, med denne min redegørelse, skulle
 jeg da være tavs om dig? Oh højst elskede sjæl,
 anbragt på denne jord for at elske og forstå
 og sprede kærlighedens lys med din tilstedeværelse, 250
 skal jeg blive stum, før du bliver omtalt?
 Din blide ånd fandt også vej til

* Dorothy, Wordsworths søster.

† rædsel: hellig rædsel. ærefrygt eller rædsel fremkaldt af den overlegne skønhed?

Did also find its way; and thus the life
 Of all things and the mighty unity
 In all which we behold, and feel, and are,
 Admitted more habitually a mild
 Interposition, closelier gathering thoughts
 Of man and his concerns, such as become
 A human creature, be he who he may,
 Poet, or destined to an humbler name; 260
 And so the deep enthusiastic joy,
 The rapture of the hallelujah sent
 From all that breathes and is, was chastened, stemmed,
 And balanced, by a reason which indeed
 Is reason, duty, and pathetic truth;
 And God and man divided, as they ought,
 Between them the great system of the world,
 Where man is sphered, and which God animates.

And now, O friend, this history is brought
 To its appointed close: the discipline 270
 And consummation of the poet's mind
 In every thing that stood most prominent
 Have faithfully been pictured. We have reached
 The time, which was our object from the first,
 When we may (not presumptuously, I hope)
 Suppose my powers so far confirmed, and such
 My knowledge, as to make me capable
 Of building up a work that should endure.
 Yet much hath been omitted, as need was,
 Of books how much! and even of the other wealth 280
 Which is collected among woods and fields,
 Far more. For Nature's secondary grace,
 That outward illustration which is hers,
 Hath hitherto been barely touched upon:
 The charm more superficial, and yet sweet,
 Which from her works finds way, contemplated
 As they hold forth a genuine counterpart
 And softening mirror of the moral world.

Yes, having tracked the main essential power —
 Imagination — up her way sublime, 290
 In turn might fancy also be pursued
 Through all her transmigrations, till she too
 Was purified, had learned to ply her craft
 By judgement steadied. Then might we return,
 And in the rivers and the groves behold

mit inderste hjerte; og således tillod
 alle tings liv og den mægtige enhed
 i alt, som vi skuer og føler og er,
 jævnligere en mild mellemkomst,
 idet jeg nøjere samlede tanker
 om mennesket og hans affærer, således som det
 passer sig et menneske, hvem han så end er,
 digter, eller bestemt til et ydmygere navn; 260
 og derfor blev den dybe begejstrede glæde,
 det henrykte halleluja, sendt fra alt
 som ånder og er til, tugtet, opdæmmet
 og holdt i balance af en fornuft, som visselig
 er fornuft, pligt og følelsernes sandhed, —*
 og Gud og mennesket, som de bør, delte,
 verdens store system mellem sig, den verden
 hvor mennesket har sit virke, og som Gud giver liv.

Og nu, oh ven, er denne historie afsluttet,
 således som det var bestemt: uddannelsen og 270
 fuldkommengørelsen af digterens sind,
 hvad angår alt, der er mest fremtrædende,
 er samvittighedsfuldt blevet skildret. Vi har nået
 den tid, som var vort mål fra begyndelsen,
 hvor vi kan antage (ikke indbildsk, håber jeg)
 at mine evner og min viden er bestyrket så vidt,
 at de vil gøre mig i stand til
 at skabe et værk som burde vare ved.

Dog er meget blevet udeladt, hvilket var nødvendigt;
 om bøger, hvor meget! og om den anden rigdom 280
 som samles mellem skove og marker, endda
 langt mere, thi naturens gaver af anden rang,
 de ydre illustrationer, som er hendes,
 er hidtil næppe blevet berørt: den mere
 overfladiske og dog bedårende fortryllelse,
 der finder vej fra hendes værker, beskuet
 som en ægte modpart og et besmykket
 spejlbillede af den moralske verden.

Ja, idet vi har fulgt sporet af den mest essentielle
 kraft, — fantasien, — op ad hendes ophøjede vej, 290
 kunne vi nu ligeledes følge forestillingsevnen gennem
 alle hendes vandringer, fra stadie til stadie,
 indtil også hun var rensset, havde lært at bruge sin kunst,
 holdt i ro af dømmekraften. Så kunne vi
 vende tilbage og se et andet ansigt i floderne

* følelsen tillægges sandhed (*pathetic truth*) (Norton).

Another face, might hear them from all sides
 Calling upon the more instructed mind
 To link their images, with subtle skill
 Sometimes, and by elaborate research,
 With forms and definite appearances 300
 Of human life, presenting them sometimes
 To the involuntary sympathy
 Of our internal being, satisfied
 And soothed with a conception of delight
 Where meditation cannot come, which thought
 Could never heighten. Above all how much
 Still nearer to ourselves is overlooked
 In human nature and that marvellous world
 As studied first in my own heart, and then
 In life, among the passions of mankind 310
 And qualities commixed and modified
 By the infinite varieties and shades
 Of individual character. Herein
 It was for me (this justice bids me say)
 No useless preparation to have been
 The pupil of a public school, and forced
 In hardy independence to stand up
 Among conflicting passions and the shock
 Of various tempers, to endure and note
 What was not understood, though known to be, 320
 Among the mysteries of love and hate,
 Honour and shame, looking to right and left,
 Unchecked by innocence too delicate,
 And moral notions too intolerant,
 Sympathies too contracted. Hence, when called
 To take a station among men, the step
 Was easier, the transition more secure,
 More profitable also; for the mind
 Learns from such timely exercise to keep
 In wholesome separation the two natures — 330
 The one that feels, the other that observes.

Let one word more of personal circumstance,
 Not needless, as it seems, be added here.
 Since I withdrew unwillingly from France,
 The story hath demanded less regard
 To time and place; and where I lived and how,
 Hath been no longer scrupulously marked.
 Three years, until a permanent abode
 Received me with that sister of my heart

og lundene, kunne høre dem kalde fra alle sider
 på det bedre underrettede sind
 til at forbinde deres billeder — nogle gange med
 udsøgt færdighed og ved detaljeret undersøgelse — 300
 med skikkelser og nøjagtige hændelser
 fra menneskelivet, og nogle gange
 præsentere dem for den ufrivillige medfølelse
 i vort indre væsen, der ville være tilfredsstillet
 og beroliget med en idé om fryd,
 hvor eftertanke ikke kan komme, som tanke
 aldrig kunne højne. Frem for alt, hvor meget
 endnu nærmere os selv er ikke blevet overset
 i menneskenaturen og den forunderlige verden,
 som først blev studeret i mit eget hjerte, og så i livet,
 blandt menneskenes lidenskaber og egenskaber
 der er sammenblandet og modificeret 310
 af de uendelige variationer og farvetoner
 i den individuelle karakter. Heri
 (dette byder retfærdigheden mig at sige) var det
 ingen nyttesløs forberedelse for mig at have været
 elev i en offentlig skole, og af en stærk*
 selvstændighedsfølelse tvunget til at stå frem
 blandt stridende følelser og forskellige
 temperamenter sammenstød for at tåle og mærke sig,
 hvad der ikke blev forstået — skønt jeg vidste det var til — 320
 i kærlighedens og hadets, ærens, og skammens
 mysterier, seende til højre og venstre,
 uhindret af for skrøbelig uskyldighed,
 for intolerante moralske begreber,
 og altfor indskrænkede sympatier. Derfor, da kaldet
 til at indtage en stilling blandt mennesker, var skridtet
 lettere, overgangen mere sikker,
 også mere gavnlige; for sindet
 lærer af sådanne belejlige øvelser
 på sund vis at adskille de to naturer, 330
 den ene som føler, den anden som iagttager.

Lad et ord om mere personlige forhold —
 ikke unødvendigt, som det synes — blive tilføjet her.
 Siden jeg uvilligt trak mig tilbage fra Frankrig,
 har historien krævet mindre hensyn
 til tid og sted; og hvor jeg levede og hvordan
 er ikke længere blevet anført omhyggeligt.
 Tre år — indtil jeg fik et varigt hjem
 sammen med mit hjertes søster,

* offentlig skole: ca. som en kommuneskole, men privatejet.

Who ought by rights the dearest to have been 340
 Conspicuous through this biographic verse,
 Star seldom utterly concealed from view,
 I led an undomestic wanderer's life.
 In London chiefly was my home, and thence
 Excursively, as personal friendships, chance
 Or inclination led, or slender means
 Gave leave, I roamed about from place to place,
 Tarrying in pleasant nooks, wherever found,
 Through England or through Wales. A youth — he bore
 The name of Calvert; it shall live, if words 350
 Of mine can give it life — without respect
 To prejudice or custom, having hope
 That I had some endowments by which good
 Might be promoted, in his last decay
 From his own family withdrawing part
 Of no redundant patrimony, did
 By a bequest sufficient for my needs
 Enable me to pause for choice, and walk
 At large and unrestrained, nor damped too soon
 By mortal cares. Himself no poet, yet 360
 Far less a common spirit of the world,
 He deemed that my pursuits and labors lay
 Apart from all that leads to wealth, or even
 Perhaps to necessary maintenance,
 Without some hazard to the finer sense;
 He cleared a passage for me, and the stream
 Flowed in the bent of Nature.

Having now
 Told what best merits mention, further pains
 Our present labour seems not to require,
 And I have other tasks. Call back to mind 370
 The mood in which this poem was begun,
 O friend, the termination of my course
 Is nearer now, much nearer, yet even then
 In that distraction and intense desire
 I said unto the life which I had lived,
 'Where art thou? Hear I not a voice from thee
 Which 'tis reproach to hear?' Anon I rose
 As if on wings, and saw beneath me stretched
 Vast prospect of the world which I had been,

som, ifølge den kærestes ret, burde have været 340
 iøjnefaldende i disse biografiske vers,
 en stjerne sjældent ude af syne –
 førte jeg en vandringsmands ikke huslige tilværelse.
 Mit hjem var hovedsageligt i London og derfra
 på udflugtsvis, – som personligt venskab, tilfælde
 eller tilbøjelighed førte mig, eller sparsomme midler
 tillod, – strejfede jeg om fra sted til sted,
 mens jeg dvælede i behagelige afkroge, hvor de end
 blev fundet gennem England eller Wales. En ung mand, –
 hans navn var Calvert, det skal leve, hvis mine ord* 350
 kan give det liv, – der ikke
 gav agt på fordom eller sædvane,
 idet han håbede, at jeg havde nogle talenter,
 som kunne fremme det gode i hans
 sygdoms sidste tid, trak en del ud
 af sin egen ikke for store familiearv, hvilket gjorde
 mig i stand til, ved en testamentering der var tilstrækkelig
 til mine behov, at holde pause efter ønske og vandre
 uhindret og frit omkring, heller ikke for tidligt at blive
 dæmpet af jordiske bekymringer. Han var ikke selv digter, 360
 dog langt fra en af verdens almindelige ånder,
 han skønnede at mine sysler og min møje
 adskilte sig fra alt, som fører til rigdom, eller
 måske endog til et nødvendigt underhold,
 uden en vis fare for den finere sans;†
 han ryddede en vej for mig og strømmen
 flød, som naturen lystede.

Da jeg nu har fortalt,
 hvad der mest fortjener at blive nævnt, synes vort
 nuværende arbejde ikke at kræve yderligere
 anstrengelser, og jeg har andre opgaver. Genkald 370
 sindsstemningen i hvilken dette digt blev begyndt,
 oh ven! afslutningen på min løbebane
 er nærmere nu, meget nærmere, dog selv dengang,
 under hin adspredelse og opfyldt af heftigt længsel,
 sagde jeg til det liv, som jeg havde levet:
 „Hvor er du? Hører jeg ikke en stemme fra dig,
 der høres som bebrejdelse?” Straks steg jeg op
 som på vinger, og så udstrakt under mig
 en vældig udsigt over den verden, som jeg havde været,

* Raisley Calvert (1773-95), bror til William Calvert, en af Wordsworths skolekammerater, efterlod Wordsworth en arv på £900. Se også digtet *Til erindring om Raisley Calvert* i bind 1.

† Dvs. den finere sans som gør ham til den digter, han er, og som han måske kan miste, hvis han skal leve af sit forfatterskab.

And was; and hence this song, which like a lark 380
 I have protracted, in the unwearied heavens
 Singing, and often with more plaintive voice
 Attempered to the sorrows of the earth,
 Yet centring all in love, and in the end
 All gratulant if rightly understood.

Whether to me shall be allotted life,
 And with life power to accomplish aught of worth
 Sufficient to excuse me in men's sight
 For having given this record of myself, 390
 Is all uncertain, but, beloved friend,
 When looking back thou seest, in clearer view
 Than any sweetest sight of yesterday,
 That summer when on Quantock's grassy hills
 Far ranging, and among the sylvan combs,
 Thou in delicious words, with happy heart,
 Didst speak the vision of that ancient man,
 The bright-eyed Mariner, and rueful woes
 Didst utter of the Lady Christabel;
 And I, associate in such labour, walked
 Murmuring of him, who, joyous hap, was found, 400
 After the perils of his moonlight ride,
 Near the loud waterfall; or her who sate
 In misery near the miserable thorn;
 When thou dost to that summer turn thy thoughts,
 And hast before thee all which then we were,
 To thee, in memory of that happiness,
 It will be known, by thee at least, my friend,
 Felt, that the history of a poet's mind
 Is labour not unworthy of regard:
 To thee the work shall justify itself. 410

The last and later portions of this gift
 Which I for thee design have been prepared
 In times which have from those wherein we first
 Together wandered in wild poesy
 Differed thus far, that they have been, my friend,
 Times of much sorrow, of a private grief
 Keen and enduring, which the frame of mind
 That in this meditative history
 Hath been described, more deeply makes me feel,

og var; og derfor denne sang, som jeg, lig en lærke, 380
 har forlænget, syngende i de utrættelige himle
 og ofte afstemt med en mere tænksom
 stemme efter jordens sorger —
 dog forener den alt i kærlighed og til slut
 i alle udtryk for glæde, hvis rigtigt forstået.

Om jeg skal tildeles liv, og med liv
 magt til at fuldføre noget af værdi, tilstrækkelig
 til at undskylde mig i menneskenes øjne
 for at have givet dette vidnesbyrd om mig selv, 390
 er ganske usikkert, men højt elskede ven,
 når du skuer tilbage, ser du i et klarere billede
 end det yndigste syn fra i går,
 den sommer da, vidt strejfende om på Quantocks*
 græsklædte bakker og mellem silvestriske dale,
 du med udsøgte ord, med lykkeligt hjerte
 fremsagde visionen om den gamle mand,
 den klarøjede sømand og talte om
 Lady Christabels sørgelige kvaler;
 og jeg, kollega i sådant arbejde, gik
 og mumlede om ham, som glædeligvis blev fundet 400
 efter hans farefulde måneskinsridetur
 i nærheden af det larmende vandfald, eller hende
 som sad elendig i nærheden af den elendige tornebusk;†
 når du retter dine tanker mod den sommer,
 og har alt det foran dig, som vi var dengang,
 vil du, ved minde om hin lykke,
 vide — i det mindste vil du føle det, min ven —
 at historien om en digters sind
 er et arbejde, der ikke er uværdigt til agtelse:
 for dig vil værket være sin egen retfærdiggørelse. 410

Den sidste og de senere dele af denne gave,
 som jeg har bestemt for dig, har været udarbejdet
 i tider, der har adskilt sig så meget fra dem,
 hvori vi først vandrende sammen i utæmmet poesi;
 at de, min ven, har været
 tider med megen sorg og en personlig smerte,‡
 skarp og vedvarende, som den sindstilstand,
 der er blevet beskrevet i denne meditative
 historie, får mig til at føle dybere, men som

* Quantock Hills: beliggende i grevskabet Somerset, Wordsworth boede 1797-9 i Alfoxton i Somerset kun 6-7 km fra Coleridges bolig i Nether Stowey.

† Digtene af Coleridge er *The Ancient Mariner* og *Christabel*; dem af Wordsworth er *Den åndsvage dreng* og *Tornebusken*, se bind 1.

‡ personlig smerte: broderens Johns død, feb. 5, 1805.

Yet likewise hath enabled me to bear 420
 More firmly; and a comfort now, a hope,
 One of the dearest which this life can give,
 Is mine: that thou art near, and wilt be soon
 Restored to us in renovated health,
 When, after the first mingling of our tears,
 'Mong other consolations, we may find
 Some pleasure from this offering of my love.

Oh, yet a few short years of useful life,
 And all will be complete, thy race be run,
 Thy monument of glory will be raised. 430
 Then, though too weak to tread the ways of truth,
 This age fall back to old idolatry,
 Though men return to servitude as fast
 As the tide ebbs, to ignominy and shame
 By nations sink together, we shall still
 Find solace in the knowledge which we have,
 Blessed with true happiness if we may be
 United helpers forward of a day
 Of firmer trust, joint labourers in the work,
 Should Providence such grace to us vouchsafe, 440
 Of their redemption, surely yet to come.
 Prophets of Nature, we to them will speak
 A lasting inspiration, sanctified
 By reason and by truth: what we have loved
 Others will love, and we may teach them how;
 Instruct them how the mind of man becomes
 A thousand times more beautiful than the earth
 On which he dwells, above this frame of things
 (Which, 'mid all revolutions in the hopes
 And fears of men, doth still remain unchanged) 450
 In beauty exalted, as it is itself
 Of substance and of fabric more divine.

dog på samme tid har gjort mig i stand til at bære 420
 med større styrke; og en lindring nu, et håb,
 et af de kæreste, som dette liv kan give,
 er mit: at du er nær og snart med
 genvundet helbred vil blive givet os tilbage;
 og at vi, når den første sammenblanding af vore tårer,
 er ovre, imellem anden trøst kan finde
 nogen glæde ved dette mit kærlighedsoffer.

Oh, endnu et par korte år af nyttigt liv,
 og alt vil være fuldendt, dit løb vil være kørt,
 dit ærefulde monument vil blive rejst. 430

Da — skønt denne tidsalder vil falde tilbage til gammel
 afgudsdyrkelse (for svag til at betræde sandhedens veje),
 skønt mennesker vil vende tilbage til slaveri så hurtigt,
 som tidevandet daler, nationsvis synke
 ned til vanære og skam, — skal vi stadig
 finde trøst i den viden, vi har,
 være velsignet med sand lykke, hvis vi kan blive
 forenede hjælpere til fremme af en dag
 af fastere tillid, medarbejdere i arbejdet
 (skulle forsynet forunde os sådan nåde) 440
 for deres udfrielse, som med sikkerhed vil komme.*

I egenskab af naturens profeter vil vi tale
 til dem med varig inspiration, helliggjort
 af fornuft og sandhed; hvad vi har elsket
 vil andre elske, og vi må lære dem hvordan;
 belære dem om hvordan menneskesindet bliver
 tusinde gange smukkere end jorden,
 han bor på, er over denne tingenes skikkelse
 (som midt i omvæltninger af menneskers håb
 og frygt, stadig forbliver uforandret) 450
 opløftet i skønhed, eftersom det selv
 af stof og struktur er mere guddommeligt.

* deres: menneskenes.

HOME AT GRASMERE

Once to the verge of yon steep barrier came
A roving School-boy; what the Adventurer's age
Hath now escaped his memory — but the hour,
One of a golden summer holiday,
He well remembers, though the year be gone.
Alone and devious from afar he came;
And, with a sudden influx overpowered
At sight of this seclusion, he forgot
His haste, for hasty had his footsteps been
As boyish his pursuits; and sighing said, 10
"What happy fortune were it here to live!
And, if a thought of dying, if a thought
Of mortal separation, could intrude
With paradise before him, here to die!"
No Prophet was he, had not even a hope,
Scarcely a wish, but one bright pleasing thought,
A fancy in the heart of what might be
The lot of Others, never could be his.

The Station whence he looked was soft and green,
Not giddy yet aërial, with a depth 20
Of Vale below, a height of hills above.
For rest of body perfect was the Spot,
All that luxurious nature could desire,
But stirring to the spirit; who could gaze
And not feel motions there? He thought of clouds
That sail on winds: of breezes that delight
To play on water, or in endless chase
Pursue each other through the yielding plain
Of grass or corn, over and through and through,
In billow after billow, evermore 30
Disporting — nor unmindful was the boy
Of sunbeams, shadows, butterflies and birds;
Of fluttering sylphs and softly-gliding Fays,
Genii, and winged angels that are Lords
Without restraint of all which they behold.
The illusion strengthening as he gazed, he felt
That such unfettered liberty was his,
Such power and joy; but only for this end,
To flit from field to rock, from rock to field,

HJEMME I GRASMERE

Engang kom en omstrejfende skoledreng til randen
af den stejle barriere derhenne; eventyrerens
alder husker han ikke længere – men timen,
én af en gylden sommers fridage,
husker han tydeligt, skønt det er mange år siden.
Han kom alene og ad afveje langt borte fra;
og overvældet af det pludselig syn
af denne afsondrethed, glemte han
sit hastværk, for hans fodtrin havde været hastige,
da hans sysler var drengens, og sagde sukkende: 10
„Hvilken lykkelig skæbne det ville være at bo her!*
og hvis en tanke på døden, hvis en tanke
om dødelig adskillelse kunne opstå
med dette paradis foran sig, da at dø her.”
Han var ingen profet, havde end ikke et håb,
næppe et ønske, men én klar behagelig tanke,
en forestilling i hjertet om, at hvad der kunne blive
andres lod aldrig kunne blive hans.

Stedet, hvorfra han så sig omkring, var blødt
og grønt, ikke svimlende højt, dog højtliggende 20
med et daldyb under sig og knejsende høje ovenover.
Til at hvile kroppen var stedet fuldendt,
alt hvad en luksuriøs natur kunne ønske,
men pirrende for ånden; hvem kunne her
se på uden at røres? Han tænkte på skyer,
som sejler på vindene; på briser som fryder sig
ved at lege på vandet eller i endeløs jagt
forfølger hinanden gennem det eftergivende dyb
af græs og korn, over og hele vejen igennem, 30
i bølge efter bølge, bestandigt
tumlende sig – drengen var heller ikke ligegyldig
over for solstråler, skygger, sommerfugle og fugle;
flagrende sylfider og feer, der sagte gled afsted,
naturånder og vingede engle som er
ubegrænsede herrer over alt det, de beskuer.
Illusionen styrkedes mens han stirrede, han følte
at sådan ulænket frihed var hans,
sådan magt og glæde, men kun med denne hensigt,
at flyve fra mark til klippe, fra klippe til mark,

* Stedet Wordsworth kommer til er Grasmeredalen.. En ca 1 km bred dal, hvor terrænet langsomt hæver sig op mod fjeldet der er 500-600 m højt på øst siden og noget lavere på vestsiden. Dalen løber c. 6 km nærmest stik nord, smaller ind og støder op til et højere bjergområde.

HOME AT GRASMERE

From shore to island, and from isle to shore, 40
From open ground to covert, from a bed
Of meadow-flowers into a tuft of wood;
From high to low, from low to high, yet still
Within the bound of this huge Concave; here
Must be his home, this valley be his world.

Since that day forth the Place to him — to *me*
(For I who live to register the truth
Was that same young and happy Being) became
As beautiful to thought, as it had been,
When present, to the bodily sense; a haunt 50
Of pure affections, shedding upon joy
A brighter joy; and through such damp and gloom
Of the gay mind, as ofttimes splenetic youth
Mistakes for sorrow, darting beams of light
That no self-cherished sadness could withstand;
And now 'tis mine, perchance for life, dear Vale,
Beloved Grasmere (let the Wandering Streams
Take up, the cloud-capt hills repeat, the Name)
One of thy lowly Dwellings is my Home.

And was the cost so great? and could it seem 60
An act of courage, and the thing itself
A conquest? who must bear the blame? Sage man
Thy prudence, thy experience, thy desires,
Thy apprehensions — blush thou for them all.

Yes the realities of life so cold,
So cowardly, so ready to betray,
So stinted in the measure of their grace
As we pronounce them, doing them much wrong,
Have been to me more bountiful than hope,
Less timid than desire — but that is past. 70

On Nature's invitation do I come,
By Reason sanctioned. Can the choice mislead,
That made the calmest fairest spot of earth,
With all its unappropriated good,
My own; and not mine only, for with me
Entrenched, say rather peacefully embowered,
Under yon orchard, in yon humble cot,
A younger Orphan of a home extinct,
The only Daughter of my Parents dwells.

Ay, think on that, my heart, and cease to stir, 80
Pause upon that and let the breathing frame

HJEMME I GRASMERE

fra kyst til ø og fra ø til kyst, 40
fra den åbne jord til et skjul, fra et
bed af engblomster ind i en klynge træer;
fra højt til lavt, fra lavt til højt, dog stadig
inden for dette vældige hulrums grænser; her måtte
hjem hans være, denne dal måtte være hans verden.

Fra den tid blev stedet for ham – *for mig*
(thi jeg som nedskriver sandheden, var den
selvsamme unge og lykkelige skabning)
så smukt i tanken, som det havde været, 50
da det var til stede for legemets sanser; et tilholdssted
for ren hengivenhed, der bredte en herligere
glæde ud over glæden; og sendte, gennem
det lystige sinds tåger og mørke, som
tungsindige unge ofte forveksler med sorg –
stråler af lys som ingen selvnydende tristhed kunne modstå.
Og nu er dette mit, måske for livet, kære dal,
højtelskede Grasmere (lad de bugtende vandløb
optage, lad de skydækkede bakker gentage navnet),
en af dine beskedne boliger er mit hjem.

Og var omkostningen så stor? og var det en modig 60
handling og tingen selv en erobring?
hvem skal have skylden? Vise mand
din klogskab, din erfaring, dine ønsker,
dine bekymringer – rødm du over dem alle.

Ja, livet realiteter – så kolde,
så krysteragtige, så parate til at forråde,
så karrige ved udmålingen af deres gunst,
som vi erklærer de er, hvorved vi gør dem stor uret –
har for mig været mere gavmilde end håb,
mindre forsagte end længsel – men dette er forbi. 70

Jeg kommer hidkaldt af naturen
med fornuftens billigelse. Kan det valg fejle
som gjorde det roligste, skønneste sted på jorden
med hele dets overflod af goder
til mit eget; og ikke mit alene, for sammen med mig
forskanset – sig hellere fredfyldt løvomkrandsset –
under hine frugttræer, i hin ydmyge hytte,
bor en yngre forældreløs fra et uddødt hjem,
mine forældres eneste datter.

Ja, tænk på det, mit hjerte, og hold op med at slå, 80
bi en stund, og lad det levende legeme

HOME AT GRASMERE

No longer breathe, but all be satisfied.
— Oh, if such silence be not thanks to God
For what hath been bestowed, then where, where then
Shall gratitude find rest? Mine eyes did ne'er
Fix on a lovely object, nor my mind
Take pleasure in the midst of happy thoughts,
But either She whom now I have, who now
Divides with me this loved abode, was there,
Or not far off. Where'er my footsteps turned, 90
Her voice was like a hidden Bird that sang,
The thought of her was like a flash of light,
Or an *unseen* companionship, a breath
Of fragrance independent of the Wind.
In all my goings, in the new and old
Of all my meditations, and in this
Favourite of all, in this the most of all.
— What being, therefore, since the birth of Man
Had ever more abundant cause to speak
Thanks, and if favours of the Heavenly Muse 100
Make him more thankful, then to call on verse
To aid him and in song resound his joy.
The boon is absolute; surpassing grace
To me hath been vouchsafed; among the bowers
Of blissful Eden this was neither given
Nor could be given, possession of the good
Which had been sighed for, ancient thought fulfilled,
And dear Imaginations realized,
Up to their highest measure, yea and more.

Embrace me then, ye Hills, and close me in; 110
Now in the clear and open day I feel
Your guardianship; I take it to my heart;
'Tis like the solemn shelter of the night.
But I would call thee beautiful, for mild,
And soft, and gay, and beautiful thou art
Dear Valley, having in thy face a smile
Though peaceful, full of gladness. Thou art pleased,
Pleased with thy crags and woody steeps, thy Lake,
Its one green island and its winding shores;
The multitude of little rocky hills, 120
Thy church and cottages of mountain stone
Clustered like stars some few, but single most,
And lurking dimly in their shy retreats,
Or glancing at each other cheerful looks,

ikke længere ånde, men være helt tilfreds.
 — Oh, hvis sådan stilhed ikke er tak til Gud
 for hvad, der er blevet skænket, hvor da, hvor skal da
 taknemmeligheden finde hvile? Mine øjne dvælede
 aldrig på en dejlig genstand, mit sjæl
 glædede sig heller ikke midt i lykkelige tanker,
 uden at hun, som jeg nu har, som nu
 deler denne elskede bolig med mig, enten var der
 eller ikke langt borte. Hvor jeg end vendte mine skridt, 90
 var hendes stemme som en skjult fugls sang;
 tanken på hende var som et glimt af lys
 eller en uset ledsagers selskab, en luftning
 eller en duft uafhængig af vinden.
 I al min færden, i alt nyt og gammelt
 i mine overvejelser, og i dette var hun
 frem for alt yndlingen, i dette mest af alt.
 — Hvilken skabning havde derfor, siden menneskets
 fødsel, nogensinde rigeligere grund til at sige
 tak, og hvis den himmelske muses gunst 100
 gør ham mere taknemmelighed, så kald vers
 til hans hjælp, og lad hans glæde genlyde i sang.
 Gaven er fuldkommen; overordentlig nåde
 er blevet mig forundt; blandt det lyksaglige
 Edens løvhytter blev dette aldrig givet,
 og kunne ikke gives, besiddelsen af det gode
 som man har sukket efter, ældgamle tanker opfyldt
 og kære fantasier virkeliggjort
 i fuldeste mål, ja, og mere.

Omfavn mig da I bakker og omslut mig, 110
 nu i den klare og lyse dag føler jeg
 jeres formynderskab; jeg tager det til hjertet;
 det er som nattens højtidelige ly.
 Men jeg vil kalde dig smuk, thi mild
 og blid og lystig og smuk er du,
 kære Dal, idet du i dit åsyn har et smil, der
 skønt fredfyldt er fuld af glæde. Du er fornøjet,
 fornøjet med dine fjelde og skovklædte skrænter, din sø,*
 dens ene grønne ø og bugtede bredder, 120
 mangfoldigheden af små klippefulde høje,
 din kirke og bjergstenshuse — nogle få klynget
 sammen som stjerner, men for det meste enlige
 og utydeligt i skjul i deres sky tilflugtssteder,
 eller de stråler til hinanden med muntre blikke,

* din sø: Grasmere søen, der fra syd grænser op til dalen, er 1540 m lang, 640 m bred. Søen er lidt større end Lyngby Sø. Der ligger en enlig ø midt i søen.

HOME AT GRASMERE

Like separated stars with clouds between.
What want we? have we not perpetual streams,
Warm woods, and sunny hills, and fresh green fields,
And mountains not less green, and flocks and herds,
And thickets full of songsters, and the voice
Of lordly birds, an unexpected sound 130
Heard now and then from morn to latest eve,
Admonishing the man who walks below
Of solitude and silence in the sky?
These have we, and a thousand nooks of earth
Have also these, but *no* where else is found,
Nowhere (or is it fancy?) *can* be found
The one sensation that is here; 'tis here,
Here as it found its way into my heart
In childhood, here as it abides by day,
By night, here only; or in chosen minds 140
That take it with them hence, where'er they go.
'Tis, but I cannot name it, 'tis the sense
Of majesty, and beauty, and repose,
A blended holiness of earth and sky,
Something that makes this individual spot,
This small abiding-place of many men,
A termination, and a last retreat,
A centre, come from wheresoe'er you will,
A whole without dependence or defect,
Made for itself, and happy in itself, 150
Perfect contentment, Unity entire.

Bleak season was it, turbulent and bleak,
When hitherward we journeyed side by side
Through burst of sunshine and through flying showers;
Paced the long vales — how long they were — and yet
How fast that length of way was left behind,
Wensley's rich Vale, and Sedbergh's naked heights.
The frosty wind, as if to make amends
For its keen breath, was aiding to our steps,
And drove us onward like two ships at sea, 160
Or like two birds, companions in mid-air,
Parted and reunited by the blast.
Stern was the face of nature; we rejoiced
In that stern countenance, for our souls thence drew
A feeling of their strength. The naked trees,
The icy brooks, as on we passed, appeared
To question us. "Whence come ye, to what end?"

som adskilte stjerner med skyer imellem.
 Hvad mangler vi? Har vi ikke evigt rindende vandløb,
 varme skove og solbeskinnede bakker og friske grønne marker
 og bjerge, ikke mindre grønne, og flokke og hyrder
 og buskadser fulde af sangere og herreagtige
 fugles stemmer, en uventet lyd 130
 hørt nu og da om morgenen til sidst på aftenen,
 idet de minder mennesket, som går nedenunder,
 om sandhed og stilhed i himlen?
 Dette har vi, og tusinde af jordens afkroge
 har også dette, men *ingen* andre steder finder man,
 ingen steder (eller er det indbildning?) *kan* man finde
 denne ene følelse, som er her; den er her,
 her, som da den fandt vej til mit hjerte
 i barndommen, her, hvor den bor om dagen,
 om natten, kun her; eller i udvalgte sind 140
 som tager den med sig herfra, hvor de end går.
 Den er (men jeg kan ikke give den navn) den er
 fornemmelsen af majestæt, af skønhed og hvile,
 jorden og himlens sammenblandede hellighed,
 noget som gør denne enestående plet,
 dette mange menneskers lille bosted
 til et endemål og en sidste tilflugt,
 et centrum, hvor du så end kommer fra,
 til et fuldkomment og uafhængigt hele ,
 skabt til sig selv og lykkelig i sig selv, 150
 fuldendt tilfredshed, en fuldstændig enhed.

Det var en trist årstid, kold og stormfuld,
 da vi rejste herhen, side ved side,*
 gennem frembrud af solskin og flygende sne;
 gik ad de lange dale — hvor lange de var, — og dog
 blev denne vejstrækning hurtigt tilbagelagt med
 Wensleys lange dal og Sedberghs nøgne højder bag os.†
 Den iskolde vind, som for at gøre afbigt
 for dens skarpe åndedrag, hjalp til vor gang 160
 og drev os frem som to skibe på havet
 eller som to fugle, to kammerater der frit i luften
 skilles og forenes af vindstødet.
 Naturens mine var streng; vi frydede os
 over dette strenge åsyn, thi vore sjæle
 tog derfra deres styrke. Mens vi gik videre,
 lod de nøgne træer og de frosne bække til
 at spørge os. „Hvorfra kommer I? med hvilket formål?“

* Wordsworth og hans søster kom til Grasmere i december

† Sedbergh: ca. 30 km østsydøst for Grasmere. — Wensleys ... dal: strækker sig øst for Sebergh.

HOME AT GRASMERE

They seemed to say, "What would ye," said the shower,
"Wild Wanderers, whither through my dark domain?"
The sunbeam said, "Be happy." When this vale
170 We entered, bright and solemn was the sky
That faced us with a passionate welcoming,
And led us to our threshold. Daylight failed
Insensibly, and round us gently fell
Composing darkness, with a quiet load
Of full contentment, in a little shed
Disturbed, uneasy in itself as seemed,
And wondering at its new inhabitants.
It loves us now, this Vale so beautiful
Begins to love us! By a sullen storm, 180
Two months unwearied of severest storm,
It put the temper of our minds to proof,
And found us faithful through the gloom, and heard
The poet mutter his prelusive songs
With cheerful heart, an unknown voice of joy
Among the silence of the woods and hills;
Silent to any gladsomeness of sound
With all their shepherds.

But the gates of Spring
Are opened; churlish Winter hath given leave
That she should entertain for this one day, 190
Perhaps for many genial days to come,
His guests, and make them jocund. They are pleased,
But most of all the birds that haunt the flood
With the mild summons; inmates though they be
Of Winter's household, they keep festival
This day, who drooped, or seemed to droop, so long;
They show their pleasure, and shall I do less?
Happier of happy though I be, like them
I cannot take possession of the sky,
Mount with a thoughtless impulse, and wheel there 200
One of a mighty multitude, whose way
Is a perpetual harmony, and dance
Magnificent. Behold how with a grace
Of ceaseless motion, that might scarcely seem
Inferior to angelical, they prolong
Their curious pastime, shaping in mid-air,
And sometimes with ambitious wing that soars
High as the level of the mountain tops,
A circuit ampler than the lake beneath,
Their own domain; — but ever, while intent 210
On tracing and retracing that large round,
Their jubilant activity evolves

HJEMME I GRASMERE

syntes de at sige. „Hvad vil I?” sagde regnen,
„vilde vandrere, hvorhen gennem mit mørke territorium?”
Solstrålen sagde: „Vær lykkelige.” Da vi kom 170
ind i denne dal, mødte den klare og højtidelige himmel
os med et lidenskabeligt velkommen
og ledte os til vor dørtærsklen.
Dagslyset aftog umærkeligt,
og et beroligende mørke faldt blidt omkring os
med en stille vægt af fuld tilfredshed,
i et lille forstyrret skur, der selv syntes
utilpas og undrede sig over sine nye indvånere.
Den elsker os nu denne dal, der er så smuk,
begynder at elske os! Med et surt uvejr, 180
to usvækkede måneder af det værste vejr,
satte den vort gode humør på prøve
og fandt os trofaste gennem mørket og hørte
digteren mumle sine foreløbige sange
med muntert hjerte, en ukendt jubles stemme
mellem skovene og bakkernes tavshed;
tavse til enhver glad lyd
med alle deres hyrder.

Men forårets porte
er åbnet; den rå vinter har tilladt,
at hun denne ene dag og måske i mange 190
kommende venlige dage, underholder
hans gæster og gør dem fornøjede. De er glade,
men mest af alle er fuglene, som hyppigt besøger floden,
ved denne milde opfordring; skønt de er medlemmer
af vinterens husstand, holder de, som vansmægtede
eller syntes at vansmægte så længe, fest denne dag;
de viser deres glæde, og skal jeg gøre mindre?
Skønt jeg er den lykkeligere af de lykkelige, kan jeg
ikke ligesom dem tage himlen i besiddelse,
stige op ved en tankeløs indskydelse og svinge rundt der, 200
én af en mægtig mængde, hvis vej
og bevægelse er storslået harmoni og dans.
Se hvordan de med en uophørlige yndefuld
bevægelse, der næppe synes mindre
end englelig, forlænger deres ejendommelig
tidsfordriv, idet de oppe i luften
og undertiden med ærgerrig vinge, der stiger så
højt som bjergtoppene, former
en ring, der er større af omfang end søen nedenunder,
deres eget domæne; — men altid, medens de er 210
opsat på at danne og gendanne denne store kreds,
udvikler deres jublende virksomhed

HOME AT GRASMERE

Hundreds of curves and circlets, to and fro,
Upwards and downwards; progress intricate
Yet unperplexed, as if one spirit swayed
Their indefatigable flight. 'Tis done,
Ten times and more I fancied it had ceased.
But lo! the vanished company again
Ascending, they approach. I hear their wings
Faint, faint at first; and then an eager sound 220
Passed in a moment — and as faint again!
They tempt the sun to sport among their plumes;
Tempt the smooth water, or the gleaming ice,
To show them a fair image, — 'tis themselves,
Their own fair forms upon the glimmering plain,
Painted more soft and fair as they descend,
Almost to touch, — then up again aloft,
Up with a sally and a flash of speed,
As if they scorned both resting-place and rest!

This day is a thanksgiving, 'tis a day 230
Of glad emotion and deep quietness;
Not upon me alone hath been bestowed,
Me rich in many onward-looking thoughts,
The penetrating bliss; oh surely these
Have felt it, not the happy choirs of Spring,
Her own peculiar family of love
That sport among green leaves, a blither train!

But two are missing, — two, a lonely pair
Of milk-white Swans; wherefore are they not seen
Partaking this day's pleasure? From afar 240
They came, to sojourn here in solitude,
Choosing this Valley, they who had the choice
Of the whole world. We saw them day by day,
Through those two months of unrelenting storm,
Conspicuous at the centre of the Lake
Their safe retreat, we knew them well, I guess
That the whole valley knew them; but to us
They were more dear than may be well believed,
Not only for their beauty, and their still
And placid way of life, and constant love 250
Inseparable, not for these alone,
But that *their* state so much resembled ours,
They having also chosen this abode;
They strangers, and we strangers, they a pair,
And we a solitary pair like them.
They should not have departed; many days
Did I look forth in vain, nor on the wing

hundrede kurver og små cirkler, frem og tilbage
 op og ned, indviklede forløb,
 dog uforlegne, som om en ånd styrede
 deres utrættelige flugt. Da dette var gjort
 ti gange eller mere, troede jeg det var ophørt.
 Men se! det forsvundne selskab stiger atter op,
 de nærmer sig. Jeg hører deres vinger svagt,
 svagt i begyndelsen; og så en voldsom lyd 220
 der var ovre på et øjeblik — og lige så svag igen!
 De frister solen til at lege mellem deres fjer;
 de frister det glatte vand og den glimtende is,
 til at vise dem et skønt billede, — det er dem selv,
 deres egne skønne skikkelser på den glitrende slette,
 malet blødere og skønnere idet de stiger ned,
 næsten så de rør, — så højt op igen,
 op med en pludselig bevægelse og lynets hast,
 som om de foragtede både hvilested og hvile.

Denne dag er en taksigelsesdag, det er 230
 en dag fuld af glad sindsbevægelse og dyb ro;
 men ikke mig alene, mig der er rig på mange
 fremadseende tanker, er den gennemtrængende
 salighed blevet skænket; oh sandelig har
 disse følt det, de lykkelige forårskor,
 vårens egen særlige kærlighedsfamilie i det
 grønne løv stiller ikke et lystigere følge til skue.

Men to mangler — to, et enligt par 240
 mælkehvide svaner — åh, hvorfor ser man dem
 ikke tage del i denne dags fornøjelse? Fra det fjerne
 kom de, for at leve sammen her i ensomhed,
 idet de valgte denne dal, de som havde kunnet vælge
 hele verden. I hine to måneders
 ubønhørlige uvejr, så vi dem
 hver dag klart synlige i søens midte,
 deres trygge tilflugtssted; vi kendte dem udmærket —
 jeg tror at hele dalen kendte dem; men for os
 var de mere dyrebare, end man kan forestille sig,
 ikke kun for deres skønhed og stille
 og rolige levevis og deres trofaste uadskillelige 250
 kærlighed, ikke kun for disse ting,
 men at deres stilling lignende vores så meget,
 da også de havde valgt at bo her;
 de var fremmede, og vi var fremmede; de var et par,
 og vi var et enligt par ligesom dem.
 De burde ikke være taget bort; mange dage
 kiggede jeg forgæves efter dem, har heller ikke set

HOME AT GRASMERE

Could see them, nor in that small open space
Of blue unfrozen water, where they lodged
And lived so long in quiet, side by side. 260
Shall we behold them consecrated friends,
Faithful companions, yet another year
Surviving, they for us, and we for them,
And neither pair be broken? Nay perchance
It is too late already for such hope;
The Dalesmen may have aimed the deadly tube,
And parted them; or haply both are gone
One death, and that were mercy given to both.
Recall, my song, the ungenerous thought; forgive,
Thrice favoured Region, the conjecture harsh 270
Of such inhospitable penalty
Inflicted upon confidence so pure.
Ah! if I wished to follow where the sight
Of all that is before my eyes, the voice
Which speaks from a presiding spirit here,
Would lead me, I should whisper to myself:
They who are dwellers in this holy place
Must needs themselves be hallowed, they require
No benediction from the stranger's lips,
For they are blessed already; none would give 280
The greeting "peace be with you" unto them,
For peace they have, it cannot but be theirs,
And mercy, and forbearance — nay — not these —
Their healing offices a pure good-will
Precludes, and charity beyond the bounds
Of charity — an overflowing love;
Not for the creature only, but for all
That is around them; love for everything
Which in their happy Region they behold!

Thus do we soothe ourselves, and when the thought 290
Is passed, we blame it not for having come.
— What if I floated down a pleasant stream,
And now am landed, and the motion gone,
Shall I reprove myself? Ah no, the stream
Is flowing, and will never cease to flow,
And I shall float upon that stream again.
By such forgetfulness the soul becomes,
Words cannot say how beautiful: then hail,
Hail to the visible Presence, hail to thee,
Delightful Valley, habitation fair! 300
And to whatever else of outward form
Can give an inward help, can purify,
And elevate, and harmonise, and soothe,

dem på vingerne eller på det lille åbne sted
 af blåt utilfrosset vand, hvor de holdt til
 og så længe havde levet fredeligt side om side. 260
 Trofaste fæller, indviede venner
 skal vi se dem overleve endnu et år,
 de for vor skyld, og vi for deres,
 og ingen af parrene blive opløst? Ja, måske
 er det allerede for sent for et sådant håb; dalboerne
 kan have grebet det dødbringende rør og skilt dem ad;
 eller måske er de begge borte, den samme død,
 og det ville være barmhjertigt mod dem begge.
 Min sang kald den uelskværdige tanke tilbage;
 tilgiv tre gange, begunstigede egn, den grelle 270
 formodning om en sådan ugæstmild straf,
 påført så ren en tillid.
 Åh! hvis jeg ønskede at følge derhen hvor synet
 af alt foran mine øjne, stemmen
 der taler fra en ledende ånd her,
 ville føre mig – ville jeg hviske til mig selv;
 de som bor på dette hellige sted
 må nødvendigvis selv være hellige, de behøver
 ingen velsignelse fra en fremmeds læber,
 for de er allerede velsignet; ingen ville hilse 280
 dem med et „fred være med jer”,
 for fred har de, den kan ikke være andet end deres,
 og barmhjertighed og overbærenhed – nej – ikke disse –
 disse tos helbredende hverv udelukkes af den rene velvilje
 og af godhed hinsides godhedens grænser,
 – en overstrømmende kærlighed,
 ikke kun til skabningen, men til alt
 som er omkring dem; kærlighed til enhver ting
 som de beskuer i denne lykkelige egn!

Således beroliger vi os selv, og når tanken 290
 har passeret, bebrejder vi den ikke, at den kom.
 – Hvad hvis jeg flød ned ad en behagelig flod,
 og nu er gået i land og bevægelsen er borte,
 skal jeg så bebrejde mig selv? Åh nej, floden
 strømmer af sted og vil aldrig ophøre med at strømme,
 og jeg skal atter flyde på den flod der.
 Ved en sådan glemsomhed bliver sjælen
 smukkere, end ord kan udtrykke. Så vær hilset,
 vær hilste synlige væsen, vær hilset du
 vidunderlige dal, skønne bolig! 300
 og til hvad af ydre skikkelse der ellers
 kan hjælpe vort indre, kan rense
 og ophøje og harmonisere og lindre

HOME AT GRASMERE

And steal away, and for a while deceive
And lap in pleasing rest, and bear us on
Without desire in full complacency,
Contemplating perfection absolute,
And entertained as in a placid sleep.

But not betrayed by tenderness of mind
That feared, or wholly overlooked the truth, 310
Did we come hither, with romantic hope
To find in midst of so much loveliness
Love, perfect love: of so much majesty
A like majestic-frame of mind in those
Who here abide, the persons like the place.
Not from such hope, or aught of such belief
Hath issued any portion of the joy
Which I have felt this day. An awful voice
'Tis true hath in my walks been often heard,
Sent from the mountains or the sheltered fields, 320
Shout after shout — reiterated whoop
In manner of a bird that takes delight
In answering to itself: or like a hound
Single at chase among the lonely woods,
His yell repeating; yet it was in truth
A human voice — a Spirit of coming night;
How solemn when the sky is dark, and earth
Not dark, nor yet enlightened, but by snow
Made visible, amid a noise of winds
And bleatings manifold of mountain sheep, 330
Which in that iteration recognise
Their summons, and are gathering round for food,
Devoured with keenness, ere to grove or bank
Or rocky *biel*d with patience they retire.

“That very voice, which, in some timid mood
Of superstitious fancy, might have seemed
Awful as ever stray demoniac uttered,
His steps to govern in the wilderness;
Or as the Norman Curfew's regular beat,
To hearths when first they darkened at the knell: 340
That shepherd's voice, it may have reached mine ear
Debased and under profanation, made
The ready organ of articulate sounds
From ribaldry, impiety, or wrath,

og snige sig væk og for en tid narre
og svøbe os i behagelig hvile og bære os
videre fuldt tilfredse, og uden at vi ønsker noget,
mens vi tænker over absolut fuldkommenhed,
og er underholdt som i en fredelig søvn.

Men uforrådt af en sindsblidhed,
som frygtede eller helt overså sandheden, 310
kom vi hertil med et romantisk håb
om midt i så megen dejlighed, kærlighed,
fuldkommen kærlighed, i så megen majestæt
at finde et lignende majestætisk sindelag hos dem,
der bor her, at personerne var som stedet.
Ikke fra et sådant håb eller noget af en sådan tro,
hidrører nogen del af den glæde, jeg har
følt denne dag. En ærefrygtindgydende røst,
det er sandt, har jeg ofte på mine vandringer
hørt sendt fra bjergene eller de bortgemte marker, 320
råb efter råb – gentagen hujen
på fugles maner, som finder fornøjelse
ved selv at svare eller lig en jagthund,
der gentager sin gøen, alene på jagt i
de ensomme skove; dog i virkeligheden var det
en menneskerøst – en ånd for den kommende nat;
hvor højtidelig er den ikke, når himlen er mørk
og jorden ikke er mørk, heller ikke endnu oplyst,
men gjort synlig af sne, midt blandt vindens støj
og den mangfoldige brægen fra bjergfår, 330
der ved hin gentagelse genkender deres*
kald til samling og flokkes om foderet,
ædt med begærlighed, førend de tålmodigt trækker
sig tilbage til en lund eller skråning eller et klippefuldt ly.

Denne røst, som, i en eller anden forskræmt stemning
af overtroisk indbildning, kunne have syntes så
ærefrygtindgydende, som noget en vildfaren besat
nogensinde ytrede, for at styre sine skridt i ødemarken;
eller som den normanniske aftenklokkes regelmæssige slag,[†]
til arner da de begyndte at mørkne ved ringningen. 340
Denne hyrdes stemme, den kan have nået mit øre,
forfladiget og vanhelliget, gjort til et bekvemt
instrument for tydelige lyde af grovheder
og gudsbespottelse eller vrede, der vælder frem,

** gentagelse: af hyrdens råb.

† ... regelmæssige slag 'for at styre dine skridt til arner ...'. Ringningen var en forordning indført af Wilhelm af Erobreren, som betød at man skulle slukke åben ild om aftenen (Hayden 1).

HOME AT GRASMERE

Issuing when shame hath ceased to check the brawls
Of some abused Festivity — so be it.
I came not dreaming of unruffled life,
Untainted manners; born among the hills,
Bred also there, I wanted not a scale
To regulate my hopes; pleased with the good 350
I shrink not from the evil with disgust,
Or with immoderate pain. I look for Man,
The common creature of the brotherhood,
Differing but little from the Man elsewhere,
For selfishness and envy and revenge,
Ill neighbourhood — pity that this should be —
Flattery and double-dealing, strife and wrong.

Yet is it something gained, it is in truth
A mighty gain, that Labour here preserves
His rosy face, a servant only here 360
Of the fireside or of the open field,
A Freeman therefore sound and unimpaired;
That extreme penury is here unknown,
And cold and hunger's abject wretchedness
Mortal to body and the heaven-born mind;
That they who want are not too great a weight
For those who can relieve; here may the heart
Breathe in the air of fellow-suffering
Dreadless, as in a kind of fresher breeze
Of her own native element, the hand 370
Be ready and unwearied without plea,
From tasks too frequent or beyond its power,
For languor or indifference or despair.
And as these lofty barriers break the force
Of winds, — this deep Vale, as it doth in part
Conceal us from the storm, so here abides
A power and a protection for the mind,
Dispensed indeed to other solitudes
Favoured by noble privilege like this,
Where kindred independence of estate 380
Is prevalent, where he who tills the field,
He, happy man! is master of the field,
And treads the mountains which his Fathers trod.

Not less than halfway up *yon* mountain's side
Behold a dusky spot, a grove of Firs
That seems still smaller than it is; this grove
Is haunted — by what ghost? a gentle spirit

når skam er ophørt med at standse klammeriet
 under en eller anden misbrugt festlighed — lad det være så.
 Jeg kom ikke og drømte om et uforstyrret liv,
 pletfri sæder; født blandt højene,
 også opvokset der, havde jeg ikke brug for en vægt
 til at justere mine håb; tilfreds med det gode, 350
 viger jeg ikke tilbage for det onde i afsky
 eller med umådeholden smerte. Jeg søger efter
 mennesket, broderskabets almindelige skabning,
 kun lidt forskellig fra mennesket andetsteds,
 hvad angår egenkærlighed og misundelse og hævn,
 slet naboskab — synd at det skulle være sådan —
 smiger og falskhed, strid og uret.

Dog er det en gevinst, det er i sandhed
 en vældig gevinst, at arbejderen her bevarer
 sit rosenfarvede ansigt, at han her kun er 360
 kaminens eller den åbne marks tjener,
 en fri mand, derfor sund og usvækket;
 at den yderste armod her er ukendt
 og kulde og sultens usle elendighed,
 dødelig for legemet og det himmelfødte sind;
 at de som mangler, ikke er for stor en byrde
 for dem som kan hjælpe. Her kan hjertet
 ånde uforfærdet i en luft af medliden,
 som i en slags friskere brise
 af sit eget naturlige element, hånden kan* 370
 være parat og utrættelig, uden at der undskyldes med
 for hyppige opgaver, eller at det er hinsides dens magt
 på grund af sløvhed eller ligegyldighed eller fortvivelse.
 Og eftersom disse høje barrierer bryder vindenes kraft,
 denne dybe dal, — idet den delvis
 skjuler os for uvejret, — så bor der her
 en magt og en beskyttelse for ånden,
 som sandelig også findes på andre ensomme steder,
 der ligesom dette er begunstiget med et ædelt privilegium,
 hvor beslægtet uafhængighed af ejendom 380
 er fremherskende, hvor han som dyrker marken,
 han, lykkelige menneske! er markens herre
 og betræder de bjerge, hans far betrødte.

Læg mærke til det dunkle sted, ikke mindre end
 halvvejs oppe af bjergskråning dér, en fyrretræslund
 som synes mindre end den er; denne lund
 er hjemsøgt — af hvilket genfærd? en blid ånd

* sit: hjertets.

HOME AT GRASMERE

Of memory faithful to the call of love;
For, as reports the Dame, whose fire sends up
Yon curling smoke from the grey cot below, 390
The trees (her first-born child being then a babe)
Were planted by her husband and herself,
That ranging o'er the high and houseless ground
Their sheep might neither want (from perilous storm
Of winter, nor from summer's sultry heat)
A friendly covert; "and they knew it well,"
Said she, "for thither as the trees grew up
We to the patient creatures carried food
In times of heavy snow." She then began
In fond obedience to her private thoughts 400
To speak of her dead husband; is there not
An art, a music, and a strain of words
That shall be life, the acknowledged voice of life,
Shall speak of what is done among the fields,
Done truly there, or felt, of solid good
And real evil, yet be sweet withal,
More grateful, more harmonious than the breath,
The idle breath of softest pipe attuned
To pastoral fancies? Is there such a stream
Pure and unsullied flowing from the heart 410
With motions of true dignity and grace?
Or must we seek that stream where Man is not?
Methinks I could repeat in tuneful verse
Delicious as the gentlest breeze that sounds
Through that ærial fir-grove, could preserve
Some portion of its human history
As gathered from the Matron's lips, and tell
Of tears that have been shed at sight of it
And moving dialogues between this Pair,
Who in their prime of wedlock, with joint hands 420
Did plant the grove, now flourishing, while they
No longer flourish, he entirely gone,
She withering in her loneliness. Be this
A task above my skill: the silent mind
Has her own treasures, and I think of these,
Love what I see, and honour humankind.

No, we are not alone, we do not stand,
My sister here misplaced and desolate,
Loving what no one cares for but ourselves;
We shall not scatter through the plains and rocks 430
Of this fair Vale, and o'er its spacious heights,
Unprofitable kindness, bestowed
On objects unaccustomed to the gifts

fra erindringen, trofast mod kærlighedens befaling;
 thi som damen, hvis ild sender den bølgende
 røg op fra den grå hytte nedenunder, beretter, 390
 blev træerne (hendes førstefødte var dengang endnu spæd)
 plantet af hendes mand og hende selv, så deres får,
 da træerne strakte sig hen over den højtliggende og
 hustomme grund, hverken ved farefulde vinterstorme
 eller sommerens trykkende hede
 ville mangle et venligt ly. „Og de vidste det godt,”
 sagde hun, „for derhen, mens træerne voksede op,
 bar vi foder til de tålmodige dyr,
 når det sneede kraftigt.” Så begyndte hun
 i øm lydighed mod sine private tanker 400
 at tale om sin afdøde mand. Findes der ikke
 en kunst, en musik og et ordligt udtryk,
 som vil være livet, livets anerkendte stemme,
 vil tale om hvad, der er gjort blandt markerne,
 i sandhed gjort der, eller følt, af ægte godt
 og virkeligt ondt, dog tillige være indtagende,
 mere taknemmeligt, mere harmonisk end åndedraget,
 det dovne åndedrag hos blide fløjter, stemt
 til hyrdefantasier? Findes der sådan en strøm,
 ren og ubesmudset, der flyder fra hjertet 410
 i sand værdighed og kraft?
 Eller må jeg søge efter den strøm, hvor mennesket ikke er?
 Jeg tænker, jeg måske kunne gendigte i melodiske vers,
 liflige som den blideste brise der lyder
 gennem denne luftige fyrtræslund, — kunne bevare
 en del af dens menneskelige historie,
 som den er samlet i den aldrende kones mund og fortælle
 om tårer, der har været udgydt ved synet af den,
 og om bevægende samtale mellem dette par,
 som i ægteskabets vår med forenede hænder 420
 plantede denne lund, nu i blomst, medens
 de ikke længere blomstrer; han er fuldstændig borte,
 hun er visnende i sin ensomhed. Lad være dette er
 en opgave, der overgår mine evner: det tavse sind
 har sine egne skatte, og jeg tænker på disse,
 elsker hvad jeg ser og ærer menneskeheden.

Nej, vi er ikke alene, vi står ikke her,
 kære søster, forkert anbragt og forladte, mens vi
 elsker, hvad ingen bekymrer sig om undtagen os selv;
 vi skal ikke på disse sletter og fjelde, 430
 i denne skønne dal og over dens rumlige højder
 strø unyttig venlighed, skænket til
 genstande der er uvante med at få følelser

HOME AT GRASMERE

Of feeling, which were cheerless and forlorn
But few weeks past, and would be so again
Were we not here; we do not tend a lamp
Whose lustre we alone participate,
Which shines dependent upon us alone,
Mortal though bright, a dying, dying flame.
Look where we will, some human hand has been 440
Before us with its offering; not a tree
Sprinkles these little pastures, but the same
Hath furnished matter for a thought; perchance
For some one serves as a familiar friend.
Joy spreads, and sorrow spreads; and this whole Vale,
Home of untutored shepherds as it is,
Swarms with sensation, as with gleams of sunshine,
Shadows or breezes, scents or sounds. Nor deem
These feelings, though subservient more than ours
To every day's demand for daily bread, 450
And borrowing more their spirit and their shape
From self-respecting interests; deem them not
Unworthy therefore, and unhallowed — no,
They lift the animal being, do themselves
By nature's kind and ever-present aid
Refine the selfishness from which they spring,
Redeem by love the individual sense
Of anxiousness, with which they are combined.
And thus it is that fitly they become
Associates in the joy of purest minds, 460
They blend therewith congenially: meanwhile
Calmly they breathe their own undying life
Through this their mountain sanctuary; long,
Oh long may it remain inviolate,
Diffusing health and sober cheerfulness,
And giving to the moments as they pass
Their little boons of animating thought
That sweeten labour, make it seen and felt
To be no arbitrary weight imposed,
But a glad function natural to man. 470

Fair proof of this, newcomer though I be,
Already have I gained; the inward frame,
Though slowly opening, opens every day
With process not unlike to that which cheers
A pensive stranger journeying at his leisure
Through some Helvetian Dell; when low-hung mists
Break up and are beginning to recede;
How pleased he is where thin and thinner grows
The veil, or where it parts at once, to spy

som gave, og som var triste og ene
 for kun få uger siden og ville blive sådan igen,
 hvis vi ikke var her; vi passer ikke en lampe,
 hvis skær vi alene tager del i,
 som alene skinner afhængig af os,
 dødelig skønt strålende, en døende, døende flamme.
 Hvor vi end ser hen, har et eller andet menneske været 440
 her før os med sit offer; ikke et træ
 er drysset ud over disse små græsgange, uden at
 det samme har leveret stof til en tanke; måske
 for en eller anden tjener som velkendt ven.
 Glæde spredes og sorg spredes; og denne hele dal,
 hjem for ulærde hyrder som den er,
 myldrer med sanseindtryk, ligesom med glimt af solskin,
 skygger eller briser, lugte eller lyde. Døm ikke
 disse følelser, skønt mere gavnlige
 til hverdagens krav på dagligt brød en vore, 450
 og som i højere grad låner deres ånd og deres form
 fra selvrespekterende interesser; døm dem ikke
 derfor uværdige, og vanhelliget — nej,
 de løfter det animalske liv, forfiner selv,
 ved naturens venlige og altid tilstedeværende hjælp,
 den egoisme, de udspringer af,
 forløser ved kærlighed den personlige fornemmelse
 af utryghed, der binder dem sammen.
 Og således er det, at de bliver passende
 parthaver i de reneste ånders glæde, 460
 de blander sig naturbeslægtet med dem; i mellemtiden
 lever de deres eget udødelige liv
 i denne deres bjerghelligdom; gid den længe,
 oh, længe må forblive ukrænket
 og sprede sundhed og sober munterhed,
 og idet de giver til de forbigående øjeblikke
 deres små gaver af oplivende tanker,
 som forsøder arbejdet, får det til at synes og føles,
 at det ikke er nogen vilkårligt pålagt byrde,
 men en glad bestilling, naturlig for mennesket. 470

Skønt jeg er nyankommen, har jeg allerede
 fået et udmærket bevis på dette. Den indre skal,
 skønt den åbner sig langsomt, åbner sig hver dag
 på en måde ikke ulig den, som opmuntrer
 en tankefuld fremmed, der i ro og mag rejser
 gennem en helvetisk dal, når lavthængende tåger
 spredes og begynder at trække sig tilbage;
 hvor glad er han ikke, når sløret bliver tyndere og tyndere,
 eller der hvor det straks skilles ad, at få øje på

HOME AT GRASMERE

The dark pines thrusting forth their spiky heads; 480
To watch the spreading lawns with cattle grazed;
Then to be greeted by the scattered huts
As they shine out; and *see* the streams whose murmur
Had soothed his ear while 'they' were hidden; how pleased
To have about him which way e'er he goes
Something on every side concealed from view,
In every quarter something visible,
Half seen or wholly, lost and found again,
Alternate progress and impediment,
And yet a growing prospect in the main. 490

Such pleasure now is mine, albeit forced,
Herein less happy than the Traveller,
To cast from time to time a painful look
Upon unwelcome things which unawares
Reveal themselves; not therefore is my heart
Depressed, nor does it fear what is to come;
But confident, enriched at every glance.
The more I see the more delight my mind
Receives, or by reflection can create.
Truth justifies herself, and as she dwells 500
With Hope, who would not follow where she leads?

Nor let me pass unheeded other loves
Where no fear is, and humbler sympathies.
Already hath sprung up within my heart
A liking for the small grey horse that bears
The paralytic man, and for the brute
In Scripture sanctified — the patient brute
On which the cripple, in the quarry maimed,
Rides to and fro: I know them and their ways.
The famous sheep-dog, first in all the vale, 510
Though yet to me a stranger, will not be
A stranger long; nor will the blind man's guide,
Meek and neglected thing, of no renown!
Soon will peep forth the primrose; ere it fades
Friends shall I have at dawn, blackbird and thrush
To rouse me, and a hundred warblers more!
And if those Eagles to their ancient hold
Return, Helvellyn's Eagles! with the Pair
From my own door I shall be free to claim
Acquaintance, as they sweep from cloud to cloud. 520
The owl that gives the name to Owlet-Crag
Have I heard whooping, and he soon will be

de mørke fyrretræer, der stikker deres spidse kroner frem; 480
 at iagttage de udbredte enge med græssende kvæg;
 så at blive hilst af de spredte oplyste hytter;
 og at se vandløbene, hvis pludren har
 lindret hans øre, mens de var skjulte. Hvor skønt er det
 ikke for ham, hvilken vej han end går, at have noget
 omkring sig, der dækker for udsynet på begge sider,
 noget at betragte alle steder, noget
 halvt eller helt set, noget mistet og fundet igen,
 skiftevis at komme fremad og blive forhindret,
 og dog i det store og hele med et voksende udsyn. 490

Sådan fornøjelse er nu min, endskønt tvunget,
 – og heri mindre lykkelig end den rejsende –
 til fra tid til anden at kaste et smertefuldt blik
 på uvelkomne ting, som uforvarende
 afsløre sig selv; ikke derfor er mit sind
 nedtrykt, jeg frygter heller ikke, hvad der kommer,
 men er tillidsfuld, beriget ved hvert eneste blik.
 Des mere jeg ser des mere fryd modtager
 min ånd eller kan skabe ved eftertanke.
 Sandheden retfærdiggør sig selv, og da den bor sammen med 500
 håbet, hvem da ikke ville følge med derhen, hvor den fører?

Lad mig heller ikke overse de andre elskelige ting,
 hvor der findes ydmygere sympatier og ingen frygt.
 Inde i mit hjerte er der allerede opstået
 en svaghed for den lille grå hest, der bær
 den lamme mand, og for dyret
 der er helliggjort i skriften – det tålmodige dyr
 som krøblingen, lemlæstet i stenbruddet, rider frem
 og tilbage på. Jeg kender dem og deres færden.
 Den berømte fårehund, dalenes bedste, 510
 skønt endnu en fremmed for mig, vil ikke længe
 være en fremmed, ej ikke vil den blinde mands fører,
 et unavnkundigt forsagt og overset væsen!
 Primulaen vil snart titte frem; før den visner,
 skal jeg have fået venner, solsorten og drosselen
 og hundrede sangfugle mere til at vække mig ved daggry!
 og hvis hine ørne, Helvellyns ørne, vender *
 tilbage til deres gamle leje, vil det stå mig
 frit for at påstå, at dette par er mine bekendte,
 mens de sejler fra sky til sky. 520
 Uglen, som har givet navn til Uglefjeldet
 har jeg hørt skrig, og han vil snart blive

* Helvellyn: en bjergtop 12 km nord for Grasmere, den højeste bjergtop i området, 950 m høj.

HOME AT GRASMERE

A chosen one of my regards. See there
The heifer in yon little croft belongs
To one who holds it dear; with duteous care
She reared it, and in speaking of her charge
I heard her scatter some endearing words
Domestic, and in spirit motherly,
She being herself a mother, happy Beast
If the caresses of a human voice 530
Can make it so, and care of human hands.

And ye as happy under Nature's care,
Strangers to me and all men, or at least
Strangers to all particular amity,
All intercourse of knowledge or of love
That parts the individual from his kind.
Whether in large communities ye keep
From year to year, not shunning man's abode,
A settled residence, or be from far 540
Wild creatures, and of many homes, that come
The gift of winds, and whom the winds again
Take from us at your pleasure; yet shall ye
Not want for this your own subordinate place
In my affections. Witness the delight
With which erewhile I saw that multitude
Wheel through the sky, and see them now at rest,
Yet not at rest upon the glassy lake:
They *cannot* rest — they gambol like young whelps;
Active as lambs, and overcome with joy,
They try all frolic motions; flutter, plunge, 550
And beat the passive water with their wings.
Too distant are they for plain view, but lo!
Those little fountains, sparkling in the sun,
Betray their occupation, rising up
First one and then another silver spout,
As one or other takes the fit of glee,
Fountains and spouts, yet somewhat in the guise
Of plaything fireworks, that on festal nights
Sparkle about the feet of wanton boys.
— How vast the compass of this theatre, 560
Yet nothing to be seen but lovely pomp
And silent majesty; the birch-tree woods
Are hung with thousand thousand diamond drops
Of melted hoar-frost, every tiny knot
In the bare twigs, each little budding-place
Cased with its several beads; what myriads there

en af mine blikkes udsøgte. Se kvien dér
 på hint lille vænge, den tilhører en,
 som holder af den; med pligtro omsorg har
 hun opfostret den, og nu vi taler om hendes plejebarn,
 hørte jeg hende engang lade nogle kærlige ord falde,
 huslige og i en moderlig ånd,
 eftersom hun selv var mor; et lykkeligt dyr,
 hvis en menneskerøsts kærtegn og 530
 menneskehænders omsorg kan gøre det sådan.

Og under naturens omsorg er I ligeså lykkelige,*
 fremmede for mig og alle mennesker eller i det mindste
 fremmede for al særligt venskab, al omgang
 med hensyn til den viden eller den kærlighed,
 som adskiller individet fra arten.
 Hvad enten I fra år til år, uden at sky
 menneskets bolig, har et fast tilholdssted
 i store fællesskaber eller er vilde skabninger,
 der kommer langt borte fra og fra mange hjem 540
 som vindenes gave, og som vindene atter
 tager fra os, som det behager jer; så skal I dog
 ikke for dette, mangle jeres egen underordnede plads
 i min hengivenhed. Lad den fryd, hvormed jeg
 for nogen tid siden iagttog denne store skare
 svinge gennem luften, og nu ser dem i hvile
 og dog ikke i hvile på den spejlblanke sø, være mit vidne.
 De *kan ikke* hvile — de springer omkring som unge hvalpe;
 energiske som lam og overvældet af glæde
 prøver de alle gale streger, flagrer, styrtdykker, 550
 og slår det rolige vand med deres vinger.
 De er for langt borte til at kunne skelnes tydeligt,
 men se! de små springvand der, glitrende i solen,
 røber hvad de gør, idet de løfter,
 først et så et andet sølvskinnende sprøjt,
 da en eller anden får et glædesanfald,
 springvand og sprøjt, dog til dels forklædt som
 legetøjsfyrværkeri, der på festivalsnætter
 hvisler omkring kåde drenges fødder.
 — Hvor omfanget af dette skuespil er uhyre, 560
 og dog kan man ikke se andet en bedårende pragt
 og stille majestæt; birketræsskove er behængt
 med tusinder og atter tusinder diamantdråber
 af smeltet rimfrost, enhver lille knude
 på de nøgne kviste, hver lille knop er
 overtrukket af sin egen perle; hvilke myriader

* I: fuglene ved søen.

HOME AT GRASMERE

Upon one tree, while all the distant grove
That rises to the summit of the steep
Shows like a mountain built of silver light:
See yonder the same pageant, and again 570
Behold the universal imagery
Inverted, all its sun-bright features touched
As with the varnish, and the gloss of dreams.
Dreamlike the blending also of the whole
Harmonious landscape; all along the shore
The boundary lost, the line invisible
That parts the image from reality;
And the clear hills, as high as they ascend
Heavenward, so deep piercing the lake below.
Admonished of the days of love to come 580
The raven croaks, and fills the upper air
With a strange sound of genial harmony;
And in and all about that playful band,
Incapable although they be of rest,
And in their fashion very rioters,
There is a stillness, and they seem to make
Calm revelry in that their calm abode.
Them leaving to their joyous hours I pass,
Pass with a thought the life of the whole year
That is to come: the throng of woodland flowers 590
And lilies that will dance upon the waves.

Say boldly then that solitude is not
Where these things are: he truly is alone,
He of the multitude whose eyes are doomed
To hold a vacant commerce day by day
With Objects wanting life – repelling love;
He by the vast metropolis immured,
Where pity shrinks from unremitting calls,
Where numbers overwhelm humanity,
And neighbourhood serves rather to divide 600
Than to unite. What sighs more deep than his,
Whose nobler will hath long been sacrificed;
Who must inhabit under a black sky
A city, where, if indifference to disgust
Yield not to scorn or sorrow, living men
Are oftentimes to their fellow-men no more
Than to the forest Hermit are the leaves
That hang aloft in myriads, nay, far less,
For they protect his walk from sun and shower,
Swell his devotion with their voice in storms 610
And whisper while the stars twinkle among them
His lullaby. From crowded streets remote,

HJEMME I GRASMERE

dér på et træ, medens hele den fjerne lund
der hæver sig til den stejle skrænts tinde,
ser ud som et bjerg bygget af sølvglinsende lys.
Se derhenne det samme pragtoptog, 570
og betragt igen det samme billede omvendt,
alle dets solbeskinnede træk berørt
som med drømmes fernis og glans.
Drømmeagtig er også blandingen af hele det
harmoniske landskab; langs hele bredden
er grænsen borte, den usynlige linje
som skiller billedet fra virkeligheden;
og de klart synlige høje, ligeså højt de stiger mod himlen,
ligeså dybt gennemtrænger de søen nedenunder.
Påmindet om de kommende kærlighedsdage 580
skriger raven hæst og fylder den øvre luft
med en sælsom lyd af naturlig harmoni;
og i og hele vejen rundt om denne legesyge flok,
skønt de er ude af stand til at holde hvil
og på deres vis er rene spetakelmagere,
hersker der en stilhed, og de synes
at svire roligt i deres rolige bolig.
Jeg overlader dem til deres fornøjelser og går videre,
gennemgår i tankerne livet i hele det
kommende år: vrimlen af skovblomster 590
og liljer, som vil danse på bølgerne.

Vær så dristigt og sig, at der ikke findes ensomhed,
hvor disse ting er. Han er sandelig alene,
ham fra mængden, hvis øjne er dømt
til dag efter dag tomt at have samkvem med
genstande, der mangler liv – idet de afviser kærlighed;
han, indespærret i den store hovedstad
hvor medynk viger for en uophørlige kalden,
hvor antal overvælder det at være menneskelig,
og naboer snarere tjener til at adskille end 600
til at forene. Hvilke sukke er dybere end hans,
hvis ædlere vilje længe har været ofret;
som må arve, under en sort himmel,
en by hvor – hvis ligegyldighed over for lede
ikke viger for foragt eller sorg – mennesker ofte
ikke er mere for deres medmennesker, end de
højthængende myriader af blade er
for skoveremitten, ja, langt mindre,
thi de beskytter hans gang for sol og regn, får hans
gudsfrygt til at vokse ved deres røst i stormvejr 610
og hvisker, mens stjernerne tindrer mellem dem,
hans vuggeviser. Fjernt fra overfyldte gader

HOME AT GRASMERE

Far from the living and dead wilderness
Of the thronged world, Society is here
A true community – a genuine frame
Of many into one incorporate.
That must be looked for here: paternal sway,
One household, under God, for high and low,
One family and one mansion; to themselves
Appropriate, and divided from the world, 620
As if it were a cave, a multitude
Human and brute, possessors undisturbed
Of this Recess, their legislative Hall,
Their Temple, and their glorious Dwelling-place.

Dismissing therefore all Arcadian dreams,
All golden fancies of the golden age,
The bright array of shadowy thoughts from times
That were before all time, or are to be
Ere time expire, the pageantry that stirs
Or will be stirring, when our eyes are fixed 630
On lovely objects, and we wish to part
With all remembrance of a jarring world,
– Take we at once this one sufficient hope,
What need of more? that we shall neither droop
Nor pine for want of pleasure in the life
Scattered about us, nor through want of aught
That keeps in health the insatiable mind.
– That we shall have for knowledge and for love
Abundance, and that, feeling as we do
How goodly, how exceeding fair, how pure 640
From all reproach is yon ethereal vault,
And this deep Vale, its earthly counterpart,
By which and under which we are enclosed
To breathe in peace; we shall moreover find
(If sound, and what we ought to be ourselves,
If rightly we observe and justly weigh)
The inmates not unworthy of their home,
The Dwellers of their Dwelling.

And if this
Were otherwise, we have within ourselves
Enough to fill the present day with joy, 650
And overspread the future years with hope,
Our beautiful and quiet home, enriched
Already with a stranger whom we love
Deeply, a stranger of our Father's house,
A never-resting Pilgrim of the Sea,

fjernt fra den trængselsfyldte verdens levende og
døde ødemark, er samfundet her
et sandt fællesskab – en bygning
af mange føjet sammen til én.

Den slags må man søge efter her: et faderligt styre,
én husstand, under Gud, for høj og lav,
en familie og et hus; passende for
dem selv og adskilt fra verden, 620
som om det var en hule, en stor mængde
mennesker og dyr, uforstyrrede besiddere
af denne afkrog, deres lovgivende hal,
deres tempel og deres herlige bosted.

Idet jeg derfor afskediger alle arkadiske drømme,
alle gyldne fantasier om den gyldne tidsalder,
den strålende række af skyggeagtige tanker
fra tider før al tid, eller som vil være til
førend tiden forgår, optøget som bevæger sig
og vil bevæge sig, når vore øjne er fæstnet 630
på dejlige genstande, og vi ønsker at skilles
fra al erindring om en skurrende verden,

– lad da os straks gribe dette ene tilstrækkelige håb,
hvad mere behøves? nemlig at vi hverken skal vansmægte
eller hentæres af mangel på glæder i det liv,
som er omkring os, eller af knaphed på noget,
som holder det umættelige sind rask;
– at vi skal have viden og kærlighed til overflod,
og opleve, da vi føler, som vi gør, hvor fortræffelig
hvor overordentlig skøn, hvor ren 640
for al dadel denne himmelske hvælving er
og denne dybe dal, dens jordiske modstykke,
af hvilken og under hvilken, vi er indesluttet
for at leve i fred; vi skal yderligere finde indvånere
(hvis ufordærvede, og hvad vi selv bør være,
hvis vi iagttager rigtigt og afvejer retfærdigt),
der ikke er uværdige til deres hjem,
boligens beboere.

Og hvis dette
var anderledes, så har vi nok inde i os selv
til at fylde dagen i dag med glæde 650
og udbrede håb over de fremtidige år,
vort smukke og stille hjem, allerede
beriget med en fremmed, som vi elsker
dybt, en fremmed fra vor fars hus,*
en havets aldrig hvilende pilgrim,

* Wordsworths yngre bror John Wordsworth (1772-1805).

HOME AT GRASMERE

Who finds at last an hour to his content
Beneath our roof. And others whom we love
Will seek us also, Sisters of our hearts,
And One, like them, a Brother of our hearts,
Philosopher and poet, in whose sight 660
These mountains will rejoice with open joy.
— Such is our wealth! O Vale of Peace we are
And must be, with God's will, a happy Band.

Yet 'tis not to enjoy that we exist,
For that end only; something must be done:
I must not walk in unreproved delight
These narrow bounds, and think of nothing more,
No duty that looks further, and no care.
Each Being has *his* office, lowly some
And common, yet all worthy if fulfilled 670
With zeal, acknowledgment that with the gift
Keeps pace a harvest answering to the seed.
Of ill-advised ambition and of pride
I would stand clear, but yet to me I feel
That an internal brightness is vouchsafed
That must not die, that must not pass away.
Why does this inward lustre fondly seek
And gladly blend with outward fellowship?
Why do *they* shine around me whom I love?
Why do they teach me, whom I thus revere? 680
Strange question, yet it answers not itself.
That humble Roof embowered among the trees,
That calm fire-side, it is not even in them,
Blest as they are, to furnish a reply
That satisfies and ends in perfect rest.
Possessions have I that are solely mine,
Something within which yet is shared by none,
Not even the nearest to me and most dear,
Something which power and effort may impart,
I would impart it, I would spread it wide, 690
Immortal in the world which is to come.
Forgive me if I add another claim
And would not wholly perish even in this,
Lie down and be forgotten in the dust,
I and the modest Partners of my days
Making a silent company in death;
Love, knowledge, all my manifold delights,
All buried with me without monument
Or profit unto any but ourselves.

som omsider under vort tag finder
 tilfredse stunder. Og andre som vi elsker
 vil også søge os, vore hjerters søstre,*
 og én, lig dem, vore hjerters bror,
 filosof og digter, under hvis blik 660
 disse bjerge vil juble i åben glæde.
 — Således er vor rigdom. Oh Fredens Dal, vi er
 og må være, med Guds vilje, en lykkelig flok!

Men det er ikke for at more os, at vi er til,
 med dette mål kun for øje; noget må gøres.
 Jeg må ikke vandre i ubebrejdet fryd inden for
 disse snævre grænser og ikke tænke på andet,
 ingen pligt som ser længere og ingen bekymring.
 Hvert levende væsen har *sit* hverv, nogle simple
 og almindelige, dog alle værdifulde, hvis udført 670
 med iver, en erkendelse af at en høst, svarende
 til sæden, holder trit med gaven.

Jeg ville holde mig fri af uklog
 ærgerrighed og af stolthed; dog føler jeg,
 at en indvendig klarhed er forundt mig,
 som ikke må dø, som ikke må forsvinde.
 Hvorfor søger dette indre skær kærligt,
 og blander sig gladeligt med, et ydre fællesskab?
 Hvorfor skinner *de* omkring mig, som jeg elsker?
 Hvorfor belærer de mig, som jeg ærer således? 680
 Ejendommelige spørgsmål, dog de besvarer ikke sig selv.

Dette ydmyge løvtag mellem træerne,
 denne fredfyldte kamin, end ikke de,
 velsignet som de er, kan levere et svar,
 som tilfredsstillter og ender i fuldkommen hvile.
 Jeg besidder ting som helt og aldeles er mine,
 noget indeni, der ikke er delt med andre,
 end ikke mine nærmeste og mest kære, noget som,
 hvis kraft og anstrengelse kunne give det videre,
 jeg vil give det videre, jeg ville udbrede det milevidt,
 udødeligt i den kommende verden, 690
 Tilgiv mig, hvis jeg tilføjer endnu et krav, nemlig
 at jeg selv i dette ikke skal gå helt til grunde,
 ikke skal ligge i støvet og blive glemt,
 således at jeg og min tids beskedne partnere
 vil udgøre et tavst selskab i døden;
 kærlighed, viden og alle mine mangfoldige glæder
 alt begravet med mig uden et gravmæle
 eller kun til gavn for os selv.

* Det drejer sig om søstrene Mary og Sara Hutchinson og om Coleridge.

HOME AT GRASMERE

It must not be, if I, divinely taught, 700
Be privileged to speak as I have felt
Of what in man is human or divine.

While yet an innocent little-one, with a heart
That doubtless wanted not its tender moods,
I breathed (for this I better recollect)
Among wild appetites and blind desires,
Motions of savage instinct my delight
And exaltation. Nothing at that time
So welcome, no temptation half so dear
As that which urged me to a daring feat, 710
Deep pools, tall trees, black chasms, and dizzy crags,
And tottering towers: I loved to stand and read
Their looks forbidding, read and disobey,
Sometimes in act and evermore in thought.

With impulses, that scarcely were by these
Surpassed in strength, I heard of danger met
Or sought with courage; enterprise forlorn
By one, sole keeper of his own intent,
Or by a resolute few, who for the sake
Of glory fronted multitudes in arms. 720

Yea, to this hour I cannot read a Tale
Of two brave vessels matched in deadly fight,
And fighting to the death, but I am pleased
More than a wise man ought to be; I wish,
Fret, burn, and struggle, and in soul am there;
But me hath Nature tamed, and bade to seek
For other agitations, or be calm;
Hath dealt with me as with a turbulent stream,
Some nursling of the mountains which she leads
Through quiet meadows, after he has learnt 730
His strength, and had his triumph and his joy,
His desperate course of tumult and of glee.

That which in stealth by Nature was performed
Hath Reason sanctioned: her deliberate Voice
Hath said; be mild, and cleave to gentle things,
Thy glory and thy happiness be there.
Nor fear, though thou confide in me, a want
Of aspirations that have been — of foes
To wrestle with, and victory to complete,
Bounds to be leapt, darkness to be explored; 740
All that inflamed thy infant heart, the love,
The longing, the contempt, the undaunted quest,
All shall survive, though changed their office, all
Shall live — it is not in their power to die.

Det må ikke ske, hvis jeg, guddommeligt belært, 700
er privilegeret til, sådan som jeg har følt, at tale om hvad
der i mennesket er menneskeligt og guddommeligt.

Medens endnu et lille uskyldigt barn, et hjerte
som utvivlsomt ikke manglede sine sarte stemninger,
indåndede jeg (for dette husker jeg bedre)
blandt vilde lyster og blinde ønsker,
utæmmede instinkters rørelser, min fryd
og min begejstring. Intet på den tid var
så velkomment, ingen fristelse halvt så kær
som den, der drev mig til en vovelig dåd. 710

Dybe damme, høje træer, sorte afgrunde og svimlende
fjelde. Jeg elskede at se på dem, at stå og læse
deres afskrækkende træk, læse og undlade at adlyde,
nogle gange i handling og altid i tanke.
Med tilskyndelser, som næppe blev overgået af disse
i styrke, hørte jeg om fare, modigt truffet
eller søgt; et fortvivlet foretagende
af en, der var ene vogter sin egen hensigt,
eller af beslutsomme få, som for hæderens skyld
gjorde front mod bevæbnede mængder. 720

Selv i dag kan jeg ikke læse en fortælling
om to tapre skibe i dødelig kamp, og som
kæmper til døden, uden at det fornøjer mig, og det
mere end en viis mand burde være; jeg ønsker,
bekymrer mig, brænder og kæmper, og i sjælen er jeg dér;
men mig har naturen tæmmet og bedt om at lede
efter andre sindsbevægelser eller være rolig;
har handlet med mig, som med en oprørt strøm,
et eller andet bjergenes plejebarn, hun fører
gennem uforstyrrede enge, efter det har lært 730
sin styrke og haft sin triumf og sin glæde,
sit tumlens og lystighedens dumdristige løb.

Det som naturen har udført skjult,
har fornuften billiget. Hendes velovervejede stemme
har sagt: „Vær mild og elsk alle blide ting;
deri er din storhed og din lykke.
Frygt heller ikke, skønt du stoler på mig, at mangle
ting at efterstræbe, som før har eksisteret — fjender
at brydes med og sejre at fuldende,
grænser at springe over og mørke at udforske; 740
alt der opflammede dit barnehjerte, kærligheden,
længslen, foragten, den uforfærdede søgen,
alt skal overleve, skønt deres hverv er forandret,
alt skal leve — det er ikke i deres magt at dø.”

HOME AT GRASMERE

Then farewell to the Warrior's Schemes, farewell
The forwardness of soul which looks that way
Upon a less incitement than the cause
Of Liberty endangered, and farewell
That other hope, long mine, the hope to fill
The heroic trumpet with the Muse's breath! 750
Yet in this peaceful Vale we will not spend
Unheard-of days, though loving peaceful thought,
A voice shall speak, and what will be the theme?

“On Man, on Nature, and on Human Life,
Musing in solitude, I oft perceive
Fair trains of imagery before me rise,
Accompanied by feelings of delight
Pure, or with no unpleasing sadness mixed;
And I am conscious of affecting thoughts
And dear remembrances, whose presence soothes 760
Or elevates the Mind, intent to weigh
The good and evil of our mortal state.
— To these emotions, whencesoe'er they come,
Whether from breath of outward circumstance,
Or from the Soul — an impulse to herself —
I would give utterance in numerous verse.
Of Truth, of Grandeur, Beauty, Love, and Hope,
And melancholy Fear subdued by Faith;
Of blessed consolations in distress;
Of moral strength, and intellectual Power; 770
Of joy in widest commonalty spread;
Of the individual Mind that keeps her own
Inviolate retirement, subject there
To Conscience only, and the law supreme
Of that Intelligence which governs all —
I sing; — ‘fit audience let me find though few!’”

So prayed, more gaining than he asked, the Bard —
In holiest mood. Urania, I shall need
Thy guidance, or a greater Muse, if such
Descend to earth or dwell in highest heaven! 780
For I must tread on shadowy ground, must sink
Deep — and, aloft ascending, breathe in worlds
To which the heaven of heavens is but a veil.
All strength — all terror, single or in bands,
That ever was put forth in personal form —
Jehovah — with his thunder, and the choir

Så farvel til krigerens bedrifter, farvel til den
 vilterhed, der får sjælen til at se den vej
 af mindre grunde end den,
 at friheden er i fare, og farvel til
 det andet og længe nærede håb om at fylde
 heltetrompeten med musens åndedrag! 750
 Dog i denne fredfyldte dal vil vi ikke tilbringe
 uberømte dage, skønt vi elsker fredfulde tanker;
 en røst skal tale, og hvad skal emnet være?

„Om mennesket, om naturen og om menneskelivet,
 idet jeg grubler over dette i ensomhed, ser jeg ofte herlige
 rækker af billeder stige op foran mine øjne,
 ledsaget af rene frydefulde følelser og
 uden at være blandet med ubehagelig tristhed;
 og jeg er bevidst om bevægende tanker 760
 og dyrebare erindringer, hvis tilstedeværelse mildner
 eller opløfter sindet, opsat på at veje
 det gode og onde i vor jordiske tilstand.
 — Disse følelser, hvor end de kommer fra,
 enten fra livets ydre omstændigheder
 eller fra sjælen — af egen tilskyndelse —
 vil jeg give mæle i metriske vers.
 Om sandhed, om storhed, skønhed, kærlighed og håb
 og tungsindig angst undertrykt af troen,
 om velsignet trøst i nøden;
 om moralsk styrke og åndelig kraft, 770
 om glæde spredt i videste almindelighed;
 om det individuelle sind som beholder sin egen
 ukrænkede tilbagetrækkethed, der kun er undersåt
 for samvittigheden og den øverste lov
 hos den intelligens der styrer alt — synger jeg:
 ’lad mig finde passende tilhørere, skønt de måtte være få!’*

Således bad barden i den helligste stemning og
 opnåede mere end han bad om. Urania, jeg vil få brug†
 for din vejledning, eller en større muse, hvis en sådan
 nedstiger til jorden eller bor i den højeste himmel. 780
 For jeg må træde på skyggefuld jord, må synke
 dybt — og ved at stige højt op, ånde i verdener,
 hvor himlen eller himlene kun er et slør.
 Al styrke — al skræk, enkeltvis eller i flok,
 som nogensinde er fremstillet i en personlig skikkelse —
 Jehovah — med hans torden og koret

* barden: John Milton, citatet i linjen ovenfor er fra *Paradise Lost*, 7; 31.

† Urania: astronomiens muse som Milton netop påkalder i sit digt.

HOME AT GRASMERE

Of shouting Angels, and the empyreal thrones —
I pass them unalarmed. Not Chaos, not
The darkest pit of lowest Erebus,
Nor aught of blinder vacancy, scooped out 790
By help of dreams — can breed such fear and awe
As fall upon us often when we look
Into our Minds, into the Mind of Man —
My haunt, and the main region of my song
— Beauty — a living Presence of the earth,
Surpassing the most fair ideal Forms
Which craft of delicate Spirits hath composed
From earth's materials — waits upon my steps;
Pitches her tents before me as I move,
An hourly neighbour. Paradise, and groves 800
Elysian, Fortunate Fields — like those of old
Sought in the Atlantic Main—why should they be
A history only of departed things,
Or a mere fiction of what never was?
For the discerning intellect of Man,
When wedded to this goodly universe
In love and holy passion, shall find these
A simple produce of the common day.
— I, long before the blissful hour arrives,
Would chant, in lonely peace, the spousal verse 810
Of this great consummation: — and, by words
Which speak of nothing more than what we are,
Would I arouse the sensual from their sleep
Of Death, and win the vacant and the vain
To noble raptures; while my voice proclaims
How exquisitely the individual Mind
(And the progressive powers perhaps no less
Of the whole species) to the external World
Is fitted: — and how exquisitely, too —
Theme this but little heard of among men — 820
The external World is fitted to the Mind;
And the creation (by no lower name
Can it be called) which they with blended might
Accomplish: — this is our high argument.
— Such grateful haunts foregoing, if I oft
Must turn elsewhere — to travel near the tribes
And fellowships of men, and see ill sights
Of madding passions mutually inflamed;
Must hear Humanity in fields and groves 830
Pipe solitary anguish; or must hang
Brooding above the fierce confederate storm

af råbende engle og ildhimlens troner –
forbigår jeg med sindsro. Ikke kaos, ikke
den mørkeste skakt af det laveste Erebos,*
heller ikke noget af blindere tomhed, udhulet 790
ved hjælp af drømme – kan fostre sådan angst og ærefrygt,
som ofte falder på os, når vi ser
ind i vore sind, ind i menneskets sind –
mit tilholdssted og min sangs vigtigste domæne.
– Skønhed – en levende Tilstedeværelse på jorden,
der overgår de smukkeste ideelle former,
som de fine ånders kunst har skabt
af denne jords materialer – ledsager mine skridt,
slår sine telte op foran mig, hvor jeg end bevæger mig hen,
en idelig nabo. Paradis og elysiske lunde, 800
lykkelige marker – lig dem i gamle dage
søgt i Atlanterhavet – hvorfor skulle de være
en historie om kun døde ting eller
ren fiktion om hvad, der aldrig har været til?
Thi menneskets skelnende intellekt,
når viet til dette pragtfulde univers
i kærlighed og hellig lidenskab, skal opdage
at disse er hverdagens enkle frembringelser.
– Jeg, længe før den livsalige time kommer,
vil i ensom fred synge de ægteskabelige vers 810
om denne store fuldbyrdelse; – og med ord
som ikke taler om andet, end hvad vi er,
vil jeg vække de sanselige af deres
dødssøvn og vinde de tankeløse og forfængelige
til ædle henrykkelser; medens min stemme forkynder
hvor fortræffeligt det individuelle sind
(og måske ikke mindre hele artens fremadskridende
kræfter) er tilpasset den ydre verden; –
og hvor fortræffeligt også –
dette emne kun lidet hørt blandt mennesker – 820
den ydre verden er tilpasset sindet;
forkynder den skabelse (intet lavere navn kan
man kalde det) som de gennemfører med
sammenblandet styrke: – dette er vort store tema.
– Idet jeg forlader sådanne behagelige tilflugtssteder,
når jeg ofte må vende mig andre steder hen – for at rejse
nær menneskers slægter og fællesskaber og se onde syn
af sindsforstyrrende lidenskaber, gensidigt opflammet
af hinanden, må høre menneskene på marker
og i lunde fløjte ensom kval; eller må hænge 830
rugende over sorgens voldsomme

* Erebos: et sted fuld af mørke mellem jorden og Hades.

HOME AT GRASMERE

Of sorrow, barricadoed evermore
Within the walls of cities — may these sounds
Have their authentic comment; that even these
Hearing, I be not downcast or forlorn! —
Descend, prophetic Spirit! that inspir'st
The human Soul of universal earth,
Dreaming on things to come; and dost possess
A metropolitan temple in the hearts
Of mighty Poets: upon me bestow 840
A gift of genuine insight; that my Song
With star-like virtue in its place may shine,
Shedding benignant influence, and secure
Itself from all malevolent effect
Of those mutations that extend their sway
Throughout the nether sphere! — And if with this
I mix more lowly matter; with the thing
Contemplated, describe the Mind and Man
Contemplating; and who, and what he was —
The transitory Being that beheld 850
This Vision; — when and where, and how he lived;
Be not this labour useless. If such theme
May sort with highest objects, then — dread Power!
Whose gracious favour is the primal source
Of all illumination — may my Life
Express the image of a better time,
More wise desires, and simpler manners; — nurse
My Heart in genuine freedom: — all pure thoughts
Be with me; so shall thy unfailing love
Guide, and support, and cheer me to the end!" 860

HJEMME I GRASMERE

forenende strøm, stedse forskanset
inden for byens mure — så kan disse lyde
være pålidelige kommentarer, så jeg, selv når jeg
hører disse, hverken bliver nedstået eller fortabt!
Kom du profetiske ånd, som inspirerer
hele jordens menneskesjæl,
drømmende om kommende ting, og
som ejer et hovedtempel i de mægtige
digteres hjerter. Skænk mig 840
den ægte indsigts gave, så min sang
med stjerneagtig kraft kan skinne fra sin plads,
idet den kaster velgørende indflydelse og sikre
den selv mod al ond påvirkning
fra de forandringer, som udstrækker deres
herredømme gennem hele den nedre sfære! — og hvis jeg
blander mere simple ting med dette; med de ting
der er overvejet, beskriver sindet og mennesket,
mens han overvejer; og hvem og hvad han var —
det flygtige væsen som skuede denne vision; 850
når og hvor og hvordan han levede; —
da lad ikke dette arbejde være unyttigt. Hvis et sådant emne
kan harmonere med de højeste ting, så — frygtede Magt!
hvis nådige velvilje er den oprindelige kilde
til al oplysning — kan mit liv måske
udtrykke en bedre tids billede,
mere vise ønsker og enklere levemåder; — pleje
mit hjerte i ægte frihed: — lad alle rene tanker
være med mig; så skal din uudtømmelige kærlighed
lede og opretholde og opmuntre mig til det sidste!* 860

* Hele dette afsnit ll. 754-860: "Om mennesket ..." er en programerklæring for hele digtet *The Recluse/Eneboeren* og blev senere flyttet som 'Prospectus' to *The Excursion* — 'program' for Udflugten —, da digtet *Home at Grasmere* aldrig blev udgivet af Wordsworth selv.

THE EXCURSION

To the right honourable William, Earl of Lonsdale, K. G.
&c. &c.

Oft, through thy fair domains, illustrious Peer!
In youth I roamed, on youthful pleasures bent;
And mused in rocky cell or sylvan tent,
Beside swift-flowing Lowther's current clear.
—Now by thy care befriended, I appear
Before thee, LONSDALE, and this Work present,
A token (may it prove a monument!)
Of high respect and gratitude sincere.
Gladly would I have waited till my task
Had reached its close; but Life is insecure,
And Hope full oft fallacious as a dream:
Therefore, for what is here produced I ask
Thy favour; trusting that thou wilt not deem
The Offering, though imperfect, premature.

William Wordsworth.

*Rydal Mount, Westmorland,
July 29, 1814.*

Preface

The Title-page announces that this is only a Portion of a Poem; and the Reader must be here apprized that it belongs to the second part of a long and laborious Work, which is to consist of three parts. — The Author will candidly acknowledge that, if the first of these had been completed, and in such a manner as to satisfy his own mind, he should have preferred the natural order of publication, and have given that to the World first; but, as the second division of the Work was designed to refer more to passing events, and to an existing state of things, than the others were meant to do, more continuous exertion was naturally bestowed upon it, and greater progress made here than in the rest of the Poem; and as this part does not depend upon the preceding, to a degree which will materially injure its own peculiar interest, the Author, complying with the earnest entreaties of some valued Friends, presents the following Pages to the Public.

It may be proper to state whence the Poem, of which The Excursion is a part, derives its Title of THE RECLUSE. — Several years ago, when the Author retired to his native Mountains, with the hope of being enabled to construct a literary Work that might live, it was a reasonable thing that he should take a review of his own Mind, and examine how far Nature and Education had qualified him for

UDFLUGTEN

Til den højvelbårne William, Jarl af Lonsdale, K. G.,
etc., etc.

Ofte, på dine skønne jorde, navnkundige Pair!
strefede jeg om i min ungdom, optaget af ungdommelige
glæder; og grublede i klippeceller og silvestriske telte,
ved hastigt-flydende Lowthers klare strøm.
— Nu, begunstiget af din omsorg, viser jeg mig
for dig, LONSDALE, og med dette foreliggende arbejde,
et tegn (gid det må blive et mindesmærke)
på stor respekt og oprigtig taknemmelighed.
Gladeligt ville jeg have ventet til mit hverv
var afsluttet; men livet er usikkert
og håbet meget ofte bedragerisk som en drøm:
derfor, for det der her er frembragt, beder jeg
om din bevågenhed; da jeg stoler på at du ikke vil anse
gaven, skønt ufuldkommen, for at være forhastet.

William Wordsworth

Rydal Mount, Westmoreland,
29. juli, 1814.

Forord til udgaven 1814

Titelsiden bekendtgør, at dette kun er en del af et digt; og læseren må her underrettes om, at det er anden del af et langt og møjsommeligt arbejde, som vil bestå af tre dele. — Forfatteren vil ærligt indrømme, at hvis den første af disse var blevet færdiggjort og på en sådan måde, at det havde tilfredsstillet ham, ville han have foretrukket at udgive dem i den naturlige orden og have givet denne del til verden først; men da den anden del af værket mere var bestemt til at omhandle tilfældige begivenheder og en tingenes eksisterende tilstand, end de andre var tænkt som, blev mere vedvarende anstrengelse naturligvis skænket denne og større fremgang gjort her end i resten af digtet; og da denne del ikke er afhængig af den foregående i en sådan grad, at det væsentligt vil skade dets egen særlige interesse, forelægger forfatteren, idet han efterkommer nogle skattede venners alvorlige bønner, de følgende sider for publikum.

Det kunne være ret og rimeligt at oplyse om hvorfra digtet, som *Udflugten* er en del af har fået titlen *Eneboeren*. — For adskillige år siden, da forfatteren trak sig tilbage til sine hjemlige bjerge med håbet om at kunne komponere et litterært værk, som ville leve, var det rimeligt, at han skulle tage et overblik over hans eget sind, og undersøge hvor langt natur og uddannelse havde gjort ham egnet til sådan beskæftigelse. Som hjælp til denne forberedelse påtog han sig at

PREFACE

such employment. As subsidiary to this preparation, he undertook to record, in Verse, the origin and progress of his own powers, as far as he was acquainted with them. That Work, addressed to a dear Friend, most distinguished for his knowledge and genius, and to whom the Author's Intellect is deeply indebted, has been long finished; and the result of the investigation which gave rise to it was a determination to compose a philosophical Poem, containing views of Man, Nature, and Society; and to be entitled, *The Recluse*; as having for its principal subject the sensations and opinions of a Poet living in retirement. — The preparatory Poem is biographical, and conducts the history of the Author's mind to the point when he was emboldened to hope that his faculties were sufficiently matured for entering upon the arduous labour which he had proposed to himself; and the two Works have the same kind of relation to each other, if he may so express himself, as the Anti-chapel has to the body of a gothic Church. Continuing this allusion, he may be permitted to add, that his minor Pieces, which have been long before the Public, when they shall be properly arranged, will be found by the attentive Reader to have such connection with the main Work as may give them claim to be likened to the little Cells, Oratories, and sepulchral Recesses, ordinarily included in those Edifices.

The Author would not have deemed himself justified in saying, upon this occasion, so much of performances either unfinished, or unpublished, if he had not thought that the labour bestowed by him upon what he has heretofore and now laid before the Public, entitled him to candid attention for such a statement as he thinks necessary to throw light upon his endeavours to please, and he would hope, to benefit his countrymen. — Nothing further need be added, than that the first and third parts of the *Recluse* will consist chiefly of meditations in the Author's own Person; and that in the intermediate part (*The Excursion*) the intervention of Characters speaking is employed, and something of a dramatic form adopted.

It is not the Author's intention formally to announce a system: it was more animating to him to proceed in a different course; and if he shall succeed in conveying to the mind clear thoughts, lively images, and strong feelings, the Reader will have no difficulty in extracting the system for himself. And in the mean time the following passage, taken from the conclusion of the first Book of the *Recluse*, may be acceptable as a kind of *Prospectus* of the design and scope of the whole Poem.

*"On Man, on Nature, and on Human Life
Musing in Solitude, I oft perceive
Fair trains of imagery before me rise,
Accompanied by feelings of delight
Pure, or with no unpleasing sadness mixed;
And I am conscious of affecting thoughts
And dear remembrances, whose presence soothes
Or elevates the Mind, intent to weigh
The good and evil of our mortal state.*

optegne i vers oprindelsen og udviklingen af hans egne åndsevner, så vidt som de var ham bekendte. Dette arbejde, stilet til en ven, yderst anset for sin viden og ånd, og til hvem forfatterens intellekt står i dyb gæld, har længe været færddigt; og resultatet og undersøgelsen, som gav anledning til det, var en beslutning om at komponere et filosofisk digt, der indeholdt synspunkter om mennesket, naturen og samfundet, og som skulle få titlen *Eneboeren*, eftersom digtet som sit hovedemne har indtryk og meninger hos en digter, der lever i tilbage-trukketthed. — Det forberedende digt er biografisk og fører historien om forfatterens sind frem til det tidspunkt, da han var opmuntret til at håbe, at hans evner var tilstrækkeligt modnet til at påbegynde det besværlige arbejde, som han havde foresat sig; og de to værker har den samme slags forbindelse til hinanden, hvis han må udtrykke sig på denne måde, som et forkapel til resten af en gotisk kirke. Idet dette billede fortsættes, kunne han tillade sig at tilføje, at hvad angår hans mindre stykker, som længe har været forelagt publikum, når de bliver ordnet på passende vis, vil den opmærksomme læser opdage, at de har en sådan forbindelse med hovedværket, at de kan gøre krav på at blive sammenlignet med de små celler, bedekapeller, gravkamre, der almindeligvis er indeholdt i denne bygning.

Forfatteren ville ved denne lejlighed ikke have anset sig selv for retfærdiggjort i at sige så meget om skrifter, der enten var ufærdige eller upublicerede, hvis han ikke havde ment, at den arbejdsindsats som det, han havde forelagt for publikum, hidtil havde krævet, berettigede ham til vise en sådan redegørelse, som han mener er nødvendig til at kaste lys over hans bestræbelser på at være til glæde og, håbede han, til gavn for sine landsmænd, ærlig opmærksomhed. — Intet videre behøves tilføjes, end at den første og tredje del af *Eneboeren* hovedsagelig vil indeholde betragtninger og refleksioner udført og fortalt af forfatteren selv, og at i midterdelen (*Udflugten*) er mellemkomsten af talende personer benyttet, og en slags dramatisk form er indført.

Det er ikke forfatterens hensigt formelt at gøre læseren bekendt med et system; det var mere inspirerende for ham at gå anderledes til værks; og hvis det skal lykkes ham at bibringe sindet klare tanker, levende billeder og stærke følelser, vil læseren ikke have vanskeligt ved selv at uddrage systemet. Og i mellemtiden har den følgende passage, taget fra slutningen af *Eneboeren* første bog, været velkommen, som et slags *Prospekt* for hele digtets plan og hensigt.

Om mennesket, om naturen og om menneskelivet,
idet jeg grubler over dette i ensomhed, ser jeg ofte herlige
rækker af billeder stige op foran mine øjne,
ledsaget af rene frydefulde følelser og
uden at være blandet med ubehagelig tristhed;
og jeg er bevidst om bevægende tanker
og dyrebare erindringer, hvis tilstedeværelse mildner
eller opløfter sindet, opsat på at veje
det gode og onde i vor jordiske tilstand.

PREFACE

— *To these emotions, whencesoe'er they come,* 10
Whether from breath of outward circumstance,
Or from the Soul — an impulse to herself,
I would give utterance in numerous Verse.
 — *Of Truth, of Grandeur, Beauty, Love, and Hope —*
And melancholy Fear subdued by Faith;
Of blessèd consolations in distress;
Of moral strength, and intellectual power;
Of joy in widest commonalty spread;
Of the individual Mind that keeps her own
Inviolatè retirement, subject there 20
To Conscience only, and the law supreme
Of that Intelligence which governs all;
I sing: — "fit audience let me find though few!"

So prayed, more gaining than he asked, the Bard,
Holiest of Men. — Urania, I shall need
Thy guidance, or a greater Muse, if such
Descend to earth or dwell in highest heaven!
For I must tread on shadowy ground, must sink
Deep — and, aloft ascending, breathe in worlds
To which the heaven of heavens is but a veil. 30
All strength — all terror, single or in bands,
That ever was put forth in personal form;
Jehovah — with his thunder, and the choir
Of shouting Angels, and the empyreal thrones,
I pass them, unalarmed. Not Chaos, not
The darkest pit of lowest Erebus,
Nor aught of blinder vacancy — scooped out
By help of dreams, can breed such fear and awe
As fall upon us often when we look
Into our Minds, into the Mind of Man, 40
My haunt, and the main region of my Song,
— Beauty — a living Presence of the earth,
Surpassing the most fair ideal Forms
Which craft of delicate Spirits hath composed
From earth's materials — waits upon my steps;
Pitches her tents before me as I move,
An hourly neighbour. Paradise, and groves
Elysian, Fortunate Fields — like those of old
Sought in the Atlantic Main, why should they be
A history only of departed things, 50
Or a mere fiction of what never was?

FORORD

— Disse følelser, hvor end de kommer fra, 10
enten fra livets ydre omstændigheder
eller fra sjælen — af sin egen tilskyndelse —
vil jeg give mæle i metriske vers.
Om sandhed, om storhed, skønhed, kærlighed og håb
og tungsindig angst undertrykt af troen,
om velsignet trøst i nøden;
om moralsk styrke og åndelig kraft,
om glæde spredt i videste almindelighed;
om det individuelle sind som beholder sin egen
ukrænkede tilbagetrukkethed, der kun er undersåt 20
for samvittigheden og den øverste lov
hos den intelligens, der styrer alt — synger jeg:
'lad mig finde passende tilhørere, skønt de måtte være få!'^{*}

Således bad barden i den helligste stemning og
opnåede mere end han bad om. Urania, jeg vil få brug[†]
for din vejledning, eller en større muse, hvis en sådan
nedstiger til jorden eller bor i den højeste himmel.
For jeg må træde på skyggefuld jord, må synke
dybt — og ved at stige højt op, ånde i verdener,
hvor himlen eller himlene kun er et slør. 30
Al styrke — al skræk, enkeltvis eller i flok,
som nogensinde er fremstillet i en personlig skikkelse —
Jehovah — med hans torden og koret
af råbende engle og ildhimmels troner —
forbigår jeg med sindsro. Ikke kaos, ikke
den mørkeste skakt af det laveste Erebos,[‡]
heller ikke noget af blindere tomhed — udhulet
ved hjælp af drømme, kan fostre sådan angst og ærefrygt,
som ofte falder på os, når vi ser
ind i vore sind, ind i menneskets sind — 40
mit tilholdssted og min sangs vigtigste domæne.
— Skønhed — en levende Tilstedeværelse på jorden,
der overgår de smukkeste ideelle former,
som de fine ånders kunst har skabt
af denne jords materialer — ledsager mine skridt,
slår sine telte op foran mig, hvor jeg end bevæger mig hen,
en idelig nabo. Paradis og elysiske lunde,
lykkelige marker — lig dem i gamle dage
søgt i Atlanterhavet — hvorfor skulle de være
en historie om kun døde ting eller 50
ren fiktion om hvad, der aldrig har været til?

* barden: John Milton, citatet i linjen ovenfor er fra *Paradise Lost*, 7; 31. —

† Urania: astronomiens muse som Milton netop påkalder i sit digt.

‡ Erebos: et sted fuld af mørke mellem jorden og Hades.

PREFACE

*For the discerning intellect of Man,
When wedded to this goodly universe
In love and holy passion, shall find these
A simple produce of the common day.
— I, long before the blissful hour arrives,
Would chant, in lonely peace, the spousal verse
Of this great consummation: — and, by words
Which speak of nothing more than what we are,
Would I arouse the sensual from their sleep 60
Of Death, and win the vacant and the vain
To noble raptures; while my voice proclaims
How exquisitely the individual Mind
(And the progressive powers perhaps no less
Of the whole species) to the external World
Is fitted: —and how exquisitely, too,
Theme this but little heard of among Men,
The external World is fitted to the Mind;
And the creation (by no lower name
Can it be called) which they with blended might 70
Accomplish:—this is our high argument.
— Such grateful haunts foregoing, if I oft
Must turn elsewhere — to travel near the tribes
And fellowship of men, and see ill sights
Of madding passions mutually inflamed;
Must hear Humanity in fields and groves
Pipe solitary anguish; or must hang
Brooding above the fierce confederate storm
Of sorrow, barricadoed evermore
Within the walls of Cities; may these sounds 80
Have their authentic comment, — that, even these
Hearing, I be not downcast or forlorn!
— Come thou prophetic Spirit! that inspir'st ^[1]
The human Soul of universal earth,
Dreaming on things to come; and dost possess
A metropolitan temple in the hearts
Of mighty Poets; upon me bestow
A gift of genuine insight; that my Song
With star-like virtue in its place may shine,
Shedding benignant influence, — and secure, 90
Itself, from all malevolent effect
Of those mutations that extend their sway
Throughout the nether sphere! — And if with this
I mix more lowly matter; with the thing
Contemplated, describe the Mind and Man*

FORORD

Thi menneskets skelnende intellekt,
når viet til dette pragtfulde univers
i kærlighed og hellig lidenskab, skal opdage
at disse er hverdagens enkle frembringelser.
— Jeg, længe før den livsalige time kommer,
vil i ensom fred synge de ægteskabelige vers
om denne store fuldbyrdelse; — og med ord
som ikke taler om andet, end hvad vi er,
vil jeg vække de sanselige af deres 60
dødssøvn og vinde de tankeløse og forfængelige
til ædle henrykkelser; medens min stemme forkynder
hvor fortræffeligt det individuelle sind
(og måske ikke mindre hele artens fremadskridende
kræfter) er tilpasset den ydre verden; —
og hvor fortræffeligt også —
dette emne kun lidet hørt blandt mennesker —
den ydre verden er tilpasset sindet;
forkynder den skabelse (intet lavere navn kan
man kalde det) som de gennemfører med 70
sammenblandet styrke: — dette er vort store tema.
— Idet jeg forlader sådanne behagelige tilflugtssteder,
når jeg ofte må vende mig andre steder hen — for at rejse
nær menneskers slægter og fællesskaber og se onde syn
af sindsforstyrrende lidenskaber, gensidigt opflammet
af hinanden, må høre menneskene på marker
og i lunde fløjte ensom kval; eller må hænge
rugende over sorgens voldsomme
forenende strøm, stedse forskanset 80
inden for byens mure — så kan disse lyde
være pålidelige kommentarer, så jeg, selv når jeg
hører disse, hverken bliver nedstøet eller fortabt!
— Kom du profetiske ånd, som inspi¹
hele jordens menneskesjæl,
drømmende om kommende ting, og
som ejer et hovedtempel i de mægtige
digteres hjerter; skænk mig
den ægte indsigts gave, så min sang
med stjerneagtig kraft kan skinne fra sin plads,
idet den kaster velgørende indflydelse og sikre 90
den selv mod al ond virkning
fra de forandringer, som udstrækker deres
herredømme gennem hele den nedre sfære! — og hvis jeg
blander mere simple ting med dette; med de ting
der er overvejet, beskriver sindet og mennesket,

PREFACE

*Contemplating; and who, and what he was,
The transitory Being that beheld
This Vision, — when and where, and how he lived; —
Be not this labour useless. If such theme
May sort with highest objects, then, dread Power, 100
Whose gracious favour is the primal source
Of all illumination, may my Life
Express the image of a better time,
More wise desires, and simpler manners; — nurse
My Heart in genuine freedom: — all pure thoughts
Be with me; — so shall thy unfailing love
Guide, and support, and cheer me to the end!"*

Summary of contents

Book first

The Wanderer

A summer forenoon — The Author reaches a ruined Cottage upon a Common, and there meets with a revered Friend, the Wanderer, of whom he gives an account — The Wanderer while resting under the shade of the Trees that surround the Cottage relates the History of its last Inhabitant.

Book second

The Solitary

The Author describes his travels with the Wanderer, whose character is further illustrated — Morning scene, and view of a Village Wake — Wanderer's account of a Friend whom he purposes to visit — View, from an eminence, of the Valley which his Friend had chosen for his retreat — feelings of the Author at the sight of it — Sound of singing from below — a funeral procession. — Descent into the Valley — Observations drawn from the Wanderer at sight of a Book accidentally discovered in a recess in the Valley — Meeting with the Wanderer's friend, the Solitary — Wanderer's description of the mode of burial in this mountainous district — Solitary contrasts with this, that of the Individual carried a few minutes before from the Cottage — Brief conversation — The Cottage entered — description of the Solitary's apartment — repast there — View from the Window of two mountain summits — and the Solitary's description of the Companionship they afford him — account of the departed Inmate of the Cottage — description of a grand spectacle upon the mountains, with its effect upon the Solitary's mind — Quit the House.

mens han overvejer; og hvem og hvad han var —
 det flygtige væsen som skuede denne vision;
 når og hvor og hvordan han levede; —
 lad ikke dette arbejde være unyttigt. Hvis et sådant emne
 kan harmonere med de højeste ting, så — frygtede Magt! 100
 hvis nådige velvilje er den oprindelige kilde
 til al oplysning — kan mit liv måske
 udtrykke en bedre tids billede,
 mere vise ønsker og enklere levemåder; — pleje
 mit hjerte i ægte frihed. — Lad alle rene tanker
 være med mig; så skal din uudtømmelige kærlighed
 lede og opretholde og opmuntre mig til det sidste!

Indholdsoversigt

Første bog

Vandringsmanden

En sommereftermiddag. — På fælleden kommer forfatteren til et hus, der ligger i ruiner og møder der en æret ven, Vandringsmanden, om hvem han aflægger beretning. — Vandringsmanden, medens han hviler under skyggen af træerne, der omgiver huset, fortæller historien om dets sidste beboer.

Anden bog

Den Enlige

Forfatteren beskriver sine rejser med Vandringsmanden, hvis karakter belyses yderligere. — Morgenscene og synet af en landsbymarkedssfest. — Vandringsmanden fortæller om en ven, som han har til hensigt at besøge. — Udsigt, fra et højdedrag, over dalen hans ven havde valgt som tilflugtssted — forfatterens følelser ved synet ad den. — Lyden af sang nedenfra — et begravelsesoptog. — Nedstigning til dalen. — Jagttager foretaget af Vandringsmanden ved synet af en bog, tilfældigt opdaget i en afkrog af dalen. — Mødet med Vandringsmandens ven, den Enlige. — Vandringsmandens beskrivelse af begravelseskikken i denne bjergrige egn. — Den Enlige sammenligner denne med begravelsen af den person, der for få minutter siden blev båret ud af huset. — Kort samtale. — Indtræden i huset — beskrivelse af den Enliges bolig — måltidet dér. — Udsigt fra vinduet til to bjergtinder — og den Enliges beskrivelse af det selskab, de giver ham — redegørelse om husets afdøde indvåner — beskrivelse af et storslået skue på bjergene med dets virkning på den Enliges sind. — Huset forlades.

PREFACE

Book third

Despondency

Images in the Valley — Another Recess in it entered and described — Wanderer's sensations — Solitary's excited by the same objects — Contrast between these — Despondency of the Solitary gently reproved — Conversation exhibiting the Solitary's past and present opinions and feelings, till he enters upon his own History at length — His domestic felicity — afflictions — dejection — roused by the French Revolution — Disappointment and disgust — Voyage to America — disappointment and disgust pursue him — his return — His languor and depression of mind, from want of faith in the great truths of Religion, and want of confidence in the virtue of Mankind.

Book fourth

Despondency corrected

State of feeling produced by the foregoing Narrative — A belief in a superintending Providence the only adequate support under affliction — Wanderer's ejaculation to the supreme Being — Account of his own devotional feelings in youth involved in it — Implores that he may retain in age the power to find repose among enduring and eternal things — What these latter are — Acknowledges the difficulty of a lively faith — Hence immoderate sorrow — but doubt or despondence not therefore to be inferred — And proceeds to administer consolation to the Solitary — Exhortations — How these are received — Wanderer resumes — and applies his discourse to that other cause of dejection in the Solitary's mind — the disappointment of his expectations from the French Revolution — States the rational grounds of hope — and insists on the necessity of patience and fortitude with respect to the course of the great revolutions of the world — Knowledge the source of tranquillity — Rural life and Solitude particularly favourable to a knowledge of the inferior Creatures — Study of their habits and ways recommended for its influence on the affections and the imagination — Exhortation to bodily exertion and an active Communion with Nature — Morbid Solitude a pitiable thing — If the elevated imagination cannot be exerted — try the humbler fancy — Superstition better than apathy — Apathy and destitution unknown in the infancy of society — The various modes of Religion prevented it — this illustrated in the Jewish, Persian, Babylonian, Chaldean and Grecian modes of belief — Solitary interposes — Wanderer, in answer, points out the influence of religious and imaginative feeling on the mind in the humble ranks of society, in rural life especially — This illustrated from present and past times — Observation that these principles tend to recall exploded superstitions and popery — Wanderer rebuts this charge, and contrasts the dignities of the Imagination with the presumptive littleness of certain modern Philosophers, whom the Solitary appears to esteem — Recommends to him other lights and guides — Asserts the power of the Soul to regenerate herself — Solitary agitated, and asks how — Reply — Personal appeal — Happy for us that the imagination and affections in our own despite mitigate the evils of that state of intellectual Slavery which the calculating understanding is so apt to produce — Exhortation to activity of Body renewed — How Nature is to be communed with — Wanderer concludes with a prospect of a legitimate

Tredje bog

Modløshed

Billeder af dalen. — Et andet tilflugtssted besøges og beskrives. — Vandringsmandens indtryk af stedet. — Den Enliges begejstring over de samme genstande. — Modsætningen mellem dem. — Den Enliges modløshed bliver blidt irettesat. — En samtale der fremstiller den Enliges tidligere og nuværende meninger og følelser, indtil han til sidst begynder på sin egen historie. — Hans hjemlige lykke — trængsler — fortvivelse — vækket af Den Franske Revolution. — Skuffelse og afsky. — Rejse til Amerika — skuffelse og afsky følger ham — hans tilbagekomst. — Hans apati og nedtrykte sindstilstand på grund af manglende tro på religionens store sandheder og manglende tillid til menneskeheden værd.

Fjerde bog

Modløshed, afhjulpet

De følelser den foregående fortælling har fremkaldt. — En tro på, at et overvågende forsyn er den eneste fyldestgørende støtte ved sorg. — Vandringsmandens pludselige lovord til det øverste væsen. — Redegørelse for han egne religiøse følelser i ungdommen. — Beder indtrængende om, at han i alderdommen må bevare styrken til at finde hvile blandt de blivende og de evige ting. — Hvad disse sidste er. — Indrømmer vanskelighederne ved en levende tro. — Heraf umådeholden sorg — men tvivl eller modløshed kan ikke udledes deraf. — Og går derefter over til at trøste den Enlige. — Formaninger. — Hvordan de modtages. — Vandringsmanden fortsætter — og omtale nu hin anden grund til modløshed hos den Enlige — hans skuffede forventninger til Den Franske Revolution. — Angiver håbets rationelle grundlag — og insisterer på nødvendigheden af tålmodighed og styrke med hensyn til forløbet af verdens store revolutioner. — Viden er kilden til sindsro. — Det landlige liv og den landlige ensomhed er især gunstige til at få viden om de lavere skabninger. — Et studie af deres vaner og måder anbefales fordi det har indflydelse på den kærlige følelse og fantasien. — Opmuntring til fysisk udfoldelse og et aktivt samkvem med naturen. — Sygelig ensomhed er ynkeligt. — Hvis den ophøjede fantasi ikke kan anvendes — prøv den ydmygere forestillingsevne. — Overtro er bedre en apati. — Apati og nød var ukendt i samfundets barndom. — De forskellige religioner forhindrede det — dette anskueliggøres gennem omtale af jødernes, persernes, babyloniernes, kaldæernes og grækernes tro. — Den Enlige bryder ind. — Som svar, påpeger Vandringsmanden den indflydelse religiøse og inspirerede følelser har på de ydmyge samfundslag, især på livet på landet. — Dette belyses ved eksempler fra nutid og fortid. — Det observeres, at disse principper sigter mod at genkalde forkastet overtro og papisme. — Vandringsmanden tilbageviser denne anklage og sammenligner fantasiens standspersoner med den indbildske lidenhed hos visse filosoffer, som den Enlige lader til at værdsætte. — Anbefaler ham andre lys og vejledere. — Hævder at sjælen har magt til at genføde sig selv. — Den Enlige bliver opbragt og spørger hvordan. — Svar. — En personlig henstilling. — Lykkeligvis, og til trods for os selv, mildner fantasien og kærlige følelser onderen ved den tilstand af åndeligt slaveri, som den beregnende forstand er tilbøjelig til at frembringe. — Opmuntring til fysisk aktivitet fornyet. — Hvordan man kan blive ét med naturen. — Vandringsmanden slutter med en om-

PREFACE

union of the imagination, the affections, the understanding, and the reason — Effect of the Wanderer's discourse — Evening — Return to the Cottage.

Book fifth

The Pastor

Farewell to the Valley — Reflections — Sight of a large and populous Vale — Solitary consents to go forward — Vale described — The Pastor's Dwelling, and some account of him — The Church-yard — Church and Monuments — The Solitary musing, and where — Roused — In the Church-yard the Solitary communicates the thoughts which had recently passed through his mind — Lofty tone of the Wanderer's discourse of yesterday adverted to — Rite of Baptism, and the professions accompanying it, contrasted with the real state of human life — Inconsistency of the best men — Acknowledgment that practice falls far below the injunctions of duty as existing in the mind — General complaint of a falling-off in the value of life after the time of youth — Outward appearances of content and happiness in degree illusive — Pastor approaches — Appeal made to him — His answer — Wanderer in sympathy with him — Suggestion that the least ambitious Inquirers may be most free from error — The Pastor is desired to give some Portraits of the living or dead from his own observation of life among these Mountains — and for what purpose — Pastor consents — Mountain cottage — Excellent qualities of its Inhabitants — Solitary expresses his pleasure; but denies the praise of virtue to worth of this kind — Feelings of the Priest before he enters upon his account of Persons interred in the Church-yard — Graves of unbaptized Infants — What sensations they excite — Funereal and sepulchral Observances — Whence — Ecclesiastical Establishments — Whence derived — Profession of Belief in the doctrine of Immortality.

Book sixth

The church-yard among the mountains

Poet's Address to the State and Church of England — The Pastor not inferior to the ancient Worthies of the Church — He begins his Narratives with an Instance of unrequited love — Anguish of mind subdued — and how — The lonely Miner, an Instance of Perseverance, which leads by contrast to an Example of abused talents, irresolution, and weakness — Solitary, applying this covertly to his own case, asks for an Instance of some Stranger, whose dispositions may have led him to end his days here — Pastor, in answer, gives an account of the harmonizing influence of Solitude upon two Men of opposite principles, who had encountered agitations in public life — The Rule by which Peace may be obtained expressed — and where — Solitary hints at an over-powering Fatality — Answer of the Pastor — What subjects he will exclude from his Narratives — Conversation upon this — Instance of an unamiable Character, a Female — and why given — Contrasted with this, a meek Sufferer, from unguarded and betrayed Love — Instance of heavier guilt — and its consequences to the Offender — With this Instance of a Marriage Contract broken is contrasted one of a Widower, evidencing his faithful affection towards his deceased Wife by his care of their female

FORORD

tale af muligheden for en ægte forening af fantasien, følelserne, forstanden og fornuf-
ten. — Virkningen af Vandringsmandens foredrag. — Aften. — Tilbagevenden til huset.

Femte bog

Præsten

Farvel til dalen. — Reflektioner. — Synet af en stor og folkerig dal. — Den Enlige ind-
villiger i at fortsætte. — Dalen beskrives. — Præstens bolig og nogle oplysninger om
ham. — Kirkegården. — Kirke og monumenter. — Den Enlige fordybet i tanker, og hvor.
— Vækket. — På kirkegården meddeler den Enlige de tanker, som nyligt passerede
gennem hans hjerne. — En henvisning til Vandringsmandens ophøjede tone i hans fo-
redrag dagen før. — Dåbsritualet og de forsikringer som ledsager det, i modsætning til
det virkelige menneskeliv. — De bedste mænds inkonsekvens. — Anerkendelse af, at
praksis står langt under pligtens påbud, således som de findes i sindet. — En alminde-
lig beklagelse over at livets værdi aftager efter ungdommen. — Den ydre fremtrædel-
sesform af tilfredshed og lykke er delvis illusorisk. — Præsten nærmer sig. — Der ap-
pelleres til ham. — Hans svar. — Vandringsmanden sympatiserer med ham. — Forslag
om, at de mindst ærgerrige efterforskere kan være mest frie for fejltagelser. — Præ-
sten anmodes om, fra hans iagttagelser af livet mellem disse bjerge, at portrættere
nogle af de levende og de døde — og med hvilken hensigt. — Præsten indvilliger. — Hu-
set på bjerget. — Dets beboeres fortræffelige egenskaber. — Den Enlige giver udtryk for
sin glæde; men denne slags værdi nægter han at lovprise for dyd. — Præstens følelser
inden han begynder på sin beretning om personer, der er jordfæstet på kirkegården. —
Udøbtens børns grave. — Hvilke fornemmelser de vækker. — Skikke i forbindelse med
begravelse og gravminder. — Hvorfra. — Kirkelige institutioner. — Hvoraf udledt. — Be-
kendelse af tro på udødelighedslæren.

Sjette bog

Kirkegården mellem bjergene

Digterens tale til den engelske stat og kirke. — Præsten er ikke kirkens fortjenstfulde
mænd fra ældre tider underlegen. — Han begynder sine fortællinger med et eksempel
på ugengældt kærlighed. — Om undertrykt sjælekval — og hvordan. — Den ensomme
minearbejder, et eksempel på udholdenhed, som ved sin modsætning fører til et til-
fælde af misbrugt talent, ubeslutsomhed og svaghed. — Den Enlige, som hemmeligt
bruger dette på sin egen situation, spørger efter et eksempel på en fremmed, hvis
sindsbeskaffenhed kunne have ført ham til at ende sine dage her. — Præsten, som svar,
redegør for ensomhedens harmoniserende indflydelse på to mænd af modsat grund-
opfattelse, som havde oplevet omvæltninger i deres offentlige liv. — Reglen angives
hvorved man kan opnå fred — og hvor. — Den Enlige antyder, at der er en overvælden-
de dødelighed. — Præstens svar. — Hvilke emner han vil udelukke fra sine fortællinger.
— Samtale om dette. — Et tilfælde af en uelskværdig person, en kvinde — og hvorfor det
er fortalt. — I kontrast til dette, en ydmyg lidende af forsvarsløs og svigtet kærlighed. —
Et tilfælde af tungere skyld — og dens konsekvenser for synderen. — Som modsætning
til denne brudte ægteskabskontrakt nævnes et eksempel på en enkemand, der beviser

PREFACE

Children — Second Marriage of a Widower prudential and happy.

Book seventh

The church-yard among the mountains, continued

Impression of these Narratives upon the Author's mind — Pastor invited to give account of certain Graves that lie apart — Clergyman and his Family — Fortunate influence of change of situation — Activity in extreme old age — Another Clergyman, a character of resolute Virtue — Lamentations over misdirected applause — Instance of less exalted excellence in a deaf Man — Elevated character of a blind Man — Reflection upon Blindness — Interrupted by a Peasant who passes — his animal cheerfulness and careless vivacity — He occasions a digression on the fall of beautiful and interesting Trees — A female Infant's Grave — Joy at her Birth — Sorrow at her Departure — A youthful Peasant — his patriotic enthusiasm — distinguished qualities — and untimely Death — Exultation of the Wanderer, as a patriot, in this Picture — Solitary how affected — Monument of a Knight — Traditions concerning him — Peroration of Wanderer on the transitoriness of things and the revolutions of society — Hints at his own past Calling — Thanks the Pastor.

Book eight

The Parsonage

Pastor's apprehensions that he might have detained his Auditors too long — Invitation to his House — Solitary disinclined to comply — rallies the Wanderer; and somewhat playfully draws a comparison between his itinerant profession and that of the Knight-errant — which leads to Wanderer's giving an account of changes in the Country from the manufacturing spirit — Favourable effects — The other side of the picture, and chiefly as it has affected the humbler classes — Wanderer asserts the hollowness of all national grandeur if unsupported by moral worth — gives Instances — Physical science unable to support itself — Lamentations over an excess of manufacturing industry among the humbler Classes of Society — Picture of a Child employed in a Cotton-mill — Ignorance and degradation of Children among the agricultural Population reviewed — Conversation broken off by a renewed Invitation from the Pastor — Path leading to his House — Its appearance described — His Daughter — His Wife — His Son (a Boy) enters with his Companion — Their happy appearance — The Wanderer how affected by the sight of them.

Book ninth

Discourse of the Wanderer &c.

Wanderer asserts that an active principle pervades the Universe — Its noblest seat the human soul — How lively this principle is in Childhood — Hence the delight in old age of looking back upon childhood — The dignity, powers, and privileges of Age asserted — These not to be looked for generally but under a just government — Right of a

FORORD

sin hengivenhed for sin afdøde hustru ved sin omsorg for deres børn, der alle er piger.
— En enkemands fornuftige og lykkelige andet ægteskab.

Syvende bog

Kirkegården mellem bjergene, fortsat

Det indtryk disse fortællinger gør på forfatteren. — Præsten opfordres til at gøre rede for visse afsidesliggende grave. — En sognepræst og hans familie. — Den forandrede situations heldige indflydelse. — Virksomhed i oldingealderen. — En anden sognepræst, en person af urokkelig dyd. — Beklagelse over fejladdresseret applaus. — Et tilfælde af mindre ophøjet fortræffelighed hos en døv mand. — En blind mands ædle karakter. — Overvejelser omkring blindhed. — Afbrudt af en bonde som kommer forbi — hans jævne munterhed og sorgløse livlighed. — Han bliver årsag til en sidebemærkning om smukke og interessante træer. — En lille piges grav. — Glæde over hendes fødsel. — Sorg over hendes død. — En ung bonde — hans patriotiske begejstring — fremragende egenskaber — og alt for tidlige død. — Som patriot triumferer Vandringsmanden ved dette portræt. — Hvor bevæget den Enlige er. — En ridders monument. — Traditioner i forbindelse med ham. — Vandringsmanden slutter af med at tale om tingenes flygtighed og omvæltninger i samfundet. — Hentydninger til sin egen tidligere kaldelse. — Takker præsten.

Ottende bog

Præstegården

Sognepræstens frygt for at han har opholdt sine tilhørere for længe. — Invitation til hans hus. — Den Enlige er tilbøjelig til at afslå — samler sig om Vandringsmanden; og foretager noget spøgefuldt en sammenligning mellem hans vejfarende profession og den omvandrende ridders — som fører til at Vandringsmanden redegør for forandringerne i landet ved industrialiseringen. — Gunstige virkninger. — Den anden side af medaljen, og hovedsagelig som det har påvirket de lavere klasser. — Vandringsmanden hævder hulheden af al national storhed, hvis ikke understøttet af moralsk værd — eksempler på dette. — Naturvidenskaben er ude af stand til at forsørge sig selv. — Beklagelser over at samfundets lavere klasser til overmål er beskæftiget i fremstillingsindustrien. — En beskrivelse af et barn ansat i et bomuldsspinderi. — Yderligere betragtninger over bondebørns uvidenhed og fornedrelse. — Samtalen bliver afbrudt ved fornyet invitation af sognepræsten. — Stien der fører op til huset. — Dets udseende beskrevet. — Hans datter. — Hans kone. — Hans søn (en dreng) træder ind sammen med sin kammerat. — Deres glade optræden. — Hvor berørt Vandringsmanden er ved synet af dem.

Niende bog

Vandringsmandens tale, etc.

Vandringsmanden hævder at universet er gennemtrængt af et aktivt princip. — Dets ædleste plads er i menneskets sjæl. — Hvor levende dette princip er i barndommen. — Deraf glæden i alderdommen ved at se tilbage på barndommen. — Værdigheden, åndsevnerne og privilegierne som er alderdommens, hævdes. — Disse gælder ikke al-

PREFACE

human Creature to be exempt from being considered as a mere Instrument — Vicious inclinations are best kept under by giving good ones an opportunity to shew themselves — The condition of multitudes deplored from want of due respect to this truth on the part of their superiors in society — Former conversation recurred to, and the Wanderer's opinions set in a clearer light — Genuine principles of equality — Truth placed within reach of the humblest — Happy state of the two Boys again adverted to — Earnest wish expressed for a System of National Education established universally by Government — Glorious effects of this foretold — Wanderer breaks off — Walk to the Lake — embark — Description of scenery and amusements — Grand spectacle from the side of a hill — Address of Priest to the Supreme Being — in the Course of which he contrasts with ancient Barbarism the present appearance of the scene before him — The change ascribed to Christianity — Apostrophe to his Flock, living and dead — Gratitude to the Almighty — Return over the Lake — Parting with the Solitary — Under what circumstances.

FORORD

ment, men under en retfærdig regering. — Menneskets ret til at blive fritaget for at blive betragtet som et blot redskab. — Ondartede tilbøjeligheder er bedst holdt under kontrol ved at give de gode lejlighed til at vise sig. — Den store hobs vilkår bliver beklaget som et resultat af mangel på behørig respekt for denne sandhed hos deres overordnede i samfundet. — En tidligere samtale genkaldes, og Vandringsmandens meninger bliver klarere belyst. — Ægte lighedsprincipper. — Sandhed anbragt inden for de ydmygestes rækkevidde. — Opmærksomheden henledes igen på de to drenges lykkelige tilstand. — Der udtrykkes et alvorligt ønske om et landsomfattende alment uddannelsessystem, oprettet af regeringen. — De prægtige virkninger af dette forudsiges. — Vandringsmanden bryder af. — Spadseretur til søen — stiger om bord. — Beskrivelse af sceneriet og underholdningen. — Den storslåede udsigt fra bakken. — Præsten henvender sig til det Øverste Væsen — under hvilken han sætter oldtidens barbarisme i kontrast til den nuværende scene foran ham. — Forandringen tilskrives kristendommen. — Apostrofe til sin flok, den levende og den døde. — Taknemmelighed til den Almægtige. — Vender hjem over søen. — Afsked med den Enlige. — Omstændigheder under hvilken.

Book first

The Wanderer

'Twas summer, and the sun had mounted high:
Southward, the landscape indistinctly glared
Through a pale steam; but all the northern downs,
In clearest air ascending, shew'd far off
A surface dappled o'er with shadows, flung
From many a brooding cloud; far as the sight
Could reach, those many shadows lay in spots
Determined and unmoved, with steady beams
Of bright and pleasant sunshine interposed.
Pleasant to him who on the soft cool moss 10
Extends his careless limbs along the front
Of some huge cave, whose rocky ceiling casts
A twilight of its own, an ample shade,
Where the wren warbles; while the dreaming Man,
Half conscious of the soothing melody,
With side-long eye looks out upon the scene,
By that impending covert made more soft,
More low and distant! Other lot was mine;
Yet with good hope that soon I should obtain 20
As grateful resting-place, and livelier joy.
Across a bare wide Common I was toiling
With languid feet, which by the slippery ground
Were baffled; nor could my weak arm disperse
The host of insects gathering round my face,
And ever with me as I paced along.

Upon that open level stood a Grove,
The wished-for Port to which my steps were bound.
Thither I came, and there — amid the gloom
Spread by a brotherhood of lofty elms —
Appeared a roofless Hut; four naked walls 30
That stared upon each other! I looked round,
And to my wish and to my hope espied
Him whom I sought; a Man of reverend age,
But stout and hale, for travel unimpaired.
There was he seen upon the Cottage bench,
Recumbent in the shade, as if asleep;
An iron-pointed staff lay at his side.

Him had I marked the day before — alone
And in the middle of the public way
Stationed, as if to rest himself, with face 40
Turned tow'rds the sun then setting, while that staff

Første bog

Vandringsmanden

Det var sommer og solen stod højt;
i syd skinnede landskabet utydeligt
gennem en bleg damp; og alle de nordlige højdedrag,
der steg op i den klareste luft, viste langt borte
en overflade bestænket med skygger, der blev kastet
fra rugende skyer; så langt øjet rakte,
lå disse mange skygger på bestemte
og ubevægelige steder med faste striber
af strålende og behageligt solskin ind imellem;
behageligt for ham som på det bløde kølige mos 10
udstrækker sine sorgløse lemmer foran
en eller anden kæmpemæssig hule, hvis klippeloft
danner sit eget tusmørke, en stor skygge,
hvor gærdesmutteren slår triller, mens det drømmende
menneske, halvt bevidst om den lindrende melodi,
med et sideblik kigger ud på scenen,
gjort blødere lavere og fjernere af
dette hvælvede skjul! Min lod var en anden;
dog med det gode håb, at jeg snart ville finde 20
et taknemmeligere hvilested og livligere glæde.
Jeg sled mig hen over en stor nøgen fælled
med matte skridt, som blev hæmmet
af den glatte jord; min svage arm kunne heller ikke
sprede insektsværmen, der samlede sig omkring mit ansigt
og ustandselig var med mig, mens jeg gik afsted.

Der lå en lund på denne åbne slette,
den eftertragtede havn som min kurs var rette mod.
Derhen kom jeg, og der, midt i dunkelheden
udbredt af en forening af høje elmetræer,
viste en tagløs hytte sig; fire nøgne mure 30
der stirrede på hinanden. — Jeg så mig omkring,
og som mit ønske og håb havde været, fik jeg øje på
ham jeg søgte; en mand af agtværdig alder,
men brav og ved godt helbred, usvækket til rejse.
Der sås han på bænken ved husmuren,
halvt liggende som om han sov;
en stav med jernbeslået spids lå ved hans side.

Dagen før jeg havde bemærket ham — alene
og stillet midt på den offentlige vej,
som for at hvile sig, med ansigtet vendt 40
mod den netop nedgående sol, medens staven

Afforded to his Figure, as he stood,
 Detained for contemplation or repose,
 Graceful support; the countenance of the Man
 Was hidden from my view, and he himself
 Unrecognized; but, stricken by the sight,
 With slacken'd footsteps I advanced, and soon
 A glad congratulation we exchanged
 At such unthought-of meeting. — For the night
 We parted, nothing willingly; and now 50
 He by appointment waited for me here,
 Beneath the shelter of these clustering elms.

We were tried Friends: I from my Childhood up
 Had known him. — In a little Town obscure,
 A market-village, seated in a tract
 Of mountains, where my school-day time was pass'd,
 One room he owned, the fifth part of a house,
 A place to which he drew, from time to time,
 And found a kind of home or harbour there.

He loved me; from a swarm of rosy Boys 60
 Singled out me, as he in sport would say,
 For my grave looks — too thoughtful for my years.
 As I grew up it was my best delight
 To be his chosen Comrade. Many a time,
 On holidays, we wandered through the woods,
 A pair of random travellers; we sate —
 We walked; he pleas'd me with his sweet discourse
 Of things which he had seen; and often touch'd
 Abstrusest matter, reasonings of the mind
 Turned inward; or at my request he sang 70
 Old songs — the product of his native hills;
 A skilful distribution of sweet sounds,
 Feeding the soul, and eagerly imbibed
 As cool refreshing Water, by the care
 Of the industrious husbandman, diffused
 Through a parched meadow-ground, in time of drought.
 Still deeper welcome found his pure discourse;
 How precious when in riper days I learn'd
 To weigh with care his words, and to rejoice
 In the plain presence of his dignity! 80

Oh! many are the Poets that are sown
 By Nature; Men endowed with highest gifts,
 The vision and the faculty divine,
 Yet wanting the accomplishment of Verse,
 (Which in the docile season of their youth

yndefuldt støttede hans skikkelse,
 som han stod dér, opholdt af overvejelse
 eller af hvile; hans anslgt
 var skjulte for mit blik, og han selv
 var ugenkendt; men slået af synet,
 nærmede jeg mig med sagtnede skridt,
 og snart udvekslede vi en glad hilsen
 ved et sådant uventet møde. — Ikke gerne
 havde vi skiltes for natten, 50
 og efter aftale ventede han nu
 på mig her under denne klynge elmetræer.

Vi var prøvede venner: jeg havde kendt ham
 fra min barndom af. — I en lille ubemærket by,
 en markedslandsby, beliggende i et bjergområde
 hvor jeg havde tilbragt mine skoledage,
 ejede han et værelse, femtedelen af et hus,
 et sted han med mellemrum drog hen til
 og fandt en slags hjem eller havn der.

Han elskede mig; havde udvalgt mig i en sværm 60
 af rødkindede drenge, som han spøgefuldt ville sige,
 på grund af mit alvorlige udseende — for eftertænksomt
 for min alder. Da jeg voksede op, var det min største glæde
 at være hans udvalgte kammerat. Mange gange,
 i ferierne, vandrede vi gennem skovene,
 et par tilfældige rejsende; vi sad —
 vi gik; han fornøjede mig med beretninger
 om ting, som han havde set; og berørte ofte
 uforståelige emner, et indadvendt sinds 70
 overvejelser; eller ville på min opfordring synge
 gamle sange — frembringelser fra hans hjemlige høje;
 en dygtig fordeling af herlige lyde,
 nærrende for sjælen og ivrigt drukket
 som køligt forfriskende vand, der ved den flittige
 husmands pleje, under tørke spredtes
 ud over et solsvedet engdrag.
 Endnu dybere var hans rene samtale velkommen;
 hvor dyrebar når jeg i modnere dage lærte
 at veje hans ord med omhu og frydes
 over hans værdigheds jævne væsen! 80

Åh, der er mange digtere, som er sået af naturen;
 mennesker der har fået skænket de højeste gaver,
 visionen og den guddommelige åndskraft;
 dog har de savnet færdigheden for vers,
 (som det i deres ungdoms lærevillige periode

It was denied them to acquire, through lack
 Of culture and the inspiring aid of books,
 Or haply by a temper too severe,
 Or a nice backwardness afraid of shame),
 Nor having e'er, as life advanced, been led 90
 By circumstance to take unto the height
 The measure of themselves, these favored Beings,
 All but a scattered few, live out their time,
 Husbanding that which they possess within,
 And go to the grave, unthought of. Strongest minds
 Are often those of whom the noisy world
 Hears least; else surely this Man had not left
 His graces unrevealed and unproclaimed.
 But, as the mind was filled with inward light,
 So not without distinction had he lived, 100
 Beloved and honoured – far as he was known.
 And some small portion of his eloquent speech,
 And something that may serve to set in view
 The feeling pleasures of his loneliness,
 The doings, observations, which his mind
 Had dealt with – I will here record in verse;
 Which, if with truth it correspond, and sink
 Or rise, as venerable Nature leads,
 The high and tender Muses shall accept
 With gracious smile, deliberately pleased, 110
 And listening Time reward with sacred praise.

Among the hills of Athol he was born:
 There, on a small hereditary Farm,
 An unproductive slip of rugged ground,
 His Father dwelt; and died in poverty;
 While He, whose lowly fortune I retrace,
 The youngest of three sons, was yet a babe,
 A little One – unconscious of their loss.
 But ere he had outgrown his infant days
 His widowed Mother, for a second Mate, 120
 Espoused the Teacher of the Village School;
 Who on her offspring zealously bestowed
 Needful instruction; not alone in arts
 Which to his humble duties appertained,
 But in the lore of right and wrong, the rule
 Of human kindness, in the peaceful ways
 Of honesty, and holiness severe.
 A virtuous Household though exceeding poor!
 Pure Livers were they all, austere and grave,

var nægtet dem at erhverve sig ved mangel
 på kultur og bøgers inspirerende hjælp
 eller måske på grund af et for strengt gemyt,
 eller en finfølt frygt for skam holdt dem tilbage) 90
 er heller ikke nogensinde, i livets løb, af
 omstændigheder bragt til højdepunktet
 af deres egen formåen, disse begunstigede væsener,
 alle undtagen nogle spredte få, lever deres tid ud,
 idet de dyrker det, som de har inden i sig,
 og går i graven, ubemærkede. De stærkeste ånder
 er ofte dem, som den larmende verden hører
 mindst om; ellers havde denne mand sandelig ikke ladet
 sine dyder været uåbenbaret og uforkyndt.
 Men eftersom hans sind var fyldt af indre lys,
 så havde han ikke levet uden at modtage hæder, 100
 højt elsket og æret — så langt borte, som han var kendt.
 Og en lille del af hans udtryksfulde tale,
 og noget der kan tjene til at betragte hans
 ensomheds følte glæder, de gøremål og
 iagttagelser hans sind havde beskæftiget
 sig med — vil jeg her berette om i vers;
 som, — hvis det stemmer overens med sandheden
 og synker og stiger, som den agtværdige natur fører an, —
 de ophøjede og blide muser vil modtage
 med nådige smil, velovervejete tilfredse, 110
 og den lyttende Tid belønne med hellige lovord.

Han var født mellem Atholls høje.*
 Dér, på en lille arvegård,
 en ujævn ufrugtbar strimmel agerjord,
 boede og døde hans far i fattigdom,
 mens han, hvis beskedne skæbne jeg genkalder mig,
 den yngste af tre sønner, endnu var spæd,
 et lille barn — uvidende om deres tab.
 Men før han var ude af barnealderen,
 havde hans mor forladt sin enkestand 120
 og giftet sig med landsbyskolens lærer;
 som tjenstivrigt gav hendes afkom
 en nødvendig undervisning, ikke kun i
 fag som hørte til hans pligter,
 men i kundskaber om ret og uret, om
 menneskevenlighedens herredømme, i
 ærlighedens og den strenge helligheds fredfulde veje.
 En dydig husstand, skønt overordentlig fattig!
 renfærdige var de alle, nøjsomme og alvorlige

* Atholl: en egn i The Grampian Highlands i Skotland.

And fearing God; the very Children taught 130
 Stern self-respect, a reverence for God's word,
 And an habitual piety, maintained
 With strictness scarcely known on English ground.

From his sixth year, the Boy of whom I speak,
 In summer, tended cattle on the Hills;
 But, through the inclement and the perilous days
 Of long-continuing winter, he repaired
 To his Step-father's School, that stood alone,
 Sole Building on a mountain's dreary edge,
 Far from the sight of City spire, or sound 140
 Of Minster clock! From that bleak Tenement
 He, many an evening to his distant home
 In solitude returning, saw the Hills
 Grow larger in the darkness, all alone
 Beheld the stars come out above his head,
 And travelled through the wood, with no one near
 To whom he might confess the things he saw.
 So the foundations of his mind were laid.

In such communion, not from terror free,
 While yet a Child, and long before his time, 150
 He had perceived the presence and the power
 Of greatness; and deep feelings had impress'd
 Great objects on his mind, with portraiture
 And colour so distinct, that on his mind
 They lay like substances, and almost seemed
 To haunt the bodily sense. He had received
 (Vigorous in native genius as he was)
 A precious gift; for, as he grew in years,
 With these impressions would he still compare
 All his remembrances, thoughts, shapes, and forms; 160

And, being still unsatisfied with aught
 Of dimmer character, he thence attained
 An active power to fasten images
 Upon his brain; and on their pictured lines
 Intensely brooded, even till they acquired
 The liveliness of dreams. Nor did he fail,
 While yet a Child, with a Child's eagerness
 Incessantly to turn his ear and eye
 On all things which the moving seasons brought
 To feed such appetite: nor this alone 170
 Appeased his yearning: — in the after day
 Of Boyhood, many an hour in caves forlorn,
 And 'mid the hollow depths of naked crags
 He sate, and even in their fix'd lineaments,

og frygtede Gud. Børnene lærtes 130
 streng selvrespekt, en ærbødighed for Guds ord
 og en tilvant fromhed, opretholdt
 med en nidkærhed, næppe kendt på engelsk jord.

Fra sit sjette år passede drengen, som jeg taler om,
 om sommeren kvæg på bakkerne;
 men i den langvarig vinters barske
 og farefulde dage begav han sig til
 sin stedfars skole, der som eneste bygning
 lå på en trist bjergkam,
 langt fra synet af en bys spir og lyden 140
 af en kirkeklokke. Mange aftener når han ensom
 vendte tilbage fra det glædesløse hus
 til sit fjerne hjem, så han bakkerne
 blive større i mørket; betragtede
 helt alene stjernerne komme frem over sit hoved
 og rejste gennem skoven uden nogen i
 nærheden, som han kunne betro, det han så.

Således blev hans sinds fundament lagt.
 Ved sådan omgang, ikke fri for rædsel,
 medens han endnu var barn og længe før sin tid, 150
 havde han mærket storhedens tilstedeværelse
 og kraft, og dybe følelser havde indprentet
 hans bevidsthed med vældige genstande, med billeder
 og farver så tydelige at de lå på hans sind
 som stof og næsten syntes at hjemsøge
 kroppens sanser. Energisk som hans
 medfødte ånd var, havde han modtaget
 en kostelig gave; for da han blev ældre,
 ville han stadig sammenligne disse indtryk
 med alle sine erindringer, tanker, figurer og former; 160
 og stadig utilfreds med noget

af mere uklar karakter, opnåede han derved
 en aktiv kraft til at fæstne billeder
 på sin hjerne; og rugede intenst over deres
 linjer, indtil de blev levende som drømme.
 Han forsømte heller ikke, medens
 han endnu var barn, med et barns ivrighed
 uophørligt at rette sit øre og øje
 mod alt som årstidernes gang bragte
 for at fodre en sådan appetit. Dette alene stilnede 170
 heller ikke hans længsel. Senere hen i
 drengsårene sad han mange timer i forladte grotter
 og blandt nøgne fjeldvægges hule dybder
 og sporede netop i deres faste træk,

Or from the power of a peculiar eye,
 Or by creative feeling overborne,
 Or by predominance of thought oppress'd,
 Even in their fix'd and steady lineaments
 He traced an ebbing and a flowing mind,
 Expression ever varying!

Thus informed, 180

He had small need of books; for many a Tale
 Traditionary, round the mountains hung,
 And many a Legend, peopling the dark woods,
 Nourished Imagination in her growth,
 And gave the Mind that apprehensive power
 By which she is made quick to recognize
 The moral properties and scope of things.
 But eagerly he read, and read again,
 Whate'er the Minister's old Shelf supplied;
 The life and death of Martyrs, who sustained, 190
 With will inflexible, those fearful pangs
 Triumphantly displayed in records left
 Of Persecution, and the Covenant — Times
 Whose echo rings through Scotland to this hour!
 And there by lucky hap had been preserved
 A straggling volume, torn and incomplete,
 That left half-told the preternatural tale,
 Romance of Giants, chronicle of Fiends
 Profuse in garniture of wooden cuts
 Strange and uncouth; dire faces, figures dire, 200
 Sharp-knee'd, sharp-elbowed, and lean-ankled too,
 With long and ghostly shanks — forms which once seen
 Could never be forgotten!

In his heart

Where Fear sate thus, a cherished visitant,
 Was wanting yet the pure delight of love
 By sound diffused, or by the breathing air,
 Or by the silent looks of happy things,
 Or flowing from the universal face
 Of earth and sky. But he had felt the power
 Of Nature, and already was prepared, 210
 By his intense conceptions, to receive
 Deeply the lesson deep of love which he,
 Whom Nature, by whatever means, has taught
 To feel intensely, cannot but receive.

enten ved et særligt øjes evne,*
 eller overvældet af skabende følelse,
 eller nedtrykt af en overvægt af tanker,
 netop i deres faste og ubevægelige træk
 en aftagende eller voksende ånd,
 der altid skiftede udtryk.†

Således underrettet

180

havde han kun ringe brug for bøger; for mange
 traditionelle fortællinger drev rundt mellem bjergene,
 og mange legender, der befolkede de mørke skove,
 nærrede fantasien i sin vækst,
 og gav sindet den følsomhed,
 der gør det hurtigt til at genkende
 tingenes moralske egenskaber og mål.

Men han læste ivrigt, og læste igen,
 hvad sognepræstens gamle hylder end leverede:

Matyrers liv og død, de ulidelige smerter

190

som disse udholdt med ubøjelig vilje,
 triumferende vist i beretninger der var efterladt
 om forfølgelse og Pagten – tider‡

hvis ekko ringer gennem Skotland til denne stund!

og her og der, ved et lykketræf, var et forvildet
 bind blevet bevaret, laset og med manglende sider,
 som kun halvt fortalte den overnaturlige historie;

romantiske fortællinger om kæmper, krøniker,
 om djævle, overdådigt udsmykket med træsnit,

sælsomme og kluntede; hæslige ansigter og figurer,
 spidsknæet, spidsalbuet og også tyndanklet,

200

med lange og spøgelsesagtige skinneben – skikkelser
 som én gang set aldrig kunne glemmes!

I hans hjerte,

som således kendte frygt, en værdsat besøgende,

manglede endnu kærlighedens rene fryd

udbredt ved lyde eller den sagte luft

eller lykkelige tings tavse udseende,

eller strømmende fra jordens og himlens

hele fremtoning. Men han havde følt

naturens magt og var allerede forberedt

210

ved sine intense forestillinger til at modtage

kærlighedens dybe lektie dybt, som den,

hvem naturen, ved uanset hvilket middel, har lært

at føle stærkt, ikke kan andet end modtage.

* særligt øje: sjælens øje. I den mystiske oplevelse ser sjælen.

† De ydre forandringer, bliver sat i forbindelse med Guds ånds svingende tilstedeværelse (Cambridge, 21).

‡ Pagten: de skotske presbyterianeres afvisning af den engelske kirke.

From early childhood, even, as hath been said,
 From his sixth year, he had been sent abroad
 In summer to tend herds: such was his task
 Thenceforward 'till the later day of youth.
 O then what soul was his, when, on the tops
 Of the high mountains, he beheld the sun 220
 Rise up, and bathe the world in light! He looked—
 Ocean and earth, the solid frame of earth
 And ocean's liquid mass, beneath him lay
 In gladness and deep joy. The clouds were touch'd,
 And in their silent faces did he read
 Unutterable love. Sound needed none,
 Nor any voice of joy; his spirit drank
 The spectacle; sensation, soul, and form
 All melted into him; they swallowed up
 His animal being; in them did he live, 230
 And by them did he live; they were his life.
 In such access of mind, in such high hour
 Of visitation from the living God,
 Thought was not; in enjoyment it expired.
 No thanks he breathed, he proffered no request;
 Rapt into still communion that transcends
 The imperfect offices of prayer and praise,
 His mind was a thanksgiving to the power
 That made him; it was blessedness and love!

A Herdsman on the lonely mountain tops, 240
 Such intercourse was his, and in this sort
 Was his existence oftentimes *possessed*.
 Oh then how beautiful, how bright appeared
 The written Promise! He had early learned
 To reverence the Volume which displays
 The mystery, the life which cannot die:
 But in the mountains did he feel his faith;
 There did he see the writing; — all things there
 Breathed immortality, revolving life
 And greatness still revolving; infinite; 250
 There littleness was not; the least of things
 Seemed infinite; and there his spirit shaped
 Her prospects, nor did he believe, — he saw.
 What wonder if his being thus became
 Sublime and comprehensive! Low desires,
 Low thoughts had there no place; yet was his heart
 Lowly; for he was meek in gratitude,
 Oft as he called those extacies to mind,
 And whence they flowed; and from them he acquired
 Wisdom, which works through patience; thence he learned 260

Fra sine tidlige drengeår, lige fra sit sjette år,
 som det siges, var han blevet sendt ud om
 sommeren for at røgte kvæg; således var hans arbejde
 fra den tid af til ungdommens senere dage.
 Oh hvilken sjæl var da hans ikke, når på
 de høje bjerges toppe han skuede solen 220
 stige op og bade verden i lys. Han kiggede —
 havet og jorden, jordens solide bygning
 og havets flydende masse lå smilende
 under ham. Skyerne blev berørte,
 og i deres tavse ansigter læste han uudsigelig
 kærlighed. Ingen lyd behøvedes
 eller nogen glædesstemme; hans ånd inddrak
 synet: indtryk, sjæl, og form,
 alt smeltede ind i ham; de slugte
 hans animalske væsen; han levede i dem, 230
 og af dem levede han; de var hans liv.
 I en sådan adgang til sindet, i en sådan, ved den
 levende Guds besøg, ophøjet stund,
 var tanken ikke til; den døde i nydelse.
 Han hviskede ingen tak, han forsøgte ingen bøn;
 henrykket til et stille samkvem, som overstiger
 bønnen og lovprisningens ufuldkomne hverv,
 hans ånd var en taksigelse til den magt
 som skabte ham; den var velsignelse og kærlighed.

En sådan forening oplevede en hyrden på de 240
 ensomme bjergtoppe, og af denne
 slags var hans liv jævnlige *besat*.
 Oh hvor smukt, hvor klart forekom ikke da
 det skrevne løfte! Han havde tidligt lært
 at have ærbødighed for bindet, som åbenbarede
 mysteriet, livet som ikke kan dø;
 men i bjergene *følte* han sin tro.
 Der så han skriften; — Alt dér
 åndede udødelighed, drejede livet rundt,
 og drejede stadigvæk storheden med; uendeligt. 250
 Der fandtes lidenhed ikke, de mindste ting
 syntes uendelige, og der formede hans ånd
 sine udsyn, han troede heller ikke, — han *så*.
 Hvordan kan det undre, hvis hans væsen på denne måde
 blev forædlet og omfattende? Lave ønsker,
 lave tanker havde ingen plads der; dog var hans hjerte
 mygt; thi han blev tit sagtmødig af taknemmelighed,
 når han genkaldte sig hine ekstaser,
 og hvorfra de strømmede; og fra dem erhvervede han
 den visdom, der virker ved tålmodighed; deraf lærte 260

EXCURSION. BOOK FIRST

In many a calmer hour of sober thought
To look on Nature with a humble heart,
Self-questioned where it did not understand,
And with a superstitious eye of love.

So passed the time; yet to a neighbouring town
He duly went with what small overplus
His earnings might supply, and brought away
The Book which most had tempted his desires
While at the Stall he read. Among the hills
He gazed upon that mighty Orb of Song 270
The divine Milton. Lore of different kind,
The annual savings of a toilsome life,
His Step-father supplied; books that explain
The purer elements of truth involved
In lines and numbers, and, by charm severe,
(Especially perceived where nature droops
And feeling is suppressed,) preserve the mind
Busy in solitude and poverty.

These occupations oftentimes deceived
The listless hours, while in the hollow vale, 280
Hollow and green, he lay on the green turf
In pensive idleness. What could he do
With blind endeavours, in that lonesome life,
Thus thirsting daily? Yet still uppermost
Nature was at his heart as if he felt,
Though yet he knew not how, a wasting power
In all things which from her sweet influence
Might tend to wean him. Therefore with her hues,
Her forms, and with the spirit of her forms,
He clothed the nakedness of austere truth. 290

While yet he lingered in the rudiments
Of science, and among her simplest laws,
His triangles – they were the stars of heaven,
The silent stars! Oft did he take delight
To measure th' altitude of some tall crag
Which is the eagle's birth-place, or some peak
Familiar with forgotten years, that shews
Inscribed, as with the silence of the thought,
Upon it's bleak and visionary sides,
The history of many a winter storm, – 300
Or obscure records of the path of fire.

han i besindige tankers mange rolige stunder
at se på naturen med et ydmygt hjerte,
(der spurgte sig selv, når det ikke forstod)
og med kærlighedens overtroiske øje.

Således forløb tiden, dog gik han ofte til den
nærliggende by med det lille overskud
hans indtjening kunne give og købte
den bog, som mest havde fristet hans ønsker
under hans læsning i boden. Ude mellem bakkerne
stirrede han på den mægtige sangkreds af 270
den guddommelige Milton. En anden slags lærdom,
den årlige opsparing af et slidsomt liv,
gav hans stedfar; bøger som forklarer
de renere sandhedselementer, der findes i linjer
og tal, og med strengt trylleri
(især opfattet hvor naturen nedbøjes,
og følelser er undertrykt) bevarer sindet
travlt i dets ensomhed og fattigdom.
Disse beskæftigelser fordrev ofte
de sløve timer når han, i den hule dal, 280
hul og grøn, lå på det grønne græsdække
i tænksom ledighed. Hvad kunne han gøre,
således dagligt tørstende i det ensomme liv,
med blinde bestræbelser? Dog lå naturen
stadig øverst i hans hjerte, som om han følte, skønt
han endnu ikke vidste hvordan, en ødelæggende magt
i alle ting, der kunne tjene til at afvænne ham fra
hendes herlige indflydelse. Derfor dækkede han
de strenge sandheders nøgenhed med hendes farver,
hendes former og med hendes formers ånd. 290
Medens han endnu dvælede i naturvidenskabens
elementer og mellem dens simpleste love,
da var hans trekanten — selve stjernerne på himlen,
de tavse stjerner! Ofte fandt han fornøjelse
i at måle højden på en eller anden høj fjeldvæg,
som er ørnens fødested, eller en tinde
bekendt med glemte år, der viser
indskrevet, som med tankens tavshed,
på dets kolde og synske skråninger,*
historien om mangt et vinteruvejr, — 300
eller skjulte optegnelser om ildens sti.

* synske skråninger: de i stand til at åbenbare sandheder, da de har været vidner til apokalyptiske begivenheder i en fjern fortid. Ifølge en teori som Wordsworth havde stiftet bekendtskab med, var verden skabt fuldkommen, men blevet ødelagt ved syndefaldet (Cambridge, 225).

And thus, before his eighteenth year was told,
 Accumulated feelings pressed his heart
 With an increasing weight; he was o'erpower'd
 By Nature, by the turbulence subdued
 Of his own mind; by mystery and hope,
 And the first virgin passion of a soul
 Communing with the glorious Universe.
 Full often wished he that the winds might rage
 When they were silent; far more fondly now 310
 Than in his earlier season did he love
 Tempestuous nights – the conflict and the sounds
 That live in darkness: – from his intellect
 And from the stillness of abstracted thought
 He asked repose; and I have heard him say
 That often, failing at this time to gain
 The peace required, he scanned the laws of light
 Amid the roar of torrents, where they send
 From hollow clefts up to the clearer air
 A cloud of mist, which in the sunshine frames 320
 A lasting tablet – for the observer's eye
 Varying it's rainbow hues. But vainly thus,
 And vainly by all other means, he strove
 To mitigate the fever of his heart.

In dreams, in study, and in ardent thought,
 Thus, even from Childhood upward, was he reared;
 For intellectual progress wanting much,
 Doubtless, of needful help – yet gaining more;
 And every moral feeling of his soul
 Strengthened and braced, by breathing in content 330
 The keen, the wholesome air of poverty,
 And drinking from the well of homely life.
 – But, from past liberty, and tried restraints,
 He now was summoned to select the course
 Of humble industry which promised best
 To yield him no unworthy maintenance.
 The Mother strove to make her Son perceive
 With what advantage he might teach a School
 In the adjoining Village; but the Youth,
 Who of this service made a short essay, 340
 Found that the wanderings of his thought were then
 A misery to him; that he must resign
 A task he was unable to perform.
 That stern yet kindly spirit, Who constrains
 The Savoyard to quit his naked rocks,

Og således før han var atten år gammel,
 pressede ophobede følelser med stigende vægt
 på hans hjerte; han var overmandet
 af naturen; undertrykt af sit eget sinds
 uro; af mysterium og håb og den første
 jomfruelige lidenskab hos en sjæl,
 der var ét med det pragtfulde univers.
 Mange gange ønskede han, at vindene kunne rase,
 når de var tavse. Langt mere inderligt nu 310
 end i sine tidligere år elskede han
 stormfulde nætter — striden og lydende
 som bor i mørket. Fra sit intellekt,
 og fra den abstrakte tankes stilhed
 søgte han hvile; og jeg har hørt ham sige
 at han ofte, idet det på denne tid ikke lykkedes ham
 at opnå den krævede fred, nøje iagttog lysets love
 midt i de voldsomme strømmes brusen, hvor de
 fra hule kløfter sender en tågesky
 op i den klarere luft, som i solskinet danner 320
 en varig flade — mens dets regnbuefarver skifter
 for iagttagerens øje. Men forgæves på denne måde
 og forgæves med alle andre midler, kæmpede
 han for at mildne sit hjertes feber.

I drømme, i studier og i lidenskabelige tanker
 blev han således opfostret lige fra barndommen;
 utvivlsomt manglede han megen nødvendig hjælp
 til intellektets vækst, — dog voksede det;
 og enhver af hans sjæls moralsk følelser
 blev styrket og støttet, ved tilfreds at indånde 330
 den skarpe, sunde luft af fattigdom
 og drikke af hjemmelivets kilde.
 — Men fra tidligere frihed og anstrengende hindringer,
 blev han nu hidkaldt for at vælge den kurs
 af ydmyg virksomhed, som bedst lovede
 at yde ham et underhold, der ikke var uværdigt.
 Moderen anstrengte sig for at få sin søn til at indse,
 med hvilken fordel han kunne undervise i en skole
 i den tilstødende landsby; men den unge mand,
 som kortvarigt forsøgte sig med dette hverv, 340
 fandt, at hans vandrende tanker
 her var en ulykke for ham; at han måtte opgive
 et arbejde, som han var ude af stand til at varetage.
 Den strenge dog venlige ånd som tvang
 savoyard'en til at give afkald på sine nøgne fjelde,*

* savoyard: en person fra Savoyen.

The free-born Swiss to leave his narrow vales,
 (Spirit attached to regions mountainous
 Like their own stedfast clouds) – did now impel
 His restless Mind to look abroad with hope.
 – An irksome drudgery seems it to plod on, 350
 Through dusty ways, in storm, from door to door,
 A vagrant Merchant bent beneath his load!
 Yet do such Travellers find their own delight;
 And their hard service, deemed debasing now,
 Gained merited respect in simpler times;
 When Squire, and Priest, and they who round them dwelt
 In rustic sequestration, all, dependant
 Upon the PEDLAR's toil – supplied their wants,
 Or pleased their fancies, with the wares he brought.
 Not ignorant was the Youth that still no few 360
 Of his adventurous Countrymen were led
 By perseverance in this Track of life
 To competence and ease; – for him it bore
 Attractions manifold; – and this he chose.
 He asked his Mother's blessing; and, with tears
 Thanking his second Father, asked from him
 Paternal blessings. The good Pair bestowed
 Their farewell benediction, but with hearts
 Foreboding evil. From his native hills
 He wandered far; much did he see of Men,^[2] 370
 Their manners, their enjoyments, and pursuits,
 Their passions, and their feelings; chiefly those
 Essential and eternal in the heart,
 Which, mid the simpler forms of rural life,
 Exist more simple in their elements,
 And speak a plainer language. In the woods,
 A lone Enthusiast, and among the fields,
 Itinerant in this labour, he had passed
 The better portion of his time; and there
 Spontaneously had his affections thriven 380
 Upon the bounties of the year, and felt
 The liberty of Nature; there he kept
 In solitude and solitary thought
 His mind in a just equipoise of love.
 Serene it was, unclouded by the cares
 Of ordinary life; unvexed, unwarped
 By partial bondage. In his steady course
 No piteous revolutions had he felt,

den fribårne svejtser til at forlade sine snævre dale,
 (en ånd knyttet til de bjergrige egne
 ligesom deres ubevægelige skyer) tilskyndede nu
 hans urolige sind til håbefuldt at se ud mod verden.
 — Det synes at være et kedsomt trælleri at traske afsted 350
 ad støvede veje, i uvejr, fra dør til dør,
 en omflakkende handelsmand, bøjet under sin byrde!
 dog finder sådanne rejsende deres egen glæde;
 og deres hårde tjeneste, nu anset for nedværdigende,
 opnåede fortjent respekt i enklere tider,
 når godsejer og præst, og de som boede omkring dem
 i landlig afsondrethed, alle afhængige
 af BISSEKRÆMMERENS slid — afhjalp deres mangler
 eller tilfredsstillede deres luner, med de varer han bragte.
 Den unge mand var ikke uvidende om, 360
 at ikke så få af hans foretagsomme landsmænd
 stadigvæk opnåede, ved udholdenhed i denne livsbane,
 udkomme og velstand — for ham bød det
 på mangfoldige tillokkelser — og dette valgte han.
 Han bad om sin mors velsignelse, og bad, idet han
 takkede sin anden far med tårer, om hans
 faderlige velsignelse. Det retskafne par velsignede
 ham ved afskeden, men med hjerter
 der anede ondt. Han vandrede langt bort fra
 sin fødeegns bakker. Han så meget til mennesker,² 370
 deres måder, deres fornøjelser og mål,
 deres lidenskaber og deres følelser; hovedsageligt dem
 der er væsentlige og evige i hjertet,
 og som blandt det landlige livs enklere former
 er mere enkle i deres bestanddele
 og taler et jævner sprog. I skovene —
 en ensom entusiast — og mellem markerne —
 en omrejsende i dette hverv, —havde han tilbragt
 største delen af sit liv; og der
 mellem årets gaver var hans hengivenhed 380
 af sig selv blomstret, og han havde følt
 naturens frihed; der i ensomhed
 og ensom tanke holdt han sit sind
 i en kærlighedens sande ligevægt.
 Det var afklaret, ufordunklet af det almindelige
 livs bekymringer; uforstyrret, uforkvaklet
 af delvis trældom. I sin støtte kurs
 havde han ingen ynkværdige omvæltninger følt,

No wild varieties of joy and grief.
 Unoccupied by sorrow of it's own 390
 His heart lay open; and, by Nature tuned
 And constant disposition of his thoughts
 To sympathy with Man, he was alive
 To all that was enjoyed where'er he went;
 And all that was endured; for in himself
 Happy, and quiet in his chearfulness,
 He had no painful pressure from without
 That made him turn aside from wretchedness
 With coward fears. He could *afford* to suffer
 With those whom he saw suffer. Hence it came 400
 That in our best experience he was rich,
 And in the wisdom of our daily life.
 For hence, minutely, in his various rounds,
 He had observed the progress and decay
 Of many minds, of minds and bodies too;
 The History of many Families;
 How they had prospered; how they were o'erthrown
 By passion or mischance; or such misrule
 Among the unthinking masters of the earth
 As makes the nations groan. — This active course, 410
 Chosen in youth, through manhood he pursued,
 Till due provision for his modest wants
 Had been obtained; — and, thereupon, resolved
 To pass the remnant of his days — untasked
 With needless services, — from hardship free.
 His Calling laid aside, he lived at ease:
 But still he loved to pace the public roads
 And the wild paths; and, when the summer's warmth
 Invited him, would often leave his home
 And journey far, revisiting those scenes 420
 Which to his memory were most endeared.
 — Vigorous in health, of hopeful spirits, untouched
 By worldly-mindedness or anxious care;
 Observant, studious, thoughtful, and refreshed
 By knowledge gathered up from day to day; —
 Thus had he lived a long and innocent life.

The Scottish Church, both on himself and those
 With whom from childhood he grew up, had held
 The strong hand of her purity; and still
 Had watched him with an unrelenting eye. 430
 This he remembered in his riper age
 With gratitude, and reverential thoughts.
 But by the native vigour of his mind,
 By his habitual wanderings out of doors,

ingen vilde skiften mellem glæde og sorg.
 Uoptaget af dets egen sorg, 390
 lå hans hjerte åbent; og stemt af naturen
 og af sine tankers uforanderlige tilbøjelighed
 til at sympatisere med mennesket, var han, hvor
 han end gik, levende optaget af alt, som blev nydt,
 og alt som blev udholdt; thi da han selv
 var lykkelig og stille i sin munterhed,
 havde han intet smertefuldt tryk indefra,
 der fik ham til at vende sig bort fra elendighed
 med fej frygt. Han havde *råd* til at lide 400
 med dem han så lide. Heraf kom det
 at han var rig på vore bedste erfaringer
 og på det daglige livs visdom.
 Derfor havde han omhyggeligt på sine forskellige
 runder observeret mange sjæles fremgang
 og forfald, sjæles og også legemers;
 mange familiers historie; hvordan
 de trivedes; hvordan de blev kastet over ende
 af lidenskab og uheld eller sådant vanstyre
 blandt jordens tankeløse herrer,
 som får nationer til at stønne. — Denne aktive løbebane, som 410
 han valgte i ungdommen, fulgte han manddommen igennem,
 indtil han havde skaffet sig passende underhold til at
 dække sine beskedne behov; og besluttede derpå
 at tilbringe resten af sine dage — ubeskæftiget
 med unødvendige tjenester — fri for trængsler.
 Med sit kald lagt bag sig, levede han i ro og mag:
 men stadig elskede han at gå ad de offentlige veje
 og de vilde stier, og når sommervarmen inviterede
 ham, ville han tit forlade sit hjem
 og rejse langt væk og gense de scenerier, 420
 som var mest dyrebare for hans erindring.
 — Stærk af helbred, med et optimistisk humør,
 usvækket af verdslighed og ængstelig bekymring;
 opmærksom, betragtende, tænksof og forfrisket
 af viden samlet op fra dag til dag;
 således havde han levet et langt og uskyldigt liv.

Den skotske kirke havde holdt sin renheds stærke hånd
 både over ham selv og dem, som han fra
 barndommen var vokset op med; og havde
 vogtet på ham med et ubønhørligt øje. 430
 Dette huskede han i modnere år
 med taknemmelighed og ærbødige tanker.
 Men ved den medfødte åndskraft,
 ved hans sædvanlige vandringer uden døre,

By loneliness, and goodness, and kind works,
 Whate'er in docile childhood or in youth
 He had imbibed of fear or darker thought
 Was melted all away: so true was this
 That sometimes his religion seemed to me
 Self-taught, as of a dreamer in the woods; 440
 Who to the model of his own pure heart
 Framed his belief, as grace divine inspired,
 Or human reason dictated with awe.
 – And surely never did there live on earth
 A Man of kindlier nature. The rough sports
 And teasing ways of Children vexed not him,
 Nor could he bid them from his presence, tired
 With questions and importunate demands:
 Indulgent listener was he to the tongue
 Of garrulous age; nor did the sick man's tale, 450
 To his fraternal sympathy addressed,
 Obtain reluctant hearing.

Plain his garb

Such as might suit a rustic sire, prepared
 For sabbath duties; yet he was a Man
 Whom no one could have passed without remark.
 Active and nervous was his gait; his limbs
 And his whole figure breathed intelligence.
 Time had compressed the freshness of his cheek
 Into a narrower circle of deep red
 But had not tamed his eye; that under brows 460
 Shaggy and grey had meanings which it brought
 From years of youth; which, like a Being made
 Of many Beings, he had wondrous skill
 To blend with knowledge of the years to come,
 Human, or such as lie beyond the grave.

So was He framed; and such his course of life
 Who now, with no Appendage but a Staff,
 The prized memorial of relinquish'd toils,
 Upon that Cottage bench reposed his limbs,
 Screened from the sun. Supine the Wanderer lay, 470
 His eyes as if in drowsiness half shut,
 The shadows of the breezy elms above
 Dappling his face. He had not heard my steps
 As I approached; and near him did I stand
 Unnotic'd in the shade, some minutes' space.

ved ensomhed og godhed og venligt arbejde,
 hvad han end i lærevillig barndom eller i ungdommen
 havde inddrukket af angst og mørkere tanker,
 var det helt smeltet væk; så sandt var dette,
 at hans religion til tider for mig syntes
 at være selvlært som af en drømmer i skovene, 440
 der med sit eget rene hjerte som model
 formede sin tro, som guddommelig nåde inspirerede
 og menneskefornuft dikterede med ærefrygt.
 – Og aldrig levede der på jorden
 et menneske med en venligere natur. Børns grove
 løjer og drillerier ærgrede ham ikke,
 han kunne heller ikke sende dem bort, selvom han
 var træt af spørgsmål og påtrængende krav.
 Tålmodigt lyttede han til alderdommens
 snakkesaglige tale; den syge mands fortælling, 450
 rettet til hans broderlige sympati, ville heller
 ikke finde en modvillig tilhører.

Hans dragt var enkel,
 sådan som det kunne passe en landlig herre klædt på
 til sabbatpligter. Han var en mand
 man ikke kunne gå forbi uden at lægge mærke til.
 Hans gang var rask og energisk; hans lemmer
 og hele hans skikkelse åndede intelligens.
 Tiden havde trykket hans kinds friskhed
 sammen til en snæver dybrød cirkel,
 men havde ikke tæmnet hans øje, som under brynene 460
 af hvidgråt hår havde betydninger, det bragte
 med sig fra unge år; og som han, lig et væsen lavet
 af mange væsener, havde en vidunderlig evne
 til at blande med betydninger fra årene, der skal komme,
 menneskelige eller sådanne som ligger hinsides graven.

Således var Han sammensat; og således hans løbebane
 som nu, med kun sin stav som vedhæng,
 det skattede monument over hans forladte slid,
 hvilede sine lemmer på husbænken, der var
 skærmet for solen. Vandringsmanden lå på ryggen, 470
 hans øjne var halvt lukkede som af døsigthed,
 skyggerne fra de luftige elmetræer ovenover
 spættede hans ansigt. Han havde ikke hørt mine
 skridt, da jeg nærmede mig; og jeg stod i nærheden
 af ham ubemærket i skyggen i nogle minutter.

At length I hailed him, seeing that his hat
 Was moist with water-drops, as if the brim
 Had newly scooped a running stream. He rose,
 And ere the pleasant greeting that ensued
 Was ended, "'Tis," said I, "a burning day; 480
 My lips are parched with thirst, but you, I guess,
 Have somewhere found relief." He, at the word,
 Pointing towards a sweet-briar, bade me climb
 The fence hard by, where that aspiring shrub
 Looked out upon the road. It was a plot
 Of garden-ground run wild, it's matted weeds
 Marked with the steps of those, whom, as they pass'd,
 The gooseberry trees that shot in long lank slips,
 Or currants hanging from their leafless stems 490
 In scanty strings, had tempted to o'erleap
 The broken wall. I looked around, and there,
 Where two tall hedge-rows of thick alder boughs
 Joined in a cold damp nook, espied a Well
 Shrouded with willow-flowers and plummy fern.
 My thirst I slaked, and from the cheerless spot
 Withdrawing, straightway to the shade returned
 Where sate the Old Man on the Cottage bench;
 And, while, beside him, with uncovered head,
 I yet was standing, freely to respire,
 And cool my temples in the fanning air, 500
 Thus did he speak. "I see around me here
 Things which you cannot see: we die, my Friend,
 Nor we alone, but that which each man loved
 And prized in his peculiar nook of earth
 Dies with him, or is changed; and very soon
 Even of the good is no memorial left.
 — The Poets, in their elegies and songs
 Lamenting the departed, call the groves,
 They call upon the hills and streams to mourn,
 And senseless rocks; nor idly; for they speak, 510
 In these their invocations, with a voice
 Obedient to the strong creative power
 Of human passion. Sympathies there are
 More tranquil, yet perhaps of kindred birth,
 That steal upon the meditative mind,
 And grow with thought. Beside yon Spring I stood,
 And eyed its waters till we seemed to feel
 One sadness, they and I. For them a bond
 Of brotherhood is broken: time has been
 When, every day, the touch of human hand 520
 Dislodged the natural sleep that binds them up

Langt om længe hilste jeg ham, da jeg så, at hans hat
var bedugget med vanddråber, som om hatteskyggen
for nylig havde øst af et vandløb. Han rejste sig,
og inden den venlige velkomst, der fulgte,
var overstået: „Det er en brændende dag,” sagde jeg, 480
„mine læber er tørre af tørst, men I har fundet
lindring et eller andet sted, synes det.” Til dette
pegede han på en æblerose og bad mig bestige
muren, hvor samme opadstræbende busk vendte
ud mod til den offentlige vej. Det var et stykke
vildtvoksende havejord, dets sammenslyngede ukrudt
bar mærker af fodtrin af dem, som, da de kom forbi,
var blevet fristet af stikkelsbærtræerne, der skød i
lange slanke stiklinger, eller ribs der hang fra deres
bladløse stængler i sparsomme tråde, til at springe over 490
den ødelagte mur. Jeg så mig omkring, og der
hvor to høje hække af tykke elletræsgrene
stødte sammen i en kold fugtig krog, fandt jeg en brønd
dækket af piletræsblomster og fjeragtig bregner.
Jeg slukkede min tørst og gik, idet jeg trak mig tilbage
fra det trøstesløse sted, straks tilbage til skyggen,
hvor den gamle mand sad på bænken;
og mens jeg endnu stod ved siden af ham
med udækket hoved for frit at ånde
og køle mine tindinger i den viftende luft, talte 500
han således: „Jeg ser her ting omkring mig,
som I ikke kan se: vi dør, min Ven,
ikke alene os, men det som hvert menneske elskede
og værdsatte i sin særlige krog af verden,
dør sammen med ham eller er forandret; og meget snart
er der selv af det gode ikke et mindesmærke tilbage.
— Digterne i deres sørgekvad og sange,
idet de beklager det bortgangne, bønfalder lundene,
de bønfalder bakkerne og vandløbene om at sørge,
og de ufølsomme klipper; heller ikke forgæves; for de taler 510
i disse deres anråbelser med en røst,
der er lydig over for menneskefølelsens
stærke skabende kraft. Men også roligere
sympatier findes der, dog måske beslægtede,
som lister sig ind på det eftertænksomme sind
og vokser med tanken. Jeg stod ved siden af hin kilde
og betragtede dens vande, indtil vi syntes at føle
en eneste tristhed, vandene og jeg. For dem er et
broderskabsbånd brudt: der har været en tid
hvor menneskehåndens berøring hver dag 520
fordrev den naturlige søvn, som forbinder dem

In mortal stillness; and they minister'd
 To human comfort. As I stooped to drink,
 Upon the slimy foot-stone I espied
 The useless fragment of a wooden bowl,
 Green with the moss of years; a pensive sight
 That moved my heart! — recalling former days
 When I could never pass that road but She
 Who lived within these walls, at my approach,
 A Daughter's welcome gave me; and I loved her 530
 As my own child. O Sir! the good die first,
 And they whose hearts are dry as summer dust
 Burn to the socket. Many a Passenger
 Hath blessed poor Margaret for her gentle looks,
 When she upheld the cool refreshment drawn
 From that forsaken Spring; and no one came
 But he was welcome; no one went away
 But that it seemed she loved him. She is dead,
 The light extinguished of her lonely Hut,
 The Hut itself abandoned to decay, 540
 And She forgotten in the quiet grave!

"I speak," continued he, "of One whose stock
 Of virtues bloom'd beneath this lowly roof.
 She was a Woman of a steady mind,
 Tender and deep in her excess of love,
 Not speaking much, pleased rather with the joy
 Of her own thoughts: by some especial care
 Her temper had been framed, as if to make
 A Being — who by adding love to peace
 Might live on earth a life of happiness. 550
 Her wedded Partner lacked not on his side
 The humble worth that satisfied her heart:
 Frugal, affectionate, sober, and withal
 Keenly industrious. She with pride would tell
 That he was often seated at his loom,
 In summer, ere the Mower was abroad
 Among the dewy grass, — in early spring,
 Ere the last Star had vanished. — They who passed
 At evening, from behind the garden fence
 Might hear his busy spade, which he would ply, 560
 After his daily work, until the light
 Had failed, and every leaf and flower were lost
 In the dark hedges. So their days were spent
 In peace and comfort; and a pretty Boy
 Was their best hope, — next to the God in Heaven.

i dødelig stilhed; og de tjente til menneskets velfærd.
 Da jeg bøjede mig for at drikke, så jeg
 og på det våde og slimede stenfundament
 en ubrugelig stump af en træskål,
 grøn af års mos; et vemodigt syn
 som rørte mit hjerte! — da jeg genkaldte mig fordums dage,
 hvor jeg aldrig kunne gå forbi på denne vej, uden at Hun,
 som levede inden for disse mure, gav mig en datters
 velkomst ved mit komme; og jeg elskede hende 530
 som mit eget barn. Åh hr.! de gode dør først,
 og de hvis hjerter er tørre som sommerstøv,
 brænder ned til sokkelen. Mange forbipasserende* ———
 har velsignet stakkels Margaret for hendes milde udseende,
 når hun rakte dem den kølige forfriskning, hentet
 fra denne forladte kilde, og ingen kom
 uden at han var velkommen; ingen gik bort
 uden at det syntes, som om hun elskede ham.
 Hun er død, hendes ensomme hyttes lys er udslukt,
 hytten selv forladt for at forfalde, 540
 og hun er glemt i den tavse grav.

„Jeg taler,” fortsatte han, „om én hvis bestand
 af dyder blomstrede under dette lave loft.
 Hun var en kvinde med et roligt sind,
 blid og dyb i sit overmål af kærlighed;
 talte ikke meget, fandt mere behag i glæden
 ved sine egne tanker. Hendes natur var blevet
 dannet ved en eller anden særlig omsorg
 som for at skabe et væsen — der ved at føje kærlighed 550
 til fred kunne leve et lykkeligt liv på jorden.
 Hendes ægtefælle på sin side manglede ikke
 den ydmyge værdighed, som tilfredsstillede hendes hjerte:
 nøjsom, hengiven, besindig og tillige
 særdeles arbejdsom. Hun ville
 stolt fortælle, at han ofte sad ved sin væv
 om sommeren endnu før mejeren var ude
 i det duggede græs, — og i det tidlige forår
 før den sidste stjerne var forsvundet. — De der passerede
 om aftenen, ville kunne høre hans travle spade 560
 bagved havehegnet, som han brugte flittigt,
 efter han var færdig med dagens arbejde, indtil dagslyset
 var borte og ethvert blad og enhver blomst var tabt i de
 mørke hække. Således tilbragte de deres dage i
 fred og gode kår; og en køn dreng
 var deres største håb, næst efter Gud i Himlen.

* de gode dør først ... sokkelen: berømte linjer.

Not twenty years ago, but you I think
 Can scarcely bear it now in mind, there came
 Two blighting seasons when the fields were left
 With half a harvest. It pleased heaven to add
 A worse affliction in the plague of war; 570
 This happy Land was stricken to the heart!
 A Wanderer then among the Cottages
 I, with my freight of winter raiment, saw
 The hardships of that season; many rich
 Sank down, as in a dream, among the poor;
 And of the poor did many cease to be
 And their place knew them not. Meanwhile abridg'd
 Of daily comforts, gladly reconciled
 To numerous self-denials, Margaret
 Went struggling on through those calamitous years 580
 With chearful hope: but ere the second autumn
 Her life's true Help-mate on a sick-bed lay,
 Smitten with perilous fever. In disease
 He lingered long; and when his strength return'd,
 He found the little he had stored, to meet
 The hour of accident or crippling age,
 Was all consumed. Two children had they now,
 One newly born. As I have said, it was
 A time of trouble; shoals of Artisans
 Were from their daily labour turn'd adrift 590
 To seek their bread from public charity,
 They, and their wives and children – happier far
 Could they have lived as do the little birds
 That peck along the hedges, or the Kite
 That makes his dwelling on the mountain Rocks!

A sad reverse it was for Him who long
 Had filled with plenty, and possess'd in peace,
 This lonely Cottage. At his door he stood,
 And whistled many a snatch of merry tunes
 That had no mirth in them; or with his knife 600
 Carved uncouth figures on the heads of sticks –
 Then, not less idly, sought, through every nook
 In house or garden, any casual work
 Of use or ornament; and with a strange,
 Amusing, yet uneasy novelty,
 He blended, where he might, the various tasks
 Of summer, autumn, winter, and of spring.
 But this endured not; his good humour soon
 Became a weight in which no pleasure was:
 And poverty brought on a petted mood 610

„For ikke tyve år siden, men I
kan næppe huske det nu, var der to år
med misvækst, hvor markerne kun
gav den halve afgrøde. Det behagede himlen
at forværre nøden ved krigens plager;: 570
dette lykkelige land var ramt i hjertet!
Som vandringsmand blandt hytterne,
så jeg med min last af vintertøj
denne årstids trængsler. Mange rige
sank som i en drøm ned blandt de fattige;
og af de fattige holdt mange op med at eksistere;
og deres hjemsted kendte dem ikke. I mellemtiden,
med sine midler beskåret, gladeligt forsonet
og med talrige selvfornegetelser, vedblev Margaret
at kæmpe gennem disse katastrofale år 580
med trøsterigt håb, indtil det andet efterår
hvor hendes livs hjælper lå i sygesengen,
angrebet af en farlig feber. Han var længe
syg, og da hans styrke vendte tilbage
fandt han, at det lidt han havde gemt hen for at klare
pludselige vanskeligheder eller en skrøbelig alderdom,
altsammen var brugt. Nu havde de to børn,
det ene nyligt født. Som jeg har sagt,
var det en vanskelig tid; skarer af håndværkere,
var afskediget fra deres daglige arbejde, så de måtte 590
søge det daglige brød gennem offentlig velgørenhed,
de og deres koner og børn — de ville have været langt
lykkeligere, hvis de havde kunnet leve, som de små fugle gør,
der pikker langs hegnene eller glenten,
der bygger sin bolig på bjergklipperne.

„Det var et sørgeligt tilbageslag for ham, som længe
havde ejet dette ensomme hus i fred og fyldt det
med velstand. Han stod i døren
og fløjtede manganen en fornøjelige visestump,
som ikke havde nogen lystighed i sig; eller skar 600
underlige figurer på enden af stokke med sin kniv —
søgte så, ikke mindre ørkesløst, i hver en krog af huset eller
haven efter en hvilken som helst tilfældig beskæftigelse
til nytte eller pryd; og på en fremmedartet,
underholdende, men foruroligere ny måde,
blandede han, hvor han kunne, sommerens,
efterårets, vinterens og forårets forskellige sysler.
Men dette varede ikke ved; hans gode humør
blev snart en byrde, som der ikke var nogen
glæde ved, og armod bragte ondt lune 610

And a sore temper: day by day he drooped,
 And he would leave his work — and to the Town,
 Without an errand, would direct his steps,
 Or wander here and there among the fields.
 One while he would speak lightly of his Babes,
 And with a cruel tongue: at other times
 He toss'd them with a false unnatural joy:
 And 'twas a rueful thing to see the looks
 Of the poor innocent children. "Every smile,"
 Said Margaret to me, here beneath these trees,
 "Made my heart bleed." 620

At this the Wanderer paused;

And, looking up to those enormous Elms,
 He said, "'Tis now the hour of deepest noon. —
 At this still season of repose and peace,
 This hour, when all things which are not at rest
 Are chearful; while this multitude of flies
 Is filling all the air with melody;
 Why should a tear be in an Old Man's eye?
 Why should we thus, with an untoward mind,
 And in the weakness of humanity, 630
 From natural wisdom turn our hearts away,
 To natural comfort shut our eyes and ears,
 And, feeding on disquiet, thus disturb
 The calm of nature with our restless thoughts?"

He spake with somewhat of a solemn tone:
 But, when he ended, there was in his face
 Such easy chearfulness, a look so mild,
 That for a little time it stole away
 All recollection, and that simple Tale
 Passed from my mind like a forgotten sound. 640
 A while on trivial things we held discourse,
 To me soon tasteless. In my own despite
 I thought of that poor Woman as of one
 Whom I had known and loved. He had rehearsed
 Her homely Tale with such familiar power,
 With such an active countenance, an eye
 So busy, that the things of which he spake
 Seemed present; and, attention now relax'd,
 There was a heart-felt chillness in my veins. —
 I rose; and, turning from the breezy shade, 650
 Went forth into the open air, and stood

og et irritabelt sind. Dag for dag faldt han mere hen,
 og han ville forlade sit arbejde — og uden noget ærende
 ville han rette sine skridt mod byen;
 eller vandre rundt omkring på markerne.
 Undertiden ville han tale ligegyldigt om sine børn
 og med en grusom tunge. Andre gange
 legede han med dem i falsk unaturlig lystighed:
 og det var en ynke at se de stakkels uskyldige
 børns udtryk. 'Hvert eneste smil,' sagde
 Margaret til mig her neden under disse træer, 620
 'fik mit hjerte til at bløde.' "

Med dette standsede
 Vandringsmanden, og idet han så op på de kæmpestore
 elme, sagde han: „Det er nu timen hvor middagen er dybest.
 I denne hvilens og fredens stille årstid,
 denne time hvor alle ting, som ikke er i ro,
 er glade; medens denne fluesværme
 fylder hele luften med melodi; hvorfor
 skulle der være en tåre i en gammel mands øje?
 Hvorfor skulle vi således med genstridigt sind 630
 og af menneskelig svaghed,
 vende vore hjerter bort fra naturlig visdom;
 lukke vore øjne og øre for naturlig trøst;
 og idet vi lever af uro, således forstyrre
 naturens ro med vore rastløse tanker?"

Han talte i en noget højtidelig tone;
 man da han sluttede, var der i hans ansigt
 sådan utvungen munterhed, et blik
 så mildt, at det for en tid stjal
 alle erindringer; og den enkle fortælling 640
 forsvandt fra mit sind som en glemt lyd.
 En stund talte vi sammen om almindelige ting,
 hvilket snart blev mig for fadt. I min ærgrelse
 tænkte jeg på den stakkels kvinde som på én,
 jeg havde kendt og elsket. Han havde fortalt
 hendes simple historie med sådan ligefrem styrke,
 med en sådan livlig mine, et øje så ivrigt,
 at tingene han talte om syntes at være tilstede,
 og da opmærksomheden ikke længere var anspændt,
 var der nu en dybtfølt kulde i mine åre.
 Jeg rejste mig, forlod den kølige skygge, 650
 og gik ud i den fri luft og stod og indsugede

To drink the comfort of the warmer sun.
 Long time I had not staid, ere, looking round
 Upon that tranquil Ruin, I return'd,
 And begged of the Old Man that, for my sake,
 He would resume his story. —

He replied,

"It were a wantonness, and would demand
 Severe reproof, if we were Men whose hearts
 Could hold vain dalliance with the misery
 Even of the dead; contented thence to draw 660
 A momentary pleasure, never marked
 By reason, barren of all future good.
 But we have known that there is often found
 In mournful thoughts, and always might be found,
 A power to virtue friendly; were't not so,
 I am a Dreamer among men, indeed
 An idle Dreamer! 'Tis a common Tale,
 An ordinary sorrow of Man's life,
 A tale of silent suffering, hardly clothed
 In bodily form. — But, without further bidding, 670
 I will proceed. —

While thus it fared with them,
 To whom this Cottage, till those hapless years,
 Had been a blessed home, it was my chance
 To travel in a Country far remote.
 And glad I was, when, halting by yon gate
 That leads from the green lane, once more I saw
 These lofty elm-trees. Long I did not rest:
 With many pleasant thoughts I cheer'd my way
 O'er the flat Common. — Having reached the door
 I knock'd, — and, when I entered with the hope 680
 Of usual greeting, Margaret looked at me
 A little while; then turn'd her head away
 Speechless, — and sitting down upon a chair
 Wept bitterly. I wist not what to do,
 Or how to speak to her. Poor Wretch! at last
 She rose from off her seat, and then, — O Sir!
 I cannot *tell* how she pronounced my name. —
 With fervent love, and with a face of grief
 Unutterably helpless, and a look
 That seemed to cling upon me, she enquired 690
 If I had seen her Husband. As she spake
 A strange surprize and fear came to my heart,
 Nor had I power to answer ere she told
 That he had disappear'd — not two months gone.
 He left his House: two wretched days had pass'd,

lindring fra den varmere sol.
Længe havde jeg ikke stået der, før jeg, idet jeg lod
blikket glide hen over den stille ruin, vendte
tilbage og bad den gamle mand om, at han for min skyld
ville genoptage sin historie.

Han svarede:

„Det ville være løstighed og ville kræve
alvorlig dadel, hvis vi var mænd, hvis hjerter
kunne lave tomt fjas med elendigheden,
selv de dødes; tilfredse med derfra at lokke 660
en forbigående fornøjelse, aldrig mærket
af fornuften, blottet for al fremtidigt godt.
Men vi har vidst, at der i sorgfulde tanker
ofte er fundet, og altid vil kunne findes,
en magt, der er venlig over for dyden; var det ikke
sådan, så er jeg en drømmer blandt mennesker, sandelig
en ørkesløs drømmer. Det er en jævn fortælling,
en almindelig sorg i menneskelivet,
en fortælling om tavs lidelse, næppe klædt
i legemlig form. — Men jeg vil fortsætte uden 670
yderligere anmodning.

Mens det således gik dem,
som dette hus indtil det ulykkelige år, havde
været et velsignet hjem for, ville tilfældet
at jeg var på rejse i et land langt borte.
Og jeg var glad, da jeg, mens jeg gjorde holdt ved hin låge
for enden af den grønne vej, endnu engang så
disse høje elmetræer. Jeg hvilede ikke længe;
med mange behagelige tanker opmuntrede jeg min vej
hen over den flade fælle. — Jeg nåede døren 680
og bankede på, men da jeg gik indenfor med håb
om den sædvanlige velkomst, så Margaret på mig
et kort øjeblik, vendte så hovedet væk
uden et ord, — og satte sig på en stol og
græd bittert. Jeg vidste ikke hvad jeg skulle gøre,
eller hvordan jeg skulle tale til hende. Arme stakkel!
endelig rejste hun sig fra sin plads, og så — Åh hr!
jeg kan ikke *beskrive* hvordan hun udtalte mit navn —
med brændende kærlighed, og med et udtryk
af usigelig hjælpeløs kummer og et blik, 690
som syntes at klynge sig til mig, spurgte hun
om jeg havde set hendes mand. Da hun talte,
opstod en sælsom bestyrtelse og angst i mit hjerte,
og jeg havde ikke styrke til at svare, før hun fortalte
at han var forsvundet — for mindre end to måneder siden.
Han havde forladt hjemmet. To frygtelige dage gik,

And on the third, as wistfully she rais'd
 Her head from off her pillow, to look forth,
 Like one in trouble, for returning light,
 Within her chamber-casement she espied
 A folded paper, lying as if placed 700
 To meet her waking eyes. This tremblingly
 She open'd – found no writing, but therein
 Pieces of money carefully enclosed,
 Silver and gold. – "I shuddered at the sight,"
 Said Margaret, "for I knew it was his hand
 Which placed it there: and ere that day was ended,
 That long and anxious day! I learned from One
 Sent hither by my Husband to impart
 The heavy news, – that he had joined a Troop
 Of Soldiers, going to a distant Land. 710
 – He left me thus – he could not gather heart
 To take a farewell of me; for he fear'd
 That I should follow with my Babes, and sink
 Beneath the misery of that wandering Life."

This Tale did Margaret tell with many tears:
 And when she ended I had little power
 To give her comfort, and was glad to take
 Such words of hope from her own mouth as served
 To cheer us both: – but long we had not talked
 Ere we built up a pile of better thoughts, 720
 And with a brighter eye she look'd around
 As if she had been shedding tears of joy.
 We parted. – 'Twas the time of early spring;
 I left her busy with her garden tools;
 And well remember, o'er that fence she looked,
 And, while I paced along the foot-way path,
 Called out, and sent a blessing after me,
 With tender cheerfulness; and with a voice
 That seem'd the very sound of happy thoughts.

I roved o'er many a hill and many a dale, 730
 With my accustomed load; in heat and cold,
 Through many a wood, and many an open ground,
 In sunshine and in shade, in wet and fair,
 Drooping, or blithe of heart, as might befall;
 My best companions now the driving winds,
 And now the "trotting brooks" and whispering trees,
 And now the music of my own sad steps,

og på den tredje, da hun løftede sit hoved fra
sin pude og som en fuld af bekymring
længselsfuldt kiggede efter det tilbagevendende dagslys,
så hun i sit vindue et stykke foldet papir,
der lå, som om det var lagt der 700
for at møde hendes vågne øjne. Dette åbnede hun
med rystende hænder — fandt intet på skrift,
men opdagede nogle penge, der omhyggeligt var vedlagt,
sølv og guld. 'Jeg skælvede ved synet,'
sagde Margaret, 'for jeg vidste det var hans hånd,
som havde anbragt dem der; og inden dagen
var ovre, den lange ængstelige dag, lærte jeg
fra én, der var sendt af min mand for at meddele
den sørgelige nyhed, at han havde sluttet sig til et
kompagni soldater som skulle til et fjernt land.* 710
— Han forlod mig således — han kunne ikke samle
mod til at tage afsked med mig; thi han frygtede,
at jeg skulle følge ham med mine børn og synke
dybere end ulykken ved dette omvandrende liv.'

„Denne historie fortalte Margaret med mange tårer;
og da hun var færdig havde jeg kun ringe styrke
til at trøste hende og var glad ved at tage
sådanne håbefulde ord fra hendes egen mund, som tjente
til at opmuntre os begge. Men vi havde ikke talt længe sammen
før vi byggede en bygning af bedre tanker, 720
og med et klarere øje så hun sig omkring,
som om hun havde fældet glædestårer.
Vi skiltes. — Det var da tidligt forår;
jeg forlod hende travl med sine haveredskaber;
og husker tydeligt, hvordan hun så over dette hegn,
mens jeg gik hen af gangstien,
og kaldte og sendte en velsignelse efter mig
med kærlig munterhed og en stemme,
som syntes at være selve lyden af lykkelige tanker.

„Jeg vandrede over mange bakker og gennem mange 730
dale med min sædvanlige byrde; i varme og kulde,
gennem mange skove og over mange åbne strækninger,
i solskin og skygge, i regn eller godt vejr,
nedslået eller ubekymret, som det kunne hænde;
mine bedste ledsagere var snart de drivende vinde
og snart de stavrende bække og hviskende træer
og snart mine egne triste fodtrins musik

* Der manglede mandskab under krigen med Frankrig. De der meldte sig til krigen på fastlandet, fik 10 guineas i håndpenge (Gill, 60).

With many a short-lived thought that pass'd between,
And disappeared. —

I journey'd back this way
Towards the wane of Summer; when the wheat 740
Was yellow; and the soft and bladed grass
Springing afresh had o'er the hay-field spread
Its tender verdure. At the door arrived,
I found that she was absent. In the shade,
Where now we sit, I waited her return.
Her Cottage, then a chearful Object, wore
Its customary look, — only, I thought,
The honeysuckle, crowding round the porch,
Hung down in heavier tufts: and that bright weed,
The yellow stone-crop, suffered to take root 750
Along the window's edge, profusely grew,
Blinding the lower panes. I turned aside,
And strolled into her garden. It appeared
To lag behind the season, and had lost
Its pride of neatness. From the border lines
Composed of daisy and resplendent thrift,
Flowers straggling forth had on those paths encroached
Which they were used to deck: — Carnations, once
Prized for surpassing beauty, and no less
For the peculiar pains they had required, 760
Declined their languid heads — without support.
The cumbrous bind-weed, with its wreaths and bells,
Had twined about her two small rows of pease,
And dragged them to the earth. — Ere this an hour
Was wasted. — Back I turned my restless steps,
And, as I walked before the door, it chanced
A Stranger passed; and, guessing whom I sought,
He said that she was used to ramble far. —
The sun was sinking in the west; and now
I sate with sad impatience. From within 770
Her solitary Infant cried aloud;
Then, like a blast that dies away self-stilled,
The voice was silent. From the bench I rose;
But neither could divert nor soothe my thoughts.
The spot, though fair, was very desolate —
The longer I remained more desolate.
And, looking round, I saw the corner stones,
Till then unnotic'd, on either side the door
With dull red stains discolour'd, and stuck o'er
With tufts and hairs of wool, as if the Sheep, 780
That fed upon the Common, thither came
Familiarly; and found a couching-place

med mange kortlivede tanker, som opstod
ind imellem og forsvandt.

Jeg kom denne vej igen,
mens gik sommeren på hæld; hveden var 740
blevet gul, og det bløde bladformede græs,
der spirende op på ny, bredte sin blide grønhed
over hømarken. Da jeg nåede døren,
opdagede jeg, hun ikke var der. I skyggen
hvor vi nu sidder, ventede jeg hendes tilbagekomst.
Hendes hus, dengang et oplivende syn,
så ud som sædvanlig, — kun syntes jeg,
at kaprifolierne, der trængtes omkring indgangen,
hang i tungere klynger; og det lyse ukrudt,
den gule stenurt, der havde fået lov til at slå rødder 750
langs vindueskanten, voksede alt for voldsomt
og blændede de nederste ruder. Jeg drejede af
og slentrede ind i haven. Den viste sig at være
bagud for årstiden og havde mistet sin
pragtfulde pænhed. Fra grænserne af
bellisbedene og de strålende engelskgræs,
havde blomster kæmpet sig ud og bemægtiget sig de stier,
som de plejede at smykke; nelliker, engang
lovpriste for overordentlig skønhed og ikke mindre 760
for den særlige umage, de havde været krævet, bøjede
deres kraftløse hoveder, da de ikke havde nogen støtte.
Den besværlig snerle med sine slyngninger og klokker
havde snoet sig omkring hendes to små rækker af ærter
og trukket dem til jorden. — Før dette var allerede
en time sat til. — Jeg vendte tilbage med rastløse skridt,
og da jeg gik hen foran døren, kom en fremmed
tilfældigvis forbi; idet han gættede, hvem jeg søgte
fortalte han, at hun plejede at strejfe langt omkring. —
Solen var ved at synke i vest; og nu
sad jeg trist utålmodig. Indefra lød 770
hendes ene barns høje gråd;
så, som et vindstød der dør bort af sig selv,
blev stemmen tavs. Jeg rejste mig fra bænken;
men kunne hverken aflede eller berolige mine tanker.
Selvom det var et smukt sted, syntes det meget øde —
jo længere jeg blev der, jo mere øde; og idet
jeg så mig omkring, fik jeg øje på hjørnesteinene,
indtil da ubemærkede, på begge sider af indgangen,
misfarvet af matrøde pletter og overklistret
med totter og hår af uld, som om fårene, 780
der græssede på fælleden, kom hertil
gammelkendte og fandt et hvilested

Even at her threshold. Deeper shadows fell
 From these tall elms; — the Cottage-clock struck eight; —
 I turned, and saw her distant a few steps.
 Her face was pale and thin, her figure too
 Was changed. As she unlocked the door, she said,
 "It grieves me you have waited here so long,
 But, in good truth, I've wandered much of late,
 And, sometimes, — to my shame I speak, have need 790
 Of my best prayers to bring me back again."
 While on the board she spread our evening meal
 She told me, — interrupting not the work
 Which gave employment to her listless hands,
 That she had parted with her elder Child;
 To a kind Master on a distant farm
 Now happily apprenticed — "I perceive
 You look at me, and you have cause; to-day
 I have been travelling far; and many days
 About the fields I wander, knowing this 800
 Only, that what I seek I cannot find.
 And so I waste my time: for I am changed;
 And to myself, said she, have done much wrong
 And to this helpless Infant. I have slept
 Weeping, and weeping I have waked; my tears
 Have flowed as if my body were not such
 As others are; and I could never die.
 But I am now in mind and in my heart
 More easy; and I hope," said she, "that heaven
 Will give me patience to endure the things 810
 Which I behold at home."

It would have grieved

Your very soul to see her; Sir, I feel
 The story linger in my heart: I fear
 'Tis long and tedious; but my spirit clings
 To that poor Woman: — so familiarly
 Do I perceive her manner, and her look,
 And presence, and so deeply do I feel
 Her goodness, that, not seldom, in my walks
 A momentary trance comes over me;
 And to myself I seem to muse on One 820
 By sorrow laid asleep; — or borne away,
 A human being destined to awake
 To human life, or something very near
 To human life, when he shall come again
 For whom she suffered. Yes, it would have grieved
 Your very soul to see her: evermore
 Her eyelids drooped, her eyes were downward cast;

lige ved hendes dørtærskel. Disse høje elme
 kastede dybere skygger; uret inde i huset slog otte; —
 jeg vendte mig om og så hende et par skridt borte.
 Hendes ansigt var blegt og magert — hendes skikkelse var
 ligeledes forandret. Mens hun låste døren op, sagde hun:
 'Det bedrøver mig at I har ventet her så længe,
 men sandheden er, at jeg har vandret meget om i den
 senere tid og nogle gange, med skam at melde, har jeg brug 790
 for mine bedste bønner for at vende tilbage.'
 Medens hun dækkede bord til vort aftensmåltid
 fortalte hun mig — uden at afbryde arbejdet
 som gav hendes ligeglade hænder beskæftigelse —
 at hun havde skilt sig fra sit ældste barn;
 nu lykkeligt sat i lære hos en venlig herre
 på en fjern gård. — 'Jeg ser I kigger på mig,
 og I har god grund dertil; i dag har jeg været
 på rejse langt borte; og i mange dage
 vandrer jeg rundt på markerne, kun vidende dette, 800
 at jeg ikke kan finde det jeg søger;
 og sådan spilder jeg min tid, for jeg er forandret;
 og har båret mig forkert ad,' sagde hun, 'over for mig selv
 og dette hjælpeløse barn. Jeg har sovet grædende,
 og grædende er jeg vågnet; mine tårer
 har flydt, som om min krop ikke var sådan
 som andres er; og jeg kunne alligevel ikke dø.
 Men nu er jeg mere rolig i sind og hjerte;
 og jeg håber,' sagde hun, 'at himlen
 vil give mig tålmodighed til at udholde det, 810
 jeg ser her hjemme.'

Det ville have bedrøvet Jer
 i Jeres inderste ved at se hende. Hr., jeg føler
 hvordan historien dvæler i mit hjerte; jeg er bange for
 den er lang og kedelig, men min ånd hænger
 ved den stakkels kvinde: — så fortrolig
 er jeg med hendes væremåde, hendes udseende
 og væsen, og så dybt føler jeg
 hendes godhed, at en forbigående trance
 ikke sjældent kommer over mig på mine ture;
 og det forekommer mig, at jeg grunder over én, 820
 som sorg har lagt til at sove eller båret væk,
 et menneske bestemt til at vågne
 til menneskelivet, eller noget meget nær
 menneskelivet, når han, som hun led for,
 kommer igen. Ja, det ville have bedrøvet Jer
 i Jeres inderste at se hende. Bestandig
 sænkede hendes øjenlåg sig, hendes øjne var nedslagne;

And, when she at her table gave me food,
 She did not look at me. Her voice was low,
 Her body was subdued. In every act 830
 Pertaining to her house affairs, appeared
 The careless stillness of a thinking mind
 Self-occupied; to which all outward things
 Are like an idle matter. Still she sighed,
 But yet no motion of the breast was seen,
 No heaving of the heart. While by the fire
 We sate together, sighs came on my ear,
 I knew not how, and hardly whence they came.

Ere my departure to her care I gave,
 For her Son's use, some tokens of regard, 840
 Which with a look of welcome She received;
 And I exhorted her to have her trust
 In God's good love, and seek his help by prayer.
 I took my staff, and when I kissed her babe
 The tears stood in her eyes. I left her then
 With the best hope and comfort I could give;
 She thanked me for my wish; – but for my hope
 Methought she did not thank me.

I returned,

And took my rounds along this road again
 Ere on its sunny bank the primrose flower 850
 Peeped forth, to give an earnest of the Spring.
 I found her sad and drooping; she had learned
 No tidings of her Husband; if he lived
 She knew not that he lived; if he were dead
 She knew not he was dead. She seem'd the same
 In person and appearance; but her House
 Bespake a sleepy hand of negligence.
 The floor was neither dry nor neat, the hearth
 Was comfortless, and her small lot of books,
 Which, in the Cottage window, heretofore 860
 Had been piled up against the corner panes
 In seemly order, now, with straggling leaves
 Lay scattered here and there, open or shut,
 As they had chanced to fall. Her Infant Babe
 Had from its Mother caught the trick of grief,
 And sighed among its playthings. Once again
 I turned towards the garden gate, and saw,
 More plainly still, that poverty and grief
 Were now come nearer to her: weeds defaced
 The harden'd soil, and knots of wither'd grass; 870
 No ridges there appeared of clear black mold,

og når hun rakte mig maden ved bordet
 så hun ikke på mig. Hendes stemme var sagte,
 hendes krop kuet. I enhver af 830
 hendes huslige gerninger var der
 det selvoptagede tænkende sinds
 ligegyldige stilhed; i hvilken alle ydre ting er,
 som var de uden betydning. Stadigvæk sukkede hun,
 men dog sås ingen bevægelse af brystet,
 barmen løftede sig ikke. Medens vi sad sammen
 ved kaminen, kom suk mig for øre,
 jeg vidste ikke hvordan, og næppe hvorfra de kom.

„Før min afrejse betroede jeg i hendes varetægt,
 til brug for hendes søn, nogle tegn på min deltagelse, 840
 som hun kærkomment modtog;
 og jeg formanede hende at sætte sin lid
 til Guds gode kærlighed og søge hans hjælp ved bøn.
 Jeg tog min stav, og da jeg kyssede hendes lille barn
 stod tårerne hende i øjnene. Jeg forsøgte efter bedste evne
 at trøste hende og give hende håb og forlod hende så.
 Hun takkede mig for mit gode ønske; — men det forekom
 mig, at hun ikke takkede mig for mit håb.

Jeg vendte tilbage

og kom igen denne vej på min runde,
 da primulablomsten tittede frem på sin 850
 solbeskinnede banke for at give en forsmag på våren.
 Jeg fandt hende trist og nedtrykt. Hun havde ikke fået
 nogle efterretninger om sin mand; hvis han levede
 vidste hun ikke om han levede: hvis han var død
 vidste hun ikke om han var død. Hun syntes den samme
 af person og udseende, men hendes hus
 vidnede om en søvnig forsømmelig hånd;
 gulvet var hverken tørt eller rent, arnen
 var uindbydende, og hendes lille mængde bøger,
 som hidtil i husets vinduet havde været 860
 stablet op ad hjørneruderne
 i pæn orden, lå nu med krøllede blade
 spredt her og der, åbne eller lukkede,
 som de nu var faldet. Hendes barn
 havde opfanget moderens måde at sørge på
 og sukkede mellem sit legetøj. Endnu engang
 gik jeg hen til havelågen og så nu
 endnu tydeligere, at fattigdom og kummer
 var rykket hende nærmere. Jorden var hård,
 gjort ukendelig af ukrudt og klynger af visnet græs; 870
 ingen ophøjede striber med ren sort muld,

No winter greenness; of her herbs and flowers,
 It seemed the better part were gnawed away
 Or trampled into earth; a chain of straw,
 Which had been twined about the slender stem
 Of a young apple-tree, lay at its root;
 The bark was nibbled round by truant Sheep.
 – Margaret stood near, her Infant in her arms,
 And, noting that my eye was on the tree,
 She said, "I fear it will be dead and gone 880
 Ere Robert come again." Towards the House
 Together we returned; and she enquired
 If I had any hope: – but for her Babe
 And for her little orphan Boy, she said,
 She had no wish to live, that she must die
 Of sorrow. Yet I saw the idle loom
 Still in its place; his Sunday garments hung
 Upon the self-same nail; his very staff
 Stood undisturbed behind the door. And when,
 In bleak December, I retraced this way, 890
 She told me that her little Babe was dead,
 And she was left alone. She now, released
 From her maternal cares, had taken up
 The employment common through these Wilds, and gain'd
 By spinning hemp a pittance for herself;
 And for this end had hired a neighbour's Boy
 To give her needful help. That very time
 Most willingly she put her work aside,
 And walked with me along the miry road
 Heedless how far; and, in such piteous sort 900
 That any heart had ached to hear her, begged
 That, wheresoe'er I went, I still would ask
 For him whom she had lost. We parted then,
 Our final parting; for from that time forth
 Did many seasons pass ere I return'd
 Into this tract again.

Nine tedious years;
 From their first separation, nine long years,
 She lingered in unquiet widowhood;
 A Wife and Widow. Needs must it have been
 A sore heart-wasting! I have heard, my Friend, 910
 That in yon arbour oftentimes she sate
 Alone, through half the vacant Sabbath-day,
 And if a dog passed by she still would quit
 The shade, and look abroad. On this old Bench
 For hours she sate; and evermore her eye
 Was busy in the distance, shaping things

ingen vintergrønhed; det så ud som om
den bedre del af hendes urter og blomster var gnavet
bort eller trampet ned; en lænke af flettet strå,
som havde været snoet om et ungt æbletræs
spæde stamme, lå ved dets rod;
barken var nippet rundt af dovne får.
— Margaret stod i nærheden, med sit barn i armene,
og da hun så at mit blik var rettet med træet, sagde hun:
‘Jeg er bange for at det vil være dødt og borte 880
før Robert kommer tilbage.’ Da vi havde fulgtes ad
tilbage til huset, forhørte hun sig om jeg
havde noget håb at give. — Var det ikke for hendes
spædbarn og hendes lille forældreløse dreng, sagde hun,
havde hun intet ønske om at leve, at hun
ville dø af sorg. Dog så jeg stadig den ledige væv
på sin plads; hans søndagstøj hang
på det selvsamme søm, endog hans stav
stod uforstyrret bagved døren. — Og da jeg
i den kolde december igen kom denne vej, 890
fortalte hun mig, at hendes lille barn var død,
og at hun var alene. Hun havde nu, fritaget for sin
moderlige bekymringer, taget fat på
et arbejde, der var almindeligt i disse vilde egne
og tjent en smule ved at spinne hamp;
og til det formål havde hun hyret en nabos
dreng til at yde hende den nødvendige hjælp.
Denne gang lagde hun særdeles villigt sit arbejde fra sig
og gik med mig hen ad den mudrede vej, uden at ænse
hvor langt; og bønfuldt mig om på en så ynkværdig måde, 900
at det ville have gjort ondt i ethvert hjerte ved at høre hende,
at jeg, hvor jeg end gik, ville blive ved med at spørge
efter ham, hun havde mistet. Vi skiltes så —
vor sidste afsked; thi fra denne tid
gik der mange år, før jeg igen vendte
tilbage til denne egn.

Ni trættende år,
fra deres første adskillelse, ni lange år
levede hun videre i urolig enkestand,
hustru og enke. Det må nødvendigvis have været
et smerteligt hjertespid. Jeg har hørt, min ven, 910
at hun ofte sad alene i den løvhytte dér,
halvdelen af den ledige sabbatsdag igennem;
og hvis en hund passerede, ville hun hver gang forlade
skyggen og se ud. På denne gamle bænk
sad hun i timevis; og altid havde hendes øje
travlt med det fjerne, idet det formede ting,

That made her heart beat quick. You see that path,
 Now faint, — the grass has crept o'er its grey line;
 There, to and fro, she paced through many a day
 Of the warm summer, from a belt of hemp 920
 That girt her waist, spinning the long drawn thread
 With backward steps. Yet ever as there pass'd
 A man whose garments shewed the Soldiers red,
 Or crippled Mendicant in Sailor's garb,
 The little Child who sate to turn the wheel
 Ceas'd from his task; and she with faltering voice
 Made many a fond enquiry; and when they,
 Whose presence gave no comfort, were gone by,
 Her heart was still more sad. And by yon gate,
 That bars the Traveller's road, she often stood, 930
 And when a stranger Horseman came the latch
 Would lift, and in his face look wistfully;
 Most happy, if, from aught discovered there
 Of tender feeling, she might dare repeat
 The same sad question. Meanwhile her poor Hut
 Sank to decay: for he was gone — whose hand,
 At the first nipping of October frost,
 Closed up each chink, and with fresh bands of straw
 Chequered the green-grown thatch. And so she lived 940
 Through the long winter, reckless and alone;
 Until her House by frost, and thaw, and rain,
 Was sapped; and while she slept the nightly damps
 Did chill her breast; and in the stormy day
 Her tattered clothes were ruffled by the wind;
 Even at the side of her own fire. Yet still
 She loved this wretched spot, nor would for worlds
 Have parted hence; and still that length of road,
 And this rude bench, one torturing hope endeared,
 Fast rooted at her heart: and here, my Friend,
 In sickness she remained; and here she died, 950
 Last human Tenant of these ruined Walls."

The Old Man ceased: he saw that I was moved;
 From that low Bench, rising instinctively
 I turn'd aside in weakness, nor had power
 To thank him for the Tale which he had told.
 I stood, and leaning o'er the Garden wall,
 Reviewed that Woman's sufferings; and it seemed
 To comfort me while with a Brother's love
 I bless'd her — in the impotence of grief.
 At length towards the Cottage I returned 960

der fik hendes hjerte til at banke hurtigt. I ser den sti dér,
 nu kun svagt, — grønsværen er krøbet over dens grå linje;
 der gik hun mange varme sommerdage
 frem og tilbage, idet hun fra et bælte af hør, 920
 som hun havde om livet, spandt den langt trukne tråd,
 mens hun gik baglæns. Dog altid når der passerede
 en mand, hvis dragt viste soldatens røde,
 eller en forkrøblet tigger i sømandstøj,
 ville det lille barn, som sad og drejede hjulet,*
 holde op med sit arbejde; og hun ville med usikker stemme,
 foretage mangen en inderlig forespørgelse; og når de,
 hvis tilstedeværelse ikke gav nogen trøst, var gået forbi,
 blev hendes hjerte endnu mere trist. Og ved lågen
 som danner et rækværk mod landevejen, stod hun ofte 930
 når en fremmed rytter kom, ville så løfte klinken
 og se alvorligt ind i hans ansigt,
 yderst lykkelig hvis hun på grund af nogle kærlige følelser,
 hun opdager der, kunne vove at gentage
 det samme sørgelige spørgsmål. Imens forfaldt
 hendes fattige hytte; for han var borte, hvis hånd
 ved oktoberfrostens første nip,
 lukkede hver sprække og med friske stråbånd
 sammenbandt den grønne tækkehalm. Og således levede hun
 gennem den lange vinter, ligeglad med sig selv og alene; 940
 indtil dette berøvede hus var undergravet af frost,
 og tøj og regn; og når hun sov isnede den
 natlige fugtighed hendes bryst; og på stormfulde dage
 blev hendes lasede tøj bragt i uorden af vinden
 selv ved siden af kaminen. Dog elskede hun
 stadig dette elendige sted, ville heller ikke for alt i
 verden været draget herfra; og stadigvæk gjorde et eneste
 martrende håb, fast rodfæstet i hendes hjerte, hin vejstrækning
 og denne grove bæk dyrebare; og her, min ven, —
 forblev hun mens hun var syg, og her døde hun; 950
 disse ødelagte mures sidste menneskebeboer!"

Den gamle mand tav stille. Han så jeg var bevæget;
 idet jeg instinktivt rejste mig fra den lave bæk
 vendte jeg mig bort i svaghed, havde heller ikke styrke
 til at takke ham for den historie, han havde fortalt.
 Lænet ind over havemuren, stod jeg og
 gennemgik i tankerne denne kvindes lidelser; og det syntes
 at trøste mig, medens jeg med en broders kærlighed
 velsignede hende i sorgens magtesløshed.
 Så gik jeg tilbage mod huset, og opløftet 960

* Linje 459-65: beskriver hvordan man fremstillede reb (Butler, 70).

Fondly, – and traced, with interest more mild,
 That secret spirit of humanity
 Which, mid the calm oblivious tendencies
 Of Nature, mid her plants, and weeds, and flowers,
 And silent overgrowings, still survived.
 The Old Man, noting this, resumed, and said,
 "My Friend! enough to sorrow you have given,
 The purposes of wisdom ask no more;
 Be wise and chearful; and no longer read*
 The forms of things with an unworthy eye. 970
 She sleeps in the calm earth, and peace is here.
 I well remember that those very plumes,
 Those weeds, and the high spear-grass on that wall,
 By mist and silent rain-drops silver'd o'er,
 As once I passed, did to my heart convey
 So still an image of tranquillity,
 So calm and still, and looked so beautiful
 Amid the uneasy thoughts which filled my mind,
 That what we feel of sorrow and despair
 From ruin and from change, and all the grief 980
 The passing shews of Being leave behind,
 Appeared an idle dream, that could not live
 Where meditation was. I turned away
 And walked along my road in happiness."

He ceased. Ere long the sun declining shot
 A slant and mellow radiance, which began
 To fall upon us, while beneath the trees
 We sate on that low Bench: and now we felt,
 Admonished thus, the sweet hour coming on.
 A linnet warbled from those lofty elms, 990
 A thrush sang loud, and other melodies,
 At distance heard, peopled the milder air.
 The Old Man rose, and, with a sprightly mien
 Of hopeful preparation, grasped his Staff:
 Together casting then a farewell look

* I 1845-udgaven erstattes linjerne 969-70 med følgende linjer indskudt om kristendommens trøst.

Nor more would she have craved as due to One
 Who, in her worst distress, had oftentimes felt
 The unbounded might of prayer; and learned, with soul
 Fixed on the Cross, that consolation springs
 From sources deeper far than deepest pain,
 For the meek Sufferer. Why then should we read
 The forms of things with an unworthy eye?

sporede jeg, skønt med mildere interesse,
 hin menneskehedens hemmelige ånd,
 som mellem naturens rolige glemsomme tendenser,
 mellem hendes planter, hendes ukrudt, og blomster,
 og tavse tilgroninger, vedvarende overlevede.
 Den gamle mand, der så dette, fortsatte og sagde:
 „Min ven, nok har I givet til sorgen,
 visdommens hensigter kræver ikke mere;*
 vær forstandig og glad, og læs ikke længere
 tingenes skikkelser med et uværdigt øje. 970
 Hun sover i den rolige jord, og fred er her.
 Jeg huske tydeligt at selve de fjer,
 det ukrudt og det høje rapgræs på muren dér,
 forsølvet af dis og stille regndråber,
 da jeg engang gik forbi, bibragte mit hjerte
 så stille et billede på uforstyrrethed,
 så roligt og stille, og så så smukt ud
 midt i de ængstelige tanker, som fyldte mit sind,
 at det vi føler af sorg og fortvivlelse,
 på grund af undergang og forandring og al den kval 980
 tilværelsens flygtige skuespil lader bag sig,
 forekom at være en nyttesløs drøm, som ikke kunne
 leve hvor eftertanken var. Jeg vendte mig bort
 og vandrede afsted, lykkelig på min vej.”

Han holdt inde. Inden længe begyndte
 den nedgående sols skrå og bløde lys
 at falde på os, mens vi sad under træerne
 på den lave bænk: og nu følte vi,
 således påmindet, den skønne time nærme sig. 990
 En tornirisk slog triller fra de høje elme,
 en drossel sang højt, og andre melodier,
 hørt noget borte, befolkede den mildere luft.
 Den gamle mand rejste sig og greb sin stav
 med en håbefuldst forberedelses muntre mine;
 Idet vi begge to så kastede et afskedsblik

* I 1845-udgaven erstattes de to efterfølgende linjer 969-70 med følgende linjer indskudt om kristendommens trøst.

hun ville heller ikke have krævet mere, end hvad der
 tilkommer én, som i sin værste nød ofte havde følt
 bønnens ubegrænsede styrke; og lært, med sjælen
 fæstnet på korset, at trøst strømmer fra kilder
 langt dybere end den dybeste pine
 til den ydmyge Lidende. Hvorfor skulle vi
 da læse tingenes skikkelser med uværdigt øje?

EXCURSION. BOOK FIRST

Upon those silent walls, we left the Shade;
And, ere the Stars were visible, had reached
A Village Inn, — our Evening resting-place.

UDFLUGTEN. FØRSTE BOG

på de tavse mure, forlod vi skyggen;
og havde, før stjernerne blev synlige, nået
en landlig kro, – vort hvilested for aftenen.

Book the second

The Solitary

In days of yore how fortunately fared
 The Minstrel! wandering on from Hall to Hall,
 Baronial Court or Royal; cheered with gifts
 Munificent, and love, and Ladies' praise;
 Now meeting on his road an armed Knight,
 Now resting with a Pilgrim by the side
 Of a clear brook; — beneath an Abbey's roof
 One evening sumptuously lodged; the next
 Humbly, in a religious Hospital;
 Or with some merry Outlaws of the wood; 10
 Or haply shrouded in a Hermit's cell.
 Him, sleeping or awake, the Robber spared;
 He walked — protected from the sword of war
 By virtue of that sacred Instrument
 His Harp, suspended at the Traveller's side;
 His dear Companion wheresoe'er he went
 Opening from Land to Land an easy way
 By melody, and by the charm of verse.
 Yet not the noblest of that honoured Race
 Drew happier, loftier, more empasioned thoughts 20
 From his long journeyings and eventful life,
 Than this obscure Itinerant (an obscure,
 But a high-souled and tender-hearted Man)
 Had skill to draw from many a ramble, far
 And wide protracted, through the tamer ground
 Of these our unimagined days;
 Both while he trod the earth in humblest guise
 Accoutred with his burthen and his staff;
 And now, when free to move with lighter pace.

What wonder, then, if I, whose favourite School 30
 Hath been the fields, the roads, and rural lanes,
 And pathways winding on from farm to farm,
 Looked on this Guide with reverential love?
 Each with the other pleased, we now pursued
 Our journey — beneath favourable skies.
 Turn wheresoe'er we would, he was a light
 Unfailing: not a Hamlet could we pass,
 Rarely a House, which did not yield to him
 Remembrances; or from his tongue call forth
 Some way-beguiling tale. Nor less regard 40
 Accompanied those strains of apt discourse,

Anden bog

Den Enlige

- Hvor lykkeligt troubadouren levede
 I fordums tid! vandrende fra sal til sal
 ved baronens eller kongens hof; opmuntret
 af rundhåndede gaver og kærlighed og damers pris;
 snart mødte han en bevæbnet ridder på vejen,
 snart hvilede han med en pilgrim ved siden
 af en klar bæk; — en aften var han overdådigt
 indlogeret under et abbedis tag; den næste
 ydmygt på et religiøst herberg;
 eller med nogle af skovens lystige lovløse; 10
 eller måske i ly i en eremits celle.
 Om han sov eller var vågen, skånede røveren ham;
 han gik af sted — beskyttet mod krigens sværd
 i kraft af det hellige instrument,
 hans harpe, ophængt ved den vejfarendes side;
 hans dyrebare ledsager, hvor han end gik,
 som fra land til land åbnede en ubesværet vej
 med melodi og med versenes fortryllelse.
 Dog høstede den fornemmeste af denne hædrede slægt ikke
 lykkeligere, mere ophøjede, mere lidenskabelige tanker 20
 fra sine langvarige rejser og sit begivenhedsrige liv,
 end denne ukendte omrejsende (en ukendt,
 men højsjælet og hjertensgod mand)
 vidt og bredt evnede at høste fra mange
 udstrakte ture på disse vore
 fantasiløse dages tammere jord;
 både mens han i ydmygeste skikkelse betrådte jorden,
 udrustet med sin byrde og sin stav;
 og nu, hvor han frit kunne gå med lettere skridt.
- Kan det da undre, hvis jeg, hvis yndlingskole 30
 har været markerne, landevejene og markvejene,
 og gangstier der snoer sig fra gård til gård,
 så på denne fører med ærbødig kærlighed? —
 Hver fornøjet med den anden, fortsatte vi nu
 vor rejse under en gunstig himmel.
 Hvorhen vi end vendte os, var han et
 uudtømmeligt lys; ikke en flække kunne vi passere
 næppe et hus, som ikke vækkede erindringer
 hos ham; eller fra hans tunge fremkaldte
 en eller anden vej-fordrivende fortælling. Ikke mindre 40
 agtelse ledsagede de skift i en passende samtale,

Which Nature's various objects might supply:
 And in the silence of his face I read
 His overflowing spirit. Birds and beasts,
 And the mute fish that glances in the stream,
 And harmless reptile coiling in the sun,
 And gorgeous insect hovering in the air,
 The fowl domestic, and the household dog,
 In his capacious mind – he loved them all:
 Their rights acknowledging he felt for all. 50
 Oft was occasion given me to perceive
 How the calm pleasures of the pasturing Herd
 To happy contemplation soothed his walk
 Along the field, and in the shady grove;
 How the poor Brute's condition, forced to run
 Its course of suffering in the public road,
 Sad contrast! all too often smote his heart
 With unavailing pity. Rich in love
 And sweet humanity, he was, himself,
 To the degree that he desired, beloved. 60
 – Greetings and smiles we met with all day long
 From faces that he knew; we took our seats
 By many a cottage hearth, where he received
 The welcome of an Inmate come from far.
 – Nor was he loth to enter ragged Huts,
 Wherein his charity was blessed; his voice
 Heard as the voice of an experienced Friend.
 And, sometimes, where the Poor Man held dispute
 With his own mind, unable to subdue
 Impatience, through inaptness to perceive 70
 General distress in his particular lot;
 Or cherishing resentment, or in vain
 Struggling against it, with a soul perplexed,
 And finding in itself no steady power
 To draw the line of comfort that divides
 Calamity, the chastisement of heaven,
 From the injustice of our brother men;
 To Him appeal was made as to a judge;
 Who, with an understanding heart, allayed
 The perturbation; listened to the plea; 80
 Resolved the dubious point; and sentence gave
 So grounded, so applied, that it was heard
 With softened spirit, – even when it condemned.

 Such intercourse I witnessed, while we roved
 Now as his choice directed, now as mine;
 Or both, with equal readiness of will,
 Our course submitting to the changeful breeze

som naturens forskellige genstande kunne fremkalde;
 og i tavsheden i hans ansigt læste jeg
 hans overstrømmende ånd. Fugle og dyr
 og den tavse fisk som blinker i vandløbet,
 det uskadelige krybdyr der er rullet sammen i solen,
 og prægtige insekter der svævede i luften,
 fuglen i buret og hushunden – med sit
 rummelige sind, elskede han dem alle;
 indrømmede dem de rettigheder han følte for alle. 50
 Ofte havde jeg lejlighed til at iagttage,
 hvordan den græssende hjords rolige fornøjelser
 forsødede hans gang langs marken og i den
 skyggefulde lund med lykkelige overvejelser;
 hvordan det arme besties skæbne, tvunget til
 et lidelsesfuldt liv på den offentlige vej,
 en sørgelig modsætning, alt for ofte rørte hans hjerte
 med unyttig medynk. Rig på kærlighed
 og blid humanitet var han selv
 højt elsket i en sådan grad, som han ønskede. 60
 – Hilsener og smil mødte os hele dagen lang
 fra ansigter, han kendte; vi tog sæde
 ved mange hjemlige arner, hvor han blev hilst
 velkommen som en beboer, der kom langvejs fra.
 – Han var heller ikke uvillig til at gå ind i forfaldne hytter,
 hvori hans velgørenhed blev velsignet; hans stemme
 hørtes som en erfaren vens.
 Og somme tider, hvor den fattige mand diskuterede
 med sig selv, ude af stand til at undertrykke
 utålmodighed ved manglende evne til at se 70
 den almindelige nød i sin specielle lod;
 eller opfyldt af harme eller forgæves kæmpende
 imod den, med en rådvild sjæl,
 uden at finde en stabil magt i den selv
 til at trække den trøsterige linje, som adskiller
 elendighed, himlens tugtelse,
 fra vore menneskebrødres uretfærdighed;
 appellerede man til ham som til en dommer,
 der med et forstående hjerte dæmpede
 uroen, lyttede til sagen, traf 80
 beslutning om de tvivlsomme punkter og afgav
 en dom så velfunderet, så overensstemmende, at den blev
 påhørt med blødgjort ånd, – selv når den fordømte.

Sådant samkvem var jeg vidne til, mens vi strejfede om,
 snart som hans valg anviste, snart som mit;
 eller vi underkastede begge, med lige beredvillighed,
 vor kurs tilfældets ubestandige brise.

Of accident. But when the rising sun
 Had three times called us to renew our walk,
 My Fellow Traveller said with earnest voice, 90
 As if the thought were but a moment old,
 That I must yield myself without reserve
 To his disposal. Glad was I of this:
 We started – and he led towards the hills;
 Up through an ample vale, with higher hills
 Before us, mountains stern and desolate;
 But in the majesty of distance now
 Set off, and to our ken appearing fair
 Of aspect, with aerial softness clad,
 And beautified with morning's purple beams. 100

The Wealthy, the Luxurious, by the stress
 Of business roused, or pleasure, ere their time,
 May roll in chariots, or provoke the hoofs
 Of the fleet coursers they bestride, to raise
 From earth the dust of morning, slow to rise;
 And They, if blessed with health and hearts at ease,
 Shall lack not their enjoyment: – but how faint
 Compared with our's! who, pacing side by side,
 Could with an eye of leisure look on all
 That we beheld; and lend the listening sense 110
 To every grateful sound of earth and air,
 Pausing at will; our spirits braced, our thoughts
 Pleasant as roses in the thickets blown,
 And pure as dew bathing their crimson leaves.

Mount slowly Sun! and may our journey lie
 Awhile within the shadow of this hill,
 This friendly hill, a shelter from thy beams!
 Such is the summer Pilgrim's frequent wish;
 And as that wish, with prevalence of thanks
 For present good o'er fear of future ill, 120
 Stole in among the morning's blither thoughts,
 'Twas chased away: for, tow'rds the western side
 Of the broad Vale, casting a casual glance,
 We saw a throng of People; – wherefore met?
 Blithe notes of music, suddenly let loose
 On the thrilled ear, did to the question yield
 Prompt answer: they proclaim the annual Wake,
 Which the bright season favours. – Tabor and Pipe
 In purpose join to hasten and reprove
 The laggard Rustic; and repay with boons 130
 Of merriment a party-coloured Knot,
 Already formed upon the Village green.

Men da den opgående sol tre
 gange havde vækket os for at forny vor vandring,
 sagde min medrejsende med alvorlig stemme, 90
 som om hans tanke kun var et øjeblik gammel,
 at jeg uden forbehold måtte stille mig
 til hans rådighed. Det var jeg glad for.
 Vi begav os af sted – og han tog retning mod bakkerne;
 op gennem en vidtstrakt dal, med højere fjelde
 foran os, strenge og øde bjerge,
 men nu sat i relief i majestætisk fjernhed,
 og visende sig som et fagert syn i horisonten,
 iklædt luftig blødhed og forskønnet
 af morgenens purpurfarvede stråler. 100

De rige, de luksuriøse, der, tvunget
 af forretning eller lyst, er vækket før tid,
 kan køre i karet eller tirre hovene på
 deres hurtige gangere til at løfte den langsomt
 gryende morgens støv fra jorden; og hvis
 de er velsignet med den ønskede sundhed og styrke,
 vil de ikke mangle deres fornøjelse, – men dog hvor svag
 sammenlignet med vor! som, mens vi gik side ved side,
 kunne se på alt, vi beskuede, med et
 fritidens øje; og give den lyttende sans 110
 til enhver glædelig lyd fra jord og luft
 og standse efter behag; vore sjæle var bundet sammen,
 vore tanker var dejlige som roser, der blomstrer i buskadset,
 og rene som duggen, der bader deres højrøde blade.

Stig langsomt op Sol! og lad vor rejse
 en stund ligge i denne bakkes skygge,
 denne venlige bakke, et ly for dine stråler!
 Sådan er somerpilgrimmens hyppige ønske;
 og da det ønske, hvor tak for nutidigt godt
 vejede tungere end angst for fremtidigt ondt, 120
 sneg sig ind mellem morgenens mere sorgløse tanker,
 blev det med ét jaget væk, for idet vi kastede et tilfældigt blik
 mod den vestlige side af den brede dal, så vi
 en trængsel af folk. – Hvorfor er de mødtes?
 lystig musik, pludselig sluppet løs
 på det betagede øre, gav et prompte svar
 på spørgsmålet: de forkynder den årlige markedsfest,
 som foretrækker den lyse årstid. Tamburinen
 og fløjten er forenet i den hensigt at skynde på og
 bebrejde de forsinkede bønder; og belønner 130
 en festfarvet klynge, allerede dannet på
 landsbygrønningen, med gaver af lystighed.

– Beyond the limits of the shadow cast
 By the broad hill, glistened upon our sight
 That gay Assemblage. Round them and above,
 Glitter, with dark recesses interposed,
 Casement, and cottage-roof, and stems of trees
 Half-veiled in vapoury cloud, the silver steam
 Of dews fast melting on their leafy boughs
 By the strong sun-beams smitten. Like a mast 140
 Of gold, the Maypole shines; as if the rays
 Of morning, aided by exhaling dew,
 With gladsome influence could reanimate
 The faded garlands dangling from its sides.

Said I, "the music and the sprightly scene
 Invite us; shall we quit our road and join
 These festive matins?" – He replied, "Not loth
 Here would I linger, and with you partake,
 Not one hour merely, but till evening's close,
 The simple pastimes of the day and place. 150
 By the fleet Racers, ere the Sun be set,
 The turf of yon large pasture will be skimmed:
 There, too, the lusty Wrestlers will contend: –
 But know we not that he, who intermits
 The appointed task and duties of the day,
 Untunes full oft the pleasures of the day;
 Checking the finer spirits that refuse
 To flow, when purposes are lightly changed?
 We must proceed – a length of journey yet
 Remains untraced." Then, pointing with his staff 160
 Towards those craggy summits, his intent
 He thus imparted.

"In a spot that lies
 Among yon mountain fastnesses concealed,
 You will receive, before the hour of noon,
 Good recompence, I hope, for this day's toil –
 From sight of One who lives secluded there,
 Lonesome and lost: of whom, and whose past life,
 (Not to forestall such knowledge as may be
 More faithfully collected from himself,)
 This brief communication shall suffice. 170

Though now sojourning there, he, like myself,
 Sprang from a stock of lowly parentage
 Among the wilds of Scotland; in a tract
 Where many a sheltered and well-tended plant,
 Upon the humblest ground of social life,
 Doth at this day, I trust, the blossoms bear

– På den anden side af skyggen, den
 brede høj kastede, glitrede den farverige
 forsamling for vore øjne. Rundt omkring den og
 ovenover glimter, med mørke afbrydelser ind imellem,
 vinduer og hustage og træstammer,
 halvt tilsløret af en diset sky, dug sølvstrømmen
 der hurtigt fordampede på deres løvrige grene,
 ramt af de stærke solstråler. Majstangen 140
 skinner lig en mast af guld; som om
 morgenskæret, hjulpet af uddunstet dug,
 med sin glade påvirkning kunne genoplive
 de visnede kranse, der dinglede på dens sider.

Jeg sagde: „Musikken og den muntre scene
 inviterer os, skal vi ikke standse her og
 slutte os til denne festlige fromesse?” – Han svarede:
 „Jeg ville ikke være utilbøjelig til at dvæle her og
 deltage ikke blot én time, men til aftenens slutning 150
 i dagen og stedets simple tidsfordriv sammen med dig.
 Før solen går ned, vil de hurtige væddeløbsheste stryge
 hen over grønsværen på den store græsgang derhenne.
 Der vil de stærke brydere også kæmpe, – men
 ved vi ikke, at den, der forsømmer
 dagens fastsatte opgave og pligter,
 meget ofte forstemmer dagens fornøjelser;
 dæmper de finere livskræfter, der nægter
 at flyde, når hensigterne forandres en smule?
 Vi må fortsætte – vi har endnu en god vejs rejse
 foran os.” Derefter åbenbarede han, idet han 160
 pegede med sin stav mod fjeldtinderne,
 sit forehavende således:

„På et sted, som ligger
 skjult mellem de bjergmassiver der,
 vil du, før middagstimen håber jeg, få god
 erstatning for denne dags slid –
 ved at se én, som lever afsondret dér,
 ensom og fortabt; om hvem og om hvis tidligere liv
 (for ikke at foregribe den viden som
 mere redeligt kan indsamles fra ham selv)
 denne korte meddelelse må være tilstrækkelig. 170

„Skønt han nu opholder sig der, er han, ligesom
 jeg, af simpel herkomst og rundet af en slægt
 fra Skotlands ødemarker; i en egn
 hvor jeg tror, at mange beskyttede
 og velplejede planter på samfundets
 ydmyggeste jord i dag bærer

Of piety and simple innocence.
 Such grateful promises his youth displayed:
 And, as he shewed in study forward zeal,
 All helps were sought, all measures strained, that He, 180
 By due scholastic discipline prepared,
 Might to the Ministry be called: which done,
 Partly through lack of better hopes – and part
 Perhaps incited by a curious mind,
 In early life he undertook the charge
 Of Chaplain to a Military Troop
 Cheered by the Highland Bagpipe, as they marched
 In plaided vest, – his Fellow-countrymen.
 This Office filling, and, by native power
 And force of native inclination, made 190
 An intellectual Ruler in the haunts
 Of social vanity – he walked the World,
 Gay, and affecting graceful gaiety;
 Lax, buoyant – less a Pastor with his Flock
 Than a Soldier among Soldiers – lived and roamed
 Where Fortune led: – and Fortune, who oft proves
 The careless wanderer's Friend, to him made known
 A blooming Lady – a conspicuous Flower,
 Admired for beauty, for her sweetness praised;
 Whom he had sensibility to love, 200
 Ambition to attempt, and skill to win.

For this fair Bride, most rich in gifts of mind.
 Nor sparingly endowed with worldly wealth,
 His Office he relinquished; and retired
 From the world's notice to a rural Home.
 Youth's season yet with him was scarcely past,
 And she was in youth's prime. How full their joy,
 How free their love! nor did their love decay;
 Nor joy abate, till, pitiable doom!
 In the short course of one undreaded year 210
 Death blasted all. – Death suddenly o'erthrew
 Two lovely Children – all that they possessed!
 The Mother followed: – miserably bare
 The one Survivor stood; he wept, he prayed
 For his dismissal; day and night, compelled
 By pain to turn his thoughts towards the grave,
 And face the regions of Eternity.
 An uncomplaining apathy displaced
 This anguish; and, indifferent to delight,
 To aim and purpose, he consumed his days, 220
 To private interest dead, and public care.
 So lived he; so he might have died.

medynkens og uskyldighedens blomster.
 Sådanne herlige løfter gav hans ungdom —
 og da han tidligt viste iver i studierne,
 blev al hjælp søgt, alle skridt taget fuldt ud, for at han, 180
 forberedt ved passende akademisk undervisning,
 kunne blive kaldet til præstegerningen. —
 Da dette var gjort, påtog han sig, delvis
 af mangel på bedre udsigter og måske delvis tilskyndet
 af et nysgerrigt sind, posten som feltpræst
 i et militærkorps, der blev opmuntret af
 den højlandske sækepipe, mens de marcherede
 i skotske dragter, — hans landsmænd.
 Beklædende denne stilling, og i kraft af medfødt
 myndighed og medfødt tilbøjelighed, gjort 190
 til en åndelig hersker på den sociale forfængeligheds
 opholdssteder — spadserede han gennem verden,
 lystig, og med en antaget graciøs lystighed,
 afslappet, let til mode — mindre en hyrde med sin flok
 end en soldat blandt soldater — levede og strejfede om,
 hvor lykken førte ham, — og lykken, som ofte viser sig at være
 den ubekymrede vandringsmands ven, gjorde ham bekendt
 med en blomstrende dame, en iøjnefaldende blomst,
 beundret for skønhed, prist for sin sødme;
 som han havde følsomhed til at elske, 200
 ærgerrighed til at forsøge, og færdighed til, at vinde.

„For denne brud, yderst rig på sindets gaver,
 heller ikke sparsomt udstyret med verdslige midler,
 forlod han sin stilling; han trak sig tilbage
 fra verdens opmærksomhed til et landligt hjem.
 Han var næppe over sin ungdom, og hun var
 i sin ungdoms vår. Hvor fuldstændig var ikke deres glæde,
 hvor fri deres kærlighed! og deres kærlighed svækkedes ikke,
 heller ikke aftog deres glæde, indtil, ynkværdige skæbne!
 i løbet af et kort uanet år, døden 210
 ødelagde alt. — Pludselig omstyrtede døden
 to dejlige børn — alt de ejede!
 Moderen fulgte; den overlevende stod
 kummerligt nøgen; han græd, han bad om
 sin afskedigelse; dag og nat, tvunget
 af smerte til at rette sine tanker mod graven,
 og vende sig mod evighedens land.
 En ubeklagende apati trådte i stedet for
 denne kval; og ligeglad med glæde,
 med mål og hensigt tilbragte han sine dage, 220
 død for private interesser og offentlig omsorg.
 Således levede han, således kunne han have døet.

But now,
 To the wide world's astonishment, appeared
 The glorious opening, the unlooked-for dawn,
 That promised everlasting joy to France!
 That sudden light had power to pierce the gloom
 In which his Spirit, friendless upon earth,
 In separation dwelt, and solitude.
 The voice of social transport reached even him!
 He broke from his contracted bounds, repaired 230
 To the great City, an Emporium then
 Of golden expectations, and receiving
 Freights every day from a new world of hope.
 Thither his popular talents he transferred;
 And from the Pulpit zealously maintained
 The cause of Christ and civil liberty,
 As one; and moving to one glorious end.
 Intoxicating service! I might say
 A happy service; for he was sincere
 As vanity and fondness for applause, 240
 And new and shapeless wishes, would allow.

That righteous Cause of freedom did, we know,
 Combine, for one hostility, as friends,
 Etherial Natures and the worst of Slaves;
 Was served by rival Advocates that came
 From regions opposite as heaven and hell.
 One courage seemed to animate them all:
 And, from the dazzling conquests daily gained
 By their united efforts, there arose
 A proud and most presumptuous confidence 250
 In the transcendent wisdom of the age,
 And its discernment; not alone in rights,
 And in the origin and bounds of power,
 Social and temporal; but in laws divine,
 Deduced by reason, or to faith revealed.
 An overweening trust was raised; and fear
 Cast out, — alike of person and of thing.
 Plague from this union spread, whose subtle bane
 The strongest did not easily escape;
 And He, what wonder! took a mortal taint. 260
 How shall I trace the change, how bear to tell
 That he broke faith with those whom he had laid
 In earth's dark chambers, with a Christian's hope!
 An infidel contempt of holy writ
 Stole by degrees upon his mind; and hence

„Men nu,
 til hele verdens forbavselse, kom
 den prægtige begyndelse, det uventede daggry,
 som lovede evindelig glæde til Frankrig! *
 Dette pludselige lys havde kraft til at gennemtrænge
 mørket, som hans ånd, venneløs på jorden,
 boede afsondret og ensom i.
 Den sociale henrykkelses røst nåede selv ham!
 Han brød sine snævre grænser, begav sig 230
 til den store by, på den tid en handelsplads
 for gyldne forventninger, og som hver dag
 modtog gods fra en ny verden af håb.
 Dertil overførte han sine folkelige talenter;
 og påstod ivrigt fra prædikestolen
 at Kristi sag og borgerlig frihed var det samme,
 og bevægede sig mod samme glørværdige mål.
 En berusende gudstjeneste! jeg kunne sige
 en lykkelig gudstjeneste, thi han var så oprigtig,
 som forfængelighed og svaghed for bifald 240
 og nye og formløse ønsker, ville tillade.

„Denne retfærdige frihedssag, ved vi,
 forbandt æteriske naturer og de værste slaver,
 som venner for en fælles fjendes skyld; —
 den blev fremmet af rivaliserende fortalere, som kom
 fra stænder så forskellige som himmel og helvede.
 Ét mod syntes at animere dem alle;
 og fra de blændende erobringer, dagligt vundet
 af deres forenede kræfter, opsteg der 250
 en stolt og højst indbildsk tillid
 til tidsalderens ophøjede visdom
 og dens dømmekraft; ikke alene til rettigheder
 og til magtens oprindelse og grænser,
 sociale og verdslige, men til guddommelige love,
 udledt af fornuften eller åbenbaret i troen.
 En overdreven tiltro blev vækket; og frygt
 kastet bort, — ligeligt for person og ting.
 En pest fra denne forening bredte sig, hvis
 underfundige gift de stærkeste ikke let undslap;
 og at han, kan det undre! fik en dødelig plet. 260
 Hvordan skal jeg beskrive forandringen, hvordan udholde
 at fortælle, at han afviste trosfællesskab med dem, som han
 havde lagt i jordens mørkeste kammer med et kristent håb!
 En hedensk foragt for den hellige skrift
 sneg sig gradvist ind i hans sind, og derfor

* uventededaggry ... Frankrig: Den Franske Revolution.

Hypocrisy, not leagued with fear, but pride.
 Smooth words he had to wheedle simple souls;
 But, for disciples of the inner school,
 Old freedom was old servitude, and they
 The wisest, whose opinions stooped the least
 To known restraints: and who most boldly drew
 Hopeful prognostications from a creed,
 Which, in the light of false philosophy,
 Spread like a halo round a misty moon,
 Widening its circle as the storms advance.

His sacred function was at length renounced;
 And every day and every place enjoyed
 The unshackled Layman's natural liberty; 280
 Speech, manners, morals, all without disguise.

I do not wish to wrong him; – though the course
 Of private life licentiously displayed
 Unhallowed actions – planted like a crown
 Upon the insolent aspiring brow
 Of spurious notions – worn as open signs
 Of prejudice subdued – he still retained,
 'Mid such abasement, what he had received
 From nature – an intense and glowing mind. 290

Wherefore, when humbled Liberty grew weak
 And mortal sickness on her face appeared,
 He coloured objects to his own desire
 As with a Lover's passion. Yet his moods
 Of pain were keen as those of better men,
 Nay keener – as his fortitude was less.
 And he continued, when worse days were come,
 To deal about his sparkling eloquence,
 Struggling against the strange reverse with zeal
 That showed like happiness; but, in despite
 Of all this outside bravery, within, 300

He neither felt encouragement nor hope.
 For moral dignity, and strength of mind,
 Were wanting; and simplicity of Life;
 And reverence for himself; and, last and best,
 Confiding thoughts, and love and fear of Him
 Before whose sight the troubles of this world
 Are vain as billows in a tossing sea.

The glory of the times fading away,
 The splendor, which had given a festal air
 Life, like that Roman Janus, double-faced;
 Vilest hypocrisy, the laughing, gay
 To self-importance, hallowed it, and veiled 310

fik livet, som den romerske Janus, to ansigter,
 nemlig det sletteste hykleri, det leende, muntre
 hykleri, der ikke er forbundet med frygt, men med stolthed.
 Han havde glatte ord til at lokke de simple sjæle;
 men for disciplene af den indre skole 270
 var gammel frihed gammel trældom, og de var
 de klogeste, hvis meninger bøjede sig mindst
 for kendte forbud, og som yderst dristigt udledte
 håbefulde forudsigelser af en troslære,
 der, i lyset fra falsk filosofi, bredte
 sig lig en glorie omkring en diset måne,
 der udvider sin cirkel, mens stormen kommer nærmere.

„Til sidst gav han langt om længe afkald på
 sin hellige bestilling; og nød hver dag og alle steder
 den løste lægsmands naturlige frihed; 280
 tale, manerer, sæder, alt uden forklædning.
 Jeg ønsker ikke at gøre ham uret, skønt
 forløbet af hans privatliv tøjlesløst fremviste
 uhellige handlinger, — plantet på den
 uforskammede stræbende pande, lig en krone
 af uægte begreber, båret som åbenbare tegn
 på overvundne fordomme, — bevarede han stadig,
 midt i en sådan fornedrelse, hvad han havde modtaget
 fra naturen: en intens og glødende ånd.

Derfor — da den ydmygede Frihed blev kraftløs, 290
 og dødelig sygdom viste sig på dens ansigt —
 farvede han genstandene efter sit eget ønske,
 som med en elskers lidenskab. Og hans pinefulde
 sindsstemninger var bitre som dem hos bedre mænd,
 nej bitrere, da hans styrke var mindre.

Og han fortsatte, da værre dage kom,
 med at uddele sin funklende veltalenhed,
 idet han kæmpede mod det sælsomme omslag
 med en iver, der lignede lykke, men til trods 300
 for al denne ydre tapperhed, følte han
 hverken opmuntring eller håb inden i,
 thi moralsk værdighed og åndelig styrke
 manglede; og en enkel levevis;
 og ærbødighed for sig selv; og sidst og bedst,
 tillidsfulde tanker og kærlighed til og frygt for Ham,
 foran hvis åsyn denne verdens genvordigheder
 er betydningsløse, som bølger på et omtumlende hav.

„Da tidernes pragt svandt hen,
 glansen, som havde givet selvhøjtideligheden
 en festlig mine, helliget den, og havde tilsløret den 310

From his own sight, — this gone, therewith he lost
 All joy in human nature; was consumed,
 And vexed, and chased, by levity and scorn,
 And fruitless indignation; galled by pride;
 Made desperate by contempt of Men who throve
 Before his sight in power or fame, and won,
 Without desert, what he desired; weak men,
 Too weak even for his envy or his hate!
 — And thus beset, and finding in himself
 Nor pleasure nor tranquillity, at last, 320
 After a wandering course of discontent
 In foreign Lands, and inwardly oppressed
 With malady — in part, I fear, provoked
 By weariness of life, he fixed his Home,
 Or, rather say, sate down by very chance,
 Among these rugged hills; where now he dwells,
 And wastes the sad remainder of his hours
 In self-indulging spleen, that doth not want
 Its own voluptuousness; — on this resolved,
 With this content, that he will live and die 330
 Forgotten, — at safe distance from a "world
 Not moving to his mind."

These serious words
 Closed the preparatory notices
 With which my Fellow-traveller had beguiled
 The way, while we advanced up that wide Vale.
 Now, suddenly diverging, he began
 To climb upon its western side a Ridge
 Pathless and smooth, a long and steep ascent;
 As if the object of his quest had been
 Some secret of the Mountains, Cavern, Fall 340
 Of water—or some boastful Eminence,
 Renowned for splendid prospect far and wide.
 We clomb without a track to guide our steps;
 And, on the summit, reached a heathy plain,
 With a tumultuous waste of huge hill tops
 Before us; savage region! and I walked
 In weariness: when, all at once, behold!
 Beneath our feet, a little lowly Vale,
 A lowly Vale, and yet uplifted high
 Among the mountains; even as if the spot 350
 Had been, from eldest time by wish of theirs,
 So placed, — to be shut out from all the world!
 Urn-like it was in shape, deep as an Urn;
 With rocks encompassed, save that to the South
 Was one small opening, where a heath-clad ridge

for hans eget syn, — da denne var borte, mistede han
dermed al glæde ved menneskenaturen; blev fortæret
og plaget og jagtet af letsindighed og hån
og frugtesløs harme; forbitret af stolthed;
gjort fortvivlet af foragt fra mænd, som for øjnene
af ham trivedes i magt og berømmelse, og som vandt,
ufortjent, hvad han begærede; svage mænd,
for svage til hans misundelse og had!
— Og således belejret, og da han selv hverken
føjte glæde eller fandt sindsro, og efter, 320
af utilfredshed, at have vandret omkring
i fremmede lande og indvendigt var tynget
af sygdom, delvis fremkaldt af livstræthed,
er jeg bange for, — skabte han sig til sidst et hjem,
eller rettere, slog sig ved et rent tilfælde
ned mellem disse forrevne høje, hvor han nu bor
og øder den triste rest af sine timer i en
selvoverbærende livslede, der ikke mangler
sin egen vellystighed; — på dette besluttet,
med dette tilfreds, at han ville leve og dø 330
glem, — i sikker afstand fra en verden, som ikke
bevægede sig i overensstemmelse med hans ånd.”

Disse alvorlige ord

afsluttede de forberedende bemærkninger,
som min medrejsende havde fordrevet vejen
med, mens vi gik gennem den brede dal.
Nu skiftede han pludselig retning og begyndte
at klatre op ad den vestlige side af en uvejsom
og glat bjergkam, en lang og stejl opstigning;
som om han søgte en eller anden af bjergenes
hemmeligheder, en grotte, et vandfald — 340
eller en pralende tinde, navnkundig
for en storslået og vidtstrakt udsigt.
Vi klatrede uden et spor til at lede vore skridt;
og nåede på toppen en lynggroet slette
med et forvirrende øde af uhyre bjergtoppe
foran os; en vild egn! Jeg gik træt
af sted — da med ét, se!
under vore fødder, en lille ydmyg dal,
en ydmyg dal og dog løftet højt op
mellem bjergene; netop som om stedet, 350
efter disses ønske, fra de ældste tider havde været
anbragt således, — for at blive lukket ude fra hele verden!
Urneagtig af form, dyb som en urne;
omringet af fjelde bortset fra, at der mod syd
var en lille åbning, hvor et lyngklædt højdedrag

Supplied a boundary less abrupt and close.
 A quiet treeless nook, with two green fields,
 A liquid pool that glittered in the sun,
 And one bare Dwelling; one Abode, no more!
 It seemed the home of poverty and toil 360
 Though not of want: the little fields, made green
 By husbandry of many thrifty years,
 Paid cheerful tribute to the moorland House.
 – There crows the Cock, single in his domain:
 The small birds find in spring no thicket there
 To shroud them; only from the neighbouring Vales
 The Cuckoo straggling up to the hill tops
 Shouteth faint tidings of some gladder place.

Ah! what a sweet Recess, thought I, is here!
 Instantly throwing down my limbs at ease 370
 Upon a bed of heath; – full many a spot
 Of hidden beauty have I chanced to espy
 Among the mountains; never one like this;
 So lonesome, and so perfectly secure:
 Not melancholy – no, for it is green,
 And bright, and fertile, furnished in itself
 With the few needful things which life requires.

– In rugged arms how soft it seems to lie,
 How tenderly protected! Far and near 380
 We have an image of the pristine earth,
 The planet in its nakedness; were this
 Man's only dwelling, sole appointed seat,
 First, last, and single in the breathing world,
 It could not be more quiet: peace is here
 Or no where; days unruffled by the gale
 Of public news or private; years that pass
 Forgetfully; uncalled upon to pay
 The common penalties of mortal life,
 Sickness, or accident, or grief, or pain.

On these and other kindred thoughts intent, 390
 In silence by my Comrade's side I lay,
 He also silent: when from out the heart
 Of that profound Abyss a solemn Voice,
 Or several Voices in one solemn sound,
 Was heard – ascending: mournful, deep, and slow
 The cadence, as of Psalms – a funeral dirge!
 We listened, looking down towards the Hut,
 But seeing no One: meanwhile from below
 The strain continued, spiritual as before;
 And now distinctly could I recognize 400

skabte en mindre brat og lukket grænse.
 En stille træløs afkrog med to grønne marker,
 en glasklar dam, som glitrede i solen,
 og en usmykket bolig; et opholdssted, ikke andet!
 det syntes at være hjem for fattigdom og slid, 360
 dog ikke for nød. De små marker,
 gjort grønne af mange driftige års agerbrug,
 ydede en fornøjet tribut til huset på heden.
 – Her galer hanen, ene på sit territorium;
 der er intet buskads, hvor de små fugle kan søge
 ly om foråret; kun fra de tilstødende dale
 råber gøgen, mens den kæmper sig op til bjergtoppene,
 forsagte nyheder om et gladere sted.

Åh, hvilket vidunderligt tilflugtssted dette er, tænkte jeg!
 idet jeg øjeblikkeligt veltilpas kastede mine lemmer ned 370
 på en seng af lyng. Ganske mange skjulte
 skønhedspletter har jeg haft lejlighed til at opdage
 i bjergene; men aldrig et sted som dette;
 så ensomt og så fuldkomment trygt;
 ikke melankolsk – nej, for det er grønt
 og lyst og frodigt, selvforsynet
 med de få nødvendige ting, som livet kræver.
 – I grove arme hvor blødt det synes at ligge,
 hvor ømt beskyttet! Fjernt og nær 380
 har vi et billede af den uberørte jord,
 planeten i sin nøgenhed; var dette
 menneskets eneste bolig, det ene anviste sæde,
 første, sidste og alene i den levende verden,
 kunne det ikke have været mere stille; fred er her
 eller ingen steder; dage uforstyrret af blæsten
 af offentlige eller private nyheder; år der går
 forglemmeligt; ukaldet til at betale
 det jordiske livs almindelige pris:
 sygdom eller ulykke eller sorg eller smerte.

Optaget af disse og andre beslægtede tanker, 390
 lå jeg tavs ved siden af min kammerat,
 han var også tavs; da der ud af den dybe
 afgrunds hjerte hørtes en højtidelig stemme
 eller adskillige stemmer samlet i én højtidelig lyd,
 stige op: sorgfuld, dyb og i langsom
 rytme, som i en salme – en begravelses sørgesang!
 vi lyttede, kiggede ned mod hytten,
 men så ingen. I mellemtiden fortsatte
 musikken nedenunder, spirituel som før;
 og nu kunne jeg tydeligt genkende 400

These words; — "*Shall in the Grave thy love be known,
In Death thy faithfulness?*" — "God rest his Soul,"
The Wanderer cried, abruptly breaking silence,
"He is departed, and finds peace at last!"

This scarcely spoken, and those holy strains
Not ceasing, forth appeared in view a band
Of rustic Persons, from behind the hut
Bearing a Coffin in the midst, with which
They shaped their course along the sloping side
Of that small Valley; singing as they moved; 410
A sober company and few, the Men
Bare-headed, and all decently attired!
Some steps when they had thus advanced, the dirge
Ended; and, from the stillness that ensued
Recovering, to my Friend I said, "You spake,
Methought, with apprehension that these rites
Are paid to Him upon whose shy retreat
This day we purposed to intrude." — "I did so.
But let us hence, that we may learn the truth:
Perhaps it is not he but some One else 420
For whom this pious service is performed;
Some other Tenant of the Solitude."

So, to a steep and difficult descent
Trusting ourselves, we wound from crag to crag,
Where passage could be won; and, as the last
Of the mute train, upon the heathy top
Of that off-sloping Outlet, disappeared,
I, more impatient in the course I took,
Had landed upon easy ground; and there
Stood waiting for my Comrade. When behold 430
An object that enticed my steps aside!
It was an Entry, narrow as a door;
A passage whose brief windings opened out
Into a platform; that lay, sheepfold-wise,
Enclosed between a single mass of rock
And one old moss-grown wall; — a cool Recess,
And fanciful! For, where the rock and wall
Met in an angle, hung a tiny roof,
Or penthouse, which most quaintly had been framed
By thrusting two rude sticks into the wall 440
And overlaying them with mountain sods;
To weather-fend a little turf-built seat
Whereon a full-grown man might rest, nor dread

disse ord; — „*Vil din kærlighed være kendt i graven, din trofasthed i døden?*” — „Gud være hans sjæl nådig,”* råbte Vandringsmanden, idet han brat bryd tavsheden, „han er død, og finder endelig fred!”

Dette var næppe udtalt, og de hellige toner
 var ikke holdt op, da en gruppe
 landboere kom ud bagved en hytte,
 bærende en kiste i midten, med hvilken
 de satte deres kurs langs den lille dals
 skrånende side, idet de sang mens de gik; 410
 et afdæmpet selskab og få, mændene barhovedet
 og alle anstændigt klædt! efter de havde
 gået nogle skridt på denne måde, sluttede sørgesangen;
 og da jeg kom til mig selv i stilheden,
 der fulgte, sagde jeg til min ven: „Jeg syntes
 du udtrykte ængstelse for at disse ceremonier
 skulle gælde ham, hvis sky tilflugtssted vi denne dag
 havde i sinde at trænge ind på.” — „Det gjorde jeg,
 men lad os gå, så vi kan lære sandheden at kende.
 Måske er det ikke ham, men en anden 420
 for hvem denne fromme tjeneste er forrettet,
 en anden beboer på dette ensomme sted.”

Så, idet vi tillidsfuldt overgav os til en stejl og vanskelig
 nedstigning, bugtede vi os fra den ene fremspringende klippe
 til den anden, hvor vi kunne finde vej; og da den sidste
 af det stumme optog forsvandt på den
 lavereliggende udgangs lyngklædte top,
 var jeg, mere utålmodig med at være undervejs,
 kommet ned på et behageligere terræn og stod 430
 nu der og ventede på min kammerat. — Da se!
 en genstand, som lokkede mig afsides.
 Det var en indgang, snæver som en dør;
 en passage hvis korte bugtninger ledte ud
 til en terrasse; der lå, fårefoldagtigt,
 lukket inde mellem en enkelt klippeblok
 og en gammel mosgroet mur; — en kølig afkrog,
 og forunderlig! For der hvor klippen og muren
 mødtes i en vinkel, hang et lille tag
 eller regntag, som højst ejendommeligt var blevet
 dannet ved at støde to ru stave ind i muren 440
 og overdækket med grønsvær fra bjerget,
 for at vejrafskærme et lille sæde, bygget af tørv,
 hvorpå en fuldvoksen mand kunne hvile sig og heller

* Citatet er fra *Sl.* 88, 12: „Tales der om din nåde i graven, i afgrunden om din trofasthed?”.

The burning sunshine, or a transient shower;
 But the whole plainly wrought by Children's hands!
 Whose simple skill had thronged the grassy floor
 With work of frame less solid, a proud show
 Of baby-houses, curiously arranged;
 Nor wanting ornament of walks between,
 With mimic trees inserted in the turf, 450
 And gardens interposed. Pleased with the sight
 I could not choose but beckon to my Guide,
 Who, having entered, carelessly looked round,
 And now would have passed on; when I exclaimed,
 "Lo! what is here?" and, stooping down, drew forth
 A Book, that, in the midst of stones and moss
 And wreck of party-coloured earthen-ware,
 Aptly disposed, had lent its help to raise
 One of those petty structures. "Gracious Heaven!"
 The Wanderer cried, "it cannot but be his, 460
 And he is gone!" The Book, which in my hand
 Had opened of itself, (for it was swoln
 With searching damp, and seemingly had lain
 To the injurious elements exposed
 From week to week,) I found to be a work
 In the French Tongue, a Novel of Voltaire,
 His famous Optimist. "Unhappy Man!"
 Exclaimed my Friend; "here then has been to him
 Retreat within retreat, a sheltering-place
 Within how deep a shelter! He had fits, 470
 Even to the last, of genuine tenderness,
 And loved the haunts of Children; here no doubt
 He sometimes played with them; and here hath sate
 Far oftener by himself. This Book, I guess,
 Hath been forgotten in his careless way;
 Left here when he was occupied in mind;
 And by the Cottage Children has been found.
 Heaven bless them, and their inconsiderate work;
 To what odd purpose have the Darlings turned
 This sad memorial of their hapless Friend!" 480

"Me, said I, most doth it surprize, to find
 Such Book in such a place!" "A Book it is,"
 He answered, "to the Person suited well,
 Though little suited to surrounding things;
 Nor, with the knowledge which my mind possessed,
 Could I behold it undisturbed: 'tis strange,
 I grant, and stranger still had been to see

ikke frygte det brændende solskin eller en kort byge;
 men det hele var tydeligvis frembragt af barnehænder,
 hvis enkle færdighed havde fyldt græsgulvet
 med værker, der var mindre solide,
 et stolt skue af små huse, sirligt arrangeret;
 der manglede heller ikke pyntelige gange
 med efterligninger af træer sat ned i tørven 450
 og haver anbragt ind imellem. Fornøjet over synet
 kunne jeg ikke andet end vinke til min fører,
 som, efter han var trådt ind, så sig ligegyldigt omkring,
 og nu ville være gået videre, da jeg udbrød:
 „Hov, hvad er der her?” og trak, idet jeg bøjede mig ned,
 en bog frem, som sindrigt anbragt midt blandt
 sten og mos og stumper af broget stentøj
 havde hjulpet med til at rejse
 en af de små bygninger. „Milde himmel!”
 råbte Vandringsmanden, „det kan ikke være andres end hans, 460
 og han er borte!” Bogen, der havde åbnet sig
 i min hånd, (thi den var opsvulmet og
 gennemtrængt af fugt og havde tilsyneladende
 ligget udsat for de skadelige elementer
 i ugevis,) så jeg var et værk
 i det franske tungemål, en roman af Voltaire,
 hans berømte 'Optimisten'. „Ulykkelige menneske!” *
 udbrød min ven, „her har han haft et
 tilflugtssted i sit tilflugtssted, et skjul
 inden i, ja, hvor dybt et skjul! Lige til det sidste 470
 havde han anfald af ægte hengivenhed
 og elskede steder, hvor børn opholdt sig; utvivlsomt
 legede han undertiden med dem her; og langt
 oftere har han siddet her for sig selv. Denne bog, gætter jeg på,
 er blevet glemt på hans skødesløse facon;
 efterladt her, mens hans sind var optaget af andre ting;
 og er blevet fundet af egnens børn.
 Himlen velsigne dem og deres ubetænksomhed;
 til hvilket sært formål har de kære små ikke
 brugt dette triste minde om deres ulykkelige ven!” 480

„Det overrasker mig meget,” sagde jeg, „at finde
 en sådan bog på et sådant sted!” „En bog er det,”
 svarede han, „den passer godt til personen,
 skønt den passer dårligt til omgivelserne;
 heller ikke jeg, med den viden jeg besidder,
 kan betragte den uforstyrret. Det er besynderligt,
 indrømmer jeg, og endnu mere besynderligt ville det

* Voltaires *Candide ou l'Optimisme*.

THE EXCURSION. BOOK SECOND

The Man, who was its Owner, dwelling here,
With one poor Shepherd, far from all the world!
Now, if our errand hath been thrown away 490
As from these intimations I forebode,
Grieved shall I be — less for my sake than your's;
And least of all for Him who is no more."

By this the Book was in the Old Man's hand;
And he continued, glancing on the leaves
An eye of scorn. "The Lover," said he, "doomed
To love when hope hath failed him — whom no depth
Of privacy is deep enough to hide,
Hath yet his bracelet or his lock of hair,
And that is joy to him. When change of times 500
Hath summoned Kings to scaffolds, do but give
The faithful Servant, who must hide his head
Henceforth in whatsoever nook he may,
A kerchief sprinkled with his Master's blood,
And he too hath his comforter. How poor,
Beyond all poverty how destitute,
Must that Man have been left, who, hither driven,
Flying or seeking, could yet bring with him
No dearer relique, and no better stay,
Than this dull product of a Scoffer's pen, 510
Impure conceits discharging from a heart
Hardened by impious pride! — I did not fear
To tax you with this journey;" — mildly said
My venerable Friend, as forth we stepped
Into the presence of the cheerful light —
"For I have knowledge that you do not shrink
From moving spectacles; — but let us on."
So speaking, on he went, and at the word
I followed, till he made a sudden stand:
For full in view, approaching through the gate 520
That opened from the enclosure of green fields
Into the rough uncultivated ground,
Behold the Man whom he had fancied dead!
I knew, from the appearance and the dress,
That it could be no other; a pale face,
A tall and meagre person, in a garb
Not rustic, dull and faded like himself!
He saw us not, though distant but few steps;
For he was busy, dealing, from a store
Which on a leaf he carried in his hand, 530

have været, at se manden, som ejede den, bo her
langt fra hele verden med en enkelt fattig hyrde!
Nu, hvis vort ærinde har mistet sit formål, 490
som jeg forudser ved disse antydninger,
vil det bedrøve mig — mindre for min egen skyld en din
og mindst af alt for ham, som ikke længere er til.”

Bogen lå nu i den gamle mands hånd;
og han fortsatte, idet han kastede et foragteligt blik
på siderne: „Elskeren,” sagde han, „dømt til at elske,
når alt håb har forladt ham — for den, hvem ingen af
privatlivets hemmeligheder er for hemmelige til at skjule,
har dog sit armbånd eller sin hårlok, 500
og det er hans glæde. Når forandrede tider
har indkaldt konger til skafottet, så giv kun
den trofaste tjener, som fra nu af må skjule
sit hoved i lige meget hvilket muligt gemme,
et tørklæde plettet med sin herres blod,
og han har ligeledes sin trøster. Hvor fattig*
hinsides al fattigdom, hvor forarmet
må ikke det menneske være, som drevet herhen,
flygtende eller søgende, ikke kunne tage
et kærere relikvie med sig og ingen bedre støtte
end denne en spotters pens kedelige frembringelse, 510
uren indbildskhed udgydt fra et hjerte
hærdet af ugudeligt stolthed! — Jeg var ikke bange
for at besvære dig med denne rejse,”
sagde min ærværdige ven mildt,
da vi gik ud i det strålende lys,
„thi jeg ved, at du ikke viger tilbage
for et bevægende skue; — men lad os fortsætte.”
Mens han talte således, gik han videre, og jeg fulgte
straks efter, indtil han pludselig standsede,
for fuldt synligt, nærmende sig gennem lågen, 520
som fra de indhegnede grønne marker
førte ud til den ujævne uopdyrkede jord,
se! manden som han havde troet var død.
Jeg forstod ud fra hans fremtoning og tøj,
at det ikke kunne være nogen anden; et blegt ansigt,
en høj mager skikkelse i en ikke landlig
dragt, trist og falmet som ham selv!
Han så os ikke, skønt kun få skridt borte,
for han havde travlt med at uddele fra et forråd,
som han bar på et blad i hånden, 530

* herres ... trøster: Ved halshugning i 16- og 17-hundredetallet var det kutyme at plette et stykke tøj med offrets blod, som en erindring (Bushell).

Strings of ripe currants; gift by which he strove,
 With intermixture of endearing words,
 To soothe a Child, who walked beside him, weeping
 As if disconsolate. — "They to the Grave
 Are bearing him, my little One," he said,
 "To the dark pit; but he will feel no pain;
 His body is at rest, his soul in Heaven."

Glad was my Comrade now, though he at first,
 I doubt not, had been more surprized than glad. 540
 But now, recovered from the shock and calm,
 He soberly advanced; and to the Man
 Gave cheerful greeting. — Vivid was the light
 Which flashed at this from out the Other's eyes;
 He was all fire: the sickness from his face
 Passed like a fancy that is swept away;
 Hands joined he with his Visitant, — a grasp,
 An eager grasp; and, many moments' space,
 When the first glow of pleasure was no more,
 And much of what had vanished was returned,
 An amicable smile retained the life 550
 Which it had unexpectedly received,
 Upon his hollow cheek. "How kind," he said,
 "Nor could your coming have been better timed;
 For this, you see, is in our little world
 A day of sorrow. I have here a charge" —
 And, speaking thus, he patted tenderly
 The sun-burnt forehead of the weeping Child —
 "A little Mourner whom it is my task
 To comfort; — but how came Ye? — if yon track
 (Which doth at once befriend us and betray) 560
 Conducted hither your most welcome feet
 Ye could not miss the Funeral Train — they yet
 Have scarcely disappeared." "This blooming Child,"
 Said the Old Man, "is of an age to weep
 At any grave or solemn spectacle,
 Inly distressed, or overpowered with awe,
 He knows not why; — but he, perchance, this day,
 Is shedding Orphan's tears; and you yourself
 Must have sustained a loss." — "The hand of Death,"
 He answered, "has been here; but could not well 570
 Have fallen more lightly, if it had not fallen
 Upon myself." — The Other left these words
 Unnoticed, thus continuing. —

rækker af modne korender, gaver med hvilke han, iblandet kærtegnende ord, forsøgte at berolige et barn, der gik ved siden af ham og græd, som var det utrøsteligt. — „De bær ham til graven, mit lille barn,” sagde han, „til den mørke hule, men han vil ikke føle nogen smerte; hans legeme hviler, hans sjæl er i himlen.”

Nu blev min kammerat glad, skønt han først, er jeg sikker på, var blevet mere overrasket end glad. Men nu, efter han var kommet sig over chokket 540 og var rolig, nærmede han sig nøgternt og hilste fornøjet på manden. — Lyset som glimtede mod min ven fra den andens øjne, var livligt; han var fyr og flamme; det sygelige i hans ansigt gled bort som et lune, der fejes væk; han greb sin gæsts fremstrakte hænder, — et greb, et ivrigt greb; og mange øjeblikke, da den første glædesglød var borte og meget af det, der var forsvundet, var vendt tilbage,* beholdt et venskabeligt smil det liv 550 på hans hule kind, som det uventet havde modtaget. „Hvor venligt,” sagde han, „og jeres komme kunne ikke være mere passende thi, ser I, dette er i vor lille verden en sorgens dag. Jeg har her et plejebarn,” og mens han talte, klappede han blidt det grædende barns solbrændte pande, „en lille sørgende, som det er min opgave at trøste; — men hvordan er I kommet her? — hvis hint spor (som på samme tid begunstiger og forråder os) 560 ledte jeres yderst velkomne gang hertil, kunne I ikke have overset begravelsesoptøget — de er endnu næppe forsvundet.” „Dette blomstrende barn,” sagde den gamle mand, „er af en alder, hvor man græder† af ethvert alvorligt og højtideligt skue, inderligt fortvivlet eller overvældet af ærefrygt, han ved ikke hvorfor; men han fælder måske denne dag en forældreløs' tårer; og du selv må have lidt et tab.” — „Dødens hånd,” svarede han, „har været her; men kunne ikke godt 570 være faldet lettere, hvis den ikke var faldet på mig selv.” — Den anden bemærkede intet til disse ord, men fortsatte så: —

* var vendt tilbage: det blege ansigt, det triste udseende.

† den gamle mand: Vandringsmanden.

"From yon Crag,
 Down whose steep sides we dropped into the Vale,
 We heard the hymn they sang – a solemn sound
 Heard anywhere, but in a place like this
 'Tis more than human! Many precious rites
 And customs of our rural ancestry
 Are gone, or stealing from us; this, I hope,
 Will last for ever. Often have I stopped 580
 When on my way, I could not chuse but stop,
 So much I felt the awfulness of Life,
 In that one moment when the Corse is lifted
 In silence, with a hush of decency,
 Then from the threshold moves with song of peace,
 And confidential yearnings, to its home,
 Its final home in earth. What Traveller – who –
 (How far soe'er a Stranger) does not own
 The bond of brotherhood, when he sees them go,
 A mute Procession, on the houseless road, 590
 Or passing by some single tenement
 Or clustered dwellings, where again they raise
 The monitory voice? But most of all
 It touches, it confirms, and elevates,
 Then, when the Body, soon to be consigned
 Ashes to ashes, dust bequeathed to dust,
 Is raised from the church-aisle, and forward borne
 Upon the shoulders of the next in love,
 The nearest in affection or in blood;
 Yea by the very Mourners who had knelt 600
 Beside the Coffin, resting on its lid
 In silent grief their unuplifted heads,
 And heard meanwhile the Psalmist's mournful plaint,
 And that most awful scripture which declares
 We shall not sleep, but we shall all be changed!
 – Have I not seen? – Ye likewise may have seen
 Son, Husband, Brothers – Brothers side by side,
 And Son and Father also side by side,
 Rise from that posture: – and in concert move,
 On the green turf following the vested Priest, 610
 Four dear Supporters of one senseless Weight,
 From which they do not shrink, and under which
 They faint not, but advance towards the grave
 Step after step – together, with their firm
 Unhidden faces; he that suffers most
 He outwardly, and inwardly perhaps,
 The most serene, with most undaunted eye!

„På klippeskrænten,
 ned ad hvis stejle sider vi kom ind i dalen,
 hørte vi hymnen de sang — en højtidelig lyd
 hørt alle vegne, men på et sted som dette, er det
 mere end menneskeligt! Mange værdifulde ceremonier
 og skikke af vore landlige forfædre
 er borte, eller tages gradvist fra os; jeg håber
 denne vil bestå for evigt. Jeg er ofte standset 580
 på min vej, jeg kunne ikke andet end stoppe,
 så meget følte jeg livets højtidelighed,
 i det ene øjeblik, hvor liget tavst løftes,
 tyst af anstændighed, og derefter fra
 dørtærsklen, med fredssang og fortrolige tegn
 på medfølelse, bevæger sig af sted til sit hjem,
 dets endelige hjem i jorden. Hvilken rejsende
 (hvor fremmed man end er) erkender
 ikke deres broderskabsbånd, når han ser dem gå
 i stum procession på den øde vej 590
 eller passere et enkelt hus
 eller en klynge boliger, hvor de igen hæver
 den formanende røst? Men mest af alt
 rører det én, det bekræfter og opløfter,
 når kroppen, for snart at bebudes
 aske til aske, og støv der arves af støv,
 løftes op i kirkegangen og bæres frem
 på skuldrene af de nærmeste kære,
 de nærmeste i hengivenhed eller blod;
 ja, af selve de sørgende som har knælet 600
 ved kisten, hvilende deres sænkede
 hoveder i stille sorg på låget,
 og imens har hørt salmistens sorgfulde klage,
 og det mest ærefrygtindgydende skriftsted som erklærer,*
 at vi ikke skal sove, men at vi alle skal forvandles!
 — skulle jeg ikke have set det? — I må ligeledes have set
 søn, ægteemand, brødre — brødre side ved side,
 og søn og far også side ved side,
 rejse sig fra denne stilling — og vandre samlet hen over
 grønsværen, mens de fulgte den kjoleklædte præst, 610
 fire elskelige bærere af en enkelt ufølelse vægt,
 som de ikke kvier sig ved, som de
 ikke udmattes ved, men går hen mod graven,
 skridt for skridt — sammen, med beslutsomme
 utilslørede ansigter; han som lider mest
 han er udvendigt, og indvendigt måske,
 den mest rolige, med det mest uforfærdede øje!

* skriftsted: 1 Kor. 15, 51.

Oh! blest are they who live and die like these,
Loved with such love, and with such sorrow mourned!"

"That poor Man taken hence to day," replied 620
The Solitary, with a faint sarcastic smile
Which did not please me, "must be deemed, I fear,
Of the unblest; for he will surely sink
Into his mother earth without such pomp
Of grief, depart without occasion given
By him for such array of fortitude.
Full seventy winters hath he lived, and mark!
This simple Child will mourn his one short hour,
And I shall miss him; scanty tribute! yet, 630
This wanting, he would leave the sight of men,
If love were his sole claim upon their care,
Like a ripe date which in the desert falls
Without a hand to gather it." At this
I interposed, though loth to speak, and said,
"Can it be thus among so small a band
As ye must needs be here? in such a place
I would not willingly, methinks, lose sight
Of a departing cloud." — "Twas not for love"—
Answered the sick man with a careless voice —
"That I came hither; neither have I found 640
Among Associates who have power of speech,
Nor in such other converse as is here,
Temptation so prevailing as to change
That mood, or undermine my first resolve."—
Then, speaking in like careless sort, he said
To my benign Companion, — "Pity 'tis
That fortune did not guide you to this house
A few days earlier; then would you have seen
What stuff the Dwellers in this Solitude,
(That seems by Nature framed to be the seat 650
And very bosom of pure innocence)
Are made of; an ungracious matter this!
Which for truth's sake, yet in remembrance too
Of past discussions with this zealous Friend
And Advocate of humble life, I now
Will force upon his notice; undeterred
By the example of his own pure course,
And that respect and deference which a soul
May fairly claim, by niggard age enriched
In what it values most — the love of God 660
And his frail creature Man; — but ye shall hear.
I talk — and ye are standing in the sun

Åh! velsignet er de, der lever og dør som disse,
elsket med sådan kærlighed, sørget over med sådan sorg!”

„Denne fattige mand, som er taget bort herfra i dag,” 620
svarede den Enlige med et sarkastisk smil,
som ikke behagede mig, „må anses, frygter jeg,
for at være en af de ikke velsignede; thi han vil med
sikkerhed synke ned i sin mors jord uden sådan
sorgfuld pomp, vil gå bort, uden at han har givet
lejlighed til et sådant opbud af sjælsstyrke.
Fulde halvfjerds vintre har han levet, og bemærk!
dette enfoldige barn vil sørge sin ene korte stund,
og jeg vil savne ham; en ringe hyldest! dog, manglede
denne, ville han forsvinde for menneskers øjne, 630
hvis kærlighed var hans eneste krav på deres omsorg,
som en moden daddel, der falder i ørkenen
uden en hånd til at samle den op.” Ved dette
brød jeg ind, skønt uvillig til at tale, og sagde:
„Kan det være sådan i så lille en gruppe,
som I nødvendigvis må være her? på et sådant sted
ville jeg ikke gerne, tror jeg, tabe en
bortdragende sky af syne.” — „Det var ikke af kærlighed,”
svarede den syge mand ligegyldigt,
„at jeg kom hertil; jeg har heller ikke 640
blandt fæller, som har talens brug, eller
i sådan anden omgang, som findes her, mødt fristelser,
der er så kraftige, at de har forandret denne sindsstemning
eller undergravet min oprindelige beslutning.”
Idet han talte på samme ligegyldige måde, sagde han så
til min elskværdige ledsager: „Det er en skam,
at skæbnen ikke førte jer til dette hus
nogle få dage tidligere; så ville I have set
hvilket stof beboerne på dette ensomme sted,
(som synes skabt af naturen til at blive 650
sædet og selve hjertet af ren uskyldighed)
er gjort af. Det er en ubehagelig sag,
som jeg nu for sandhedens skyld — men også i erindringen
om forgangne diskussioner med denne ivrige ven
og forsvarer af det ydmyge liv— vil
prakke hans eftermæle på; dog ganske
uforknyt på grund af hans eget rene levnets eksempel
og den respekt og agtelse, som en sjæl
rimeligvis kan kræve, beriget i en gnieragtig alderdom
med hvad den mest værdsætter — kærlighed til Gud 660
og hans skrøbelige skabning: mennesket; — men det
vil I komme til høre om. Jeg snakker — og I står i solen

Without refreshment!"

Saying this he led
 Towards the Cottage; — homely was the spot;
 And, to my feeling, ere we reached the door,
 Had almost a forbidding nakedness;
 Less fair, I grant, even painfully less fair,
 Than it appeared when from the Valley's brink
 We had looked down upon it. All within,
 As left by that departed company, 670
 Was silent; and the solitary clock
 Ticked, as I thought, with melancholy sound. —
 Following our Guide we clomb the cottage stairs
 And reached a small apartment dark and low,
 Which was no sooner entered than our Host
 Said gaily, "This is my domain, my cell,
 My hermitage, my cabin, what you will. —
 I love it better than a snail his house.
 But now Ye shall be feasted with our best."
 So, with more ardour than an unripe girl 680
 Left one day mistress of her mother's stores,
 He went about his hospitable task.
 My eyes were busy, and my thoughts no less,
 And pleased I looked upon my grey-haired Friend
 As if to thank him; he returned that look,
 Cheered plainly, and yet serious. What a wreck
 We had around us! scattered was the floor,
 And, in like sort, chair, window-seat, and shelf,
 With books, maps, fossils, withered plants and flowers,
 And tufts of mountain moss; and here and there 690
 Lay, intermixed with these, mechanic tools,
 And scraps of paper, — some I could perceive
 Scribbled with verse: a broken angling-rod
 And shattered telescope, together linked
 By cobwebs, stood within a dusty nook;
 And instruments of music, some half-made,
 Some in disgrace, hung dangling from the walls.
 — But speedily the promise was fulfilled,
 A feast before us, and a courteous Host
 Inviting us in glee to sit and eat. 700
 A napkin, white as foam of that rough brook
 By which it had been bleached, o'erspread the board;
 And was itself half-covered with a load
 Of dainties, — oaten bread, curds, cheese, and cream,
 And cakes of butter curiously embossed,
 Butter that had imbibed a golden tinge,
 A hue like that of yellow meadow flowers

uden forfriskninger!”

Da han havde sagt dette,
førte hans os hen mod huset. — Stedet var beskedent
og havde for mig, før vi nåede døren,
en næsten frastødende nøgenhed; mindre indtagende,
og i smertelig grad mindre indtagende
end det forekom, da vi fra dalbrinken
så ned på det. Indenfor, således som det var
efterladt af det bortdragende selskab, 670
var alt stille, og det enlige ur tikkede,
med en melankolsk lyd, syntes det mig,
Idet vi fulgte vor fører, gik vi op ad trapperne
og kom til en lille mørk og lavloftet lejlighed,
som vi næppe var trådt ind i, før vor vært
muntert sagde: „Dette er mit domæne, min celle,
min eremitbolig, min hytte, hvad I nu vil. —
Jeg elsker det højere end en snegl sit hus.
Men nu skal I blive beværtet med det bedste vi har.”
Så, med større iver end en umoden pige, 680
der en enkelt dag er overladt styrelsen af sin mors forråd,
gav han sig i kast med sit gæstfrie hverv.
Mine øjne havde travlt og mine tanker ikke mindre,
og i godt humør så jeg på min gråhårede ven,
som for at takke ham; han gengældte blikket
tydeligt velfornøjet, og dog alvorlig. Hvilken
sammenhobning af ting vi var omgivet af. Gulv,
og på lignende vis, stol, vinduesplads og hylde
var bestrøet med bøger, kort, fossiler, visnede planter
og blomster og totter af bjergmos; og mellem 690
disse lå her og der forskellige værktøjer,
og papirlapper, — nogle, kunne jeg se,
beskribet med vers: en knækket fiskestang
og et ødelagt teleskop, bundet sammen
af edderkoppespind, stod i et støvet hjørne:
og musikinstrumenter, nogle halvfærdige,
nogle i unåde, hang frit på væggene.
— Men løftet blev hurtigt opfyldt,
et festmåltid stod foran os og en høflig vært, som
glædesstrålende inviterede os til at sætte os og spise. 700
En serviet, hvid som skum fra den voldske bæk,
den var blevet bleget i, bredte sig over bordet;
og var selv halvt dækket med et læs
af lækkerier, — havrebrød, kvark, ost og fløde
og smørstykker, ejendommeligt bulket,
smør som havde indsuget en gylden farve,
en kulør lig den af gule engblomster

Reflected faintly in a silent pool.
 Nor lacked, for more delight on that warm day,
 Our Table, small parade of garden fruits, 710
 And whortle-berries from the mountain-sides.
 The Child, who long ere this had stilled his sobs,
 Was now a help to his late Comforter,
 And moved a willing Page, as he was bid,
 Ministering to our need.

In genial mood

While at our pastoral banquet thus we sate
 Fronting the window of that little Cell,
 I could not ever and anon forbear
 To glance an upward look on two huge Peaks,
 That from some other Vale peered into this. 720

"Those lusty Twins on which your eyes are cast,"
 Exclaimed our Host, "if here you dwelt, would be
 Your prized Companions. — Many are the notes
 Which in his tuneful course the wind draws forth
 From rocks, woods, caverns, heaths, and dashing shores;
 And well those lofty Brethren bear their part
 In the wild concert — chiefly when the storm
 Rides high; then all the upper air they fill
 With roaring sound, that ceases not to flow,
 Like smoke, along the level of the blast 730

In mighty current; theirs, too, is the song
 Of stream and headlong flood that seldom fails;
 And, in the grim and breathless hour of noon,
 Methinks that I have heard them echo back
 The thunder's greeting: — nor have Nature's laws
 Left them ungifted with a power to yield
 Music of finer frame; a harmony,
 So do I call it, though it be the hand
 Of silence, though there be no voice; — the clouds,
 The mist, the shadows, light of golden suns, 740

Motions of moonlight, all come thither — touch,
 And have an answer — thither come, and shape
 A language not unwelcome to sick hearts
 And idle spirits: — there the sun himself
 At the calm close of summer's longest day
 Rests his substantial Orb; — between those heights
 And on the top of either pinnacle,
 More keenly than elsewhere in night's blue vault,
 Sparkle the Stars as of their station proud.
 Thoughts are not busier in the mind of man 750
 Than the mute Agents stirring there: — alone
 Here do I sit and watch. — "

svagt genspejlet i en stille dam.
 Der manglede heller ikke, til yderligere fryd
 på denne varme dag, en lille parade af havefrugter, 710
 og blåbær fra bjergskrænterne.
 Barnet som længe før dette havde stilnet sin hulken,
 var nu en hjælp for sin nylige trøster,
 en villig page der gik omkring, som han blev bedt om,
 og sørgede for vore behov.

Mens vi således

sad hyggeligt ved vor landlige banket
 med front mod vinduet af den lille celle,
 kunne jeg ikke fra tid til anden lade være med
 at kaste et blik op på to kæmpemæssige tinder,
 som fra en anden dal spejdede ind i denne. 720
 „De kraftige tvillinger som Deres øjne er rette mod,”
 udbrød vor vært, „ville være Deres højst skattede
 ledsagere, hvis De boede her. — Tonerne er mange,
 som vinden i sit melodiske løb aftvinger
 fjelde, skove, heder og plaskende bredder;
 og disse knejsende brødre bær deres del
 af den vilde koncert godt — hovedsageligt når det stormer
 i højderne; så fylder de hele den øvre luft
 med en susende lyd, der ikke holder op med at flyde
 af sted, lig røg, langs blæstens plan 730
 i en mægtig strøm; også disse tilhører den sjældent
 svigtende sang af elv og styrtende vand;
 og i den ubarmhjertige og åndeløse middagstime
 synes det mig, jeg har hørt dem genlyde
 af tordenens hilsen. — Naturens love har heller ikke
 ladet dem ubegavet med en magt til at give
 musikken en finere form; en harmoni,
 således kalder jeg det, skønt det er stilhedens hånd,
 skønt der ikke en nogen stemme; — skyerne,
 tågen, skyggerne, lyset fra gyldne sole, 740
 månelysets bevægelser, alt kommer derhen — berører
 og får svar — kommer derhen og danner
 et sprog, der ikke er uvelkomment for kvalfulde hjerter
 og uvirksomme ånder: — dér hviler solen selv
 ved sommerens længste dags rolige slutning
 sin solide kugle; — mellem disse toppe
 og på spidsen af hver tinde,
 mere tydeligt end andetsteds på nattens blå hvælv,
 tindrer stjernerne, som var de stolte af deres stilling.
 Tanker er ikke travlere i menneskets sind 750
 end de stumme aktører, der rør sig der: — her
 sidder jeg alene og ser på.”

With brightening face

The Wanderer heard him speaking thus, and said,
 "Now for the Tale with which you threatened us!"
 "In truth the threat escaped me unawares
 And was forgotten. Let this challenge stand
 For my excuse, if what I shall relate
 Tire your attention. — Outcast and cut off
 As we seem here, and must have seemed to you
 When ye looked down upon us from the crag, 760
 Islanders of a stormy Mountain sea,
 We are not so; — perpetually we touch
 Upon the vulgar ordinance of the world,
 And he, whom this our Cottage hath to-day
 Relinquished, was dependant for his bread
 Upon the laws of public charity.
 The Housewife, tempted by such slender gains
 As might from that occasion be distilled,
 Opened, as she before had done for me,
 Her doors to admit this homeless Pensioner; 770
 The portion gave of coarse but wholesome fare
 Which appetite required — a blind dull nook
 Such as she had — the *kennel* of his rest!
 This, in itself not ill, would yet have been
 Ill borne in earlier life; but his was now
 The still contentedness of seventy years.
 Calm did he sit beneath the wide-spread tree
 Of his old age; and yet less calm and meek,
 Winningly meek or venerably calm,
 Than slow and torpid; paying in this wise 780
 A penalty, if penalty it were,
 For spendthrift feats, excesses of his prime.
 I loved the Old Man, for I pitied him!
 A task it was, I own, to hold discourse
 With One so slow in gathering up his thoughts,
 But he was a cheap pleasure to my eyes;
 Mild, inoffensive, ready in *his* way,
 And useful to his utmost power: and there
 Our Housewife knew full well what she possess'd!
 He was her Vassal of all labour, tilled 790
 Her garden, from the pasture fetched her Kine;
 And, one among the orderly array
 Of Hay-makers, beneath the burning sun
 Maintained his place; or heedfully pursued
 His course, on errands bound, to other vales,
 Leading sometimes an inexperienced Child
 Too young for any profitable task.

Vandringsmandens ansigt lyste op,
 mens han hørte ham tale således, og han sagde:
 „Nu, angående fortællingen som du truede os med!”
 „Sandt at sige undslap truslen mig uforvarende,
 og var glemt. Lad denne indvending være
 min undskyldning, hvis det jeg vil berette
 trætter jeres opmærksomhed. — Udstødt og afskåret,
 som vi synes at være her, og som det må have syntes jer,
 da I så ned på os fra klippen, 760
 beboere på et stormfuldt bjerghav,
 sådan er vi ikke; — bestandig er vi i berøring
 med den almindelige verdens forordninger,
 og han, som dette vort hus i dag har givet
 afkald på, var afhængig af loven om
 offentlig velgørenhed for sit levebrød.
 Husets frue, fristet af den ringe fortjeneste
 der kunne udskilles af denne begivenhed,
 åbnede, som hun før havde gjort for mig,
 sine døre for denne hjemløse pensionær; 770
 gav ham den del af grov, men sund kost,
 som madlyst krævede — og en mørk trist krog
 som hun nu havde — hans hviles *hule!*
 Dette, i sig selv ikke ilde, ville dog have været
 ilde båret tidligere i livet; men hans var nu
 det halvfjerdsindstyvende års stille tilfredshed.
 Han sad roligt under sin alderdoms vidt udbredte
 træ; og dog mindre rolig og ydmyg,
 indtagende ydmyg og ærværdig rolig,
 end tungnem og sløv; idet han på denne vis 780
 betalte en bod, hvis det var en bod,
 for ødelandens bedrifter, udskejelser i sin ungdom.
 Jeg elskede den gamle mand, thi jeg ynkede ham!
 det var en opgave, indrømmer jeg, at føre en samtale
 med en så langsom til at samle sine tanker,
 men han var letkøbt glæde i mine øjne;
 mild, harmløs, rede på *sin* måde,
 og så nyttig, som han overhovedet magtede:
 og husets frue vidste udmærket, hvad hun ejede!
 Han var hendes arbejdsslave, dyrkede 790
 hendes have, hentede hendes køer fra græsgangen;
 og holdt, som en af den velordnede
 række af hø-magere, sin plads
 under den brændende sol; eller fulgte omhyggeligt
 sin rute, forpligtet af ærinder, til andre dale,
 nogle gange førende et uerfarent barn med sig,
 der var for ungt til noget givtigt arbejde.

So moved he like a Shadow that performed
 Substantial service. Mark me now, and learn
 For what reward! The Moon her monthly round 800
 Hath not completed since our Dame, the Queen
 Of this one cottage and this lonely dale,
 Into my little sanctuary rushed,
 Voice to a rueful treble humanized,
 And features in deplorable dismay. —
 I treat the matter lightly, but alas!
 It is most serious: from mid-noon the rain
 Had fallen in torrents; all the mountain tops
 Were hidden, and black vapours coursed their sides;
 This had I seen and saw; but, till she spake, 810
 Was wholly ignorant that my ancient Friend,
 Who at her bidding, early and alone,
 Had clomb aloft to delve the mountain turf
 For winter fuel, to his noontide meal
 Came not, and now perchance upon the Heights
 Lay at the mercy of this raging storm.
 "Inhuman!" — said I, "was an Old Man's life
 Not worth the trouble of a thought? — alas!
 This notice comes too late." With joy I saw
 Her Husband enter — from a distant Vale. 820
 We sallied forth together; found the tools
 Which the neglected Veteran had dropped,
 But through all quarters looked for him in vain.
 We shouted — but no answer! Darkness fell
 Without remission of the blast or shower,
 And fears for our own safety drove us home.
 I, who weep little, did, I will confess,
 The moment I was seated here alone,
 Honour my little Cell with some few tears
 Which anger or resentment could not dry. 830
 All night the storm endured; and, soon as help
 Had been collected from the neighbouring Vale,
 With morning we renewed our quest: the wind
 Was fallen, the rain abated, but the hills
 Lay shrouded in impenetrable mist;
 And long and hopelessly we sought in vain.
 Till, chancing by yon lofty ridge to pass
 A heap of ruin, almost without walls
 And wholly without roof (in ancient time
 It was a Chapel, a small Edifice 840
 In which the Peasants of these lonely Dells
 For worship met upon that central height) —
 Chancing to pass this wreck of stones, we there

Således gik han omkring som en skygge, der udførte
 en vigtigt gerning. Mærk nu hvad jeg siger, og lær
 for hvilken belønning! Månen har ikke fuldendt 800
 sit månedlige omløb, før vor dame, dronningen
 af dette ene hus og denne ensomme dal,
 styrtede ind i min lille helligdom,
 stemmen menneskeliggjort til en bedrøvelig diskant
 og ansigtet med et udtryk af beklagelig bestyrtelse, —
 jeg behandler sagen let, men ak!
 det er meget alvorligt. Fra om middagen
 havde det regnet i stride strømme; alle bjergtoppene
 var skjulte, og mørke dampe svævede på deres sider;
 dette havde jeg set og så, men — hun talte stadig — 810
 var helt uvidende om, at min gamle ven,
 som på hendes forlangende, tidligt og alene,
 var klatret til vejrs for at grave græstørv
 til vinterbrændsel, ikke var kommet til
 sit middagsmåltid og måske nu lå oppe i højderne,
 prisgivet det rasende uvejr.
 „Umenneskeligt,” sagde jeg, „var en gammel mands liv
 ikke en omtanke værd? — ak!
 denne meddelelse kommer for sent.” Jeg så glad
 hendes mand træde ind — fra en fjernliggende dal. 820
 Vi tog afsted sammen; fandt værktøjet
 som den ringeagtede veteran havde lagt fra sig,
 men ledte forgæves efter ham overalt.
 Vi råbte — men intet svar! Mørket faldt på
 uden at blæst eller regn tog af,
 og frygt for vor egen sikkerhed drev os hjem.
 Jeg indrømmer, at jeg, som sjældent græder,
 den stund jeg sad her alene,
 ærede min lille celle med nogle få tårer,
 som vrede og forbitrelse ikke kunne tørre. 830
 Hele natten holdt uvejret ved; og så snart
 der var samlet hjælp fra de tilstødende dale
 genoptog vi om morgenen vor søgen. Vinden var
 løjet af, regnen ophørt, men højene
 lå indhyllet i en uigennemtrængelig tåge;
 længe og fortvivlet søgte vi forgæves,
 indtil, idet vi tilfældigvis på hin høje bakkekam
 passerede en ruinhob, næsten uden mure
 og helt uden tag (i gammel tid var
 det et kapel, en lille bygning, som disse 840
 ensomme dales bønder mødtes i for
 at dyrke Gud på denne centrale højderyg) —
 idet vi tilfældigvis kom forbi dette stenvrag, opdagede

Espied at last the Object of our search,
 Couched in a nook, and seemingly alive.
 It would have moved you, had you seen the guise
 In which he occupied his chosen bed,
 Lying full three parts buried among tufts
 Of heath-plant, under and above him strewn,
 To baffle, as he might, the watery storm: 850
 And there we found him breathing peaceably,
 Snug as a Child that hides itself in sport
 Mid a green hay-cock in a sunny field.
 We spake – he made reply, but would not stir
 At our entreaty; less from want of power
 Than apprehension and bewildering thoughts.
 So was he lifted gently from the ground,
 And with their freight the Shepherds homeward moved
 Through the dull mist, I following – when a step,
 A single step, that freed me from the skirts 860
 Of the blind vapour, opened to my view
 Glory beyond all glory ever seen
 By waking sense or by the dreaming soul!
 – Though I am conscious that no power of words
 Can body forth, no hues of speech can paint
 That gorgeous spectacle – too bright and fair
 Even for remembrance; yet the attempt may give
 Collateral interest to this homely Tale.
 The Appearance, instantaneously disclosed,
 Was of a mighty City – boldly say 870
 A wilderness of building, sinking far
 And self-withdrawn into a wondrous depth,
 Far sinking into splendor – without end!
 Fabric it seemed of diamond and of gold,
 With alabaster domes, and silver spires;
 And blazing terrace upon terrace high
 Uplifted; here, serene pavilions bright,
 In avenues disposed; there, towers begirt
 With battlements that on their restless fronts
 Bore stars – illumination of all gems! 880
 By earthly nature had the effect been wrought
 Upon the dark materials of the storm
 Now pacified; on them, and on the coves
 And mountain-steeps and summits, whereunto
 The vapours had receded, taking there
 Their station under a cerulean sky.
 O, 'twas an unimaginable sight!
 Clouds, mists, streams, watery rocks and emerald turf,
 Clouds of all tincture, rocks and sapphire sky,

vi dér endelig genstanden for vor eftersøgning —
 han lå i et hjørne, tilsyneladende i live.
 Det ville have rørt jer at se den forklædning
 han var iført på sin udvalgte sengeplads; næsten
 hele hans krop var begravet mellem totter
 af hedeplanter, strøet under og over sig, for,
 som han nu kunne, at undgå det regnfulde stormvejr; 850
 og dér fandt vi ham ligge og ånde fredeligt,
 lunt og rart, som et barn der gemmer sig for sjov
 midt i en høbunke på en solbeskinnet mark.
 Vi talte — han svarede, men rørte sig ikke
 da vi bad ham om det; mindre af mangel på styrke
 end ængstelige og forvildede tanker.
 Så blev han forsigtigt løftet op fra jorden,
 og hyrderne gik hjemad med deres fragt
 gennem den dunkle tåge, jeg fulgte efter — da et skridt,
 et enkelt skridt, som gjorde mig fri af 860
 den mørke damp, åbnede for mine øjne
 en pragt hinsides al pragt, der nogensinde er set
 af den vågne sans eller af den drømmende sjæl!
 — Skønt jeg er mig bevidst, at ingen ords magt
 kan legemliggøre, ingen af talens farver kan male
 dette vidunderlige skue — altfor strålende og skønt
 selv for erindringen; kan forsøget måske dog føje
 sideløbende interesse til denne simple fortælling.
 Det jeg så, i ét nu blotlagt,
 var en mægtig by — sagt tydeligere 870
 et vildnis af bygninger, der langt borte og
 trækkende sig tilbage sank ind i et forunderligt dyb,
 langt borte sank ind i stråleglans — uden ende!
 Det syntes at være bygget af diamant og guld,
 med alabast kupler og sølvspir;
 og højt oppe funklende terrasse på terrasse;
 her, stille lyse pavilloner, opstillet
 på avenuer; dér, tårne omgivet
 af brystværn, som på deres hvileløse forsider
 bar stjerner — glans af alle ædelstene! 880
 Den jordiske natur havde frembragt denne virkningen
 af det nu stilnede uvejrs mørke materialer;
 af dem og af hvælvinger og af stejle
 bjergskrænter og tinder, hvortil dampene
 havde fjernet sig, idet de dér indtog
 deres post under en blå himmel.
 Åh, det var et ufatteligt syn! Skyer, tåger,
 vandløb, våde klipper og smaragdgrønt tørv,
 skyer i alle kulører, klipper og safirfarvet himmel,

Confused, commingled, mutually inflamed, 890
 Molten together, and composing thus,
 Each lost in each, that marvellous array
 Of temple, palace, citadel, and huge
 Fantastic pomp of structure without name,
 In fleecy folds voluminous, enwrapp'd.
 Right in the midst, where interspace appeared
 Of open court, an object like a throne
 Beneath a shining canopy of state
 Stood fixed; and fixed resemblances were seen
 To implements of ordinary use, 900
 But vast in size, in substance glorified;
 Such as by Hebrew Prophets were beheld
 In vision — forms uncouth of mightiest power,
 For admiration and mysterious awe.
 Below me was the earth; this little Vale
 Lay low beneath my feet; 'twas visible —
 I saw not, but I felt that it was there.
 That which I saw was the revealed abode
 Of Spirits in beatitude: my heart
 Swelled in my breast. — "I have been dead," I cried, 910
 "And now I live! Oh! wherefore do I live?"
 And with that pang I prayed to be no more! —
 — But I forget our Charge, as utterly
 I then forgot him: — there I stood and gazed;
 The apparition faded not away,
 And I descended. — Having reached the House
 I found its rescued Inmate safely lodged,
 And in serene possession of himself,
 Beside a genial fire; that seemed to spread
 A gleam of comfort o'er his pallid face. 920
 Great shew of joy the Housewife made, and truly
 Was glad to find her conscience set at ease;
 And not less glad, for sake of her good name,
 That the poor Sufferer had escaped with life.
 But, though he seemed at first to have received
 No harm, and uncomplaining as before
 Went through his usual tasks, a silent change
 Soon shewed itself; he lingered three short weeks;
 And from the Cottage hath been borne to-day

 So ends my dolorous Tale, and glad I am 930
 That it is ended." At these words he turned —
 And, with blithe air of open fellowship,
 Brought from the Cupboard wine and stouter cheer,
 Like one who would be merry. Seeing this

uden orden, sammenblandet, gensidigt opflammet, 890
smeltet sammen og således skabende,
tabt i hinanden, den utrolige række
af templer, paladser, citadeller og den uhyre
fantastiske pomp hos navnløse bygninger
indhyllet i talrige uldagtige folder.
Lige i midten, hvor en åben gård dannede
et mellemrum, stod en genstand lig en trone,
fæstnet under en skinnende tronehimmel;
og ligeledes fæstnet, sås ting der lignede 900
redskaber til almindelig brug, men
vældige af størrelse, forherliget ved deres format;
Sådanne ting som de jødiske profeter så i visioner —
besynderlige former af den mægtigste kraft
til beundring og hemmelighedsfuld ærefrygt.
Neden under mig var jorden; denne lille dal
lå dybt under mine fødder; den var synlig —
jeg så den ikke, men jeg følte, at den var der.
Det jeg så, var den åbenbarede bolig
for ånder i salighed: mit hjerte svulmede 910
i mit bryst. — „Jeg var død,” råbte jeg,
„og nu lever jeg! Ak! hvorfor lever jeg?” Og i denne
heftige kval bønfuldt jeg om ikke længere at være til! —
— Men jeg glemmer vor myndling,
ligesom jeg dengang fuldstændigt glemte ham; —
der stod jeg og stirrede; synet forsvandt ikke,
og jeg steg ned. — Da jeg nåede huset,
fandt jeg dets reddede beboer
rolig og fattet, trygt anbragt
ved siden af en hyggelig ild, som syntes
at udbrede et skær af velvære over hans blege ansigt. 920
Husfruen udtrykte stor glæde og var i sandhed
glad for at få lettet sin samvittighed;
og ikke mindre glad for sit gode navns skyld,
at den stakkels lidende var undsluppet med livet i behold.
Men selvom han først syntes ikke at have
taget skade og som før ubeklagende
passede sine sædvanlige sysler, viste en tavs
forandring sig snart; han tærede hen på tre korte uger,
og er i dag blevet båret bort fra huset.

Således slutter min smertefulde fortælling, og jeg 930
er glad for at den er slut!” Ved disse ord vendte han sig
og frembragte, med det åbenhjertige kammeratskabs
fornøjelige mine, vin og fyldigere spise fra skabet,
som én der ville være lystig. Da han så dette

THE EXCURSION. BOOK SECOND

My grey-haired Friend said courteously – "Nay, nay,
You have regaled us as a Hermit ought;
Now let us forth into the sun!" – Our Host
Rose, though reluctantly, and forth we went.

sagde min gråhårede ven høfligt: „Nej, nej,
du har trakteret os som en eremit bør;
lad os nu gå ud i solen!” – Vor vært rejste sig,
om end modvilligt, og vi gik udenfor.

Book third

Despondency

A humming Bee — a little tinkling Rill —
 A pair of Falcons, wheeling on the wing,
 In clamorous agitation, round the crest
 Of a tall rock, their airy Citadel —
 By each and all of these the pensive ear
 Was greeted, in the silence that ensued,
 When through the Cottage-threshold we had passed,
 And, deep within that lonesome Valley, stood
 Once more, beneath the concave of the blue
 And cloudless sky. — Anon! exclaimed our Host, 10
 Triumphantly dispersing with the taunt
 The shade of discontent which on his brow
 Had gathered, — "Ye have left my Cell, — but see
 How Nature hems you in with friendly arms!
 And by her help ye are my Prisoners still.
 But which way shall I lead you? — how contrive,
 In Spot so parsimoniously endowed,
 That the brief hours, which yet remain, may reap
 Some recompence of knowledge or delight?" 20
 So saying, round he looked, as if perplexed;
 And, to remove those doubts, my grey-haired Friend
 Said — "Shall we take this pathway for our guide? —
 Upwards it winds, as if, in summer heats,
 Its line had first been fashioned by the flock
 A place of refuge seeking at the root
 Of yon black yew-tree; whose protruded boughs
 Darken the silver bosom of the crag,
 From which it draws its meagre sustenance.
 There in commodious shelter may we rest.
 Or let us trace this Streamlet to its source; 30
 Feebly it tinkles with an earthy sound,
 And a few steps may bring us to the spot
 Where, haply, crowned with flowerets and green herbs,
 The mountain Infant to the sun comes forth,
 Like human Life from darkness." — At the word
 We followed where he led: — a sudden turn
 Through a strait passage of encumbered ground,
 Proved that such hope was vain: — for now we stood
 Shut out from prospect of the open Vale,
 And saw the water, that composed this Rill, 40
 Descending, disembodied, and diffused
 O'er the smooth surface of an ample Crag,

Tredje bog

Håbløshed

En humlebi — en lille rislende bæk, —
 et par falke, der kredsede rundt på vinden
 med ophidsede skrig omkring en høj
 fjeldkam, deres luftige fæstning, —
 af hver og en af disse blev det tankefulde øre
 mødt i den stilhed, der fulgte,
 efter vi havde passeret gennem døråbning
 og endnu engang stod dybt inde i
 den ensomme dal under den blå og skyfri
 himmelhvælving. — Straks udbrød vor vært, 10
 idet han triumferende spredte den skygge
 af utilfredshed, som havde samlet sig på hans
 pande, ved spydigt at sige: „I har forladt min celle, men se
 hvordan naturen indeslutter jer med venlige arme!
 og med hendes hjælp er I stadig mine fanger.
 Men hvor skal jeg fører jer hen? — hvordan
 sørge for, på et sted så karrigt udrustet,
 at de korte timer, som endnu er tilbage,
 kan høste en eller anden løn af viden eller fryd?
 Mens han talte, så han sig omkring som i vildrede; 20
 og for at fjerne denne usikkerhed, sagde min gråhårede
 ven: „Skal vi tage denne sti til vor fører? —
 den bugter sig opad, som om dens linje
 i sommerheden er blevet dannet af flokken,
 der søgte et tilflugtssted ved roden
 af hint store takstræ; hvis fremstrakte grene
 mørkner klippens sølvglinsende barm,
 som den udtrækker sin magre næring af.
 Der kan vi hvile os et i et mageligt ly.
 Eller lad os følge den lille strøm til dens udspring; 30
 den risler svagt med en jordisk lyd,
 og et par skridt kan bringe os til stedet,
 hvor måske bjergbarnet, kronet med små blomster
 og grønne planter, kommer ud i solen,
 ligesom menneskelivet fra mørket.” — Uden at tøve
 fulgte vi ham, hvor han førte os hen; — en pludselig drejning
 ind gennem en snæver og besværlig passage
 viste os at en sådan forhåbning var frugtesløs; —
 for nu stod vi lukket ude fra udsigten til den åbne dal
 og så vandet, som bækken bestod af, 40
 løbe ned, frit og bredt ud
 over den glatte overflade af en stor klippe,

Lofty, and steep, and naked as a Tower.
 All further progress here was barred; — And who,
 Thought I, if master of a vacant hour,
 Here would not linger, willingly detained?
 Whether to such wild objects he were led
 When copious rains have magnified the stream
 Into a loud and white-robed Waterfall,
 Or introduced at this more quiet time. 50

Upon a semicirque of turf-clad ground,
 The hidden nook discovered to our view
 A Mass of rock, resembling, as it lay
 Right at the foot of that moist precipice,
 A stranded Ship, with keel upturned, — that rests
 Fearless of winds and waves. Three several Stones
 Stood near, of smaller size, and not unlike
 To monumental pillars: and, from these
 Some little space disjoined, a pair were seen,
 That, with united shoulders bore aloft 60
 A Fragment, like an Altar, flat and smooth.
 Barren the tablet, yet thereon appeared,
 Conspicuously stationed, one fair Plant,
 A tall and shining Holly, which had found
 A hospitable chink, and stood upright,
 As if inserted by some human hand,
 In mockery, to wither in the sun,
 Or lay its beauty flat before a breeze,
 The first that entered. But no breeze did now
 Find entrance; — high, or low, appeared no trace 70
 Of motion, save the Water that descended,
 Diffused adown that Barrier of steep rock,
 And softly creeping, like a breath of air,
 Such as is sometimes seen, and hardly seen,
 To brush the still breast of a chrystal Lake.

"Behold a Cabinet for Sages built,
 Which Kings might envy!" — Praise to this effect
 Broke from the happy Old Man's reverend lip;
 Who to the Solitary turned, and said,
 "In sooth, with love's familiar privilege, 80
 You have decried, in no unseemly terms
 Of modesty, that wealth which is your own.
 Among these Rocks and Stones, methinks, I see
 More than the heedless impress that belongs
 To lonely Nature's casual work: they bear
 A semblance strange of power intelligent,
 And of design not wholly worn away.

høj, stejl og nøgen som et tårn.
 Al videre fremtrængen var spærret; — og hvem,
 tænkte jeg, hvis herre over en ledig time,
 ville ikke dvæle her, villigt holdt tilbage,
 hvad enten han var ført hen til sådanne vilde genstande,
 når en rigelig regn havde forstørret strømmen
 til et larmende og hvidklædt vandfald,
 eller var kommet på dette mere rolige tidspunkt? 50

På en halvcirkel af tørvedækket jord,
 åbenbarede den skjulte afkrog
 en stor klump af en klippeblok, der lignede,
 der hvor den lå lige for foden af den fugtige klippevæg,
 et strandet skib, med kølen opad, — som hviler
 uden at frygte vinde eller bølger. Tre forskellige sten
 stod i nærheden, af mindre størrelse, og ikke ulig
 to kolossale søjler: og adskilt fra disse af et lille
 mellemrum sås et par, som med skuldrene
 mod hinanden bar et klippestykke 60

i vejret, lig et alter, fladt og glat.
 Pladen var gold, men en enkelt smuk plante,
 iøjnefaldende placeret på den, var dog synlig,
 en høj og skinnende kristtorn, som havde fundet
 en gæstfri revne og stod ret op, som
 var den indsat af en eller anden menneskehånd,
 i spot, til at visne i solen eller lægge
 sin skønhed flat ned for en brise,
 den første der trængte ind. Men ingen brise
 fandt vej nu; — hverken oppe eller nede var 70
 der noget tegn på bevægelse, bortset fra vandet
 der kom ned, spredt ned over denne barrière
 af stejl klippe, og krøb blidt afsted, som et vindpust,
 sådan et som undertiden ses, og næppe ses,
 feje en krystalklar søs stille overflade.

„Se, et lønkammer bygget til vismænd,
 som konger kunne misunde!” Lovord med dette indhold
 undslap den lykkelige gamle mands ærværdige læber;
 han vendte sig mod den Enlige og sagde:
 „I sandhed, med det privilegium kærlighed giver, 80
 har du, med ikke usømmeligt beskedne ord,
 nedvurderet denne rigdom, som er din.
 Det synes mig, at jeg blandt disse klipper og sten ser
 mere end det ligegyldige indtryk, der tilhører
 den ensomme naturs tilfældige værk. De bær noget,
 som har en ejendommelig lighed med en intelligent magt
 og med et mønster, der ikke helt er slidt væk.

Boldest of plants that ever faced the wind,
 How gracefully that slender Shrub looks forth
 From its fantastic birth-place! And I own, 90
 Some shadowy intimations haunt me here,
 I cannot but incline to a belief
 That in these shows a chronicle survives
 Of purposes akin to those of Man,
 But wrought with mightier arm than now prevails.
 – Voiceless the Stream descends into the gulph
 With timid lapse; – and lo! while in this Strait
 I stand – the chasm of sky above my head
 Is heaven's profoundest azure; no domain
 For fickle, short-lived clouds to occupy, 100
 Or to pass through, but rather an Abyss
 In which the everlasting Stars abide;
 And whose soft gloom, and boundless depth, might tempt
 The curious eye to look for them by day.
 – Hail Contemplation! from the stately towers,
 Reared by the industrious hand of human Art
 To lift thee high above the misty air,
 And turbulence, of murmuring cities vast;
 From academic groves, that have for thee
 Been planted, hither come and find a Lodge 110
 To which thou mayest resort for holier peace, –
 From whose calm centre Thou, through height or depth,
 Mayest penetrate, wherever Truth shall lead;
 Measuring through all degrees, until the scale
 Of time and conscious Nature disappear,
 Lost in unsearchable Eternity!"^[3]

A pause ensued; and with minuter care
 We scanned the various features of the scene:
 And soon the Tenant of that lonely Vale
 With courteous voice thus spake – 120
 "I should have grieved
 Hereafter, should perhaps have blamed myself,
 If from my poor Retirement ye had gone
 Leaving this Nook unvisited: but, in sooth,
 Your unexpected presence had so roused
 My spirits, that they were bent on enterprize;
 And, like an ardent Hunter, I forgot,
 Or, shall I say? – disdained, the game that lurked
 At my own door. The shapes before our eyes,
 And their arrangement, doubtless must be deemed 130
 The sport of Nature, aided by blind Chance
 Rudely to mock the works of toiling Man.
 And hence, this upright Shaft of unhewn stone,

Den dristigste plante som nogensinde gjorde front
 mod vinden, hvor yndefuldt den slanke busk kigger ud
 fra sit fantastiske fødested! — jeg indrømmer, 90
 at nogle dunkle antydninger forfølger mig her,
 jeg kan ikke andet end hælde til den tro,
 at en krønike om hensigter lig
 menneskets, overlever i disse scenerier, men er
 frembragt af en mægtigere arm end den, der nu hersker.
 — Bækken flyder frygtsomt og lydløst
 ned i slugten; — og se! medens jeg står i dette
 stræde — er himmelsvælget over mit hoved
 himlens dybeste blå; ikke et område
 som ubestandige kortvarige skyer kan optage 100
 eller passere gennem, men snarere en afgrund
 som de evige stjerner bor i;
 og hvis blide dunkelhed og grænseløse dyb kunne friste
 det nysgerrige øje til at se efter dem om dagen.
 — Vær hilset du dybe Beskuen! fra de prægtige
 tårne, rejst af menneskekunstens flittige hånd
 for at løfte dig højt over den tågede luft
 og vældige summende byers røre;
 fra akademiske lunde, som er blevet
 plantet for din skyld, kom hid og find dig et rum, 110
 som du kan ty til for helligere fred, — fra hvis
 uforstyrrede midtpunkt du, gennem højde eller dybde,
 kan gennemskue, hvor sandheden end vil føre hen;
 idet du måler gennem alle grader, indtil
 tidens og den bevidste naturs trinfølge forsvinder,
 tabt i den uransagelige evighed.”³

En pause fulgte; og vi studerede
 scenens forskellige træk med større omhu;
 og snart sagde denne ensomme
 dals beboer høfligt: 120
 „Det ville have ærgret mig senere hen,
 ville måske have bebrejdet mig selv,
 hvis I havde forladt min fattige tilbagetrukkethed
 uden at have besøgt denne krog, men, i sandhed,
 jeres uventede tilstedeværelse havde i den grad vækket
 min livskraft, at den var opsat på foretagsomhed;
 og lig en lidenskabelig jæger, glemte jeg
 eller, bør jeg sige? — forsmåede byttet, som lå i skjul
 ved min egen dør. Formerne for vore øjne
 og deres arrangement, må utvivlsomt anses for 130
 naturens løjer, hjulpet af det blinde tilfælde
 for groft at spotte det hårdt arbejdende menneskes værk.
 Og derfor har dette lodrette utilhuggede stenskaft

From Fancy, willing to set off her stores
 By sounding Titles, hath acquired the name
 Of Pompey's Pillar; that I gravely style
 My Theban Obelisk; and, there, behold
 A Druid Cromlech! — thus I entertain
 The antiquarian humour, and am pleased
 To skim along the surfaces of things,
 Beguiling harmlessly the listless hours. 140
 But, if the spirit be oppressed by sense
 Of instability, revolt, decay,
 And change, and emptiness, these freaks of Nature
 And her blind helper Chance, do *then* suffice
 To quicken, and to aggravate, to feed
 Pity and scorn, and melancholy pride,
 Not less than that huge Pile (from some abyss
 Of mortal power unquestionably sprung)
 Whose hoary Diadem of pendant rocks
 Confines the shrill-voiced whirlwind, round and round 150
 Eddying within its vast circumference,
 On Sarum's naked plain; — than Pyramid
 Of Egypt, unsubverted, undissolved;
 Or Syria's marble Ruins towering high
 Above the sandy Desert, in the light
 Of sun or moon. — Forgive me, if I say
 That an appearance, which hath raised your minds
 To an exalted pitch, (the self-same cause
 Different effect producing) is for me
 Fraught rather with depression than delight, 160
 Though shame it were, could I not look around me,
 By the reflection of your pleasure, pleased.
 Yet happier, in my judgment, even than you,
 With your bright transports, fairly may be deemed,
 Is He (if such have ever entered here)
 The wandering Herbalist, — who, clear alike
 From vain, and, that worse evil, vexing thoughts,
 Casts on these uncouth Forms a slight regard
 Of transitory interest, and peeps round
 For some rare Floweret of the hills, or Plant 170
 Of craggy fountain; what he hopes for wins,
 Or learns, at least, that 'tis not to be won:
 Then, keen and eager, as a fine-nosed Hound
 By soul-engrossing instinct driven along
 Through wood or open field, the harmless Man
 Departs, intent upon his onward quest!
 Nor is that Fellow-wanderer, so deem I,

af forestillingsevnen, der villigt sættes i gang
 af velklingende titler, fået navnet
 Pompejus'-søjle, som jeg i al alvor
 kalder min thebanske Obelisk, og dér, se
 en druidisk kæmpedysse! — således har jeg
 antikvarens sindelag og er tilfreds med
 at feje hen over tingenes overflade,
 og dermed harmløst fordrive ligegyldige timer. 140

Men, hvis ånden er undertrykt af en følelse
 af ustabilitet, oprør, forfald og forandring
 og tomhed, så er disse naturens luner og hendes
 blinde hjælper Tilfældighed, ikke mindre tilstrækkelige
 til at anspore og til at forøge, til at nære
 medynk og hån og melankolsk stolthed,
 end hin uhyre bygning (ubestrideligt udsprunget*
 af et eller andet svælg af dødelig magt)
 hvis hvidgrå diadem af hængende klipper
 indespærre den skingre hvirvelvind, der svirler 150
 rundt og rundt inden for dens vældige omkreds
 på Sarums nøgne slette; — ikke mindre end
 Ægyptens pyramider, uomstyrtet, uopløst;
 eller Syriens marmorruiner der tårner sig op
 over den sandede ørken i solens og månens lys. —
 Tilgiv mig, hvis jeg siger, at et syn,
 som har løftet jeres sind til
 begejstringens højde, (den selvsamme årsag
 skaber forskellige virkninger) snarere
 for mig er fyldt med nedtrykthed end fryd, skønt det 160
 ville være en skam, hvis jeg ikke kunne se mig glad
 omkring ved genskinnet af jeres glæde.
 Dog lykkeligere, skønner jeg, selv end dig med
 din lysende henrykkelse, kan man med rimelighed
 anse ham, den omvandrende plantesamler (hvis en sådan
 nogensinde er kommet herind) — som lige fri for
 forfængelighed og, hint værre onde, fortrædelige tanker,
 kaster et let blik af forbigående interesse
 på disse rå former og kigger omkring efter
 en sjældne småblomst fra bjergene eller en plante 170
 fra en klippekilde — hvad han håber på, opnår han
 eller lærer i det mindste, at det ikke kan opnås;
 derefter, energisk og ivrig, som en støver
 der af et sjæloplugende instinkt drives af sted
 gennem skov og over åben mark, drager
 den harmløse mand bort, opsat på sin videre søgen!
 Dén medvandrer, således skønner jeg, er heller ikke

* uhyre bygning: Stonehenge på Salisbury Plain (Sarumsletten).

Less to be envied (you may trace him oft
 By scars which his activity has left
 Beside our roads and pathways, though, thank heaven! 180
 This covert nook reports not of his hand)
 He, who with pocket hammer smites the edge
 Of every luckless rock or stone that stands
 Before his sight, by weather-stains disguised,
 Or crusted o'er with vegetation thin,
 Nature's first growth, detaching by the stroke
 A chip, or splinter, — to resolve his doubts;
 And, with that ready answer satisfied,
 Doth to the substance give some barbarous name,
 Then hurries on; or from the fragments picks 190
 His specimen, if haply interveined
 With sparkling mineral, or should chrystal tube
 Lurk in its cells — and thinks himself enriched,
 Wealthier, and doubtless wiser, than before!
 Entrusted safely — each to his pursuit,
 This earnest Pair may range from hill to hill,
 And, if it please them, speed from clime to clime;
 The mind is full — no pain is in their sport."

"Then," said I, interposing, "One is near
 Who cannot but possess in your esteem 200
 Place worthier still of envy. May I name,
 Without offence, that fair-faced Cottage-boy?
 Dame Nature's Pupil of the lowest Form,
 Youngest Apprentice in the School of Art!
 Him, as we entered from the open Glen,
 You might have noticed, busily engaged,
 Heart, soul, and hands, — in mending the defects
 Left in the fabric of a leaky dam,
 Framed for enabling this penurious stream
 To turn a slender mill (that new-made plaything)
 For his delight — the happiest he of all!" 210

"Far happiest," answered the desponding Man,
 "If, such as now he is, he might remain!
 Ah! what avails Imagination high
 Or Question deep? what profits all that Earth,
 Or Heaven's blue Vault, is suffered to put forth
 Of impulse or allurement, for the Soul
 To quit the beaten track of life, and soar
 Far as she finds a yielding element
 In past or future; far as she can go
 Through time or space; if neither in the one 220
 Nor in the other region, nor in aught

mindre at misunde (I kan ofte spore ham
 på de ar, som hans aktivitet har efterladt
 ved kanten af vore veje og stier, skønt, himlen vær lovet! 180
 denne skjulte krog ikke vidner om hans hånd),
 han, som med sin lommehammer slår hjørnet
 af enhver uheldig klippe eller sten, der kommer
 ham for øje, forklædt af vejrets virke
 eller overdækket med tyndt planteliv,
 naturens første vækst, idet han fjerner en flig,
 en splint med slaget, – for at bortvejre sin tvivl;
 og tilfreds med det hurtige svar, giver
 et eller andet barbarisk navn til materialet
 og skynder sig så videre eller tager sin prøve af 190
 resterne, hvis den måske er gennemkrydset
 af funkende mineral, eller hvis et krystal skulle
 skjule sig i dens hulrum – og tror sig beriget,
 rigere og utvivlsomt klogere end før!
 Sikkert overladt – hver til sin jagt,
 kan dette ihærdige par strejfe om fra bakke til bakke,
 og hvis det behager dem, ile fra egn til egn;
 sindet er fuldt – der er ingen smerte i deres morskab.”

„Så er der én i nærheden,” indskød jeg, „som
 efter Deres mening ikke kan være andet end
 endnu værdigere til misundelse. Må jeg, uden
 at fornærme nogen, nævne den kønne husmandsdræng?
 Moder Naturs elev i sin simpleste form,
 den yngste lærling i kunstens skole!
 Ham kunne De have set, da vi kom ind
 fra den åbne kløft, travlt beskæftiget, med
 hjerte, sjæl og hænder, – med at udbedre de
 skader, der var i en utæt dæmning,
 bygget for at denne sparsomme strøm
 kunne dreje en spinkel mølle (det nylavede legetøj)
 til hans fryd – han er den lykkeligste af alle!” 210

„Langt den lykkeligste,” svarede han mismodigt,
 „hvis han kan blive ved med at være, som han er nu!
 Åh! hvad nytter ophøjet fantasi
 eller dybe spørgsmål? hvad gavner det, at man lader
 jorden eller himlens blå hvælving give en impuls til
 eller skabe en tillokkelse for sjælen, så den
 kan forlade livets slagne vej og flyver højt og langt,
 idet den finder et eftergivende element
 i fortid og fremtid; så langt og højt som den kan rejse
 gennem tid og rum; hvis man hverken i den ene 220
 eller i den anden region, heller ikke i noget som

That Fancy, dreaming o'er the map of things,
 Hath placed beyond these penetrable bounds,
 Words of assurance can be heard; if no where
 A habitation, for consummate good,
 Or for progressive virtue, by the search
 Can be attained, a better sanctuary
 From doubt and sorrow, than the senseless grave?"

"Is this," the grey-haired Wanderer mildly said, 230
 "The voice, which we so lately overheard,
 To that same Child, addressing tenderly
 The Consolations of a hopeful mind?
 '*His body is at rest, his soul in heaven.*'
 These were your words; and, verily, methinks
 Wisdom is oft-times nearer when we stoop
 Than when we soar." —

The Other, not displeased,
 Promptly replied — "My notion is the same.
 And I, without reluctance, could decline
 All act of inquisition whence we rise, 240
 And what, when breath hath ceased, we may become.
 Here are we, in a bright and breathing World!
 Our origin, what matters it? In lack
 Of worthier explanation, say at once
 With the American (a thought which suits
 The place where now we stand) that certain Men
 Leapt out together from a rocky Cave;
 And these were the first Parents of Mankind!

Or, if a different image be recalled
 By the warm sunshine, and the jocund voice 250
 Of insects — chirping out their careless lives
 On these soft beds of thyme-besprinkled turf,
 Chuse, with the gay Athenian, a conceit
 As sound; with that blithe race who wore ere-while
 Their golden Grasshoppers, in sign that they
 Had sprung from out the soil whereon they dwelt.
 But stop! — these theoretic fancies jar
 On serious minds; for doubtless, in one sense,
 The theme *is* serious; then, as Hindoos draw
 Their holy Ganges from a skiey fount, 260
 Even so deduce the Stream of human Life
 From seats of Power divine; and hope, or trust,

fantasien, drømmende over tingenes landkort,
 har anbragt hinsides disse forklarlige grænser,
 kan høre fortrøstende ord; hvis man,
 ved sin søgning, ikke kan finde
 et bosted for fuldendt godt eller for
 voksende dyd eller et bedre asyl for tvivl
 og sorg, andet end den ufølede grav?"

„Er dette,” sagde den gråhårede Vandringsmand mildt, 230
 „den røst, vi nylig overhørte
 tale ømt til det samme barn om
 trøsten for et forhåbningsfuldt sind?
 ‘Hans legeme hviler, hans sjæl er i himlen.’
 Disse var dine ord; og i sandhed, jeg tror
 at visdom oftere er os nærmere, når vi bøjer os
 end når vi flyver højt.” —

Den anden svarede beredvilligt
 og uden misfornøjelse: „Min opfattelse er den samme.
 Og uden modstand kunne jeg afstå fra 240
 alle undersøgelser om, hvorfra vi er kommet
 og om hvad vi kan blive, når åndedrættet ophører.

Her er vi i en strålende og levende verden!
 Vor oprindelse, hvad betyder den? Af mangel
 på en hæderligere forklaring så lad os sige
 ligesom amerikanerne (en tanke der passer til dette sted,*
 hvor vi står nu), at visse mennesker i ét nu
 sammen sprang ud af en klippehule;
 og disse var menneskehedens første forældre!
 eller — hvis det varme solskin og den 250

lystige lyd af insekter, der synger
 deres sorgløse liv ud på disse bløde bed af
 timianspættet tørv, kan genkalde et andet billede —
 vælg med de gæve athenere, en sammenligning der er
 ligeså sund — med den livsglade slægt der engang bar
 deres gyldne græshopper, som tegn på at de selv var
 opstået af den muld, de boede på.†

— Men stands! disse teoretiske fantasier
 irriterer alvorlige ånder; thi i én forstand
 er dette emne utvivlsomt alvorligt; — så tag hinduerne,
 der lader deres Ganges udspringe af en himmelhøj kilde,‡ 260
 og netop deraf udleder, at menneskelivets flod
 kommer fra guddommelige magtsæder; og håber på

* amerikanerne: indianerne.

† Athenere bar i gammel tid en broche, formet som en sangcikade, for at vise at de, antageligvis ligesom græshopperne, var opstået af jorden (Hayden 2).

‡ himmelhøj: Himalaya, hvorfra ganges udspringer.

THE EXCURSION. BOOK THIRD

That our Existence winds its stately course
Beneath the Sun, like Ganges, to make part
Of a living Ocean: or, if such may seem
Its tendency to be engulfed and lost
Like Niger, in impenetrable sands
And utter darkness: thought which may be faced,
Though comfortless! — Not of myself I speak;
Such acquiescence neither doth imply, 270
In me, a meekly-bending spirit — soothed
By natural piety; nor a lofty mind,
By philosophic discipline prepared
For calm subjection to acknowledged law;
Pleased to have been, contented not to be.
Such palms I boast not: — no! to me, who find,
Reviewing my past way, much to condemn,
Little to praise, and nothing to regret
(Save some remembrances of dream-like joys
That scarcely seem to have belonged to me) 280
If I must take my choice between the pair
That rule alternately the weary hours,
Night is than day more acceptable; — sleep
Doth, in my estimate of good, appear
A better state than waking; death than sleep:
Feelingly sweet is stillness after storm,
Though under covert of the wormy ground!

”Yet be it said, in justice to myself,
That in more genial times, when I was free
To explore the destiny of human kind; 290
Not as an intellectual game pursued
With curious subtilty, thereby to cheat
Irrksome sensations; but by love of truth
Urged on, or haply by intense delight
In feeding thought, wherever thought could feed;
I did not rank with those (too dull or nice,
For to my judgment such they then appeared,
Or too aspiring, thankless at the best)
Who, in this frame of human life, perceive
An object whereunto their souls are tied 300
In discontented wedlock; nor did e'er,
From me, those dark, impervious shades, that hang
Upon the region whither we are bound,
Exclude a power to enjoy the vital beams
Of present sunshine. — Deities that float
On wings, angelic Spirits, I could muse
O'er what from eldest time we have been told

eller har tillid til, at vor eksistens bugter sit statelige løb
 under solen, ligesom Ganges, for at blive
 en del af det levende hav; eller, hvis det
 er dens hensigt at blive opslugt og
 ligesom Niger, løbe ud i uigennemtrængeligt sand
 og fuldkomment mørke: dette er tanker, man kan se i øjnene,
 omend uden trøst! — Jeg taler ikke om mig selv;
 sådan tavs accept indebærer hverken, 270
 at jeg har en ydmygt bøgende ånd — mildnet
 af naturlig fromhed; eller et ophøjet sind,
 forberedt af filosofisk læring
 til roligt at underkaste mig anerkendte love;
 glad for at have været til og tilfreds med ikke at være det.
 Sådanne palmer praler jeg ikke med. Nej! for mig, —
 som i min fortidige levevis finder meget
 at fordømme, kun lidt at rose og intet at fortryde
 (undtagen nogle minder om drømmeagtige glæder
 der næppe synes at have tilhørt mig), 280
 hvis jeg absolut må vælger mellem det par,
 som skiftevis styrer de kedsommelige timer, —
 da er nat mere antagelig end dag; søvn virker,
 ifølge min opfattelse af det gode, som en
 bedre tilstand end den vågne; død bedre end søvn.
 Stilhed efter storm er rørende sød,
 skønt under et ormefyldt dække!

„Dog lad det være sagt, for ikke at gøre mig selv uret,
 at i mere elskværdige tider, da jeg var fri
 til at udforske menneskehedens skæbne; 290
 ikke forfulgt som et intellektuelt spil
 med nysgerrig skarpsindighed, for derved at narre
 kedelige indtryk; men drevet videre
 af kærlighed til sandhed, eller måske af intens fryd
 ved nærende tanker, hvor tanker end kunne nære;
 jeg hørte ikke til blandt dem (for sløve eller pæne,
 for efter min mening forekom de sådan dengang,
 eller for stræbsomme, i bedste fald utaknemmelige)
 som, inden for dette menneskelivs rammer, godtager
 en genstand, hvortil deres sjæl er bundet 300
 i fortrydeligt ægteskab, heller ikke udelukkede
 de mørke lysttætte skygger, som lå over
 egnen, hvortil vi er bundet, nogensinde
 mig fra en magt til at nyde de livskraftige stråler
 af tilstedeværende solskin. — Guddomme som svæver
 på vinger, englelige ånder, jeg kunne grunde
 over hvad vi fra ældste tider er blevet fortalt

Of your bright forms and glorious faculties,
 And with the imagination be content,
 Not wishing more; repining not to tread 310
 The little sinuous path of earthly care,
 By flowers embellished, and by springs refreshed.
 — "Blow winds of Autumn! — let your chilling breath
 "Take the live herbage from the mead, and strip
 "The shady forest of its green attire, —
 "And let the bursting Clouds to fury rouse
 "The gentle Brooks! — Your desolating sway,"
 Thus I exclaimed, "no sadness sheds on me,
 "And no disorder in your rage I find.
 "What dignity, what beauty, in this change 320
 "From mild to angry, and from sad to gay,
 "Alternate and revolving! How benign,
 "How rich in animation and delight,
 "How bountiful these elements — compared
 "With aught, as more desirable and fair,
 "Devised by Fancy for the Golden Age;
 "Or the perpetual warbling that prevails
 "In Arcady, beneath unaltered skies,
 "Through the long year in constant quiet bound,
 "Night hush'd as night, and day serene as day!" 330
 — But why this tedious record? — Age we know
 Is garrulous; and solitude is apt
 To anticipate the privilege of Age.
 From far ye come; and surely with a hope
 Of better entertainment — let us hence!"

Loth to forsake the spot, and still more loth
 To be diverted from our present theme,
 I said, "My thoughts, agreeing, Sir, with yours,
 Would push this censure farther; — for, if smiles
 Of scornful pity be the just reward 340
 Of Poesy, thus courteously employed
 In framing models to improve the scheme
 Of Man's existence, and recast the world,
 Why should not grave Philosophy be stiled,
 Herself, a Dreamer of a kindred stock,
 A Dreamer yet more spiritless and dull?
 Yes," said I, "shall the immunities to which
 She doth lay claim, the precepts she bestows,
 Establish sounder titles of esteem
 For Her, who (all too timid and reserved 350

om vore superbe legemer og prægtige evner
 og være tilfreds med fantasien og
 ikke ønske mere; mens jeg græd over ikke 310
 at betræde den lille snoede sti af jordisk bekymring,
 forskønnet af blomster og forfrisket af kilder.
 – ‘Blæs efterårsvinde! – lad jeres frysende ånde*
 tage det levende græs fra engen, og afklæd
 den skyggefulde skov dens grønne dragt, –
 og lad de bristende skyer rejse de blide bække
 til hidsighed! – Jeres hærgende styre,’
 således udbrød jeg, ‘kaster ingen sorg på mig,
 og ingen uorden finder jeg i jeres raseri.
 Hvilken værdighed, hvilken skønhed, i denne forandring 320
 fra mildhed til vrede og fra tristhed til munterhed,
 der veksler og drejer rundt!
 Hvor venlig, hvor rig på liv og glæde,
 hvor frugtbare disse elementer er – ønskeligere
 og skønnere, sammenlignet med noget
 fantasien har udtænkt for den gyldne tidsalder;
 eller den vedvarende sang som er udbredt
 i Arkadien, under en uforandret himmel,
 gennem det lange år bundet i vedvarende stilhed,
 natten tyst som nat, og dagen klar som dag!’ 330
 – Men hvorfor denne trættende fortegnelse? – Alderdom,
 ved vi, er snakkesaglig; og ensomhed er velegnet
 til at foregribe alderdommens privilegium.
 I er kommet langvejs fra og sikkert med forhåbning
 om bedre underholdning – lad os gå!”

Uvillig til at forlade stedet og endnu mere uvillig
 til at blive ledt bort fra vort nuværende emne,
 sagde jeg: „Mine tanker, hr., idet de stemmer overens med
 Deres, ville gå videre med denne kritik; – thi hvis
 spottende medlidende smil er poesians retfærdige løn, 340
 således artigt beskæftiget med
 at danne modeller til at forbedre
 menneskenes liv og støbe verden om,
 hvorfor skulle så ikke den højtidelige Filosofi selv
 benævnes en drømmer af en beslægtet stamme,
 en drømmer endnu mere åndløs og trist?
 Ja,” sagde jeg, „skal de uangribeligheder†
 som hun gør krav på, de regler hun giver,
 oprette mere gyldige respektfulde titler
 til hende, som (alt for frygtsom og tilbageholdende 350

* Blæs ... dag (l. 330): udbryder den Enlige.

† uangribeligheder: f.eks. ‘cogito ergo sum’, ‘esse est percipi’ osv.

For onset, for resistance too inert,
 Too weak for suffering, and for hope too tame)
 Did place, in flowery Gardens curtained round
 With world-excluding groves, the Brotherhood
 Of soft Epicureans, taught — if they
 The ends of being would secure, and win
 The crown of wisdom — to yield up their souls
 To a voluptuous unconcern, preferring
 Tranquillity to all things. Or is She,"
 I cried, "more worthy of regard, the Power, 360
 Who, for the sake of sterner quiet, closed
 The Stoic's heart against the vain approach
 Of admiration, and all sense of joy?"

His Countenance gave notice that my zeal
 Accorded little with his present mind;
 I ceased, and he resumed. — "Ah! gentle Sir,
 Slight, if you will, the *means*; but spare to slight
 The *end* of those, who did, by system, rank,
 As the prime object of a wise Man's aim,
 Security from shock of accident, 370
 Release from fear; and cherished peaceful days
 For their own sakes, as mortal life's chief good,
 And only reasonable felicity.

What motive drew, what impulse, I would ask,
 Through a long course of later ages, drove
 The Hermit to his Cell in forest wide;
 Or what detained him, till his closing eyes
 Took their last farewell of the sun and stars,
 Fast anchored in the desert? — Not alone
 Dread of the persecuting sword — remorse, 380
 Wrongs unredressed, or insults unavenged
 And unavengable, defeated pride,
 Prosperity subverted, maddening want,
 Friendship betrayed, affection unreturned,
 Love with despair, or grief in agony: —
 Not always from intolerable pangs

He fled; but, compassed round by pleasure, sighed
 For independent happiness; craving peace,
 The central feeling of all happiness,
 Not as a refuge from distress or pain, 390
 A breathing-time, vacation, or a truce,
 But for its absolute self; a life of peace,
 Stability without regret or fear;
 That hath been, is, and shall be evermore!
 Such the reward he sought; and wore out Life,
 There, where on few external things his heart

til angreb, for sløv til modstand,
 for svag til lidelse, og for tam til håb)
 anbragte broderskabet af blide epikuræer,
 i blomstrende haver, omhængt med
 verdensudelukkende lunde, lærte dem — hvis de
 ville sikre sig livets mål og vinde
 visdommens krone — at overgive deres sjæle
 til en vellystig ligegyldighed og foretrække
 sindsro frem for alt. Eller er hun,”
 udbrød jeg, „mere værdig til opmærksomhed, 360
 Magten som af hensyn til en strengere ro,
 lukkede stoikerens hjerte for beundringens
 forgæves tilnærmelse og al følelse af glæde?”

Hans ansigtsudtryk viste, at min iver kun i ubetydelig
 grad harmonerede med hans øjeblikkelige sindsstemning;
 jeg tav og han fortsatte: „Åh! venlige hr.,
 ringeagt, hvis De vil, *midlerne*; men undlad at ringeagte
målene hos dem, som ved system selv,
 regnede hovedgenstand for den vise mands sigte,
 det at være i sikkerhed for uheldets rystelse, 370
 at være befriet for frygt; og som skattede fredfyldte dage
 for deres egen skyld, som det jordiske livs
 vigtigste gode og eneste rimelige lykke.
 Hvilket motiv, hvilken tilskyndelse, spørger jeg,
 gennem senere alderstrins lange forløb, gennede
 eremitten ud til hans celle i den store skov;
 hvad opholdt ham, indtil hans øjne lukkede
 sig med et sidste farvel til solen og stjernerne,
 fast forankret i ørkenen? — Ikke kun skræk
 for det forfølgende sværd — samvittighedsnag, 380
 ubødet uret eller uhævnede og uhævelige
 fornærmelser, tilintetgjort stolthed,
 omstyrtet velstand, utålelige afsavn,
 svigtet venskab, ugengældte følelser, kærlighed
 forbundet med fortvivlelse eller sorg med sjælekval. —
 Han flygtede ikke altid for uudholdelig pine;
 men sukkede, omringet af fornøjelser,
 efter uafhængig lykke; tørstede efter fred,
 al lykkes centrale følelse,
 ikke som tilflugtssted fra nød og smerte, 390
 et pusterum, ferie, eller hvile,
 men for dets hele selvs skyld; et liv i fred,
 fasthed uden anger eller frygt;
 som har været, er, og altid skal være til!
 sådan var den belønning han søgte; og han levede sit liv
 dér, hvor hans hjerte var optaget af få ydre ting,

Was set, and those his own; or, if not his,
Subsisting under Nature's steadfast law.

„What other yearning was the master tie
Of the monastic Brotherhood; upon Rock 400
Aerial, or in green secluded Vale,
One after one, collected from afar,
An undissolving Fellowship? — What but this,
The universal instinct of repose,
The longing for confirmed tranquillity,
Inward and outward; humble, yet sublime: —
The life where hope and memory are as one;
Earth quiet and unchanged; the human Soul
Consistent in self-rule; and heaven revealed
To meditation, in that quietness! 410
Such was their scheme: — thrice happy he who gained
The end proposed! And, — though the same were missed
By multitudes, perhaps obtained by none, —
They, for the attempt, and for the pains employed,
Do, in my present censure, stand redeemed
From the unqualified disdain, that once
Would have been cast upon them, by my Voice
Delivering its decisions from the seat
Of forward Youth: — that scruples not to solve
Doubts, and determine questions, by the rules 420
Of inexperienced judgment, ever prone
To overweening faith; and is inflamed,
By courage, to demand from real life
The test of act and suffering — to provoke
Hostility, how dreadful when it comes,
Whether affliction be the foe, or guilt!

„A Child of earth, I rested, in that stage
Of my past course to which these thoughts advert,
Upon earth's native energies; forgetting
That mine was a condition which required 430
Nor energy, nor fortitude — a calm
Without vicissitude; which, if the like
Had been presented to my view elsewhere,
I might have even been tempted to despise.
But that which was serene was also bright;
Enlivened happiness with joy o'erflowing,
With joy, and — oh! that memory should survive
To speak the word — with rapture! Nature's boon,
Life's genuine inspiration, happiness
Above what rules can teach, or fancy feign; 440
Abused, as all possessions are abused

og de var hans egne; eller hvis ikke hans,
da dem der levede under naturens urokkelige lov.

„Hvilken anden slags længsel var ikke
det bånd, der sammenbandt klostrets brødre; 400
på en luftig klippe eller i en grøn afsides dal,
en efter en, samlet viden om,
i et uopløseligt fællesskab? — Hvad andet end dette:
det almindelige instinkt for hvile,
længslen efter befæstet ro,
indvendig og udvendig; ydmyg, dog ædel; —
et liv hvor håb og erindring er som ét;
jorden stille og uforandret; menneskesjælen
usvigelig i sit selvstyre; og himlen åbenbaret
i meditation, i stilheden dér! 410
sådan var deres ordning: — tredobbelt lykkelig var han,
som nåede det formodede mål! Og — skønt det samme var
savnet af mængden, og måske opnået af ingen, —
så står de, for forsøgets skyld og for den anvendte møje,
efter min nuværende mening, forløst
for den uberettiget foragt, som engang
ville været blevet kastet på dem af min røst,
når den afleverede sine beslutninger fra
den fremmelige ungdoms sæde; — som ikke betænker 420
sig på at fjerne tvivl og afgøre spørgsmål,
efter den uerfarne doms regler, altid tilbøjelig
til indbildsk tro; og er opflammet
af mod til at kræve handlingens og
lidelsens prøve af det virkelige liv — til at fremkalde
fjendskab, hvor skrækkeligt når det kommer,
hvad enten lidelse eller skyld er fjenden!

„Da jeg var et jordens barn, stolede jeg, i dette
stadium af mit fortidige liv som disse tanker
beskæftiger sig med, på jordens naturlige kræfter;
og glemte at min tilstand var én, der 430
hverken fordrede kraft eller styrke — en ro
uden omskiftelser; som jeg endog kunne
være blevet fristet til at foragte, hvis det samme
var blevet præsenteret for mig andetsteds.
Men det, der var roligt, var også storslået;
livfuld lykke med overstrømmende glæde,
med glæde, og — oh! at mindet skulle overleve
til at sige ordet — med henrykkelse!
Naturens gave, livets oprindelige inspiration, lykke,
højere end dét regler kan lære eller fantasien forestille sig, 440
er blevet misbrugt, som alle besiddelser bliver misbrugt,

That are not prized according to their worth.
 And yet, what worth? what good is given to Men,
 More solid than the gilded clouds of heaven,
 What joy more lasting than a vernal flower?
 None! 'tis the general plaint of human kind
 In solitude, and mutually addressed
 From each to all, for wisdom's sake: — This truth
 The Priest announces from his holy seat;
 And, crowned with garlands in the summer grove, 450
 The Poet fits it to his pensive Lyre.
 Yet, ere that final resting-place be gained,
 Sharp contradictions hourly shall arise
 To cross the way; and we, perchance, by doom
 Of this same life, shall be compelled to grieve
 That the prosperities of love and joy
 Should be permitted, oft-times, to endure
 So long, and be at once cast down for ever.
 Oh! tremble Ye to whom hath been assigned
 A course of days composing happy months, 460
 And they as happy years; the present still
 So like the past, and both, so firm a pledge
 Of a congenial future, that the wheels
 Of pleasure move without the aid of hope:
 For Mutability is Nature's bane;
 And slighted Hope will be avenged; and, when
 Ye need her favours, Ye shall find her not;
 But, in her stead — fear — doubt — and agony!"

This was the bitter language of the heart;
 But, while he spake, look, gesture, tone of voice, 470
 Though discomposed and vehement, were such
 As skill and graceful Nature might suggest
 To a Proficient of the tragic scene,
 Standing before the multitude, beset
 With sorrowful events; and we, who heard
 And saw, were moved. Desirous to divert,
 Or stem, the current of the Speaker's thoughts,
 We signified a wish to leave that Place
 Of stillness and close privacy, which seemed
 A nook for self-examination framed, 480
 Or, for confession, in the sinner's need,
 Hidden from all Men's view. To our attempt
 He yielded not; but, pointing to a slope
 Of mossy turf, defended from the sun;
 And, on that couch inviting us to rest,
 Towards that tender-hearted Man he turned
 A serious eye, and thus his speech renewed.

der ikke påskønnes i overensstemmelse med deres værd.
 Og dog, hvilket værd? hvad godt er der givet menneskene,
 der er mere ægte end himlens forgyldte skyer,
 hvilken glæde er mere varig end en forårsblomst?
 Ingen! dette er menneskehedens sædvanlige klage
 i ensomhed, og gensidigt sendt til alle og enhver
 for visdoms skyld. — Denne sandhed
 bekendtgør præsten fra sin hellige stol;
 og kronet med kranse i sommerlunden, 450
 tilpasser digteren den til sin tænksomme lyre.
 Dog, før det endelige hvilested nås,
 skal skarpe modsigelser hver time opstå
 for at krydse vejen; og vi, måske, ved dette samme
 livs dom, skal blive tvunget til at sørge over,
 at det ofte tillades kærlighedens og glædens
 medgang at vare ved så længe,
 og så straks blive ødelagt for evigt.
 Oh! skælver I, som er blevet tildelt
 et forløb af dage, der bliver til lykkelige måneder 460
 og de til lykkelige år; hvor nutiden stadigvæk
 er så lig fortiden, og begge to så fast et løfte
 om en åndsbeslægtet fremtid, at fornøjelsens hjul
 drejer uden håbets hjælp —
 thi ubestandighed er naturens gift,
 og ringeagtet håb vil blive hævnnet; og når
 I har brug for hendes tjenester, skal I ikke finde hende;
 men i hendes sted — frygt — tvivl — og pine!"

Dette var hjertets bitre sprog; men
 medens han talte, var udseende, fagter, tonefald, 470
 skønt anfægtede og heftige, af en art
 som færdighed og yndefuld natur kunne
 bibringe en dygtig tragisk skuespiller,
 der står foran mængden, plaget
 af sørgelige begivenheder; og vi, som hørte
 og så, blev bevæget. Da vi var meget opsatte på
 at aflede eller opdæmme talerens tankestrøm,
 tilkendegav vi et ønske om at forlade dette sted
 af stilhed og tillukket ensomhed, som syntes
 at være en krog, dannet til selvransagelse 480
 eller til synderens trang til bekendelser,
 skjult for alle menneskers blikke. Han gav ikke efter
 for vort forsøg, men pegede på en skrænt
 med mosagtig tørv, der var beskyttet mod solen;
 og da han havde inviteret os til at hvile på dette leje,
 vendte han et alvorligt øje mod den hjertevarme
 mand og genoptog sin tale således:

"You never saw, your eyes did never look
 On the bright Form of Her whom once I loved. —
 Her silver voice was heard upon the earth, 490
 A sound unknown to you; else, honored Friend,
 Your heart had borne a pitiable share
 Of what I suffered, when I wept that loss,
 And suffer now, not seldom, from the thought
 That I remember, and can weep no more. —
 Stripped as I am of all the golden fruit
 Of self-esteem; and by the cutting blasts
 Of self-reproach familiarly assailed;
 I would not yet be of such wintry bareness,
 But that some leaf of your regard should hang 500
 Upon my naked branches: — lively thoughts
 Give birth, full often, to unguarded words;
 I grieve that, in your presence, from my tongue
 Too much of frailty hath already dropped;
 But that too much demands still more.

You know,

Revered Compatriot; — and to you, kind Sir
 (Not to be deemed a Stranger as you come
 Following the guidance of these welcome feet
 To our secluded Vale) it may be told,
 That my demerits did not sue in vain 510
 To One, on whose mild radiance many gazed
 With hope, and all, with pleasure. This fair Bride —
 In the devotedness of youthful Love
 Preferring me to Parents, and the choir
 Of gay companions, to the natal roof,
 And all known places and familiar sights,
 (Resigned with sadness gently weighing down
 Her trembling expectations, but no more
 Than did to her due honour, and to me
 Yielded, that day, a confidence sublime 520
 In what I had to build upon) — this Bride,
 Young, modest, meek, and beautiful, I led
 To a low Cottage in a sunny Bay,
 Where the salt sea innocuously breaks,
 And the sea breeze as innocently breathes,
 On Devon's leafy shores; — a sheltered Hold,
 In a soft clime encouraging the soil
 To a luxuriant bounty! — As our steps
 Approach the embowered Abode, our chosen Seat,
 See, rooted in the earth, its kindly bed, 530
 The unendangered Myrtle, decked with flowers,
 Before the threshold stands to welcome us!

„Du så aldrig, dine øjne betragtede aldrig
den skønne skikkelse af hende, som jeg engang elskede —
hendes sølvklingende stemme blev hørt på jorden, 490
en lyd ukendt af dig; ellers, ærede ven,
havde dit hjerte båret en ynkværdig del
af det, jeg har lidt, da jeg græd over tabet
og nu ikke sjældent lider ved erindringen
og ikke kan græde mere. —
Ribbet som jeg er for alle selvagtelsens gyldne
frugter; og løbende angrebet af
selvbebrejdelsens bidende vindstød; ville jeg dog
endnu ikke være af sådan vinterlig goldhed,
at ikke et eller andet af din agtelses blade 500
skulle hænge på mine nøgne grene. —
Livlige tanker føder meget ofte ubevogtede ord;
det bedrøver mig ikke kun, at jeg i dit påhør
allerede har ytret for meget om skrøbelighed;
men at for meget stadig kræver mere.

Du ved,

ærede landsmand; — og til Dem, venlige hr.
(som ikke skal anses for at være en fremmed,
da De kommer, anført af disse velkomne fødder,
til vor afsides dal) kan det fortælles,
at mine forseelser ikke forgæves bejlede 510
til én, hvis milde stråleglans mange stirrede
forhåbningsfuldt på, og alle med fornøjelse. Denne
fagre brud — som i hengiven ungdommelig kærlighed
foretrak mig for forældre og koret af lystige
fæller, for det tag hun var født under
og alle kendte steder og hjemlige scenerier,
(afstod det med et vemod, der blidt tyngende hendes
skælvende forventninger ned, men ikke mere
end hvad der gav hende tilbørlig ære og fyldte
mig hin dag med en ophøjet tillid til det, 520
jeg måtte bygge på) — denne brud,
ung, beskeden, ydmyg og smuk, førte jeg
til en simpel hytte i en solbeskinnet bugt,
hvor det salte hav brydes harmløst,
og havbrisen ligeså uskyldigt blæser
på Devons løvrige bredder; — et afskærmet holdepunkt
under et mildt himmelstrøg, der opmuntrede mulden
til yppige gaver! — Da vore skridt nærmer
sig den løvomgivne bolig, vort udvalgte opholdssted,
se! da står, rodfæstet i sit venlige jordleje 530
og besmykket med blomster, den utruede myrte
foran dørtærsklen for at hilse os velkommen;

While, in the flowering Myrtle's neighbourhood,
 Not overlooked but courting no regard
 Those native plants, the Holly and the Yew,
 Gave modest intimation to the mind
 Of willingness with which they would unite
 With the green Myrtle, to endear the hours
 Of winter, and protect that pleasant place.
 — Wild were the walks upon those lonely Downs, 540
 Track leading into track, how marked, how worn
 Into bright verdure, among fern and gorse
 Winding away its never-ending line,
 On their smooth surface, evidence was none:
 But, there, lay open to our daily haunt,
 A range of unappropriated earth,
 Where youth's ambitious feet might move at large;
 Whence, unmolested Wanderers, we beheld
 The shining Giver of the Day diffuse
 His brightness, o'er a tract of sea and land 550
 Gay as our spirits, free as our desires,
 As our enjoyments boundless. — From these Heights
 We dropped, at pleasure, into sylvan Combs;
 Where arbours of impenetrable shade,
 And mossy seats detained us side by side,
 With hearts at ease, and knowledge in our hearts
 "That all the grove and all the day was ours."

”But in due season Nature interfered,
 And called my Partner to resign her share
 In the pure freedom of that wedded life, 560
 Enjoyed by us in common. — To my hope,
 To my heart's wish, my tender Mate became
 The thankful captive of maternal bonds;
 And those wild paths were left to me alone.
 There, could I meditate on follies past;
 And, like a weary Voyager escaped
 From risk and hardship, inwardly retrace
 A course of vain delights and thoughtless guilt,
 And self-indulgence — without shame pursued.
 There, undisturbed, could think of, and could thank 570
 Her — whose submissive spirit was to me
 Rule and restraint — my Guardian; — shall I say
 That earthly Providence, whose guiding love
 Within a port of rest had lodged me safe;
 Safe from temptation, and from danger far?
 Strains followed of acknowledgment addressed
 To an Authority enthroned above
 The reach of sight; from whom, as from their source,

mens i den blomstrende myrtes omegn —
 ikke oversete, men uden at bejle efter opmærksomhed —
 de hjemmehørende planter, kristtorn og takstræ,
 på beskeden vis gav en forestilling om,
 at de var villige til at forene sig
 med den grønne myrte for at gøre vintertimerne
 elsket og beskytte dette rare sted.
 — Gåturene var uvejsomme på disse ensomme højdedrag; 540
 spor førte til spor, hvor tydeligt, hvor klædt
 i stærk grønhed det var, mens det bugtede sin aldrig
 afsluttede linje mellem bregner og tornblad,
 uden noget tegn på den jævne overflade:
 men dér, åbent for vort daglige hjemsted,
 lå et græsareal af annekteret jord,
 hvor ungdommens ærgerrige fødder kunne bevæge
 sig frit; hvorfra vi, uforstyrrede vandrere, iagttog
 dagens skinnede Giver udbrede 550
 sin glans over en strækning af hav og land,
 smilende som vore ånder, fri som vore ønsker,
 grænseløs som vore glæder. — Efter forgodtbefindende
 steg vi fra disse højder, ned i silvestriske dale,
 hvor uigennemtrængelige skyggers løvhytter
 og mosdækkede siddepladser opholdt os side ved side
 med lette hjerter og vidende i vore hjerter,
 „at hele lunden og hele dagen var vor.”

„Men da tiden var inde, blandede naturen sig
 og påbød min ægtefælle at give afkald på sin 560
 del af det ægteviede livs rene frihed,
 nydt af os i fællesskab. — Efter mit håb,
 efter mit hjertes ønske, blev min hengivne kammerat
 de moderlige båndes taknemmelige fange;
 og de vilde stier var alene overladt til mig.
 Der kunne jeg gruble over fortidige tåbeligheder;
 og lig en træt sørejsende, der er undsluppet
 risiko og prøvelse, igen for mit indre øje følge
 en kurs af tomme glæder og tankeløs skyld
 og selvforkælelse — fulgt uden skam.
 Der kunne jeg uforstyrret tænke på og takke 570
 hende, hvis underdanige ånd for mig var
 styrelse og begrænsning — min formynder; — skal jeg sige:
 det jordiske forsyn, hvis ledende kærlighed
 bragte mig sikkert ind i en havn af hvile;
 sikker for fristelse og langt fra fare?
 Anerkendende toner fulgte, sendt til
 en myndighed tronet over øjets
 rækkevidde; fra hvem, som fra en kilde,

Proceed all visible ministers of good
 That walk the earth — Father of heaven and earth, 580
 Father and king, and judge, adored and feared!
 These acts of mind, and memory, and heart,
 And spirit, — interrupted and relieved
 By observations — transient as the glance
 Of flying sunbeams, or to the outward form
 Cleaving with power inherent and intense,
 As the mute insect fixed upon the plant
 On whose soft leaves it hangs, and from whose cup
 Draws imperceptibly its nourishment, —
 Endeared my wanderings; and the Mother's kiss, 590
 And Infant's smile, awaited my return.

”In privacy we dwelt — a wedded pair
 Companions daily, often all day long;
 Not placed by fortune within easy reach
 Of various intercourse, nor wishing aught
 Beyond the allowance of our own fire-side,
 The Twain within our happy cottage born,
 Inmates, and heirs of our united love;
 Graced mutually by difference of sex,
 By the endearing names of nature bound, 600
 And with no wider interval of time
 Between their several births than served for One
 To establish something of a leader's sway;
 Yet left them joined by sympathy in age;
 Equals in pleasure, fellows in pursuit.
 On these two pillars rested as in air
 Our solitude.

It soothes me to perceive,
 Your courtesy withholds not from my words
 Attentive audience. But oh! gentle Friends,
 As times of quiet and unbroken peace 610
 Though for a Nation times of blessedness,
 Give back faint echoes from the Historian's page;
 So, in the imperfect sounds of this discourse,
 Depressed I hear, how faithless is the voice
 Which those most blissful days reverberate.
 What special record can, or need be given
 To rules and habits, whereby much was done
 But all within the sphere of little things?
 Of humble, though, to us, important cares,
 And precious interests! Smoothly did our life 620
 Advance, not swerving from the path prescribed;

alle det godes synlige tjenere, der går
 på jorden, kom — himlens og jordens far, 580
 far og konge og dommer, tilbedt og frygtet!
 Disse sindets, mindets og hjertets
 og åndens handlinger — afbrudte og lettet
 ved iagttagelser — forbigående som skæret
 fra flygtende solstråler eller klæbende til
 den ydre form med iboende og intens kraft,
 som det stumme insekt der er fæstnet på planten,
 hvis bløde blade det hænger på, og fra hvis
 bæger det umærkeligt trækker sin næring, —
 gjorde mine vandringer elsket; og moderens kys 590
 og barnets smil afventede min tilbagekomst.

„Vi boede afsondret — et gift par,
 daglige kammerater og ofte hele dagen;
 tilfældet havde ikke anbragt os i nærheden af
 andres selskab, og vi ønskede heller ikke noget,
 ud over det vort hjem gav os,
 de to, der var født i vor lykkelige hytte,
 beboere og arvinger af vor forenede kærlighed;
 gensidigt begunstiget ved forskelligt køn,
 bundet sammen af naturens indtagende navne,* 600
 og ikke med større afstand i tid
 mellem deres fødsler, end at én
 kunne oprette noget af en leders styre;
 dog lige nok i alder til at være inderligt forbundne;
 jævnninge i glæde, fæller i beskæftigelse.
 På disse to søjler hvilede, som i luften,
 vor ensomhed.

Det beroliger mig at erfare,
 at jeres høflighed ikke forholder mine ord
 opmærksom lytten. Men åh! milde venner,
 da tider af stille og udbrudt fred — 610
 skønt velsignede tider for en nation —
 kun er et svagt ekko i historikerens værk,
 så hører jeg, i denne fremstillings ufuldkomne
 lyde, nedtrykt på, hvor troløs stemmen er,
 der genklinger hine mest lyksalige dage.
 Hvilken særlig optegnelse kan man, eller behøver
 man give af regler og vaner, hvorved meget blev gjort,
 men alt inden for de små tings sfære?
 af ydmyge, skønt for os, betydningsfulde bekymringer,
 og dyrebare interesser. Vores liv gik glat 620
 videre uden at afvige fra den forskrevne sti,

* Dvs. bror og søster, deres børn.

Her annual, her diurnal round alike
 Maintained with faithful care. And you divine
 The worst effects which our condition saw
 If you imagine changes slowly wrought,
 And in their progress imperceptible,
 Not wished for, sometimes noticed with a sigh,
 (Whate'er of good or lovely they might bring)
 Sighs of regret, for the familiar good,
 And loveliness endeared — which they removed. 630

”Seven years of occupation undisturbed
 Established seemingly a right to hold
 That happiness; and use and habit gave
 To what an alien spirit had acquired
 A patrimonial sanctity. And thus,
 With thoughts and wishes bounded to this world,
 I lived and breathed; most grateful, if to enjoy
 Without repining or desire for more,
 For different lot, or change to higher sphere,
 (Only except some impulses of pride 640
 With no determined object, though upheld
 By theories with suitable support)
 Most grateful, if in such wise to enjoy
 Be proof of gratitude for what we have;
 Else, I allow, most thankless. — But at once
 From some dark seat of fatal Power was urged
 A claim that shattered all. — Our blooming Girl,
 Caught in the gripe of Death, with such brief time
 To struggle in as scarcely would allow
 Her cheek to change its colour, was conveyed 650
 From us, to regions inaccessible;
 Where height, or depth, admits not the approach
 Of living Man, though longing to pursue.
 — With even as brief a warning — and how soon
 With what short interval of time between
 I tremble yet to think of — our last prop,
 Our happy life's only remaining stay —
 The Brother followed; and was seen no more!

”Calm as a frozen Lake when ruthless Winds
 Blow fiercely, agitating earth and sky, 660
 The Mother now remained; as if in her,
 Who, to the lowest region of the soul,
 Had been erewhile unsettled and disturbed,
 This second visitation had no power
 To shake; but only to bind up and seal;
 And to establish thankfulness of heart

både i dets daglige og dets årlige runde,
 opretholdt med trofast omhu. Og I gætter
 de værste virkninger, som vort forhold oplevede,
 hvis I forestiller jer langsomt frembragte forandringer,
 hvis udvikling var umærkelig,
 ikke ønsket, og til tider iagttaget med et suk,
 (hvad de end måtte bringe af godt eller skønt),
 suk af fortrydelse over det velkendte gode,
 og den elskede dejlighed — som de fjernede. 630

„Syv års uforstyrret ophold
 befæstede tilsyneladende en ret til
 at eje denne lykke; og brug og vane skænkede
 til det, der var fremmed ånds fortjeneste,
 det arvedes hellighed. Og således,
 med tanker og ønsker bundet til denne verden,
 levede og åndede jeg; yderst taknemmelig — hvis det
 at nyde uden at modnes eller længes efter mere,
 efter en anden skæbne eller et skift til en højere sfære —
 (kun bortset fra nogle anfald af stolthed 640
 uden nogen bestemt genstand, skønt
 passende understøttet af teorier) —

yderst taknemmelig, hvis en sådan måde at nyde på
 var bevis på taknemmelighed, for hvad vi havde; ellers,
 tilstår jeg, var mine taksigelser yderst få. — Men straks
 blev der, fra en eller anden dødbringende magts dunkle sæde,
 stillet et krav, der tilintetgjorde alt. — Vor blomstrende pige,
 fanget i dødens greb med så kort tid
 til at kæmpe i, som næppe ville tillade 650
 hendes skind at skifte farve, blev ført bort
 fra os til utilgængelige regioner; hvor højde
 eller dybde ikke indrømmer det levende menneske
 den mindste adgang, skønt han længes efter at følge.
 — Med et lige så kort varsel — og jeg skælver endnu
 ved at tænke på hvor hurtigt og hvilket kort
 tidsinterval, der var imellem — fulgte
 vor sidste støtte, vort lykkelige livs eneste
 holdepunkt — broderen; og sås ikke mere!

„Rolig som en frossen sø, når skånselsløse vinde
 rasende blæser og ophidser jord og himmel, 660
 forblev moderen nu; som om dette andet besøg
 ikke havde nogen magt til at ryste hende,
 der før, til sjælens dybeste område,
 havde været urolig og forstyrret,
 men kun magt til at forbinde og forsegle
 og til at hun med taknemmelighed affandt

In Heaven's determinations, ever just.
 The eminence on which her spirit stood,
 Mine was unable to attain. Immense
 The space that severed us! But, as the sight 670
 Communicates with heaven's etherial orbs
 Incalculably distant; so, I felt
 That consolation may descend from far;
 (And that is intercourse, and union, too,)
 While, overcome with speechless gratitude,
 And with a holier love inspired, I looked
 On her — at once superior to my woes
 And Partner of my loss. — O heavy change!
 Dimness o'er this clear Luminary crept
 Insensibly; — the immortal and divine 680
 Yielded to mortal reflux; her pure Glory,
 As from the pinnacle of worldly state
 Wretched Ambition drops astounded, fell
 Into a gulph obscure of silent grief,
 And keen heart-anguish — of itself ashamed,
 Yet obstinately cherishing itself:
 And, so consumed, she melted from my arms;
 And left me, on this earth, disconsolate.

”What followed cannot be reviewed in thought;
 Much less, retraced in words. If She, of life 690
 Blameless; so intimate with love and joy,
 And all the tender motions of the Soul,
 Had been supplanted, could I hope to stand?
 Infirm, dependant, and now destitute!
 I called on dreams and visions, to disclose
 That which is veiled from waking thought; conjured
 Eternity, as men constrain a Ghost
 To appear and answer; to the Grave I spake
 Imploringly; — looked up, and asked the Heavens
 If Angels traversed their cerulean floors, 700
 If fixed or wandering Star could tidings yield
 Of the departed Spirit — what Abode
 It occupies — what consciousness retains
 Of former loves and interests. Then my Soul
 Turned inward, — to examine of what stuff
 Time's fetters are composed; and Life was put
 To inquisition, long and profitless!
 By pain of heart — now checked — and now impelled —
 The intellectual Power, through words and things,
 Went sounding on, a dim and perilous way! 710
 And from those transports, and these toils abstruse,
 Some trace am I enabled to retain

sig med himlens bestemmelser, altid retfærdige.
 Den tinde hendes ånd stod på,
 var min ude af stand til at nå. Umådeligt
 var rummet som adskilte os! Men ligesom synet 670
 har forbindelse med himlens luftige kloder,
 uberegneligt fjerne; så følte jeg
 at trøst kunne stige ned langt borte fra
 (og det er også samvær og forening),
 mens jeg, overvældet af stum taknemmelighed
 og inspireret af en helligere kærlighed, betragtede
 hende — på én gang min ulykkes overmand
 og partner i mit tab. — Åh! tunge forandring!
 mathed krøb umærkeligt hen over dette lysende
 legeme; — det evige og guddommelige veg for 680
 det dødeliges tilbagestrømning; hendes rene herlighed
 faldt, ligesom den fortvivlede stræben lamslået
 styrter fra den timelige verdens top,
 ned i et ukendt svælg af tavs sorg
 og bitter hjertekval — der var flov over sig selv,
 dog hårdnakket værnede om sig selv;
 og således fortæret, svandt hun bort fra mine arme;
 og efterlod mig på denne jord, utrøstelig.

„Hvad der fulgte kan ikke gennemgås i tankerne,
 endnu mindre i ord. Hvis hun, dadelfri 690
 i livet, så fortrolig med kærlighed og glæde,
 og alle sjælens blide rørelser, var blevet
 fortrængt, kunne jeg da håbe på at holde stand?
 svagelig, afhængig og nu forladt!
 Jeg kaldte på drømme og syn for at åbenbare det,
 som er tilsløret for den vågne tanke; besværgede
 evigheden, som mennesker fremmaner et genfærd
 for at få det til at vise sig og svare; jeg talte
 bønfoldende til graven; — så opad og spurgte himlene 700
 om engle krydsede deres himmelblå gulve, om faste
 eller vandrende stjerner kunne give underretning
 om den bortdragne ånd — hvilken bolig den
 optager — hvad bevidstheden husker om
 tidligere elskede genstande og interesser. Så vendte
 min sjæl sig indad, — for at undersøge hvilket stof
 tidens lænker er gjort af; og livet blev underkastet
 en langvarig og nyttesløs granskning!
 Hjertesorg — nu standset — og nu tilskyndet —
 fik den intellektuelle magt til at klinge videre
 gennem ord og ting, en utydelig og farefuld vej! 710
 og fra hine henrykkelser og disse dunkle
 net er jeg i stand til at fastholde nogle spor

Of time, else lost; — existing unto me
Only by records in myself not found.

”From that abstraction I was roused, — and how?
Even as a thoughtful Shepherd by a flash
Of lightening startled in a gloomy cave
Of these wild hills. For, lo! the dread Bastile,
With all the chambers in its horrid Towers,
Fell to the ground: — by violence o'erthrown 720
Of indignation; and with shouts that drowned
The crash it made in falling! From the wreck
A golden Palace rose, or seemed to rise,
The appointed Seat of equitable Law
And mild paternal Sway. The potent shock
I felt; the transformation I perceived,
As marvellously seized as in that moment
When, from the blind mist issuing, I beheld
Glory — beyond all glory ever seen,
Confusion infinite of heaven and earth, 730
Dazzling the soul! Meanwhile, prophetic harps
In every grove were ringing, "War shall cease;
"Did ye not hear that conquest is abjured?
"Bring garlands, bring forth choicest flowers, to deck
"The Tree of Liberty." — My heart rebounded;
My melancholy Voice the chorus joined;
— "Be joyful all ye Nations, in all Lands,
"Ye that are capable of joy be glad!
"Henceforth, whate'er is wanting to yourselves
"In others ye shall promptly find; — and all 740
"Be rich by mutual and reflected wealth."

”Thus was I reconverted to the world;
Society became my glittering Bride,
And airy hopes my Children. — From the depths
Of natural passion, seemingly escaped,
My soul diffused itself in wide embrace
Of institutions, and the forms of things;
As they exist, in mutable array,
Upon life's surface. What, though in my veins
There flowed no Gallic blood, nor had I breathed 750
The air of France, not less than Gallic zeal
Kindled and burnt among the sapless twigs

af en tid, der er ellers tabt; — de eksisterer kun som optegnelser — i mig selv findes de ikke.

„Af denne verdensfjernhed blev jeg vækket — og hvordan?
netop som en eftertænksom hyrde, der i en
af disse vilde højes dunkle huler er blevet
forskrækket af et lynlimt. Thi se! den frygtede Bastille
med alle kamrene i dens frygtelige tårne,
sank til jorden — omstyrtet af forbitrelsens vold; 720
og med råb, der druknede det brag,
det gav, da den faldt! Fra ruinhoben
rejste et gyldent palads sig, eller syntes at rejse sig,
det udnævnte sæde for retfærdig lov
og mildt faderligt styre. Jeg følte
det kraftige stød; forvandlingen mærkede jeg,
ligeså forunderligt grebet som i hint øjeblik*
da, brydende frem af den blinde tåge, jeg skuede
en pragt — hinsides al pragt, der nogensinde er set,
en uendelig sammenblanding af himmel og jord, 730
der blændede sjælen! I mellemtiden lød
profetiske harper i alle lunde: ‘Krig skal ophøre;†
hørte I ikke at erobring er undsagt,
bring blomsterkranse, bring de mest udsøgte blomster
til at smykke frihedens træ.’ — I mit hjerte genlyd det;‡
min melankolske stemme deltog i koret;
— ‘Fryd jer alle I nationer i alle lande,
I som er i stand til at fryde jer, vær glade!
Fra nu af, hvad I selv end mangler,
skal I straks finde hos andre; — og alle skal 740
være rige ved gensidig og genspejlet velstand.’

„Således blev jeg igen omvendt til verden;
samfundet blev min glitrende brud
og luftige håb mine børn. — Fra naturlige
lidenskabers dyb, tilsyneladende undsluppet,
bredte min sjæl sig ud i et omfattende favntag
af institutioner og tingenes skikkelser,
som de eksisterer i omskiftelig dragt
på livets overflade. Selv om der ikke flød
gallisk blod i mine årer, og jeg heller ikke havde 750
indåndet Frankrigs luft, så flammede og brændte
ikke mindre end gallisk iver blandt mit udmattede

* hint øjeblik: Visionen beskrevet i bog 2, 859-

† profetiske harper: I årene efter revolutionen forudsagde talrige profeter og mystikere verdens snarlige undergang og en ny verdens opståen (Bushell).

‡ frihedens træ: Jakobinerne plantede det første frihedens træ i Paris i 1790.

Of my exhausted heart. If busy Men
 In sober conclave met, to weave a web
 Of amity, whose living threads should stretch
 Beyond the seas, and to the farthest pole,
 There did I sit, assisting. If, with noise
 And acclamation, crowds in open air
 Expressed the tumult of their minds, my voice
 There mingled, heard or not. The powers of song 760
 I left not uninvoked; and, in still groves,
 Where mild Enthusiasts tuned a pensive lay
 Of thanks and expectation, in accord
 With their belief, I sang Saturnian Rule
 Returned, — a progeny of golden years
 Permitted to descend, and bless mankind.
 — With promises the Hebrew Scriptures teem:
 I felt the invitation; and resumed
 A long-suspended office in the House
 Of public worship, where, the glowing phrase 770
 Of ancient Inspiration serving me,
 I promised also, — with undaunted trust
 Foretold; and added prayer to prophecy;
 The admiration winning of the crowd,
 The help desiring of the pure devout.

”Scorn and contempt forbid me to proceed!
 But History, Time's slavish Scribe, will tell
 How rapidly the Zealots of the cause
 Disbanded — or in hostile ranks appeared;
 Some, tired of honest service; these, outdone, 780
 Disgusted, therefore, or appalled, by aims
 Of fiercer Zealots — so Confusion reigned,
 And the more faithful were compelled to exclaim,
 As Brutus did to Virtue, "Liberty,
 "I worshipped Thee, and find thee but a Shade!"

”Such recantation had for me no charm,
 Nor would I bend to it; who should have grieved
 At aught, however fair, which bore the mien
 Of a conclusion, or catastrophe.
 Why then conceal, that, when the simple good 790
 In timid selfishness withdrew, I sought
 Other support, not scrupulous whence it came,
 And by what compromise it stood, not nice?
 Enough if notions seemed to be high-pitched,
 And qualities determined. — Ruling such,

hjertes saftløse kviste. Hvis travle mænd
 mødtes i en alvorlig forsamling for at væve et net
 af venskab, hvis levende tråde skulle række
 hinsides havene og til den fjerneste pol,
 så sad jeg dér for at hjælpe. Hvis folkemængden
 i fri luft med larm og tilråb gav udtryk for
 tumulten i deres hoveder, så blandede min røst
 sig dér, hørt eller ikke. Sangens kraft 760
 lod jeg ikke upåkalddt; og i stille lunde,
 hvor milde entusiaster istemte et tungsindigt kvad
 af tak og forventning, i overensstemmelse med
 deres tro, sang jeg at det saturniske styre*
 var vendt tilbage — en efterkommer af gyldne år, der havde
 fået tilladelse til at dale ned og velsigne menneskeheden.
 — De jødiske skrifter vrimler med løfter:
 jeg følte indbydelsen; og genoptog
 en længe udsat embede i den offentlige 770
 gudstjenestes Hus, hvor jeg, idet de
 tidligere tiders glødende inspiration var mig nyttig,
 afgav løfte — kom med forudsigelser med uforfærdet
 tillid; og fjøede bønner til profeti;
 dermed vandt jeg mængdens beundring,
 som ønskede hjælp af en ægte religiøs.

„Spot og foragt forbyder mig at fortsætte!
 men historien, tidens slaviske skriver, vil fortælle
 hvor hurtig sagens fanatikere skiltes ad
 eller optrådte i indbyrdes fjendtlige rækker; —
 nogle var trætte af ærlig tjeneste; andre blev overtrumfet 780
 og derfor frastødt eller bestyrtet over hidsigere
 fanatikeres mål — så forvirring herskede,
 og de mere trofaste blev tvunget til at udbryde,
 som Brutus gjorde til dyden: ‘Frihed,
 jeg tilbad dig og opdager, at du kun er en skygge!’

En sådan afsværgelse var ikke tillokkende for mig,
 jeg ville heller ikke bøje mig for den; hvem ville have
 sørget over noget, uanset hvor skønt, som havde
 udseende af afslutning eller katastrofe.
 Hvorfor så skjule, at da simpel godhed trak sig 790
 tilbage i forskræmt egoisme, søgte jeg anden
 støtte uden at tage mig for meget af, hvorfra den kom,
 og hvilket kompromis den hvilede på, nydeligt ikke?
 Det var tilstrækkeligt, hvis ideerne var ophøjede
 og deres egenskaber fastlagte. — Idet jeg regerede

* saturniske styre: den gyldne tid under Saturn.

And with such herding, I maintained a strife
 Hopeless, and still more hopeless every hour;
 But, in the process, I began to feel
 That, if the emancipation of the world
 Were missed, I should at least secure my own, 800
 And be in part compensated. For rights,
 Widely — inveterately usurped upon,
 I spake with vehemence; and promptly seized
 Whate'er Abstraction furnished for my needs
 Or purposes; nor scrupled to proclaim,
 And propagate, by liberty of life,
 Those new persuasions. Not that I rejoiced,
 Or even found pleasure, in such vagrant course,
 For its own sake; but farthest from the walk
 Which I had trod in happiness and peace, 810
 Was most inviting to a troubled mind;
 That, in a struggling and distempered world,
 Beheld a cherished image of itself.
 Yet, mark the contradictions of which Man
 Is still the sport! Here Nature Mas my guide,
 The Nature of the dissolute; but Thee,
 O fostering Nature! I rejected, smiled
 At others' tears in pity; and in scorn
 At those, which thy soft influence sometimes drew
 From my unguarded heart. — The tranquil shores 820
 Of Britain circumscribed me; else, perhaps,
 I might have been entangled among deeds,
 Which, now, as infamous, I should abhor —
 Despise, as senseless: for I strangely relished
 The exasperated spirit of that Land,
 Which turned an angry beak against the down
 Of its own breast; as if it hoped, thereby,
 To disencumber its impatient wings.
 — But all was quieted by iron bonds
 Of military sway. The shifting aims, 830
 The moral interests, the creative might,
 The varied functions and high attributes
 Of civil Action, yielded to a Power
 Formal, and odious, and contemptible.
 — In Britain, ruled a panic dread of change;
 The weak were praised, rewarded, and advanced;
 And, from the impulse of a just disdain,
 Once more did I retire into myself.
 There feeling no contentment, I resolved
 To fly, for safeguard, to some foreign shore, 840

sådan og med en sådan flok, opretholdt jeg håbløst
 en strid og det stadig mere håbløst for hver time;
 men gennem forløbet begyndte jeg at føle,
 at hvis verdens frigørelse mislykkedes,
 så skulle jeg idet mindste sikre min egen, 800
 og til dels godtgøres. For rettigheder —
 vedholdende gjort indgreb i — talte jeg vidt
 og bredt med heftighed; og greb omgående en
 hvilken som helst abstraktion, der tjente mine behov
 eller hensigter; havde heller ingen betænkeligheder
 med at bekendtgøre og udsprede, i et liv i frihed,
 disse nye tænkemåder. Ikke at jeg jublede over eller
 blot fandt fornøjelse i en sådan omflakkende
 kurs for dens egen skyld, men var, idet den var længst
 fra den vej, jeg havde betrådt i lykke og fred, 810
 mest indbydende for et plaget sind,
 der i en kæmpende og forvirret verden,
 skuede et værdsat billede af sig selv.
 Dog, bemærk de modsigelser, der stadig
 leger med mennesket! Her var naturen min fører,
 de løstiges natur; men dig,
 oh, opfostrende Natur, afviste jeg, smilede
 medlidende af andres tårer og hånlige af dem,
 som dine blide indflydelse nogle gange aflokkede
 mit ubevogtede hjerte. — Britanniens fredfyldte 820
 kyster omgav mig; ellers, måske, kunne jeg
 være blevet indviklet i bedrifter,
 som jeg nu ville afsky som æreløse —
 foragte som ufølsomme; thi underligt nok
 nød jeg landets opbragte ånd,
 som vendte et vredt næb mod dunen
 på sit eget bryst, som om den derved håbede
 at lette sine utålmodige vinger.
 — Men alt var dæmpet ned af et militærstyres
 jernbånd. De skiftende mål, de moralske 830
 interesser, den kreative styrke,
 den civile handlings forskellige funktioner og
 ophøjede kendetegn, gav efter for en
 stiv, modbydelig og foragtelig magt.
 — I Britannien herskede en panisk skræk for forandring;
 de svage blev rost, belønnet og forfremmet;
 og tilskyndet af retfærdig ringeagt,
 trak jeg mig endnu engang ind i mig selv.
 Da jeg ikke følte nogen tilfredshed der, besluttede jeg
 at flygte, af sikkerhedshensyn, til en eller anden 840

Remote from Europe; from her blasted hopes;
Her fields of carnage, and polluted air.

”Fresh blew the wind, when o'er the Atlantic Main
The Ship went gliding with her thoughtless crew:
And who among them but an Exile, freed
From discontent, indifferent, pleased to sit
Among the busily-employed, not more
With obligation charged, with service taxed,
Than the loose pendant — to the idle wind
Upon the tall mast, streaming! But, ye Powers 850
Of soul and sense — mysteriously allied,
O, never let the Wretched, if a choice
Be left him, trust the freight of his distress
To a long voyage on the silent deep!
For, like a Plague, will Memory break out,
And, in the blank and solitude of things,
Upon his Spirit, with a fever's strength,
Will Conscience prey. — Feebly must They have felt
Who, in old time, attired with snakes and whips
The vengeful Furies. *Beautiful* regards 860
Were turned on me — the face of her I loved;
The Wife and Mother, pitifully fixing
Tender reproaches, insupportable!
Where now that boasted liberty? No welcome
From unknown Objects I received; and those,
Known and familiar, which the vaulted sky
Did, in the placid clearness of the night,
Disclose, had accusations to prefer
Against my peace. Within the cabin stood
That Volume — as a compass for the soul — 870
Revered among the Nations. I implored
Its guidance; but the infallible support
Of faith was wanting. Tell me, why refused
To One by storms annoyed and adverse winds,
Perplexed with currents, of his weakness sick,
Of vain endeavours tired, and by his own,
And by his Nature's ignorance, dismayed.

”Long-wished-for sight, the Western World appeared;
And, when the Ship was moored, I leapt ashore
Indignantly — resolved to be a Man, 880
Who, having o'er the past no power, would live
No longer in subjection to the past,
With abject mind — from a tyrannic Lord

fremmed kyst, fjernt fra Europa; fra hendes bristede håb,
hendes blodige slagmarker og besmittede luft.

„Vinden blæste frisk, da skibet gled af sted over
det åbne Atlanterhav med sin tankeløse besætning;
og som blandt dem kun var én landflygtig, befriet
for misfornøjelse, ligegyldig, tilfreds med at sidde
blandt de travlt beskæftigede, ikke mere
bebyrdet med pligter og afkrævet tjeneste
end den løse vimpel — der flagrede i den dovne
vind på den høje mast! Men I sjælens 850
og sansernes Magter — gådefuldt allierede,
oh, lad aldrig den ulykkelige, hvis der er givet
ham et valg, betro fragten af sin nød
til en lang sørejse på det tavse dyb!
thi, lig pest, vil mindet bryde frem,
og i tingens tomhed og ensomhed,
vil samvittigheden leve af hans ånd med
en febers styrke. — De må have følt svagt,
de som i gamle dage udstyrede de hævnerrige
furier med slanger og piske. *Smukke* blikke 860
rettedes mod mig — ansigt på hende jeg elskede,
hustruen og moderen der medlidende fæstnede
ømme bebrejdelser, uudholdeligt!
Hvor er nu den overroste frihed? Jeg blev ikke
hilst velkommen af ukendte genstande; og de
kendte og sædvanlige, som den hvælvede
himmel åbenbarede i nattens rolige klarhed,
havde anklager at fremføre
mod min fred. Inde i kahytten stod
hint bind — som et kompas for sjælen — * 870
holdt i ære blandt nationerne. Jeg bønfuldt
om dens vejledning; men troens ufejlbarlige støtte
manglede. Fortæl mig, hvorfor den er nægtet én,
der er generet af storme og ugunstige vinde,
forvirret af strømme, syg af sin svaghed,
træt af forgæves bestræbelse og fortvivlet
over sin egen og over sin naturs uvidenhed.

„Den vestlige Verden, det med længsel ventede syn, viste sig;
og da skibet var fortøjret, sprang jeg i land,
fuld af vrede — besluttet på at være et mand, som, 880
da han ikke havde nogen magt over fortiden,
ikke længere ville leve undertrykt af fortiden,
og med ydmygt sind— indbyde til frugtesløst

* hint bind: bibelen.

Inviting penance, fruitlessly endured.
 So like a Fugitive, whose feet have cleared
 Some boundary, which his Followers may not cross
 In prosecution of their deadly chace,
 Respiring I looked round. — How bright the Sun,
 How promising the Breeze! Can aught produced
 In the old World compare, thought I, for power 890
 And majesty with this gigantic Stream,
 Sprung from the Desert? And behold, a City
 Fresh, youthful, and aspiring! What are these
 To me, or I to them? As much at least
 As He desires that they should be, whom winds
 And waves have wafted to this distant shore,
 In the condition of a damaged seed,
 Whose fibres cannot, if they would, take root.
 Here may I roam at large; — my business is,
 Roaming at large, to observe, and not to feel; 900
 And, therefore, not to act — convinced that all
 Which bears the name of action, howsoe'er
 Beginning, ends in servitude — still painful,
 And mostly profitless. And, sooth to say,
 On nearer view, a motley spectacle
 Appeared, of high pretensions — unreproved
 But by the obstreperous voice of higher still;
 Big Passions strutting on a petty stage;
 Which a detached Spectator may regard
 Not unamused. — But ridicule demands 910
 Quick change of objects; and, to laugh alone,
 In woods and wilds, or any lonely place,
 At a composing distance from the haunts
 Of strife and folly, — though it be a treat
 As choice as musing Leisure can bestow;
 Yet, in the very centre of the crowd
 To keep the secret of a poignant scorn,
 May suit an airy Demon; but, of all
 Unsocial courses, 'tis the one least fit
 For the gross spirit of Mankind, — the one 920
 That soonest fails to please, and quickliest turns
 Into vexation. — Let us, then, I said,
 Leave this unknit Republic to the scourge
 Of its own passions; and to Regions haste,
 Whose shades have never felt the encroaching axe,
 Or soil endured a transfer in the mart
 Of dire rapacity. There, Man abides,
 Primeval Nature's Child. A Creature weak

udholdte bodsøvelser af en tyrannisk herre.
 Så lig en flygtning, der havde overskredet
 en eller anden grænse, som hans forfølgere ikke
 kan krydse i deres dødbringende jagt,
 så jeg mig pustende omkring. — Hvor strålende solen var,
 hvor løfterig brisen! Kan noget, tænkte jeg, lavet
 i den gamle verden, sammenlignes, hvad angår 890
 magt og majestæt, med denne kæmpemæssige flod,
 udsprunget af ørkenen? Og se, en by,*
 frisk, ungdommelig og håbefuld! Hvad er disse
 for mig, eller jeg for dem? Så meget i det mindste
 som han ønsker de skulle være, hvem
 vinde og bølger har båret til denne
 fjerne kyst i form af et ødelagt frø,
 hvis fibre, selvom de ville, ikke kan slå rod.
 Her kan jeg strejfe frit omkring; — min opgave er,
 mens jeg strejfer frit omkring, at iagttage og ikke at føle; 900
 og derfor ikke at handle — overbevist om at alt,
 som hedder handling, hvordan det end
 begynder, ender i trældom — stadig smertefuld
 og for det meste nytteløs. Og sandt at sige,
 ved nærmere eftersyn viste et broget skue
 sig af ophøjede fordringer — uirettesat,
 undtagen af noget endnu højerets larmende røst;
 store lidenskaber kroede sig på en lille scene,
 som en upartisk tilskuer ikke ufor nøjet
 kunne betragte. — Men latterliggørelse kræver 910
 at genstandene for den hurtigt skifter; og at le alene
 i skove og ødemarker eller et hvilket som helst
 ensomt sted i beroligende afstand fra striden og
 tåbelighedens hjemsteder — skønt det er en nydelse
 så udsøgt, som eftertænksom lediggang kan skænke; —
 og dog bevare hemmeligheden ved en bidende
 spot i selve menneskemængdens midte,
 kan passe en luftig dæmon; men af alle
 uselskabelige skikke, er det den, der er mindst
 egnet for menneskenes grove ånd, — den 920
 som snarest undlader at more og hurtigst bliver
 til ærgrelse. — Lad os da, sagde jeg,
 forlade denne uforenede republik til dens egne
 lidenskabers svøbe; og ile til egne,
 hvis skygger aldrig har mærket den indtrængende okse,
 eller jord har udholdt at blive overdraget til den
 forfærdelige griskheds marked. Dér bor mennesket,
 urnaturens barn. En skabning hvis kombinationsevne

* kæmpemæssige flod ... by: vi finder os på østkysten.

THE EXCURSION. BOOK THIRD

In combination (wherefore else driven back
So far, and of his old inheritance 930
So easily deprived?) but, for that cause,
More dignified, and stronger in himself,
Whether to act, judge, suffer, or enjoy.
True, the Intelligence of social Art
Hath overpowered his Forefathers, and soon
Will sweep the remnant of his line away;
But contemplations, worthier, nobler far
Than her destructive energies, attend
His Independence, when along the side
Of Mississippi, or that Northern Stream ^[4] 940
Which spreads into successive seas, he walks;
Pleased to perceive his own unshackled life,
And his innate capacities of soul,
There imaged: or, when having gained the top
Of some commanding Eminence, which yet
Intruder ne'er beheld, he thence surveys
Regions of wood and wide Savannah, vast
Expanse of unappropriated earth,
With mind that sheds a light on what he sees;
Free as the Sun, and lonely as the Sun, 950
Pouring above his head its radiance down
Upon a living, and rejoicing World!

”So, westward, tow'rd the unviolated Woods
I bent my way; and, roaming far and wide,
Failed not to greet the merry Mocking-bird;
And while the melancholy Muccawiss
(The sportive Bird's companion in the Grove)
Repeated, o'er and o'er, his plaintive cry,
I sympathized at leisure with the sound;
But that pure Archetype of human greatness, 960
I found him not. There, in his stead, appeared
A Creature, squalid, vengeful, and impure;
Remorseless, and submissive to no law
But superstitious fear, and abject sloth.
— Enough is told! Here am I — Ye have heard
What evidence I seek, and vainly seek;
What from my Fellow-beings I require,
And cannot find; what I myself have lost,
Nor can regain; how languidly I look
Upon this visible fabric of the World, 970
May be divined — perhaps it hath been said: —

er svag (hvorfor ellers drevet
så langt tilbage og så let berøvet 930
sin gamle arv?), men af denne årsag
mere værdig og stærkere i sig selv,
enten til at handle, dømmе, lide eller nyde.
Det er sandt, indsigt i den sociale kunst
har overmandet hans forfædre,
og snart vil feje resten af hans slægt bort;
men betragtninger, værdigere, langt ædlere
end dens ødelæggende kræfter, ledsager*
hans uafhængighed, når han går langs bredden
af Mississippi eller den nordlige flod,⁴ 940
som strækker sig gennem flere have;
glad ved at se sit eget ulænkede liv
og sine medfødte sjælsevner afbilledet der.
Eller når han har nået toppen af en
anselig høj, som endnu ingen indtrængende
nogensinde har set, – og han derfra
skuer ud over skovområder og udstrakte savanner,
vældige jordvidder ingen har tilegnet sig,
med et sind der kaster lys over det, han ser;
fri som solen og ensom som solen, 950
der over hans hoved øser sin stråleglans ned
på en levende og jublende verden!

„Så jeg rejste vestover mod de ukrænkede skove;
og undlod ikke i min omstrejfen viden om
at hilse den lystige spottefugl;
og medens den melankolske muccawiss†
(den skælmske fugls ledsager i lunden)
atter og atter gentog sit sørgmodige skrig,
sympatiserede jeg i ro og mag med lyden;
men hint rene urbillede på menneskelig storhed, 960
fandt jeg ikke. Der viste sig i stedet
en skabning, tarvelig, hævn-gerrig og uren;
ubarmhjertig, grusom og kun underkastet
den overtroiske frygts lov og uværdig dovenskab.
– Nok er fortalt! Her er jeg – I har hørt hvilke
vidnesbyrd jeg søger og søger forgæves;
hvad jeg forlanger af mine medmennesker
og ikke kan finde; hvad jeg selv har mistet
og ikke kan få tilbage; hvor ligegyldigt jeg ser
på verdens synlige bygning, 970
kan sikkert gættes – måske er det blevet sagt –

* dens: den sociale kunsts.

† muccawiss: whip-poor-will, nordamerikansk natrav.

THE EXCURSION. BOOK THIRD

But spare your pity, if there be in me
Aught that deserves respect: for I exist —
Within myself — not comfortless. — The tenor
Which my life holds, he readily may conceive
Whoe'er hath stood to watch a mountain Brook
In some still passage of its course, and seen,
Within the depths of its capacious breast,
Inverted trees, and rocks, and azure sky;
And, on its glassy surface, specks of foam, 980
And conglobated bubbles undissolved,
Numerous as stars; that, by their onward lapse,
Betray to sight the motion of the stream,
Else imperceptible; meanwhile, is heard
Perchance, a roar or murmur; and the sound
Though soothing, and the little floating isles
Though beautiful, are both by Nature charged
With the same pensive office; and make known
Through what perplexing labyrinths, abrupt
Precipitations, and untoward straits, 990
The earth-born wanderer hath passed; and quickly,
That respite o'er, like traverses and toils
Must be again encountered. — Such a stream
Is human Life; and so the Spirit fares
In the best quiet to its course allow'd:
And such is mine, — save only for a hope
That my particular current soon will reach
The unfathomable gulph, where all is still!"

men spar jeres medynk, hvis der er noget i mig
som fortjener agtelse, for jeg lever —
inde i mig selv — ikke uden trøst.
— Min livsbane kan den let fatte,
som nogensinde har stået og iagttaget
en bjergbæk i en rolig del af dens løb og
set træer og klipper og en azurblå himmel omvendt
nede i dybet af dens rummelige barm;
og på dens glasagtige overflade, skumpletter 980
og sammenviklede uopløste bobler,
talrige som stjerner; som ved deres fremadgliden
forråder strømmens ellers umærkelige
bevægelse til synet; i mellemtiden høres
måske en brusen eller en rislen; og skønt lyden
er beroligende, og skønt de små flydende øer
er smukke, er begge af naturen pålagt
det samme bedrøvelige hverv; og bekendtgør
gennem hvilke forvirrende labyrinter, bratte
styrt og genstridige stræder, den jordfødte 990
vandrer har passeret; og som hurtigt,
når denne hvilepause er ovre, lig forhindring og slid
atter må mødes. — Sådan en flod
er menneskelivet; og således er ånden faren,
så fredeligt som dens løb tillader,
og således er min — bortset fra håbet
om at min særlige strøm snart vil nå
det uudgrundelige svælg, hvor alt er stille!"

Book Forth

Despondency corrected

Here closed the Tenant of that lonely Vale
His mournful Narrative — commenced in pain,
In pain commenced, and ended without peace:
Yet tempered, not unfrequently, with strains
Of native feeling, grateful to our minds;
And doubtless yielding some relief to his,
While we sate listening with compassion due.
Such pity yet surviving, with firm voice,
That did not falter though the heart was moved.
The Wanderer said —

"One adequate support 10
For the calamities of mortal life
Exists, one only; — an assured belief
That the procession of our fate, howe'er
Sad or disturbed, is ordered by a Being
Of infinite benevolence and power,
Whose everlasting purposes embrace
All accidents, converting them to Good.
— The darts of anguish *fix* not where the seat
Of suffering hath been thoroughly fortified
By acquiescence in the Will Supreme 20
For Time and for Eternity; by faith,
Faith absolute in God, including hope,
And the defence that lies in boundless love
Of his perfections; with habitual dread
Of aught unworthily conceived, endured
Impatiently; ill-done, or left undone,
To the dishonour of his holy Name.
Soul of our souls, and safeguard of the world!
Sustain, Thou only canst, the sick of heart;
Restore their languid spirits, and recall 30
Their lost affections unto Thee, and thine!"

Then, as we issued from that covert Nook,
He thus continued — lifting up his eyes
To Heaven. — "How beautiful this dome of sky,
And the vast hills, in fluctuation fixed
At thy command, how awful! Shall the Soul,
Human and rational, report of Thee
Even less than these? — Be mute who will, who can,
Yet I will praise thee with impassioned voice:
My lips, that may forget thee in the crowd, 40

Fjerde bog

Håbløshed, afhjulpet

Her endte den ensomme dals beboer
sin sørgelige fortælling — begyndt i smerte,
i smerte begyndt og sluttet uden fred:
dog ikke sjældent mildnet ved udtryk
af naturlig følelse, som glædede os;
og utvivlsomt gav ham nogen lettelse, medens
vi sad og lyttede med passende medfølelse.
Mens sådan medynk endnu levede, sagde
Vandringsmanden med fast stemme, som ikke skælvede,
skønt hjertet var bevæget:

„Der findes kun én 10
rigtig støtte for det jordiske livs ulykker,
kun én; — en sikker tro på at
vor skæbnes fremadskriden, hvor trist og
forstyrret den end er, er ordnet af et væsen
af uendelig velvilje og magt,
hvis evige hensigter omfavner alle tidligere
hændelser og forvandler dem til noget godt.
— Kvalens pile *fæstner sig* ikke, der hvor lidelsens bolig
helt igennem er blevet befæstet
med en stille accept af tiden 20
og evighedens øverste Vilje; ved tro,
absolut tro på Gud, iberegnet håb
og det forsvar der ligger i en grænseløs kærlighed
til hans fuldkommenheder; med den sædvanlige
utålmodigt udholdte skræk for at have undfanget
noget uværdigt; noget ilde gjort eller ladet ugjort
til hans hellige navns vanære.
Vore sjæles sjæl og verdens beskytter!
Du alene kan hjælpe de syge om hjertet;
gengive deres forsagte ånd styrke og huske dem på 30
deres mistede hengivenhed til Dig, og dine!”

Da vi kom ud fra den skjulte afkrog,
fortsatte han — idet han løftede øjnene mod
himlen — således: „Hvor smuk er ikke denne himmelkuppel
og disse vældige høje, der stiger og falder
efter dit bud, hvor ærefrygtindgydende! Skal den
menneskelige og rationelle sjæl fortælle endnu mindre
om Dig end disse? — Vær stum den som vil, som kan,
dog vil jeg rose Dig med lidenskabelig røst:
mine læber, som kan glemme Dig i mængden, 40

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Cannot forget thee here; where Thou hast built,
For thy own glory, in the wilderness!
Me didst thou constitute a Priest of thine,
In such a Temple as we now behold
Reared for thy presence: therefore, am I bound
To worship, here, and everywhere — as One
Not doomed to ignorance, though forced to tread,
From childhood up, the ways of poverty;
From unreflecting ignorance preserved,
And from debasement rescued. — By thy grace 50
The particle divine remained unquenched;
And, mid the wild weeds of a rugged soil,
Thy bounty caused to flourish deathless flowers,
From Paradise transplanted. Wintry age
Impends; the frost will gather round my heart;
And, if they wither, I am worse than dead!
— Come Labour, when the worn-out frame requires
Perpetual sabbath; come disease and want;
And sad exclusion through decay of sense;
But leave me unabated trust in Thee — 60
And let thy favour, to the end of life,
Inspire me with ability to seek
Repose and hope among eternal things —
Father of heaven and earth! and I am rich,
And will possess my portion in content!

”And what are things Eternal? — Powers depart,”
The grey-haired Wanderer steadfastly replied,
Answering the question which himself had asked,
”Possessions vanish, and Opinions change,
And Passions hold a fluctuating seat: 70
But, by the storms of circumstance unshaken,
And subject neither to eclipse or wane,
Duty exists; — immutably survive,
For our support, the measures and the forms,
Which an abstract Intelligence supplies;
Whose kingdom is, where Time and Space are not:
Of other converse, which mind, soul, and heart,
Do, with united urgency, require,
What more, that may not perish? Thou, dread Source,
Prime, self-existing Cause and End of all, 80
That, in the scale of Being, fill their place,
Above our human region, or below,
Set and sustained; — Thou — who didst wrap the cloud
Of Infancy around us, that Thyself,

kan ikke glemme dig her; hvor Du har bygget
 i vildmarken til Din egen ære!
 Mig udnævnte Du til en af Dine præster
 i et sådant tempel, som vi nu ser
 rejst for Din skyld: derfor er jeg forpligtet
 til at tilbede her og allevegne — som En der
 ikke er dømt til uvidenhed, skønt tvunget til at betræde
 fattigdommens veje fra barndommen af;
 sikret mod tankeløs uvidenhed,
 og reddet fra forsimpling. — Ved Din nåde 50
 bliver den guddommelige partikel ikke tilintetgjort;*
 og midt i den ujævn jordbunds vilde planter
 fik Din gave evige blomster til at blomstre,
 overført fra paradiset. Vintertiden
 forestår; frosten vil samle sig om mit hjerte;
 og hvis de visner, har jeg det værre end døden!
 — Kom arbejde, når det udslidte legeme
 kræver vedvarende sabbat, kom sygdom og nød
 og trist udelukkelse når sansernes svækkes,
 men lad min tro på Dig være uformindsket — 60
 og lad Din gunst, indtil livets slutning,
 indgive mig evnen til at søge
 hvile og håb blandt evige ting —
 Du himlens og jordens Far! — da er jeg rig
 og vil eje min del med tilfredshed!

„Og hvad er evige ting? — Magter dør,”
 blev den gråhårede Vandringsmand ved,
 idet han besvarede det spørgsmål, han selv havde stillet,
 „besiddelser forsvinder og meninger skifter
 og følelser er ustadige: men 70
 urystet af omstændighedernes storme
 og hverken genstand for formørkelse eller aftagen,
 eksisterer pligten; — til vor støtte
 overlever målene og formerne uforanderligt,
 som en abstrakt intelligens leverer;
 hvis kongerige findes, hvor tid og rum ikke er til.
 Af anden omgang, som sind, sjæl og hjerte
 med forenet nødvendighed kræver,
 hvad mere er der, som ikke kan forgå? Du, frygtelige kilde,
 første årsag og endemål for alt der eksisterer af sig selv, 80
 som på tilværelsens stige indtager sin plads,
 sat og opretholdt oven over menneskets område,
 eller under; — Du — som indhyllede os
 i barndommens sky, så Du selv en tid

* partikel: i mennesket.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Therein, with our simplicity awhile
Might'st hold, on earth, communion undisturbed —
Who from the anarchy of dreaming sleep,
Or from its death-like void, with punctual care,
And touch as gentle as the morning light,
Restor'st us, daily, to the powers of sense, 90
And reason's steadfast rule — thou, thou alone
Art everlasting, and the blessed Spirits,
Which thou includest, as the Sea her Waves:
For adoration thou endurest; endure
For consciousness the motions of thy will;
For apprehension those transcendent truths
Of the pure Intellect, that stand as laws,
(Submission constituting strength and power)
Even to thy Being's infinite majesty!
This Universe shall pass away — a frame 100
Glorious! because the shadow of thy might,
A step, or link, for intercourse with Thee.
Ah! if the time must come, in which my feet
No more shall stray where Meditation leads,
By flowing stream, through wood, or craggy wild,
Loved haunts like these, the unimprisoned Mind
May yet have scope to range among her own,
Her thoughts, her images, her high desires.
If the dear faculty of sight should fail,
Still, it may be allowed me to remember 110
What visionary powers of eye and soul
In youth were mine; when, stationed on the top
Of some huge hill — expectant, I beheld
The Sun rise up, from distant climes returned
Darkness to chase, and sleep, and bring the day
His bounteous gift! or saw him, tow'rds the Deep
Sink — with a retinue of flaming Clouds
Attended; then, my Spirit was entranced
With joy exalted to beatitude;
The measure of my soul was filled with bliss, 120
And holiest love; as earth, sea, air, with light,
With pomp, with glory, with magnificence!

”Those fervent raptures are for ever flown;
And, since their date, my Soul hath undergone
Change manifold, for better, or for worse:
Yet cease I not to struggle, and to aspire
Heavenward; and chide the part of me that flags,
Through sinful choice; or dread necessity,
On human Nature, from above, imposed.
'Tis, by comparison, an easy task ^[5] 130

på jorden kunne have uforstyrret
 samkvem med vor enkelhed —
 som fra drømmende søvns anarki eller
 fra dens dødlignende tomrum, med punktlig omhu
 og berøring så blid som morgenlyset,
 dagligt gengiver os vore sansers kraft, 90
 og fornuftens urokkelige styre — Du, Du alene
 og de velsignede ånder Du omfatter,
 ligesom havet sine bølger, er evindelig.
 Du udholder for tilbedelsens skyld;
 udholder for bevidsthedens skyld Din viljes bevægelser,
 for forståelsen skyld det rene intellekts
 transcendent sandheder, der står som love,
 (da underkastelse er styrke og magt)
 endog for dit Væsens uendelige majestæt!
 Dette univers skal dø — en prægtig 100
 bygning, fordi den er Din krafts skygge,
 et trin, et led til samkvem med Dig.
 Åh! hvis den tid må komme, hvor jeg ikke mere skal
 vandre omkring, der hvor eftertanke fører mig hen — langs
 flydende strømme, gennem skove eller klippefuldt øde,
 elskede tilflugtssteder som disse — kan det uindespærrede
 sind dog endnu have plads til at strejfe om blandt sine egne,
 sine tanker, sine billeder, sine ophøjede ønsker.
 Hvis den dyrebare synsevne skulle svigte,
 må det stadig være tilladt at huske 110
 hvilke visionære evner mit øje og min sjæl
 ejede i min ungdom; når jeg stod på toppen
 af en kæmpemæssig høj — og forventningsfuld så
 solen stå op, vendt tilbage fra fjerne himmelstrøg
 for at jage mørket og søvnen og bringe dagen
 sin rigelige gave! eller så ham synke mod dybet
 — ledsaget et af flammende skyfølgere;
 da var min ånd henrevet af
 en glæde, der var ophøjet til salighed;
 min sjæls mål var fyldt med lykke 120
 og helligste kærlighed; ligesom jord, hav, luft,
 var fyldt med lys, med pomp, med pragt, med herlighed.

„Hine glødende henrykkelser er for altid fløjet bort;
 og siden deres tid har min sjæl undergået
 mangfoldige forandringer, til det bedre eller det værre.
 Dog holder jeg ikke op med at kæmpe og stræbe
 mod himlen; og skænde på den del af mig, som flager
 gennem syndige valg; eller frygte nødvendighed,
 påtvunget menneskenaturen oven fra.
 Det er til sammenligning en let sag⁵ 130

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Earth to despise; but to converse with Heaven,
This is not easy: — to relinquish all
We have, or hope, of happiness and joy, —
And stand in freedom loosened from this world;
I deem not arduous: — but must needs confess
That 'tis a thing impossible to frame
Conceptions equal to the Soul's desires;
And the most difficult of tasks to *keep*
Heights which the Soul is competent to gain.
— Man is of dust: etherial Hopes are his, 140
Which, when they should sustain themselves aloft,
Want due consistence; like a Pillar of smoke,
That with majestic energy from earth
Rises; but, having reached the thinner air,
Melts, and dissolves, and is no longer seen.
From this infirmity of mortal kind
Sorrow proceeds, which else were not; — at least,
If Grief be something hallowed and ordained,
If, in proportion, it be just and meet,
Through this, 'tis able to maintain its hold, 150
In that excess which Conscience disapproves.
For who could sink and settle to that point
Of selfishness; so senseless who could be
In framing estimates of loss and gain,
As long and perseveringly to mourn
For any Object of his love, removed
From this unstable world, if he could fix
A satisfying view upon that state
Of pure, imperishable blessedness,
Which Reason promises, and holy Writ 160
Ensures to all Believers? — Yet mistrust
Is of such incapacity, methinks,
No natural branch; despondency far less.
— And, if there be whose tender frames have drooped
Even to the dust; apparently, through weight
Of anguish unrelieved, and lack of power
An agonizing sorrow to transmute,
Infer not hence a hope from those withheld
When wanted most; a confidence impaired
So pitiably, that, having ceased to see 170
With bodily eyes, they are borne down by love
Of what is lost, and perish through regret.
Oh! no, full oft the innocent Sufferer sees
Too clearly; feels too vividly; and longs
To realize the Vision with intense
And overconstant yearning — there — there lies

at foragte jorden; men at samtale med himlen
 det er ikke let: — at forlade alt
 vi har, eller håber om, af lykke og glæde, —
 og stå i frihed, løsnet fra denne verden,
 anser jeg ikke for vanskeligt: — men er nødt
 til at tilstå, at det er umuligt at danne
 begreber, der svarer til sjælens ønsker;
 og den sværeste opgave af alle er at *forblive* i de
 højder, som sjælen er i stand til at opnå.
 — Mennesket er støv. Luftige forhåbninger er hans, 140
 som, når de burde holde sig selv højt løftet,
 mangler behørig fasthed; lig en røgsøjle,
 der med majestætisk kraft stiger op
 fra jorden; men, idet den når den tyndere luft,
 smelter, opløses og ikke mere ses.
 Fra denne skrøbelighed af dødelig art
 hidrører sorg, som ellers ikke ville være til; —
 i det mindste hvis sorg er noget helligt og beskikket,
 hvis den, forholdsmæssig, er retfærdig og passende,
 og den på grund af dette er i stand til at fastholde sit greb 150
 i den overdrivelse, samvittigheden misbilliger.
 Thi hvem kunne synke ned til og falde til ro i dette
 stadium af egenkærlighed; hvem kunne være så
 urimelig i sine vurderinger af tab og vinding, —
 så længe og ihærdigt sørge over
 nogen genstand for hans kærlighed, der er fjernet
 fra denne uligevægtige verden, hvis han kunne fæstne
 et tilfredsstillende blik på den tilstand
 af ren, uforgængelig lyksalighed,
 som fornuften lover, og den hellige skrift 160
 sikrer for alle troende? — Dog synes jeg ikke
 at mistillid er nogen naturlig gren af en sådan
 manglende evne; modløshed langt mindre.
 — Og hvis der er nogle, hvis blide legeme er hensyngnet
 lige til støvet; tilsyneladende ved vægten
 af uforløst pine og mangel på styrke
 til at omdanne en kvalfuld sorg,
 slut så ikke heraf, at et håb er nægtet dem,
 når det er mest ønsket; at en så ynkeligt svækket
 tillid er vist dem, at de, da de er holdt op med 170
 at se med fysiske øjne, er kuert af kærlighed,
 til hvad der er tabt, og går til grunde ved savnet.
 Åh! nej, meget ofte ser de uskyldige lidende
 for klart; føler for levende; og higer efter
 at virkeliggøre visionen med intens
 og for konstant længsel — der — der ligger

THE EXCURSION. BOOG FORTH

The excess, by which the balance is destroyed.
Too, too contracted are these walls of flesh,
This vital warmth too cold, these visual orbs,
Though inconceivably endowed, too dim 180
For any passion of the soul that leads
To extacy; and, all the crooked paths
Of time and change disdaining, takes its course
Along the line of limitless desires.
I, speaking now from such disorder free,
Nor rapt, nor craving, but in settled peace,
I cannot doubt that They whom you deplore
Are glorified; or, if they sleep, shall wake
From sleep, and dwell with God in endless love.
Hope, — below this, consists not with belief 190
In mercy carried infinite degrees
Beyond the tenderness of human hearts:
Hope, — below this, consists not with belief
In perfect Wisdom, guiding mightiest Power,
That finds no limits but its own pure Will.

”Here then we rest: not fearing to be left
In undisturbed possession of our creed
For aught that human reasoning can achieve,
To unsettle or perplex us: yet with pain
Acknowledging, and grievous self-reproach, 200
That, though immoveably convinced, we want
Zeal, and the virtue to exist by faith
As Soldiers live by courage; as, by strength
Of heart, the Sailor fights with roaring seas.
Alas! the endowment of immortal Power ^[6]
Is matched unequally with custom, time,
And domineering faculties of sense
In *all*; in most with superadded foes,
Idle temptations — open vanities
Of dissipation; countless, still-renewed, 210
Ephemeral offspring of the unblushing world;
And, in the private regions of the mind,
Ill-governed passions, ranklings of despise,
Immoderate wishes, pining discontent,
Distress and care. What then remains? —To seek
Those helps, for his occasions ever near,
Who lacks not will to use them; vows, renewed
On the first motion of a holy thought;
Vigils of contemplation; praise; and prayer,
A Stream, which, from the fountain of the heart, 220

overdrivelsen, som ødelægger ligevægten.
 Alt, alt for indsnævret er disse kødmure,
 denne livsvarme er alt for kold, disse synets kugler,
 skønt ubegribeligt udstyret, for matte 180
 til nogen lidenskab i sjælen, der fører
 til ekstase, og som, ringeagtende alle tidens
 og forandringens krogede stier, retter sin kurs
 mod grænseløse ønsker.
 Jeg, der nu taler fri for en sådan uorden, heller ikke
 er henrykt eller krævende, men rolig og fredfyldt,
 kan ikke tvivle på, at dem, du beklager,*
 er herliggjort; eller hvis de sover, skal vågne
 fra søvnen og dvæle med Gud i endeløs kærlighed.
 Håb, — lavere end dette, stemmer ikke overens med en tro 190
 på en barmhjertighed, der er båret uendelige grader
 hinsides menneskehjertets følsomhed.
 Håb, — lavere end dette, stemmer ikke overens med en tro
 på en fuldkommen visdom, der vejleder den mægtigste magt,
 som ikke finder nogen grænser, bortset fra dens egen rene vilje.

„Her er vi så — uden frygt for at skulle miste
 vor uforstyrret besiddelse af vor tro,
 for noget menneskefornuften kan opnå,
 som kan forurolige eller forvirre os; idet vi dog
 anerkender med smerte og bitter selvbebrejdelse, 200
 at vi, skønt urokkeligt overbevist, mangler
 ildhu og moralsk kraft til at eksistere ved tro,
 ligesom soldater lever af mod; ligesom sømanden
 modigt kæmper med stormfulde have.
 Ak! *alt i alt* passer den udødelige magts gave ⁶
 i ulige grad sammen med sædvane,
 tiden og sansernes dominerende evner;
 for det meste er yderligere fjender tilføjet,
 tomme fristelser — åbenlyse indholdsløse
 udsvævelser; utallige, stadig fornyede 210
 flygtige afkom af en ublomstrende verden;
 og i sindets private egne, ilde
 styrede lidenskaber, gnavende foragt
 overdrevne ønsker, tærende utilfredshed,
 nød og bekymring. Hvad er da tilbage? — At søge
 de hjælpemidler, der altid er i hans nærhed, og som
 han ikke mangler vilje til at bruge; løfter, fornyet
 ved en hellig tankers første bevægelse;
 nattevågne grublerier; lovprisning; og bønner,
 en strøm som, hvor svagt den end 220

* du: den Enlige, hans første tab: tabet af kone og børn, bog 3; 647 -. — Hans andet tab, se l. 261- .

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Issuing however feebly, no where flows
Without access of unexpected strength.
But, above all, the victory is most sure
For Him, who, seeking faith by virtue, strives
To yield entire submission to the law
Of Conscience; Conscience revered and obeyed,
As God's most intimate Presence in the soul,
And his most perfect Image in the world.
— Endeavour thus to live; these rules regard,
These helps solicit; and a steadfast seat 230
Shall then be yours among the happy few
Who dwell on earth yet breathe empyreal air,
Sons of the morning. For your nobler Part,
Ere disencumbered of her mortal chains,
Doubt shall be quelled and trouble chased away;
With only such degree of sadness left
As may support longings of pure desire;
And strengthen love, rejoicing secretly
In the sublime attractions of the Grave."

While, in this strain, the venerable Sage 240
Poured forth his aspirations, and announced
His judgments, near that lonely House we paced
A plot of green-sward, seemingly preserved
By Nature's care from wreck of scattered stones,
And from the encroachment of encircling heath:
Small space! but for reiterated steps
Smooth and commodious; as a stately deck
Which to and fro the Mariner is used
To tread for pastime; talking with his Mates,
Or haply thinking of far-distant Friends, 250
While the Ship glides before a steady breeze.
Stillness prevailed around us: and the Voice,
That spake, was capable to lift the soul
Tow'rds regions yet more tranquil. But, methought,
That He, whose fixed despondency had given
Impulse and motive to that strong discourse,
Was less upraised in spirit than abashed;
Shrinking from admonition, like a man
Who feels, that to exhort, is to reproach.
Yet not to be diverted from his aim, 260
The Sage continued. — "For that other loss,
The loss of confidence in social Man,
By the unexpected transports of our Age
Carried so high, that every thought — which looked
Beyond the temporal destiny of the Kind —
To many seemed superfluous; as, no cause

udsendes fra hjertets kilde, ikke flyder nogen steder hen uden tilgang af uventet styrke. Men frem for alt er sejren mest sikker for ham, som, idet han søger troen gennem moralsk fortræffelighed, stræber efter fuldt ud at underkaste sig samvittighedens lov; samvittighed æret og adlydt, som Guds mest intime tilstedeværelse i sjælen, og Hans mest fuldendte billede i verden.

— Forsøg at leve således; iagttag disse regler, bønfall disse hjælpere; og et urokkeligt sæde skal da, I morgenens sønner, blive jeres blandt de lykkelige få, som bor på jorden og dog ånder himmelsk luft. Hvad angår den ædlere del af jer, inden den bliver befriet for sine dødelige lænker, da skal tvivl kvæles og bekymring jages bort; med kun en sådan grad af tristhed ladet tilbage, der kan støtte rene ønskers længsel; og styrke kærligheden, frydende sig hemmeligt ved gravens ophøjede tillokkelser.”

230

Medens, i denne stil, den ægtværdige vismand udøste sine forhåbninger og bekendtgjorde sine meninger, spadserede vi, i nærheden af huset, omkring på et sted med grønsvær, som naturens omsorg tilsyneladende beskyttede mod at blive ødelagt af spredte sten og mod den omgivende hedes indtrængen. En lille plads! men for gentagne skridt behagelig og rummelig; som et stateligt dæk hvor sømanden for tidsfordriv plejer at vandre frem og tilbage; samtidig med at han taler med sine kammerater, eller måske tænker på venner langt borte, medens skibet sejler for en støt brise.

Stilheden herskede rundt om os, og stemmen som talte, var i stand til at løfte sjælen mod endnu roligere regioner. Men det forekom mig at han, hvis uforanderlige modløshed havde tilskyndet og motiveret denne stærke tale, var mindre opløftet i ånden end flov; eftersom han veg tilbage for formaninger, lig en mand der føler, at det at formane alvorligt, er at irettesætte.

Dog uden at blive ledt bort fra sit mål, fortsatte vismanden. — „Angående det andet tab, tabet af tillid til det sociale menneske, ved vor tids uventede begejstringer løftet så højt, at enhver tanke — som så hinsides slægtens verdslige skæbne — syntes overflødig for mange; og da ingen grund

240

250

260

THE EXCURSION. BOOG FORTH

For such exalted confidence could e'er
 Exist; so, none is now for such despair:
 The two extremes are equally remote
 From Truth and Reason; — do not, then, confound 270
 One with the other, but reject them both;
 And choose the middle point, whereon to build
 Sound expectations. This doth he advise
 Who shared at first the illusion; but was soon
 Cast from the pedestal of pride by shocks
 Which Nature gently gave, in woods and fields;
 Nor unreprieved by Providence, thus speaking
 To the inattentive Children of the World,
 "Vain-glorious Generation! what new powers
 "On you have been conferred? what gifts, withheld 280
 "From your Progenitors, have Ye received,
 "Fit recompence of new desert? what claim
 "Are ye prepared to urge, that my decrees
 "For you should undergo a sudden change;
 "And the weak functions of one busy day,
 "Reclaiming and extirpating, perform
 "What all the slowly-moving Years of Time,
 "With their united force, have left undone?
 "By Nature's gradual processes be taught,
 "By Story be confounded. Ye aspire 290
 "Rashly, to fall once more; and that false fruit,
 "Which, to your over-weening spirits, yields
 "Hope of a flight celestial, will produce
 "Misery and shame. But Wisdom of her sons
 "Shall not the less, though late, be justified."
 Such timely warning," said the Wanderer, "gave
 That visionary Voice; and, at this day,
 When a Tartarian darkness overspreads
 The groaning nations; when the Impious rule,
 By will or by established ordinance, 300
 Their own dire agents, and constrain the Good
 To acts which they abhor; though I bewail
 This triumph, yet the pity of my heart
 Prevents me not from owning, that the law,
 By which Mankind now suffers, is most just.
 For by superior energies; more strict
 Affiance in each other; faith more firm
 In their unhallowed principles; the Bad
 Have fairly earned a victory o'er the weak,

nogensinde kunne eksistere til en sådan opstemt tillid;
så er der nu ingen grund til en sådan fortvivelse.
Disse to yderpunkter er i lige grad fremmed
for sandhed og fornuft; – lad da ikke den ene 270
blive forvekslet med den anden, men afvis dem begge;
og vælg midtpunktet, hvorpå der kan bygges
sunde forventninger. Dette tilråder han,
som fra begyndelsen delte illusionen; men snart
var kastet ned fra stolthedens piedestal ved de stød,
som naturen blidt gav i skove og på marker;
heller uden irettelsættelse af forsynet, talte
han således til verdens uopmærksomme børn:
‘Forfængelige generation! hvilke nye magter
er blevet overdraget dig? hvilke gaver, nægtet 280
dine stamfædre, har du modtaget som
passende belønning for nye fortjenester? hvilket krav
er du beredt til at fremsætte, så mine forordninger
for din skyld skulle undergå en pludselig forandring;
og få en eneste travl dags svage handlinger,
der skal indsætte og fjerne, til at udføre*
hvad alle tidens træge år, med
deres forenede styrke, har efterladt ugjort?
Lad dig belære af naturens gradvise fremadskriden,
lad historien gøre dig til skamme. Du stræber overilet, 290
for endnu engang at falde; og hin falske frugt,
som giver din indbildske ånd
håb om himmelsk flugt, vil skabe
elendighed og skam. Men visdoms sønner†
skal ikke desto mindre, skønt sent, blive retfærdiggjort.’
„En sådan belejlig advarsel,” sagde Vandringsmanden,
„gav hin visionære stemme; og det på denne dag
hvor tatariske mørke breder sig ud over‡
de stønnede nationer; hvor de ugudelige styrer,
ved viljen eller ved grundfæstet forordning, 300
deres egne skrækkelige forvaltere og tvinger de gode
til handlinger, som de afskyr; skønt jeg jamrer over
denne triumf, forhindrer mit hjertes medynk
mig dog ikke i at indrømme, at loven,
som menneskeheden nu lider ved, er yderst retfærdig.
For ved overlegne kræfter, stærkere
tillid til hinanden, fastere tro på deres
vanhellige principper, har de onde
reelt opnået en sejr over de svage,

* indsætte og fjerne: indsætte generationens krav og fjerne hans egne forordninger.

† sønner: gerninger.

‡ tatarisk: fra Tartaros, underverdenen, helvede.

The vacillating, inconsistent Good. 310
 Therefore, not unconsolated, I wait — in hope
 To see the moment, when the righteous Cause
 Shall gain Defenders zealous and devout
 As They who have opposed her; in which Virtue
 Will to her efforts tolerate no bounds
 That are not lofty as her rights; aspiring
 By impulse of her own ethereal zeal.
 That Spirit only can redeem Mankind;
 And when that sacred Spirit shall appear
 Then shall *our* triumph be complete as their's. 320
 Yet, should this confidence prove vain, the Wise
 Have still the keeping of their proper peace;
 Are guardians of their own tranquillity.
 They act, or they recede, observe, and feel;
 "Knowing" — (to adopt the energetic words^[7]
 Which a time-hallowed Poet hath employed)
 "Knowing the heart of Man is set to be
 The centre of this World, about the which
 Those revolutions of disturbances
 Still roll; where all the aspècts of misery 330
 Predominate; whose strong effects are such
 As he must bear, being powerless to redress;
*And that unless above himself he can
 Erect himself, how poor a thing is Man!"*

"Happy is He who lives to understand!
 Not human Nature only, but explores
 All Natures, — to the end that he may find
 The law that governs each; and where begins
 The union, the partition where, that makes
 Kind and degree, among all visible Beings; 340
 The constitutions, powers, and faculties,
 Which they inherit, — cannot step beyond, —
 And cannot fall beneath; that do assign
 To every Class its station and its office,
 Through all the mighty Commonwealth of things;
 Up from the creeping plant to sovereign Man.
 Such Converse, if directed by a meek,
 Sincere, and humble Spirit, teaches love;
 For knowledge is delight; and such delight
 Breeds love; yet, suited as it rather is 350
 To thought and to the climbing intellect,
 It teaches less to love, than to adore;
 If that be not indeed the highest Love!"

de vaklende, selvmodsigende gode. 310
 Derfor, ikke utrøstet, venter jeg – i håbet om
 at se det øjeblik, da den retfærdige sag
 skal vinde forsvarer, nidkære og overbeviste
 som dem, der har modarbejdet den; hvor Dyden
 af al kraft ikke vil tolerere nogen grænser, der ikke
 er ophøjede, som hendes rettigheder; ingen higen uden
 ved tilskyndelse af hendes egen overjordiske nidkærhed.
 Ånden alene kan forløse menneskeheden;
 og når den hellige ånd kommer til syne
 så vil *vor* triumf være fuldkommen som deres.* 320
 Dog, skulle denne tillid vise sig forgæves,
 har de vise stadig deres egen fred i varetægt,
 er vogtere af deres egen ro.
 De handler eller de trækker sig tilbage, iagttager og føler;
 'At kende' – (for at optage de fyndige ord ⁷
 som en af tiden helliggjorte digter har benyttet)
 'at kende menneskets hjerte er bestemt til at være
 denne verdens centrum, omkring hvilket
 hine forstyrrende omdrejninger
 stadig drejer sig; hvor alle sider af elendighed er 330
 fremherskende; hvis stærke virkninger er sådanne, som
 han må udholde, da han er uden magt til at afhjælpe dem;
*og at med mindre han kan hæve sig over
 sig selv, hvor fattig er da ikke mennesket!"*

„Lykkelig er han, som lever for at forstå!
 ikke kun menneskenaturen, men udforsker
 hele naturen – med det mål for øje, at han kan finde
 loven, som styrer hver enkelt; og hvor
 forening og hvor deling begynder, som skaber
 arter og rang hos alle synlige væsner; 340
 den natur, magt og de evner
 som de arver – som de ikke kan overskride
 og ikke kan synke ned under; som tildeler
 enhver klasse sin plads og sit hverv
 i alle tings vældige samfund; fra den
 krybende plante til det suveræne Menneske.
 Sådant samtale, hvis ført af en sagtmødig,
 alvorlig og ydmyg ånd, underviser i kærlighed;
 thi viden er fryd; og sådan fryd
 avler kærlighed; dog, egnet som den snarere er 350
 til tænkning og til det klatrende intellekt,
 underviser den mindre i at elske. end at tilbede;
 hvis dette i sandhed ikke er den højeste kærlighed!"

* deres: de ugudelige l.299.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

"Yet," said I, tempted here to interpose,
"The dignity of Life is not impaired
By aught that innocently satisfies
The humbler cravings of the heart; and He
Is a still happier Man, who, for those heights
Of speculation not unfit, descends;
And such benign affections cultivates 360
Among the inferior Kinds; not merely those
That he may call his own, and which depend,
As individual objects of regard,
Upon his care, — from whom he also looks
For signs and tokens of a mutual bond, —
But others, far beyond this narrow sphere,
Whom, for the very sake of love, he loves.
Nor is it a mean praise of rural life
And solitude, that they do favour most,
Most frequently call forth, and best sustain 370
These pure sensations; that can penetrate
The obstreperous City; on the barren Seas
Are not unfelt, — and much might recommend,
How much they might inspire and endear,
The loneliness of this sublime Retreat!"

"Yes," said the Sage, resuming the discourse
Again directed to his downcast Friend,
"If, with the froward will and groveling soul
Of Man offended, liberty is here,
And invitation every hour renewed, 380
To mark *their* placid state, who never heard
Of a command which they have power to break,
Or rule which they are tempted to transgress;
These, with a soothed or elevated heart,
May we behold, their knowledge register,
Observe their ways; and, free from envy, find
Complacency there: — but wherefore this to You?
I guess that, welcome to your lonely hearth,
The Redbreast feeds in winter from your hand;
A box perchance is from your casement hung 390
For the small Wren to build in; — not in vain,
The barriers disregarding that surround
This deep Abiding-place, before your sight
Mounts on the breeze the Butterfly — and soars,
Small Creature as she is, from earth's bright flowers
Into the dewy clouds. Ambition reigns
In the waste wilderness: the Soul ascends

„Dog,” sagde jeg, fristet til at afbryde her,
 „bliver livets værdighed ikke forringet
 af noget, som uskyldigt tilfredsstiller
 hjertets ydmyge længsler; og han er
 en endnu lykkeligere mand, som, ikke uskikket
 til disse spekulative højder, stiger ned
 og dyrker en sådan mild hengivenhed 360
 blandt de nedre slægter; ikke blot dem
 han kunne kalde sine egne, og som, ved at være
 individuelle genstande for opmærksomhed,
 afhænger af hans omsorg — og hos hvem han tillige ser
 efter signaler og tegn på et gensidigt bånd —
 men også andre, langt hinsides denne snævre sfære,
 som han elsker for selve kærlighedens skyld.
 Det er ikke heller en simpel lovprisning af landlivet
 og landlig ensomhed, som de mest ynder,
 mest hyppigt kalder frem, og som bedst støtter 370
 disse rene følelser; de kan gennemtrænge
 den larmende by og ikke er ufølte på de golde have —
 og kan således i høj grad være en anbefaling for,
 hvor meget de kunne besjæle og gøre
 dette ophøjede refugiums ensomhed dyrebar!”

„Ja,” sagde Vismanden, og idet han igen
 henvendte sig til sin nedslåede ven,
 „hvis der for det fornærmede menneskes
 trodsige vilje og krybende sjæl, er frihed her,
 og opfordringen hvert øjeblik bliver fornyet 380
 til at mærke sig *deres* fredelige tilstand, som aldrig
 hørte om en ordre, de har magt til at bryde
 eller en regel, de er fristet til at overtræde;*”
 disse, med et mildnet eller opløftet hjerte,
 kan vi så beskue, registrere deres viden,
 iagttage deres veje, og fri for misundelse, finde
 selvtilfredshed der: — men hvorfor er dette noget for Dig?
 Jeg gætter på, at dit ensomme hjerte hilser
 rødkælken velkommen, der om vinteren spiser af din hånd;
 måske hænger en kasse ved vinduet, 390
 som den lille gærdesmutte kan bygge i; — ikke forgæves,
 uden at tage hensyn til de barrierer, der omgiver
 dette dybe opholdssted, ser du sommerfuglen
 stige op på brisen — og flyve højt, som den lille
 skabning hun er, fra jordens strålende blomster
 ind i de duggede skyer. Stræben hersker
 i den ubeboede vildmark. Sjælen hæver

* Ll. 382-3 ordre ... overtræde: da disse ordre og regler kommer fra Gud.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Towards her native firmament of heaven,
When the fresh Eagle, in the month of May,
Upborne, at evening, on replenished wing, 400
This shady valley leaves, — and leaves the dark
Empurpled hills, — conspicuously renewing
A proud communication with the sun
Low sunk beneath the horizon! — List! — I heard,
From yon huge breast of rock, a solemn bleat;
Sent forth as if it were the Mountain's voice,
As if the visible Mountain made the cry.
Again!" — The effect upon the soul was such
As he expressed; for, from the mountain's heart
The solemn bleat appeared to come; there was 410
No other — and the region all around
Stood silent, empty of all shape of life.
— It was a Lamb — left somewhere to itself,
The plaintive Spirit of the Solitude! —
He paused, as if unwilling to proceed,
Through consciousness that silence in such place
Was best, — the most affecting eloquence.
But soon his thoughts returned upon themselves,
And, in soft tone of speech, he thus resumed.

"Ah! if the heart, too confidently raised, 420
Perchance too lightly occupied, or lulled
Too easily, despise or overlook
The vassalage that binds her to the earth,
Her sad dependance upon time, and all
The trepidations of mortality,
What place so destitute and void — but there
The little Flower her vanity shall check;
The trailing Worm reprove her thoughtless pride?

"These craggy regions, these chaotic wilds,
Does that benignity pervade, that warms 430
The Mole contented with her darksome walk
In the cold ground; and to the Emmet gives
Her foresight; and the intelligence that makes
The tiny Creatures strong by social league;
Supports the generations, multiplies
Their tribes, till we behold a spacious plain
Or grassy bottom, all, with little hills —
Their labour — covered, as a Lake with waves;
Thousands of Cities, in the desert place
Built up of life, and food, and means of life! 440
Nor wanting here, to entertain the thought,

sig mod sin hjemlige himmelhvælving,
 når den friske ørn i maj måned,
 båret oppe om aftenen på fyldte vinger, 400
 forlader den skyggefulde dal – og forlader de mørke
 purpurfarvede høje – mens den iøjnefaldende
 fornyer en stolt forbindelse med solen, der
 er sunket lavt bag horisonten! – Lyt! – jeg hørte,
 en højtidelig brægen fra den uhyre fjeldvæg derhenne;
 udsendt, som var det bjergets røst,
 som om det synlige bjerg udstødte brølet.
 Hør igen! – Virkningen på sjælen var sådan,
 som han gav udtryk for; thi den højtidelige brægen
 syntes at komme fra bjergets indre; der var 410
 ingen anden – og området var overalt
 tavst, tomt for alle former for liv.
 – Det var et lam – et eller andet sted overladt til
 sig selv, ensomhedens klagende ånd! –
 Han standsede, som var han uvillig til at fortsætte,
 bevidst om, at tavshed på sådant sted
 var det bedste, – den mest bevægende veltalenhed.
 Men snart vendte han tilbage til sine tanker,
 og med blid stemme begyndte han atter.

„Åh! hvis hjertet, for tillidsfuldt opfostret, 420
 måske for lemfældigt optaget eller lullet
 for let, foragter eller overser
 den lenspligt, som binder hende til jorden,
 dets triste afhængighed af tiden
 og alle moralitetens ængstelser,
 hvilket sted er da så forladt og øde – at ikke
 den lille blomst skal tæmme hendes forfængelighed;
 den sporende orm fordømme hendes tankeløse stolthed?

„Disse klipperige egne, disse kaotiske vildmarker
 gennemtrænges af den godhed, som varmer 430
 muldvarpen, tilfreds med sin mørke vandring
 i den kolde jord; og giver til myren
 sit forsyn og den intelligens, der gør
 de små skabninger stærke i et socialt forbund;
 understøtter generationerne, mangfoldiggør
 deres stammer, indtil vi beskuer en rummelig slette
 eller græsdækket jordbund, der alle er dækket med
 små høje – deres arbejde – som en sø med bølger;
 tusinder af byer, opbygget af liv og føde
 og midler til livets ophold på det vilde sted! 440
 heller ikke manglede der her, for at underholde tanken,

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Creatures, that in communities exist,
Less, as might seem, for general guardianship
Or through dependance upon mutual aid,
Than by participation of delight
And a strict love of fellowship, combined.
What other spirit can it be, that prompts
The gilded summer Flies to mix and weave
Their sports together in the solar beam,
Or in the gloom of twilight hum their joy? 450
More obviously, the self-same influence rules
The feathered kinds; the Fieldfare's pensive flocks,
The cawing Rooks, and Sea-mews from afar,
Hovering above these inland Solitudes,
Unscattered by the wind, at whose loud call
Their voyage was begun: nor is its power
Unfelt among the sedentary Fowl
That seek yon Pool, and there prolong their stay
In silent congress; or together roused
Take flight; while with their clang the air resounds. 460
And, over all, in that ethereal arch
Is the mute company of changeful clouds;
— Bright apparition suddenly put forth
The Rainbow, smiling on the faded storm;
The mild assemblage of the starry heavens;
And the great Sun, earth's universal Lord!

”How bountiful is Nature! he shall find
Who seeks not; and to him, who hath not asked,
Large measure shall be dealt. Three sabbath-days
Are scarcely told, since, on a service bent 470
Of mere humanity, You clomb those Heights;
And what a marvellous and heavenly Shew
Was to your sight revealed! the Swains moved on,
And heeded not; you lingered, and perceived.
There is a luxury in self-dispraise;
And inward self-disparagement affords
To meditative Spleen a grateful feast.
Trust me, pronouncing on your own desert,
You judge unthankfully; distempered nerves
Infect the thoughts; the languor of the Frame 480
Depresses the soul's vigour. Quit your couch —
Cleave not so fondly to your moody cell;
Nor let the hallowed Powers, that shed from heaven
Stillness and rest, with disapproving eye
Look down upon your taper, through a watch

skabninger som lever i samfund, mindre, kunne
 det synes, af hensyn til et overordnet formynderskab
 eller ved afhængighed af gensidig hjælp,
 end ved deltagelse i fælles fryd
 og en ubøjjelig kærlighed til fællesskab.
 Hvilken anden ånd kan det være, som ansporer
 de gyldne sommerfluer til at blandes og
 sammenvæve deres leg i solstrålen,
 eller summe deres glæde i skumringsmørket? 450
 Mere indlysende styrer den selvsamme indflydelse
 de fjerede arter; Fieldsfares tænksomme flok,
 de skrigende råger og havmågerne fra det fjerne,
 svævende over disse ensomme indenlandssteder,
 uspredte af vinden, ved hvis høje kalden
 deres sørejse begyndte. Og dens magt er heller ikke
 ufølt af det stillesiddende fjerkræ
 som søger hin dam, og der i tavst møde forlænger
 deres ophold; eller vækket samtidig 460
 tager flugten, medens luften genlyder af deres skrig.
 Og oven over alt, i hint luftige hvælv
 er de foranderlige skyers stumme selskab;
 – det pludselig strålende syn af regnbuen,
 der smiler til det bortdragende uvejr;
 den stjernebestrøede himmels milde forsamling;
 og den store sol, jordens altomfattende herre!

„Hvor gavmild naturen er! han skal finde
 som ikke søger; og ham, som ikke har spurgt,
 skal tildeles i stort mål. Tre sabbatdage 470
 er næppe talte, siden du, opsat på at tjene
 af ren menneskelighed, besteg højderne;
 og hvilket forunderligt og himmelsk skue blev
 ikke åbenbaret for dit syn! Ungersvendene gik videre
 og ænsede det ikke; du dvælede ved det og fattede det.*
 Der er luksus i selvbebrejdelse;
 og indre selvforklejnelse giver
 den eftertænksomme melankoli en trøstende fest.
 Tro mig, idet jeg udtaler mig om din egen fortjeneste,
 du dømmes utaknemmeligt, forvirrede nerver
 forpester tankerne; legemets mathed 480
 nedtrykker sjælens energi. Forlad dit leje —
 klyng dig ikke så tåbeligt til din tungsindige celle;
 lad heller ikke de hellige magter, som øser
 stilhed og tro fra himlen, med misbilligende øje
 se ned på dit voksllys, som, igennem en vagt

* Ll. 471-74: den vision den Enlige havde i bog 2, 869-909.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Of midnight hours, unseasonably twinkling
In this deep Hollow; like a sullen star
Dimly reflected in a lonely pool.
Take courage, and withdraw yourself from ways
That run not parallel to Nature's course. 490
Rise with the Lark! your Matins shall obtain
Grace, be their composition what it may,
If but with her's performed; climb once again,
Climb every day, those ramparts; meet the breeze
Upon their tops, — adventurous as a Bee
That from your garden thither soars, to feed
On new-blown heath; let yon commanding rock
Be your frequented Watch-tower; roll the stone
In thunder down the mountains: with all your might
Chase the wild Goat; and, if the bold red Deer 500
Fly to these harbours, driven by hound and horn
Loud echoing, add your speed to the pursuit:
So, wearied to your Hut shall you return,
And sink at evening into sound repose."

The Solitary lifted towards the hills
An animated eye; and thoughts were mine
Which this ejaculation clothed in words —
"Oh! what a joy it were, in vigorous health,
To have a Body (this our vital Frame
With shrinking sensibility endued, 510
And all the nice regards of flesh and blood)
And to the elements surrender it
As if it were a Spirit! — How divine,
The liberty, for frail, for mortal man
To roam at large among unpeopled glens
And mountainous retirements, only trod
By devious footsteps; regions consecrate
To oldest time! and, reckless of the storm
That keeps the raven quiet in her nest,
Be as a Presence or a Motion — one 520
Among the many there; and, while the Mists
Flying, and rainy Vapours, call out Shapes
And Phantoms from the crags and solid earth
As fast as a Musician scatters sounds
Out of an instrument; and, while the Streams—
(As at a first creation and in haste
To exercise their untried faculties)
Descending from the region of the clouds
And starting from the hollows of the earth
More multitudinous every moment — rend 530
Their way before them, what a joy to roam

i midnatstimerne, utidigt tindrer
 i dette dybe hul lig en dunkel stjerne,
 svagt genspejlet i en enlig dam.
 Fat mod og unddrag dig de veje,
 som ikke løber parallelt med naturens gang. 490
 Stå op med lærken! dine morgenbønner skal opnå
 nåde, hvordan de så end er komponeret, hvis
 de blot fremføres sammen med naturen; stig atter op,
 stig hver dag op på disse volde; mød brisen
 på deres toppe, – driftig som en bi,
 der flyver op dertil fra din have for at leve
 af en nyblomstret hede; lad hin dominerende klippe
 blive dit hyppige vagttårn; rul stenen
 tordnende ned af bjergene. Jag med hele din styrke
 den vilde ged; og hvis den dristige røde hjort 500
 flygter til disse havne, drevet af hund og horn
 højt genlydende, føj da din fart til forfølgelsen;
 da skal du træt vende tilbage til din hytte,
 og om aftenen synke ned i sund hvile.”

Den Enlige løftede et oplivet øje
 mod himlen; og det var mine tanker
 jeg klædte i ord med dette udbrud: –
 „Åh! hvilken fryd det ville være at have et stærkt og
 sundt legeme, (denne vor livskraftige skikkelse
 udstyret med en indskumpende følsomheden 510
 og alle de pertentlige hensyn til kød og blod)
 og overgive det til elementerne,
 som var det en ånd! – Hvor guddommeligt,
 friheden for det skrøbelige, for det dødelige menneske
 til frit at strejfe om blandt ubefolkede kløfter
 og bjergfyldt tilbagetrukkethed, kun betrådt
 af vildfarende fodtrin; egne indviet
 fra de ældste tider! og uden at bekymre sig om
 uvejret, der holder raven rolig i sin rede,
 være som en tilstedeværelse eller en bevægelse – en 520
 blandt de mange dér; og, medens tågerne
 flygter, og regnfulde dampe kalder former
 og fantomer ud af klipperne og den massive jord,
 så hurtigt som en musiker strør lyde
 ud af et instrument; og medens strømmene –
 (som ved en første skabelse og for i hast
 at bruge deres uprøvede evner)
 idet de stiger ned fra skyregionerne
 og udgår fra jordens hulninger,
 mere mangfoldige hvert øjeblik – sønderriver 530
 deres vej foran sig, hvilken fryd ville det ikke være

THE EXCURSION. BOOG FORTH

An Equal among mightiest Energies;
And haply sometimes with articulate voice,
Amid the deafening tumult, scarcely heard
By him that utters it, exclaim aloud
Be this continued so from day to day,
Nor let it have an end from month to month!"

"Yes," said the Wanderer, taking from my lips
The strain of transport, "whosoe'er in youth
Has, through ambition of his soul, given way 540
To such desires, and grasped at such delight,
Shall feel the stirrings of them late and long;
In spite of all the weakness that life brings,
Its cares and sorrows; he, though taught to own
The tranquillizing power of time, shall wake,
Wake sometimes to a noble restlessness —
Loving the spots which once he gloried in.

"Compatriot, Friend, remote are Garry's Hills,
The Streams far distant of your native Glen;
Yet is their form and Image here express'd 550
As by a duplicate, at least set forth
With brotherly resemblance. Turn your steps
Wherever fancy leads, by day by night
Are various engines working, not the same
As those by which your soul in youth was moved,
But by the great Artificer endued
With no inferior power. You dwell alone;
You walk, you live, you speculate alone;
Yet doth Remembrance, like a sovereign Prince,
For you a stately gallery maintain 560
Of gay or tragic pictures. You have seen,
Have acted, suffered, travelled far, observed
With no incurious eye; and books are your's,
Within whose silent chambers treasure lies
Preserved from age to age; more precious far
Than that accumulated store of gold
And orient gems, Which for a day of need
The Sultan hides within ancestral tombs.
These hoards of truth you can unlock at will:
And music waits upon your skilful touch, — 570
Sounds which the wandering Shepherd from these Heights
Hears, and forgets his purpose; — furnished thus
How can you droop, if willing to be raised?

at strejfe om som en lige blandt mægtigste kræfter;
 og måske på et tidspunkt midt i den
 øredøvende tummel, næppe hørt af ham som
 ytrer det, højt udbryde med tydelig stemme:
 'Lad dette vare ved på denne måde dag efter dag,
 lad det heller ikke slutte fra måned til måned!' "

„Ja,” sagde Vandringsmanden, idet han anslog min
 begejstrede tone, „hvem der end i ungdommen,
 gennem sin sjæls higen, har givet efter 540
 for sådanne ønsker og grebet efter sådan glæde,
 skal sent og længe føle deres rørelser;
 på trods af al den svaghed, som livet bringer,
 dets bekymringer og sorger; han, skønt han har lært
 at eje tidens beroligende magt, skal vågne,
 vågne nogle gange til ædel hvileløshed —
 i sin kærlighed til stederne, han engang jublede over.

„Landsmand, ven, fjerne er Garrys høje,*
 vandløbene er langt borte fra din hjemlige kløft;
 dog er deres form og billede her udtrykt 550
 som ved en dublet, i det mindste fremstillet
 med broderlig lighed. Vend dine skridt
 hvorhen fantasien end leder dig; om dagen, om natten
 arbejder forskellige maskiner, ikke de samme
 som dem, der bevægede din sjæl i ungdommen,
 men dem som store Kunstner har udstyret
 med ingen underordnet magt. Du bor alene;
 du går, du lever, du spekulerer alene;
 dog vedligeholder erindringen, lig en øverste fyrste,
 et prægtigt galleri af lystige eller 560
 tragiske malerier for dig. Du har set,
 har handlet, lidt, rejst langt, observeret
 med intet unysgerrigt øje; og du har bøger,
 inde i hvis tavse kamre en skat ligger
 bevaret fra tidsalder til tidsalder; langt mere
 kostbar end det samlede forråd af guld
 og østlige ædelstene, som sultanen
 skjuler i fædrenes grave til trange tider.
 Disse sandhedens fonde kan du øse af, som du vil;
 og musik afventer din dygtige berøring, — 570
 lyde som disse højders omvandrende hyrde hører,
 og derved glemmer sit formål; — udrustet således, hvordan kan
 da du være nedbøjet, hvis du er villig til at blive løftet?

* Landsmand: den Enlige. — Garry: en flod i midten af Skotland, i Grampian Highlands.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

”A piteous lot it were to flee from Man —
Yet not rejoice in Nature. He — whose hours
Are by domestic Pleasures uncaressed
And unenlivened; who exists whole years
Apart from benefits received or done
'Mid the transactions of the bustling crowd;
Who neither hears, nor feels a wish to hear, 580
Of the world's interests — such a One hath need
Of a quick fancy and an active heart,
That for the day's consumption books may yield
A not unwholesome food, and earth and air
Supply his morbid humour with delight.
— Truth has her pleasure-grounds, her haunts of ease
And easy contemplation, — gay parterres,
And labyrinthine walks, her sunny glades
And shady groves, for recreation framed:
These may he range, if willing to partake 590
Their soft indulgences, and in due time
May issue thence, recruited for the tasks
And course of service Truth requires from those
Who tend her Altars, wait upon her Throne,
And guard her Fortresses. Who thinks, and feels,
And recognises ever and anon
The breeze of Nature stirring in his soul,
Why need such man go desperately astray,
And nurse "the dreadful appetite of death?"
If tired with Systems — each in its degree 600
Substantial — and all crumbling in their turn,
Let him build Systems of his own, and smile
At the fond work — demolished with a touch;
If unreligious, let him be at once,
Among ten thousand Innocents, enrolled
A Pupil in the many-chambered school,
Where Superstition weaves her airy dreams.

“Life's Autumn past, I stand on Winter's verge,
And daily lose what I desire to keep:
Yet rather would I instantly decline 610
To the traditionary sympathies
Of a most rustic ignorance, and take
A fearful apprehension from the owl
Or death-watch, — and as readily rejoice,
If two auspicious magpies crossed my way;
This rather would I do than see and hear

„Det ville være en ynkelig lod at flygte fra mennesket —
uden dog at fryde sig over naturen. Han — hvis timer
ikke er kærtegnet og oplivet af hjemlige
fornøjelser; som lever hele år,
afsondret fra at modtage eller udføre velgerninger
midt i den travle mængdes forehavender;
som hverken hører eller har et ønske om at høre 580
om verdens interesser — sådan et menneske har
brug for en livlig fantasi og et aktivt hjerte,
så bøger kan yde en ikke usund føde til
hans daglige fortæring og jord og luft forsyne hans
sygelige humør med glæde. — Sandheden har sine lysthaver,
sine tilholdssteder for ubekymrede og behagelige
betragtninger, — farvestrålende blomsteranlæg,
labyrintiske gange, sine solbeskinnede lysninger
og skyggefulde lunde, skabt til vederkvægelse:
disse kan han strejfe om i, hvis han er villig til at tage del 590
i deres blide underholdning og i rette tid
forlade dem, når han bliver hvervet til de opgaver
og den tjeneste, sandheden kræver af dem,
der passer hendes andre, opvarter hendes trone,
og vogter hendes fæstninger. Den som tænker og føler,
og ved enhver lejlighed genkender
naturens brise, der rør sig i hans sjæl,*
hvorfor behøver sådan en mand fare håbløst vild
og nære ‘dødens grufulde appetit?’
Hvis træt af systemer — hver på sin måde 600
væsentlige — men alle smuldrende efter tur,
lad ham da bygge sine egne systemer og smile
ad det naive værk, der vælter ved den mindste berøring;
hvis ureligiøs, lad ham straks,
sammen med titusinde uskyldige, blive indskrevet
som elev i skolen med de mange værelser,
hvor overtro væver sine luftige drømme.

„Livets efterår er forbi, jeg står på vinterens tærskel
og mister dagligt, hvad jeg ønsker at beholde:
dog ville jeg hellere øjeblikkeligt forfalde 610
til en yderst landlig uvidenheds
traditionelle forestillinger og
frygtsomt tage varsel af uglen eller
dødningeuret, — og så uden tøven juble,†
hvis to lykkevarslende skader krydsede min vej;
dette ville jeg hellere gøre end at se og høre

* brise: jvf. Præludiet bog 1, l. 1 og l. 43.

† dødningeur: borebille, den tikkende lyd de frembringer, varslede død ifølge overtroen.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

The repetitions wearisome of sense,
Where soul is dead, and feeling hath no place;
Where knowledge, ill begun in cold remark
On outward things, with formal inference ends: 620
Or if the Mind turn inward 'tis perplexed,
Lost in a gloom of uninspired research;
Meanwhile, the Heart within the Heart, the seat
Where Peace and happy Consciousness should dwell,
On its own axis restlessly revolves,
Yet nowhere finds the cheering light of truth.

”Upon the breast of new-created Earth
Man walked; and when and wheresoe'er he moved,
Alone or mated, Solitude was not.
He heard, upon the wind, the articulate Voice 630
Of God; and Angels to his sight appeared,
Crowning the glorious hills of Paradise;
Or through the groves gliding like morning mist
Enkindled by the sun. He sate — and talked
With winged Messengers; who daily brought
To his small Island in the etherial deep
Tidings of joy and love. — From these pure Heights
(Whether of actual vision, sensible
To sight and feeling, or that in this sort
Have condescendingly been shadowed forth 640
Communications spiritually maintained,
And Intuitions moral and divine)
Fell Human-kind — to banishment condemned
That flowing years repealed not: and distress
And grief spread wide; but Man escaped the doom
Of destitution; —Solitude was not.
— Jehovah — shapeless Power above all Powers,
Single and one, the omnipresent God,
By vocal utterance, or blaze of light,
Or cloud of darkness, localized in heaven, 650
On earth, enshrined within the wandering ark;
Or, out of Sion, thundering from his throne
Between the Cherubim — on the chosen Race
Showered miracles, and ceased not to dispense
Judgments, that filled the Land from age to age
With hope, and love, and gratitude, and fear;
And with amazement smote; — thereby to assert
His scorned, or unacknowledged Sovereignty.
And when the One, ineffable of name,
In nature indivisible, withdrew 660
From mortal adoration or regard,
Not then was Deity engulfed, nor Man,

gentagelserne, trættende for sanserne,
 hvor sjælen er død og følelser ikke har nogen plads;
 hvor viden, dårligt begyndt i kold iagttagelse
 af ydre ting, ender med en formel slutningsfølge; 620
 eller hvor sindet er rådvildt, hvis det vender sig indad,
 tabt i et mørke af uinspireret undersøgelse;
 hvor det inderste hjerte, sædet hvor fred
 og en lykkelig bevidsthed skulle dvæle, i mellemtiden
 drejer sig hvileløst på sin egen akse, uden dog
 nogen steder at finde sandhedens opmuntrende lys.

„Mennesket vandrede på den nyskabte jord;
 og når og hvor han end bevægede sig,
 alene eller gift, var ensomhed ikke til.
 Han hørte Guds tydelige røst i vinden; 630
 og engle kom til syne for ham,
 mens de kronede Paradis' pragtfulde bakker;
 eller gled gennem lundene lig morgentågen,
 opflammet af solen. Han sad — og talte
 med vingede budbringere, som dagligt bragte
 efterretninger om glæde og kærlighed til hans
 lille ø i det luftige dyb. — Fra disse rene højder
 (hvad enten det er en virkelig vision, modtagelig
 for syn og følelse, eller at der på denne måde
 overbærende er skabt et billede af åndeligt 640
 opretholdte forbindelser og umiddelbare
 moralske og guddommelige indsigter)
 faldt menneskeheden — dømt til landsforvisning,
 som henrindende år ikke trak tilbage; og nød og
 kummer bredte sig viden om; men mennesket undslap
 fattigdommens ulykke; — ensomhed var ikke til.
 — Jehovah — en ulegemelig magt over alle magter,
 enlig og eneste, den allestedsnærværende Gud,
 med sin røst eller blussende lys
 eller mørke skyer, anbragt i himlen, 650
 på jorden, indesluttet i den vandrende ark;
 eller ud af Sion, tordnende fra sin trone
 mellem keruber — overøste det udvalgte folk
 med mirakler og ophørte ikke med at udskyde
 sine straffe, hvilket fyldte landet fra tidsalder til tidsalder
 med håb og kærlighed og taknemmelighed og angst;
 og slog det med forbløffelse; — for dermed at hævde
 sit foragtede eller ikke anerkendte herredømme.
 Og da den Ene, hvis navn er uudsigeligt,
 hvis natur er udelelig, trak sig tilbage 660
 fra jordisk tilbedelse eller opmærksomhed,
 så var det Gudelige ikke dermed opslugt, og mennesket,

THE EXCURSION. BOOG FORTH

The rational Creature, left, to feel the weight
Of his own reason, without sense or thought
Of higher reason and a purer will,
To benefit and bless, through mightier power:
— Whether the Persian — zealous to reject
Altar and Image and the inclusive walls
And roofs of Temples built by human hands,
The loftiest heights ascending, from their tops, 670
With myrtle-wreathed Tiara on his brows —
Presented sacrifice to Moon and Stars,
And to the winds and Mother Elements,
And the whole Circle of the Heavens, for him
A sensitive Existence, and a God,
With lifted hands invoked, and songs of praise:
Or, less reluctantly to bonds of Sense
Yielding his Soul, the Babylonian framed
For influence undefined a personal Shape; 680
And, from the Plain, with toil immense, upreared
Tower eight times planted on the top of Tower;
That Belus, nightly to his splendid Couch
Descending, there might rest; and, from that Height
Pure and serene, the Godhead overlook
Winding Euphrates, and the City vast
Of his devoted Worshippers, far-stretched;
With grove, and field, and garden, interspersed;
Their Town, and foodful Region for support
Against the pressure of beleaguering war.

”Chaldean Shepherds, ranging trackless fields, 690
Beneath the concave of unclouded skies
Spread like a sea, in boundless solitude,
Looked on the Polar Star, as on a Guide
And Guardian of their course, that never closed
His steadfast eye. The Planetary Five
With a submissive reverence they beheld;
Watched, from the centre of their sleeping flocks,
Those radiant Mercuries, that seemed to move
Carrying through Ether, in perpetual round,
Decrees and resolutions of the Gods; 700
And, by their aspects, signifying works
Of dim futurity, to Man revealed.
— The Imaginative Faculty was Lord
Of observations natural; and, thus
Led on, those Shepherds made report of Stars
In set rotation passing to and fro,

den rationelle skabning, var heller ikke efterladt til at føle
 vægten af sin egen fornuft uden sans og tanke
 for en højere fornuft og en renere vilje
 til at gavne og velsigne ved en mægtigere magt:
 — hvad enten perseren — nidkær efter at afvise
 alter og billede og de indesluttede mure
 og tage på menneskebyggede templer,
 idet de besteg de største højder, og fra deres toppe, 670
 med en myrtekranset tiara på sin pande —
 ofrede til månen og stjernerne
 og til vinden og moderelementerne
 og hele himmelkredsen, der for ham var
 et følsomt væsen og en Gud, som han
 påkaldte med løftede hænder og lovsange;
 — eller babylonieren, idet han mindre modvilligt
 bøjede sin sjæl for sansernes lænker, skabte
 en personlig skikkelse for ubestemte indflydelser;
 og med uhyre slid oprejste et tårn, otte 680
 gange anbragt på toppen af et tårn, på sletten,*
 så Baal, hver nat stigende ned til sit
 ypperlige leje, kunne hvile dér; og fra dette højdepunkt
 rent og uforstyrret, kunne Guddommen se ud over
 den bugtende Euftrat og sine hengivne
 tilbederes vældige vidtstrakte by;
 afbrudt af lunde og marker og haver;
 deres by, og deres frugtbare egn som støtte
 mod en belejrende krigs pres.

„Kaldæiske hyrder, strejfende om på stiløse marker, 690
 under hvælvingen af en skyfri himmel,
 der var udbredt som et hav, i grænseløs ensomhed,
 kiggede på Polarstjernen, som på en fører
 og beskytter af deres kurs, der aldrig lukkede
 sit ufravendte øje. De fem planeter
 betragtede de med underdanig ærbødighed;
 iagttog fra midten af deres sovende flokke
 disse strålende budbringere, som syntes
 at bære Gudernes trossætninger og
 beslutninger gennem æteren i evig rundgang 700
 og ved deres aspekter forudsige begivenheder
 i en dunkel fremtid, åbenbaret for mennesket.
 — Fantasien var herre over
 naturlige observationer; og idet de således var
 ledte afsted, berettede hine hyrder om stjerner
 i fast rotation, der passerede frem og tilbage

* Babelstårnet. — Baal, en gud hos babylonierne.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Between the orbs of our apparent sphere
And its invisible counterpart, adorned
With answering Constellations, under earth
Removed from all approach of living sight, 710
But present to the Dead; who, so they deemed,
Like those celestial Messengers, beheld
All accidents, and Judges were of all.

”The lively Grecian, in a Land of hills,
Rivers, and fertile plains, and sounding shores,
Under a cope of variegated sky,
Could find commodious place for every God,
Promptly received, as prodigally brought,
From the surrounding Countries — at the choice
Of all Adventurers. With unrivalled skill, 720
As nicest observation furnished hints
For studious fancy, did his hand bestow
On fluent Operations a fixed Shape;
Metal or Stone, idolatrously served.
And yet — triumphant o'er this pompous show
Of Art, this palpable array of Sense,
On every side encountered; in despite
Of the gross fictions, chaunted in the streets
By wandering Rhapsodists; and in contempt
Of doubt and bold denials hourly urged 730
Amid the wrangling Schools — a SPIRIT hung,
Beautiful Region! o'er thy Towns and Farms,
Statues and Temples, and memorial Tombs;
And emanations were perceived; and acts
Of immortality, in Nature's course,
Exemplified by mysteries, that were felt
As bonds, on grave Philosopher imposed
And armed Warrior; and in every grove
A gay or pensive tenderness prevailed
When piety more awful had relaxed. 740
— "Take, running River, take these Locks of mine" —
Thus would the Votary say — "this severed hair,
"My Vow fulfilling, do I here present,
"Thankful for my beloved Child's return.
"Thy banks, Cephisus, he again hath trod,
"Thy murmurs heard; and drunk the chrystal lymph
"With which thou dost refresh the thirsty lip,
"And moisten all day long these flowery fields."
And doubtless, sometimes, when the hair was shed

mellem kloderne i vor tilsyneladende sfære
 og dens usynlige modpart under jorden,
 smykket med tilsvarende stjernebilleder
 og fjernet fra al adgang af det levende syn, 710
 men tilstedeværende for de døde – som
 lig hine himmelske sendebud, således skønnede de,*
 så alle hændelser og var dommere over alt.

„De livlige grækere, i et land af bjerge,
 floder og frodige sletter og højtlydende kyster,
 under en skiftende himmels kuppel,
 kunne mageligt finde plads til alle Guder,
 ufortøvet modtaget, såvel som ødselt medbragt
 fra de omkringliggende lande – valgt
 af alle eventyrere. Med uforlignelig færdighed, 720
 idet de omhyggeligste observationer gav vink
 til den lærelystne forestillingsevne, skænkede
 hans hånd strømmen af ideer en fast form
 i metal eller sten, afgudslignende behandlet.

Og dog – triumferende over denne pompøse udstilling
 af kunst, denne sansernes håndgribelige dragt
 man mødtes af fra alle sider; på trods af den
 uforfinede digtning, sunget i gaderne
 af omvandrende rapsodister; og i foragt for den
 tvivl og de dristige nægtelser, der hyppigt dyrkedes 730
 af de indbyrdes kivende skoler – hang en ÅND,
 du smukke land! over dine byer og gårde
 statuer og templer og gravmæler;
 og uddunstninger blev forstået; og

udødelige handlinger i naturens forløb
 blev eksemplificeret ved gåder, der følte
 som bånd, pånødte den alvorlige filosof
 og den bevæbnede kriger; og i alle lunde
 herskede en lystig og tænksom blidhed,
 når den mere ærefrygtvækkende fromhed var mildnet. 740

– ‘Tag du, rindende flod, tag disse mine lokker’ –
 således ville den indviede sige – ‘dette afskårne hår,
 der opfylder mit løfte, skænker jeg her,
 taknemmelig for mit højt elskede barns tilbagekomst.
 Dine bredder, Kefisos, har han atter betrådt,†
 hørt din rislen og drukket af det krystalklare vand,
 med hvilket du forfrisker de tørstige læber
 og hele dagen fugter disse blomstermarker.’
 Og utvivlsomt, nogle gange, når håret var kastet

* hine ... sendebud: planeterne l.695.

† Kefisos: flod i Bøtien. Floden var hellig for grækerne; hår blev brugt som offergaver.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Upon the flowing stream, a thought arose 750
Of Life continuous, Being unimpaired;
That hath been, is, and where it was and is
There shall be, — seen, and heard, and felt, and known,
And recognized, — existence unexposed
To the blind walk of mortal accident;
From diminution safe and weakening age;
While Man grows old, and dwindles, and decays;
And countless generations of Mankind
Depart; and leave no vestige where they trod.

"We live by admiration, hope, and love; 760
And even as these are well and wisely fixed,
In dignity of being we ascend.
But what is error? — "Answer he who can!"
The Sceptic somewhat haughtily exclaimed,
"Love, Hope, and Admiration — are they not
Mad Fancy's favourite Vassals? Does not Life
Use them, full oft, as Pioneers to ruin,
Guides to destruction? Is it well to trust
Imagination's light when Reason's fails, 770
The unguarded taper where the guarded faints?
— Stoop from those heights, and soberly declare
What error is; and, of our errors, which
Doth most debase the mind; the genuine seats
Of power, where are they? Who shall regulate,
With truth, the scale of intellectual rank?"

"Methinks," persuasively the Sage replied,
"That for this arduous office You possess
Some rare advantages. Your early days
A grateful recollection must supply 780
Of much exalted good that may attend
Upon the very humblest state. — Your voice
Hath in my hearing often testified
That poor Men's Children, they, and they alone,
By their condition taught, can understand
The wisdom of the prayer that daily asks
For daily bread. A consciousness is your's
How feelingly religion may be learned
In smoky Cabins, from a Mother's tongue —
Heard while the Dwelling vibrates to the din 790
Of the contiguous Torrent, gathering strength
At every moment — and, with strength, increase
Of fury; or while Snow is at the door,

på den rindende strøm, opstod der en tanke 750
 om vedvarende liv, om uforringet væren;
 som har været og er, – og hvor det var og er,
 der skal tilværelsen, set og hørt og følt
 og kendt og genkendt, være uudsat
 for den jordiske tilfældigheds blinde gang;
 sikker for svind og svækkende alderdom; medens
 mennesket bliver gammelt og svinder ind og forfalder;
 og utallige generationer af menneskeheden dør;
 uden at efterlade noget spor, der hvor de trådte.

„Vi lever af beundring, håb og kærlighed; 760
 og netop når disse er godt og kløgtigt fastsat,
 stiger vor værdighed som levende væsener.
 Men hvad er vildfarelse? – „Svar den der kan!”
 udbrød skeptikeren noget overlegent,*
 ’kærlighed, håb, beundring – er de ikke
 den gale Forestillings yndlingsvasaller? Bruger livet
 dem ikke i høj grad som pionerer, der styrter i grus,
 som vejledere, der ødelægger? Er det godt at nære tillid
 til fantasiens lys når fornuftens svigter, 770
 til det ubevogtede voksllys hvor det bevogtede slukkes?
 – Bøj jer ned fra hine højder, og erklær nøgtern
 hvad vildfarelse er; og hvilke af vore fejltagelser der
 mest fornødne vort sind; magtens ægte hjemsteder
 hvor er de? Hvem skal sandfærdigt
 regulere den åndelige rangorden?”

„Jeg tror, tog den Vise overbevisende til genmæle,
 „at til dette slidsomme hverv besidder du
 nogle sjældne fordele. Dine tidlige dage må
 nødvendigvis give dig en glædelig erindring om
 meget ophøjet godt, som kan opvarte 780
 denne særdeles ydmyge tilstand. – Din stemme
 har i mit påhør ofte vidnet om,
 at fattige menneskers børn, de og de alene,
 belært af deres forhold, kan forstå
 visdommen i den bøn, som dagligt beder
 om det daglige brød. Du er bevidst om,
 hvordan følelsesfuld religion kan læres
 i røgfylde hytter, fra en mors tunge –
 hørt, medens boligen dirrer af larmen
 fra den vedvarende stærke strøm, der hvert øjeblik 790
 vokser i styrke – og med styrken, stiger
 vildskaben; eller mens sneen ligger uden for døren,

* skeptikeren: den Enlige.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Assaulting and defending, and the Wind,
 A sightless Labourer, whistles at his work —
 Fearful, but resignation tempers fear,
 And piety is sweet to Infant minds.
 —The Shepherd Lad, who in the sunshine carves,
 On the green turf, a dial — to divide
 The silent hours; and who to that report
 Can portion out his pleasures, and adapt 800
 His round of pastoral duties, is not left
 With less intelligence for *moral* things
 Of gravest import. Early he perceives,
 Within himself, a measure and a rule,
 Which to the Sun of Truth he can apply,
 That shines for him, and shines for all Mankind.
 Experience, daily fixing his regards
 On Nature's wants, he knows how few they are,
 And where they lie, how answered and appeased.
 This knowledge ample recompence affords 810
 For manifold privations; he refers
 His notions to this standard; on this rock
 Rests his desires; and hence, in after life,
 Soul-strengthening patience, and sublime content.
 Imagination — not permitted here
 To waste her powers, as in the Worldling's mind,
 On fickle pleasures, and superfluous cares,
 And trivial ostentation — is left free
 And puissant to range the solemn walks
 Of time and nature, girded by a zone 820
 That, while it binds, invigorates and supports.
 Acknowledge, then, that whether by the side
 Of his poor hut, or on the mountain top,
 Or in the cultured field, a Man like this
 (Take from him what you will upon the score
 Of ignorance or illusion) lives and breathes
 For noble purposes of mind: his heart
 Beats to the heroic song of ancient days;
 His eye distinguishes, his soul creates.
 And those Illusions, which excite the scorn 830
 Or move the pity of unthinking minds,
 Are they not mainly outward Ministers
 Of inward Conscience? with whose service charged
 They come and go, appear and disappear;
 Diverting evil purposes, remorse
 Awakening, chastening an intemperate grief,
 Or pride of heart abating: and, whene'er

angribende og forsvarende, og vinden,
 en usynlig arbejder, fløjter til sit arbejde —
 skræmmende, men resignation dæmper frygten,
 og fromhed er sød for barnesindet.
 — Hyrdedrengen som i solskinnet udskærer
 en urskive i den grønne græstørv — for at adskille
 de tavse timer; og som efter dennes melding
 kan fordele sine fornøjelser og afpasse 800
 sin runde af hyrdepligter, har ikke
 mindre kløgt for *moralske* ting
 af den dybeste betydning. Tidligt erkender han
 inde i sig selv en målestok og en regel,
 som han kan anvende til sandhedens sol,
 der skinner for ham og skinner for hele menneskeheden.
 Erfaringen ved dagligt at fæstne sit blik
 på naturens behov, fortæller ham hvor få de er,
 og hvori de består, hvordan de besvares og tilfredsstilles.
 Denne viden yder en passende erstatning 810
 for mangfoldige afsavn; han henfører sine
 begreber til denne standard; på denne klippe hviler
 hans ønsker; og herfra sjælstyrkende tålmodighed
 og ophøjet tilfredshed siden hen i livet.
 Fantasien — som ikke her har tilladelse til
 at spille sine kræfter, som verdensbarnet gør,
 på lunefulde fornøjelser og overflødige bekymringer
 og ligegyldig stillen til skue — er fri
 og stærk til at vandre ad tidens og
 naturens højtidelige gange og er omspændt af et bælte, 820
 som, idet det binder, opliver og støtter.
 Indrøm da, at hvad enten det er ved siden af
 sin fattige hytte eller på bjergtoppen
 eller på den opdyrkede mark, så lever og ånder
 en mand som denne (tag fra ham hvad du vil
 på grund af uvidenhed eller falske forestillinger)
 for ædle åndelige hensigter: hans hjerte
 slår til de gamle dages heltesange;
 hans øje skelner, hans sjæl skaber.
 Og hine Falske Forestillinger, som ægger til spot eller* 830
 bevæger de tankeløse sind til medlidenhed,
 er de ikke hovedsageligt ydre tjenere for den
 indre samvittighed? som, da de er pålagt dennes
 pligter, kommer og går, viser sig eller forsvinder;
 mens de afvender onde hensigter, vækker anger,
 holder en umådeholden sorg i ave eller
 bekæmper sindshovmod. Og hvornår, for mindre

* Falske Forestillinger: er de 'ydre tjenere', som er hyrdens og bondens simple livsførelse.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

For less important ends those Phantoms move,
Who would forbid them, if their presence serve,
Among wild mountains and unpeopled heaths, 840
Filling a space else vacant, to exalt
The forms of Nature, and enlarge her powers?

“Once more to distant Ages of the world
Let us revert, and place before our thoughts
The face which rural Solitude might wear
To the unenlightened Swains of pagan Greece.
— In that fair Clime, the lonely Herdsman, stretched
On the soft grass through half a summer's day,
With music lulled his indolent repose:

And, in some fit of weariness, if he, 850
When his own breath was silent, chanced to hear
A distant strain, far sweeter than the sounds
Which his poor skill could make, his Fancy fetched,
Even from the blazing Chariot of the Sun,
A beardless Youth, who touched a golden lute,
And filled the illumined groves with ravishment.

The nightly Hunter, lifting up his eyes
Towards the crescent Moon, with grateful heart
Called on the lovely wanderer who bestowed
That timely light, to share his joyous sport: 860

And hence, a beaming Goddess with her Nymphs,
Across the lawn and through the darksome grove,
(Not unaccompanied with tuneful notes
By echo multiplied from rock or cave)
Swept in the storm of chase, as Moon and Stars
Glance rapidly along the clouded heavens,
When winds are blowing strong. The Traveller slaked
His thirst from Rill or gushing Fount, and thanked
The Naiad. — Sunbeams, upon distant Hills
Gliding apace, with Shadows in their train, 870
Might, with small help from fancy, be transformed
Into fleet Oreads sporting visibly.

The Zephyrs, fanning as they passed, their wings,
Lacked not, for love, fair Objects, whom they wooed
With gentle whisper. Withered Boughs grotesque,
Stripped of their leaves and twigs by hoary age,
From depth of shaggy covert peeping forth
In the low vale, or on steep mountain side;
And, sometimes, intermixed with stirring horns

betydningsfulde mål, hine fantasibilleder end bevæger sig,
 hvem ville da forbyde dem det, hvis deres tilstedeværelse
 blandt vilde bjerge og på ubefolkede heder, 840
 idet de fylder et ellers tomt rum, tjener til at forherlige
 naturens former og forøge hendes bemyndigelse.

„Lad os endnu engang vende os mod verdens
 fjerne tidsaldre og anbringe det ansigt foran
 vore tanker, som landlig ensomhed kunne bære
 for det hedenske Grækenlands uoplyste ungersvende.
 – Under dette skønne himmelstrøg dyssede den ensomme
 hyrde, udstrakt på det bløde græs gennem den halve
 sommerdag, sin dovne hvile med musik;
 og hvis han, i et eller andet anfald af træthed 850
 når hans eget åndedræt var stille, tilfældigvis hørte
 en fjern melodi, langt skønnere end de lyde som
 hans ringe færdighed kunne frembringe, så hentede
 hans fantasi lige fra solens flammende stridsvogn,
 en skægløs yndling, som rørte en gylden lut*
 og fyldte de oplyste lunde med henrykkelse.

Den natlige jæger løftede sine øjne mod
 den tiltagende måne og opfordrede med taknemmeligt
 hjerte den dejlige vandrer, der skænkede
 det belejlige lys, til at dele hans glade jagt, 860
 og heraf kom det, at en strålende Gudinde med sine nymfer,†
 hen over græsengen og gennem den dunkle lund,
 (ikke uledsaget af melodiske toner,
 mangedobbelt fra klippe eller hule ved ekkoet)
 fór af sted i stormende jagt, når måne og stjerner
 ved stærkt blæsende vinde glimter hurtigt
 hen over den skyfulde himmel. Den rejsende slukkede
 sin tørst fra en bæk eller en rislende kilde og takkede
 najaderne. – Solstråler der gled rask af sted

på de fjerne høje med skygger i deres slæb, 870
 kunne med kun ringe hjælp fra fantasien,
 blive omformet til hurtige oreader i synlig leg.
 Zefyrerne, viftende deres vinger idet de passerede,‡
 manglede ikke skønne genstande, hvis kærlighed
 de bejlede til med blid hvisken. Visnede groteske grene,
 ribbet for deres blade og kviste af hvidgrå alder,
 kiggende frem fra dybet af viltre skjul
 i den lave dal eller på en stejl klippeskrænt;
 og undertiden var de blandet med hornenes bevægelser

* yndling: Apollon, solens gud.

† strålende gudinde: Diana eller Artemis, månens gudinde.

‡ najader: kilde- og flodnymfer. – oreader: bjergnymfer. – Zefyrerne: vestenvindene.

Of the live Deer, or Goat's depending beard; 880
 These were the lurking Satyrs, a wild brood
 Of gamesome Deities! or Pan himself,
 The simple Shepherd's awe-inspiring God."

No apter Strain could have been chosen: I marked
 Its kindly influence, on the yielding brow
 Of our Companion, gradually diffused;
 While, listening, he had paced the noiseless turf,
 Like one whose untired ear a murmuring stream
 Detains; but tempted now to interpose
 He with a smile exclaimed —

"'Tis well you speak 890

At a safe distance from our native Land,
 And from the Mansions where our youth was taught.
 The true Descendants of those godly Men
 Who swept from Scotland, in a flame of zeal,
 Shrine, Altar, Image, and the massy Piles
 That harboured them, — the Souls retaining yet
 The churlish features of that after Race
 Who fled to caves, and woods, and naked rocks,
 In deadly scorn of superstitious rites,
 Or what their scruples construed to be such, 900
 How, think you, would they tolerate this scheme
 Of fine propensities? that tends, if urged
 Far as it might be urged, to sow afresh
 The weeds of Romish Phantasy, in vain
 Uprooted; would re-consecrate our Wells
 To good Saint Fillan and to fair Saint Anne;
 And from long banishment recall Saint Giles,
 To watch again with tutelary love
 O'er stately Edinborough throned on crags.
 A blessed restoration to behold 910
 The Patron, on the shoulders of his Priests,
 Once more parading through her crowded streets;
 Now simply guarded by the sober Powers
 Of Science, and Philosophy, and Sense!"

This answer followed. — "You have turned my thoughts
 Upon our brave Progenitors, who rose
 Against Idolatry with warlike mind,

hos den levende hjort eller en geds nedhængende skæg; 880
 disse var de lurende satyrer, et vildt kuld
 af skæmtsomme Guddomme! eller Pan selv,
 den jævne hyrdes ærefrygtindgydende Gud.”

Ingen mere passende tone kunne have været valgt.
 Jeg bemærkede den venlige indflydelse, der gradvist
 spredte sig på vor kammerats eftergivende pande;
 mens han lyttende vandrede frem og tilbage på den lydløse
 græstørv, lig én hvis utrætte øre et mumlende vandløb
 fastholder; men nu, fristet til at afbryde,
 udbrød han med et smil: —

„Det er godt, du taler 890
 i sikker afstand fra vort fødeland
 og fra de herregårde, hvor vor ungdom blev undervist.
 De sande efterkommere af hine gudelige mennesker*
 som i glødende iver fejede helligdom,
 alter, billede og den massive bygning,
 som husede dem, bort fra Skotland, — sjælene
 bevarer endnu de grove træk af hin efterslægt,
 som flygtede til huler og skove og nøgne fjelde
 grundet dræbende spot for overtroiske ritualer,
 eller hvad deres betænkeligheder udlagde som sådanne. 900
 Hvordan, tror du, de ville tolerere denne plan
 med dens fine tilbøjeligheder? som har til hensigt,
 hvis drevet så langt som muligt, på ny at så
 den katolske fantasi ukrudt, forgæves
 revet op med rode; ville genindvie vore kilder
 til den gode Sankt Fillan og til skønne Sankt Anne;
 og kalde Sankt Giles tilbage fra langvarig landflygtighed,†
 for atter med formynderisk kærlighed at overvåge
 statelige Edinburgh, tronet på bjerghøje.
 Det ville være en velsignet fornyelse endnu 910
 engang at beskue Beskytteren, på skuldrene af sine præster,
 paradere gennem dens overfyldte gader;
 nu kun bevogtet af de besindige magter:
 videnskab, filosofi og forstand!”

Dette svar fulgte: — „Du har fået mig til at tænke‡
 på vore tapre forfædre, som rejste sig
 mod afgudsdyrkelse med krigeriske sind,

* Ll. 893-906. gudelige mennesker ... Anne: de skotske presbyterianeres kamp mode den engelske katolske kirke.

† Sankt Filian ... Giles: Tre helgener holdt i ære i Skotland. Sankt Giles var skytsengel for Edinburghs sognekirke; den Enlige begrænser hans religiøse betydning.

‡ Vandringssmanden fortsætter den Enliges redegørelse til l. 928.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

And shrunk from vain observances to lurk
In caves, and woods, and under dismal rocks,
Deprived of shelter, covering, fire, and food; 920
Why? — for this very reason that they felt,
And did acknowledge, wheresoe'er they moved
A spiritual Presence, oft-times misconceived;
But still a high dependance, a divine
Bounty and government, that filled their hearts
With joy, and gratitude, and fear, and love;
And from their fervent lips drew hymns of praise
With which the desarts rang. Though favoured less,
Far less, than these, yet such, in their degree,
Were those bewildered Pagans of old time. 930
Beyond their own poor Natures and above
They looked; were humbly thankful for the good
Which the warm Sun solicited — and Earth
Bestowed; were gladsome, — and their moral sense
They fortified with reverence for the Gods;
And they had hopes that overstepped the Grave.

”Now, shall our great Discoverers,” he exclaimed,
Raising his voice triumphantly, "obtain
From Sense and Reason less than These obtained,
Though far misled? Shall Men for whom our Age 940
Unbaffled powers of vision hath prepared,
To explore the world without and world within,
Be joyless as the blind? Ambitious Souls —
Whom Earth, at this late season, hath produced
To regulate the moving spheres, and weigh
The planets in the hollow of their hand;
And They who rather dive than soar, whose pains
Have solved the elements, or analysed
The thinking principle — shall They in fact
Prove a degraded Race? and what avails 950
Renown, if their presumption make them such?
Oh! there is laughter at their work in Heaven!
Enquire of ancient Wisdom; go, demand
Of mighty Nature, if 'twas ever meant
That we should pry far off yet be unraised;
That we should pore, and dwindle as we pore,
Viewing all objects unremittingly
In disconnection dead and spiritless;
And still dividing, and dividing still,
Break down all grandeur, still unsatisfied 960
With the perverse attempt, while littleness
May yet become more little; waging thus
An impious warfare with the very life

og veg tilbage for tomme ceremonier for at gemme sig
 i huler og skove og under mørke klipper,
 berøvet ly, dække, ild og føde; 920
 hvorfor? — af denne simple grund at de følte
 og anerkendte, hvor end de gik,
 et åndeligt væsen, ofte forkert opfattet;
 men stadigvæk en ophøjet afhængighed, en guddommelig
 gave og styrelse, som fyldte deres hjerter
 med glæde og taknemmelighed og angst og kærlighed; og
 lokkede, fra deres brændende læber, lovprisende hymner,
 som ørkenene genlød af. Skønt de var mindre begunstiget,
 langt mindre end disse, så var dog, på deres egen vis,
 de forvildede hedninge fra fordums tid sådan. 930
 De så hinsides og over deres egne fattige naturer;
 var ydmygt taknemmelige for det gode,
 som den varme sol tilskyndede — og jorden
 skænkede; de var glade, — og deres moralske sans
 forstærkede de med ærbødighed for Guderne;
 og de havde håb, som overskred graven.

„Nuvel,” udbrød han, idet han hævede sin stemme
 triumferende, „skal vore store opdagere ved hjælp
 af deres sanser og fornuft opnå mindre end disse opnåede,
 skønt i høj grad vildledt? Skal mennesker, som vor 940
 tidsalders uhæmmede visionære kræfter har beredt
 til at udforske den ydre og indre verden,
 være glædesløse som de blinde? Stræbende sjæle —
 som jorden, på dette sene tidspunkt, har frembragt
 for at ordne de bevægende sfærer og
 veje planeterne i deres hule hånd; og de som
 snarere dykker end flyver højt, hvis anstrengelser
 har forklaret elementerne eller analyseret
 tænkningens principper — skal de i virkeligheden
 vise sig at være en degraderet race? og hvad nytter 950
 berømmelse, hvis deres indbildskhed gør dem sådan?
 Oh! der bliver leet af deres arbejde i himlen!
 Undersøg gammel visdom; gå, spørg
 den mægtige Natur, om det nogensinde var meningen,
 at vi skulle spejde ud i det fjerne, uden dog at opløftes;
 at vi skulle udforske og formindskes, mens vi udforsker,
 idet vi betragter alle genstande, uophørligt
 adskilte, for døde og åndløse;
 og nedbryde, ved at dele og stadigvæk dele,
 al storhed, bestandig utilfredse 960
 med det urimelige forsøg, eftersom lidenhed
 dog kan blive endnu mindre; og således føre
 en ugudelig krig med selve vore

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Of our own Souls! —And if indeed there be
 An all-pervading Spirit, upon whom
 Our dark foundations rest, could He design,
 Or will his rites and services permit,
 That this magnificent effect of Power,
 The Earth we tread, the Sky which we behold
 By day, and all the pomp which night reveals, 970
 That these —and that superior Mystery
 Our vital Frame, so fearfully devised,
 And the dread Soul within it — should exist
 Only to be examined, pondered, searched,
 Probed, vexed, and criticised? — Accuse me not
 Of arrogance, unknown Wanderer as I am,
 If, having walked with Nature threescore years,
 And offered, far as frailty would allow,
 My heart a daily sacrifice to Truth,
 I now affirm of Nature and of Truth, 980
 Whom I have served, that their DIVINITY
 Revolts, offended at the ways of Men
 Swayed by such motives, to such end employed;
 Philosophers, who, when the human Soul
 Is of a thousand faculties composed,
 And twice ten thousand interests, do yet prize
 This Soul, and the transcendent Universe,
 No more than as a Mirror that reflects
 To proud Self-love her own intelligence;
 That one, poor, finite Object, in the Abyss 990
 Of infinite Being, twinkling restlessly!

”Nor higher place can be assigned to Him
 And his Compeers — the laughing Sage of France. —
 Crowned was He, if my Memory doth not err,
 With laurel planted upon hoary hairs,
 In sign of conquest by his Wit achieved,
 And benefits his Wisdom had conferred.
 His tottering Body was oppressed with flowers;
 Far less becoming ornaments than those
 With which Spring often decks a mouldering Tree! 1000
 Yet so it pleased a fond, a vain Old Man,
 And a most frivolous People. Him I mean
 Who framed, to ridicule confiding Faith,
 This sorry Legend; which by chance we found
 Piled in a nook, through malice, as might seem,
 Among more innocent rubbish.” — Speaking thus,

egne sjæles liv! — Og hvis der i sandhed findes
 en altgennemtrængende ånd, som vore
 mørke grundvolde hviler på, kunne Han planlægge,
 eller vil hans ritualer og tjenester tillade,
 at denne storslåede magtudfoldelse,
 Jorden vi betræder, himlen som vi beskuer
 ved dag, og al den pragt som natten åbenbarer, 970
 at disse — og dette øverste mysterium,
 vort levende legeme, så ærefrygtigt udtænkt,
 og den højærværdige sjæl inden i — skulle eksistere,
 kun for at blive undersøgt, overvejet, udforsket,
 sonderet, plaget og kritiseret? — Beskyld mig ikke
 for arrogance, ukyndig vandringsmand som jeg er,
 hvis jeg — idet jeg har gået med naturen i tre snese år,
 og budt, så langt som skrøbelighed tillod,
 mit hjerte et dagligt offer til sandheden —
 nu bekræfter om naturen og sandheden, 980
 som jeg har tjent, at deres GUDDOMMELIGHED
 gør oprør, krænket over de menneskers måder,
 der er behersket af sådanne motiver, beskæftiget med
 et sådant mål; filosoffer som, selvom
 menneskesjælen er sammensat af tusinde evne,
 og to gange titusinde interesser, dog ikke skatter
 denne sjæl, og det grænseløse univers,
 som mere end et spejl, der reflekterer
 sjælens egen intelligens i stolt selvkærlighed;
 som den ene, fattige, endelige genstand! 990
 der tindrer hvileløst i den uendelige værens svælg,

„Heller ikke kan noget højere sted anvises ham
 og hans ligemænd — Frankrigs leende vismand. —
 Kronet blev han, hvis jeg husker ret,
 med laurbær anbragt på sine hvidgrå hår,
 som tegn på sejre hans vid havde opnået,
 og velgerninger som hans visdom havde skænket.*
 Hans vaklende krop tynget af blomster;
 langt mindre klædelige prydelser end dem
 som foråret ofte smykker et smuldrende træ med! 1000
 Dog således behagede det en tåbelig, en forfængelig gammel
 mand og et højst letfærdigt folk. Ham, mener jeg,
 som forfærdigede, til latterliggørelse af tillidsfuld tro,
 denne sørgelige legende; som vi tilfældigvis fandt
 stoppet ind i et hjørne, ondsindet, kunne det synes,
 mellem mere uskyldigt skrammel.” — Mens han talte således,

* Voltaire (1694-1778) blev kronet med laurbær 84 år gammel i Paris. Bogen er *Candide ou l'Optimisme*, som nævnt i bog 2, 466.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

With a brief notice when, and how, and where,
 We had espied the Book, he drew it forth;
 And courteously, as if the act removed,
 At once, all traces from the good Man's heart 1010
 Of unbenign aversion or contempt
 Restored it to its owner. "Gentle Friend,"
 Herewith he grasped the Solitary's hand,
 "You have known better Lights and Guides than these—
 Ah! let not aught amiss within dispose
 A noble Mind to practise on herself,
 And tempt Opinion to support the wrongs
 Of Passion: whatsoe'er is felt or feared,
 From higher judgment-seats make no appeal
 To lower: can you question that the Soul 1020
 Inherits an allegiance, not by choice
 To be cast off, upon an oath proposed
 By each new upstart Notion? In the ports
 Of levity no refuge can be found,
 No shelter, for a spirit in distress.
 He, who by wilful disesteem of life
 And proud insensibility to hope
 Affronts the eye of Solitude, shall learn
 That her mild nature can be terrible;
 That neither she nor Silence lack the power 1030
 To avenge their own insulted Majesty.
 — O blest seclusion! when the Mind admits
 The law of duty; and thereby can live,
 Through each vicissitude of loss and gain,
 Linked in entire complacence with her choice;
 When Youth's presumptuousness is mellowed down,
 And Manhood's vain anxiety dismissed;
 When Wisdom shews her seasonable fruit,
 Upon the boughs of sheltering leisure hung
 In sober plenty; when the spirit stoops 1040
 To drink with gratitude the chrystal stream
 Of unreprieved enjoyment; and is pleased
 To muse, — and be saluted by the air
 Of meek repentance, wafting wall-flower scents
 From out the crumbling ruins of fallen Pride
 And chambers of Transgression, now forlorn.
 O, calm contented days, and peaceful nights!
 Who, when such good can be obtained, would strive
 To reconcile his Manhood to a couch,
 Soft as may seem; but, under that disguise, 1050
 Stuffed with the thorny substance of the past,
 For fixed annoyance; and full oft beset

med en kort omtale af hvornår og hvordan og hvor
 vi havde fået øje på bogen, tog han den frem;
 og gav den høfligt, som om handlingen omgående
 fjernede alle antydninger fra den gode 1010
 mands hjerte af uvenlig afsky eller foragt,
 tilbage til dens ejer. „Blide ven,”
 hermed greb han den Enliges hånd,
 „du har kendt bedre lys og vejledere end disse —
 åh! lad ikke noget galt i dit indre bevæge
 et ædelt sind til at udøve lidenskabens
 fejltagelser på sig selv og friste sine anskuelser
 til at støtte dem. Hvad der end føles eller frygtes,
 fra et højere dommersæde så påberåb dig ikke
 et lavere. Kan du sætte spørgsmålstegn ved 1020
 at sjælen arver en lydighed, som ikke frit
 kan kastes bort af en ed, foreslået
 af hvert nyslået begreb? I letsindighedens
 havne findes ingen tilflugt,
 ingen beskyttelse, for en ånd i nød.
 Han, som ved bevidst ringeagt af livet
 og stolt ufølsomhed over for håb,
 møder ensomhedens øje, vil lære
 at dens milde natur kan være frygtelig;
 at hverken den eller tavsheden mangler magt 1030
 til at hævne deres egen fornærmede majestæt.
 — Oh velsignede afsondrethed! når sindet
 indrømmer pligtens lov; og derved kan leve,
 gennem hver omskiftelighed af tab og vinding,
 forenet med sit valg i fuldstændig velbehag;
 når ungdommens indbildskhed er dæmpet ned,
 og manddommens forgæves ængstelse er skaffet af vejen;
 når visdommen viser sin betimelige frugt,
 hængt på den skærmende fritids grene 1040
 i mådeholden fylde; når ånden bøjer sig ned
 for taknemmeligt at drikke af en udadlet
 nydelses krystalstrøm; og er glad
 for at gruble, — og at blive hilst af den myge
 angers luft, der vifter murblomsterdufte
 ud af falden stoltheds smuldrende ruiner
 og nu forladte syndige kamre.
 Oh, rolige tilfredse dage og fredfyldte nætter!
 hvem, når sådant gode kan opnås, ville stræbe efter
 at forlige sin manddom med en seng, selvom
 den kunne synes blød; men under denne forklædning 1050
 proppet med fortidens tornede stof
 til vedvarende irritation; og meget ofte besat

THE EXCURSION. BOOG FORTH

With floating dreams, disconsolate and black,
The vapoury phantoms of futurity?

“Within the soul a Faculty abides,
That with interpositions, which would hide
And darken, so can deal, that they become
Contingences of pomp; and serve to exalt
Her native brightness. As the ample Moon,
In the deep stillness of a summer even 1060
Rising behind a thick and lofty Grove,
Burns like an unconsuming fire of light,
In the green trees; and, kindling on all sides
Their leafy umbrage, turns the dusky veil
Into a substance glorious as her own,
Yea with her own incorporated, by power
Capacious and serene. Like power abides
In Man's celestial Spirit; Virtue thus
Sets forth and magnifies herself; thus feeds
A calm, a beautiful, and silent fire, 1070
From the incumbrances of mortal life,
From error, disappointment, — nay from guilt;
And sometimes, so relenting Justice wills,
From palpable oppressions of Despair.”

The Solitary by these words was touched
With manifest emotion, and exclaimed,
"But how begin? and whence? — The Mind is free,
Resolve — the haughty Moralist would say,
This single act is all that we demand.
Alas! such wisdom bids a Creature fly 1080
Whose very sorrow is, that time hath shorn
His natural wings! — To Friendship let him turn
For succour; but perhaps he sits alone
On stormy waters, in a little Boat
That holds but him, and can contain no more!
Religion tells of amity sublime
Which no condition can preclude; of One
Who sees all suffering, comprehends all wants,
All weakness fathoms, can supply all needs;
Rut is that bounty absolute? — His gifts, 1090
Are they not still, in some degree, rewards
For acts of service? Can his Love extend
To hearts that own not Him? Will showers of grace,
When in the sky no promise may be seen,
Fall to refresh a parched and withered land?
Or shall the groaning Spirit cast her load
At the Redeemer's feet?"

af svævende drømme, fortvivlede og sorte,
fremtidens dampfulde fantomer?

„Inden i sjælen bor en evne, der kan behandle
mellemløbet — som ellers ville skjuler sig
og mørkne — på en sådan måde, at de bliver tilfældige
pragtfulde hændelser; og tjener til at ophøje
sjælens naturlige glans. Ligesom den store måne
i en sommeraftens dybe stilhed, 1060
idet den rejser sig bagved en tæt og skyhøj lund,
brænder som et ufortærende bål
i de grønne træer; og ved at tænde
deres løvrige skygge på alle sider, forvandler deres
dunkle slør til et stof, der er prægtigt som hendes eget,
ja, forenet med hendes eget af en rummelig
og fredfyldt magt. En lignende magt bor
i menneskets himmelske ånd; således viser dyden
sig og forstørrer sig selv; den fodrer således
en rolig, en smuk og stille ild 1070
med det jordiske livs byrder,
med fejltagelser, skuffelser, — ja, med skyld; og nogle
gange vil den eftergivende retfærdighed det således,
ved fortvivlelsens håndgribelige elendighed.”

Den Enlige var tydeligvis
berørt af disse ord og udbrød:
„Men hvordan begynde? og hvorfra? — Sindet er frit,
træf en beslutning — ville den overmodige moralist sige,
denne ene handling er alt vi kræver.
Ak! en sådan visdom befaler en skabning at flyve, 1080
hvis sorg netop er, at tiden har klippet
hans naturlige vinger! — Lad ham ty til venskab
for hjælp; men måske sidder han alene
på stormfulde vande, i en lille båd
som kun rummer ham og ikke kan indeholde flere!
Religion fortæller om inderligt venskab,
som ingen betingelse kan udelukke; om En
som ser al lidelse, forstår alle mangler,
fatter al svaghed og kan sørge for alle fornødenheder;
men er denne gave fuldkommen? — Er hans gaver, 1090
ikke stadigvæk, til en vis grad, belønninger
for tjenester? Kan hans kærlighed udstrækkes
til hjerter, som ikke indrømmer, at Han er til?
Vil byger af nåde, når intet løfte kan ses i himlen,
falder for at opfriske et udtørret og visnet stykke jord?
eller skal den stønnende ånd kaste sin byrde
for Frelserens fødder?”

THE EXCURSION. BOOG FORTH

In rueful tone
With some impatience in his mien he spake;
And this reply was given. —

"As Men from Men
Do in the constitution of their Souls 1100
Differ, by mystery not to be explained;
And as we fall by various ways, and sink
One deeper than another, self-condemned,
Through manifold degrees of guilt and shame,
So, manifold and various are the ways
Of restoration, fashioned to the steps
Of all infirmity, and tending all
To the same point, — attainable by all;
Peace in ourselves, and union with our God.
— For Him, to whom I speak, an easy road 1110
Lies open: we have heard from You a voice
At every moment softened in its course
By tenderness of heart; have seen your Eye,
Even like an Altar lit by fire from Heaven,
Kindle before us. —Your discourse this day,
That, like the fabled Lethe, wished to flow
In creeping sadness, through oblivious shades
Of death and night, has caught at every turn
The colours of the Sun. Access for you
Is yet preserved to principles of truth, 1120
Which the Imaginative Will upholds
In seats of wisdom, not to be approached
By the inferior Faculty that moulds,
With her minute and speculative pains,
Opinion, ever changing! — I have seen
A curious Child, who dwelt upon a tract
Of inland ground, applying to his ear
The convolutions of a smooth-lipped Shell;
To which, in silence hushed, his very soul
Listened intently; and his countenance soon 1130
Brightened with joy; for murmurings from within
Were heard, — sonorous cadences! whereby,
To his belief, the Monitor expressed
Mysterious union with its native Sea.
Even such a Shell the Universe itself
Is to the ear of Faith; and there are times,
I doubt not, when to You it doth impart
Authentic tidings of invisible things;
Of ebb and flow, and ever-during power;

Med bedrøvet stemme
og en noget utålmodig mine talte han nu;
og dette svar blev givet. —

„Eftersom menneskene, hvad
angår sjælens beskaffenhed, adskiller sig fra hinanden 1100
ved et mysterium, som ikke kan forklares;
og da vi falder på forskellig vis, og den ene
synker, selv-fordømt, dybere end den anden
gennem mangfoldige grader af skyld og skam,
så der er lavet mangfoldige og forskellige
veje til at genskabe alle
skrøbelighedens trin, og alle sigter
mod det samme punkt, — opnåelig af alle;
fred i os selv og forening med vor Gud.
— For ham, som jeg taler til, ligger 1110
en let vej åben: vi har hørt dig tale med
en røst, der hvert øjeblik er mildnet
af hjertets blidhed; har set dit øje,
ligesom et alter optændt af ild fra himlen,
blusse foran os. — Dit foredrag denne dag der
ligesom den sagnagtige Lethe, ønskede at strømme
i krybende sorg gennem døds og nats glemsomme
skygger, har ved enhver vending fanget
solens farver. Der er dog sikret adgang 1120
for dig til sandhedens principper,
som den fantasirige vilje opretholder*
i visdommens sæder, som den underordnede
evne, der danner altid skiftende meninger
med sit nøjagtige og spekulative arbejde,†
ikke kan komme nær! — Jeg har set
et nysgerrigt barn, på en jordstrækning
inde i landet, anbringe sit øre
til en glatlæbet konkylies snoninger;
til hvilken, dysset til stilhed, selve hans sjæl
lyttede intenst; og hans ansigt lyste 1130
snart op i glæde; thi inden fra hørtes
en mumlen, — klangfulde toner! hvorved,
troede han, den transmitterende udtrykte
en mystik forening med sit fædrene hav.
Netop sådan en konkylie er universet
for troens øre; og jeg tvivler ikke på,
at der er gange, hvor den meddeler dig
pålidelige tidender om usynlige ting;
om ebbe og flod og evigtgyldig magt,

* fantasirige vilje opretholder: sandhedens principper (1120) indses i kraft af fantasien.

† underordnede evne: fornuften. Fornuften er underordnet fantasien.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

And central peace, subsisting at the heart 1140
Of endless agitation. Here you stand,
Adore, and worship, when you know it not;
Pious beyond the intention of your thought;
Devout above the meaning of your will.
— Yes, you have felt, and may not cease to feel.
The estate of Man would be indeed forlorn
If false conclusions of the reasoning Power
Made the Eye blind, and closed the passages
Through which the Ear converses with the heart.
Has not the Soul, the Being of your Life 1150
Received a shock of awful consciousness,
In some calm season, when these lofty Rocks
At night's approach bring down the unclouded Sky,
To rest upon their circumambient walls;
A Temple framing of dimensions vast,
And yet not too enormous for the sound
Of human anthems, — choral song, or burst
Sublime of instrumental harmony,
To glorify the Eternal! What if these 1160
Did never break the stillness that prevails
Here, if the solemn Nightingale be mute
And the soft Woodlark here did never chaunt
Her vespers, Nature fails not to provide
Impulse and utterance. The whispering Air
Sends inspiration from the shadowy heights,
And blind recesses of the caverned rocks;
The little Rills, and Waters numberless,
Inaudible by day-light, blend their notes
With the loud Streams: and often, at the hour 1170
When issue forth the first pale Stars, is heard,
Within the circuit of this Fabric huge,
One Voice — the solitary Raven, flying
Athwart the concave of the dark-blue dome,
Unseen, perchance above the power of sight —
An iron knell! with echoes from afar,
Faint — and still fainter — as the cry, with which
The wanderer accompanies her flight
Through the calm region, fades upon the ear,
Diminishing by distance till it seemed 1180
To expire, yet from the Abyss is caught again,
And yet again recovered!

But descending
From these Imaginative Heights, that yield
Far-stretching views into Eternity,
Acknowledge that to Nature's humbler power

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Your cherished sullenness is forced to bend
Even here, where her amenities are sown
With sparing hand. Then trust yourself abroad
To range her blooming bowers, and spacious fields,
Where on the labours of the happy Throng
She smiles, including in her wide embrace 1190
City, and Town, and Tower, — and Sea with Ships
Sprinkled, — be our Companion while we track
Her rivers populous with gliding life;
While, free as air, o'er printless sands we march,
And pierce the gloom of her majestic woods;
Roaming, or resting under grateful shade
In peace and meditative cheerfulness;
Where living Things, and Things inanimate,
Do speak, at Heaven's command, to eye and ear,
And speak to social Reason's inner sense, 1200
With inarticulate language.

— For the Man,
Who, in this spirit, communes with the Forms
Of Nature, who with understanding heart,
Doth know and love, such Objects as excite
No morbid passions, no disquietude,
No vengeance, and no hatred, needs must feel
The joy of that pure principle of love
So deeply, that, unsatisfied with aught
Less pure and exquisite, he cannot choose
But seek for objects of a kindred love 1210
In Fellow-natures, and a kindred joy.
Accordingly, he by degrees perceives
His feelings of aversion softened down;
A holy tenderness pervade his frame.
His sanity of reason not impaired,
Say rather, all his thoughts now flowing clear,
From a clear Fountain flowing, he looks round
And seeks for good; and finds the good he seeks:
Until abhorrence and contempt are things
He only knows by name; and, if he hear 1220
From other mouths, the language which they speak,
He is compassionate; and has no thought,
No feeling, which can overcome his love.

”And further; by contemplating these Forms
In the relations which they bear to Man,
He shall discern, how, through the various means

til at bøje sig for naturens ydmygere magt
 netop her, hvor naturens behageligheder er sået med
 skønsom hånd. Vov dig da ud, og strejf om i hendes
 blomstrende løvhytter og hen over hendes udstrakte
 marker, hvor hun tilsmiler den lykkelige skares arbejder,
 og i sin vide omfavnelser både medtager 1190
 byen, købstaden og tårnet, – og havet overstrøet
 med skibe, – vær vor kammerat, mens vi følger
 hendes floder, tæt befolket med glidende liv;
 medens vi, frie som luften, marcherer ad den sporeløse sandbred
 og gennemtrænger hendes majestætiske skoves dunkelhed;
 vandrer om, eller hviler os i fred og
 tænkstomt velvære i en behagelig skygge;
 hvor levende ting og livløse ting,
 ved himlens befaling, taler til øje og øre,
 og taler til den sociale fornufts indre sans 1200
 i et utydeligt sprog.

– Thi mennesket,
 som i denne ånd er ét med naturens former,
 som med et forstående hjerte kender
 og elsker sådanne genstande, som ikke vækker
 sygelige lidenskaber, ingen ængstelse,
 ingen hævn og intet had, må nødvendigvis føle
 glæden ved kærlighedens rene princip
 så dybt, at han, utilfreds med noget mindre
 rent og udsøgt, ikke kan vælge andet
 end at søge efter en beslægtet kærlighed og 1210
 en beslægtet glæde hos naturer af samme art.
 I overensstemmelse hermed oplever han,
 at hans følelser af uvilje gradvist dæmpes ned;
 en hellig ømhed gennemtrænger hans legeme.
 Da hans sunde forstand ikke er svækket,
 sig hellere, da alle hans tanker nu strømmer klart,
 strømmer fra en klar kilde, ser han sig omkring
 og søger efter det gode og finder det gode han søger,
 indtil afsky og foragt er noget,
 han kun kender af navn; og hvis han 1220
 hører andre munde tale det sprog, som disse taler,
 er han medfølelse; og har ingen tanke,
 ingen følelse som kan besejre hans kærlighed.*

„Og endvidere; ved at anskue disse former
 i de forhold de har til mennesket, skal han gøre
 sig klart, hvordan – ved de forskellige midler som

* Ll. 1201-1223: Thi ... kærlighed: Det menneske som har samkvem med og elsker naturen, vil også lettere elske menneskeheden og blive et positivt medlem af samfundet.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Which silently they yield, are multiplied
The spiritual Presences of absent Things,
Convoked by knowledge; and for his delight
Still ready to obey the gentle call. 1230
Trust me, that for the Instructed time will come
When they shall meet no object but may teach
Some acceptable lesson to their minds
Of human suffering, or of human joy.
For them shall all things speak of Man, they read
Their duties in all forms; and general laws,
And local accidents, shall tend alike
To rouse, to urge; and with the will confer
The ability to spread the blessings wide
Of true philanthropy. The light of love 1240
Not failing, perseverance from their steps
Departing not, they shall at length obtain
The glorious habit by which Sense is made
Subservient still to moral purposes,
Auxiliar to divine. That change shall clothe
The naked Spirit, ceasing to deplore
The burthen of existence. Science then
Shall be a precious Visitant; and then,
And only then, be worthy of her name.
For then her Heart shall kindle; her dull Eye,
Dull and inanimate, no more shall hang 1250
Chained to its object in brute slavery;
But taught with patient interest to watch
The processes of things, and serve the cause
Of order and distinctness, not for this
Shall it forget that its most noble use,
Its most illustrious province, must be found
In furnishing clear guidance, a support
Not treacherous, to the Mind's *excursive* Power.
— So build we up the Being that we are; 1260
Thus deeply drinking-in the Soul of Things
We shall be wise perforce; and while inspired
By choice, and conscious that the Will is free,
Unswerving shall we move, as if impelled
By strict necessity, along the path
Of order and of good. Whate'er we see,
Whate'er we feel, by agency direct
Or indirect shall tend to feed and nurse

de tavst giver – den åndelige tilstedeværelse
af fraværende tings, som viden har sammenkaldt,
mangfoldiggøres, og som til hans store fryd
stadigvæk er parate til at adlyde denne blide kalden. 1230
Tro mig, at for de belærte vil den tid komme,
hvor de ikke skal møde nogen genstand, som ikke kan
lære deres sind en eller anden velkommen lektie
om menneskelig lidelse eller om menneskelig glæde.
For dem skal alt tale om mennesket, de læser
deres pligter i alle former; og almene love
og lokale tilfælde skal alle sigte mod
at opmuntre, at tilskynde; og med viljen skænke
evnen til at udbrede den sande filosofis velsignelser
viden om. Da kærlighedens lys ikke aftager, 1240
og udholdenheden ikke forlader
deres skridt, skal de langt om længe erhverve
den fortræffelige vane, hvor sansen*
vedvarende er underordnet moralske formål,
en hjælper for det guddommelige. Denne forandring skal
beklæde den nøgne ånd, idet den holder op med
at beklage tilværelsens byrde. Videnskab skal da
være en værdsat gæst og da
og kun da være værdig til sit navn. Thi da
skal hendes hjerte optændes; hendes matte øje, 1250
mat og hvileløst, skal ikke længere hænge
lænket til sin genstand i dyrisk slaveri;
men belært om at iagttage tingenes processer
med tålmodig interesse og tjene ordenens
og tydelighedens sag, skal den ikke
derfor glemme at dens mest ædle brug,
dens mest berømmelige felt må findes
i at yde klar vejledning, en ikke
forræderisk støtte, til sindets *udflugts*-evne.†
– Sådan opbygger vi det væsen, vi er; 1260
idet vi således dybt inddrikker tingenes sjæl,
skal vi uvægerligt blive vise, og skønt vi helst
vil være inspireret og er bevidste om, at viljen er fri,
skal vi urokkeligt, som tvunget
af streng nødvendighed, bevæge os ad
ordenens og det godes sti. Hvad vi end ser,
hvad vi end føler – ved direkte eller
indirekte indvirken – skal sigte mod at nære og pleje

* sansen (*sense*): det sansede og betydningen af det sansede. I en artikel diskuteres Wordsworths brug af ordet *sense*; se William Empson: *Sense in The Prelude* (Norton, 625-641).

† *udflugts*-evne: 'excursive power'. Digtets titel på engelsk er 'The Excursion'. Den indre og den ydre udflugt.

THE EXCURSION. BOOG FORTH

Our faculties, shall fix in calmer seats
Of moral strength, and raise to loftier heights 1270
Of love divine, our intellectual Soul."

Here closed the Sage that eloquent harangue,
Poured forth with fervour in continuous stream;
Such as, remote 'mid savage wilderness,
An Indian Chief discharges from his breast
Into the hearing of the assembled Tribes,
In open circle seated round, and hushed
As the unbreathing air, when not a leaf
Stirs in the mighty woods. — So did he speak:
The words he uttered shall not pass away; 1280
For they sank into me — the bounteous gift
Of One whom time and nature had made wise,
Gracing his language with authority
Which hostile spirits silently allow;
Of One accustomed to desires that feed
On fruitage gathered from the Tree of Life,
To hopes on knowledge and experience built;
Of One in whom persuasion and belief
Had ripened into faith, and faith become 1290
A passionate intuition; whence the Soul,
Though bound to Earth by ties of pity and love,
From all injurious servitude was free.

The Sun, before his place of rest were reached,
Had yet to travel far, but unto us,
To us who stood low in that hollow Dell
He had become invisible, — a pomp
Leaving behind of yellow radiance spread
Upon the mountain sides, in contrast bold
With ample shadows, seemingly no less
Than those resplendent lights his rich bequest, 1300
A dispensation of his evening power.
— Adown the path which from the Glen had led
The funeral Train, the Shepherd and his Mate
Were seen descending; — forth in transport ran
Our little Page; the rustic Pair approach;
And in the Matron's aspect may be read
A plain assurance that the words which told
How that neglected Pensioner was sent,
Before his time, into a quiet grave,
Had done to her humanity no wrong. 1310
But we are kindly welcomed; promptly served
With ostentatious zeal. — Along the floor
Of the small Cottage in the lonely Dell

vore evner, skal fæstne sig i den moralsk styrkes
roligere sæder, og løfte vor åndelige sjæl 1270
til en guddommelig kærligheds højere højder

Her endte den Vise sin udtryksfulde tale,
med inderlig varme udøst i en vedvarende strøm;
en sådan som en indianerhøvding langt ude
i den vilde ødemark lader strømme fra sit hjerte
inden for den forsamlede stammes hørevidde,
mens de sidder i en åben cirkel og er tysset
som den vindstille luft, når ikke et blad
rør sig i de mægtige skove. — Sådan talte han:
de ord han ytrede vil ikke dø; 1280

for de sank ind i mig — den rigelige gave
fra én hvem tid og natur har gjort viis,
mens han pryder sit sprog med en myndighed,
som fjendtlige ånder tavst tillader;
fra én der er vant til ønsker, der lever
af frugter samlet fra Livets Træ,
til håb, der er bygget på viden og erfaring;
fra én i hvem overbevisning og tillid
var modnet til tro, og tro var blevet en umiddelbar
lidenskabelig erkendelse; hvorved sjælen, 1290
skønt bundet til jorden af medlidenheds- og
kærlighedsbånd, var fri for al skadelig trældom.

Solen, før dens hvilested var nået,
havde endnu langt at rejse, men for os,
for os som stod lavt i denne hule dal
var den blevet usynlig, — idet den bagved
efterlod en pragt af gul stråleglans, som
var udbredt på bjergsiderne — i kraftig
kontrast til store skygger — der tilsyneladende ikke
mindre end de skinnende lys, dens rige testamente, 1300
var fritaget for dens aftenkraft.

— På vej ned ad stien, som havde ledt ligfølget
ud af den snævre dal, sås hyrden og hans hustru;
— vor lille page løb henrykt fremad;
det landlige par nærmede sig;
og på husfruens ansigt kunne man læse
en sikker forvisning om, at ordene, som fortalte
hvordan den tilsidesatte pensionær var blev sendt
ned i en fredfyldt grav, før hans tid var kommet,
ikke havde gjort hendes menneskelighed uret. 1310
Men vi blev venligt modtaget; prompte serveret for
med prangende iver. — På gulvet
i det lille hus i den ensomme dal

THE EXCURSION. BOOG FORTH

A grateful Couch was spread for our repose;
Where, in the guise of Mountaineers, we slept,
Stretched upon fragrant heath, and lulled by sound
Of far-off Torrents charming the still night,
And to tired limbs and over-busy thoughts
Inviting sleep and soft forgetfulness.

UDFLUGTEN. FJERDE BOG

blev et behageligt leje bredt ud til vor hvile;
her sov vi som forklædte bjergboer,
udstrakt på vellugtende lyng og lullet af lyden
fra fjerne elve, der fortryllede den stille nat
og inviterede trætte lemmer og overtravle
tanker til søvn og blid glemsel.

Femte bog

Præsten

Farvel dybde dal, med dit ene simple hus,
og dets lille samling af livsforsørgende marker,
og beskyttende klipper! — Uden at se mig tilbage
kan jeg ikke krydse dine grænser, henrivende sted!
Åben for morgenlysets stille indstrømning
og dagens rene glæde, men skjult
for menneskelig iagttagelse, som om urskoven
stadigvæk indhyllede dig med en mørk
ugennemtrængelig skygge; endnu engang farvel
majestætiske omkreds, smukke slugt, 10
af naturen bestemt siden tingenes fødslen
til dyb uforstyrrethed!

Mens jeg slentrede
bag mine kammerater på hin grønne skrænt,
udgangen af dalen, hviskede jeg denne
afskedshyldest til et sted, der var
som en omskiftelig verdens faste centrum.
Og nu, idet jeg i ro og mag fulgte vejen, tænkte jeg på,
hvor forgæves det er at søge den trøst, som sinde
nægter dig, ved at forandre opholdssted;
dog bliver forsøget og fristelsen ofte klogt undgået; 20
og på en sådan måde fastholder vi det skrøbelige
livs besiddelser, at selv dem, hvis skæbne
ingen særlig grund giver til klage,
kunne blive lokket til at stjæle sig bort
fra aktive pligter og omfavne ubemærkethed
og stille glemsel, ved det løfte som er her.
— Jeg synes at viden, i disse forstyrrede tider,
skulle tillades det privilegium at have
sine eremitter, ligesom fromhed i fordums tid;
mennesker der var hævet over stridigheder og uplettet 30
af krig, kunne, hvis sinde var sådan, ukritiseret
vende sig bort og opretholde livet, — nogle spredte få
der levede med Gud og naturen og var tilfredse
med dette fællesskab. Helliget være
de steder hvor sådanne bor! Men endnu lykkeligere
er det menneske, der yderligere nære forhåbninger,
om at overvejelse og undersøgelse kan lede
ham i hans ensomhed til principper og evner,
opdaget eller opfundet — eller kundgjort

Through his acquaintance with the ways of truth, 40
 In lucid order; so that, when his course
 Is run, some faithful Eulogist may say,
 He sought not praise, and praise did overlook
 His inobtrusive merit; but his life,
 Sweet to himself, was exercised in good
 That shall survive his name and memory.

Acknowledgments of gratitude sincere
 Accompanied these musings; — fervent thanks
 For my own peaceful lot and happy choice;
 A choice that from the passions of the world 50
 Withdrew, and fixed me in a still retreat,
 Sheltered, but not to social duties lost,
 Secluded, but not buried; and with song
 Cheering my days, and with industrious thought,
 With the ever-welcome company of books
 By virtuous friendship's soul-sustaining aid,
 And with the blessings of domestic love.

Thus occupied in mind I paced along,
 Following the rugged road, by sledge or wheel
 Worn in the moorland, till I overtook 60
 My two Associates, in the morning sunshine
 Halting together on a rocky knoll,
 From which the road descended rapidly
 To the green meadows of another Vale.

Here did our pensive Host put forth his hand
 In sign of farewell. "Nay," the Old Man said,
 "The fragrant Air its coolness still retains;
 The Herds and Flocks are yet abroad to crop
 The dewy grass; you cannot leave us now,
 We must not part at this inviting hour." 70
 To that injunction, earnestly expressed,
 He yielded, though reluctant; for his Mind
 Instinctively disposed him to retire
 To his own Covert; as a billow, heaved
 Upon the beach, rolls back into the Sea.
 — So we descend; and winding round a rock
 Attain a point that shewed the Valley — stretched
 In length before us; and, not distant far,
 Upon a rising ground a grey Church-tower,
 Whose battlements were screened by tufted trees. 80
 And, tow'rds a chrystal Mere, that lay beyond
 Among steep hills and woods embosomed, flowed
 A copious Stream with boldly-winding course;

i lysende orden ved hans bekendtskab med
sandhedens veje; således, at når hans løb
er kørt, kan en eller anden trofast lovpriser sige:
han søgte ikke ros, og ros overså hans
upåtrængende fortjeneste; men hans liv, der var
behageligt for ham selv, blev brugt til gode ting,
som vil overleve hans navn og minde. 40

Tilståelser af oprigtig taknemmelighed
ledsagede denne filosoferen; – varm tak
for min egen fredfyldte lod og mit lykkelige valg;
et valg som trak mig ud af verdens lidenskaber 50
og fæstnede mig i et stille refugium,
skærmet, men ikke mistet ved sociale pligter,
afsondret, men ikke begravet; og som opmuntrede
mine dage med sang og med arbejdsomme tanker,
med altid velkomment selskab af bøger,
af anstændige venners sjælsnærende hjælp,
og med den huslige kærligheds velsignelser.

Således optaget af mine tanker, gik jeg af sted
ad den ujævne vej, slidt ned i hedejorden af kaner
og hjul, indtil jeg indhentede mine 60
to forbundsfæller, der begge i morgensolskinnet
havde gjort holdt på en lille klippehøj,
hvorfra vejen hurtigt gik nedad
til en anden dals grønne enge.

Her rakte vor tungsindige ven sin hånd
frem til farvel. „Næ,” sagde den gamle mand,
„den duftende luft bevarer stadig sin kølighed;
hjorden og flokken er endnu ude for at afgnave
det duggede græs; du kan ikke forlade os nu,
vi må ikke skilles i denne indbydende stund.” 70
For denne alvorligt fremførte formaning
bøjede han sig, omend modvilligt; thi han var af sind
instinktivt tilbøjelig til at trække sig tilbage
til sit eget tilflugtssted; ligesom en bølge, skyllet
op på stranden, ruller tilbage i havet.
– Så vi steg ned; og nåede, efter vi havde snoet os
rundt om en klippe, et punkt, som viste dalen – udstrakt
på langs foran os; og ikke langt borte
på et højdedrag stod et gråt kirketårn,
hvis brystværn var dækket af buskede træer. 80
Og hen mod en krystalklar sø, som lå bagved
mellem stejle bakker og omsluttet af skove,
flød en rigelig flod med et dristigt bugtende løb;

Here traceable, there hidden — there again
 To sight restored, and glittering in the Sun.
 On the Stream's bank, and every where, appeared
 Fair Dwellings, single or in social knots;
 Some scattered o'er the level, others perched
 On the hill sides, a cheerful quiet scene,
 Now in its morning purity arrayed. 90

"As, 'mid some happy Valley of the Alps,"
 Said I, "once happy, ere tyrannic Power
 Wantonly breaking in upon the Swiss,
 Destroyed their unoffending Commonwealth,
 A popular equality doth seem
 Here to prevail; and yet a House of State
 Stands yonder, one beneath whose roof, methinks,
 A rural Lord might dwell." "No feudal pomp,"
 Replied our Friend, a Chronicler who stood 100
 Where'er he moved upon familiar ground,
 "Nor feudal power is there; but there abides,

In his allotted Home, a genuine Priest,
 The Shepherd of his Flock; or, as a King
 Is stiled, when most affectionately praised,
 The Father of his People. Such is he,
 And rich and poor, and young and old, rejoice
 Under his spiritual sway, collected round him
 In this sequestered Realm. He hath vouchsafed
 To me some portion of his kind regard;

And something also of his inner mind 110
 Hath he imparted — but I speak of him
 As he is known to all. The calm delights
 Of unambitious piety he chose,
 And learning's solid dignity; though born
 Of knightly race, nor wanting powerful friends.
 This good to reap, these pleasures to secure,

Hither, in prime of manhood, he withdrew
 From academic bowers. He loved the spot,
 Who does not love his native soil? he prized
 The ancient rural character, composed 120

Of simple manners, feelings unsuppressed
 And undisguised, and strong and serious thought;
 A character reflected in himself,
 With such embellishment as well beseems
 His rank and sacred function. This deep vale
 Is lengthened out by many a winding reach,
 Not visible to us; and one of these

her usynlig, der skjult – dér atter
gjort synlig og glitrende i solen.
På flodens bred og overalt sås
skønne bosteder, enkeltvis eller i sociale klynger;
nogle spredt ud over sletten, andre anbragt
på skrænterne, en glad stille scene,
nu klædt i sin morgenrenhed. 90

„Ligesom midt i en lykkelig dal i Alperne,”
sagde jeg, „engang lykkelig, før tyrannisk magt*
hensynsløst brød ind på svejtserne
og ødelagde deres skikkelige republik,
synes der her at herske
en folkelig lighed; og dog ligger der et stateligt
hus derhenne, ét under hvis tag en herremand
kunne tænkes at bo.” „Der er ingen feudal pragt,”
svarede vor ven, en krønikeskriver som var sikker
overalt, hvor han bevægede sig på velkendt grund, 100
„heller ingen feudal magt dér; men
en ægte præst bor der i sit tildelte hjem,
hyrden for sin flok; eller sit folks far,
som en konge tituleres, når han er mest
hengivent lovprist. Sådan er han,
og rige og fattige og unge og gamle glæder sig
under hans åndelige styre, samlet rundt om ham
i dette afsondrede rige. Han har tilstået
mig noget af sin venlige omsorg; 110
og også noget af sin indre tankeverden
har han meddelt mig – men jeg taler om ham,
således som han er kendt af alle. Han valgte
den uærgerrige fromheds rolige fryd
og lærdommens solide værdighed; skønt han stammede
fra en ridderslægt og heller ikke manglede magtfulde venner.
For at høste disse goder, at sikre disse fornøjelser,
trak han sig, i sin fulde manddomskraft, tilbage hertil
fra de akademiske stuer. Han elskede stedet,
hvem elsker ikke den hjemlige muld? han værdsatte
det gamle landbosind, sammensat 120
af enkle manerer, uundertrykte og uforstilte
følelser og en stærk og alvorlig tanke;
et sind der er genspejlet i ham med sådan
udsmykning, som det rimeligt sømmer sig
for hans rang og hellige funktion. Denne dybe dal
er forlænget med mange bugtede strækninger,
der ikke er synlige for os; og en af disse

* tyrannisk magt: Napoleons invasion af Svejts i 1798 (Bushell).

A turretted manorial Hall adorns;
 In which the good Man's Ancestors have dwelt
 From age to age, the Patrons of this Cure. 130
 To them, and to his decorating hand,
 The Vicar's Dwelling, and the whole Domain,
 Owes that presiding aspect which might well
 Attract your notice; statelier than could else
 Have been bestowed, in course of common chance,
 On an unwealthy mountain Benefice."

This said, oft halting we pursued our way;
 Nor reached the Village Church-yard till the sun,
 Travelling at steadier pace than ours, had risen 140
 Above the summits of the highest hills,
 And round our path darted oppressive beams.

As chanced, the portals of the sacred Pile
 Stood open, and we entered. On my frame,
 At such transition from the fervid air,
 A grateful coolness fell, that seemed to strike
 The heart, in concert with that temperate awe
 And natural reverence, which the Place inspired.
 Not framed to nice proportions was the Pile,
 But large and massy; for duration built.

With pillars crowded, and the roof upheld 150
 By naked rafters intricately crossed,
 Like leafless underboughs, in some thick grove,
 All withered by the depth of shade above.
 Admonitory Texts inscribed the walls,
 Each, in its ornamental scroll, enclosed, —
 Each also crowned with winged heads — a pair
 Of rudely-painted Cherubim. The floor
 Of nave and aisle, in unpretending guise,
 Was occupied by oaken benches, ranged
 In seemly rows; the chancel only shewed 160
 Some inoffensive marks of earthly state
 And vain distinction. A capacious pew
 Of sculptured oak stood here, with drapery lined;
 And marble Monuments were here displayed
 Upon the walls; and on the floor beneath
 Sepulchral stones appeared, with emblems graven,
 And foot-worn epitaphs, and some with small
 And shining effigies of brass inlaid.

— The tribute by these various records claimed,
 Without reluctance did we pay; and read 170
 The ordinary chronicle of birth,
 Office, alliance, and promotion—all

prydes af en adelsmands tårndpyntede bolig;
 som den gode mands forfædre har beboet
 fra generation til generation, dette sogns velyndere. 130
 Disse personer og hans forskønnende hånd,
 skylder sognepræstens bolig og hele egnen,
 dette forsædeagtige udseende, som forståeligt nok
 tiltrak sig jeres opmærksomhed; mere anseligt
 end det, der ellers i almindelighed skænkes
 et uformuende præstekald i bjergene.”

Da dette var sagt, fortsatte vi vor vej, mens vi ofte gjorde
 holdt; nåede heller ikke landsbyens kirkegård før solen,
 der rejste i et jævner tempo end vort,
 var steget op over tinderne på de højeste høje, 140
 og sendte trykkende stråler omkring vor sti.

Ved et tilfælde stod den hellige
 bygnings porte åbne, og vi gik ind. Ved en sådan
 overgang fra den hede luft faldt en behagelig
 kølighed på mit legeme, som syntes at ramme
 hjertet i harmoni med den afdæmpede ærefrygt
 og naturlig ærbødighed, stedet inspirerede til.
 Bygningen var ikke kønt dimensioneret,
 men stor og massiv; bygget for at vare. 150
 Den var overfyldt med søjler, og taget blev støttet
 af nøgne loftbjælker, indviklet krydset
 som bladløse undergrene i en tæt lund,
 der alle var visnet af den dybe skygge ovenover.
 Formanende tekster var indhugget i murene,
 hver var indrammet i sin dekorative skriftrulle —
 hver var også kronet med vingede hoveder —
 et par groft malede keruber. Midtskibets
 og sideskibenes gulv var, i fordringsløs dragt,
 optaget af egetræsbænke, arrangeret 160
 i passende rækker; kun koret viste
 nogle uskadelige distinktioner, tegn
 på jordisk rang. En rummelig kirkestol
 af udskåret egetræ stod her med et forhæng omkring,
 og marmor monumenter blev her udstillet
 på væggene; og på gulvet nedenunder
 kom gravstene til syne, indgraveret med symboler
 og fodslidte gravskrifter og indlagt med
 nogle små skinnende messingfigurer.
 — Den hyldest som disse forskellige vidnesbyrd krævede,
 bragte vi uden modvilje; og læste 170
 de sædvanlige optegnelser om fødsel
 hverv, slægtskab og forfremmelse —

Ending in dust; of upright Magistrates,
 Grave Doctors strenuous for the Mother Church,
 And uncorrupted Senators — alike
 To King and People true. A brazen plate,
 Not easily decyphered, told of One
 Whose course of earthly honour was begun
 In quality of page among the Train
 Of the eighth Henry, when he crossed the seas 180
 His royal state to shew, and prove his strength
 In tournament, upon the fields of France.
 Another Tablet registered the death,
 And praised the gallant bearing of a Knight
 Tried in the sea-fights of the second Charles.
 Near this brave Knight his Father lay entombed;
 And, to the silent language giving voice,
 I read, — how in his manhood's earlier day
 He, 'mid the afflictions of intestine War
 And rightful Government subverted, found 190
 One only solace, that he had espoused
 A virtuous Lady tenderly beloved
 For her benign perfections: and for this
 Yet more endeared to him, that in her state
 Of wedlock richly crowned with heaven's regard,
 She with a numerous Issue filled his House,
 Who throve, like Plants, uninjured by the Storm
 That laid their Country waste. No need to speak
 Of less particular notices assigned
 To Youth or Maiden gone before their time, 200
 And Matrons and unwedded Sisters old;
 Whose charity and goodness were rehearsed
 In modest panegyric. "These dim lines,
 What would they tell?" said I, — but, from the task
 Of puzzling out that faded Narrative,
 With whisper soft my venerable Friend
 Called me; and looking down the darksome aisle
 I saw the Tenant of the lonely Vale
 Standing apart; with curved arm reclined
 On the baptismal Font; his pallid face 210
 Upturned, as if his mind were rapt, or lost
 In some abstraction; — gracefully he stood,
 The semblance bearing of a sculptured Form
 That leans upon a monumental Urn
 In peace, from morn to night, from year to year.

Him from that posture did the Sexton rouze;
 Who entered, humming carelessly a tune,

alt endende i støv; om retskafne
 øvrighedspersoner, alvorlige doktorer
 og ufordærvede senatorer — lige tro
 over for konge og folk. En messingplade,
 ikke let at tyde, fortalte om én,
 hvis jordiske æres løbebane var begyndt
 som page i Henrik VIII's følge,
 da kongen krydsede havene for at demonstrere 180
 sin kongeværdighed og bevise sin styrke
 i turneringer på Frankrigs marker.
 En anden tavle registrerede de døde,
 og lovprieste en heroiske optrædende ridder,
 prøvet i søslaget under Karl II.
 Nær denne tapre ridder var hans far jordfæstet;
 og idet jeg gav det tavse sprog stemme,
 læste jeg, — hvordan han i sin tidlige manddom
 midt i lidelserne ved borgerkrig og
 en omstyrtet retmæssige regering, fandt 190
 sin eneste trøst i, at han havde giftet sig
 med en dydig frøken, inderligt højt elsket
 for sine fuldendte milde egenskaber: og endnu
 mere dyrebar for ham for dette, at hun rigt
 kronet med himlens bevågenhed i sin ægtestand,
 fyldte hans hus med et talrigt afkom,
 der lig planter trivedes ubeskadiget af den storm,
 som lagde deres land øde. Der er intet behov
 for at tale om mindre specielle notitser,
 tildelt ynglinge eller møer, der døde før deres tid, 200
 og husfruer og gamle ugifte søstre
 hvis næstekærlighed og godhed blev opregnet
 i beskeden lovtale. „Disse dunkle linjer,
 hvad vil de fortælle?“ sagde jeg, — men fra opgaven med
 at finde ud af denne falmede fortælling, kaldte
 min ærværdige ven mig bort med en blid hvisken;
 og da jeg så nedad den mørke midtergang,
 så jeg den ensomme dals beboer
 stå afsides; de bøjede arme hvilede på
 døbefonten; hans blege ansigt var 210
 vendt opad, som var han henrykt eller fortabt
 i en eller anden adspredthed; — han stod yndefuldt,
 at ligne med en udhugget skikkelse,
 der fra morgen til aften, fra år til år
 fredeligt støtter sig til en enorm gravurne.

Han blev jaget ud af denne stilling af graveren,
 der kom ind, sorgløst nynnende en melodi,

THE EXCURSION. BOOK FIFTH

Continuation haply of the notes
 That had beguiled the work from which he came
 With spade and mattock o'er his shoulder hung; 220
 To be deposited, for future need,
 In their appointed place. The pale Recluse
 Withdrew; and straight we followed, — to a spot
 Where sun and shade were intermixed; for there
 A broad Oak, stretching forth its leafy arms
 From an adjoining pasture, overhung
 Small space of that green church-yard with a light
 And pleasant awning. On the moss-grown wall
 My ancient Friend and I together took
 Our seats; and thus the Solitary spake, 230
 Standing before us. "Did you note the mien
 Of that self-solaced, easy-hearted churl,
 Death's Hireling, who scoops out his Neighbour's grave,
 Or wraps an old Acquaintance up in clay,
 As unconcerned as when he plants a tree?
 I was abruptly summoned by his voice
 From some affecting images and thoughts
 And from the company of serious words.
 Much, yesterday, was said in glowing phrase
 Of our sublime dependencies, and hopes 240
 For future states of Being; and the wings
 Of speculation, joyfully outspread,
 Hovered above our destiny on earth;
 But stoop, and place the prospect of the soul
 In sober contrast with reality
 And Man's substantial life. If this mute earth
 Of what it holds could speak, and every grave
 Were as a volume, shut, yet capable
 Of yielding its contents to eye and ear,
 We should recoil, stricken with sorrow and shame, 250
 To see disclosed, by such dread proof, how ill
 That which is done accords with what is known
 To reason, and by conscience is enjoined;
 How idly, how perversely, Life's whole course,
 To this conclusion, deviates from the line,
 Or of the end stops short, proposed to all
 At its aspiring outset. Mark the Babe
 Not long accustomed to this breathing world;
 One that hath barely learned to shape a smile,
 Though yet irrational of Soul to grasp 260
 With tiny fingers, to let fall a tear,
 And, as the heavy cloud of sleep dissolves,
 To stretch his limbs, bemocking, as might seem,

måske en fortsættelse af de toner han havde
 fordrevet tiden med, under det arbejde han
 kom fra med en spade og en hakke på skulderen 220
 for at anbringe dem til fremtidig brug
 på deres rette plads. Den blege eneboer
 trak sig tilbage; og vi fulgte lige efter — til et sted
 hvor sol og skygge blandede sig; for der
 overskyggede en omfangsrig eg, der strakte sine løvrige
 grene ud fra en tilstødende græsmark, et lille
 område af den grønne kirkegård med en let
 og behageligt solskærm. Min gamle ven og jeg
 satte os begge på den mosgroede mur;
 og stående foran os talte den Enlige således: 230
 „Lagde I mærke til den bondekarls
 selvtilfredse og velfornøjede mine,
 dødens lejesvend, der graver sin nabos grav
 eller svøber en gammel bekendt i ler
 så ubekymret, som når han planter et træ?
 Jeg blev brat kaldt tilbage af hans stemme
 fra nogle følelsesladede billeder og tanker
 og fra alvorlige ords selskab.
 Meget blev i går i glødende vendinger sagt
 om vor ophøjede afhængighed og vore håb 240
 om en fremtidig tilværelse; og spekulationens
 lykkeligt udbredte vinger
 svævede over vor jordiske skæbne;
 men bøj jer og lad de udsigter, der er for sjælen,
 stå i sund modsætning til virkeligheden
 og menneskets faktiske liv. Hvis denne stumme jord
 kunne tale om det, den indeholder, og enhver grav
 var som et bind, lukket, men dog i stand til
 at give sit indhold til øje og øre, burde vi
 vige tilbage, ramt af sorg og skam over — ved et sådan 250
 skrækkeligt bevis — at få blotlagt hvor dårligt
 det, som er gjort, stemmer overens, med hvad der er kendt
 af fornuften og er indskærpet af samvittigheden.
 Hvor meningsløst, hvor urimeligt er det ikke, at livets
 hele forløb, til denne afslutning, afviger fra den linje
 eller standser kort før målet, der foreslås alle
 ved dets håbefulde start. Læg mærke til spædbarnet,
 som ikke længe har været vant til denne levende verden;
 et som næppe har lært at forme et smil,
 skønt det, endnu med en fornuftsløs sjæl, kan gribe 260
 med små fingre, lade en tåre falde,
 og når søvnens tunge sky opløser sig,
 strække sine lemmer, som gjorde det nar

The outward functions of intelligent Man;
 A grave Proficient in amusive feats
 Of puppetry, that from the lap declare
 His expectations, and announce his claims
 To that inheritance which millions rue
 That they were ever born to! In due time
 A day of solemn ceremonial comes; 270

When they, who for this Minor hold in trust
 Rights that transcend the unblest heritage
 Of mere Humanity, present their Charge,
 For this occasion daintily adorned,
 At the baptismal Font. And when the pure
 And consecrating element hath cleansed
 The original stain, the Child is there received
 Into the second Ark, Christ's Church, with trust
 That he, from wrath redeemed, therein shall float
 Over the billows of this troublesome world 280

To the fair land of everlasting Life.
 Corrupt affections, covetous desires,
 Are all renounced; high as the thought of man
 Can carry virtue, virtue is professed;
 A dedication made, a promise given
 For due provision to controul and guide,
 And unremitting progress to ensure
 In holiness and truth."

"You cannot blame,"
 Here interposing fervently I said,
 "Rites which attest that Man by nature lies 290
 Bedded for good and evil in a gulph
 Fearfully low; nor will your judgment scorn
 Those services, whereby attempt is made
 To lift the Creature tow'rds that eminence
 On which, now fallen, erewhile in majesty
 He stood; or if not so, whose top serene
 At least he feels 'tis given him to descry;
 Not without aspirations, evermore

Returning, and injunctions from within
 Doubt to cast off and weariness; in trust 300
 That what the Soul perceives, if glory lost,
 May be through pains and persevering hope
 Recovered; or, if hitherto unknown,
 Lies within reach, and one day shall be gained."

"I blame them not," he calmly answered—"no;
 The outward ritual and established forms
 With which Communities of Men invest

af det intelligente menneskes ydre foretagsomhed;
 en værdig mester i dukketeatrets
 morsomme præstationer, som fra skødet afslører
 sine forventninger og bekendtgør sine krav
 til den arv, millioner angrer
 de nogensinde var født til. I rette tid
 oprinder dagen for den højtidelig ceremoni; 270
 hvor de, – som forvalter rettigheder, der
 overskrider den uvelsignede arv af blot og bar
 menneskelighed for denne umyndige, – præsenterer deres
 til lejligheden nydeligt pyntede protegé
 ved døbefonten. Og når det klare
 og indviede element har vasket
 den oprindelige plet bort, bliver barnet modtaget
 i den anden Ark, Kristus' kirke, med tro på
 at han, frelst for straf, deri skal flyde hen
 over denne plagsomme verdens bølger 280
 til det evige livs fagre land.
 Alle fordærvede følelser og begærlige ønsker
 afsværges; så højt som mennesketanken
 kan løfte dyden, således forkyndes dyden;
 en indvielse foretages, et løfte gives om
 passende foranstaltning til at kontrollere og vejlede,
 og sikre uophørligt fremskridt
 i hellighed og sandhed.”

„De kan ikke,” sagde jeg,
 idet jeg her heftigt brød ind, „dadle ritualer,
 som bekræfter, at mennesket, på godt og ondt, 290
 af natur ligger skrækkeligt dybt lejret
 i et svælg; Deres dom vil heller ikke
 spotte gudstjenesterne, hvormed man forsøger
 til at løfte skabningen op mod den tinde,
 som den nu er faldet fra, men før stod majestætisk på;
 eller hvis ikke sådan, så den klare top
 han i det mindste føler, det er givet ham at skimte;
 ikke uden en stedse tilbagevendende
 higen og ikke uden indvendige påbud
 om at kaste tvivl og træthed bort i tillid til, 300
 at hvis den herlighed, sjælen ser, mistes,
 så kan den genvindes gennem anstrengelser
 og ihærdige håb; eller, hvis hidtil ukendt,
 så ligger den inden for rækkevidde, og skal en dag opnås.”

„Jeg dadler dem ikke,” svarede han roligt – „nej;
 de ydre rituelle og hævdvundne former
 som menneskesamfundene forlener

THE EXCURSION. BOOK FIFTH

These inward feelings, and the aspiring vows
To which the lips give public utterance
Are both a natural process; and by me 310
Shall pass uncensured; though the issue prove,
Bringing from age to age its own reproach,
Incongruous, impotent, and blank. — But oh!
If to be weak is to be wretched — miserable,
As the lost Angel by a human voice
Hath mournfully pronounced, then, in my mind,
Far better not to move at all than move
By impulse sent from such illusive Power,
That finds and cannot fasten down; that grasps
And is rejoiced, and loses while it grasps; 320
That tempts, emboldens — doth a while sustain,
And then betrays; accuses and inflicts
Remorseless punishment; and so retreads
The inevitable circle: better far
Than this, to graze the herb in thoughtless peace,
By foresight or remembrance, undisturbed!

”Philosophy! and thou more vaunted name
Religion! with thy statelier retinue,
Faith, Hope, and Charity — from the visible world
Choose for your Emblems whatsoe'er ye find 330
Of safest guidance and of firmest trust, —
The Torch, the Star, the Anchor; nor except
The Cross itself, at whose unconscious feet
The Generations of Mankind have knelt
Ruefully seized, and shedding bitter tears,
And through that conflict seeking rest — of you,
High-titled Powers, am I constrained to ask,
Here standing, with the unvoyageable sky
In faint reflection of infinitude
Stretched overhead, and at my pensive feet 340
A subterraneous magazine of bones
In whose dark vaults my own shall soon be laid,
Where are your triumphs? your dominion where?
And in what age admitted and confirmed?
— Not for a happy Land do I enquire,
Island or Grove, that hides a blessed few
Who, with obedience willing and sincere,
To your serene authorities conform;
But whom I ask, of individual Souls,
Have ye withdrawn from Passion's crooked ways, 350

disse indre følelser med og de håbefulde løfter,
 som læberne giver offentlig udtale, er begge
 en naturlig proces; og skal hos mig passere 310
 ukritiseret; selvom udfaldet vil vise sig at være
 fornuftsstridigt, magtesløst og tomt og således bringe
 sin egen bebrejdelse fra slægtled til slægtled. – Men åh!
 hvis det at være svag er at være stakkels – ulykkelig,
 som den fortabte engel ifølge en menneskerøst,*
 bedrøvet har ytret, så er det efter min opfattelse
 langt bedre ikke at bevæge sig overhovedet end at bevæge sig
 ved en tilskyndelse, sendt fra en sådan skuffende magt,
 som finder, men ikke kan fastgøre; som griber
 og glæder sig, og mister mens den griber; 320
 som frister, som opildner – støtter en stund
 og bedrager så; anklager og tilføjer
 skånselsløs straf; og betræde således atter
 den undgåelige cirkel: langt bedre end
 dette er det at græsse på engen i tankeløs fred,
 uforstyrret af forsyn og erindring!

„Filosofi! og du mere roste navn
 Religion! med dit statelige følge:
 tro, håb og kærlighed. – Vælg til dine symboler
 fra den synlige verden, hvad end I finder 330
 af sikreste vejledning og fasteste tillid, –
 faklen, stjernen, ankeret; undtag heller ikke†
 korset selv, ved hvis uagtsomme fødder
 menneskehedens generationer har knælet
 angerfuldt grebet og fældende bitre tårer,
 og søgt hvile gennem denne kamp – jer,
 højt titulerede magter, er jeg –
 mens jeg står her med den ufarbare himmel
 som et svagt genskin af uendelighed
 udstrakt ovenover, og tankefuldt for mine fødder 340
 et underjordisk depot af knogler, i hvis mørke
 hvælvinger mine egne snart skal lægges – tvunget
 til at spørge: hvor er jeres sejre? hvor jeres herredømme?
 og i hvilken tidsalder indrømmet og bekræftet?
 – Det er ikke et lykkeligt land, jeg spørger efter,
 en ø eller en lund, som skjuler nogle velsignede få,
 der villigt og med alvorlig lydighed
 tilpasser sig jeres rolige myndighed;
 men, spørger jeg, hvilke individuelle sjæle,
 har I trukket bort fra lidelsens krogede veje, 350

* menneskerøst: denne røst er digteren Miltons i *Paradis Lost* I, 157.

† faklen ... korset: symboler på en organiseret religion (Bushell).

Inspired, and thoroughly fortified? — If the Heart
 Could be inspected to its inmost folds
 By sight undazzled with the glare of praise,
 Who shall be named — in the resplendent line
 Of Sages, Martyrs, Confessors — the Man
 Whom the best might of Conscience, Truth, and Hope,
 For one day's little compass, have preserved
 From painful and discreditable shocks
 Of contradiction, from some vague desire
 Culpably cherished, or corrupt relapse
 To some unsanctioned fear?" 360

"If this be so,
 And Man," said I, "be in his noblest shape
 Thus pitifully infirm; then, He who made,
 And who shall judge the Creature, will forgive.
 — Yet, in its general tenor, your complaint
 Is all too true; and surely not misplaced.
 For, from this pregnant spot of ground, such thoughts
 Rise to the notice of a serious Mind
 By natural exhalation. With the Dead
 In their repose, the Living in their mirth, 370

Who can reflect, unmoved, upon the round
 Of smooth and solemnized complacencies,
 By which, on Christian Lands from age to age
 Profession mocks Performance. Earth is sick,
 And heaven is weary, of the hollow words
 Which States and Kingdoms utter when they talk
 Of truth and justice. Turn to private life
 And social neighbourhood; look we to ourselves;
 A light of duty shines on every day
 For all; and yet how few are warmed or cheered! 380
 How few who mingle with their fellow-men
 And still remain self-governed, and apart,
 Like this our honoured friend; and thence acquire
 Right to expect his vigorous decline,
 That promises to the end a blest old age!"

"Yet," with a smile of triumph thus exclaimed
 The Solitary, "In the life of Man,
 If to the poetry of common speech
 Faith may be given, we see as in a glass
 A true reflection of the circling year, 390
 With all its seasons. Grant that Spring is there,
 In spite of many a rough untoward blast,
 Hopeful and promising with buds and flowers;

inspireret og helt igennem styrket? — Hvis hjertet kunne undersøges til dets inderste folder, uden at synet blændes af skæret fra lovord, hvem skal da udnævnes — i den strålende række af vismænd, martyrer, skriftefædre — til at være det menneske, hvem den yderste kraft af samvittigheden, sandheden og håb i blot en dags korte tidsrum, har reddet fra modsigelsens smertefulde og vanærende stød, fra et eller andet vagt strafbart elsket ønske eller et fordærvet tilbagefald til en eller anden ugodkendt angst?" 360

„Hvis det er sådan, det er,”

sagde jeg, „og mennesket i sin ædleste skikkelse er således ynkeligt svag; så vil han som skabte og som skal dømmes skabningen, tilgive.
— Dog, det væsentlige i Deres klage er alt for sand; og i sandhed ikke forkert anbragt. Thi fra et frugtbart sted som dette, er det kun naturligt, at sådanne tanker stiger op, og et alvorligt sind lægger mærke til dem. Med de hvilende døde, og de glade levende, hvem kan da uanfægtet tænke over den omgang af glatte og helliggjorte behageligheder, som, fra slægtled til slægtled i kristne lande, professionen latterliggør udøvelsen med. Jorden er syg,* og himlen er træt, af de hule ord, som stater og kongeriger ytrer, når de taler om sandhed og retfærdighed. Ty til privatlivet og det sociale naboskab; lad os se på os selv; et pligtens lys skinner hver dag for alle; og dog hvor få bliver varmet og opmuntret! hvor få, der blander sig med sine medskabninger og vedbliver at lade sig styre af sig selv og være adskilt ligesom denne vor ærede ven; og deraf opnå ret til at forvente et sundt og rørigt forfald, der lover en velsignet alderdom til sidst!” 370 380

„Dog,” udbrød den Enlige således med et triumferende smil, „i menneskelivet, hvis man kan tro den almindelige tales poesi, ser vi, som i et glas, en sand genspejling af det drejende år med alle dets årstider. Indrømmet, foråret er der, til trods for mange barske uheldige vindstød, håbefuldt og levende med knopper og blomster; 390

* professionen: præstekaldet. — udøvelsen: af religionen.

Yet where is glowing Summer's long rich day,
 That *ought* to follow, faithfully expressed?
 And mellow Autumn, charged with bounteous fruit,
 Where is she imaged? in what favoured clime
 Her lavish pomp, and ripe magnificence?
 — Yet, while the better part is missed, the worse
 In Man's autumnal season is set forth 400
 With a resemblance not to be denied,
 And that contents him; bowers that hear no more
 The voice of gladness, less and less supply
 Of outward sunshine and internal warmth;
 And, with this change, sharp air and falling leaves,
 Foretelling total Winter, blank and cold.

”How gay the Habitations that adorn
 This fertile Valley! Not a House but seems
 To give assurance of content within;
 Embosomed happiness, and placid love; 410
 As if the sunshine of the day were met
 With answering brightness in the hearts of all
 Who walk this favoured ground. But chance-regards,
 And notice forced upon incurious ears;
 These, if these only, acting in despite
 Of the encomiums by my Friend pronounced
 On humble life, forbid the judging mind
 To trust the smiling aspect of this fair
 And noiseless Commonwealth. The simple race
 Of Mountaineers, by Nature's self removed 420
 From foul temptations, and by constant care
 Of a good Shepherd tended, as themselves
 Do tend their flocks, these share Man's general lot
 With little mitigation. They escape,
 Perchance, guilt's heavier woes; and do not feel
 The tedium of fantastic idleness;
 Yet life, as with the multitude, with them,
 Is fashioned like an ill constructed tale;
 That on the outset wastes its gay desires,
 Its fair adventures, its enlivening hopes, 430
 And pleasant interests — for the sequel leaving
 Old things repeated with diminished grace;
 And all the laboured novelties, at best
 Imperfect substitutes, whose use and power
 Evince the want and weakness whence they spring.”

While in this serious mood we held discourse,
 The reverend Pastor tow'rds the Church-yard gate
 Approached; and, with a mild respectful air

dog hvor er den glødende sommers lange rige dag,
 som *burde* følge, troligt udtrykt?
 Og det venlige efterår, lastet med rigelig frugt,
 hvor er hun afbilledet? under hvilken begunstiget himmel
 findes hendes ødsle pragt og modne storslåethed?
 – Dog medens den bedste del savnes,
 er den værste aftegnet i menneskets efterår 400
 med en lighed, der ikke kan nægtes,
 og det tilfredsstillende ham; løvstuer som ikke mere
 hører glædens stemme, har mindre og mindre
 forsyning af ydre solskin og indre varme;
 og har, med denne forandring, skarp luft og faldende blade,
 der forudsiger den totale vinter, tom og kold.

„Hvor skønne er ikke boligerne, der pryder
 den frugtbare dal! Ikke et hus er der, som ikke
 synes at give en forsikring om indholdet indeni;
 omfavnet lykke og blid kærlighed; 410
 som om dagens solskin blev mødt
 med besvarende stråleglans i hjertet hos alle,
 der går på denne begunstiget jord. Men tilfældige hensyn
 og underretninger der påtvinges uinteresserede ører,
 disse, om det så kun er disse, – idet de virker
 til trods for min vens udtalte lovprisninger af
 det ydmyge liv, – forbyder det vurderende sind
 at tro på dette skønne og støjfri samfunds
 smilende fremtoning. Den jævne slægt 420
 af bjergboer, fjernet fra slette fristelser
 af naturen selv, og ved stadig omsorg
 plejet af en god hyrde, som de selv plejer
 deres egne flokke. Disse deler med kun ringe
 formildelse menneskets almindelige lod. De undslipper
 måske skyldens tungere bekymringer; og føler
 ikke leden ved sværmerisk lediggang;
 dog for mængden, som for dem,
 er livet skabt lig en dårligt sammensat fortælling;
 som i begyndelsen spilder sine sorgløse længsler,
 sine skønne eventyr, sine oplivende håb 430
 og behagelige interesser – og efterlader til fortsættelsen
 gamle ting, der gentages med formindsket ynde;
 og alle de fortænkte nyheder, i bedste fald
 ufuldkomne erstatninger, hvis brug og kraft
 røber den mangel og svaghed, hvoraf de er udsprunget.”

Mens vi talte sammen i denne alvorlige sindsstemning,
 nærmede den agtværdige præst sig kirkegårdsåsen;
 og med en naturlig hjerteligheds

Of native cordiality, our Friend
 Advanced to greet him. With a gracious mien 440
 Was he received, and mutual joy prevailed.
 Awhile they stood in conference, and I guess
 That He, who now upon the mossy wall
 Sate by my side, had vanished, if a wish
 Could have transferred him to his lonely House
 Within the circuit of those guardian rocks.
 — For me, I looked upon the pair, well pleased:
 Nature had framed them both, and both were marked
 By circumstance with intermixture fine
 Of contrast and resemblance. To an Oak 450
 Hardy and grand, a weather-beaten Oak,
 Fresh in the strength and majesty of age,
 One might be likened: flourishing appeared,
 Though somewhat past the fulness of his prime,
 The Other — like a stately Sycamore,
 That spreads, in gentler pomp, its honied shade.

A general greeting was exchanged; and soon
 The Pastor learned that his approach had given
 A welcome interruption to discourse
 Grave, and in truth full often sad. — "Is Man 460
 A Child of hope? Do generations press
 On generations, without progress made?
 Halts the Individual, ere his hairs be grey,
 Perforce? Are we a Creature in whom good
 Preponderates, or evil? Doth the Will
 Acknowledge Reason's law? A living Power
 Is Virtue, or no better than a name?
 Fleeting as health or beauty, and unsound!
 So that the only substance which remains,
 (For thus the tenor of complaint hath run) 470
 Among so many shadows, are the pains
 And penalties of miserable life,
 Doomed to decay, and then expire in dust!
 — Our cogitations this way have been drawn,
 These are the points," the Wanderer said, "on which
 Our Inquest turns. — Accord, good Sir! the light
 Of your experience, to dispel this gloom.
 By your persuasive wisdom shall the Heart
 That frets, or languishes, be stilled and cheered."

"Our Nature," said the Priest, in mild reply, 480
 "Angels may weigh and fathom: they perceive,

milde respektfulde udtryk, gik vor ven frem*
 for at hilse på ham. Han blev modtaget med 440
 elskværdig mine og gensidig glæde herskede.
 En tid stod de og forhandlede, og jeg gætter på
 at han, som nu sad ved siden af mig på den
 mosgroede mur, var forsvundet, hvis et ønske
 kunne have overflyttet ham til sit ensomme hus
 mellem hine beskyttende og omkransende klipper.
 — Hvad mig selv angik, iagttog jeg dem ret så fornøjet:
 naturen havde formet dem begge, og begge var
 med en blanding af forskelligheder og
 ligheder, præget af omstændighederne. Med en eg 450
 hårdfør og stor, en vejrbidt eg,
 frisk med alderens styrke og majestæt,
 kunne den ene lignedes. Han forekom blomstrende,
 skønt noget over sin bedste alder,
 den anden — som et stateligt morbærfigentræ
 der med blid pragt udbreder sin honningsøde skygge.

Der blev udvekslet hilsner; og snart
 erfarede præsten, at hans komme havde betydet
 en kærkommen afbrydelse af en alvorlig og sandt 460
 at sige, meget ofte trist samtale. — „Er mennesket
 et barn af håbet? Presser slægtled
 på slægtled, uden at der gøres fremskridt?
 Standser den enkelte nødvendigvis før hans hår er gråt?
 Er vi skabninger i hvem godt
 dominerer, eller ondt? Erkender viljen
 fornuftens lov? Er dyden en levende magt,
 eller er den intet bedre end et navn?
 flygtig som sundhed og skønhed og upålidelig!
 Så det eneste virkelige indhold, som bliver tilbage
 (thi således havde forløbet af klagen været) 470
 mellem så mange skygger, er lidelserne
 og straffene ved et elendigt liv,
 der er dømt til at forfalde og så udånde i støv!
 — Ad denne vej har vore overvejelserne bevæget sig,
 og disse er de punkter,” sagde Vandringsmanden,
 „som vor undersøgelse drejer sig om. — Kast lys
 over vor sag, gode hr., så dette mørke kan spredes.
 Af Deres overbevisende visdom skal hjertet,
 som ængstes eller sygner hen, beroliges og opmuntres.”

„Vor natur,” sagde præsten stilfærdigt, 480
 „kan engle veje og fatte. De ser

* vor ven: vandringsmanden.

With undistempered and unclouded spirit,
 The object as it is; but, for ourselves,
 That speculative height we may not reach.
 The good and evil are our own; and we
 Are that which we would contemplate from far.
 Knowledge, for us, is difficult to gain —
 Is difficult to gain and hard to keep —
 As Virtue's self; like Virtue is beset
 With snares; tried, tempted, subject to decay. 490
 Love, admiration, fear, desire, and hate,
 Blind were we without these; through these alone
 Are capable to notice or discern
 Or to record; we judge, but cannot be
 Indifferent judges. 'Spite of proudest boast
 Reason, best Reason, is to imperfect Man
 An effort only, and a noble aim;
 A crown, an attribute of sovereign power,
 Still to be courted — never to be won!
 — Look forth, or each man dive into himself, 500
 What sees he but a Creature too perturbed,
 That is transported to excess; that yearns,
 Regrets, or trembles, wrongly, or too much;
 Hopes rashly, in disgust as rash recoils;
 Battens on spleen, or moulders in despair.
 Thus truth is missed, and comprehension fails;
 And darkness and delusion round our path
 Spread, from disease, whose subtile injury lurks
 Within the very faculty of sight.

"Yet for the general purposes of faith 510
 In Providence, for solace and support,
 We may not doubt that who can best subject
 The will to Reason's law, and strictliest live
 And act in that obedience, he shall gain
 The clearest apprehension of those truths,
 Which unassisted reason's utmost power
 Is too infirm to reach. But — waiving this,
 And our regards confining within bounds
 Of less exalted consciousness — through which
 The very multitude are free to range — 520
 We safely may affirm that human life
 Is either fair or tempting, a soft scene
 Grateful to sight, refreshing to the soul,

med uforstyrret og uformørket ånd,
 genstanden, som den er; men på egen hånd
 kan vi ikke nå denne spekulative højde.
 Det gode og det onde er vort eget; og vi
 er det, som vi kan iagttage fra det fjerne.
 Viden er vanskelig at opnå for os — *
 er vanskelig at opnå og svært at beholde —
 som dyden selv; den er lig dyden besat
 med snarer; prøvet, fristet, genstand for forfald. 490
 Kærlighed, beundring, angst, begær og had,
 vi ville være blinde uden disse; er alene gennem
 disse i stand til at lægge mærke til eller skelne
 eller at optegne; vi dømmes, men kan ikke være
 ligegyldige dommere. Til trods for det stolteste praleri
 er fornuften, den bedste fornuft, for det ufuldkomne
 menneske kun en bestræbelse og et ædelt mål;
 en krone, en egenskab ved den øverste magt,
 som stadig tilbejles — men aldrig vindes!
 — Se ud, eller lad hver mand dykke ned i sig selv, 500
 hvad ser han andet end en for urolig skabning,
 som til overflod er henrykt; som længes,
 fortryder eller skælver, forkert eller for meget;
 håber overilet, farer i afsky ligeså overilet tilbage;
 mæsker sig på livslede eller hensynker i fortvivlelse.
 Således forfejles sandheden og forståelsen svigter;
 og omkring vor sti spreder mørke og vildfarelse
 sig fra en sygdom, hvis snedige fortræd
 er gemt inde i synsevnen selv.

„Dog hvad angår den almindelige hensigt med 510
 at tro på forsynet, nemlig at få trøst og støtte,
 kan vi ikke tvivle på, at den som bedst kan udsætte
 viljen for fornuftens lov og på nøjeste vis leve†
 og handle i lydighed mod denne, han skal få
 den klareste forståelse af hine sandheder,
 som den uhjulpne fornufts yderste evne‡
 er for svag til at nå. Men — idet vi opgiver dette,
 og lader vore betragtninger være begrænset
 af en mindre opløftet bevidsthed — som
 selv folkemasserne er frie til at strejfe om i — 520
 kan vi trygt bekræfte, at menneskelivet
 er enten herligt eller fristende, en blid scene der
 er behagelig for synet, forfriskende for sjælen

* Viden: viden erhvervet ved hjælp af fornuften.

† viljen: viljen udfoldelse i kraft af en højere bevidsthed (Bushell).

‡ den uhjulpne fornuft: dvs. uden bistand af en højere bevidsthed.

Or a forbidding tract of cheerless view;
 Even as the same is looked at, or approached.
 Permit me," said the Priest continuing, "here
 To use an illustration of my thought,
 Drawn from the very spot on which we stand.
 — In changeful April, when, as he is wont,
 Winter has reassumed a short lived sway 530
 And whitened all the surface of the fields,
 If — from the sullen region of the North
 Towards the circuit of this holy ground
 Your walk conducts you, ere the vigorous sun,
 High climbing, hath attained his noon-tide height—
 These Mounds, transversely lying side by side
 From east to west, before you will appear
 A dreary plain of unillumined snow,
 With more than wintry cheerlessness and gloom
 Saddening the heart. Go forward, and look back; 540
 On the same circuit of this church-yard ground
 Look, from the quarter whence the Lord of light,
 Of life, of love, and gladness, doth dispense
 His beams; which, unexcluded in their fall,
 Upon the southern side of every grave
 Have gently exercised a melting power,
Then will a vernal prospect greet your eye,
 All fresh and beautiful, and green and bright,
 Hopeful and cheerful: — vanished is the snow,
 Vanished or hidden; and the whole Domain, 550
 To some, too lightly minded, might appear
 A meadow carpet for the dancing hours.
 — This Contrast, not unsuitable to Life,
 Is to that other state more apposite,
 Death, and its twofold aspect; wintry — one,
 Cold, sullen, blank, from hope and joy shut out;
 The other, which the ray divine hath touched,
 Replete with vivid promise, bright as spring."

"We see, then, as we feel," the Wanderer thus
 With a complacent animation spake, 560
 "And, in your judgment, Sir! the Mind's repose
 On evidence is not to be ensured
 By act of naked Reason. Moral truth
 Is no mechanic structure, built by rule;
 And which, once built, retains a steadfast shape
 And undisturbed proportions; but a thing
 Subject, you deem, to vital accidents;
 And, like the water-lilly, lives and thrives;
 Whose root is fixed in stable earth, whose head

eller en skummel stræknings triste udsigt, skønt
 det er det samme, man kigger på, eller nærmer sig.
 Tillad mig," sagde præsten, idet han fortsatte,
 „at illustrere min tanke med noget jeg
 henter fra selve den plet, vi står på her.
 – Hvis din gang i den omskiftelige april, 530
 når vinteren som den plejer, har genoptaget
 et kortvarigt styre og hvidnet alle markerne,
 fører dig fra nordens dunkle egn
 mod denne omkransede
 hellige jord, før den højt stigende
 kraftfulde sol har nået sin middagshøjde,
 så vil disse volde foran dig, som ligger på tværs
 side om side fra øst til vest, vise sig at være
 en melankolsk slette af ubelyst sne, der med
 mere end vinterlig tristhed og mørk trøstesløshed
 bedrøver hjertet. Gå frem, og se så tilbage; 540
 kig på den samme omkransede kirkegårdsjord,
da vil – fra den region, hvorfra lysets
 livets, kærlighedens og glædens Herren
 fordeler sine stråler, som i deres fald
 på den sydlige side af alle grave,
 stille har udøvet en smeltende kraft –
 en vårlig udsigt hilse jeres øje,
 hvor alt er friskt og smukt og grønt og strålende,
 fuld af håb og smilende: – sneen er forsvundet,
 forsvundet eller skjult; og hele området 550
 kunne for nogle alt for lette om hjertet, synes
 at være et engtæppe til at danse på.
 – Denne modsætning som kunne passe til livet,
 egner sig bedre til den anden tilstand,
 døden og dens tofoldige fremtoning; – den ene vinterlig:
 kold, dystert, tom, udelukket fra håb og glæde;
 den anden, som den guddommelige stråle har berørt,
 fyldt med et levende løfte, prægtig som foråret."

„Vi ser altså, som vi føler," sagde
 Vandringsmanden så med høflig livlighed, 560
 „og efter Deres vurdering, hr., kan
 den sindsro, som beviser avler, ikke sikres
 ved den blotte fornuftshandling. Moralsk sandhed
 er ingen mekanisk konstruktion, bygget efter regler;
 og som éngang bygget, beholder den samme form
 og uændrede proportioner; men, mener De, noget
 der er underlagt livsnødvendige egenskaber;
 og lever og trives som en sønemone,
 hvis rødder er fæstnet i den faste jord, og hvis hoved

Floats on the tossing waves. With joy sincere 570
 I re-salute these sentiments, confirmed
 By your authority. But how acquire
 The inward principle, that gives effect
 To outward argument; the passive will
 Meek to admit; the active energy,
 Strong and unbounded to embrace, and firm
 To keep and cherish? How shall Man unite
 A self-forgetting tenderness of heart
 And earth-despising dignity of soul?
 Wise in that union, and without it blind!" 580

"The way," said I, "to court, if not obtain
 The ingenuous Mind, apt to be set aright;
 This, in the lonely Dell discoursing, you
 Declared at large; and by what exercise
 From visible nature or the inner self
 Power may be trained, and renovation brought
 To those who need the gift. But, after all,
 Is aught so certain as that Man is doomed
 To breathe beneath a vault of ignorance?
 The natural roof of that dark house in which 590
 His soul is pent! How little can be known,
 This is the wise man's sigh; how far we err,
 This is the good man's not unfrequent pang.
 And they perhaps err least, the lowly Class
 Whom a benign necessity compels
 To follow Reason's least ambitious course;
 Such do I mean who, unperplexed by doubt
 And uncited by a wish to look
 Into high objects farther than they may,
 Pace to and fro, from morn till even-tide, 600
 The narrow avenue of daily toil
 For daily bread."

"Yes," buoyantly exclaimed
 The pale Recluse — "praise to the sturdy plough,
 And patient spade, and shepherd's simple crook,
 And ponderous loom — resounding while it holds
 Body and mind in one captivity;
 And let the light mechanic tool be hailed
 With honour; which, encasing, by the power

flyder på de omtumlede bølger. Med oprigtig glæde 570
 hilser jeg igen disse følelser, bekræftet
 ved Deres autoritet. Men hvordan tilegne sig
 det indre princip, som giver kraft*
 til de ydre begrundelser — den passive vilje,
 der ydmygt indrømmer — den aktive energi,
 stærk og ubundet til at omfavne og til standhaftigt
 at bevare og beskytte? Hvordan skal mennesket
 forene hjertets selvforglemmende ømhed
 og sjælens jord-foragtende værdighed;
 og være viis i denne forening og blind uden?" 580

„Den bedst skikkede måde,” sagde jeg,
 „at trachte efter, hvis ikke at opnå, det åbenhjertige sind på,[†]
 gjorde du udførligt rede for under samtalen
 i den ensomme dal; og med hvilken øvelse,
 hentet fra den synlige natur eller det indre selv,
 åndsevnen kan trænes, og fornyelse bringes til dem,
 som mangler talentet. Men når alt kommer til alt,
 er noget så sikkert, som at mennesket er dømt
 til at leve under en uvidenhedens hvælving?
 Det naturlige tag på dette mørke hus som 590
 hans sjæl er indespærret i! Hvor lidt man kan vide,
 dette er den vise mands suk; hvor meget vi farer vild,
 dette er det gode menneskes ikke sjældne smerte.
 Og måske farer de mindst vild, den ydmyge klasse
 som en venlig nødvendighed tvinger
 til at følge fornuftens mindst ærgerrige kurs;
 jeg mener således dem, som, uforvirret af tvivl
 og ikke ansporet af et ønske om at se
 længere ind i høje ting, end de kan,
 går frem og tilbage fra morgen til aften, 600
 ad det daglige slids snævre vej
 for at tjene det daglige brød.”

„Ja,” udbrød den blege
 eneboer velfornøjet — „lad os rose den robuste plov
 og den tålmodige spade og hyrdens simple stav
 og klodsede væv — der giver genlyd, mens de holder
 krop og sind i samme fangenskab;
 og lad os hylde med hæder det lette mekaniske
 værktøj, som, indhyllende kunstnerens hånd,[‡]

* indre princip ... ydre begrundelser: Den indre moralske lov, som Wordsworths mener mennesket har. Hvordan kan den erkendes, så man dermed kan begrunde de moralske handlinger?

[†] åbne (*ingenuous*): retfærdige, ærlige, gavmilde, ædle.

[‡] kunstners hånd: den Enlige spotter ved at kalde den hårdtarbejdende bonde for kunstner, fortællerens (Wordsworths) romantiske forestillinger om bondebefolkningen.

Of long companionship, the Artist's hand,
 Cuts off that hand, with all its world of nerves, 610
 From a too busy commerce with the heart!
 — Inglorious implements of craft and toil,
 Both ye that shape and build, and ye that force,
 By slow sollicitation, Earth to yield
 Her annual bounty, sparingly dealt forth
 With wise reluctance, you would I extol
 Not for gross good alone which ye produce,
 But for the impertinent and ceaseless strife
 Of proofs and reasons ye preclude — in those
 Who to your dull society are born, 620
 And with their humble birth-right rest content.
 — Would I had ne'er renounced it!"

A slight flush

Of moral anger previously had tinged
 The Old Man's cheek; but, at this closing turn
 Of self-reproach, it passed away. Said he,
 "That which we feel we utter; as we think
 So have we argued; reaping for our pains
 No visible recompense. For our relief
 You," to the Pastor turning thus he spake,
 "Have kindly interposed. May I entreat 630
 Your further help? The mine of real life
 Dig for us; and present us, in the shape
 Of virgin ore, that gold which we by pains
 Fruitless as those of aery Alchemists
 Seek from the torturing crucible. There lies
 Around us a Domain where You have long
 Held spiritual sway, have guided and consoled,
 And watched the outward course and inner heart.
 Give us, for our abstractions, solid facts;
 For our disputes, plain pictures. Say what Man 640
 He is who cultivates yon hanging field;
 What qualities of mind She bears, who comes,
 For morn and evening service, with her pail,
 To that green pasture; place before our sight
 The Family who dwell within yon House
 Fenced round with glittering laurel; or in that
 Below, from which the curling smoke ascends.
 Or rather, as we stand on holy earth
 And have the Dead around us,^[8] take from them
 Your instances; for they are both best known, 650
 And by frail Man most equitably judged.
 Epitomize the life; pronounce, You can,
 Authentic epitaphs on some of these

i kraft af et langvarigt kammeratskab,
 hugger hånden af, med hele dens verden af nerver, 610
 på grund af for travl omgang med hjertet!
 – Håndværkets og sliddets uglorværdige redskaber,
 både I som former og bygger, og I, som tvinger,
 ved langvarig tryglen, jorden til at give
 sin årlige gave, sparsomt delt ud med
 klog modvilje, jer ville jeg prise,
 ikke alene for alle de goder I producerer,
 men for den uvedkommende og uophørlige strid
 om beviser og grunde, som I udelukker – hos dem,
 der er født til jeres kedelige samfund, 620
 og lever tilfreds med deres ydmyge fødselsret.
 – Jeg ville ønske jeg aldrig havde givet afkald på det!”

En let moralsk

vredesrødmen havde i begyndelsen farvet den gamle
 mands kind; men ved den afsluttende
 selvbefrejdende drejning, forsvandt den. Han sagde:
 „Vi siger, det vi føler; sådan som vi har tænkt,
 har vi argumenteret, men uden at vore anstrengelser
 på nogen synlig måde har lønnet sig. For at hjælpe os
 har De,” sagde han, idet han vendte sig mod præsten,
 „venligt blandet Dem i samtalen. Må jeg bede 630
 om yderligere hjælp? Grav det virkelige livs
 mine for os; og vis os i form af en jomfruåre,
 det guld som vi, ved ligeså frugtesløse
 anstrengelser som den verdensfjerne alkymists,
 søger efter i den martrende smeltedigel. Vi befinder
 os her i et distrikt, hvor De længe har haft
 det spirituelle herredømme, har vejledt og trøstet
 og iagttaget det ydre forløb og det indre hjerte.
 Giv os solide fakta for vore abstraktioner;
 klare billeder til vor diskussion. Fortæl hvilken mand 640
 han er, som dyrker hin hængende mark;
 hvilke åndelige egenskaber hun har, som kommer
 med sin spand til morgen- og aftenarbejde på
 den grønne græsgang dér; anbring den familie
 foran vore øjne, som bor inde i huset derhenne,
 indhegnet af glitrende laurbær eller i det
 nedenunder, som røgen snor sig op fra.
 Eller bedre, da vi står på hellig jord
 og har de døde omkring os,⁸ tag Deres
 eksempler fra dem; thi de kendes både bedst 650
 og er mest retfærdigt bedømt af det skrøbelige menneske.
 Giv en sammenfatning af livet; fremsig, som De jo kan,
 autentiske gravskrifter på nogle af disse

Who, from their lowly mansions hither brought,
 Beneath this turf lie mouldering at our feet.
 So, by your records, may our doubts be solved;
 And so, not searching higher, we may learn
 To prize the breath we share with human kind;
 And look upon the dust of Man with awe."

The Priest replied. — "An office you impose 660
 For which peculiar requisites are mine;
 Yet much, I feel, is wanting — else the task
 Would be most grateful. True indeed it is
 That they whom Death has hidden from our sight
 Are worthiest of the Mind's regard; with these
 The future cannot contradict the past:
 Mortality's last exercise and proof
 Is undergone; the transit made that shews
 The very soul, revealed as it departs.
 Yet, on your first suggestion, will I give, 670
 Ere we descend into these silent vaults,
 One Picture from the living. —

You behold,

High on the breast of yon dark mountain — dark
 With stony barrenness, a shining speck
 Bright as a sun-beam sleeping till a shower
 Brush it away, or cloud pass over it;
 And such it might be deemed — a sleeping sun-beam;
 But 'tis a plot of cultivated ground,
 Cut off, an island in the dusky waste;
 And that attractive brightness is its own. 680
 The lofty Site, by nature framed to tempt
 Amid a wilderness of rocks and stones
 The Tiller's hand, a Hermit might have chosen,
 For opportunity presented, thence
 Far forth to send his wandering eye o'er land
 And ocean, and look down upon the works,
 The habitations, and the ways of men,
 Himself unseen! But no tradition tells
 That ever Hermit dipped his maple dish
 In the sweet spring that lurks mid yon green fields; 690
 And no such visionary views belong
 To those who occupy and till the ground,
 And on the bosom of the mountain dwell —
 A wedded Pair, in childless solitude.
 — A House of stones collected on the spot,
 By rude hands built, with rocky knolls in front,
 Backed also by a ledge of rock, whose crest
 Of birch-trees waves above the chimney top;

som, bragt hertil fra deres jævne boliger,
 ligger under grønsværen og smuldrer for vore fødder.
 Så vor tvivl kan opløses ved Deres vidnesbyrd;
 og at vi således, uden at søge højere, kan lære
 at lovprise den luft vi deler men menneskeheden;
 og betragte menneskets støv med ærefrygt.”

Præsten svarede: — „De pålægger mig et hverv, 660
 som jeg har særlige forudsætninger for;
 dog føler jeg, at jeg mangler meget — ellers ville opgaven
 være yderst behagelig. Det er ganske rigtigt sandt,
 at de som døden har skjult for vort blik,
 er værdigst til sindets opmærksomhed;
 fremtiden kan ikke modsige fortiden med disse.
 Dødelighedens sidste øvelse og prøve
 er gennemgået; den rejse er foretaget, som viser
 selve sjælen åbenbaret, idet den forlader denne verden.
 Dog hvad angår Deres første forslag, vil jeg, 670
 før vi stiger ned i disse tavse hvælvinger,
 give et enkelt billede fra de levende. —

I ser

højt oppe på siden af det mørke bjerg dér — mørkt
 med stenet goldhed — en skinnende plet,
 tindrende som en solstråle, der sover indtil en byge
 fejer den væk, eller en sky passerer over den; og det
 kunne den godt anses for at være — en sovende solstråle;
 men dette er et stykke opdyrket land,
 afskåret fra omverden, en ø i det dunkle øde; 680
 og denne tiltrækkende glans er dens egen.
 Dette højtliggende sted, dannet af naturen til
 midt i et vildnis af klipper og sten at friste
 agerbrugerens hånd, kunne en eremit have valgt,
 skænket til lejligheden, for derfra
 at sende sit vandrende øje vidt omkring over land
 og hav og se ned på menneskenes arbejde,
 deres boliger og levemåder, mens han selv
 er uset! Men ingen tradition fortæller, at eremitten
 nogensinde dyppede sin ahornskål i den friske
 kilde, som gemmer sig blandt hine grønne marker; 690
 og ingen sådanne fantasifulde anskuelser har
 de, som optager og dyrker jorden
 og bor der på siden af bjerget —
 et gift par i barnløs ensomhed.
 — Et hus af sten samlet på stedet,
 bygget af grove hænder, med små klippehøje foran,
 bagved er der også en klippeafsats, hvis kam
 af birketræer bølger over skorstenstoppen;

In shape, in size, and colour, an abode
Such as in unsafe times of Border war 700
Might have been wished for and contrived—to elude
The eye of roving Plunderer, for their need
Suffices; and unshaken bears the assault
Of their most dreaded foe, the strong South-west,
In anger blowing from the distant sea.
— Alone within her solitary Hut;
There, or within the compass of her fields,
At any moment may the Dame be found,
True as the Stock-dove to her shallow nest
And to the grove that holds it. She beguiles 710
By intermingled work of house and field
The summer's day, and winter's; with success
Not equal, but sufficient to maintain,
Even at the worst, a smooth stream of content,
Until the expected hour at which her Mate
From the far-distant Quarry's vault returns;
And by his converse crowns a silent day
With evening cheerfulness. In powers of mind,
In scale of culture, few among my Flock
Hold lower rank than this sequestered Pair. 720
But humbleness of heart descends from heaven;
And that best gift of heaven hath fallen on them;
Abundant recompence for every want.
— Stoop from your height, ye proud, and copy these!
Who, in their noiseless dwelling-place, can hear
The voice of wisdom whispering scripture texts
For the mind's government, or temper's peace;
And recommending, for their mutual need,
Forgiveness, patience, hope, and charity!"

"Much was I pleased," the grey-haired Wanderer said, 730
"When to those shining fields our notice first
You turned; and yet more pleased have from your lips
Gathered this fair report of those who dwell
In that Retirement; whither, by such course
Of evil hap and good as oft awaits
A lone way-faring Man, I once was brought.
Dark on my road the autumnal evening fell
While I was traversing yon mountain-pass,
And night succeeded with unusual gloom;
So that my feet and hands at length became 740
Guides better than mine eyes — until a light

en bolig — af form, af størrelse og af farve,
 sådan som man i usikre tider med grænsekrig 700
 kunnet have ønsket sig og udtænkt, for at slippe for
 omstrefjendes plyndrers blikke — tilstrækkelig
 til deres behov; og som urystet modstår angrebet
 af deres mest frygtede fjende, den stærke sydvestenvind,
 der vredt blæser fra det fjerne ocean.
 — Alene inde i sin enlige hytte;
 der, eller inden for området af sine marker,
 kan man når som helst finde konen,
 tro som skovduen mod sin fladbyggede rede
 og mod lunden, der rummer den. Ved at blande 710
 hus- og markarbejde forkorter hun
 sommerens og vinterens dag; ikke med lige held,
 men tilstrækkeligt til, selv når det er værst,
 at opretholde en jævn strøm af tilfredshed,
 indtil det ventede øjeblik hvor hendes ægtefælle
 vender tilbage fra det fjerntliggende stenbrud,*
 og med sin samtale kroner en tavs dag
 med aftenglæde. Hvad angår åndskræfter
 og den kulturelle rangstige, er få blandt min flok
 lavere placeret end dette afsondrede par. 720
 Men hjertets ydmyghed daler ned fra himlen;
 og himlens bedste gave var faldet på dem;
 en rigelig erstatning for alle mangler.
 — Buk jer ned fra jeres højder, I stolte, og efterlign disse!
 som på deres stille bosted kan høre
 visdommens stemme hviske skriftsteder
 til styrelse af ånden eller til sindets fred;
 og til deres gensidige behov anbefale
 tilgivelse, tålmodighed, håb og kærlighed!"

„Det glædede mig meget,” sagde den gråhårede 730
 Vandringsmand, „da De før rettede vor opmærksomhed
 mod disse skinnende marker; og har dog med endnu
 større glæde hørt Deres skønne beretning om dem,
 der bor på dette tilbagetrukne sted; hvortil jeg engang blev
 bragt ved et sådant held i uheld, som ofte venter
 en ensom vejfarende mand, når han vælger sin kurs.
 Efterårsaftenen faldt mørkt på min vej,
 mens jeg krydsede hint bjergpas,
 og natten fulgte efter med usædvanlig dunkelhed;
 således at mine fødder og hænder til sidst blev 740
 bedre førere end mine øjne — indtil et lys

* Konen var Betty Yewdale og den skinnende lysplet (l. 674) var en lampe, hun havde tændt for at lede sin mand på rette vej fra stenbruddet (PW 5; 442; 671). Orindeligt fra (IF).

High in the gloom appeared, too high, methought,
 For human habitation; but I longed
 To reach it, destitute of other hope.
 I looked with steadiness as Sailors look
 On the north star, or watch-tower's distant lamp,
 And saw the light — now fixed — and shifting now —
 Not like a dancing meteor, but in line
 Of never-varying motion, to and fro.
 It is no night-fire of the naked hills, 750
 Said I, some friendly covert must be near.
 With this persuasion thitherward my steps
 I turn, and reach at last the guiding Light;
 Joy to myself! but to the heart of Her
 Who there was standing on the open hill,
 (The same kind Matron whom your tongue hath praised)
 Alarm and disappointment! The alarm
 Ceased, when she learned through what mishap I came,
 And by what help had gained those distant fields.
 Drawn from her Cottage, on that open height 760
 Bearing a lantern in her hand she stood,
 Or paced the ground — to guide her Husband home,
 By that unwearied signal, kenned afar;
 An anxious duty! which the lofty Site,
 Far from all public road or beaten way
 And traversed only by a few faint paths,
 Imposes, whensoever untoward chance
 (Such chance is rare) detains him till the night
 Falls black upon the hills. "But come," she said,
 "Come let me lead you to our poor Abode. 770
 Behind those rocks it stands, as if it shunned,
 In churlishness, the eye of all mankind;
 But the few Guests who seek the door receive
 Most hearty welcome." — Entering I beheld
 A blazing fire — beside a cleanly hearth
 Sate down; and to her office, with leave asked,
 The Dame returned. — Before that glowing pile
 Of mountain turf required the Builder's hand
 Its wasted splendour to repair, the door
 Opened, and she re-entered with glad looks, 780
 Her Helpmate following. Hospitable fare,
 Frank conversation, made the evening's treat.
 Need a bewildered Traveller wish for more?
 But more was given; the eye, the mind, the heart,
 Found exercise in noting, as we sate
 By the bright fire, the good Man's face — composed
 Of features elegant; an open brow

kom til syne højt oppe i mørket, for højt, troede jeg
til menneskebolig; men jeg længtes efter
at nå det, blottet for andet håb.
Jeg kiggede vedholdent, som sømanden kigger
på nordstjernen eller iagttager fyrtårnets fjerne lampe,
og så lyset — der snart var i ro — snart flyttede sig,
ikke som en dansende meteor, men i en
konstant lineær bevægelse, frem og tilbage.
Det er ikke en af de nøgne bakkers lygtemænd, 750
sagde jeg, et eller andet venligt skjul må være nær.
I denne overbevisning vender jeg mine skridt
derhen imod og når til sidst det vejledende lys;
for mig var det glæde! men for hjertet hos hende
som stod der på den åbne bakke,
(den samme venlige kone som din tunge har rost)
var det uro og skuffelse! Uroen forsvandt da hun
forstod hvilket uheld, der skyldtes mit komme, og hvad
der havde hjulpet mig hen over de fjerne marker.
Draget af sted fra sit hus, stod hun nu stille 760
eller gik frem og tilbage på denne synlige høje plads
med en lygte i hånd — for at lede sin mand hjem
med dette utrættelige signal, der kunne ses viden om;
en angstfuld pligt som det højtliggende sted,
langt fra alle offentlige og nedtrådte veje
og kun gennemskåret af et par smalle stier,
pånøder, når som helst et uheld
(sådanne uheld er sjældne) sinker ham, så natten
er faldet sort på bakkerne. „Men kom,” sagde hun,
„kom lad mig føre Jer til vor fattige bolig. 770
Den står bagved disse klipper, som om den
i vrangvillighed, skyede hele menneskehedens blik;
men de få gæster, som søger til døren, modtager
en yderst hjertelig velkomst.” — Da jeg trådte ind,
så jeg en blussende ild — satte mig ved siden af den renlige
kamin; og efter at have undskyldt sig, vendte konen
tilbage til sit arbejde. — Inden den glødende stabel
af bjergtørv krævede bygherrens hånd
for at erstatte dens fortærede pragt, åbnede 780
døren sig, og hun kom ind igen med en glad mine,
idet hun fulgte sin ægtefælle. Et gæstfrit måltid,
og åbenhjertig samtale udgjorde aftenens traktement.
Behøver en forvildet rejsende ønske mere?
men mere blev givet; øjet, sindet, hjertet
blev brugt ved at iagttage, mens vi sad ved
den klare ild, den gode mands ansigt — hvis træk
var elegant formet; en åben pande

Of undisturbed humanity; a cheek
 Suffused with something of a feminine hue;
 Eyes beaming courtesy and mild regard; 790
 But, in the quicker turns of the discourse,
 Expression slowly varying, that evinced
 A tardy apprehension. From a fount
 Lost, thought I, in the obscurities of time,
 But honoured once, these features and that mien
 May have descended, though I see them here.
 In such a Man, so gentle and subdued,
 Withal so graceful in his gentleness,
 A race illustrious for heroic deeds,
 Humbled, but not degraded, may expire. 800
 This pleasing fancy (cherished and upheld
 By sundry recollections of such fall
 From high to low, ascent from low to high,
 As books record, and even the careless mind
 Cannot but notice among men and things)
 Went with me to the place of my repose.

"Rouzed by the crowing cock at dawn of day,
 I yet had risen too late to interchange
 A morning salutation with my Host,
 Gone forth already to the far-off seat 810
 Of his day's work. "Three dark mid-winter months
 "Pass," said the Matron, "and I never see,
 "Save when the Sabbath brings its kind release,
 "My Help-mate's face by light of day. He quits
 "His door in darkness, nor till dusk returns.
 "And, through heaven's blessing, thus we gain the bread
 "For which we pray; and for the wants provide
 "Of sickness, accident, and helpless age.
 "Companions have I many; many Friends,
 "Dependants, Comforters — my Wheel, my Fire, 820
 "All day the House-clock ticking in mine ear,
 "The cackling Hen, the tender Chicken brood,
 "And the wild Birds that gather round my porch.
 "This honest Sheep-dog's countenance I read;
 "With him can talk; nor seldom waste a word
 "On Creatures less intelligent and shrewd.
 "And if the blustering Wind that drives the clouds
 "Care not for me, he lingers round my door,
 "And makes me pastime when our tempers suit;
 "— But, above all, my Thoughts are my support." 830
 The Matron ended — nor could I forbear
 To exclaim — "O happy! yielding to the law
 Of these privations, richer in the main!

af uforstyrret humanitet; en kind,
 dækket med noget af en kvindelig lød;
 øjnene strålede af høflighed og mild omsorg, 790
 men i de hurtige vendinger i samtalens forløb,
 skiftede hans udtryk kun langsomt, hvilket røbede
 en træg opfattelsesevne. Fra en kilde,
 tænkte jeg, tabt i tidernes mørke,
 men engang hædret, kan disse træk og dette væsen
 være nedarvet, uagtet jeg ser dem her.
 I en sådan mand, så blid og forsagt
 tillige så yndefuld i sin blidhed,
 kan en slægt berømt for heltemodige bedrifter,
 udånde, ydmyget men ikke fornædret. 800
 Denne behagelige forestilling (opfyldt og opretholdt
 af diverse erindringer om sådanne fald
 fra høj til lav og opstigninger fra lav til høj, som bøger
 optegner, og som selv det ubekymrede sind ikke kan
 andet end bemærke blandt mennesker og ting)
 fulgte mig til stedet for min hvile.

„Om end vækket af den galende hane ved daggry,
 var jeg dog stået for sent op til at udveksle
 morgenhilsener med min vært,
 der allerede var draget af sted til det fjerne sted, 810
 hvor han havde sit daglige arbejde. ‘Der går tre mørke
 midvintermåneder,’ sagde konen, ‘hvor jeg aldrig ser
 min ægtefælles ansigt i dagslys, undtagen når sabbatten
 bringer sin venlige befrielse. Han forlader sin dør
 når det er mørkt og vender først tilbage i skumringen.
 Og vi får således ved himlens nåde, brødet
 som vi beder om; og sørger for manglerne
 under sygdom, uheld og hjælpeløs alderdom.
 Jeg har mange kammerater; mange venner,
 pårørende, trøstere — mit spindehjul, min kaminild, 820
 hele dagen tikker stueuret i mine øre,
 den kaglende høne, det kælnede kyllingekuld
 og de vilde fugle, som samles foran min indgang.
 Jeg læser denne ærlige hyrdehunds mine;
 med ham kan jeg tale; og spilder sjældent et ord
 på skabninger mindre intelligente og kløgtige.
 Og hvis den susende vind, som driver skyerne afsted,
 er ligeglad med mig, opholder han sig i nærheden af min dør,
 og underholder mig, når vort humør passer sammen;
 — men frem for alt er mine tanker min støtte.’ 830
 Konen sluttede — og jeg kunne ikke lade være med
 at udbryde: — ‘Oh lykkelige! at bøje sig for
 disse afsavns lov er i grunden rigere!

While thankless thousands are oppressed and clogged
 By ease and leisure — by the very wealth
 And pride of opportunity made poor;
 While tens of thousands falter in their path,
 And sink, through utter want of cheering light,
 For you the hours of labour do not flag;
 For you each Evening hath its shining Star, 840
 And every Sabbath-day its golden Sun."

"Yes!" said the Solitary, with a smile
 That seemed to break from an expanding heart,
 "The untutored Bird may found, and so construct,
 And with such soft materials line her nest,
 Fixed in the centre of a prickly brake,
 That the thorns wound her not; they only guard.
 Powers, not unjustly likened to those gifts
 Of happy instinct which the woodland Bird
 Shares with her species, Nature's grace sometimes
 Upon the Individual doth confer, 850

Among the higher creatures born and trained
 To use of reason. And, I own, that tired
 Of the ostentatious world — a swelling stage
 With empty actions and vain passions stuffed,
 And from the private struggles of mankind
 Hoping for less than I could wish to hope,
 Far less than once I trusted and believed —
 I love to hear of Those, who, not contending
 Nor summoned to contend for Virtue's prize, 860
 Miss not the humbler good at which they aim;

Blest with a kindly faculty to blunt
 The edge of adverse circumstance, and turn
 Into their contraries the petty plagues
 And hindrances with which they stand beset.
 — In early youth among my native hills
 I knew a Scottish Peasant who possessed
 A few small Crofts of stone-encumbered ground;
 Masses of every shape and size, that lay
 Scattered about beneath the mouldering walls 870
 Of a rough precipice; and some, apart,

In quarters unobnoxious to such chance,
 As if the moon had showered them down in spite,
 But he repined not. Though the plough was scared
 By these obstructions, "round the shady stones
 A fertilizing moisture," said the Swain,
 "Gathers, and is preserved; and feeding dews
 "And damps, through all the drougthy Summer day,
 "From out their substance issuing, maintain

Medens utaknemmelige tusinder er fortrykte og overlæst af bekvemmelighed og lediggang — ved selve muligheden for rigdom og pragt gjort fattige; medens titusinder vakler på deres sti og synker, ved fuldstændig mangel på opmuntrende lys, så bliver arbejdstimerne ikke ugidelige for jer; hver aften har for jer sin skinnende stjerne, 840 og hver sabbatdag sin gyldne sol.’ ”

„Ja!” sagde den Enlige, med et smil som syntes at bryde frem fra et voksende hjerte, „den udannede fugl kan anlægge og bygge og med et sådant blødt materiale fore sin rede, fæstnet midt i et tornet krat så tornene ikke sårer hende; de beskytter kun. Evner, der ikke uretfærdigt kan sammenlignes med de gaver af lykkeligt instinkt, som skovens fugle deler med sine arter, skænker naturen somme tider velvilligt individet 850

blandt de højere skabninger, der er født og oplært i at bruge fornuften. Og jeg indrømmer, at træet af den pralende verden — en svulstig skueplads med meningsløse handlinger og tomme lidenskaber, og idet jeg af menneskenes private kampe håber mindre, end jeg kunne ønske at håbe på, langt mindre end jeg engang havde tillid til og troede på — elsker jeg at høre om dem, som uden at kappes, heller ikke kaldt sammen for at kappes om dydens pris, 860 ikke går glip af det de sigter mod;

velsignet af en venlig evne til at sløve kanten af ugunstige omstændigheder og forvandle de banale plager og hindringer, de er omgivet af, til deres modsætninger. — I min tidlige ungdom blandt mine hjemlige bakker, kendte jeg en skotsk bonde, som ejede et par små vænger stenet jord; knolde af enhver form og størrelse, som lå spredt omkring ved foden af de smuldrende vægge 870

af en forreven klippeskrænt; og nogle lå afsides på steder, der ikke var underkastet denne tilfældighed, som om månen havde ladet dem regne ned i foragt, men han beklagede sig ikke. Skønt ploven var skræmt af disse vanskeligheder ‘så samler der sig og er bevaret en gødende fugtighed omkring de skyggefulde sten,’ sagde svenden, ‘og nærende dug og dampe, der gennem hele den tørre sommerdag, udgår fra deres bestanddele, vedligeholder

"Herbage that never fails; no grass springs up 880
 "So green, so fresh, so plentiful, as mine!"
 See, in this well conditioned Soul, a Third
 To match with your good Couple that put forth
 Their homely graces on the mountain side.
 But thinly sown these Natures; rare at least
 The mutual aptitude of seed and soil
 That yields such kindly product. He — whose bed
 Perhaps yon loose sods cover, the poor Pensioner
 Brought yesterday from our sequestered dell
 Here to lie down in lasting quiet — he, 890
 If living now, could otherwise report
 Of rustic loneliness: that grey-haired Orphan —
 So call him, for humanity to him
 No parent was — could feelingly have told,
 In life, in death, what Solitude can breed
 Of selfishness, and cruelty, and vice;
 Or, if it breed not, hath not power to cure.
 —But your compliance, Sir! with our request
 My words too long have hindered."
 Undeterred,
 Perhaps incited rather, by these shocks, 900
 In no ungracious opposition, given
 To the confiding spirit of his own
 Experienced faith, the reverend Pastor said,
 Around him looking, "Where shall I begin?
 Who shall be first selected from my Flock
 Gathered together in their peaceful fold?"
 He paused — and having lifted up his eyes
 To the pure Heaven, he cast them down again
 Upon the earth beneath his feet; and spake.
 — "To a mysteriously-consorted Pair 910
 This place is consecrate; to Death and Life,
 And to the best Affections that proceed
 From their conjunction. Consecrate to faith
 In Him who bled for man upon the Cross;
 Hallowed to Revelation; and no less
 To Reason's mandates; and the hopes divine
 Of pure Imagination; — above all,
 To Charity, and Love; that have provided,
 Within these precincts, a capacious bed
 And receptacle, open to the good 920
 And evil, to the just and the unjust;
 In which they find an equal resting-place:
 Even as the multitude of kindred brooks
 And streams, whose murmur fills this hollow vale,

planter, som aldrig slår fejl; intet græs spirer frem 880
så grønt, så frisk, så rigeligt som mit!
Se denne velbeskafne sjæl, en trejde
til at matche dit flinke ægtepar, som fremviser
deres hjemlige dyder på bjerget.
Men disse naturer er sået tyndt; i det mindste er
de gensidige anlæg af frø og muld, som giver
sådanne venlige produkter, sjældne. Han — hvis seng
hin løse grønsvær måske dækker, den fattige pensionær
der i går blev bragt fra vor afsondrede dal
for at ligge her i varig stilhed — han, 890
hvis han levede nu, kunne anderledes berette
om landlig ensomhed: den gråhårede forældreløse —
kald ham blot sådan, thi menneskeheden var
ingen forælder for ham — kunne, i livet, i døden,
rørende have fortalt om, hvad ensomhed kan avle
af egenkærlighed og grusomhed og last; eller hvis
den ikke avler, ikke har nogen kraft til at helbrede.
— Men mine ord hr., har for længe forhindret Dem i at
kunne efterkomme vor anmodning.”
Uden at blive afskrækket,
måske snarere ansporet af disse anstød — 900
fremført i al elskværdighed mod
hans egen erfarede tros tillidsfulde ånd —
sagde den agtværdige præst, mens
han så sig omkring: „Hvor skal jeg begynde?
Hvem skal være den første udvalgte fra min flok,
samlet i dens fredfyldte fold?”
Han standsede — og efter at have løftet øjnene
mod den klare himmel og atter slået dem ned
og rettet dem mod jorden for sine fødder, sagde han:
— „Dette sted er indviet til et gådefuldt 910
forbundet par; til Døden og til Livet
og til de bedste følelser, som hidrører
fra denne forbindelse. Indviet til tro
på ham som blødte på korset for menneskene;
helliget til åbenbaringen; og ikke mindre til
fornuftens bemyndigelser; og den rene fantasie
guddommelige håb; — frem for alt til
barmhjertighed og kærlighed; som inden for disse
enemærker, har tilvejebragt et rummeligt leje
og et opholdssted, åbent for de gode 920
og de onde, for de retfærdige og de uretfærdige;
i hvilken de finder et ens hvilested:
ligesom en mængde af beslægtede bække
og åer, hvis rislen fylder de hule dale,

Whether their course be turbulent or smooth,
 Their waters clear or sullied, all are lost
 Within the bosom of yon chrystal Lake,
 And end their journey in the same repose!

”And blest are they who sleep; and we that know,
 While in a spot like this we breathe and walk, 930
 That All beneath us by the wings are covered
 Of motherly Humanity, outspread
 And gathering all within their tender shade,
 Though loth and slow to come! A battle-field,
 In stillness left when slaughter is no more,
 With this compared, is a strange spectacle!
 A rueful sight the wild shore strewn with wrecks
 And trod by people in afflicted quest
 Of friends and kindred, whom the angry Sea
 Restores not to their prayer! Ah! who would think 940
 That all the scattered subjects which compose
 Earth's melancholy vision through the space
 Of all her climes; these wretched — these depraved,
 To virtue lost, insensible of peace,
 From the delights of charity cut off,
 To pity dead — the Oppressor and the Oppressed;
 Tyrants who utter the destroying word,
 And Slaves who will consent to be destroyed;
 Were of one species with the sheltered few,
 Who with a dutiful and tender hand 950
 Did lodge, in an appropriated spot,
 This file of Infants; some that never breathed
 The vital air; and others, who, allowed
 That privilege, did yet expire too soon,
 Or with too brief a warning, to admit
 Administration of the holy rite
 That lovingly consigns the Babe to the arms
 Of Jesus, and his everlasting care.
 These that in trembling hope are laid apart;
 And the besprinkled Nursling, unrequired 960
 Till he begins to smile upon the breast
 That feeds him; and the tottering Little-one
 Taken from air and sunshine when the rose
 Of Infancy first blooms upon his cheek;
 The thinking, thoughtless School-boy; the bold Youth
 Of soul impetuous, and the bashful Maid
 Smitten while all the promises of life
 Are opening round her; those of middle age,

uanset om deres løb er uroligt eller jævnt,
deres vande klare eller smudsige, alle forsvinder
de ud i den krystalagtige sø derhenne
og slutter deres rejse med den samme hvile.

„Og velsignet er de som sover; og vi som ved,
medens vi ånder og vandrer på et sted som dette, 930
at alle under os er dækket af en moderlig
humanitets vinger, der er bredt ud
og samler alle under deres bløde skygge,
skønt de er uvillige og langsomme til at komme!
En slagmark, efterladt stille når blodbadet er ovre,
er et sælsomt skue sammenlignet med dette!
Et bedrøveligt syn er den vilde bred, strøet med
vraggods og betrådt af folk i pinefuld søgen
efter venner og slægtninge, som det vrede hav 940
ikke giver tilbage, således som de ønsker! Åh, hvem
kunne tro, at alle de spredte undersåtter, som udgør
jordens melankolske syn under alle
hendes himmelegnes vidder; at disse stakler —
disse fordærvede, tabt for dyden, ufølsomme overfor fred,
afskåret fra fryden ved menneskekærlighed,
udelukket for medynk — undertrykkeren og den undertrykte;
tyranner som udtaler det tilintetgørende ord
og slaver, som vil finde sig i at blive tilintetgjort; —
var af samme slægt, som de beskyttede få,
der med en blid og pligtopfyldende hånd, 950
på et passende sted, anbragte
dette register over børn; nogle som aldrig indåndede
den livgivende luft; og andre, som tilstået
dette privilegium, dog udåndede for tidligt
eller med for kort varsel til at få
adgang til den hellige ceremoni,
som hengivent overgiver spædbarnet
i Jesus arme og hans evige omsorg.
Disse som med skælvende håb er lagt adskilte;
og det bestænkede spædbarn, upåkrævet* 960
indtil han begynder at smile på brystet,
som nærer ham; og den stavrende lille,
taget bort fra luft og solskin når barndommens
rose for første gang blomstrer på hans kind;
den tænkende, tankeløse skoledreng; den dristige yngling,
heftig af sjæl, og den undselige mø,
ramt medens alle livets løfter
åbner sig omkring hende; de midaldrende slået

* upåkrævet: af døden.

THE EXCURSION. BOOK FIFTH

Cast down while confident in strength they stand,
 Like pillars fixed more firmly, as might seem, 970
 And more secure, by very weight of all
 That, for support, rests on them; the decayed
 And burthensome; and, lastly, that poor few
 Whose light of reason is with age extinct;
 The hopeful and the hopeless, first and last,
 The earliest summoned and the longest spared,
 Are here deposited, with tribute paid
 Various; but unto each some tribute paid;
 As if, amid these peaceful hills and groves,
 Society were touched with kind concern,
 And gentle "Nature grieved that One should die;"^[9] 980
 Or, if the change demanded no regret,
 Observed the liberating stroke — and blessed.
 — And whence that tribute? wherefore these regards?^[10]
 Not from the naked *Heart* alone of Man
 (Though framed to high distinction upon earth
 As the sole spring and fountain-head of tears,
 His own peculiar utterance for distress
 Or gladness) No," the philosophic Priest
 Continued, " 'tis not in the vital seat
 Of feeling to produce them, without aid 990
 From the pure Soul, the Soul sublime and pure;
 With her two faculties of Eye and Ear,
 The one by which a Creature, whom his sins
 Have rendered prone, can upward look to heaven;
 The other that empowers him to perceive
 The voice of Deity, on height and plain
 Whispering those truths in stillness, which the Word,
 To the four quarters of the winds, proclaims.
 Not without such assistance could the use 1000
 Of these benign observances prevail.
 Thus are they born, thus fostered, and maintained;
 And by the care prospective of our wise
 Forefathers, who, to guard against the shocks,
 The fluctuation and decay of things,
 Embodied and established these high Truths
 In solemn Institutions: — Men convinced
 That Life is Love and Immortality,
 The Being one, and one the Element.
 There lies the channel, and original bed, 1010
 From the beginning, hollowed out and scooped
 For Man's Affections — else betrayed and lost,

ned, medens de står fuld af tillid til egen styrke,
 lig søjler fæstnet mere fast, som det kunne synes, 970
 og mere sikkert ved selve vægten af alt det,
 der hviler på dem for at få støtte; de afkræftede
 og de byrdefulde; og endelig de fattige få,
 hvor fornuftens lys udslukkes med alderdommen;
 de håbefulde og de håbløse, først og sidst,
 de, som tidligst er tilsagt og de, som længst er skånet,
 er nedlagt her, hyldet på forskellig
 vis; men enhver er hyldet på en eller anden måde,
 som om samfundet, blandt disse fredfyldte høje
 og lunde, blev rørt af venlig bekymring,
 og blide 'Natur sørgede over, at én skulle dø;'⁹ 980
 eller, hvis forandringen ingen anger krævede,
 iagttog det befriende slag — og velsignede det.
 — Og hvorfra denne hyldest? Hvorfor disse hensyn?¹⁰
 Ikke alene på grund af menneskets nøgne *hjerter*,
 (skønt skabt til ophøjet udmærkelse på jorden
 som den eneste kilde og oprindelse til tårer,
 han egen særlige ytring for sorg
 eller glæde) nej," fortsatte den
 filosofiske præst, „følelsernes vitale sæde
 er ikke i stand til at producere dem, uden hjælp 990
 fra den rene sjæl, den sublime og rene sjæl;
 med sit øjes og sit øres sansevne,
 den første ved hvilken en skabning, som hans synder
 har strakt til jorden, kan se opad mod himlen;
 den anden som giver ham magt til at opfatte
 guds stemme, der på høje steder og på sletter
 hvisker de sandheder i stilhed, som Ordet*
 forkynder til vindenes fire hjørner.
 Ikke uden sådan hjælp kunne brugen 1000
 af disse gavnlige ceremonier sejre.
 Således er de født, således fostret og underholdt;
 og ved den fremsynede omsorg af vore vise
 forfædre, som, for at værne mod stødene,
 tingenes vaklen og forfald, legemliggjorde
 og grundfæstede disse ophøjede sandheder
 i hellige institutioner. — Mænd, overbevist
 om, at livet er kærlighed og udødelighed,
 at der findes kun én Væren og ét eneste Element.†
 Dette er helt fra begyndelsen kanalen og 1010
 det oprindelige leje, udhulet og udgravet
 til menneskets hengivenhed — der ellers er forrådt og mistet

* ordet: Guds ord..

† en Væren: sjælens udødelighed. — et Element: kærligheden.

THE EXCURSION. BOOK FIFTH

And swallowed up mid deserts infinite!
— This is the genuine course, the aim, and end,
Of prescient Reason; all conclusions else
Are abject, vain, presumptuous, and perverse.
The faith partaking of those holy times,
Life, I repeat, is energy of Love
Divine or human; exercised in pain,
In strife, and tribulation; and ordained,
If so approved and sanctified, to pass,
Through shades and silent rest, to endless joy."

1020

og opslugt midt i uendelige ørkner!
— Dette er den ægte kurs, hensigten med og målet
for forudvidende fornuft; alle andre slutninger
er uværdige, tomme, formastelige og fordærvede.
Troen tager del i hine hellige tider,
livet, gentager jeg, er guddommelig eller
menneskelig kærlighedsenergi, udøvet i smerte,
i strid og prøvelse og hvis således
godkendt og indviet, bestemt til gennem
skygger og tavs hvile at opnå endeløs fryd.”

1020

Book sixth

The Churchyard among the mountains

Hail to the Crown by Freedom shaped — to gird
 An English Sovereign's brow! and to the Throne
 Whereon he sits! Whose deep foundations lie
 In veneration and the People's love,
 Whose steps are equity, whose seat is law.
 — Hail to the State of England! And conjoin
 With this a salutation as devout,
 Made to the spiritual Fabric of her Church;
 Founded in truth; by blood of Martyrdom
 Cemented; by the hands of Wisdom reared 10
 In beauty of Holiness, with order'd pomp,
 Decent, and unreprieved. The voice, that greets
 The majesty of both, shall pray for both;
 That, mutually protected and sustained,
 They may endure as long as sea surrounds
 This favoured Land, or sunshine warms her soil.
 — And, O, ye swelling hills, and spacious plains!
 Besprent from shore to shore with steeple-towers,
 And spires whose "silent finger points to Heaven;"^[11]
 Nor wanting, at wide intervals, the bulk 20
 Of ancient Minster, lifted above the cloud
 Of the dense air, which town or city breeds
 To intercept the sun's glad beams — may ne'er
 That true succession fail of English Hearts,
 That can perceive, not less than heretofore
 Our Ancestors did feelingly perceive,
 What in those holy Structures ye possess
 Of ornamental interest, and the charm
 Of pious sentiment diffused afar,
 And human charity, and social love. 30
 — Thus never shall the indignities of Time
 Approach their reverend graces, unopposed;
 Nor shall the Elements be free to hurt
 Their fair proportions; nor the blinder rage
 Of bigot zeal madly to overturn;
 And, if the desolating hand of war
 Spare them, they shall continue to bestow —
 Upon the thronged abodes of busy Men
 (Depraved, and ever prone to fill their minds
 Exclusively with transitory things) 40
 An air and mien of dignified pursuit;
 Of sweet civility — on rustic wilds.

Sjette bog

Kirkegården i bjergene

Hil være kronen skabt af friheden — til at omvinde
en engelsk herskers pande! og hil være tronen
han sidder på! hvis dybe fundamenter ligger
i ærbødighed og folkets kærlighed;
hvis fodslag er retfærdighed, hvis sæde er loven.
— Hil være England! Og forbind
med dette en hilsen ligeså andægtig
til kirkens åndelige bygning, der er
grundlagt i sandhed; cementeret af
martyrdød; rejst af visdommens hænder 10
i hellighedens skønhed, med behersket pragt,
anstændig og ulastelig. Røsten som hilser
begges storhed skal bede for begge;
at de, der beskytter og opretholder hinanden,
kan vare ved så længe, som havet omgiver
dette begunstigede land, eller solskin varmer hendes jord.
— Og Oh, I svulmende bakker og rummelige sletter!
oversået fra kyst til kyst med klokketårne
og spir, hvis tavse finger peger mod himlen;¹¹
heller ikke mangler, med store mellemrum, 20
den ældgamle klosterkirke, løftet over
den tætte lufts sky, som by og købstad avler
for at spærre for solens glade stråler — gid aldrig
den sande arvefølge af engelske hjerter må ophøre,
hjerter der kan opfatte — ikke mindre end
vore forfædre hidtil dybfølt opfattede —
hvad I i disse hellige bygninger ejer
af arkitektonisk interesse og fortryllelsen
ved den fromme følelse, udbredt milevidt,
og barmhjertighed og næstekærlighed. 30
— Således skal tidens skamløsheder aldrig
nærme sig deres agtværdige dyder uden modstand;
og elementerne skal ikke frit kunne skade
deres skønne proportioner; eller den fanatiske
ivers blinde raseri være fri til vanvittigt at omstyrte dem;
og hvis krigens ødelæggende hånd
skåner dem, skal de vedblive at give —
travle folks sammentrængte boliger
(fordærvede og altid tilbøjelige til
at fylde deres sind udelukkende med flygtige ting) 40
et ydre præg af værdig bestræbelse;
og tiltalende dannelse — de vilde landlige egne.

– The Poet, fostering for his native land
 Such hope, entreats that Servants may abound
 Of those pure Altars worthy; Ministers
 Detached from pleasure, to the love of gain
 Superior, insusceptible of pride,
 And by ambition's longings undisturbed;
 Men, whose delight is where their duty leads
 Or fixes them; whose least distinguished day 50
 Shines with some portion of that heavenly lustre
 Which makes the Sabbath lovely in the sight
 Of blessed Angels, pitying human cares.
 – And, as on earth it is the doom of Truth
 To be perpetually attacked by foes
 Open or covert, be that Priesthood still,
 For her defence, replenished with a Band
 Of strenuous Champions, in scholastic arts
 Thoroughly disciplined; nor (if in course
 Of the revolving World's disturbances 60
 Cause should recur, which righteous Heaven avert!
 To meet such trial) from their spiritual Sires
 Degenerate; who, constrained to wield the sword
 Of disputation, shrunk not, though assailed
 With hostile din, and combating in sight
 Of angry umpires, partial and unjust.
 And did, thereafter, bathe their hands in fire,
 So to declare the conscience satisfied:
 Nor for their bodies would accept release,
 But, blessing God and praising him, bequeathed, 70
 With their last breath, from out the smouldering flame,
 The faith which they by diligence had earned,
 And through illuminating grace received,
 For their dear Country-men, and all mankind.
 O high example, constancy divine!

”Even such a Man (inheriting the zeal
 And from the sanctity of elder times
 Not deviating, — a Priest, the like of whom,
 If multiplied, and in their stations set,
 Would o'er the bosom of a joyful Land 80
 Spread true Religion, and her genuine fruits)
 Before me stood that day; on holy ground
 Fraught with the relics of mortality,
 Exalting tender themes, by just degrees
 To lofty raised; and to the highest, last;
 The head and mighty paramount of truths;
 Immortal life, in never-fading worlds,
 For mortal Creatures, conquered and secured.”

— Digteren, der fostrer sådanne håb for sit fødeland,
 beder indtrængende om, at der til overflod findes tjenere,
 der er værdige til disse rene andre; hjælpere
 løsgjort fra nydelse, hævet over kærlighed
 til vinding, uimodtagelige for stolthed
 og uforstyrret af ærgerrighedens længsler;
 mennesker hvis glæde er, hvor deres pligt fører dem
 hen eller holder dem fast; hvis mindst fortrinlige dag 50
 skinner med en del af det himmelske skær,
 som gør sabbatten skøn i velsignede engles øjne,
 mens de ynker menneskers bekymringer.
 Og — da det på jorden er sandhedens skæbne
 ustandselig at blive angrebet af fjender,
 åbent eller skjult — at dette præsteskab, til hendes
 forsvar, stadigvæk bliver fornyet med en skare
 ihærdige mestre, helt igennem oplært i de
 akademiske discipliner; at de heller ikke (hvis der i løbet
 af den drejende verdens forstyrrelser atter — 60
 må den retfærdige Gud forhindre det — skulle være grund
 til at møde sådan prøvelse) vanslægter, sammenlignet
 med deres åndelige fædre; som, tvunget til at føre
 ordstridens sværd, ikke veg tilbage, skønt de blev
 overfaldet af fjendtligt tumult og kæmpede for øjnene
 af vrede, partiske og uretfærdige dommere.
 Og som derefter badede deres hænder i ild,
 for således at erklære samvittigheden for tilfredsstillet:
 ej heller ville de godtage at deres legemer skulle fritages,
 men testamenterede, — idet de velsignede Gud og lovpriste 70
 ham, — med deres sidste åndedrag fra den smuldrende
 flamme, troen, — som de ved flid havde
 vundet og gennem oplysende nåde modtaget, —
 til deres kære landsmænd og hele menneskeheden.
 Oh ædle eksempel, guddommelige bestandighed!

„Netop sådan en mand — (der arvede
 trosiveren og ikke afveg fra ældre tiders
 hellighed, — en præst, som ifald han blev
 mangfoldiggjort, og disse blev anbragt i deres kald,
 ville udbrede den sande religion og dens 80
 uforfalskede frugter over det lykkelige land) —
 stod foran mig hin dag; på hellig jord
 fyldt med dødelighedens relikvier,
 og løftede gradvist på rette vis følsomme emner
 til det ophøjede og til sidst til det højeste,
 sandhedernes udspring og mægtige overhoved;
 det udødelige liv, erobret og sikret
 i aldrig-svindende verdener, til dødelige skabninger.”

That basis laid, those principles of faith
 Announced, as a preparatory act 90
 Of reverence to the spirit of the place;
 The Pastor cast his eyes upon the ground,
 Not, as before, like one oppressed with awe,
 But with a mild and social cheerfulness;
 Then to the Solitary turned, and spake.

"At morn or eve, in your retired Domain,
 Perchance you not unfrequently have marked
 A Visitor — intent upon the task
 Of prying, low and high, for herbs and flowers:
 Too delicate employ, as would appear, 100
 For One, who, though of drooping mien, had yet,
 From Nature's kindness, received a frame
 Robust as ever rural labour bred."

The Solitary answered. "Such a Form
 Full well I recollect. We often crossed
 Each other's path; but, as the Intruder seemed
 Fondly to prize the silence which he kept,
 And I as willingly did cherish mine,
 We met, and passed, like shadows. I have heard,
 From my good Host, that he was crazed in brain 110
 By unrequited love; and scaled the rocks,
 Dived into caves, and pierced the matted woods,
 In hope to find some virtuous herb, of power
 To cure his malady!"

The Vicar smiled,
 "Alas! before to-morrow's sun goes down
 His habitation will be here: for him
 That open grave is destined."

"Died he then
 Of pain and grief," the Solitary asked,
 "Believe it not — oh! never could that be!"

"He loved," the vicar answered, "deeply loved, 120
 Loved fondly, truly, fervently; and pined
 When he had told his love, and sued in vain,
 — Rejected — yea repelled — and, if with scorn
 Upon the haughty maiden's brow, 'tis but
 A high-prized plume which female Beauty wears.
That he could brook, and glory in; — but when
 The tidings came that she whom he had wooed
 Was wedded to another, and his heart
 Was forced to rend away its only hope,
 Then, Pity could have scarcely found on earth 130

Da denne grund var lagt, og de trosprincipper
bekendtgjort, som en forberedende 90
ærbødig handling til stedets ånd,
rettede præsten sine øjne mod jorden,
ikke som før, lig én fyldt med ærefrygt,
men med en mild og imødekommende glæde;
vendte sig så mod den Enlige og sagde:

„Om morgenen og aftenen i Deres afsondrede rige,
har De måske ikke sjældent bemærket en
besøgende — stærkt optaget af
at kigge efter urter og blomster oppe og nede.
For sart en beskæftigelse, kunne det synes, 100
for én, som skønt med en ludende holdning,
dog af den venlige natur havde modtaget en skikkelse
så robust som landarbejde nogensinde skaber.”

Den Enlige svarede: „Sådan en skikkelse
husker jeg meget godt. Vi krydsede ofte
hinandens vej; men da den indtrængende syntes
oprigtigt at skatte sin egen tavshed,
og jeg ligeså villigt nød min,
mødtes vi og passerede hinanden som skygger.
Jeg har hørt fra min gode vært, at han var blevet skør 110
af ugengældt kærlighed; og besteg klipperne, dykkede
ned i huler og gennemtrængte de sammenfiltrede skove,
i håbet om at finde en eller anden virksom urt med kraft
til at kurere sin sygdom!”

Sognepræsten smilede:

„Ak! før morgendagens sol går ned
vil hans bolig være her: til ham
er den åbne grav dér bestemt.”
„Døde han da
af smerte og sorg?” spurgte den Enlige,
„jeg tro det ikke — åh! det kunne aldrig ske!”

„Han elskede,” svarede sognepræsten, „elskede dybt, 120
elskede inderligt, helhjertet, brændende og tærede hen,
da han havde erklæret sin kærlighed og bejlet forgæves,
— afvist — ja, stødt bort — og hvis med foragt
på den hovmodige piges pande, er det kun
en højt skattet fjer, som kvindelig skønhed bærer.
Det kunne han tåle og være stolt over; — men da
de tidender kom, at hende, han havde gjort kur til,
var blevet gift med en anden, og hans hjerte
var tvunget til at bortrive sit eneste håb,
så kunne medynk næppe have fundet en genstand 130

An Object worthier of regard than he,
 In the transition of that bitter hour!
 Lost was she, lost; nor could the sufferer say
 That in the act of preference he had been
 Unjustly dealt with; but the Maid was gone!
 She, whose dear name with unregarded sighs
 He long had blessed, whose Image was preserved —
 Shrined in his breast with fond idolatry,
 Had vanished from his prospects and desires;
 Not by translation to the heavenly Choir 140
 Who have put off their mortal spoils — ah no!
 She lives another's wishes to complete,
 "Joy be their lot, and happiness," he cried,
 "His lot and hers, as misery is mine!"

”Such was that strong concussion; but the Man
 Who trembled, trunk and limbs, like some huge Oak
 By a fierce tempest shaken, soon resumed
 The stedfast quiet natural to a Mind
 Of composition gentle and sedate, 150
 And in its movements circumspect and slow.

Of rustic Parents bred, He had been trained,
 (So prompted their aspiring wish) to skill
 In numbers and the sedentary art
 Of penmanship, — with pride professed, and taught
 By his endeavours in the mountain dales.
 Now, those sad tidings weighing on his heart,
 To books, and papers, and the studious desk,
 He stoutly readdressed himself — resolved
 To quell his pain, and enter on the path
 Of old pursuits with keener appetite 160
 And closer industry. Of what ensued,

Within his soul, no outward sign appeared
 Till a betraying sickliness was seen
 To tinge his cheek; and through his frame it crept
 With slow mutation unconcealable;
 Such universal change as autumn makes
 In the fair body of a leafy grove
 Discoloured, then divested. 'Tis affirmed
 By Poets skilled in nature's secret ways

That Love will not submit to be controlled 170
 By mastery: — and the good Man lacked not Friends
 Who strove to instil this truth into his mind,
 A mind in all heart-mysteries unversed.
 "Go to the hills," said one, "remit awhile

på jorden mere værdig til opmærksomhed end ham,
 ved den forandring hin bitre stund havde medført!
 fortabt var han, fortabt; den lidende kunne heller ikke
 sige, at han, hvad angik hendes valg af den foretrukne,
 var blevet behandlet uretfærdigt; men pigen var borte!
 hende hvis navn han med upåagtede suk
 længe havde velsignet, hvis billede var bevaret —
 gemt i hans bryst med øm forgudelse,
 var forsvundet fra hans fremtidsudsigter og håb;
 ikke ved at blive optaget i det himmelske kor 140
 som har kastet deres jordiske ham — åh nej!
 hun lever for at opfylde en andens ønsker:
 ‘Må glæde og lykke være deres lod,’ råbte han,
 hans lod og hendes, som elendighed er min!’

„Sådan var dette kraftige stød; men manden,
 hvis krop og lemmer skælvede, lig en eller anden uhyre eg,
 rystet af en voldsom storm, fandt atter snart
 den faste ro, naturlig for et sind
 hvis væsen var blidt og stille
 og i dets forsigtige og langsomme bevægelser. 150
 Hans forældre var landboer, og (foranlediget
 af deres ambitiøse ønske) var han blevet
 oplært i tal og skrivekunstens stillesiddende
 arbejde, — han beherskede stolt disse færdigheder
 og gjorde sig umage med at undervise i dem i bjergdalene.
 Nu tyngede de triste nyheder hans hjerte,
 tappert vendte han sig atter mod bøger
 og papirer og studerepult — besluttet på
 at kvæle sin smerte og at genoptage
 sine gamle beskæftigelser med stærkere appetit 160
 og ivrigere flid. Om hvad der fulgte inde
 i hans sjæl, var der ingen ydre tegn,
 indtil en forræderisk bleghed sås
 at farve hans kind; og den krøb gennem hans
 legeme med langsom umiskendelig forandring;
 en sådan almen ændring som efteråret foretager
 i en løvrig lunds skønne krop, den falmer
 og afklædes så. Digtene, fortrolige med naturens
 hemmelige veje, har bekræftet, at kærlighed
 ikke vil finde sig i at blive styret af et opnået 170
 mesterskab — og den gode mand manglede ikke venner,*
 som kæmpede for at indgive hans sind denne sandhed,
 et sind der var ubevandret i alle hjertets mysterier.
 ‘Tag op mellem bakkerne,’ sagde en, ‘ophør

* mesterskab: i hans studeringer.

"This baneful diligence: — at early morn
 "Court the fresh air, explore the heaths and woods;
 "And, leaving it to others to foretell,
 "By calculations sage, the ebb and flow
 "Of tides, and when the moon will be eclipsed,
 "Do you, for your own benefit, construct 180
 "A calendar of flowers, plucked as they blow
 "Where health abides, and chearfulness, and peace."
 The attempt was made; — 'tis needless to report
 How hopelessly: — but Innocence is strong,
 And an entire simplicity of mind
 A thing most sacred in the eye of Heaven,
 That opens, for such Sufferers, relief
 Within their souls, a fount of grace divine;
 And doth commend their weakness and disease
 To Nature's care, assisted in her office 190
 By all the Elements that round her wait
 To generate, to preserve, and to restore;
 And by her beautiful array of Forms
 Shedding sweet influence from above, or pure
 Delight exhaling from the ground they tread."

"Impute it not to impatience, if," exclaimed
 The Wanderer, "I infer that he was healed
 By perseverance in the course prescribed."

"You do not err: the powers, which had been lost
 By slow degrees, were gradually regained; 200
 The fluttering nerves composed; the beating heart
 In rest established; and the jarring thoughts
 To harmony restored. — But yon dark mold
 Will cover him; in height of strength — to earth
 Hastily smitten, by a fever's force.
 Yet not with stroke so sudden as refused
 Time to look back with tenderness on her
 Whom he had loved in passion, —and to send
 Some farewell words; and, with those words, a prayer
 That, from his dying hand, she would accept, 210
 Of his possessions, that which most he prized;
 A Book, upon the surface of whose leaves
 Some chosen plants, disposed with nicest care,
 In undecaying beauty were preserved.
 Mute register, to him, of time and place,
 And various fluctuations in the breast;
 To her, a monument of faithful Love
 Conquered, and in tranquillity retained!

en tid med denne skadelige flid: — fri til den friske luft
 i den tidlige morgen, udforsk hederne og skovene;
 og mens du overlader det til andre ved kloge
 beregninger at forudsige tidevandenes
 ebbe og flod, og hvornår månen vil formørkes,
 så konstruer, til gavn for dig selv, 180
 en kalender af blomster, plukket mens de blomstrer
 hvor der er sundhed og glæde og fred.
 Forsøget blev gjort; — det er unødvendigt at berette
 hvor håbløst det var: — men uskyldighed er stærk,
 og en fuldstændig enfoldighed i sindet,
 en yderst hellig ting i Guds øjne,
 som åbner, for sådanne lidende, til lindring for
 deres sjæle, en kilde af guddommelig nåde;
 og anbefaler deres svaghed og sygdom
 til naturens omsorg, hjulpet i hendes hverv 190
 af alle elementerne omkring hende,
 som venter på at skabe, bevare og genoprette;
 og med hendes skønne dragt af former
 at sprede liflig indflydelse ovenfra, eller
 udsende ren fryd fra den jord de betræder.”

„Tilskriv det ikke utålmodighed,” udbrød
 Vandringsmanden, „hvis jeg slutter mig til, at han blev
 helbredt ved standhaftig at følge den foreskrevne kurs.”

„De tager ikke fejl: evnerne som langsomt gradvist
 mistedes, genvandtes lidt efter lidt; 200
 hans flagrende nervøsitet tog af; det bankende hjerte
 blev igen roligt; og de skurrende tanker
 atter gjort harmoniske. — Men den mørke muld dér
 vil dække ham; på højden af sin styrke — slået
 hastigt til jorden af en febers kraft.
 Dog ikke med så pludseligt et slag at det nægtede
 tiden at se tilbage med ømhed på hende,
 som han havde elsket lidenskabeligt, — og at sende
 nogle afskedsord; og med de ord en bøn om
 at hun, fra hans dødende hånd, ville modtage 210
 den af hans ejendele, som han skattede højt;
 en bog på hvis sider en eller anden
 plante, anbragt med den nydeligste omhu,
 var bevaret i ikke hendøende skønhed.
 For ham en stum fortegnelse over tid
 og sted og forskellige sjælsrørelser,
 for hende et mindesmærke over trofast kærlighed,
 erobret og bevaret i ro!

"Close to his destined habitation, lies
 One whose Endeavours did at length achieve 220
 A victory less worthy of regard,
 Though marvellous in its kind. A Place exists
 High in these mountains, that allured a Band
 Of keen Adventurers to unite their pains,
 In search of treasure there by Nature formed,
 And there concealed: but they who tried were foiled,
 And all desisted, all, save he alone;
 Who taking counsel of his own clear thoughts,
 And trusting only to his own weak hands,
 Urged unremittingly the stubborn work, 230
 Unseconded, uncountenanc'd; then, as time
 Passed on, while still his lonely efforts found
 No recompence, derided; and, at length,
 By many pitied, as insane of mind;
 By others dreaded as the luckless Thrall
 Of subterraneous Spirits, feeding hope
 By various mockery of sight and sound;
 Hope, after hope, encouraged and destroyed.
 — But when the Lord of seasons had matured
 The fruits of earth through space of twice ten years, 240
 The mountain's entrails offered to the view
 Of the Old Man, and to his trembling grasp,
 His bright, his long-deferred, his dear reward.
 Not with more transport did Columbus greet
 A world, his rich discovery! But our Swain,
 A very Hero till his point was gained,
 Proved all unable to support the weight
 Of prosperous fortune. On the fields he looked
 With an unsettled liberty of thought,
 Of schemes and wishes; in the day-light walked 250
 Giddy and restless; ever and anon
 Quaffed in his gratitude immoderate cups;
 And truly might be said to die of joy!
 — He vanish'd; but conspicuous to this day
 The Path remains that linked his Cottage-door
 To the Mine's mouth; a long, and slanting track,
 Upon the rugged mountain's stony side,
 Worn by his daily visits to and from
 The darksome centre of a constant hope.
 This Vestige, neither force of beating rain, 260
 Nor the vicissitudes of frost and thaw
 Shall cause to fade, 'till ages pass away;
 And it is named, in memory of the event,
 The PATH OF PERSEVERANCE."

„Nærvæd den til ham bestemte grav, ligger én
 hvis bestræbelser langt om længe vandt 220
 en sejr, der er mindre værdig til opmærksomhed,
 skønt forunderlig i sin art. Der findes et sted
 højt oppe i bjergene, som lokkede en flok
 af ihærdige eventyrere til med forenede anstrengelser
 at søge efter en skat, som naturen har dannet der
 og skjult der, men de som prøvede blev gjort til skamme,
 og alle opgav, alle undtagen han,
 som, idet han lod sig råde af sine egne klare tanker
 og kun stolede på sine egne svage hænder,
 uophørligt drev på med det genstridige arbejde, 230
 uden hjælp og støtte; så, som tiden gik,
 medens hans ensomme møje stadig ikke
 fandt belønning, blev han udleet; og til sidst
 ynket af mange som en der var vanvittig;
 af andre frygtet som den ulykkelige træl
 af underjordiske ånder, der nærrede hans håb
 ved forskelligt blændværk af syn og lyd;
 håb efter håb, opmuntret og tilintetgjort.
 — Men da årstidernes herre havde modnet
 jordens frugter gennem et tidsrum af to tiår, 240
 skænkede bjergets indre til den gamle mands blik
 og til hans skælvende greb, hans strålende,
 hans længe udsatte, hans dyrebare belønning.
 Columbus hilste ikke mere henrykt
 en verden, end han sin rige opdagelse! Men vor svend,
 en sand helt til han nåede sit mål,
 viste sig ude af stand til at bære vægten
 af så heldig en skæbne. Den erhvervede frihed
 fik ham til at se usikkert på sine marker hvad angik
 overvejelser, planer og ønsker; gik fortumlet og 250
 hvileløst omkring ved dagslys; skyllede af taknemmelighed
 umådeholdne bægre ned ved enhver lejlighed;
 og kunne sandelig siges at dø af glæde!
 — Han forsvandt; men til denne dag er stien
 tydelig, som forbandt døren til hans hytte med
 mineindgangen; et langt og skrånende spor,
 på den forrevne stenede bjergside,
 slidt af hans daglige besøg til og fra
 det vedvarende håbs mørke centrum.
 Dette spor skal hverken den trommende regns kraft 260
 eller frosten og tøens omskiftelser
 få til at falme, før tider forgår;
 og den kaldes til minde om begivenheden:
 UDHOLDENHEDENS STI.”

"Thou, from whom
 Man has his strength," exclaimed the Wanderer, "oh!
 Do Thou direct it! —to the Virtuous grant
 The penetrative eye which can perceive
 In this blind world the guiding vein of hope,
 That, like this Labourer, such may dig their way,
 "Unshaken, unsexed, unterrified," 270
 Grant to the Wise *his* firmness of resolve!"

"That prayer were not superfluous," said the Priest,
 "Amid the noblest relics, proudest Dust,
 That Westminster, for Britain's glory, holds,
 Within the bosom of her awful Pile,
 Ambitiously collected. Yet the sigh,
 Which wafts that prayer to Heaven, is due to all,
 Wherever laid, who living fell below
 Their virtues humbler mark; a sigh of *pain* 280
 If to the opposite extreme they sank.

How would you pity Her who yonder rests;
 Him, farther off; the Pair, who here are laid;
 But, above all, that mixture of Earth's Mold
 Whom sight of this green Hillock to my mind
 Recalls. — *He* lived not till his locks were nipped
 By seasonable frost of age; nor died
 Before his temples, prematurely forced
 To mix the manly brown with silver grey,
 Gave obvious instance of the sad effect
 Produced, when thoughtless Folly hath usurped 290
 The natural crown which sage Experience wears.

— Gay, volatile, ingenious, quick to learn,
 And prompt to exhibit all that he possessed
 Or could perform; a zealous actor — hired
 Into the troop of mirth, a soldier — sworn
 Into the lists of giddy enterprize
 Such was he; yet, as if within his frame
 Two several Souls alternately had lodged,
 Two sets of manners, could the youth put on;
 And, fraught with antics as the Indian bird 300
 That writhes and chatters in her wiry cage,
 Was graceful, when it pleased him, smooth and still
 As the mute Swan that floats adown the stream,
 Or, on the waters of the unruffled lake,
 Anchors her placid beauty. Not a Leaf,
 That flutters on the bough, more light than He;
 And not a Flower, that droops in the green shade,
 More winningly reserved! If Ye inquire
 How such consummate elegance was bred

„Du fra hvem
 mennesket har sin styrke,” udbrød Vandringsmanden,
 „åh, styr Du det! — giv de retskafne
 det gennemtrængende øje, som kan se
 håbets vejledende åre i denne blinde verden,
 så sådanne, lig denne arbejder, kan grave deres vej,
 urystet, uforført, uforfærdet; 270
 giv den vise *hans* fasthed når beslutninger skal træffes!”

„Den bøn ville ikke være overflødig,” sagde præsten,
 „midt blandt de ædleste relikvier, stolteste støv,
 som Westminster, for Britanniens ære, begærligt
 har samlet og bevarer i sin ærefrygtindgydende
 bygnings skød. Dog sukket
 som vifter den bøn til himlen, tilkommer alle,
 hvor de end er lagt, som levende faldt under
 deres dyders ydmyge mærke; et suk af *smerte*
 hvis de sank til det modsatte yderpunkt. 280

Hvordan ville De ynke hende som hviler derhenne;
 ham længere borte; parret, som er lagt her;
 men frem for alt den blanding fra jordens støbeform,
 som synet af denne lille grønne høj
 minder mig om. — *Han* levede ikke til hans lokker
 blev svedet af alderdommens rettidige frost;
 døde heller ikke før hans tindinger, for tidligt
 tvunget til at blande brunt med sølvgråt,
 gav et tydeligt eksempel på den triste virkning,
 der fremkaldes, når tankeløs tåbelighed har tilranet sig 290
 den naturlige krone, som den vise erfaring bær.

— Munter, letbevægelig, opfindsom, ferm til at lære
 og hurtigt til at fremvise alt han ejede
 eller kunne udføre; en ivrig skuespiller — hyret
 ind i en lystig trup, en soldat — edsvoren
 indrulleret i svimle foretagender,
 sådan var han; dog, som om to forskellige
 sjæle skiftevis havde taget bolig i hans legeme,
 kunne ynglingen iføre sig to sæt manerer;
 og skønt fuld af krumspring, som den indiske fugl, 300
 der vrider sig og snakker i sit ståltrådsbur,
 var han elskværdig når det behagede ham, rolig og stille
 som den stumme svane, der flyder ned af strømmen
 eller på søens smulte vande
 ankrer sin milde skønhed. Intet blad,
 der blafrer på grenen, var mere let end han;
 og ingen blomst, der bøjer sig i den grønne skygge,
 mere indtagende tilbageholdende! Hvis De spørger om
 hvordan så fuldendt elegance blev avlet

Amid these wilds; a Composition framed 310
 Of qualities so adverse — to diffuse,
 Where'er he moved, diversified delight;
 A simple answer may suffice, even this,
 'Twas Nature's will; who sometimes undertakes,
 For the reproof of human vanity,
 Art to outstrip in her peculiar walk.
 Hence, for this Favourite, lavishly endowed
 With personal gifts, and bright instinctive wit,
 While both, embellishing each other, stood
 Yet farther recommended by the charm 320
 of fine demeanor, and by dance and song,
 And skill in letters, every fancy shaped
 Fair expectations; nor, when to the World's
 Capacious field forth went the Adventurer, there
 Were he and his attainments overlooked,
 Or scantily rewarded; but all hopes,
 Cherished for him, he suffered to depart,
 Like blighted buds; or clouds that mimicked Land
 Before the Sailor's eye; or diamond drops
 That sparkling decked the morning grass; or aught 330
 That was attractive — and hath ceased to be!
 — Yet, when this Prodigal returned, the rites
 Of joyful greeting were on him bestowed,
 Who, by humiliation undeterred,
 Sought for his weariness a place of rest
 Within his Father's gates. — Whence came He? — clothed
 In tattered garb, from hovels where abides
 Necessity, the stationary Host
 Of vagrant Poverty; from rifted barns
 Where no one dwells but the wide-staring Owl 340
 And the Owl's Prey; none permanently house
 But many harbour; from these Haunts, to which
 He had descended from the proud Saloon,
 He came, the Ghost of beauty and of health,
 The Wreck of gaiety! But soon revived
 In strength, in power refitted, he renewed
 His suit to Fortune; and she smiled again
 Upon a fickle Ingrate. Thrice he rose,
 Thrice sunk as willingly. For He, whose nerves
 Were used to thrill with pleasure, while his voice 350
 Softly accompanied the tuneful harp,
 By the nice finger of fair Ladies, touched
 In glittering Halls, was able to derive
 Not less enjoyment from an abject choice.
 Who happier for the moment? — Who more blithe

i vildmarken; en komposition dannet 310
 af så modsatrettede egenskaber — til at sprede
 mangeartet fryd omkring sig, hvor han end kom,
 må et enkelt svar være tilstrækkeligt, netop dette:
 det var naturens vilje; naturen, som nogle gange,
 for at røfle menneskets forfængelighed, i sin
 særlige gang bruger kunst for at overgå det.
 Heraf kom det, at om denne yndling — overdådigt begavet
 med personlige evner og strålende instinktivt vid,
 medens begge, smykkende hinanden, blev 320
 endnu yderligere anbefalet af charmen
 ved fin optræden og ved dans og sang
 og kendskab til litteratur — skabte enhver fantasi
 skønne forventninger; heller ikke da eventyreren
 drog ud til verdens rummelige mark,
 blev han og hans færdigheder overset
 eller nødtørftigt belønnet; men alle håb
 der blev næret for ham, lod han fare som
 fordærvede knopper; eller skyer der efterlignede land
 foran sømandens øje; eller diamantdråber som tindrende
 prydede morgengræsset; eller noget som engang 330
var tiltrækkende — men nu var holdt med at være det!
 — Dog da denne fortabte søn vendte tilbage, blev
 han modtaget med den glade hilsens ritualer,
 og han søgte, uafskrækket af ydmygelse,
 et hvilested for sin træthed inden for
 sin fars låger. — Hvorfra kom han? — klædt
 i pjalter, fra tarvelige hytter hvor nødvendigheden
 holder til, den omflakkende fattigdoms
 fastboende vært; fra sprukne lader 340
 hvor ingen undtagen den vidtstirrende ugle
 og uglens bytte bor; intet varigt hjem,
 men mange havne; fra disse tilholdssteder, som
 han var steget ned til fra den prægtige salon,
 kom han, genfærdet af skønhed og sundhed,
 munterhedens vrage! Men snart med genoplivet styrke,
 igen udrustet med kraft, fornyede han sin
 bejlen til lykken; og den smilede atter til en
 vægelsindet Utaknemmelig. Tre gange rejste han sig,
 sank tre gange ligeså villigt. Thi han, hvis nerver plejede
 at gennemtrænges af nydelse, mens hans stemme 350
 sagte akkompagnerede den melodiske harpe
 i glitrende sale berørt af de skønne damers
 yndige fingre, var i stand til ikke mindre
 at fornøje sig ved et uværdigt valg.
 Hvem var lykkeligere i øjeblikket? — Hvem mere sorgløs

Than this fallen Spirit; in those dreary Holds
 His Talents lending to exalt the freaks
 Of merry-making Beggars, — now, provoked
 To laughter multiplied in louder peals
 By his malicious wit; then, all enchained 360
 With mute astonishment, themselves to see
 In their own arts outdone, their fame eclipsed,
 As by the very presence of the Fiend
 Who dictates and inspires illusive feats,
 For knavish purposes! The City, too,
 (With shame I speak it) to her guilty bowers
 Allured him, sunk so low in self-respect
 As there to linger, there to eat his bread,
 Hired Minstrel of voluptuous blandishment;
 Charming the air with skill of hand or voice, 370
 Listen who would, be wrought upon who might,
 Sincerely wretched Hearts, or falsely gay.
 — Truths I record to many known, for such
 The not unfrequent tenor of his boast
 In ears that relished the report; — but all
 Was from his Parents happily concealed;
 Who saw enough for blame and pitying love.
 They also were permitted to receive
 His last, repentant breath; and closed his eyes,
 No more to open on that irksome world 380
 Where he had long existed in the state
 Of a young Fowl beneath one Mother hatched,
 Though from another sprung — of different kind:
 Where he had lived, and could not cease to live,
 Distracted in propensity; content
 With neither element of good or ill;
 And yet in both rejoicing; man unblest;
 Of contradictions infinite the slave,
 Till his deliverance, when Mercy made him
 One with Himself, and one with those who sleep." 390

"'Tis strange," observed the Solitary, "strange
 It seems, and scarcely less than pitiful
 That in a Land where Charity provides
 For all who can no longer feed themselves,
 A Man like this should choose to bring his shame
 To the parental door; and with his sighs
 Infect the air which he had freely breathed
 In happy infancy. He could not pine,
 Whence'er rejected howsoe'er forlorn,
 Through lack of converse, no, he must have found 400
 Abundant exercise for thought and speech

end denne faldne ånd; når han hine triste steder
 udlånte sine talenter for at ophøje festende
 tiggeres griller, — nu ægget
 af hans ondskabsfulde vid til latter, 360
 mangedoblet i larmende salver, dernæst lænket
 af stum forbavselse ved at se sig overvundet
 i deres egen kunst, deres ry formørket,
 som ved selve tilstedeværelsen af djæveln,
 der med slyngelagtige hensigter dikterer
 og inspirerer illusoriske gilder! Også byen
 (jeg taler om dette med skam) lokkede
 ham til sine syndige stuer, sank så lavt i
 selvrespekt, at han dér, for at tjene sit brød,
 blev den vellystige smigers hyrede troubadour;
 fortryllede luften med håndens og stemmens dygtighed 370
 for hvem der end lyttede, hvem han end kunne påvirke,
 oprigtigt fortvivlede hjerter eller uægte muntre.
 — Jeg taler om sandheder, der er kendt af mange,
 thi således var ikke sjældent hovedindholdet, når
 han pralede for villige ører; — men alt
 blev lykkeligvis skjult for hans forældre;
 som så nok til at dadle og til medlidende kærlighed.
 De fik også lov til at modtage hans sidste
 angrende åndedrag; og lukkede hans øjne,
 der ikke mere skulle åbnes og se den trættende verden, 380
 hvor han længe havde eksisteret,
 som en ung høne udruget af én mor
 skønt rundet af en anden — af en anden slags,
 hvor han havde levet og ikke kunne holde op
 med at leve, splittet i sin lyst; tilfreds
 med hverken godt eller dårligt; og dog
 frydende sig ved begge; et uvelsignet menneske;
 slave af uendelige modsigelser
 indtil hans forløsning, da nåde gjorde ham
 ét med sig selv og ét med dem, der sover.” 390

„Det er mærkeligt,” bemærkede den Enlige, „mærkeligt
 synes det og næppe mindre end ynkværdigt
 i et land, hvor velgørenhed sørger for at alle,
 som ikke længere kan forsørge sig selv,
 at en mand som denne skulle vælge at bringe sin skam
 til sine forældres dør; og med sine suk
 forpeste luften, som han frit indåndede
 i sin lykkelige barndom. Han kunne ikke hentæres,
 hvorfra han end blev afvist, hvor forladt han end var,
 fordi han manglede selskabelig omgang, nej, han må 400
 til overflod have fundet øvelser for tanke og tale

In his dividual Being, self-reviewed,
 Self-catechized, self-punished. — Some there are
 Who, drawing near their final Home, and much
 And daily longing that the same were reached,
 Would rather shun than seek the fellowship
 Of kindred mold. — Such haply here are laid."

"Yes," said the Priest, "the Genius of our Hills
 Who seems, by these stupendous barriers cast
 Round his Domain, desirous not alone 410
 To keep his own, but also to exclude
 All other progeny, doth sometimes lure,
 Even by this studied depth of privacy,
 The unhappy Alien hoping to obtain
 Concealment, or seduced by wish to find,
 In place from outward molestation free,
 Helps to internal ease. Of many such
 Could I discourse; but as their stay was brief
 So their departure only left behind
 Fancies, and loose conjectures. Other trace 420
 Survives, for worthy mention, of a Pair
 Who, from the pressure of their several fates,
 Meeting as Strangers, in a petty Town
 Whose blue roofs ornament a distant reach
 Of this far-winding Vale, remained as Friends
 True to their choice; and gave their bones in trust
 To this loved Cemetery, here to lodge
 With unescutcheoned privacy interred
 Far from the Family-vault. — A Chieftain One
 By right of birth; within whose spotless breast 430
 The fire of ancient Caledonia burned.
 He, with the foremost whose impatience hailed
 The Stuart, landing to resume, by force
 Of arms, the crown which Bigotry had lost,
 Arouzed his clan; and, fighting at their head,
 With his brave sword endeavoured to prevent
 Culloden's fatal overthrow. — Escaped
 From that disastrous rout, to foreign shores
 He fled; and when the lenient hand of Time
 Those troubles had appeased, he sought and gained, 440
 For his obscured condition, an obscure

i sit delte væsen, selv-undersøgende
 selv-udspørgende, selv-straffende. — Der findes dem
 som, idet de drager mod deres sidste hjem og
 hver dag længes meget efter, at det var nået,
 snarere vil sky end søge kammeratskab
 af beslægtet støbning — sådanne ligger måske her?”

„Ja,” sagde præsten, „vore bakkers skytsengel,
 — som, på grund af disse kæmpemæssige barriere
 omkring sit domæne, synes begærlig efter 410
 ikke alene at bevare sit eget, men også at udelukke
 alt andet afkom, — lokker undertiden bevidst,
 netop med dette afsondrede dyb,
 den ulykkelige fremmede, der håber på at skaffe sig
 et skjulested eller er forført af ønsket om,
 på en plet fri for ydre ærgrelser,
 at finde hjælp til indre ro. Jeg kunne berette
 om mange af den slags; men da deres ophold
 var kort, efterlod deres død kun
 tankespind og løse formodninger. Et anderledes 420
 og nævneværdigt spor er bevaret om et par,
 som, — under indtryk af deres forskellige skæbne,
 idet de mødtes som fremmede i en lille ubetydelig by,
 hvis blå tage smykkede en fjern egn
 af denne langstrakte bugtede dal, — forblev venner,
 tro mod deres valg, og fortrøstningsfuldt gav
 deres knogler til denne elskede kirkegård, for at ligge
 her, ensomt jordfæstet uden slægtsvåben,
 langt fra familiens gravhvælving. — Den ene,
 var en høvding af fødsel, i hvis ubesmittede bryst 430
 det gamle Caldonias ild brændte,*
 Han, med de fremmeste tiljubede utålmodigt
 Stuartern, der kom for med våbenmagt at genvinde[†]
 den krone skinhelligheden havde mistet,
 vækkede sin klan; og, kæmpende i spidsen for dem,
 bestræbte sig på med sit tapre sværd at forhindre
 Cullodons skæbnesvangre nederlag. — Overlevede
 hin katastrofale flugt og flygtede til fremmede[‡]
 kyster; og da tidens skånsomme hånd
 havde dæmpet urolighederne, søgte han 440
 og fandt til sit liv i det skjulte, et skjult

* Caldonia: Skotland. — L. 432. Han: han var jacobit og katolik.

[†] Stuartern: Karl Edward Stuart, den yngre tronprætendent, der ville tilbageerobre den engelske trone, som Jakob II Stuart havde mistet i 1688 på grund af han fanatiske katolske tiltag. Karl Edward blev besejret i slaget på Cullodon Moor i 1746.

[‡] hin katastrofale flugt: Hertugen af Cumberland havde fået ordre til at forfølge og dræbe alle overlevende (Bushell).

Retreat, within this nook of English ground.
 — The Other, born in Britain's southern tract,
 Had fixed his milder loyalty, and placed
 His gentler sentiments of love and hate,
 There, where they placed them who in conscience prized
 The new succession, as a line of Kings
 Whose oath had virtue to protect the Land
 Against the dire assaults of Papacy
 And arbitrary Rule. But launch thy Bark 450
 On the distempered flood of public life,
 And cause for most rare triumph will be thine
 If, spite of keenest eye and steadiest hand,
 The Stream, that bears thee forward, prove not, soon
 Or late, a perilous Master. He, who oft,
 Under the battlements and stately trees
 That round his Mansion cast a sober gloom,
 Had moralized on this, and other truths
 Of kindred import, pleased and satisfied,
 Was forced to vent his wisdom with a sigh 460
 Heaved from the heart in fortune's bitterness
 When he had crushed a plentiful estate
 By ruinous Contest, to obtain a Seat
 In Britain's Senate. Fruitless was the attempt:
 And while the uproar of that desperate strife
 Continued yet to vibrate on his ear,
 The vanquished Whig, beneath a *borrowed* name,
 (For the mere sound and echo of his own
 Haunted him with sensations of disgust
 Which he was glad to lose) slunk from the World 470
 To the deep shade of these untravelled Wilds;
 In which the Scottish Laird had long possessed
 An undisturbed Abode. — Here, then, they met,
 Two doughty Champions; flaming Jacobite
 And sullen Hanoverian! You might think
 That losses and vexations, less severe
 Than those which they had severally sustained,
 Would have inclined each to abate his zeal
 For his ungrateful cause; no, — I have heard
 My reverend Father tell that, mid the calm 480
 Of that small Town encountering thus, they filled,
 Daily, its Bowling-green with harmless strife;
 Plagued with uncharitable thoughts the Church;
 And vexed the Market-place. But in the breasts
 Of these Opponents gradually was wrought,
 With little change of general sentiment,

tilflugtssted i denne afkrog på engelsk jord.
 — Den anden, født i Britanniens sydlige del,
 havde fæstnet sin mildere troskab og anbragt
 sine blidere følelser af kærlighed og had,
 der hvor de folk anbragte dem, som oprigtigt priste
 den nye arvefølge som en kongeslægt,*
 hvis ed havde kraft til at beskytte landet
 mod papismens skrækkelige angreb
 og vilkårlige styre. Men sæt din bark i vandet 450
 på det offentlige livs urolige strøm,
 og du vil få grund til at fejre en højst sjælden triumf,
 hvis, på trods af skarpeste øje og roligste hånd,
 floden som bærer dig frem, ikke før eller senere
 viser sig at være en farlig herre. Han som ofte
 under brystværnene og de statelige træer, der kastede
 et dæmpet mørke omkring hans herskabelige hus,
 fornøjet og tilfreds havde moraliseret om denne
 og andre sandheder af beslægtet betydning,
 var tvunget til at give sin klogskab luft med et suk, 460
 udstødt fra et hjerte fyldt med skæbnens bitterhed,
 da han havde knust en rigelig ejendom
 i en ødelæggende konkurrence for at opnå
 sæde i Storbritanniens senat. Frugtesløst var forsøget:
 og medens tummelen af den fortvivlede kamp
 endnu vedblev at dirre i hans øre,
 sneg den besejrede Whig, under et *lånt* navn,
 (thi den blotte lyd og genlyd af hans eget
 hjem søgte ham med en lede, som han
 var glad for at miste) sig bort fra verden 470
 til den dybe skygge i disse uberejste vilde egne;
 hvor den skotske godsejer længe havde
 ejet en uforstyrret bolig. — Her mødtes de så,
 to tapre stridsmænd; en brændende jakobit
 og en tvær hanoveraner! Man skulle tro
 at tab og ærgrelse, mindre alvorlige
 end dem de havde udholdt hver for sig,
 ville have været tilbøjelige til at mindske deres iver
 for deres upåskønnede sag; nej, — jeg har hørt
 min ærværdige far fortælle, at når de 480
 således mødtes midt i den lille rolige by,
 fyldte de dagligt bowlingbanen med harmløs strid;
 plagede kirken med fordømmende tanker
 og irriterede markedspladsen. Men i hjerterne
 hos disse modstandere skete der gradvist,
 med kun liden forandring af deres meninger,

* kongeslægt: hanoveranerne. — whig: mod enevælde og den katolske kirke.

Such change towards each other, that their days
 By choice were spent in constant fellowship;
 And if, at times, they fretted with the yoke,
 Those very bickerings made them love it more. 490

"A favourite boundary to their lengthened walks
 This Church-yard was. And, whether they had come
 Treading their path in sympathy and linked
 In social converse, or by some short space
 Discreetly parted to preserve the peace,
 One Spirit seldom failed to extend its sway
 Over both minds, when they awhile had marked
 The visible quiet of this holy ground
 And breathed its soothing air; — the Spirit of hope
 And saintly magnanimity; that, spurning 500

The field of selfish difference and dispute,
 And every care which transitory things,
 Earth, and the kingdoms of the earth, create,
 Doth, by a rapture of forgetfulness,
 Preclude forgiveness, from the praise debarred,
 Which else the Christian Virtue might have claimed.
 —There live who yet remember here to have seen
 Their courtly Figures, — seated on the stump
 Of an old Yew, their favourite resting-place. 510

But, as the Remnant of the long-lived Tree
 Was disappearing by a swift decay,
 They, with joint care, determined to erect,
 Upon its site, a Dial, which should stand
 For public use; and also might survive
 As their own private monument; for this
 Was the particular spot, in which they wished,
 (And Heaven was pleased to accomplish the desire)
 That, undivided, their Remains should lie.

So, where the mouldered Tree had stood, was raised
 Yon Structure, framing, with the ascent of steps 520
 That to the decorated Pillar lead,
 A work of art, more sumptuous, as might seem,
 Than suits this Place; yet built in no proud scorn
 Of rustic homeliness; they only aimed
 To ensure for it respectful guardianship.

Around the margin of the Plate, whereon
 The Shadow falls, to note the stealthy hours
 Winds an inscriptive Legend" — At these words
 Thither we turned; and, gathered, as we read,
 The appropriate sense, in Latin numbers couched. 530
 "Time flies; it is his melancholy task
 "To bring, and bear away, delusive hopes,

en sådan forandring over for hinanden, at de valgte
at tilbringe deres dage som uadskillige kammerater;
og hvis de nogle gange sled med åget, fik selve
disse mundhuggerier dem til at elske det højere. 490

„Denne kirkegård var den yndede grænse for deres
forlængede gåture. Og enten de havde fulgtes
ad stien i gensidig sympati og var forbundet
i selskabelig samtale eller et kort tidsrum
betænksomt havde skiltes for at bevare freden,
undlod en særlig ånd sjældent at udstrække sit herredømme
over begges sind, når de en tid havde følt
denne hellige jords synlige stilhed og
indåndet den lindrende luft; — håbets og den
helgenagtig ædelmodigheds ånd, som — afvisende med 500
foragt forskellens og disputtens egoistiske kampplads
og enhver bekymring, som flygtige ting,
jorden og jordens kongeriger, skaber —
på grund den begejstring glemslen frembringer,
udelukker tilgivelse og forhindrer ros,
hvilket den kristne dyd ellers godt kunne have krævet.
— Der lever endnu nogle, som husker her at have set
deres belevne skikkelser, — siddende på deres
yndlingshvileplads, en stub af et gammelt takstræ. 510

Men da stumperne af dette ældede træ
hurtigt gik i forfald og forsvandt,
besluttede de med forenet omhu
at rejse et solur på dets tomt, som skulle være
til offentlig brug; og også kunne overleve
som deres eget mindesmærke; for dette
var den særlige plet, hvor de ønskede,
(og himlen var glad ved at opfylde ønsket)
at deres jordiske rester skulle ligge sammen.
Så hvor det smuldrende træ havde stået, opførte man
hin bygning og skabte derved, med en trappe 520
som førte til den dekorerede søjle,
et kunstværk mere overdådigt, end det kunne synes
passende til dette sted; dog bygget uden stolt spot
af landlig enkelhed; de tragtede kun efter
at sikre sig, at man respektfuldt tog vare på det.
Omkring pladens rand, hvorpå
skyggen faldt for at angive de listende timer,
snor et indskrevet sagn sig.” — Ved disse ord
gik vi derhen; og forstod, idet vi læste de latinske vers
teksten var indlejret i, dets velvalgte betydning. 530

„Tiden flyver; det er hans sørgmodige hverv
at bringe og hjemføre skuffende håb

"And re-produce the troubles he destroys.
 "But, while his blindness thus is occupied,
 "Discerning Mortal! do thou serve the will
 "Of Time's eternal Master, and that peace,
 "Which the World wants, shall be for Thee confirmed."

"Smooth verse, inspired by no unlettered Muse,"
 Exclaimed the Sceptic, "and the strain of thought
 Accords with Nature's language; — the soft voice 540
 Of yon white torrent falling down the rocks
 Speaks, less distinctly, to the same effect.
 If, then, their blended influence be not lost
 Upon our hearts, not wholly lost, I grant,
 Even upon mine, the more are we required
 To feel for those, among our fellow men,
 Who, offering no obeisance to the world,
 Are yet made desperate by "too quick a sense
 Of constant infelicity" — cut off
 From peace like Exiles on some barren rock, 550
 Their life's appointed prison; not more free
 Than Centinels, between two armies, set,
 With nothing better, in the chill night air,
 Than their own thoughts to comfort them. — Say why
 That ancient story of Prometheus chained?
 The Vulture — the inexhaustible repast
 Drawn from his vitals! Say what meant the woes
 By Tantalus entailed upon his race,
 And the dark sorrows of the line of Thebes?
 Fictions in form, but in their substance truths, 560
 Tremendous truths! familiar to the men
 Of long-past times; nor obsolete in ours.
 — Exchange the Shepherd's frock of native grey
 For robes with regal purple tinged; convert
 The crook into a sceptre; — give the pomp
 Of circumstance, and here the tragic Muse
 Shall find apt subjects for her highest art.
 — Amid the groves, beneath the shadowy hills
 The generations are prepared; the pangs,
 The internal pangs are ready; the dread strife 570
 Of poor humanity's afflicted will
 Struggling in vain with ruthless destiny."

"Though," said the Priest in answer, "these be terms
 Which a divine philosophy rejects,

og genskabe de plager, han tilintetgør.
Men medens hans blindhed således er optaget,
da tjen du, forstandige Dødelige, Tidens
evige Herres vilje, og den fred som Verden
mangler, skal være Dig sikret.”

„Fine vers, inspireret af en muse som ikke er uden litterær
dannelse,” udbrød skeptikeren, „og tankegangen
stemmer overens med naturens sprog; — den sagte røst 540
fra den hvide brusende elv, der falder ned af klipperne dér,
siger det samme, om end mindre tydeligt.
Hvis, så, deres blandede indflydelser ikke er tabt
på vore hjerter, ikke helt tabt selv på mit,
tilstår jeg, desto mere bliver det forlangt af os
at føle for dem, blandt vore medmennesker,
som uden at adlyde verden dog er
gjort fortvivlede ved ‘en for livlig
følelse af vedvarende ulykke’ — er afskåret fra fred
som landflygtige på en eller anden gold klippe, 550
deres livs anviste fængsel; ikke mere frie
end skildvagter, der er anbragt mellem to hære
i den kolde natteluft med intet bedre
end deres egne tanker til at trøste dem. — Hvad betyder
den gamle historie om den lænkede Prometheus?
Gribben — det uudtømmelige måltid
hentet fra hans indvolde! Hvad betyder de lidelser
som gik i arv fra Tantalos til hans stamme,*
og Thebenslægts mørke sorger?
Opdigtede historier, men i det væsentlige sande, 560
frygteligt sande! velkendte for mennesker
fra længst forbigangne tider; ej heller forældede i vore.
— Udskift hyrdens hjemlige grå kappe
med kåber, der er farvet med kongeligt purpur;
hyrdestaven med et scepter; — tilsæt pomp og pragt,
og den tragiske muse vil finde
velegnede emner til sin højeste kunst.
— I lundene, for foden af de skyggefulde høje
er generationerne forberedte; smerterne,
de indre smerter er parate; den grufulde strid 570
hvor den stakkels menneskeheds plagede vilje
kæmper forgæves mod en hensynsløs skæbne.”†

„Skønt disse er ord,” svarede præsten,
„som en guddommelig filosofi afviser,

* Tantalos' forbandelse gik i arv til Atreus og Niobe. — Thebenslægten: Ødipus og hans børn.

† Ll. 568-72: tragedieforestillingen med dens tilskuere.

We, whose established and unfailing trust
 Is in controuling Providence, admit
 That through all stations human life abounds
 With mysteries, — for if Faith were left untried
 How could the might — that lurks within her — then
 Be shewn? her glorious excellence — that ranks 580
 Among the first of Powers and Virtues — proved?
 Our system is not fashioned to preclude
 That sympathy which you for others ask;
 And I could tell, not travelling for my theme
 Beyond the limits of these humble graves,
 Of strange disasters; but I pass them by,
 Loth to disturb what heaven hath hushed in peace.
 — Still less, far less am I inclined to treat
 Of Man degraded in his Maker's sight
 By the deformities of brutish vice: 590
 For, though from these materials might be framed
 Harsh portraiture, in which a vulgar face
 And a coarse outside of repulsive life
 And unassuming manners may at once
 Be recognized by all" — "Ah! do not think,"
 The Wanderer somewhat eagerly exclaimed,
 "Wish could be ours that you, for such poor gain,
 (Gain shall I call it? — gain of what? — for whom?)
 Should breathe a word tending to violate
 Your own pure spirit. Not a step we look for 600
 In slight of that forbearance and reserve
 Which common human-heartedness inspire,
 And mortal ignorance and frailty claim,
 Upon this sacred ground, if no where else."

"True," said the Solitary, "be it far
 From us to infringe the laws of charity.
 Let judgment here in mercy be pronounced;
 This, self-respecting Nature prompts, and this
 Wisdom enjoins; but, if the thing we seek
 Be genuine knowledge, bear we then in mind 610
 How, from his lofty throne, the Sun can fling
 Colours as bright on exhalations bred
 By weedy pool or pestilential swamp,
 As by the rivulet sparkling where it runs,
 Or the pellucid Lake."

"Small risk," said I,
 "Of such illusion do we here incur;
 Temptation here is none to exceed the truth;
 No evidence appears that they, who rest
 Within this ground, were covetous of praise,

indrømmer vi, hvis tillid til et styrende
 forsyn er hævdvunden og uudtømmelig,
 at menneskelivet gennem alle trin er rig på
 mysterier, — thi hvis Troen blev ladet uprøvet,
 hvordan kunne styrken — som gemmer sig i den — da blive
 godtgjort? dens herlige fortræffelighed — som regnes 580
 blandt de største magter og dyder — blive bevist?
 Vort system er ikke udformet til at udelukke
 den sympati, De beder om for andre;
 og jeg kunne fortælle, uden at skulle rejse hinsides
 disse ydmyge graves grænser for at finde mit emne,
 om sælsomme ulykker; men jeg forbigår dem,
 uvillig til at forstyrre det himlen har tysset i fred.
 — Endnu mindre, langt mindre er jeg tilbøjelig til at
 diskutere menneskets fornedrelse i sin skabers øjne
 ved en dyrisk lasts misdannelser; 590
 for, skønt man af dette stof kunne tegne
 et barsk portræt, hvor et simpelt ansigt
 og et frastødende livs og ukunstlede
 manerers grove ydre straks
 kan genkendes af alle” — „Åh tro ikke,”
 afbrød Vandringsmanden noget heftigt,
 „at vi kunne ønske, at De for sådan ringe gevinst,
 (skal jeg kalde det gevinst — hvilken gevinst — for hvem?)
 skulle ytre et ord, der kunne beskæmme Deres egen rene ånd.
 Intet skridt vil vi foretage os, hvis det betyder at vi dermed 600
 ignorerer den selvbeherskelse og tilbageholdenhed,
 som almindelig menneskehjertelighed vækker,
 og dødelig uvidenhed og skrøbelighed kræver
 på denne hellige jord, hvis ingen andre steder.”

„Det er sandt,” sagde den Enlige, „at det ligger os fjernt
 at overtræde menneskekærlighedens love.
 Lad dommen her blive udtalt med barmhjertighed;
 det giver den selvagtende natur anledning til,
 og visdom indskærper det; men hvis det vi søger
 er ægte viden, må vi huske på, 610
 hvordan solen fra sin høje krone kan kaste
 ligeså klare farver på de uddunstninger en dam
 fuld af ukrudt eller en forpestende sump avler,
 som på åen, der glitrer, hvor den end løber,
 eller den gennemsigtige sø.”

„Der er kun ringe chance for,”
 sagde jeg, „at vi udsætte os for sådant blændværk;
 her er ingen fristelse til at overskride sandheden;
 intet vidnesbyrd viser at de, som hviler
 inden for dette område, var begærlige efter ros,

Or of remembrance even, deserved or not. 620
 Green is the Church-yard, beautiful and green;
 Ridge rising gently by the side of ridge:
 A heaving surface — almost wholly free
 From interruption of sepulchral stones,
 And mantled o'er with aboriginal turf
 And everlasting flowers. These Dalesmen trust
 The lingering gleam of their departed Lives
 To oral records and the silent heart;
 Depository faithful, and more kind
 Than fondest Epitaphs: for, if it fail, 630
 What boots the sculptured Tomb? And who can blame,
 Who rather would not envy, men that feel
 This mutual confidence; if from such source
 The practice flow, — if thence, or from a deep
 And general humility in death?
 Nor should I much condemn it, if it spring
 From disregard of Time's destructive power,
 As only capable to prey on things
 Of earth, and human nature's mortal part. 640
 Yet — in less simple districts, where we see
 Stone lift its forehead emulous of stone
 In courting notice, and the ground all paved
 With commendations of departed worth,
 Reading, where'er we turn, of innocent lives,
 Of each domestic charity fulfilled
 And sufferings meekly borne — I, for my part,
 Though with the silence pleased which here prevails,
 Among those fair recitals also range
 Soothed by the natural spirit which they breathe.
 And, in the centre of a world whose soil 650
 Is rank with all unkindness, compassed round
 With such Memorials, I have sometimes felt
 That 'twas no momentary happiness
 To have *one* enclosure where the voice that speaks
 In envy or detraction is not heard;
 Which malice may not enter; where the traces
 Of evil inclinations are unknown;
 Where love and pity tenderly unite
 With resignation; and no jarring tone
 Intrudes, the peaceful concert to disturb 660
 Of amity and gratitude."
 "Thus sanctioned,"
 The Pastor said, "I willingly confine
 My narratives to subjects that excite
 Feelings with these accordant; love, esteem

eller selv det at blive mindet, fortjent eller ikke. 620
 Kirkegården er grøn, smuk og grøn;
 jordhøj ved jordhøj løfter sig blidt;
 en bølgende overflade — næste helt fri
 for afbrydelser af gravsten,
 og overdækket med naturlig grønsvær
 og evighedsblomster. Disse dalmennesker
 betror deres hensovne livs dvælende lys
 til mundtlige optegnelser og det tavse hjerte;
 et trofast opbevaringssted og mere venlig
 end den kærligste gravskrift; for hvis den er forkert, 630
 hvad gavner da det udhuggede mindesmærke? Og hvem
 kan dadle, hvem ville ikke snarere misunde mennesker,
 som føler denne gensidige tillid, hvis deres praksis
 strømmede fra en sådan kilde, — hvis fra denne
 eller fra en dyb og almen ydmyghed over for døden?
 Heller ikke skulle jeg særligt fordømme det, hvis det
 udsprang af ringeagt for tidens ødelæggende
 magt, som kun værende i stand til at leve af jordiske
 ting og menneskenaturens dødelige del.
 Dog — i mindre beskedne distrikter, hvor vi ser 640
 sten løfte sin pande i kappestrid med andre
 sten om opmærksomhed, og jorden er helt dækket
 med anbefalinger om bortdragent menneskeværd,
 og vi læser, hvor vi end vender os om uskyldige liv,
 om hver opfyldelse af hjemlig kærlighed
 og lidelser båret sagtmodigt — jeg for min del,
 skønt glad for stilheden, som hersker her
 mellem disse skønne recitationer, går også
 rundt beroliget af den naturlige ånd de udtrykker.
 Og omgivet af sådanne monumenter — midt i en verden, 650
 hvis muld er tætbevokset med alskens uvenlighed —
 har jeg nogle gange følt, at det ikke
 ville være nogen kortvarig lykke
 at have *et eneste* indelukke, hvor stemmen der taler
 misundeligt eller nedsættende ikke høres;
 som ondskab ikke kan komme ind i; hvor spor
 af onde tilbøjeligheder er ukendte;
 hvor kærlighed og medfølelse blidt forenes
 uden beklagelse; og ingen skurrende tone
 bryder ind for at forstyrre den fredfyldte koncert 660
 af venskab og taknemmelighed.”
 „Med denne hjemmel,”
 sagde præsten, „begrænser jeg villigt mine fortællinger
 til emner, der vækker følelser i overensstemmelse
 med disse; kærlighed, agtelse

And admiration; lifting up a veil,
 A sun-beam introducing among hearts
 Retired and covert; so that ye shall have
 Clear Images before your gladdened eyes
 Of Nature's unambitious underwood,
 And flowers that prosper in the shade. And when 670
 I speak of such among my flock as swerved
 Or fell, those only will I single out
 Upon whose lapse, or error, something more
 Than brotherly forgiveness may attend:
 To such will we restrict our notice, else
 Better my tongue were mute. And yet there are,
 I feel, good reasons why we should not leave
 Wholly untraced a more forbidding way.
 For strength to persevere and to support,
 And energy to conquer and repel, 680
 These elements of virtue, that declare
 The native grandeur of the human Soul,
 Are oft-times not unprofitably shewn
 In the perverseness of a selfish course:
 Truth every day exemplified, no less
 In the grey cottage by the murmuring stream
 Than the fantastic Conqueror's roving camp,
 Or in the factious Senate, unappalled
 While merciless proscription ebbs and flows.
 — There," said the Vicar pointing as he spake, 690
 "A woman rests in peace; surpassed by few
 In power of mind, and eloquent discourse.
 Tall was her stature; her complexion dark
 And saturnine; her port erect, her head
 Not absolutely raised, as if to hold
 Converse with heaven, nor yet depressed tow'rds earth,
 But in projection carried, as she walked
 For ever musing. Sunken were her eyes;
 Wrinkled and furrowed with habitual thought
 Was her broad forehead; like the brow of One 700
 Whose visual nerve shrinks from a painful glare
 Of overpowering light. — While yet a Child,
 She, mid the humble Flowerets of the vale,
 Towered like the imperial Thistle, not unfurnished
 With its appropriate grace, yet rather framed
 To be admired, than coveted and loved.
 Even at that age, she ruled as sovereign Queen
 Among her Play-mates; else their simple sports
 Had wanted power to occupy a mind
 Held in subjection by a strong controul 710

og beundring; ved at løftende et slør,
 ved at sende en solstråle ind blandt tilbagetrukne
 og skjulte hjerter; så at I skal få klare
 billeder for jeres frydefulde øjne
 fra naturens uærgerrige underskov
 og blomster, som trives i skyggen. Og når 670
 jeg taler om dem i min flok, som vaklede
 eller faldt, så vil jeg kun udvælge dem,
 hvis forsømmelse eller fejl er noget større
 end broderlig tilgivelse kan tage sig af:
 til sådanne vil vi begrænse vor opmærksomhed, ellers
 er det bedre at min tunge er stum. Og dog er der,
 føler jeg, gode grunde til, at vi ikke helt skulle lade
 være med at forfølge en mere ubehagelig vej.
 Thi styrke til at holde ud og til at støtte
 og energi til at besejre og forstøde, 680
 disse dydens elementer som bekendtgør
 menneskesjælens medfødte storhed,
 er ofte ikke ufordelagtigt vist
 i en egennyttig kurs' forkvaklethed;
 en sandhed der hver dag gives eksempler på, ikke mindre
 i den grå hytte ved den rislende strøm
 end i lunefulde erobrers omflakkende lejr
 eller i det splidagtige senat, der er uforfærdet,
 medens ubarmhjertige proskriptioner aftager eller vokser.
 — Der," sagde sognepræsten, idet han pegede mens han talte, 690
 „hviler en kvinde i fred; overgået af få
 i åndskraft og i udtryksfuld tale.
 Hun var høj af vækst; af karakter var hun mørk
 og alvorlig; hendes holdning rank, hendes hoved ikke helt
 løftet, som skulle hun føre samtale med himlen,
 dog heller ikke sænket mod jorden,
 men båret fremskudt, som om hun hele tiden
 gik og grublede. Hendes øjne var indsunkne;
 hendes brede pande var rynket og furet af den vedvarende
 tænkning; lig brynene hos én hvis synsnerve 700
 krymper sig ved det smertefulde skær
 af overvældende lys. — Medens hun endnu var barn,
 ragede hun op, midt i dalens små ydmyge blomster,
 som den kejslerlige tidsel, ikke uden at være
 udrustet med dens særlige ynde, dog snarere skabt
 til at blive beundret end eftertragtet og elsket.
 Allerede i denne alder styrede hun som en regerende dronning
 blandt sine legekammerater; for deres simple lege
 manglede i sig selv kraft nok til at beskæftige et sind,
 der var behersket af den selvpålagte stærke kontrol, 710

Of studious application, self-imposed.
 Books were her creditors; to them she paid,
 With pleasing, anxious eagerness, the hours
 Which they exacted; were it time allowed,
 Or seized upon by stealth, or fairly won,
 By stretch of industry, from other tasks.
 — Oh! pang of sorrowful regret for them
 Whom, in their youth, sweet study has enthralled,
 That they have lived for harsher servitude,
 Whether in soul, in body, or estate! 720
 Such doom was hers; yet nothing could subdue
 Her keen desire of knowledge; or efface
 Those brighter images — by books impressed
 Upon her memory; faithfully as stars
 That occupy their places, — and, though oft
 Hidden by clouds, and oft bedimmed by haze,
 Are not to be extinguished, or impaired.

”Two passions, both degenerate, for they both
 Began in honour, gradually obtained
 Rule over her, and vexed her daily life; 730
 An unrelenting, avaricious thrift;
 And a strange thralldom of maternal love,
 That held her spirit, in its own despite,
 Bound by vexation, and regret, and scorn.
 Constrained forgiveness, and relenting vows,
 And tears, in pride suppressed, in shame concealed,
 To a poor dissolute Son, her only Child.
 — Her wedded days had opened with mishap,
 Whence dire dependance. — What could she perform
 To shake the burthen off? Ah! there she felt, 740
 Indignantly, the weakness of her sex,
 The injustice of her low estate. — She mused;
 Resolved, adhered to her resolve; her heart
 Closed by degrees to charity; and, thence
 Expecting not Heaven's blessing, placed her trust
 In ceaseless pains and parsimonious care,
 Which got, and sternly hoarded each day's gain.

”Thus all was re-established, and a pile
 Constructed, that sufficed for every end,
 Save the contentment of the Builder's mind; 750
 A mind by nature indisposed to aught
 So placid, so inactive, as content;
 A Mind intolerant of lasting peace,
 And cherishing the pang which it deplored.
 Dread life of conflict! which I oft compared

som en omhyggelig anvendelse af det krævede.
 Bøger var hendes kreditorer; til dem betalte hun,
 med tiltalende utålmodig iver, timerne,
 som de opkrævede; enten det var tid, der var bevilget
 eller begærligt grebet i smug eller ved arbejdsomme
 perioder vundet retfærdigt fra andre opgaver.

— Åh! et stik af tungtfølt sorg for dem
 som liflige studier trælbandt i deres ungdom
 og siden levede med strengere slavebinding
 enten af sjæl, af krop eller af ejendom! 720

Sådan skæbne var hendes; dog ingenting kunne
 undertrykke hendes stærke ønske om viden eller udslutte
 hine strålende billeder — prentet i hendes
 erindring af bøger; trofaste som stjerner
 der optager deres pladser, — og som skønt ofte
 skjult af skyer og ofte fordunklet af dis,
 ikke kan udslukkes eller svækkes.

„To lidenskaber, som begge udartede, thi de begyndte
 begge ærefuldt, fik gradvist magt over
 hende og forstyrrede hendes daglige tilværelse; 730
 en ubønhørlig, grisk sparsommelighed;

og et sælsomt moderkærlighedens slaveri
 som holdt hendes ånd, til trods for den selv,
 bundet af ærgrelse og anger og foragt.

Tvungen tilgivelse og formildende forsikringer
 og tårer, undertrykt af stolthed, skjult af skam,
 til en stakkels udsvævende søn, hendes eneste barn.

Hendes ægteviede dage var begyndt med uheld,
 der blev årsag til en skrækkelige afhængighed. —
 Hvad kunne hun gøre for at ryste byrden af sig? 740

Åh, dér følte hun forbitret sit køns svaghed,
 uretfærdigheden ved sin lave rang. — Hun grublede;
 besluttede, holdt fast ved sin beslutning; hendes hjerte
 lukkede sig lidt efter lidt for næstekærlighed og satte derfor,
 da hun ikke forventede himlens velsignelse, sin lid
 til uophørligt arbejde og påholden omsorg,
 som skabte og strengt samlede hver dags gevinst.

„Således blev alt genoprettet og en bygning
 opført, som var tilstrækkelig til ethvert formål,
 bortset fra at tilfredsstille bygmesterens sind; 750
 et sind af naturen uskikket til noget

så inaktivt som tilfredshed;
 et sind som anså varig fred for utålelig
 og kælede for den smerte, den begræd.
 Den indre konflikts forfærdelige liv! som jeg tit

To the agitation of a brook that runs
 Down rocky mountains — buried now and lost
 In silent pools, unfathomably deep; —
 Now, in a moment, starting forth again
 With violence, and proud of its escape; — 760
 Until it sink once more, by slow degrees,
 Or instantly, into as dark repose.

"A sudden illness seized her in the strength
 Of life's autumnal season. — Shall I tell
 How on her bed of death the Matron lay,
 To Providence submissive, so she thought;
 But fretted, vexed, and wrought upon — almost
 To anger, by the malady, that griped
 Her prostrate frame with unrelaxing power,
 As the fierce Eagle fastens on the Lamb. 770
 She prayed, she moaned — her Husband's Sister watched
 Her dreary pillow, waited on her needs;
 And yet the very sound of that kind foot
 Was anguish to her ears! — "And must she rule,"
 This was the dying Woman heard to say
 In bitterness, "and must she rule and reign,
 "Sole Mistress of this house, when I am gone?
 "Sit by my fire — possess what I possessed —
 "Tend what I tended — calling it her own!"
 Enough; — I fear, too much. — Of nobler feeling 780
 Take this example. — One autumnal evening,
 While she was yet in prime of health and strength,
 I well remember, while I passed her door,
 Musing with loitering step, and upward eye
 Turned tow'rds the planet Jupiter, that hung
 Above the centre of the Vale, a voice
 Roused me, her voice; it said, "That glorious Star
 "In its untroubled element will shine
 "As now it shines, when we are laid in earth
 "And safe from all our sorrows." — She is safe, 790
 And her uncharitable acts, I trust,
 And harsh unkindnesses, are all forgiven;
 Though, in this Vale, remembered with deep awe!"

The Vicar paused; and tow'rds a seat advanced,
 A long stone-seat, framed in the Church-yard wall;
 Part under shady sycamore, and part
 Offering a place of rest in pleasant sunshine,

sammenlignede med bevægelsen af en elv, der løber
 ned ad klippefulde bjerge, — snart er den begravet
 og forsvundet i tavse damme, umådeligt dybe; —
 snart, inden længe, begynder den igen
 med voldsomhed og er stolt af at være undsluppet; 760
 indtil endnu engang den synker, langsomt og gradvist
 eller omgående ind i en ligeså mørk hvile som før.

„Hun blev pludselig ramt af sygdom
 i sit livs efterår. — Skal jeg fortælle
 hvordan konen lå på sit dødsleje
 og mente sig underdanig over for forsynet;
 men irriteret, plaget og slidt i — næsten
 til vrede af sygdommen, der greb
 hendes udstrakte legeme med en uslækket kraft,
 som den, den vilde ørn griber lammet med. 770

Hun bad, hun jamrede — hendes mands søster
 vågede over hendes triste pude, sørgede for hendes
 fornødenheder; og dog martrede den blotte lyd
 af den venlige fod hendes ører! — ‘Og skal hun styre,’
 hørtes den døende kvinde bittert at sige,
 ‘og skal hun absolut råde og regere,
 ene frue i dette hus, når jeg er borte?
 sidde ved min ild — eje det jeg ejede —
 passe det jeg passede — og kalde det sit eget!’

Nok om det; — for meget frygter jeg. — Som eksempel på 780
 ædlere følelse tag dette: — Mens hun endnu
 var fuldt ud sund og stærk, husker jeg en efterårsaften,
 hvor jeg slentrede afsted i mine egne tanker
 og havde øjet rettet opad mod planeten Jupiter,
 som hang over midten af dalen, at jeg,

mens jeg gik forbi hendes dør, blev vækket af en stemme,
 hendes stemme; den sagde: ‘Den prægtige stjerne dér
 i dens uforstyrrede element vil skinne
 som den nu skinner, når vi ligger i jorden
 og er fri for alle vore sorger.’ — Hun er fri, 790
 og hendes ukærlige handlinger og hårde
 uvenligheder, tror jeg, alle er tilgivet,
 skønt husket med dyb ærefrygt i denne dal!”

Sognepræsten standsede; og gik hen mod en siddeplads,
 et langt stensæde, udformet i kirkegårdsmuren; en del
 af det befandt sig under et skyggefuldt morbærfigentræ,
 og resten tilbød et hvilested i behageligt solskin,

Even as may suit the comers old or young
 Who seek the House of worship, while the Bells
 Yet ring with all their voices, or before 800
 The last hath ceased its solitary knoll.
 To this commodious resting-place he led;
 Where, by his side, we all sate down; and there
 His office, uninvited, he resumed.

"As, on a sunny bank, a tender Lamb
 Lurks in safe shelter from the winds of March,
 Screened by its Parent, so that little mound
 Lies guarded by its neighbour; the small heap
 Speaks for itself; — an Infant there doth rest,
 The sheltering Hillock is the Mother's grave. 810
 If mild discourse, and manners that conferred
 A natural dignity on humblest rank;
 If gladsome spirits, and benignant looks,
 That for a face not beautiful did more
 Than beauty for the fairest face can do;
 And if religious tenderness of heart,
 Grieving for sin, and penitential tears
 Shed when the clouds had gathered and distained
 The spotless ether of a maiden life;
 If these may make a hallowed spot of earth 820
 More holy in the sight of God or Man;
 Then, on that mold, a sanctity shall brood,
 Till the stars sicken at the day of doom.

"Ah! what a warning for a thoughtless Man,
 Could field or grove, or any spot of earth,
 Shew to his eye an image of the pangs
 Which it hath witnessed, render back an echo
 Of the sad steps by which it hath been trod!
 There, by her innocent Baby's precious grave,
 Yea, doubtless, on the turf that roofs her own, 830
 The Mother oft was seen to stand, or kneel
 In the broad day, a weeping Magdalene.
 Now she is not; the swelling turf reports
 Of the fresh shower, but of poor Ellen's tears
 Is silent; nor is any vestige left
 Upon the pathway, of her mournful tread;
 Nor of that pace with which she once had moved
 In virgin fearlessness, a step that seemed
 Caught from the pressure of elastic turf
 Upon the mountains wet with morning dew, 840

netop som det kan passe de gamle eller unge, der
kommer for at søge gudsdyrkelsens hus, medens
klokkerne endnu ringer med alle deres stemmer, 800
eller før den sidste er holdt op med sin enlige klimten.
Til dette hvilested førte han os;
hvor, side ved side, vi alle satte os, og her
genoptog han uopfordret sit hverv.

„Ligesom på en solbeskinnet skråning et blidt lam
skjuler sig i sikkert læ for martsvindene,
skærmet af dets forældre, sådan ligger den
lille vold dér i ly af dets nabo; den lille bunke
taler for sig selv; — et barn hviler der, 810
den beskyttende lave høj er morens grav.
Hvis mild samtale og en levemåde, som tildelte
den ydmygste stand en naturlig værdighed;
hvis muntert humør og venligt udseende,
som for et ikke smukt ansigt gjorde mere,
end skønhed kan gøre for det kønneste;
og hvis et religiøst medlidende hjerte,
som sørgede over synd og fældte bodståre,
da skyerne havde samlet sig og besudlet
et pigelivs ubesmittede æter;* 820
hvis disse kan gøre en indviet plet af jord
mere nådig i Guds eller menneskets øjne,
så skal en hellighed ruge over denne jordvold
indtil stjernerne sygner hen på dommedag.

„Åh! hvilken advarsel for det tankeløse menneske,
hvis mark eller lund eller nogen plet på jorden
kunne vise hans øje et billede af de smerter,
som de havde været vidne til, give et ekko tilbage
af de bedrøvelige skridt, som de var blevet betrådt med!
Dér, ved hendes uskyldige barns dyrebare grav
ja uden tvivl på den græstørv, som dækker hendes egen, 830
sås moren ofte i fuldt dagslys
stå eller knæle, en grædende Magdalene.
Nu er hun ikke mere til; den svulmende græstørv beretter
om den friske regn, men er tavs om
Ellens tårer; heller ikke er noget spor af
hendes sorgfulde gang efterladt på stien;
heller ikke af den måde hun engang gik på i
jomfruelig frygtløshed, et fodtrin, hvis tryk
syntes opfanget af den elastiske grønsvær
på de morgendugvåde bjerge 840

* æter: den klare himmel, de øvre luftlag.

In the prime hour of sweetest scents and airs.
 — Serious and thoughtful was her mind; and yet,
 By reconcilment exquisite and rare,
 The form, port, motions of this Cottage-girl
 Were such as might have quickened and inspired
 A Titian's hand, addressed to picture forth
 Oread or Dryad glancing through the shade
 When first the Hunter's startling horn is heard
 Upon the golden hills. A spreading Elm
 Stands in our Valley, called THE JOYFUL TREE; 850
 An Elm distinguished by that festive name,
 From dateless usage which our Peasants hold
 Of giving welcome to the first of May
 By dances round its trunk. — And if the sky
 Permit, like honours, dance and song, are paid
 To the Twelfth Night; beneath the frosty Stars
 Or the clear Moon. The Queen of these gay sports,
 If not in beauty yet in sprightly air,
 Was hapless Ellen. — No one touched the ground
 So deftly, and the nicest Maiden's locks 860
 Less gracefully were braided; —but this praise,
 Methinks, would better suit another place.

”She loved, — and fondly deemed herself beloved.
 The road is dim, the current unperceived,
 The weakness painful and most pitiful,
 By which a virtuous Woman, in pure youth,
 May be delivered to distress and shame.
 Such fate was hers. — The last time Ellen danced,
 Among her Equals, round THE JOYFUL TREE,
 She bore a secret burthen; and full soon 870
 Was left to tremble for a breaking vow, —
 Then, to bewail a sternly-broken vow,
 Alone, within her widowed Mother's house.
 It was the season sweet, of budding leaves,
 Of days advancing tow'rds their utmost length,
 And small birds singing to their happy mates.
 Wild is the music of the autumnal wind
 Among the faded woods; but these blithe notes
 Strike the deserted to the heart; —I speak
 Of what I know, and what we feel within. 880
 — Beside the Cottage in which Ellen dwelt
 Stands a tall ash-tree; to whose topmost twig
 A Thrush resorts, and annually chaunts,
 At morn and evening, from that naked perch,

i den første time, hvor duftene og luften er dejligst.
 — Hendes sind var alvorligt og tankefuldt; og dog,
 ved et sjældent og udsøgt forlig var skikkelse,
 holdning, bevægelser hos denne bondepige
 sådan, som kunne have oplivet og inspireret
 en Titians hånd, der arbejdede med at skildre
 en oreade eller en dryade, der stirrer gennem skyggen,*
 første gang jægerens horn høres
 på de gyldne bakker. Der står i vor dal
 en omfangsrig elm, kaldet DET FRYDEFULDE TRÆ. 850
 Et elmetræ man har udmærket med dette festlige navn
 ved den ældgammel skik, som vore bønder fastholder,
 hvor man hilser den første maj velkommen
 med dans omkring dets stamme. — Og hvis vejret
 tillader det, vises helligtrekongersaften lignende hæder
 ved dans og sang under de frostklare stjerner
 eller den lyse måne. Dronningen i disse lystige lege,
 hvis ikke af skønhed så af et livligt væsen,
 var ulykkelige Ellen. — Ingen berørte jorden
 så snildt, og selv den nydeligste piges lokker 860
 var mindre yndefuldt flettet; — men denne ros,
 tror jeg, vil passe bedre i en anden sammenhæng.

„Hun elskede, — og naivt troede hun sig elsket.
 Vejen er dunkel, strømmen uset,
 svagheden pinefuld og yderst ynkværdig,
 ved hvilken en dydig kvinde i sin uskyldige ungdom
 kan blive udleveret til nød og skam.
 Sådan skæbne var hendes. — Den sidste gang Ellen dansede
 mellem sine egne omkring DET FRYDEFULDE TRÆ,
 bar hun en hemmelig byrde; og var meget snart 870
 efterladt til at skælte for, at et løfte skulle brydes, —
 dernæst til at græde over et grusomt brudt løfte,
 alene, i huset som tilhørte hendes mor, der var enke.
 Det var den søde årstid, med knopskydende blade,
 med dage, der bevægede sig mod deres yderste længde
 og små fugle, der sang til deres lykkelige mager.
 Efterårsblæstens musik i de falmede
 skove er sprælsk; men disse sorgløse toner
 rammer den forladte i hjertet; — jeg taler 880
 om hvad jeg ved, og hvad vi føler inden i.
 — Ved siden af huset, som Ellen boede i,
 står et højt asketræ, til hvis øverste kvist
 en drossel søger tilflugt og hvert år om morgenen
 og om aftenen fra den nøgne pind, medens

* oreade: en bjergnymfe. — dryade: en skovnymfe.

While all the undergrove is thick with leaves,
 A time-beguiling ditty, for delight
 Of his fond partner, silent in the nest.
 —"Ah why," said Ellen, sighing to herself,
 "Why do not words, and kiss, and solemn pledge;
 "And nature that is kind in Woman's breast, 890
 "And reason that in Man is wise and good,
 "And fear of him who is a righteous Judge,
 "Why do not these prevail for human life,
 "To keep two Hearts together, that began
 "Their spring-time with one love, and that have need
 "Of mutual pity and forgiveness, sweet
 "To grant, or be received, while that poor Bird,
 "— O come and hear him! Thou who hast to me
 "Been faithless, hear him, though a lowly Creature,
 "One of God's simple children that yet know not 900
 "The universal Parent, how he sings
 "As if he wished, the firmament of Heaven
 "Should listen, and give back to him the voice
 "Of his triumphant constancy and love;
 "The proclamation that he makes, how far
 "His darkness doth transcend our fickle light!"

"Such was the tender passage, not by me
 Repeated without loss of simple phrase,
 Which I perused, even as the words had been
 Committed by forsaken Ellen's hand 910
 To the blank margin of a Valentine,
 Bedropped with tears. 'Twill please you to be told
 That, studiously withdrawing from the eye
 Of all companionship, the Sufferer yet
 In lonely reading found a meek resource.
 How thankful for the warmth of summer days,
 And their long twilight! —friendly to that stealth
 With which she slipped into the Cottage-barn,
 And found a secret oratory there;
 Or, in the garden, pored upon her book 920
 By the last lingering help of open sky,
 Till the dark night dismissed her to her bed.
 Thus did a waking Fancy sometimes lose
 The unconquerable pang of despised love.

"A kindlier passion opened on her soul
 When that poor Child was born. Upon its face
 She looked as on a pure and spotless gift
 Of unexpected promise, where a grief
 Or dread was all that had been thought of — joy

hele underskoven er tæt af løv, synger
 en tidsfordrivende vise til glæde
 for sin kærlige mage, der ligger tavs i reden.
 – ‘Åh hvorfor,’ sagde Ellen, idet hun sukkede for sig selv,
 ‘hvorfor har ikke ord og kys og højtideligt løfte;
 og naturen som er venlig i kvindens bryst, 890
 og fornuften som i manden er klog og god,
 og frygt for ham som er en retfærdig dommer,
 hvorfor har ikke disse magt i menneskelivet
 til at holde to hjerter sammen, som begyndte
 deres forårstid med en ene kærlighed, og som har brug
 for gensidig medlidenhed og tilgivelse, sød
 at give og at modtage, mens hin arme fugl,
 – oh kom og hør ham! du som har været troløs
 mod mig, hør ham, skønt kun en simpel skabning, 900
 et af Guds enfoldige børn, som endnu ikke
 kender den altomfattende forælder, hvordan han synger,
 som om han ønskede, at himmelhvælvingen
 burde lytte og sende røsten af hans sejrende
 trofasthed og kærlighed tilbage til ham;
 bekendtgørelsen han kommer med, hvor langt
 overgår ikke hans mørke vort ustadige lys!’

„Således var den inderlige passage, ikke gentaget
 af mig uden tab af dens enkel udtryk,
 som jeg læste igennem, sådan som 910
 den svigtede Ellens hånd havde betroet ordene
 til den tomme margin på et Vallentinbrev, der var
 overdryppet med tårer. Det vil glæde jer at få fortalt,
 at skønt omhyggeligt tilbagetrukket fra al
 selskabelighed, fandt den lidende dog i ensom
 læsning et sagtmodigt hjælpemiddel.
 Hvor taknemmelig var hun ikke for de varme sommerdage,
 og deres langvarige tusmørke! – venlig mod den listen
 med hvilken hun smuttede ind i laden
 og fandt et hemmeligt bedekammer der; 920
 eller når hun i haven fordybede sig i sin bog
 med den åbne himmels sidste blivende hjælp,
 indtil den mørke nat sendte hende i seng.
 Således mistede en vågen fantasi undertiden
 den uovervindelige smerte ved foragtet kærlighed.

„Hendes sjæl åbnede sig for en venligere følelse,
 da dette stakkels barn blev født. Hun så på
 dets ansigt som på et uventet løftes rene
 og ubesmittede gave, hvor ellers kummer og
 angst var alt, der var blevet tænkt på – var nu en fryd

Far sweeter than bewildered Traveller feels 930
 Upon a perilous waste, where all night long
 Through darkness he hath toiled and fearful storm,
 When he beholds the first pale speck serene
 Of day-spring — in the gloomy east revealed,
 And greets it with thanksgiving. "Till this hour,"
 Thus in her Mother's hearing Ellen spake,
 "There was a stony region in my heart;
 "But he, at whose command the parched rock
 "Was smitten, and poured forth a quenching stream,
 "Hath softened that obduracy, and made 940
 "Unlooked-for gladness in the desert place,
 "To save the perishing; and, henceforth, I look
 "Upon the light with cheerfulness, for thee
 "My Infant; and for that good Mother dear,
 "Who bore me, — and hath prayed for me in vain; —
 "Yet not in vain, it shall not be in vain."
 She spake, nor was the assurance unfulfilled,
 And if heart-rending thoughts would oft return
 They stayed not long. — The blameless Infant grew;
 The Child whom Ellen and her Mother loved 950
 They soon were proud of: tended it and nursed,
 A soothing comforter, although forlorn;
 Like a poor singing-bird from distant lands;
 Or a choice shrub, which he, who passes by
 With vacant mind, not seldom may observe
 Fair-flowering in a thinly-peopled house,
 Whose window, somewhat sadly, it adorns.
 — Through four months' space the Infant drew its food
 From the maternal breast; then scruples rose;
 Thoughts, which the rich are free from, came and crossed 960
 The sweet affection. She no more could bear
 By her offence to lay a twofold weight
 On a kind parent willing to forget
 Their slender means, so, to that parent's care
 Trusting her child, she left their common home,
 And with contented spirit undertook
 A Foster-Mother's office.
 'Tis, perchance,
 Unknown to you that in these simple Vales
 The natural feeling of equality
 Is by domestic service unimpaired; 970
 Yet, though such service be, with us, removed
 From sense of degradation, not the less

langt sødere end den, en forvildet rejsende føler 930
 i en farefuld ørken, hvor han hele natten lang
 har slidt sig gennem mørke og et frygteligt uvejr,
 når han ser den første klare plet
 af det blege daggry — afsløret i det dunkle øst,
 og hilser det med taksigelse. 'Indtil denne stund,'
 sagde Ellen i sin mors påhør,
 'var der en stenet egn i mit hjerte;
 men han, ved hvis befaling den solsvedne klippe
 blev slået og udsendte en kølende strøm,*
 har blødgjort hin forhærdelse og skabt 940
 uventet glæde på det øde sted
 for at redde den døende; og fra nu af ser jeg
 forhåbningsfuldt på lyset for dig
 mit barn og for den gode mor,
 som fødte mig, — og som forgæves har bedt for mig; —
 dog ikke forgæves, det vil ikke være forgæves.'
 Således talte hun, og den forsikring blev ikke uopfyldt,
 og skønt hjertesønderrivende tanker tit ville vende tilbage,
 blev de ikke længe. — Det udadlige barn voksede;
 barnet som Ellen og hendes mor elskede, 950
 blev de snart stolte af; passede og plejede det,
 en lindrende trøster, skønt hjælpeløs;
 lig en stakkels sangfugl fra et fjernt land;
 eller en udsøgt urt som han, der passerer forbi
 med ledigt sind, ikke sjældent kan iagttage
 smukt-blomstrende i et tyndtbefolket hus,
 hvis vindue den noget trist pryder.
 — I fire måneder, fik barnet sin føde
 fra det moderlige bryst; så kom betænkeligheder til;
 bekymringer som de rige er frie for, blev en hindring 960
 for den blide kærlighed. Hun kunne ikke længere bære,
 at hun ved sin brøde lagde en dobbelt vægt
 på en venlig forælder, der var villig til at glemme
 deres få midler, så, idet hun betroede sit barn
 til denne forælders omsorg, forlod hun deres
 fælles hjem, og påtog sig tilfreds
 en fostermors hverv.
 Det er måske
 ukendt for jer, at i disse ukunstlede dale
 betyder det at tjene i huset ikke en
 svækkelse af den naturlige lighedsfølelse; 970
 dog skønt sådant arbejde hos os ikke er forbundet
 med en fornemmelse af nedværdigelse, kan det

* „Og Moses løftede sin hånd og slog to gange på klippen med sin stav, og der strømmede vand frem i mængde, så at menigheden og dens kvæg kunne drikke.” 4 Mos. 20,11.

The ungentle mind can easily find means
 To impose severe restraints and laws unjust:
 Which hapless Ellen now was doomed to feel.

”In selfish blindness, for I will not say
 In naked and deliberate cruelty,
 The Pair, whose Infant she was bound to nurse,
 Forbad her all communion with her own. 980
 They argued that such meeting would disturb
 The Mother's mind, distract her thoughts, and thus
 Unfit her for her duty — in which dread,
 Week after week, the mandate was enforced.
 — So near! — yet not allowed, upon that sight
 To fix her eyes — alas! 'twas hard to bear!
 But worse affliction must be borne — far worse;
 For 'tis Heaven's will — that, after a disease
 Begun and ended within three days' space,
 Her Child should die; as Ellen now exclaimed,
 Her own — deserted Child! — Once, only once, 990
 She saw it in that mortal malady:
 And, on the burial day, could scarcely gain
 Permission to attend its obsequies.
 She reached the house — last of the funeral train;
 And some One, as she entered, having chanced
 To urge unthinkingly their prompt departure,
 "Nay," said she, with commanding look, a spirit
 Of anger never seen in her before,
 "Nay ye must wait my time! and down she sate,
 And by the unclosed coffin kept her seat 1000
 Weeping and looking, looking on and weeping
 Upon the last sweet slumber of her Child,
 Until at length her soul was satisfied.

”You see the Infant's Grave; — and to this Spot,
 The Mother, oft as she was sent abroad
 And whatsoe'er the errand, urged her steps:
 Hither she came; and here she stood, or knelt
 In the broad day — a rueful Magdalene!
 So call her; for not only she bewailed
 A Mother's loss, but mourned in bitterness 1010
 Her own transgression; Penitent sincere
 As ever raised to Heaven a streaming eye.
 — At length the Parents of the Foster-child
 Noting that in despite of their commands
 She still renewed, and could not but renew,
 Those visitations, ceased to send her forth;
 Or, to the garden's narrow bounds, confined.

uvenlige sind ikke desto mindre let finde midler til at pålægge alvorlige begrænsninger og uretfærdige love; hvilket den ulykkelige Ellen nu var dømt til at mærke.

„Af egenkærlig blindhed, for jeg vil ikke sige af nøgen og velovervejet grusomhed, forbød parret, hvis barn hun var forpligtet til at passe, hende al samkvem med sit eget.

De hævdede, at sådanne møder ville forstyrre morens sind, bortlede hendes tanker og således gøre hende uegnet til sin opgave — af frygt for dette blev forordningen håndhævet uge efter uge.

— Så nær! — og dog var det ikke tilladt hende at fæstne sine øjne på det syn — ak! det var ondt at bære!

Men værre slag måtte bæres — langt værre;

thi det er himlens vilje — at hendes barn, efter en sygdom, begyndt og endt i løbet af tre dage, skulle dø; da råbte Ellen nu højt efter

sit eget — forladede barn! — En gang, kun en gang så hun det i den dødelige sygdom; og kunne på begravelsesdagen næppe få lov til at være tilstede ved dets begravelse.

Hun nåede huset — som den sidste i begravelsesfølget, og da en eller anden, idet hun kom ind, tankeløst havde skyndet på for at komme hurtigt afsted, sagde hun:

„Nej,” med et bydende blik, en vrede ånd,

man aldrig før havde set hos hende,

„nej I må vente på mig!” og satte sig

og blev siddende ved den åbne kiste, mens hun græd og så — så på og græd over

sit barn sidste søde slummer, indtil hendes sjæl endelig var stillet tilfreds.

„I ser barnets grav; — og til denne plet skyndte moren sig, så ofte som hun blev sendt af sted på ligegyldigt hvilket ærinde; hertil kom hun; og her stod hun eller knælede i fuldt dagslys — en sørgmodig Magdalene! kald hende sådan; thi ikke alene jamrede hun

over en mors tab, men sørgede bittert over hendes egen forsyndelse; anger så oprigtig

som nogensinde løftede et strømmende øje mod himlen.

— Til sidst, da de bemærkede at hun, til trods for

deres befalinger, stadigvæk gentog og ikke

kunne andet en gentage disse besøg, holdt

fosterbarnets forældre op med at sende hende afsted;

eller holdt hende inden for havens begrænsede område.

I failed not to remind them that they erred:
 For holy Nature might not thus be crossed,
 Thus wronged in woman's breast: in vain I pleaded: 1020
 But the green stalk of Ellen's life was snapped
 And the flower drooped; as every eye could see,
 It hung its head in mortal languishment.
 — Aided by this appearance I at length
 Prevailed; and, from those bonds released, she went
 Home to her mother's house. The Youth was fled;
 The rash Betrayer could not face the shame
 Or sorrow which his senseless guilt had caused;
 And little would his presence, or proof given
 Of a relenting soul, have now availed; 1030
 For, like a shadow, he was passed away
 From Ellen's thoughts; had perished to her mind
 For all concerns of fear, or hope, or love,
 Save only those which to their common shame,
 And to his moral being appertained:
 Hope from that quarter would, I know, have brought
 A heavenly comfort; there she recognised
 An unrelaxing bond, a mutual need;
 There, and, as seemed, there only. — She had raised,
 Her fond maternal Heart had built a Nest 1040
 In blindness all too near the river's edge;
 That Work a summer flood with hasty swell
 Had swept away; and now her Spirit longed
 For its last flight to Heaven's security.
 — The bodily frame was wasted day by day;
 Meanwhile, relinquishing all other cares,
 Her mind she strictly tutored to find peace
 And pleasure in endurance. Much she thought,
 And much she read; and brooded feelingly
 Upon her own unworthiness. — To me, 1050
 As to a spiritual comforter and friend,
 Her heart she opened; and no pains were spared
 To mitigate, as gently as I could,
 The sting of self-reproach, with healing words.
 — Meek Saint! through patience glorified on earth!
 In whom, as by her lonely hearth she sate,
 The ghastly face of cold decay put on
 A sun-like beauty, and appeared divine!
 May I not mention — that, within these walls,
 In due observance of her pious wish, 1060
 The Congregation joined with me in prayer
 For her Soul's good? Nor was that office vain.
 — Much did she suffer: but, if any Friend,

Jeg undlod ikke at minde dem om, at de handlede forkert:
for man kan ikke således lægge hindringer i vejen for den
hellige natur, således forurettet i kvindens hjerte. Forgæves 1020
bønfaldt jeg dem, men Ellens grønne livsstængel var
knækket og blomsten hang slapt; som ethvert øje
kunne se, hang dets hoved i dødelig mathed.
— Bistået af dette ydre, sejrede jeg langt om længe;
og frigiort for disse bånd tog hun
hjem til sin mors hus. Ynglingen var flygtet;
den hensynsløse forræder kunne ikke se den skam og
sorg i øjnene, som hans tåbelige brøde havde forårsaget;
og kun lidet ville hans tilstedeværelse eller et givet
bevis på en eftergivende sjæl, nu have nyttet; 1030
for som en skygge var han forsvundet fra
Ellens tanker; var fordrevet fra hendes sind
af al hendes angst og håb og kærlighed,
kun de tanker, som vedrørte deres
fælles skam og hans moralske liv bestod.
Et håb fra denne kant, ved jeg, ville have bragt
en himmelsk trøst; dér anerkendte hun
et usvækket bånd, et gensidigt behov;
der, og som det syntes, kun der. — Hun havde opført,
hendes kærlige moderhjerte havde i blinde bygget en rede 1040
alt for tæt på flodens rand; dette værk havde
en sommers hastigt svulmende højvande fejlet væk;
og nu længtes hendes ånd efter
sin sidste flugt til himlens sikkerhed.
— Legemet hentæredes fra dag til dag;
imidlertid, idet hun lod al anden bekymring fare,
underviste hun omhyggeligt sit sind i at finde fred
og glæde i udholdenhed. Meget tænkte hun,
og meget læste hun og rugede følelsesfuldt
over sin egen værdiløshed. — For mig 1050
som for en åndelig trøster og ven
åbnede hun sit hjerte; og ingen anstrengelser
blev sparet for at mildne, så blidt jeg kunne,
selvbebrejdelsens nag med lægende ord.
— Sagtmodige helgen, gennem tålmod herliggjort på jord!
på hvis ansigt, mens hun sad ved sin ensomme arne,
det kolde forfalds ulykkelig fik en solagtig
skønhed og forekom guddommeligt!
Måske skulle jeg nævne — at inden for disse mure,
i skyldig overholdelse af hendes fromme ønske, 1060
deltog menigheden i min bøn for hendes
sjæls bedste? Og denne bøn var ikke forgæves.
— Meget led hun: men hvis nogen ven,

Beholding her condition, at the sight
 Gave way to words of pity or complaint,
 She stilled them with a prompt reproof, and said,
 "He who afflicts me knows what I can bear;
 "And, when I fail, and can endure no more,
 "Will mercifully take me to himself."
 So, through the cloud of death, her Spirit passed 1070
 Into that pure and unknown world of love,
 Where injury cannot come: — and here is laid
 The mortal Body by her Infant's side."

The Vicar ceased; and downcast looks made known
 That Each had listened with his inmost heart.
 For me, the emotion scarcely was less strong
 Or less benign than that which I had felt
 When, seated near my venerable Friend,
 Beneath those shady elms, from him I heard 1080
 The story that retraced the slow decline
 Of Margaret sinking on the lonely Heath,
 With the neglected House in which she dwelt.
 — I noted that the Solitary's cheek
 Confessed the power of nature. — Pleased though sad,
 More pleased than sad, the grey-haired Wanderer sate;
 Thanks to his pure imaginative soul
 Capacious and serene, his blameless life,
 His knowledge, wisdom, love of truth, and love
 Of human kind! He was it who first broke 1090
 The pensive silence, saying, "Blest are they
 Whose sorrow rather is to suffer wrong
 Than to do wrong, although themselves have erred.
 This Tale gives proof that Heaven most gently deals
 With such, in their affliction. — Ellen's fate,
 Her tender spirit, and her contrite heart,
 Call to my mind dark hints which I have heard
 Of One who died within this Vale, by doom
 Heavier, as his offence was heavier far.
 Where, Sir, I pray you, where are laid the bones
 Of Wilfred Armathwaite?" — The Vicar answered, 1100
 "In that green nook, close by the Church-yard wall,
 Beneath yon hawthorn, planted by myself
 In memory and for warning, and in sign
 Of sweetness where dire anguish had been known,
 Of reconciliation after deep offence,
 There doth he lie. — In this his native Vale

der så den tilstand hun var i, udtrykte
 medlidende og beklagende ord ved synet, standsede
 hun dem omgående med en irettesættelse og sagde:
 'Han som lader mig pines, ved hvad jeg kan bære;
 og vil, hvis jeg svigter og ikke kan udholde mere,
 barmhjertig tage mig til sig.'
 Så gennem dødens sky rejste hendes ånd 1070
 ind i den rene og ukendte kærligheds verden,
 hvor fortræd ikke kan komme: — og her er
 det jordiske legeme lagt ved hendes barns side."*

Sognepræsten tav; og sænkede blikke lod forstå,
 at hver enkelt havde lyttet med sit inderste hjerte.
 Hvad mig angik, var følelsen næppe mindre stærk
 eller mindre gunstig, end det jeg havde følt,
 dengang jeg sad i nærheden af min ærværdige ven
 under de skyggefulde elme og hørte ham berette 1080
 historien om, hvordan det langsomt gik tilbage for
 Margaret, der gik til grunde på heden
 med det forsømte hus hun boede i.

— Jeg bemærkede, at den Enliges kind vedgik
 sig naturens magt. — Den gråhårede Vandringsmand
 sad opstemt skønt bedrøvet, mere opstemt end bedrøvet,
 takket være hans rummelig og alvorlig sjæls
 rene indbildningskraft, hans ulastelige liv,
 hans viden, visdom, sandhedskærlighed og
 kærlighed til menneskeheden! Han var den, der først brød
 den eftertænksomme tavshed, idet han sagde: „Velsignet 1090
 er de, hvis sorg snarere er at være offer for uret
 end at gøre uret, skønt de selv har fejlet.
 Denne fortælling beviser at Himlen behandler
 sådanne yderst mildt i deres nød. — Ellens skæbne,
 hendes kærlige ånd og hendes angerfulde hjerte
 genkalder utydelige erindringer om én, jeg har hørt
 døde i denne dal ved en tungere skæbne,
 ligesom hans forseelse var langt tungere.
 Hvor hr., med forlov, hvor ligger knoglerne
 af Wilfred Amathwaites?" — Sognepræsten svarede: 1100
 „I det grønne hug derhenne, tæt ved kirkegårdsmuren,
 under hvidtjørnen, plantet af mig
 til minde og advarsel og som et tegn
 på mildhed, hvor grusom kval har været kendt,
 på forsoning efter dyb brøde,
 dér ligger han. — I denne sin fødedal

* Historien om Ellen „blev fortalt Mrs. Wordsworth og min søster af søsteren til denne ulykkelige kvinde, enhver nøjere omstændighed var præcis, som jeg har berettet det." (I. F.).

He owned and tilled a little plot of land;
 Here, with his Consort and his Children, saw
 Days — that were seldom crossed by petty strife,
 Years — safe from large misfortune; and maintained 1110
 That course which minds, of insight not too keen,
 Might look on with entire complacency.
 Yet, in himself and near him, there were faults
 At work to undermine his happy state
 By sure, though tardy progress. Active, prompt,
 And lively was the Housewife; in the Vale
 None more industrious; but her industry,
 Ill-judged, full oft, and specious, tended more
 To splendid neatness; to a shewy, trim,
 And overlaboured purity of house; 1120
 Than to substantial thrift. He, on his part,
 Generous and easy-minded, was not free
 From carelessness; and thus, in lapse of time,
 These joint infirmities induced decay
 Of worldly substance; and distress of mind,
 That to a thoughtful Man was hard to shun,
 And which he could not cure. A blooming Girl
 Served in the house, a Favourite that had grown
 Beneath his eye, encouraged by his care.
 Poor now in tranquil pleasure he gave way 1130
 To thoughts of troubled pleasure; he became
 A lawless Suitor to the Maid; and she
 Yielded unworthily. — Unhappy Man!
 That which he had been weak enough to do
 Was misery in remembrance; he was stung,
 Stung by his inward thoughts, and by the smiles
 Of Wife and Children stung to agony.
 Wretched at home he gained no peace abroad;
 Ranged though the mountains, slept upon the earth,
 Asked comfort of the open air, and found 1140
 No quiet in the darkness of the night,
 No pleasure in the beauty of the day.
 His flock he slighted: his paternal fields
 Became a clog to him, whose spirit wished
 To fly, but whither? And this gracious Church,
 That wears a look so full of peace, and hope,
 And love, benignant Mother of the Vale,
 How fair amid her brood of Cottages!
 She was to him a sickness and reproach.
 Much to the last remained unknown; but this 1150
 Is sure, that through remorse and grief he died;
 Though pitied among Men, absolved by God,

ejede og dyrkede han et lille stykke jord; her
 sammen med sin livsledsager og sine børn oplevede
 han dage – der sjældent berørtes af smålig strid,
 og år – i sikkerhed for store uheld; og opretholdt 1110
 den kurs som folk, der ikke har for stor indsigt,
 kunne se på med fuldkommen tilfredshed.
 Dog hos ham selv og i hans nærhed var en
 række fejl i færd med at undergrave hans lykke
 med sikre, skønt træge fremskridt. Husmoren var
 energisk, rask og livlig; i dalen var ingen mere
 flittig; men hendes flid, var meget ofte malplaceret
 og for et syns skyld, havde mere til hensigt
 at skabe skinnende pænhed, en pralende, sirlig
 og overdreven renlighed i huset, 1120
 end virkelig rigdom. Han for sin del,
 gavmild og let til mode, var ikke fri
 for at være skødesløs; og således førte
 disse forenede svagheder i tidens løb til
 en nedgang i velstand; og til bekymringer,
 som var svære at ignorere for en alvorlig mand,
 og som han ikke kendte nogen kur imod.
 En blomstrende pige tjente i huset, en yndling, der
 støttet af hans omsorg, var vokset til for øjnene af ham.
 Nu fattig på stille glæder hengav han sig til 1130
 tanker om en hvileløs glæde; han blev
 pigens ulovlige bejler, og uværdigt
 gav hun efter. – Ulykkelige mand!
 det som han havde været svag nok til at gøre,
 blev til elendighed i erindringen; han blev naget,
 naget af sine indadvendte tanker, og
 hans kone og børns smil var en nagende smerte.
 Fortvivlet hjemme, havde han ingen fred ude;
 strejfede om i bjergene, sov på jorden,
 søgte trøst i den frie luft 1140
 og fandt ingen ro i nattens mørke,
 ingen fornøjelse ved dagens skønhed.
 Han forsømte sin flok: hans fædrene marker var
 som en klods om benet på ham, hvis ånd ønskede
 at flygte, men hvorhen? Og denne nådige kirke,
 der er så fuld af fred og håb
 og kærlighed, dalens hulde mor,
 hvor bedårende mellem sit kuld af huse!
 hun var for ham en sygdom og en bebrejdelse.
 Meget af den sidste tid forbliver ukendt; men dette 1150
 er sikkert han døde af samvittighedsnag og sorg;
 skønt ynket af mennesker, syndsforladt af Gud,

He could not find forgiveness in himself;
Nor could endure the weight of his own shame.

”Here rests a Mother. But from her I turn
And from her Grave. — Behold — upon that Ridge,
Which, stretching boldly from the mountain side,
Carries into the centre of the Vale
Its rocks and woods — the Cottage where she dwelt;
And where yet dwells her faithful Partner, left 1160
(Full eight years past) the solitary prop
Of many helpless Children. I begin
With words which might be prelude to a Tale
Of sorrow and dejection; but I feel
No sadness, when I think of what mine eyes
See daily in that happy Family.
— Bright Garland form they for the pensive brow
Of their undrooping Father's widowhood,
Those six fair Daughters, budding yet — not one,
Not one of all the band, a full blown Flower! 1170
Depressed, and desolate of soul, as once
That Father was, and filled with anxious fear,
Now by experience taught, he stands assured,
That God, who takes away, yet takes not half
Of what he seems to take; or gives it back,
Not to our prayer, but far beyond our prayer;
He gives it — the boon produce of a soil
Which our endeavours have refused to till,
And Hope hath never watered. The Abode,
Whose grateful Owner can attest these truths, 1180
Even were the object nearer to our sight
Would seem in no distinction to surpass
The rudest habitations. Ye might think
That it had sprung self-raised from earth, or grown
Out of the living rock, to be adorned
By Nature only; but, if thither led,
Ye would discover, then, a studious work
Of many fancies, prompting many hands.
— Brought from the woods the honeysuckle twines
Around the porch, and seems, in that trim place, 1190
A Plant no longer wild; the cultured rose
There blossoms, strong in health, and will be soon
Roof-high; the wild pink crowns the garden wall,
And with the flowers are intermingled stones
Sparry and bright, the scatterings of the hills.
These ornaments, that fade not with the year,
A hardy Girl continues to provide;

han kunne ikke tilgivelse sig selv;
han kunne ikke bære vægten af sin egen skam.

„Her hviler en mor. Men fra hende og hendes grav
vender jeg mig bort. — Se — på den bakkekam dér,
som strækker sig stejlt ud fra bjergsiden
og fører sine klipper og skove ind
i dalens midte — huset hvor hun boede;
og hvor nu hendes trofaste ægtefælle bor, ladt 1160
tilbage (for otte år siden), som den enlige støtte
for mange hjælpeløse børn. Jeg har begyndt
med ord, som kunne indlede en fortælling
om sorg og modløshed; men jeg føler
ingen tristhed, når jeg tænker på hvad mine øjne
dagligt ser i den lykkelige familie.
— Brogede blomsterkranse binder de til deres
unedbøjede fars enkestands tænksomme pande,
disse seks døtre, endnu i knop — ikke én, ikke
en eneste af hele flokken er en fuldt udsprungen blomst! 1170
Nedtrykt og ensom som faderen
engang var og fyldt med ængstelse,
står han nu, belært af erfaring, forsikret om
at Gud, som tager, dog ikke tager halvdelen
af hvad han synes at tage; eller giver det tilbage,
ikke det vi beder om, men langt hinsides vor bøn;
Han giver det — det gode produkt fra en jord
som vore bestræbelser har afvist at dyrke,
og håb aldrig har vandet. Boligen, hvis
taknemmelige ejer kan bekræfte disse sandheder, 1180
ville, selvom den blev set tættere på,
ikke i nogen udpræget grad synes at overgå
de groveste bygninger. I kunne tro
at den var dukket op af jorden af sig selv
eller vokset ud af klippen, for at blive smykket
af naturen alene; men hvis I førtes derhen,
ville I opdage et omhyggeligt udført arbejde, et resultat
af mange indfald, der har tilskyndet mange hænder.
— Kaprifolier bragt fra skovene, snor sig
omkring indgangen og synes på dette sted ikke 1190
længere at være en vild plante; den dyrkede rose
blomstrer livskraftig der og vil snart nå op
til taget; den vilde nellike kroner havemuren,
og med blomsterne er der blandet spatagtige
og strålende sten, udstrøninger fra bakkerne.
Disse prydelser, som ikke visner med året,
vedbliver en hårdfør pige at sørge for,

Who, mounting fearlessly the rocky heights,
 Her Father's prompt Attendant, does for him
 All that a Boy could do; but with delight 1200
 More keen and prouder daring: yet hath she,
 Within the garden, like the rest, a bed
 For her own flowers and favourite herbs — a space,
 By sacred charter, holden for her use.
 — These, and whatever else the garden bears
 Of fruit or flower, permission asked or not,
 I freely gather; and my leisure draws
 A not unfrequent pastime from the sight
 Of the Bees murmuring round their sheltered hives
 In that Enclosure; while the mountain rill, 1210
 That sparkling thrids the rocks, attunes his voice
 To the pure course of human life, which there
 Flows on in solitude from year to year.
 — But at the closing-in of night, then most
 This Dwelling charms me. Covered by the gloom,
 Then, in my walks, I oftentimes stop short,
 (Who could refrain?) and feed by stealth my sight
 With prospect of the Company within,
 Laid open through the blazing window: — there
 I see the eldest Daughter at her wheel 1220
 Spinning amain, as if to overtake
 The never-halting time; or, in her turn,
 Teaching some Novice of the Sisterhood
 That skill in this, or other household work;
 Which, from her Father's honoured hand, herself
 While she was yet a little One, had learned.
 — Mild Man! he is not gay, but they are gay;
 And the whole House seems filled with gaiety.
 — Thrice happy, then, the Mother may be deemed,
 The Wife, who rests beneath that turf, from which 1230
 I turned, that ye in mind might witness where,
 And how her Spirit yet survives on Earth.

”The next three Ridges — those upon the left —
 By close connexion with our present thoughts
 Tempt me to add, in praise of humble worth,
 Their brief and unobtrusive history.
 — One Hillock, ye may note, is small and low,
 Sunk almost to a level with the plain
 By weight of time; the Others, undepressed,
 Are bold and swelling. There a Husband sleeps, 1240
 Deposited, in pious confidence
 Of glorious resurrection with the just,
 Near the loved Partner of his early days;

der frygtløst stiger op ad de klippefulde højder
 som hendes fars raske hjælper, og gør alt det for ham,
 en dreng kan gøre; men med stærkere 1200
 glæde og stoltere dristighed: Dog har hun
 inde i haven, som alle andre, et bed
 til sine egne blomster og yndlingsurter —
 et område, holdt til eget brug ved en hellig traktat.
 — Af disse, og hvad haven ellers bær af frugter
 og blomster, plukker jeg frit med
 eller uden tilladelse; og fordriver ikke sjældent
 tiden, når jeg har fri, med at iagttage bierne,
 der summer omkring deres beskyttede kuber
 i dette indelukke; medens bjergbækken, 1210
 som funklende smutter mellem klipperne, afstemmer
 sin røst efter menneskelivets ubesmittede løb, som
 dér flyder ensomt afsted fra år til år.
 — Men når der bliver lukket af for natten, så
 fortryller boligen mig mest. Skjult af mørket
 standser jeg så ofte op under mine gåture,
 (hvem kunne lade være) og nærer i smug mit
 syn ved udsigten til selskabet inden i,
 afsløret gennem det lysende vindue: — der
 ser jeg den ældste datter ved sit hjul, 1220
 spindende af alle kræfter, som for at indhente
 den aldrig stoppende tid; eller, efter tur, lærende
 en eller anden novice fra søsterflokkens
 færdigheden i dette, eller et andet husarbejde;
 som hun havde lært af sin fars ærede
 hånd, mens hun endnu var lille.
 — Den milde mand! han er ikke lystig, men de er lystige
 og hele huset er fyldt med lystighed.
 — Tredobbelt lykkelige kan moren så anses for at være,
 konen, der hviler under græstørven dér, som jeg 1230
 vendte mig bort fra, så I med jeres sind kunne bevidne, hvor
 og hvordan hendes ånd lever videre på jorden.

„De næste tre jordvolde — dem til venstre —
 ved deres tætte forbindelse til vore nuværende tanker,
 frister mig til, som en hyldest til ydmyg
 fortjeneste, at tilføje deres korte og beskedne historie.
 — En af tuerne, kan I se, er lille og lav,
 næsten sunket i niveau med terrænet
 af tidens vægt; de andre, der ikke er sunket,
 er tydelige og svulmende. Der sover en ægtemand, 1240
 i from tillid til en herlig genopstandelse
 med de retfærdige, anbragt nær ved
 den elskede livsledsager fra hans tidlige dage;

And, in the bosom of that family mold,
 A second Wife is gathered to his side;
 The approved Assistant of an arduous course
 From his mid noon of manhood to old age!
 He also of his Mate deprived, was left
 Alone — 'mid many Children; One a Babe
 Orphaned as soon as born. Alas! 'tis not 1250
 In course of nature that a Father's wing
 Should warm these Little-ones; and can he *feed*?
 That was a thought of agony more keen.
 For, hand in hand with Death, by strange mishap
 And chance-encounter on their diverse road,
 The ghastlier shape of Poverty had entered
 Into that House, unfeared and unforeseen.
 He had stepped forth, in time of urgent need,
 The generous Surety of a Friend: and now
 The widowed Father found that all his rights 1260
 In his paternal fields were undermined.
 Landless he was and pennyless. — The dews
 Of night and morn that wet the mountain sides,
 The bright stars twinkling on their dusky tops,
 Were conscious of the pain that drove him forth
 From his own door, he knew not when — to range
 He knew not where; distracted was his brain,
 His heart was cloven; and full oft he prayed,
 In blind despair, that God would take them all.
 — But suddenly, as if in one kind moment 1270
 To encourage and reprove, a gleam of light
 Broke from the very bosom of that cloud
 Which darkened the whole prospect of his days.
 For He, who now possessed the joyless right
 To force the Bondsman from his house and lands,
 In pity, and by admiration urged
 Of his un murmuring and considerate mind
 Meekly submissive to the law's decree,
 Lightened the penalty with liberal hand.
 — The desolate Father raised his head, and looked 1280
 On the wide world in hope. Within these walls,
 In course of time was solemnized the vow
 Whereby a virtuous Woman, of grave years
 And of prudential habits, undertook
 The sacred office of a wife to him,
 Of Mother to his helpless family.
 — Nor did she fail, in nothing did she fail,
 Through various exercise of twice ten years,
 Save in some partial fondness for that Child

og i denne familiemulds skød
 er endnu en hustru lagt ved hans side;
 den godkendte hjælper på en vanskelig færd
 fra hans manddoms middag til hans alderdom!
 Han, der ligeledes blev berøvet sin ægtefælle, var
 også ladet alene – midt mellem mange børn; et af dem
 var et spædbarn, moderløs ved fødslen. Ak! 1250
 det er ikke efter naturens skik, at en fars vinge
 skal varme disse små, og kan han *forsørge* dem?
 dette var en skarpere kvalfuld tanke.
 Thi hånd i hånd med døden, ved et mærkeligt uheld
 og et tilfældigt møde på deres forskellige veje,
 var fattigdommens grufuldere skikkelse,
 ufrygtet og uforudset, kommet ind i dette hus.
 Han var trådt frem i en tid med påtrængende nød,
 som gavmild sikkerhed for en ven, og nu
 opdagede den enlige far, at han havde fraskrevet 1260
 sig alle rettigheder til sine fædrene marker.
 Jordløs var han og uden en øre. – Nattens
 og morgenens dug som væder bjergsiderne,
 de klare stjerner tindrende på deres dunkle tinder
 var bevidste om smerten, der drev ham ud
 af sin dør, han vidste ikke hvornår – for at
 strejfe om, han vidste ikke hvor; hans hjerne var
 forstyrret, hans hjerte kløvet; og meget ofte bad han
 i blind fortvivlelse, at Gud ville tage dem alle til sig.
 – Men pludselig, som i et venligt øjeblik 1270
 til støtte og irettesættelse, brød et lysglimt
 frem fra selve det inderste af den sky,
 som mørknede hans dages fremtidsudsigter.
 For han, der nu ejede den glædesløse ret
 til at tvinge kautionisten fra hus og jorde,
 lettede – af medlidenhed og drevet af beundring for
 hans ubeklagende og hensynsfulde sind, der
 sagtmødt underkastede sig lovens dom –
 rundhåndet straffen.
 – Den ensomme far løftede sit hoved, og så 1280
 håbefuldt på den vide verden. Inden for disse mure
 blev med tiden det løfte højtideligholdt,
 hvorved en anstændig kvinde, i en ansvarsbevidst
 alder og med kloge vaner, påtog sig
 det hellige hverv at være hans hustru
 og mor til hans hjælpeløse familie.
 – Hun svigtede heller ikke, i intet svigtede hun
 gennem tyve års forskellige opgaver,
 undtagen i en vis forkærlighed for det barn,

Which at the birth she had received, the Babe 1290
 Whose heart had known no Mother but herself.
 – By mutual efforts; by united hopes;
 By daily-growing help of boy and girl,
 Trained early to participate that zeal
 Of industry, which runs before the day
 And lingers after it; by strong restraint
 Of an economy which did not check
 The heart's more generous motions tow'rds themselves
 Or to their neighbours; and by trust in God;
 This Pair insensibly subdued the fears 1300
 And troubles that beset their life: and thus
 Did the good Father and his second Mate
 Redeem at length their plot of smiling fields.
 These, at this day, the eldest Son retains:
 The younger Offspring, through the busy world,
 Have all been scattered wide, by various fates;
 But each departed from the native Vale,
 In beauty flourishing, and moral worth."

som hun havde modtaget ved dets fødslen, barnet 1290
hvis hjerte ikke havde kendt anden mor end hende.
– Ved gensidig anstrengelse; ved forenet håb;
ved den dagligt voksende hjælp af dreng
og pige, opøvet til tidligt at deltage i den
ivrige flid, som løber foran dagen
og dvæler efter den; ved en stram
økonomi, som ikke standsede hjertets
mere gavmilde gestus over for dem selv
eller over for deres naboer, og ved tiltro til Gud,
undertvang dette par umærkeligt deres ængstelse 1300
og bekymringer, som havde plaget deres tilværelse.
Og således generhvervede den gode far og hans
anden kone til sidst deres plet af smilende marker.
Disse er i dag i den ældste søns besiddelse;
de yngre børn er alle ved forskellige skæbner,
blevet spredt vidt gennem omkring i den travle verden,
men hver af dem forlod den hjemlige dal,
blomstrende i skønhed og med moralsk værd.”

Book seventh

*The Churchyard among the mountains
continued*

While thus from theme to theme the Historian passed,
 The words he uttered, and the scene that lay
 Before our eyes, awakened in my mind
 Vivid remembrance of those long-past hours;
 When, in the hollow of some shadowy Vale,
 (What time the splendour of the setting sun
 Lay beautiful on Snowdon's craggy top,
 On Cader Idris, or huge Penmanmaur)
 A wandering Youth, I listened with delight
 To pastoral melody or warlike air, 10
 Drawn from the chords of the ancient British harp
 By some accomplished Master; while he sate
 Amid the quiet of the green recess,
 And there did inexhaustibly dispense
 An interchange of soft or solemn tunes
 Tender or blithe; now, as the varying mood
 Of his own spirit urged, — now, as a voice
 From Youth or Maiden, or some honoured Chief
 Of his compatriot villagers (that hung
 Around him, drinking in the empasioned notes 20
 Of the time-hallowed minstrelsy) required
 For their heart's ease or pleasure. Strains of power
 Were they, to seize and occupy the sense;
 But to a higher mark than song can reach
 Rose this pure eloquence. And, when the stream
 Which overflowed the soul was passed away,
 A consciousness remained that it had left,
 Deposited upon the silent shore
 Of memory, images and precious thoughts;
 That shall not die, and cannot be destroyed. 30

"These grassy heaps lie amicably close,"
 Said I, "like surges heaving in the wind
 Upon the surface of a mountain pool;
 — Whence comes it, then, that yonder we behold
 Five graves, and only five, that lie apart,
 Unsociable company and sad;
 And, furthermore, appearing to encroach
 On the smooth play-ground of the Village-school?"

Syvende bog

*Kirkegården i bjergene**fortsat*

Medens historikeren således gik fra emne til emne,
 vækkede ordene han udtalte og scenen,
 der lå for mine øjne, en levende erindring
 i mit sind om de længst forbigangne timer, da jeg,
 en omvandrende yngling, i en skyggefuld dals
 lavning, (hvor den nedgående sols pragt
 hvilede smukt på Snowdons klippefulde top,
 på Cader Iris eller vældige Penmanmaur)
 frydefuldt lyttede til hyrdemusik og
 krigsmelodier frembragt 10
 på den antikke britiske harpes strenge
 af en fuldendt mester; medens han sad
 midt i den grønne afkrogs stilhed,
 og dér, inderligt eller sorgløst, uudtømmeligt
 uddelte blide eller højtidelige toner;
 snart som hans eget sinds forskellige
 stemninger drev ham, – snart således som en røst fra en
 ung mand eller pige eller en eller anden æret leder
 blandt de lokale landsbyboere – der hang
 omkring ham og inddrak de lidenskabelige toner 20
 af den ved ælde hellige sangkunst – ønskede
 for deres hjertero eller fornøjelses skyld. Magtfulde
 toner var de til at gribe og fængsle følelsen;
 men denne rene veltalenhed løftede sig
 højere end sang kan nå. Og da strømmen
 som oversvømmede sjælen var døet hen
 var man sig bevidst, at den havde efterladt,
 placeret på hukommelsens tavse bred,
 billeder og kostbare tanker,
 som ikke skal dø og ikke kan tilintetgøres. 30

„Disse græsbevoksede volde ligger på venskabeligvis
 i nærheden af hinanden,” sagde jeg, „som bølger der løfter
 sig i vinden på en bjergdams overfladen;
 – hvoraf kommer det så, at vi derhenne ser
 fem grave og kun fem, som ligger et stykke væk,
 et trist og uomgængeligt selskab;
 og endvidere ser de ud, som om de trænger
 ind på landsbyskolens åbne legeplads?”

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

The Vicar answered. "No disdainful pride
In them who rest beneath, nor any course 40
Of strange or tragic accident, hath helped
To place those Hillocks in that lonely guise.
— Once more look forth, and follow with your eyes
The length of road which from yon mountain's base
Through bare enclosures stretches, 'till its line
Is lost among a little tuft of trees, —
Then, reappearing in a moment, quits
The cultured fields, — and up the heathy waste
Mounts, as you see, in mazes serpentine,
Towards an easy outlet of the Vale. 50
— That little shady spot, that sylvan tuft,
By which the road is hidden, also hides
A Cottage from our view, — though I discern,
(Ye scarcely can) amid its sheltering trees,
The smokeless chimney-top. — All unembowered
And naked stood that lowly Parsonage
(For such in truth it is, and appertains
To a small Chapel in the Vale beyond)
When hither came its last Inhabitant.

”Rough and forbidding were the choicest roads 60
By which our Northern wilds could then be crossed;
And into most of these secluded Vales
Was no access for wain, heavy or light.
So, at his Dwelling-place the Priest arrived
With store of household goods, in panniers slung
On sturdy horses graced with jingling bells,
And on the back of more ignoble beast;
That, with like burthen of effects most prized
Or easiest carried, closed the motley train.
Young was I then, a school-boy of eight years; 70
But still, methinks, I see them as they passed
In order, drawing tow'rds their wished-for home.
— Rocked by the motion of a trusty Ass
Two ruddy Children hung, a well-poised freight,
Each in his basket nodding drowsily;
Their bonnets, I remember, wreathed with flowers
Which told that 'twas the pleasant month of June;
And, close behind, the comely Matron rode,
A Woman of soft speech and gracious smile,
And with a Lady's mien. —From far they came, 80
Even from Northumbrian hills; yet theirs had been
A merry journey — rich in pastime — cheered
By music, prank, and laughter-stirring jest;
And freak put on, and arch word dropped — to swell

Sognepræsten svarede: „Ingen ringeagtende stolthed
 hos dem som hviler nedenunder, heller ingen sælsomme 40
 eller tragiske hændelsers forbandelse har hjulpet
 til med at anbringe disse småhøje på denne ensomme måde.
 — Se jer endnu engang omkring og følg med øjnene hele
 vejen dér, som strækker sig fra foden af bjerget
 gennem tomme indhegninger, indtil dens linje
 forsvinder mellem en lille klynge træer —
 forlader så, idet den et øjeblik igen kommer tilsyne,
 de dyrkede marker — og stiger op ad det lynggroede
 øde, som I ser, i snoet labyrinter
 mod en let tilgængelig udgang fra dalen. 50
 — Den lille skyggefulde plet, den silvestriske klynge
 som skjuler vejen, skjuler også en hytte
 for vort udsyn — selvom jeg skimter toppen
 (I kan næppe) af den røgløse skorsten
 midt imellem de skærmende træer. — Helt udækket
 og blottet stod den beskedne præstegård
 (thi sandelig det er den og hører til
 et lille kapel i dalen bagved),
 da dens sidste beboer kom hertil.

„Ufarbare og afskrækkende var de bedste veje, 60
 som man kan krydse de nordlige vilde egne med;
 og ind i de fleste af disse afsondrede dale
 var der ingen adgang for vogne, tunge eller lette.
 Så præsten ankom til sin bopæl
 med sit bohave i sidekurve, der var hængt
 på robuste heste, smykket med klingende bjælder,
 og på ryggen af mindre ædle dyr, der med
 en lignende byrde af effekter, de mest værdsatte
 eller lettest båret, sluttede det brogede følge.
 Jeg var ung dengang, en skoledreng på otte år; 70
 men stadigvæk syntes jeg at se dem passere forbi
 i række mod det ønskede hjem.
 — Vugget af et pålideligt æsels bevægelser
 hang to rødmossede børn, en velafbalanceret last,
 hver i sin kurv og nikkede døsig;
 deres huer, husker jeg, var omvundet med blomster,
 som fortalte, at det var den behagelige juni måned;
 og lige efter red den tækkelige kone,
 en kvinde af mild tale og venligt smil
 og med en mine som en dame. — Langt borte fra kom de 80
 helt fra Northumbrias høje, dog havde deres rejse
 været lystig — rig på fritidsbeskæftigelser — opmuntret
 af musik, pjat og lattervækkende spøg;
 man fik pudsige indfald— og lod drilske ord falde for

The cloud of fancy and uncouth surmise
 That gathered round the slowly-moving train.
 —"Whence do they come? and with what errand charged?
 "Belong they to the fortune-telling Tribe
 "Who pitch their Tents beneath the green-wood Tree?
 "Or are they Strollers, furnished to enact 90
 "Fair Rosamond, and the Children of the Wood,
 "And, by that whiskered Tabby's aid, set forth
 "The lucky venture of sage Whittington,
 "When the next Village hears the Show announced
 "By blast of trumpet?" Plenteous was the growth
 Of such conjectures, overheard; or seen
 On many a staring countenance pourtrayed
 Of Boor or Burgher, as they marched along.
 And more than once their steadiness of face
 Was put to proof, and exercise supplied 100
 To their inventive humour, by stern looks,
 And questions in authoritative tone,
 From some staid Guardian of the public peace,
 Checking the sober steed on which he rode,
 In his suspicious wisdom: oftener still,
 By notice indirect or blunt demand
 From Traveller halting in his own despite,
 A simple curiosity to ease.
 Of which adventures, that beguiled and cheered
 Their grave migration, the good Pair would tell, 110
 With undiminished glee, in hoary age.

"A Priest he was by function; but his course
 From his youth up, and high as manhood's noon,
 (The hour of life to which he then was brought)
 Had been irregular; I might say, wild:
 By books unsteadied, by his pastoral care
 Too little checked. An active, ardent mind;
 A fancy pregnant with resource and scheme
 To cheat the sadness of a rainy day:
 Hands apt for all ingenious arts and games; 120
 A generous spirit, and a body strong
 To cope with stoutest Champions of the bowl;
 Had earned for him sure welcome, and the rights
 Of a prized Visitant, in the jolly hall
 Of country Squire; or at the statelier board
 Of Duke or Earl, from scenes of courtly pomp

at svulme skyen af forestillinger og sære antagelser,
 der samlede sig omkring det langsomme optog.
 – ‘Hvor kommer de fra? I hvilket ærinde?
 Tilhører de spåmænd og spåkvinders stamme,
 som slår deres telt op under de grønne træer?
 Eller er de omrejsende skuespillere, skaffet for at spille 90
 skønne Rosamond og børnene i skoven
 og med den dér kindskægede Tabbys hjælp fremføre
 den vise Whittingtons lykkelige foretagende,*
 når den næste landsby hører forestillingen annonceret
 ved trompetstød?’ Rigelig var væksten
 af sådanne gisninger, som overhørtes; eller sås
 på mangel en bondes og borgers stirrende åsyn,
 mens de marcherede afsted.
 Og mere end én gang blev deres beherskede
 ansigtsudtryk sat på prøve, og fik øvet deres 100
 humoristiske opfindsomhed, ved strenge blikke
 og spørgsmål, stillet i en myndig tone
 af en eller anden adstadig vogter af den offentlige orden,
 som i sin mistænksomme visdom standsede
 den rolige gang, han red på; endnu tiere ved
 en indirekte bemærkning eller brysk fordring
 fra en rejsende, der modvilligt stoppede op af
 ren og skær nysgerrighed. Hvilke begivenheder
 der underholdt og opmuntrede dem under
 deres højtidelige indvandring, ville det gode par, med 110
 uformindsket fryd, fortælle om i deres ærværdige alderdom.

„Det var hans arbejde at være præst; men hans livsløb
 fra ungdommen og frem og til sin manddoms middag,
 (det tidspunkt i livet som han var nået til)
 havde været uregelmæssigt; jeg kunne sige vildt,
 da han ikke fandt støtte i bøger, og hans hyrdepligter
 holdt ham for lidt i ave. En aktiv, ivrig ånd;
 en forestillingsevne fuld af ressourcer og planer
 til at fordrive tiden en regnvejrsdag:
 hænder velegnet til al sindrig kunst og spil; 120
 en gavmild sjæl og et stærkt legeme
 til at hamle op med de sejeste kuglespilmestre,
 havde skaffet ham en sikker velkomst og en værdsat
 gæsts rettigheder i godsejerens
 lystige sal eller ved det mere anselige bord
 hos en hertug eller jarl, der havde trukket sig tilbage

* skønne Rosamond osv.: folk antog dem for rejsende skuespillere, der fremførte historier hentet fra traditionelle ballader (Hayden) og skillingstryk som bissekræmmere lod cirkulere (Bushell).

Withdrawn, — to while away the summer hours
In condescension among rural guests.

"With these high Comrades he had revelled long,
 Had frolicked many a year; a simple Clerk 130
 By hopes of coming patronage beguiled
 And vexed, until the weary heart grew sick.
 And so, abandoning each higher aim
 And all his shewy Friends, at length he turned
 For a life's stay, though slender yet assured,
 To this remote and humble Chapelry;
 Which had been offered to his doubtful choice
 By an unthought of Patron. Bleak and bare
 They found the Cottage, their allotted home:
 Naked without and rude within; a spot 140
 With which the scantily-provided Cure
 Not long had been endowed: and far remote
 The Chapel stood, divided from that House
 By an unpeopled tract of mountain waste.
 — Yet cause was none, whate'er regret might hang
 On his own mind, to quarrel with the choice
 Or the necessity that fixed him here;
 Apart from old temptations, and constrained
 To punctual labour in his sacred charge.
 See him a constant Preacher to the Poor! 150
 And visiting, though not with saintly zeal
 Yet when need was with no reluctant will,
 The sick in body, or distressed in mind;
 And, by as salutary change, compelled,
 Month after month, in that obscure Abode
 To rise from timely sleep, and meet the day
 With no engagement, in his thoughts, more proud
 Or splendid than his garden could afford,
 His fields, — or mountains by the heath-cock ranged,
 Or these wild brooks; from which he now returned 160
 Contentedly, to take a temperate meal
 At his own board, where sate his gentle Mate
 And three fair Children, plentifully fed
 Though simply, from their little household farm;
 With acceptable treat of fish or fowl
 By nature yielded to his practised hand,
 To help the small but certain comings-in
 Of that spare Benefice. Yet not the less
 Their's was a hospitable board, and their's
 A charitable door. — So days and years 170
 Passed on; — the inside of that rugged House
 Was trimmed and brightened by the Matron's care,

fra hoffets pragt, — for nedladende at fordrive
sommeren i landlige gæsters selskab.

„Med disse højtstående kammerater havde han længe sviret,
havde muntret sig i mange år; en simpel præst 130
narret og plaget af håbet om en kommende beskytter,
indtil hans trætte hjerte blev sygt.

Og da han således gav afkald på ethvert højere mål
og alle sine pralende venner, tyede han, for et
skønt magert dog sikkert livsunderholds skyld,
til sidst til dette fjerne og ydmyge sogn;
som blev tilbudt, til hans tvivlrådige valg,
af en beskytter, han ikke havde tænkt på.
Trist og nøgen fandt de huset, deres tildelte hjem.
Bart udenfor og tarveligt indenfor; et sted 140
som det sparsomt udrustede sogn

ikke længe havde været udstyret med;
og langt borte derfra lå kapellet, adskilt
fra huset af en ubefolket bjergøde egn.
— Dog, hvad der end var af fortrydelse i hans sind,
var der ingen grund til at trættes med valget
eller den nødvendighed, som holdt ham fast her,
bortset fra gamle fristelser og at være nødsaget
til punktligt arbejde i hans hellige hverv.

Se ham en statelig prædikant for de fattige! 150
som, skønt ikke med helgenagtig iver,
dog uden modvilje besøgte de syge på legemet
eller de fortvivlede, når behovet var der;
og som, ved en gavnlig forandring, var tvunget til,
måned efter måned i denne afsidesliggende bolig,
at stå op efter passende søvn og møde dagen

uden i sine tanker at være optaget af noget stoltere
eller mere strålende end det hans have kunne yde,
hans marker — eller bjerge, hvor urhanen strejfede om
eller disse vilde bække; som han nu vendte 160
veltilfreds tilbage fra, for at indtage et moderat måltid
ved sit eget bord, hvor hans blide ægtefælle sad
og tre kønne børn rigeligt, om end enkelt,
ernæret af deres lille husholdningsbrug;

med et acceptabelt traktement af fisk og fugl,
givet af naturen til hans øvede hånd
for at hjælpe det magre præstekalds lille,
men sikre indkomst. Dog var deres bord
ikke desto mindre et gæstfrit bord, og deres dør
næstekærlig: — sådan gik dage og år; 170
— det indre af dette groft byggede hus blev
bragt i orden og gjort skinnende ved konens omhu

And gradually enriched with things of price,
 Which might be lacked for use or ornament.
 What, though no soft and costly sofa there
 Insidiously stretched out its lazy length,
 And no vain mirror glittered on the walls,
 Yet were the windows of the low Abode
 By shutters weather-fended, which at once
 Repelled the storm and deadened its loud roar. 180
 There, snow-white curtains hung in decent folds;
 Tough moss, and long-enduring mountain-plants,
 That creep along the ground with sinuous trail,
 Were nicely braided, and composed a work
 Like Indian mats, that with appropriate grace
 Lay at the threshold and the inner doors.
 And a fair carpet, woven of home-spun wool,
 But tintured daintily with florid hues,
 For seemliness and warmth, on festive days,
 Covered the smooth blue slabs of mountain stone 190
 With which the parlour-floor, in simplest guise
 Of pastoral home-steads, had been long inlaid.
 — These pleasing works the Housewife's skill produced:
 Meanwhile, the unsedentary Master's hand
 Was busier with his task, to rid, to plant,
 To rear for food, for shelter, and delight;
 A thriving covert! And when wishes, formed
 In youth, and sanctioned by the riper mind,
 Restored me to my native Valleys, here
 To end my days; well pleased was I to see 200
 The once-bare Cottage, on the mountain-side,
 Screened from assault of every bitter blast;
 While the dark shadows of the summer leaves
 Danced in the breeze, upon its mossy roof.
 Time, which had thus afforded willing help
 To beautify with Nature's fairest growth
 This rustic Tenement, had gently shed,
 Upon its Master's frame, a wintry grace;
 The comeliness of unenfeebled age.
 But how could I say, gently? for he still 210
 Retained a flashing eye, a burning palm,
 A stirring foot, and head which beat at nights
 Upon its pillow with a thousand schemes.
 Few likings had he dropped, few pleasures lost;
 Generous and charitable, prompt to serve;
 And still his harsher passions kept their hold,
 Anger and indignation; still he loved
 The sound of titled names, and talked in glee

og blev langsomt beriget med værdifulde ting,
 som kunne have manglet til brug eller pynt.
 Selvom ingen blød og dyr sofa
 forræderisk udstrakte sin dovne længde dér,
 og intet forfængeligt spejl glitrede på væggene,
 var vinduerne dog på den lave bolig forsynet
 med vejr-beskyttende skodder, som straks
 slog stormen tilbage og døvede dens larmende susen. 180

Her hang snehvide gardiner i pæne folder.
 Hårdfør mos og længelevende bjergplanter
 krøb og bugtede sig langs jorden og var
 nydeligt flettet sammen og dannede et arbejde, der
 lignede indianske måtter, som med behørig ynde
 lå ved dørtærsklen og de indre døre.
 Et smukt gulvtæppe vævet af hjemmepundet uld,
 men smagfuldt koloreret med strålende farver
 for klædelighedens og varmens skyld, dækkede
 på festdage de glatte blå fliser af bjergsten, 190
 som stuegulvet i en enkel bondegårdsstil
 længe havde været belagt med.

— Husfruens dygtighed frembragte disse behagelige arbejder;
 i mellemtiden havde den foretagsomme husbonds hånd
 travlt med sine opgaver, at rydde, at plante
 at dyrke for at få føde, ly og glæde: et blomstrende
 tilflugtssted. — Og når ønsker, der var dannet
 i ungdommen og godkendt af et modnere sind,
 førte mig tilbage til min fødedal, for at ende
 mine dage her; var jeg godt tilfreds med at se 200
 den engang så nøgne hytte på bjergsiden
 skærmet fra angreb af ethvert bittert vindstød;
 medens sommerbladenes mørke skygger
 dansede i brisen på dens mosgroede tag.
 Tiden som således havde ydet en villig hjælp
 til at forskønne denne landlige bolig med
 naturens dejligste frembringelse, havde mildt kastet
 en vinterlig ynde på dens herres skikkelse;
 det tiltrækkende ved en usvækket alderdom.

Men hvordan kan jeg sig mildt? thi han havde 210
 stadig beholdt et lynende øje, en brændende håndflade
 og en rørig fod og et hoved, som brødes
 om nætterne med tusinde planer på dets pude.
 Få lyster havde han opgivet, og få fornøjelser mistet;
 gavmild og næstekærlig, rask til at tjene, og dog havde
 skånselsløse følelser, vrede og harme, stadigvæk
 deres tag i ham; han elskede stadigvæk
 lyden af betitlede navne og talte lystigt

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Of long-past banquetings with high-born Friends:
Then, from those lulling fits of vain delight 220
Uproused by recollected injury, railed
At their false ways disdainfully, — and oft
In bitterness, and with a threatening eye
Of fire, incensed beneath its hoary brow.
— These transports, with staid looks of pure good will
And with soft smile, his Consort would reprove.
She, far behind him in the race of years,
Yet keeping her first mildness, was advanced
Far nearer, in the habit of her soul,
To that still region whither all are bound. 230
— Him might we liken to the setting Sun
As I have seen it, on some gusty day,
Struggling and bold, and shining from the west
With an inconstant and unmellowed light.
— She was a soft attendant Cloud, that hung
As if with wish to veil the restless orb;
From which it did itself imbibe a ray
Of pleasing lustre. — But no more of this;
I better love to sprinkle on the sod 240
Which now divides the Pair, or rather say
Which still unites them, praises, like heaven's dew,
Without distinction falling upon both.
— Yoke-fellows were they long and well approved
To endure and to perform.

With frugal pains,
Yet in a course of generous discipline,
Did this poor Churchman and his Consort rear
Their progeny. — Of three — sent forth to try
The paths of fortune in the open world,
One, not endowed with firmness to resist
The suit of pleasure, to his native Vale 250
Returned, and humbly tilled his Father's glebe.
— The youngest Daughter, too, in duty stayed
To lighten her declining Mother's care.
But, ere the bloom was passed away which health
Preserved to adorn a cheek no longer young,
Her heart, in course of nature, finding place
For new affections, to the holy state
Of wedlock they conducted her; but still
The Bride adhering to those filial cares
Dwelt with her Mate beneath her Father's roof. 260

Our very first in eminence of years
This old Man stood, the Patriarch of the Vale!
And, to his unmolested mansion, Death

om længst forgangne banketter med højbårne venner;
 så, opvækket fra disse dyssende anfald af tom glæde 220
 ved erindringen om krænkelser, rasede han
 i foragt imod deres falske måder — og ofte
 i bitterhed og med et truende ildfuldt
 øje, antændt under dets gråhvide bryn. xxxxxxxxxx
 — Disse voldsomme udbrud, ville hans gemalinde
 irettesætte med rolige godvillige blikke og blide smil.
 Hun, der var langt yngre end ham, var, skønt
 hun bevarede sine tidligere mildhed, kommet
 meget nærmere, hvad angik sin sjæls tilstand,
 til den stille egn, hvortil alle er på vej. 230
 — Ham kunne vi sammenligne med den nedgående sol,
 som jeg har set det på en blæsende dag,
 kæmpende og modig og skinnende fra vest
 med et ustadigt og udæmpet lys.
 — Hun var en blid tilstedeværende sky, der hang,
 som om den ønskede at indhulle den hvileløse klode,
 fra hvilken den selv inddrak en behagelig
 stråleglans. — Men ikke mere om dette;
 på tørven, som nu adskiller parret eller snarere, som til
 stadighed forener dem, har jeg mere lyst til at stænke 240
 lovprisninger, der ligesom himlens dug
 uden forskel falder på begge. — De havde længe
 gået i spand sammen og var udmærket indforstået med
 at holde ud og at yde det nødvendige arbejde.
 Med sparsommelig møje,
 dog under nænsom disciplin, opfostrede
 denne fattige gejstlige og hans livsledsager
 deres afkom. — Af tre — sendt ud for at prøve
 lykkens stier i den store verden, vendte én,
 der ikke var begavet med fasthed til at modstå
 nydelsens frieri, tilbage til sin fødedal 250
 og dyrkede ydmygt sin fars jord.
 — Den yngste datter tjente også i hjemmet og
 hjalp sin alderssvækkede mor med husarbejdet.
 Men inden blomsten var forsvundet, som sundhed
 bevarer for at pynte en ikke længere ung kind,
 fandt hendes hjerte, i naturens gang, plads
 for nye følelser, der førte hende til den hellige
 ægtestand; men bruden, mens hun opfyldte
 sine datterlige forpligtigelser, boede
 stadig med sin mand under sin fars tag. 260

Som den ældste af år stod den
 gamle mand her, dalens patriark!
 og i fyrre år kom døden aldrig

Had never come, through space of forty years;
 Sparing both old and young in that Abode.
 Suddenly then they disappeared: — not twice
 Had summer scorched the fields, — not twice had fallen,
 On those high Peaks, the first autumnal snow, —
 Before the greedy visiting was closed
 And the long-privileged House left empty — swept 270
 As by a plague: yet no rapacious plague
 Had been among them; all was gentle death,
 One after one, with intervals of peace.
 — A happy consummation! an accord
 Sweet, perfect, — to be wished for! save that here
 Was something which to mortal sense might sound
 Like harshness, — that the old grey-headed Sire,
 The oldest, he was taken last, — survived
 When the meek Partner of his age, his Son,
 His Daughter, and that late and high-prized gift, 280
 His little smiling Grandchild, were no more.

"All gone, all vanished! he deprived and bare,
 "How will he face the remnant of his life?
 "What will become of him?" we said, and mused
 In sad conjectures, "Shall we meet him now
 "Haunting with rod and line the craggy brooks?
 "Or shall we overhear him, as we pass,
 "Striving to entertain the lonely hours
 "With music?" (for he had not ceased to touch
 The harp or viol which himself had framed, 290
 For their sweet purposes, with perfect skill.)
 "What titles will he keep? will he remain
 "Musician, Gardener, Builder, Mechanist,
 "A Planter, and a rearer from the Seed?
 "A Man of hope and forward-looking mind
 "Even to the last!" —Such was he, unsubdued.
 But Heaven was gracious; yet a little while,
 And this Survivor, with his cheerful throng
 Of open schemes, and all his inward hoard
 Of unsunned griefs, too many and too keen, 300
 Was overcome by unexpected sleep,
 In one blest moment. Like a shadow thrown
 Softly and lightly from a passing cloud,
 Death fell upon him, while reclined he lay
 For noon-tide solace on the summer grass,
 The warm lap of his Mother Earth: and so,
 Their lenient term of separation past,
 That Family (whose graves you there behold)

til hans uforstyrrede gård;
 både gammel og ung blev skånet i denne bolig.
 Pludselig forsvandt alle: – sommeren havde
 ikke to gange afsvedet markerne, – den første
 efterårssne var ikke faldet to gange på de høje tinder, –
 før dette grådige besøg var endt, og det
 længe privilegerede hus efterladt tomt – fejet, 270
 som af en pest: dog havde ingen rovbegærlig
 pest været blandt dem; alle var døde stille,
 én efter én, med fredelige perioder ind imellem.
 – En lykkelig slutning! en skøn harmoni,
 fuldendt, – noget at ønske sig! bortset fra at her
 var noget, som for den dødelige forstand kunne synes
 lig hårdhed, – at den gamle gråhårede herre,
 den ældste, han blev taget til sidst, – overlevede
 da den sagtmødige ægtefælle, hans søn,
 hans datter og den sidste og højt skattede gave, 280
 hans lille smilende barnebarn, ikke mere var til.

„Alle er borte, alle forsvundet! han, berøvet og nøgen,
 „hvordan vil han klare resten af livet?
 „Hvad skal der blive af ham?“ sagde vi og var optaget
 af triste gisninger, „skal vi nu møde ham,
 „mens han med stang og line hjem søger de klippefulde bække?
 „eller skal vi høre ham, når vi kommer forbi,
 „mens han bestræber sig på at underholde de ensomme
 „timer med musik?“ (thi han var ikke holdt op med
 „at røre harpe eller fiol, som han selv med fuldendt 290
 færdighed havde lavet for deres skønne formåls skyld.)
 „Hvilken titel vil han beholde? vil han forblive
 „musiker, gartner, bygmester, håndværker,
 „en såmand og dyrker af sæden?
 „Nej, en håbeful og fremadseende mand
 „lige til det sidste!“ – Sådan var han, uforknytt.
 Men himlen var nådig; endnu et kort stykke tid
 og denne Overlever, med sin kække sværm
 af uafgjorte planer og hele sin indre fond 300
 af ikke solbeskinnede sorger, for mange og for
 voldsomme, blev i et eneste velsignet øjeblik
 overmandet af uventet søvn. Lig en skygge kastet
 blødt og let fra en passerende sky,
 kom døden over ham, mens han lå tilbagelænet
 for en middagstrøst på sommergræsset,
 mor Jords varme skød; og således var
 deres adskillelses skånsomme periode forbi,
 den familie (hvis grave I ser her)

By yet a higher privilege, once more
 Were gathered to each other."

Calm of mind 310

And silence waited on these closing words;
 Until the Wanderer (whether moved by fear
 Lest in these passages of life were some
 That might have touched the sick heart of his Friend
 Too nearly, or intent to reinforce
 His own firm spirit in degree depressed
 By tender sorrow for our mortal state)
 Thus silence broke; "Behold a thoughtless Man
 From vice and premature decay preserved
 By useful habits, to a fitter soil 320
 Transplanted, ere too late. — The Hermit, lodged
 In the untrodden desart, tells his beads,
 With each repeating its allotted prayer,
 And thus divides and thus relieves the time;
 Smooth task, with his compared! whose mind could string,
 Not scantily, bright minutes on the thread
 Of keen domestic anguish, — and beguile
 A solitude, unchosen, unprofessed;
 Till gentlest death released him. — Far from us
 Be the desire — too curiously to ask 330
 How much of this is but the blind result
 Of cordial spirits and vital temperament,
 And what to higher powers is justly due.
 But you, Sir, know that in a neighbouring Vale
 A Priest abides before whose life such doubts
 Fall to the ground; whose gifts of nature lie
 Retired from notice, lost in attributes
 Of Reason, — honourably effaced by debts
 Which her poor treasure-house is content to owe,
 And conquests over her dominion gained, 340
 To which her frowardness must needs submit.
 In this one Man is shown a temperance — proof
 Against all trials; industry severe
 And constant as the motion of the day;
 Stern self-denial round him spread, with shade
 That might be deemed forbidding, did not there
 All generous feelings flourish and rejoice;
 Forbearance, charity in deed and thought,
 And resolution competent to take
 Out of the bosom of simplicity 350
 All that her holy customs recommend,
 And the best ages of the world prescribe.

var ved en endnu højere ret
 atter samlet.”

Sindsro og tavshed 310
 ledsagede disse afsluttende ord; indtil
 Vandringsmanden (enten bevæget af frygt
 for, at der i disse livsforløb var nogle,
 som kunne have rørt hans vens syge hjerte
 for nært eller forhippet på at forstærke
 sin egen faste ånd, der gradvist var nedtrykt
 af inderlig sorg over vor dødelige tilstand)
 således brød tavsheden; „Se her et ubetænksomt
 menneske, bevaret for last og for tidligt forfald
 af nyttige vaner, omplantet til en mere 320
 passende muld, før det er for sent. — Eremitten,
 bosat i den ubetrådte ørken, tæller sine perler ved hver
 gentagelse med den bøn, hver enkelt perle er tildelt,
 og således opdeles og oplives tiden;
 en nem opgave, sammenlignet med hans! hvis sind
 kunne trække ikke-sparsomme, strålende
 minutter af skarp huslig smerte på en snor, — og fordrive
 uvalgt og uerklæret ensomhed;
 indtil den blideste død gjorde ham fri. — Det ønske
 ligger os fjernt — det er alt for nysgerrigt at spørge om, 330
 hvor meget af dette kun er det blinde resultat
 af et hjerteligt humør og et frodigt temperament,
 og hvad der med rette skyldes højere magter.
 Men De hr. ved, at der i en tilstødende dal
 bor en præst, foran hvis liv sådanne tvivl
 falder til jorden; hvis gaver fra naturens hånd ikke
 længere påkalder sig opmærksomhed, da de er mistet
 til fornuftens egenskaber, — hæderligt udvisket af gæld,
 som hendes fattige skatkammer er tilfreds med at eje,
 og af sejr over hendes herredømme, 340
 som hendes egensindighed nødvendigvis må*
 bøje sig for. I denne ene mand er vist et mådehold —
 sikker mod alle prøvelser; en flid, rolig og
 vedvarende som dagens gang;
 streng selvfornegtelse breder sig omkring ham, med en
 skygge som kunne anses for afskrækkende, hvis ikke
 gavmilde og blomstrede følelser frydede sig dér;
 overbærenhed, godhjertethed i handling og tanke,
 og en beslutsomhed, der er kompetent til
 at tage alt det ud af enkelthedens skød, 350
 som hendes hellige sæder anbefaler,
 og verdens bedste tidsaldre foreskriver.

* hendes i disse linjer og følgende: er naturen, nærmere bestemt hans natur.

— Preaching, administering, in every work
 Of his sublime vocation, in the walks
 Of worldly intercourse 'twixt man and man,
 And in his humble Dwelling he appears
 A Labourer, with moral virtue girt,
 With spiritual graces, like a glory, crowned."

"Doubt can be none," the Pastor said, "for whom
 "This Portraiture is sketched. — The Great, the Good, 360
 The Well-beloved, the Fortunate, the Wise,
 These Titles Emperors and Chiefs have borne,
 Honour assumed or given: and Him, the Wonderful,
 Our simple Shepherds, speaking from the heart,
 Deservedly have styled. — From his Abode
 In a dependant Chapelry, that lies
 Behind yon hill, a poor and rugged wild,
 Which in his soul he lovingly embraced, —
 And, having once espoused, would never quit;
 Hither, ere long, that lowly, great, good Man 370
 Will be conveyed. An unelaborate Stone
 May cover him; and by its help, perchance,
 A century shall hear his name pronounced,
 With images attendant on the sound;
 Then, shall the slowly-gathering twilight close
 In utter night; and of his course remain
 No cognizable vestiges, no more
 Than of this breath, which frames itself in words
 To speak of him, and instantly dissolves.
 — Noise is there not enough in doleful war — 380
 But that the heaven-born Poet must stand forth
 And lend the echoes of his sacred shell,
 To multiply and aggravate the din?
 Pangs are there not enough in hopeless love —
 And, in requited passion, all too much
 Of turbulence, anxiety, and fear —
 But that the Minstrel of the rural shade
 Must tune his pipe, insidiously to nurse
 The perturbation in the suffering breast,
 And propagate its kind, where'er he may? 390
 — Ah who (and with such rapture as befits
 The hallowed theme) will rise and celebrate
 The good Man's deeds and purposes; retrace
 His struggles, his discomfiture deplore,
 His triumphs hail, and glorify his end?
 That Virtue, like the fumes and vapoury clouds
 Through fancy's heat redounding in the brain,
 And like the soft infections of the heart,

— Prædikende, forvaltende, i enhver del
af sit sublime kald, vandrende afsted
i verdslig samkvem med et andet menneske,
og i hans ydmyge bolig er han
en arbejder omgjordet af moralsk dyd,
kronet med åndelige nådegaver som med en glorie.”

„Der kan ikke være tvivl om,” sagde præsten, „hvis
portræt her er skitseret. — Den Store, den Gode, 360
den Vellidte, den Lykkelige, den Vise,
disse titler har kejsere og høvdinge båret
ved antaget eller tildelt hæder: og som han,
den vidunderlige, vor simple hyrde, idet jeg taler fra hjertet,
har fortjent at blive benævnt. — Fra hans hjem i et
underordnet sogn, som ligger
bagved hin bakke, en fattig og vild egn,
som han hengivent omfavnede i sin sjæl, —
og som han én gang knyttet til aldrig ville forlade;
vil inden længe denne beskedne, store, gode mand 370
blive ført hertil. En groft tilhugget sten
vil dække ham; og ved dens hjælp, måske,
skal et århundrede høre hans navn blive udtalt
med billeder, der ledsager lyden;
så skal det langsomt voksende tusmørke ende
i fuldkommen nat; og af hans løbebane skal intet
erkendeligt spor være tilbage, ikke mere
end dette åndedrag, som former sig selv i ord
for at tale om ham og derefter øjeblikkeligt opløses.
— Er der ikke nok støj i pinefuld krig — 380
uden at den himmelfødte digter må stå frem
og udlåne hans hellige konkylies ekkoer
for at mangedoble og forøge larmen?
Er der ikke nok smerte i håbløs kærlighed —
og i gengældt lidenskab alt for meget
sindsbevægelse, bekymring og frygt —
uden at den landlige skygges sanger
må stemme sin fløjte for forræderisk
at pleje uroen i det lidende hjerte
og udbrede dens slags, hvor han end kan? 390
— Åh! hvem (og med sådan begejstring som passer
til det hellige emne) vil rejse sig og fejre
den gode mands gerninger og hensigter, efterspore
hans kamp, beklage hans nederlag,
hylde hans sejre og glorificere hans død?
At dyd, ligesom røg og dampfyldte skyer
strømmer tilbage til hjernen gennem fantasiens hede,
og ligesom hjertets blide besmittelser

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

By charm of measured words may spread through fields
And cottages, and Piety survive 400
Upon the lips of Men in hall or bower;
Not for reproof, but high and warm delight,
And grave encouragement, by song inspired.
— Vain thought! but wherefore murmur or repine?
The memory of the just survives in heaven:
And, without sorrow, will this ground receive
That venerable clay. Meanwhile the best
Of what it holds confines us to degrees
In excellence less difficult to reach,
And milder worth: nor need we travel far 410
From those to whom our last regards were paid
For such example.

Almost at the root
Of that tall Pine, the shadow of whose bare
And slender stem, while here I sit at eve,
Oft stretches tow'rds me, like a long straight path
Traced faintly in the green sward; there, beneath
A plain blue Stone, a gentle Dalesman lies,
From whom, in early childhood, was withdrawn
The precious gift of hearing. He grew up 420
From year to year in loneliness of soul;
And this deep mountain Valley was to him
Soundless, with all its streams. The bird of dawn
Did never rouse this Cottager from sleep
With startling summons; not for his delight
The vernal cuckoo shouted; not for him
Murmured the labouring bee. When stormy winds
Were working the broad bosom of the lake
Into a thousand thousand sparkling waves,
Rocking the trees, or driving cloud on cloud
Along the sharp edge of yon lofty crags, 430
The agitated scene before his eye
Was silent as a picture: evermore
Were all things silent, wheresoe'er he moved.
Yet, by the solace of his own pure thoughts
Upheld, he duteously pursued the round
Of rural labours; the steep mountain-side
Ascended with his staff and faithful dog;
The plough he guided, and the scythe he swayed;
And the ripe corn before his sickle fell
Among the jocund reapers. For himself, 440
All watchful and industrious as he was,
He wrought not; neither field nor flock he owned:
No wish for wealth had place within his mind;

kan brede sig udover marker og i huse
 ved de digtede ords fortryllelse, og at medynk kan 400
 overleve på menneskets læber i herregård og i hytte;
 ikke for at irttesætte, men for at skabe stor og varm glæde
 og alvorlig opmuntring, der er inspireret af sang.
 — En forgæves tanke! men hvorfor murre eller ærgre sig?
 erindringen om de retfærdige overlever i himlen:
 og uden sorg vil denne jord modtage
 det ærværdige ler. I mellemtiden begrænser
 det bedste af det, den indeholder, os til grader
 af fortræffelighed, der er mindre svære at nå,
 og er af blidere værdi: og vi behøver ikke fjerne os 410
 langt fra dem, vi sidst viste vor respekt,
 for at finde sådanne eksempler.

Næsten ved roden

af det høje fyrretræ dér, hvis nøgne og slanke
 stammes skygge, når jeg sidder her om aftenen,
 ofte strækker sig mod mig, som en lige sti der svagt
 kan spores på det grønne græs; lige dér, neden under
 en flad blå sten ligger en stille dalbonde,
 som hørelsens vidunderlige gave blev frataget
 i den tidlige barndom. År efter år 420
 voksede han op i sjælens ensomhed;
 og for ham var disse dybe bjergdale med alle
 dets floder, lydløse. Daggryets fugl
 jog aldrig denne mand op af søvnen med
 en forstyrrende kalden; ikke for hans fryds skyld
 kukkede forårsgøgen; ikke for hans skyld
 summede den arbejdende bi. Når stormende
 vinde løftede søens brede overflade
 til tusinde funklende bølger,
 vuggede træerne eller drev sky på sky
 langs den skarpe kant af hin høje klipper, 430
 var den oprørte scene for hans øjne
 tavs som et billede: altid var alt tavst,
 hvor han end bevægede sig omkring.
 Dog, opmuntret af sine egne trøsterige rene tanker,
 fulgte han pligttopfyldende landarbejdets faste
 runde; steg op ad de stejle bjergsider
 med sin stav og sin trofaste hund;
 ploven førte han, og leen svingede han;
 og det modne korn faldt for hans segl
 blandt de fornøjede mejere. Så påpasselig 440
 og flittig han end var, arbejdede han
 ikke for sig selv; han ejede hverken mark eller flok:
 der var heller ikke noget ønske om rigdom

Nor husband's love, nor father's hope or care.
 Though born a younger Brother, need was none
 That from the floor of his paternal home
 He should depart, to plant himself anew.
 And when, mature in manhood, he beheld
 His Parents laid in earth, no loss ensued
 Of rights to him; but he remained well pleased, 450
 By the pure bond of independent love
 An inmate of a second family,
 The fellow-labourer and friend of him
 To whom the small inheritance had fallen.
 — Nor deem that his mild presence was a weight
 That pressed upon his Brother's house, for books
 Were ready comrades whom he could not tire, —
 Of whose society the blameless Man
 Was never satiate. Their familiar voice,
 Even to old age, with unabated charm 460
 Beguiled his leisure hours; refreshed his thoughts;
 Beyond its natural elevation raised
 His introverted spirit; and bestowed
 Upon his life an outward dignity
 Which all acknowledged. The dark winter night,
 The stormy day, had each its own resource;
 Song of the muses, sage historic tale,
 Science severe, or word of holy Writ
 Announcing immortality and joy
 To the assembled spirits of the just, 470
 From imperfection and decay secure.
 — Thus soothed at home, thus busy in the field,
 To no perverse suspicion he gave way,
 No languor, peevishness, nor vain complaint:
 And they, who were about him, did not fail
 In reverence, or in courtesy; they prized
 His gentle manners: — and his peaceful smiles,
 The gleams of his slow-varying countenance,
 Were met with answering sympathy and love.

At length, when sixty years and five were told, 480
 A slow disease insensibly consumed
 The powers of nature; and a few short steps
 Of friends and kindred bore him from his home
 (Yon Cottage shaded by the woody crags)
 To the profounder stillness of the grave.
 — Nor was his funeral denied the grace
 Of many tears, virtuous and thoughtful grief;
 Heart-sorrow rendered sweet by gratitude.
 And now that monumental Stone preserves

i hans sind eller en ægtemands kærlighed eller fars
håb og bekymring. Skønt født som yngre bror, var der
ingen grund til, at han skulle forlade rummene
i sit fædrene hjem for at slå rod et andet sted.
Og da han, i sin modnere manddom, så
sine forældre lagt i jorden, betød det intet
tab af rettigheder for ham; thi han forblev 450
velfornøjet, ved det rene bånd af uafhængig
kærlighed, blev han medlem af en nye familie —
hans medarbejder og ven
som den lille arv var tilfaldet.
— Og man anså ikke hans milde tilstedeværelse for at være
en byrde, der tyngede hans brors hus, thi bøger
var parate kammerater, som han ikke kunne trætte, —
af hvis selskab den dadelfrie mand aldrig
blev helt mæt. Helt op i alderdommen fordrev
deres velkendte røst hans fritid med uformindsket 460
fortryllelse; forfriskede hans tanker;
hævede hans indadvendte ånd hinsides
dens naturlige opløftelse og skænkede
hans liv en ydre værdighed,
som alle anerkendte. Den mørke vinternat,
den stormfulde dag havde hver deres egen rigdom;
musernes sange, kloge historiske fortællinger,
streng videnskab og ord fra den hellige skrift,
idet de bekendtgjorde udødelighed og glæde
til de forsamlede retfærdige ånder, der var 470
sikret mod ufuldkommenhed og forfald.
— Således beroliget hjemme, således travl på marken,
gav han ikke efter for ondsksfuld mistanke,
for sløvhed, pirrelighed eller trang til tomme klager:
og dem, der var omkring ham, undlod ikke
at vise ærbødighed og høflighed; de værdsatte
hans blide manerer: — og hans fredfyldte smil,
glimtene af hans langsomt skiftende ansigtstræk
blev mødt med dertil svarende sympati og kærlighed.

Til sidst, da der var gået femogtres år, 480
fortærede en langsom sygdom umærkeligt
naturens kræfter; et par korte skridt
af venner og slægtninge bar ham fra hans hjem
(huset dér, skygget af de trædækkede klipper)
til gravens dybere stilhed.
— Og hans begravelse blev ikke nægtet mange
tårers nåde, anstændig og eftertænksom sorg;
hjertesorg gjort sød ved taknemmelighed.
Og nu bevarer dette stenmindesmærke

His name, and unambitiously relates 490
 How long, and by what kindly outward aids,
 And in what pure contentedness of mind,
 The sad privation was by him endured.
 — And yon tall Pine-tree, whose composing sound
 Was wasted on the good Man's living ear,
 Hath now its own peculiar sanctity;
 And, at the touch of every wandering breeze,
 Murmurs, not idly, o'er his peaceful grave.

Soul-cheering Light, most bountiful of Things!
 Guide of our way, mysterious Comforter! 500
 Whose sacred influence, spread through earth and heaven,
 We all too thanklessly participate,
 Thy gifts were utterly withheld from Him
 Whose place of rest is near yon ivied Porch.
 Yet, of the wild brooks ask if he complained;
 Ask of the channelled rivers if they held
 A safer, easier, more determined course.

What terror doth it strike into the mind
 To think of One, who cannot see, advancing
 Towards some precipice's airy brink! 510
 But, timely warned, *He* would have stayed his steps;
 Protected, say enlightened, by his ear,
 And on the very brink of vacancy

Not more endangered than a Man whose eye
 Beholds the gulph beneath. — No floweret blooms
 Throughout the lofty range of these rough hills,
 Or in the woods, that could from him conceal
 Its birth-place; none whose figure did not live
 Upon his touch. The bowels of the earth

Enriched with knowledge his industrious mind; 520
 The ocean paid him tribute from the stores
 Lodged in her bosom; and, by science led,
 His genius mounted to the plains of Heaven.
 — Methinks I see him — how his eye-balls rolled,
 Beneath his ample brow, in darkness paired, —
 But each instinct with spirit; and the frame
 Of the whole countenance alive with thought,
 Fancy, and understanding; while the voice
 Discoursed of natural and moral truth
 With eloquence, and such authentic power,⁵³⁰
 That, in his presence, humbler knowledge stood
 Abashed, and tender pity overawed."

"A noble — and, to unreflecting minds,
 A marvellous spectacle," the Wanderer said,

hans navn og beretter fordringsløst om 490
 hvor længe og med hvilken venlig ydre hjælp
 og med hvilken ægte tilfredshed i sindet,
 denne triste mangel blev udholdt af ham.
 — Og hint høje fyrretræ, hvis beroligende lyd
 var spildt på den gode mands levende øre;
 har nu sin egen særlige helligdom;
 og mumler, ved berøringen af enhver omstrefjende
 brise, ikke ligegyldigt over hans fredfyldte grav.

Sjælsoplivende lys, mest velgørende af ting!
 vejled os du gådefulde trøster! hvis hellige 500
 indflydelse, spredt ud over jorden og i himlen,
 vi alle alt for utaknemmeligt deltager i,
 dine gaver var aldeles nægtet ham,
 hvis hvilested er nær hin vedbendbevoksede buegang.
 Dog, spørg de vilde bække om han klagede;
 spørg om floderne i deres lejer holdt
 en sikrere, lettere, mere målbevidste kurs.

Hvilken rædsel fyldes man ikke af
 ved at forestille sig én, som ikke kan se, nærme sig
 en eller anden stejl skrænts høje kant! 510
 men advaret i tide, ville *han* have standset sine skridt;
 beskyttet, lad os sige oplyst, af sit øre,
 og på selve randen af tomheden,
 ikke mere truet end et menneske hvis øje ser
 afgrunden nedenunder. — Overalt i disse barske bjerges
 højtliggende områder blomstrer ingen lille blomst,
 heller ikke i skoven, som kunne skjule sit fødested
 for ham; ingen hvis skikkelse ikke livede op
 ved hans berøring. Jordens indvolde

berigede hans flittige sind med kundskab; 520
 havet ydede ham deres tribut af det forråd,
 der boede i dets skød; og ført af videnskab,
 steg hans ånd op til himlens sletter.

— Jeg synes jeg ser ham — hvordan hans øjeæbler
 rullede under hans store bryn, begge i mørke, —
 men hver fulde af ånd; og hele hans
 ansigt var levende af tanker,
 fantasi og forstand; medens stemmen
 udtryksfuldt talte om naturlig og moralsk
 sandhed og med sådan oprindelig kraft, 530
 at når han var tilstede, stod ydmygere kundskab
 forlegen, og kærlig medynk blev kuert af ærefrygt.”

„Et ædelt — og for ureflekterede sind,
 et forunderligt skue,” sagde vandringsmanden,

"Beings like these present! But proof abounds
 Upon the earth that faculties, which seem
 Extinguished, do not, *therefore*, cease to be.
 And to the mind among her powers of sense
 This transfer is permitted, — not alone
 That the bereft may win their recompence; 540
 But for remoter purposes of love
 And charity; nor last nor least for this,
 That to the imagination may be given
 A type and shadow of an awful truth,
 How, likewise, under sufferance divine,
 Darkness is banished from the realms of Death,
 By man's imperishable spirit, quelled.
 Unto the men who see not as we see
 Futurity was thought, in ancient times,
 To be laid open, and they prophesied. 550
 And know we not that from the blind have flowed
 The highest, holiest raptures of the lyre;
 And wisdom married to immortal verse?"

Among the humbler Worthies, at our feet
 Lying insensible to human praise,
 Love, or regret, — *whose* lineaments would next
 Have been pourtrayed, I guess not; but it chanced
 That near the quiet church-yard where we sate
 A Team of horses, with a ponderous freight
 Pressing behind, adown a rugged slope, 560
 Whose sharp descent confounded their array,
 Came at that moment, ringing noisily.

"Here," said the Pastor, "do we muse, and mourn
 The waste of death; and lo! the giant Oak
 Stretched on his bier! — that massy timber wain;
 Nor fail to note the Man who guides the team."

He was a Peasant of the lowest class:
 Grey locks profusely round his temples hung
 In clustering curls, like ivy, which the bite
 Of Winter cannot thin; the fresh air lodged 570
 Within his cheek, as light within a cloud;
 And he returned our greeting with a smile.
 When he had passed, the Solitary spake,
 — "A Man he seems of cheerful yesterdays
 And confident to-morrows, — with a face
 Not worldly-minded; for it bears too much

„de væsener, som dem der er her! Men på jorden
 findes beviser til overflod på, at evner som synes
 udslukket, ikke *derfor* er holdt op med at eksistere.
 Og sindet tillader denne overførsel
 mellem dets sanser, — ikke alene så de
 berøvede kan få deres erstatning; men for 540
 kærlighedens og velgørenhedens fjernere mål;
 hverken sidst eller mindst for dette,
 at et billede og skygge af en ærefrygtindgydende
 sandhed kan gives til fantasien,
 hvordan, ligeledes, med guddommelig tilladelse,
 mørke er fordrevet fra dødens riger,
 udsløttet af menneskets uforgængelige ånd.
 For de mennesker der ikke ser, som vi ser,
 troede man i oldtiden, at fremtiden
 lå åben, og at de kunne profetere. 550
 Og ved vi ikke, at fra de blinde har*
 lyrens højeste, helligste ekstaser flydt;
 og visdom gift med udødelige vers?”

Hvis træk, blandt de ydmygere værdigste,
 der lå for vore fødder, ufølsomme over for menneskeros,
 kærlighed og bedrøvelse, der næste gang ville være
 blevet portrætteret, gætter jeg ikke på; for
 i nærheden af den stille kirkegård, hvor vi sad,
 kom på dette tidspunkt et spand heste, med en tung
 bagfra pressende last, ned ad en ujævn stejl skråning, 560
 hvis bratte nedstigning forvirrede deres række,
 mens det rungede støjende.

„Her,” sagde præsten, „filosoferer og sørger vi over
 dødens affald; og se! den kæmpemæssige eg
 udstrakt på sin ligbåre! — den solide tømmerovogn dér;
 undlad ikke at bemærke manden, som fører spandet.”

Det var en bonde fra den laveste klasse:
 grå lokker hang i rigelig mængde omkring hans tindinger
 i krøllede klaser, lig vedbend, som vinterens
 bid ikke kan udtynde; den friske luft boede 570
 i hans kind, som lyset inde i en sky;
 og han gengældte vor hilsen med et smil.
 Da han var passeret, sagde den Enlige:
 — „Han virkede som en mand, der har glade i-går'er
 og tillidsfulde i-morgener, — med et ikke
 verdsligsindet ansigt; thi det bær for meget

* de blinde eller den blinde: Milton og måske Homer.

Of Nature's impress, — gaiety and health,
 Freedom and hope; but keen, withal, and shrewd.
 His gestures note, — and hark! his tones of voice
 Are all vivacious as his mien and looks." 580

The Pastor answered. "You have read him well.
 Year after year is added to his store
 With *silent* increase: summers, winters — past,
 Past or to come; yea, boldly might I say,
 Ten summers and ten winters of the space
 That lies beyond life's ordinary bounds,
 Upon his sprightly vigor, cannot fix
 The obligation of an anxious mind,
 A pride in having, or a fear to lose;
 Possessed like outskirts of some large Domain, 590
 By any one more thought of than by him
 Who holds the land in fee, its careless Lord!
 — Yet is the Creature rational — endowed
 With foresight; hears, too, every Sabbath day,
 The Christian promise with attentive ear,
 Nor disbelieves the tidings which he hears.
 Meanwhile the incense offered up by him
 Is of the kind which beasts and birds present
 In grove or pasture; cheerfulness of soul,
 From trepidation and repining free. 600
 How many scrupulous worshippers fall down
 Upon their knees, and daily homage pay
 Less worthy, less religious even, than his!

This qualified respect, the Old Man's due,
 Is paid without reluctance; but in truth"
 (Said the good Vicar with a fond half-smile)
 "I feel at times a motion of despite
 Towards One, whose bold contrivances and skill,
 As you have seen, bear such conspicuous part
 In works of havoc; taking from these vales, 610
 One after one, their proudest ornaments.
 Full oft his doings leave me to deplore
 Tall ash-tree sown by winds, by vapours nursed,
 In the dry crannies of the pendant rocks;
 Light birch, aloft upon the horizon's edge,
 Transparent texture, framing in the east
 A veil of glory for the ascending moon;
 And oak whose roots by noontide dew were damped,
 And on whose forehead inaccessible
 The raven lodged in safety. — Many a ship 620
 Launched into Morecamb bay, hath owed to him

af naturens præg, — godt humør og sundhed,
 frihed og håb; men skarpseende, i øvrigt, og dreven.
 Bemærk hans fagter, — og lyt! hans stemmes modulationer
 er ganske livlige, ligesom hans miner og blikke er det.” 580

Præsten svarede: „De har læst ham godt.
 År efter år er føjet til hans lager
 med *tavs* forøgelse, somre, vintre — forbigangne,
 forbigangne eller kommende; ja jeg vil dristigt påstå
 at ti somre og ti vintre af det tidsrum,
 som ligger hinsides livets sædvanlige grænser,
 ikke kan fæste det på hans livlige åndskraft,
 som et ængsteligt sind forpligter til —
 stolthed ved at have eller frygt for at miste;
 dette ejer han som udkanterne af et stort område 590
 alle tænker mere på end han,
 dets sorgløse herre, der holder landet som len!
 — Dog er mennesket et fornuftsvæsen! — begavet
 med forsyn; hører også hver eneste sabbatdag
 det kristne løfte med vågent øre,
 vantror heller ikke de efterretninger, han hører.
 Imidlertid er den røgelse han ofrer
 af den slags, som dyr og fugl skænker
 i lunde eller på græsgange; en fornøjet sjæl
 fri for angst og ærgrelse. 600
 Hvor mange samvittighedsfulde tilbedere falder
 ikke dagligt på knæ og yder en hyldest
 mindre værdig, endog mindre gudfrygtig end hans!

Denne berettigede respekt, som tilkommer den
 gamle mand, er betalt uden modvilje; men i sandhed”
 (sagde den gode sognepræst, venligt halvt smilende)
 „jeg føler mig nogle gange tilskyndet til at
 foragte Én, hvis dristige påhit og færdighed,
 som I har set, så tydeligt har del
 i et ødelæggende værk; idet han et efter et,
 tager disse dales prægtigste ornamentter fra dem. 610
 Hans gerninger får mig meget ofte til at beklage
 det høje asketræ, der er sået af vindene,
 næret af dampe i de stejle klippers tørre sprækker;
 den lyse birk højt oppe på horisontens rand,
 gennemsigtigt væv, som i øst dannede
 et slør af pragt for den opstigende måne,
 og egetræet hvis rødder blev vædet af middagsdug,
 og på hvis pande raven, utilgængelig,
 slog sig ned i sikkerhed. — Mangt et skib 620
 der løb af stablen i Morecambbugten, skylder ham

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Her strong knee-timbers, and the mast that bears
The loftiest of her pendants. Help he gives
To lordly mansion rising far or near;
The enormous wheel that turns ten thousand spindles,
And the vast engine labouring in the mine,
Content with meaner prowess, must have lacked
The trunk and body of their marvellous strength,
If his undaunted enterprize had failed
Among the mountain coves, or keen research 630
In forest, park, or chace. Yon household Fir,
A guardian planted to fence off the blast,
But towering high the roof above, as if
Its humble destination were forgot;
That Sycamore, which annually holds
Within its shade, as in a stately tent
On all sides open to the fanning breeze,
A grave assemblage, seated while they shear
The fleece-incumbered flock; — the JOYFUL ELM
Around whose trunk the lasses dance in May; — 640
And the LORD'S OAK; — would plead their several rights
In vain, if He were master of their fate.
Not one would have his pitiful regard,
For prized accommodation, pleasant use,
For dignity, for old acquaintance sake,
For ancient custom or distinguished name.
His sentence to the axe would doom them all!
— But, green in age and lusty as he is
And promising to stand from year to year,
Less, as might seem, in rivalry with men 650
Than with the forest's more enduring growth,
His own appointed hour will come at last;
And, like the haughty Spoilers of the world,
This keen Destroyer, in his turn, must fall.

Now from the living pass we once again;
From Age," the Priest continued, "turn your thoughts; —
From Age, that often unlamented drops,
And mark that daisied hillock, three spans long.
— Seven lusty Sons sate daily round the board
Of Gold-rill side; and when the hope had ceased 660
Of other progeny, a Daughter then
Was given, the crown and glory of the whole!
Welcomed with joy, whose penetrating power
Was not unfelt amid that heavenly calm
With which by nature every Mother's Soul

sit stærke knættømmer, og masten som bær
 hendes øverste vimpel. Han yder hjælp
 til herskabelige huse, der rejser sig nær og fjern,
 det kolossale hjul, der drejer titusinde téner, —
 og den vældige maskine, der arbejder i minen,
 tilfreds med en ringere styrke, måtte have manglet
 stammen og kroppen af deres forunderlige kraft,
 hvis hans uforfærdede foretagende mellem
 bjergvigene, eller hans nøje undersøgelser i skov, 630
 i park eller i jagtdistrikt havde fejlet. Hin husstandfyrr,
 en vogter plantet for at forsvare sig mod vindstød,
 men nu knejser over taget, som om
 dens ydmygere bestemmelse var glemt;
 det ahorntræ dér som årligt inde i sin skygge,
 der som i et stateligt telt¹² er åben for
 den viftende brise på alle sider, rummer
 en alvorlig forsamling, der sidder og de klipper
 den udbetyngede flok; — den FRYDEFULDE ELM
 omkring hvilken de unge piger danser i maj måned; — 640
 og HERRENS eg; — ville forgæves tale for deres
 rettigheder, hvis Han var herre over deres skæbne.*
 Han ville Ikke af medlidenhed tage hensyn til en eneste,
 som værdsat opholdssted, til behagelig brug,
 for værdighed, for gammelt bekendtskabs skyld,
 på grund af gammel skik eller et udsøgt navn.
 Han ville dømme dem alle til øksen!
 — Men grøn af alder og stærk som han er,
 og selvom han lover at stå fra år til år, mindre,
 som det kunne synes, i kappestrid med mennesker 650
 end med skovens mere udholdende vækst,
 så kommer til sidst hans egen skæbnetime;
 og lig verdens hovmodige ødelæggere
 må denne tilintetgører falde, når det bliver hans tur.

Lad os nu atter forlade de levende;” fortsatte præsten,
 „vend jeres tanker bort fra alderdommen; —
 fra alderdommen, som ofte dør ubegrædt, og læg
 mærke til den tusindfryddækkede lille høj, tre spand lang.
 — Syv kraftige sønner sad dagligt rundt om bordet
 på Goldrill-siden, og da håbet om mere 660
 afkom var bristet, så skænkedes der en datter,
 det heles krone og herlighed!
 hilst velkommen med en glæde, hvis gennemtrængende
 styrke ikke var ufølt i den himmelske ro,
 som af natur enhver mors sjæl

* Han: Stadigvæk den gamle skovhugger, hvis historie begyndte l. 563.

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Is stricken, in the moment when her throes
Are ended, and her ears have heard the cry
Which tells her that a living Child is born, —
And she lies conscious in a blissful rest
That the dread storm is weathered by them both. 670
— The Father — Him at this unlooked-for gift
A bolder transport seizes. From the side
Of his bright hearth, and from his open door,
And from the laurel-shaded seat thereby,
Day after day the gladness is diffused
To all that come, and almost all that pass;
Invited, summoned, to partake the cheer
Spread on the never-empty board, and drink
Health and good wishes to his new-born Girl,
From cups replenished by his joyous hand. 680
— Those seven fair Brothers variously were moved
Each by the thoughts best suited to his years:
But most of all and with most thankful mind
The hoary Grand-sire felt himself enriched;
A happiness that ebbed not, but remained
To fill the total measure of the soul!
— From the low tenement, his own abode,
Whither, as to a little private cell,
He had withdrawn from bustle, care, and noise,
To spend the Sabbath of old age in peace, 690
Once every day he duteously repaired
To rock the cradle of the slumbering Babe:
For in that female Infant's name he heard
The silent Name of his departed Wife;
Heart-stirring music! hourly heard that name;
Full blest he was, "Another Margaret Green,"
Oft did he say, "was come to Gold-rill side."
— Oh! pang unthought of, as the precious boon
Itself had been unlooked for; — oh! dire stroke
Of desolating anguish for them all! 700
— Just as the Child could totter on the floor,
And, by some friendly finger's help upstayed,
Range round the garden-walk, whose low ground-flowers
Were peeping forth, shy messengers of spring, —
Even at that hopeful time, — the winds of March,
One sunny day, smiting insidiously,
Raised in the tender passage of the throat
Viewless obstruction; whence — all unforwarned,
The Household lost their hope and soul's delight.
— But Providence, that gives and takes away 710
By his own law, is merciful and just;

er ramt af i det øjeblik, hvor hendes kvaler
er ovre, og hendes øre har hørt gråden,
der fortæller hende at et levende barn er født, —
og hun ligger i en salig hvile, bevidst om,
at den frygtelige storm er overstået for dem begge. 670
— Faderen — gribes ved denne uforudsete gave
af en dristigere begejstring. Fra siden
af hans lysende arne og fra hans åbne dør
og fra det laurbær skyggede sæde tæt derved,
bliver glæden dag efter dag udbredt
til alle som kommer, og næste alle som passerer forbi;
de bliver inviteret, kaldt hid, for at deltage i måltidet
der sættes på det aldrig-tomme bord og til at drikke
på hans nyfødte piges sundhed og med gode ønsker,
fra bægre fyldte af hans lykkelige hånd. 680
— Disse syv brødre var på forskellig vis rørte,
hver efter de tanker som bedst passede sig for hans alder;
men mest af alle, og med det mest taknemmelige sind,
føjte den gråhårede bedstefar sig beriget;
en lykke som ikke aftog, men vedblev
at fylde sjælens hele mål!
— Fra sin egen bolig, det beskedne opholdssted
hvortil han, som til en lille privat celle,
havde trukket sig tilbage fra tummel, bekymring og larm
for at tilbringe alderdommens sabbat i fred, 690
begav han sig lydigt afsted en gang om dagen
for at rokke det slumrende barns vugge:
thi i dette pigespædbarns navn hørte han
sin afdøde hustrus tavse navn;
hjerterørende musik! hver stund hørte han navnet;
han følte sig meget velsignet: „Endnu en Margaret Green,”
sagde han tit, „er kommet til Goldrill-siden.”
— Åh! upåtanke smerte, da man ikke havde
passet på den kostbare gave; — åh! en fortvivlende
kvals grufulde slag for dem alle! 700
— Netop som barnet kunne stavre omkring på gulvet
og støttet af ene eller anden venlig fingers hjælp,
vandre afsted på havegangen, hvis lave jordblomster
tittede frem, sky forårsbebudere, —
lige i denne håbefulde tid, — frembragte
marts' forræderiske vinde en solskinsdag,
en usynlig forstoppelse i halsens
sarte passage; hvoraf — helt uden varsel,
husstanden mistede sit håb og sin sjæls fryd.
— Men forsynet som giver og tager 710
ifølge sin egen lov, er barmhjertig og retfærdig;

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Time wants not power to soften all regrets,
And prayer and thought can bring to worst distress
Due resignation. Therefore, though some tears
Fail not to spring from either Parent's eye
Oft as they hear of sorrow like their own,
Yet this departed Little-one, too long
The innocent troubler of their quiet, sleeps
In what may now be called a peaceful grave.

On a bright day, the brightest of the year, 720
These mountains echoed with an unknown sound,
A volley, thrice repeated o'er the Corse
Let down into the hollow of that Grave,
Whose shelving sides are red with naked mold.
Ye Rains of April, duly wet this earth!
Spare, burning Sun of Midsummer, these sods,
That they may knit together, and therewith
Our thoughts unite in kindred quietness!
Nor so the Valley shall forget her loss.

Dear Youth! by young and old alike beloved, 730
To me as precious as my own! —Green herbs
May creep (I wish that they would softly creep)
Over thy last abode, and we may pass
Reminded less imperiously of thee; —
The ridge itself may sink into the breast
Of earth, the great abyss, and be no more;
Yet shall not thy remembrance leave our hearts,
Thy image disappear. The mountain Ash,

Decked with autumnal berries that outshine 740
Spring's richest blossoms, yields a splendid show,
Amid the leafy woods; and ye have seen,
By a brook side or solitary tarn,

How she her station doth adorn, —the pool
Glowes at her feet, and all the gloomy rocks
Are brightened round her. In his native Vale
Such and so glorious did this Youth appear;
A sight that kindled pleasure in all hearts
By his ingenuous beauty, by the gleam
Of his fair eyes, by his capacious brow, 750
By all the graces with which nature's hand
Had bounteously arrayed him. As old Bards
Tell in their idle songs of wandering Gods,
Pan or Apollo, veiled in human form;
Yet, like the sweet-breathed violet of the shade,
Discovered in their own despite to sense

Tiden mangler ingen magt til at mildne al sorg,
 og bøn og tænkning kan få én til udholde den værste nød.
 Derfor, skønt nogle tårer ikke undlader
 at rinde fra forældrenes øjne, så ofte
 de hører om en ulykke lig deres egen,
 sover dog dette lille afdøde barn — alt for længe
 den uskyldige forstyrrer af deres fred, —
 i hvad der nu kan kaldes en fredfyldt grav.

En lys dag, årets lyseste dag, 720
 genlød disse bjerge af en ukendt lyd,
 en skudsalve, gentaget tre gange over liget
 der var sænket ned i hullet af den grav dér,
 hvis skærmende sider er røde af nøgen muld.
 I aprilsregnbyger! væd denne jord i rette tid,
 du midsommers brændende sol! skån disse
 græstørv, så de kan knyttes sammen og vore
 tanker dermed forenes i beslægtet stilhed!
 ej heller skal dalen glemme sit tab.*

Kære yngling! lige højt elsket af gammel og ung, 730
 for mig så dyrebar som mine egne! — Lad grønne
 planter krybe (jeg ville ønske de ville krybe blidt)
 over din sidste bolig, så kan vi måske gå forbi,
 erindret mindre bydende om dig: —

jordvolden selv kan synke ned i jordens indre,
 det store svælg, og ikke længere være til;
 dog skal dit minde ikke forlade vore hjerter,
 dit billede ikke forsvinde. Rønnetræet
 smykket med efterårsbær, som overstråler 740

forårets rigeste blomster, giver et storslået skue
 midt i de løvrige skove; og I har set ved

bækkens bred eller en enlig lille bjergsø,
 hvordan det forskønner sin stilling, — dammen
 gløder for dets fødder, og alle de dunkle klipper
 bliver oplyst rundt om det. I sin fødedal

var denne ynglings fremtoning sådan og så prægtig;
 et syn som tændte glæde i alles hjerter

ved hans ukunstlede skønhed, ved glimtet 750
 i hans smukke øjne, ved hans vide pande,

ved alle de gode egenskaber som naturens hånd
 gavmildt havde udstyret ham med. Som de gamle barder

i deres letfærdige sange beretter om omvandrende guder,
 Pan eller Apollon, skjult i menneskeskikkelse;

dog, lig skyggens lifligt duftende viol,
 opdaget til trods for dem selv af dødeliges

* det: (l. 743-45) er rønnetræet, på engelsk 'mountain ash', som det fremgår.

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Of Mortals, (if such fables without blame
May find chance-mention on this sacred ground)
So, through a simple rustic garb's disguise,
And through the impediment of rural cares,
In him revealed a Scholar's genius shone; 760
And so, not wholly hidden from men's sight,
In him the spirit of a Hero walked
Our unpretending valley. — How the coit
Whizzed from the Stripling's arm! If touched by him
The inglorious foot-ball mounted to the pitch
Of the Lark's flight, — or shaped a rain-bow curve,
Aloft, in prospect of the shouting field!
The indefatigable Fox had learned
To dread his perseverance in the chace.
With admiration he could lift his eyes 770
To the wide-ruling Eagle, and his hand
Was loth to assault the majesty he loved;
Else had the strongest fastnesses proved weak
To guard the royal brood. The sailing glead,
The wheeling swallow, and the darting snipe,
The sportive sea-gull dancing with the waves,
And cautious water-fowl, from distant climes,
Fixed at their seat — the centre of the Mere,
Were subject to young Oswald's steady aim.

From Gallia's coast a Tyrant's threats were hurled; 780
Our Country marked the preparations vast
Of hostile Forces; and she called — with voice
That filled her plains and reached her utmost shores
And in remotest vales was heard — to Arms!
— Then, for the first time, here you might have seen
The Shepherd's grey to martial scarlet changed,
That flashed uncouthly through the woods and fields.
Ten hardy Striplings, all in bright attire
And graced with shining weapons, weekly marched,
From this lone valley, to a central spot 790
Where, in assemblage with the Flower and Choice
Of the surrounding district, they might learn
The rudiments of war; ten — hardy, strong,
And valiant; but young Oswald, like a Chief
And yet a modest Comrade, led them forth
From their shy solitude, to face the world,
With a gay confidence and seemly pride;
Measuring the soil beneath their happy feet
Like youths released from labour and yet bound

sanser (hvis sådanne sagn uden dadel
 tilfældigt kan omtales på denne hellige grund)
 således skinnede, gennem en simpel landlig dragts
 forklædning og gennem landlige bekymringers forhindring,
 i ham åbenbaret, en lærds ånd; og således, 760
 ikke fuldstændigt skjult for menneskers øjne,
 gik i ham helteånden omkring i vor
 fordringsløse dal. Hvordan jernringen
 susede fra knægtens arm! Hvis rørt af ham
 steg den upåagtede fodbold så højt op, som
 lærken flugt, — eller sendte den med udsyn over den
 råbende bane til vejrs i en regnbueformet kurve!
 Den utrættelige ræv havde lært
 hans udholdenhed under jagten.
 Med beundring kunne han løfte sine øjne 770
 mod den vidtherskende ørn, og hans hånd
 var uvillig til at angribe den konge han elskede;
 ellers havde den stærkeste fæstning vist sig for svag
 til at vogte det royale afkom. Den sejlene glente,
 den svingende svale og den lynhurtige sneppe,
 den legesyge måge der dansede med bølgerne,
 og forsigtige vandfugle fra fjerne himmelstrøg,
 fast forankret — i midten af søen,
 var genstand for unge Oswalds sigte.

Fra Galliens kyst slyngede en tyran sine trusler;* 780
 vort land bemærkede de fjendtlige styrkers
 vældige forberedelser; og hun kaldte — med en røst
 der fyldte hendes sletter og nåede de yderste
 kyster og hørtes i den fjerneste dal — til våben!
 — Da kunne I her for første gang have set
 hyrdens grå dragt forvandlet til krigens skarlaget,
 som glimtede fremmed gennem skove og på marker.
 Ti hårdføre unge mænd alle i strålende tøj
 og prydet med skinnende våben marcherede ugentlig 790
 fra denne ensomme dal til et centralt sted,
 hvor de sammen med blomsten og de udsøgte
 fra den omkringliggende egn kunne lære
 krigens grundlæggende principper; ti — hårdføre, stærke
 og tapre; men unge Oswald, som leder
 og dog en beskeden kammerat, fik dem
 til, fra deres sky ensomhed, at vende sig ud mod verden
 med fornøjet tillid og sømmelig stolthed;
 skridtende afsted med jorden under deres fødder,
 som unge mænd, der har fået fri fra arbejdet og dog

* tyran: Napoleon.

To most labourious service, though to them 800
 A festival of unencumbered ease;
 The inner spirit keeping holiday,
 Like vernal ground to sabbath sunshine left.

Oft have I marked him, at some leisure hour,
 Stretched on the grass or seated in the shade
 Among his Fellows, while an ample Map
 Before their eyes lay carefully outspread,
 From which the gallant Teacher would discourse,
 Now pointing this way and now that. — "Here flows,"
 Thus would he say, "the Rhine, that famous Stream! 810
 "Eastward, the Danube tow'rds this inland sea,
 "A mightier river, winds from realm to realm; —
 "And, like a serpent, shews his glittering back
 "Bespotted with innumerable isles.

"Here reigns the Russian, there the Turk; observe
 "His capital city!" — Thence — along a tract
 Of livelier interest to his hopes and fears
 His finger moved, distinguishing the spots
 Where wide-spread conflict then most fiercely raged;
 Nor left unstigmatized those fatal Fields 820

On which the Sons of mighty Germany
 Were taught a base submission. — "Here behold
 "A nobler race, the Switzers, and their Land;
 "Vales deeper far than these of ours, huge woods,
 "And mountains white with everlasting snow!"
 — And, surely, he, that spake with kindling brow,
 Was a true Patriot, hopeful as the best
 Of that young Peasantry, who, in our days,
 Have fought and perished for Helvetia's rights, —
 Ah not in vain! — or those who, in old time, 830

For work of happier issue, to the side
 Of Tell came trooping from a thousand huts,
 When he had risen alone! No braver Youth
 Descended from Judea's heights, to march
 With righteous Joshua; or appeared in arms
 When grove was felled, and altar was cast down,
 And Gideon blew the trumpet, soul-enflamed,
 And strong in hatred of Idolatry."

This spoken, from his seat the Pastor rose,
 And moved towards the grave; — instinctively 840
 His steps we followed; and my voice exclaimed,

var bundet til det mest slidsomme hverv, 800
 skønt det for dem var en ubesværet mageligheds fest,
 da den indre ånd holdt fridag
 ligesom forårsjord overladt til sabbatssolskin.

Jeg har ofte lagt mærke til ham, i en ledig stund
 udstrakt på græsset eller siddende i skyggen
 mellem sine fæller, medens et stort kort,
 som han benyttede til sit foredrag,
 idet han snart pegede her snart der,
 lå omhyggeligt udfoldet for deres øjne — „Her flyder
 Rhinen, den berømte flod!” således ville han sige, 810
 „mod øst, flyder Donau mod dette indlandske hav
 „en mægtigere flod, der bugter sig fra rige til rige; —
 „og lig en slange viser sin glitrende ryg,
 „plettet med utallige øer.

„Her hersker russeren, der tyrkeren; bemærk
 „den store by!” — Derfra — langs et spor
 af livligere interesse for hans håb og bekymringer
 bevægede hans finger sig, viste stederne
 hvor omfattende kampe rasede mest voldsomt;
 efterlod heller ikke ubrændemærket de skæbnesvangre 820
 marker hvor mægtige Tysklands sønner
 fik lært gemen underkastelse. — „Se her*
 „en ædlere slægt, svejtserne og deres land:
 „dale langt dybe end vore, kæmpestore skove
 „og bjerge hvide med evig sne!”
 — Og sandelig, han som talte med lysende pande,
 var en sand patriot, håbefuld som den bedste
 af den unge landbobefolkning, der i vor tid
 har kæmpet og omkommet for Helvetias rettigheder, —
 og ikke forgæves! — eller dem som i gamle dage, 830
 med en lykkeligere udgang, tog Tells parti og
 samledes omkring ham fra tusinde hytter,
 da han alene havde rejst sig! Ingen bravere yngling
 steg ned fra Judæas højder for at marchere
 med den retfærdige Josua; eller kom til syne bevæbnet
 efter lunden var fældet, og altret væltet omkuld,
 og Gideon blæste i trompeten, sjælsopflammet†
 og stærk i hadet til afgudsdyrkelse.”

Da dette var sagt, rejste præsten sig fra sin plads 840
 og gik hen imod graven; — instinktivt
 fulgte vi ham; og min stemme udbrød:

* Tyskernes nederlag til Napoleon 1805-6.

† Josua: fra *Josua*bogen kap. 1 og 8. — Gideon: fra *Dommerbogen* kap. 6.

"Power to the Oppressors of the world is given,
 A might of which they dream not. Oh! the curse,
 To be the Awakener of divinest thoughts,
 Father and Founder of exalted deeds,
 And to whole Nations bound in servile straits
 The liberal Donor of capacities
 More than heroic! this to be, nor yet
 Have sense of one connatural wish, nor yet
 Deserve the least return of human thanks; 850
 Winning no recompence but deadly hate
 With pity mixed, astonishment with scorn!"

When these involuntary words had ceased,
 The Pastor said, "So Providence is served;
 The forked weapon of the skies can send
 Illumination into deep, dark Holds,
 Which the mild sunbeam hath not power to pierce.
 Why do ye quake, intimidated Thrones?
 For, not unconscious of the mighty debt
 Which to outrageous Wrong the Sufferer owes, 860
 Europe, through all her habitable Seats,
 Is thirsting for *their* overthrow, who still
 Exist, as Pagan Temples stood of old,
 By very horror of their impious rites
 Preserved; are suffered to extend their pride,
 Like Cedars on the top of Lebanon
 Darkening the sun. — But less impatient thoughts,
 And love "all hoping and expecting all,"
 This hallowed Grave demands; where rests in peace
 A humble Champion of the better Cause; 870
 A Peasant-youth, so call him, for he asked
 No higher name; in whom our Country shewed,
 As in a favourite Son, most beautiful.
 In spite of vice, and misery, and disease,
 Spread with the spreading of her wealthy arts,
 England, the ancient and the free, appeared,
 In him, to stand before my swimming eyes
 Unconquerably virtuous and secure.
 — No more of this, lest I offend his dust:
 Short was his life, and a brief tale remains. 880

One summer's day, a day of annual pomp
 And solemn chace; from morn to sultry noon

„Der er givet magt til verdens undertrykkere,
 en styrke som de ikke drømte om. Åh! denne
 forbandelse at være de guddommeligeste tankers vækker,
 ophøjede gerningers far og grundlægger,
 og for nationer bundet i servil nød,
 den rundhændede giver af mere end heltemodige
 egenskaber! dette at være til og endnu hverken
 have fornemmelsen af et medfødt ønske eller
 fortjene den mindste mennesketak; 850
 uden at vinde anden løn end dødeligt had
 blandet med medynk, forbløffelse med spot!”

Da disse ufrivillige ord var tonet bort,
 sagde præsten: „Således er forsynet tjent;
 himlens gaffelformede våben kan sende
 oplysning ned i dybe mørke smuthuller, som den
 milde solstråle ikke har kraft til at gennemtrænge.
 Hvorfor bæver I, skræmte troner?
 fordi Europa — ikke ubevidst om den vældige gæld
 som den lidende har til gode hos oprørende uret — 860
 i alle sine beboelige steder tørster
 efter *deres* undergang, som stadig
 findes, ligesom hedenske templer stod til forn,
 bevaret af selve rædslen ved deres ugudelige ritualer;
 stadig har tilladelse til at udstrække deres pragt,
 som cedertræer der formørker solen på toppen
 af Libanon. — Men mindre utålmodige tanker*
 og kærlighed ‘der håber alt og forventer alt’,†
 dette kræver denne hellige grav; hvor en ydmyg
 mester for den bedste sag hviler i fred; 870
 en ung bonde, kald ham sådan, for han bad ikke
 om et finere navn; i hvem vort land,
 som med en yndlings søn, viste sig mest smuk.
 På trods af last og elendighed og sygdom,
 udbredt med udbredelsen af hendes rige kunster,
 kom England, det gamle og det frie, til syne
 i ham for at stå foran mine svømmende øjne,
 uovervindelig retskaffen og sikker. — Ikke mere
 om dette, så at jeg ikke fornærme hans støv:
 han liv var kort, og en kort beretning er endnu tilbage. 880

En sommerdag, en dag fuld af årstidens pragt
 og højtidelig jagt; havde hans skridt fra morgen

* Libanon: bjergkæde i Libanon, tidligere med store cedertræsskove (Bushell).

† Wordsworth citerer halvt fra 1. Kor. 13, 4-7: „Kærligheden ... glæder sig over sandheden; den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt.”

His steps had followed, fleetest of the fleet,
 The red-deer driven along its native heights
 With cry of hound and horn: and, from that toil
 Returned with sinews weakened and relaxed,
 This generous Youth, too negligent of self,
 (A natural failing which maturer years
 Would have subdued) took fearlessly — and kept —
 His wonted station in the chilling flood, 890
 Among a busy company convened
 To wash his Father's flock. Convulsions dire
 Seized him, that self-same night; and through the space
 Of twelve ensuing days his frame was wrenched,
 Till nature rested from her work in death.
 — To him, thus snatched away, his Comrades paid
 A Soldier's honours. At his funeral hour
 Bright was the sun, the sky a cloudless blue,
 A golden lustre slept upon the hills;
 And if by chance a Stranger, wandering there, 900
 From some commanding eminence had looked
 Down on this spot, well pleased would he have seen
 A glittering Spectacle; but every face
 Was pallid, — seldom hath that eye been moist
 With tears — that wept not then; nor were the few
 Who from their Dwellings came not forth to join
 In this sad service, less disturbed than we.
 They started at the tributary peal
 Of instantaneous thunder, which announced
 Through the still air the closing of the Grave; 910
 And distant mountains echoed with a sound
 Of lamentation, never heard before!"

The Pastor ceased. — My venerable Friend
 Victoriously upraised his clear bright eye;
 And, when that eulogy was ended, stood
 Enwapt, — as if his inward sense perceived
 The prolongation of some still response,
 Sent by the ancient soul of this wide Land,
 The spirit of its mountains and its seas,
 Its cities, temples, fields, its awful power, 920
 Its rights and virtues — by that Deity
 Descending; and supporting his pure heart
 With patriotic confidence and joy.
 And, at the last of those memorial words,
 The pining Solitary turned aside,
 Whether through manly instinct to conceal
 Tender emotions spreading from the heart
 To his worn cheek; or with uneasy shame

til den lumre middag fulgt den hurtigste af de hurtige,
 kronhjorten, drevet af sted i dens hjemlige højder
 med tuden af hunde og horn; — og vendt tilbage fra dette
 slid med svækkede og afslappede muskler og alt for
 ligegyldig med sig selv, (en naturlig svaghed,
 som modnere år ville have undertrykt)
 tog denne gavmilde unge mand frygtløst — og beholdt —
 sin sædvanlige plads i den iskolde flod, 890
 midt i en travl flok, der var samlet for at
 vaske hans fars hjord. Han fik skrækkelige
 krampetrækninger den selv samme nat; og gennem
 tolv følgende dage stred hans legeme,
 indtil naturen i døden standsede sit arbejdet.
 — Hans kammerater viste ham, der således var revet bort,
 en soldats æresbevisninger. Ved hans begravelse
 skinnede solen klart, himlen var et skyfrit blå,
 et gyldent skær sov på højene;
 og hvis tilfældigvis en fremmed, vandrende om dér, 900
 fra en eller anden fremtrædende tinde havde kigget
 ned på dette sted, ville han velfornøjet have set
 et funklende skue; men alle ansigter
 var blege, — sjældent havde det øje været fugtigt
 af tårer — som ikke græd da; heller ikke var de få,
 der ikke kom ud fra deres boliger for at deltage
 i denne triste gudstjeneste, mindre beklemte end os.
 De fór sammen ved den pludselige tordens
 hyldestbrag, som gennem den stille
 luft bekendtgjorde lukningen af graven; 910
 og de fjerne bjerge genlød med en lyd
 af veklage, der aldrig før var hørt!"

Præsten holdt inde. — Min agtværdige ven
 løftede sejrrigt sit klare strålende øje
 og stod hensunken, da denne lovtale var slut, —
 som om hans indre sans opfattede
 forlængelsen af et eller andet tavst svar,
 sendt af det vidtstrakte lands ældgamle sjæl,
 ånden i dets bjerge og have, dets byer,
 templer, marker, dets ærefrygtindgydende kraft, 920
 dets rettigheder og dyder — der var steget ned fra
 hin guddom; og nærrede hans rene hjerte
 med patriotisk tillid og glæde.
 Og ved de sidste af disse mindeord
 vendte den forpinte Enlige sig bort,
 enten for, ved et mandigt instinkt, at skjule
 blide følelser, der bredte sig fra hjertet
 til hans slidte kind; eller ved forlegen skam

For those cold humours of habitual spleen,
 Which, fondly seeking in dispraise of Man 930
 Solace and self-excuse, had sometimes urged
 To self-abuse, a not ineloquent tongue.
 — Right tow'rds the sacred Edifice his steps
 Had been directed; and we saw him now
 Intent upon a monumental Stone,
 Whose uncouth Form was grafted on the wall
 Or rather seemed to have grown into the side
 Of the rude Pile; as oft-times trunks of trees,
 Where Nature works in wild and craggy spots,
 Are seen incorporate with the living rock; 940
 To endure for aye. The Vicar, taking note
 Of his employment, with a courteous smile
 Exclaimed, "The sagest Antiquarian's eye
 That task would foil." And, with these added words,
 He thitherward advanced, "Tradition tells
 That, in Eliza's golden days, a Knight
 Came on a War-horse sumptuously attired,
 And fixed his home in this sequestered Vale.
 'Tis left untold if here he first drew breath,
 Or as a Stranger reached this deep recess, 950
 Unknowing and unknown. A pleasing thought
 I sometimes entertain, that, haply bound
 To Scotland's court in service of his Queen,
 Or sent on mission to some northern Chief
 Of England's Realm, this Vale he might have seen
 With transient observation; and thence caught
 An Image fair, which, brightening in his soul
 When years admonished him of failing strength
 And he no more rejoiced in war's delights,
 Had power to draw him from the world — resolved 960
 To make that paradise his chosen home
 To which his peaceful Fancy oft had turned.
 — Vague thoughts are these; but, if belief may rest
 Upon unwritten story fondly traced
 From sire to son, in this obscure Retreat
 The Knight arrived, with pomp of spear and shield,
 And borne upon a Charger covered o'er
 With gilded housings. And the lofty Steed —
 His sole companion, and his faithful friend,
 Whom he, in gratitude, let loose to range 970
 In fertile pastures — was beheld with eyes
 Of admiration and delightful awe,
 By those untravelled Dalesmen. With less pride,

over de kolde vanemæssige anfald af dårligt humør,
 som, tåbeligt søgende trøst og undskyldning for 930
 sig selv i nedgørelse af mennesket, nogle gange havde
 drevet en ikke uveltalende tunge til misbrug.
 — Han var gået direkte hen mod
 den hellige bygning; og vi så ham nu
 stærkt optaget af en gravsten,
 hvis besynderlige form var podet på muren
 eller snarere syntes at have vokset sig ind i siden
 af den store grove bygning; ligesom ofte træstammer,
 hvor naturen arbejder på vilde og klippefyldte steder,
 ses blandet med det levende fjeld, 940
 for at vare for bestandig. Sognepræsten, der bemærkede
 hvad han foretog sig, udbrød med et venligt smil:
 „Den opgave ville have narret den viseste
 oldgranskens øje.” Og med disse tilføjede ord
 gik han derhen: „Traditionen beretter at på
 Elizas gyldne dages tid, kom en ridder*
 på en kostbart klædt stridshest,
 og slog sig ned i denne afsondrede dal.
 Det fortælles ikke, om han her drog sit første åndedrag,
 eller nåede denne dybe afkrog som en fremmed 950
 uden at kende den og selv ukendt. Jeg nærer undertiden
 den behagelige forestilling, at han, måske bundet
 til Skotlands hof i dronningens tjeneste
 eller sendt på mission til en nordlig høvding
 i Englands rige, kunne have set denne dal
 ved et flygtigt kig; og derved fanget et skønt
 billede som, idet det lyste op i hans sjæl,
 da årene advarede ham svækket styrke,
 og han ikke længere frydede sig over krigens glæder,
 havde magt til at trække ham bort fra verden — besluttet 960
 på at gøre dette paradys til sit udvalgte hjem,
 hvilket hans fredelige fantasi tit havde været optaget af.
 — Disse er vage tanker; men hvis man kan tiltro
 den uskrevne historie, kærligt ført videre fra
 far til søn, så ankom ridderen pragtfuldt udrustet
 med spyd og skjold til dette ubemærkede sted,
 mens han ad på en krigshest, dækket
 af gyldne skaberakker. Og den høje ganger —
 hans eneste ledsager og hans trofaste ven,
 som han i taknemmelighed slap løs, så den kunne strejfe 970
 om på frugtbare græsgange — blev betragtet med
 beundrende og ærefrygtige øjne
 af disse dalboere. Med mindre stolthed,

* Eliza: Dronning Elizabeth I.

Yet free from touch of envious discontent,
 They saw a Mansion at his bidding rise,
 Like a bright star, amid the lowly band
 Of their rude Homesteads. Here the Warrior dwelt,
 And in that Mansion Children of his own,
 Or Kindred, gathered round him. As a Tree
 That falls and disappears, the House is gone; 980
 And, through improvidence, or want of love
 For ancient worth and honourable things,
 The spear and shield are vanished, which the Knight
 Huns in his rustic Hall. One ivied arch
 Myself have seen, a gateway, last remains
 Of that Foundation in domestic care
 Raised by his hands. And now no trace is left
 Of the mild-hearted Champion, save this Stone,
 Faithless memorial! and his family name
 Borne by yon clustering cottages, that sprang 990
 From out the ruins of his stately Lodge:
 These, and the name and title at full length, —
 Sir Alfred Irthing, with appropriate words
 Accompanied, still extant, in a wreath
 Or posy — girding round the several fronts
 Of three clear-sounding and harmonious bells,
 That in the steeple hang, his pious gift."

"So fails, so languishes, grows dim, and dies,"
 The grey-haired Wanderer pensively exclaimed,
 "All that this World is proud of. From their spheres 1000
 The stars of human glory are cast down;
 Perish the roses and the flowers of Kings,
 Princes and Emperors, and the crowns and palms
 Of all the Mighty, withered and consumed!
 Nor is power given to lowliest Innocence
 Long to protect her own. The Man himself
 Departs; and soon is spent the Line of those
 Who, in the bodily image, in the mind,
 In heart or soul, in station or pursuit,
 Did most resemble him. Degrees and Ranks, 1010
 Fraternities and Orders — heaping high
 New wealth upon the burthen of the old,
 And placing trust in privilege confirmed
 And re-confirmed — are scoffed at with a smile
 Of greedy foretaste, from the secret stand
 Of Desolation, aimed: to slow decline
 These yield, and these to sudden overthrow;
 Their virtue, service, happiness, and state
 Expire; and Nature's pleasant robe of green,

dog frie for at være berørt af misundelig misfornøjelse,
 så de en stor herskabsbolig rejse sig på hans bud,
 som en strålende stjerne midt i deres
 egen beskedne gårdeflok. Her boede krigeren,
 og i dette store hus samledes hans egne
 børn og slægtninge sig omkring ham.
 Som et træ der falder og forsvinder, er huset borte; 980
 og ved sløsethed eller mangel på kærlighed
 til gamle værdier og fornemme ting
 er spejlet og skjoldet gået tabt, som ridderen
 hængte op i sin rustikke hal. Jeg har selv set
 en vedbendbevokset bue, en port, de sidste rester
 af det hjem han byggede med sine
 egne hænder. Og nu er intet spor tilbage
 af den hjertensgode mester, undtagen denne sten,
 dette troløse mindesmærke! og hans familienavn 990
 båret af hine sammenklyngede hytter, der opstod
 af hans prægtige boligs ruiner.
 Disse og navnet og titlen i deres fulde længde, —
 Sir Alfred Irthing, ledsaget med passende ord,
 er stadig bevaret i en krans eller ring,
 som løber rundt på ydersiden af tre
 klart lydende og velklingende klokker,
 der hænger oppe i klokketårnet, hans fromme gave.”

„Således svigter, således hentæres, bliver svagt og dør,”
 udbrød den gråhårede Vandringsmand, „alt som
 denne verden er stolt af. Menneskehæderens 1000
 stjerner kastes ned fra deres sfærer;
 rosen og blomsten af konger går til grunde,¹³
 prinser og kejsere og kronen og palmerne
 af de mægtige visnet og fortæret!
 ej heller har den simpleste uskyldighed længere
 magt til at beskytte sig selv. Mennesket selv
 drager bort; og snart er deres slægtslinje
 som af legeme, af sind, i hjerte
 eller sjæl, i stilling eller stræben
 mest lignede ham, opbrugt. Stand og rang, 1010
 broderskab og ordener — der hobede
 ny rigdom højt op på byrden af den gamle
 og satte lid til bekræftede og genbekræftede
 privilegier — afvises hånlige med en grådig
 forsmags smil, rettet mod dem fra trøstesløshedens
 hemmelige ståsted: de første forsvinder ved langsom
 tilbagegang, og de andre ved en pludselig omstyrtning;
 deres dyd, tjeneste, lykke og stilling
 udløber; og naturens dejlige grønne dragt,

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Humanity's appointed shroud, enwraps 1020
 Their monuments and their memory. The vast Frame
 Of social nature changes evermore
 Her organs and her members, with decay
 Restless, and restless generation, powers
 And functions dying and produced at need, —
 And by this law the mighty Whole subsists:
 With an ascent and progress in the main;
 Yet oh! how disproportioned to the hopes
 And expectations of self-flattering minds!
 — The courteous Knight, whose bones are here interred, 1030
 Lived in an age conspicuous as our own
 For strife and ferment in the minds of men;
 Whence alteration, in the forms of things,
 Various and vast. A memorable age!
 Which did to him assign a pensive lot,
 — To linger mid the last of those bright Clouds,
 That, on the steady breeze of honour, sailed
 In long procession calm and beautiful.
 He, who had seen his own bright Order fade,
 And its devotion gradually decline, 1040
 (While War, relinquishing the lance and shield,
 Her temper changed and bowed to other laws)
 Had also witnessed, in his morn of life,
 That violent Commotion, which o'erthrew,
 In town, and city, and sequestered glen,
 Altar, and Cross, and Church of solemn roof,
 And old religious House — Pile after Pile;
 And shook the Tenants out into the fields,
 Like wild Beasts without home! Their hour was come;
 But why no softening thought of gratitude, 1050
 No just remembrance, scruple, or wise doubt?
 Benevolence is mild; nor borrows help,
 Save at worst need, from bold impetuous force,
 Fitliest allied to anger and revenge.
 But Human-kind rejoices in the might
 Of Mutability, and airy Hopes,
 Dancing around her, hinder and disturb
 Those meditations of the soul, which feed
 The retrospective Virtues. Festive songs
 Break from the maddened Nations at the sight 1060
 Of sudden overthrow; and cold neglect
 Is the sure consequence of slow decay.
 — Even," said the Wanderer, "as that courteous Knight,

menneskehedens beskikkede ligklæde, indhyller 1020
deres gravmæler og deres minde. Samfundets
vældige skikkelse forandrer stedse
sine organer og lemmer med hvileløst
forfald og hvileløs avlen, magter
og funktioner, døende og frembragt efter behov, —
og ved denne lov opretholdes det mægtige hele:
for størstedelen med opgang og fremgang;
dog oh! hvor ulig selvsmigrende
ånders håb og forventninger!
— Den høviske ridder, hvis knogler er jordfæstet her, 1030
levede i en tidsalder, der udmærkede sig, som vor egen,
ved strid og gæring i menneskets sind;
heraf kom forskellige og vældige forandringer.
En mindeværdig tidsalder!
som tildelte ham en vemodsfulde lod,
— at dvæle blandt de sidste af hine strålende skyer,
som på ærens støtte brise, roligt
og smukt sejlede afsted i et langt optog.
Han som havde set sin egen strålende orden svinde bort,
og dens gudsfrygt langsomt gå tilbage, 1040
(mens krigen, opgivende lansen og skjoldet,
skiftede temperament og bøjede sig for andre love)
havde i sit livs morgen også været vidne til
den voldsomme rørelse, som i kødstaden
og byen og den afsondrede kløft omstyrtede
alter og kors og kirkens højtidelige
og gamle fromme hus — bygning for bygning;
og rystede beboerne ud på markerne,
som vilde dyr uden et hjem! Deres time var kommet;*
men hvorfor var der ingen formildnende taknemmelig tanke, 1050
ingen retfærdig erindring, betænkelighed eller klog tvivl?
Godgørenhed er mild; låner heller ikke hjælp, undtagen
ved værste behov, af den dristige fremfusende kraft,
der er vrede og hævn mest passende allierede.
Men menneskeheden fryder sig over
foranderlighedens styrke og luftige håb, som idet
de danser omkring den, hindrer og forstyrrer†
hine sjælens overvejelser, som nærer
de tilbageskuende evner. Festsange
bryder frem fra de rasende nationer ved synet 1060
af den pludselig omvæltning; og kold forsømmelse
er et langsomt forfalds sikre konsekvens.
— Ligesom den høviske ridder,” sagde Vandringsmanden,

* L. 1043-1049: Reformationen (Bushell).

† den: foranderligheden.

THE EXCURSION: BOOK SEVENTH

Bound by his vow to labour for redress
Of all who suffer wrong, and to enact
By sword and lance the law of gentleness,
If I may venture of myself to speak,
Trusting that not incongruously I blend
Low things with lofty, I too shall be doomed
To outlive the kindly use and fair esteem
Of the poor calling which my Youth embraced
With no unworthy prospect. But enough;
— Thoughts crowd upon me — and 'twere seemlier now
To stop, and yield our gracious Teacher thanks
For the pathetic Records which his voice
Hath here delivered; words of heartfelt truth,
Tending to patience when Affliction strikes;
To hope and love; to confident repose
In God; and reverence for the dust of Man."

1070

„der var bundet af sit løfte til at arbejde for at alle,
som lider uret, får oprejsning, og at håndhæve
blidhedens lov med sværd og lanse,
skal også jeg, hvis jeg må vove at tale om mig selv
med tillid til, at jeg ikke urimeligt blander
lave ting med ophøjede, dømmes til at
overleve den venlige brug og ærlige vurdering
af det fattige kald, som min ungdom favnede
med ingen vanærende udsigt. Men nok om det;
— tanker trænger sig på — og det var anstændigere
at standse nu og takke vor elskværdige lærer
for de rørende beretninger, som han her
har fortalt; hjertelige sandheds ord
der tjener til tålmodighed når sorgen rammer;
til håb og kærlighed; til tillidsfuld hvile
i Gud; og ærbødighed for menneskets støv.”

1070

Book eight

The parsonage

The pensive Sceptic of the lonely Vale
 To those acknowledgments subscribed his own
 With a sedate compliance, which the Priest
 Failed not to notice inly pleased, and said,
 "If Ye, by whom invited I commenced
 Those Narratives of calm and humble life,
 Be satisfied, 'tis well, — the end is gained;
 And, in return for sympathy bestowed
 And patient listening, thanks accept from me.
 — Life, Death, Eternity! momentous themes 10
 Are these — and might demand a Seraph's tongue,
 Were they not equal to their own support;
 And therefore no incompetence of mine
 Could do them wrong. The universal Forms
 Of human nature, in a Spot like this,
 Present themselves, at once, to all Men's view:
 Ye wished for act and circumstance, that make
 The Individual known and understood;
 And such as my best judgment could select 20
 From what the Place afforded have been given;
 Though apprehensions crossed me, in the course
 Of this self-pleasing exercise, that Ye
 My zeal to his would liken, who, possessed
 Of some rare gems, or pictures finely wrought,
 Unlocks his Cabinet, and draws them forth
 One after one, — soliciting regard
 To this — and this, as worthier than the last,
 Till the Spectator, who a while was pleased
 More than the Exhibitor himself, becomes
 Weary and faint, and longs to be released. 30
 — But let us hence! my Dwelling is in sight,
 And there —"

At this the Solitary shrunk
 With backward will; but, wanting not address
 That inward motion to disguise, he said
 To his Compatriot, smiling as he spake;
 — "The peaceable Remains of this good Knight
 Would be disturbed, I fear, with wrathful scorn,
 If consciousness could reach him where he lies
 That One, albeit of these degenerate times,

Ottende bog

Præstegården

Til disse anerkendende ord føjede den ensomme dals tænksomme skeptiker sit eget sindige bifald, hvilket præsten ikke undlod at bemærke, og inderligt glad sagde han:

„Hvis I, på hvis opfordring jeg begyndte disse fortællinger om et stille og ydmygt liv, er tilfredse, er det godt, — målet er nået; og modtag til gengæld min tak for udvist sympati og tålmodig lytning.

— Livet, døden, evigheden! det er betydningsfulde emner — og kunne kræve en serafs tunge, hvis de ikke var lige med de ydede bidrag; og derfor ville ingen uduelighed af mig kunne gøre dem uret. På et sted som dette er menneskenaturens universelle former straks synlige for alle mennesker: I ønskede handling og omstændighed, som gør individet kendt og forstået; og sådanne er blevet givet, som min bedste vurdering kunne udvælge mellem de ting, stedet her har ydet;

skønt den ængstelse krydsede mig i løbet af denne selvtilfredsstillende øvelse, at I ville ligne min iver med hans, som i besiddelse af nogle sjældne ædelstene eller fint udførte malerier, låser sit kammer op og tager dem frem ét efter ét, — omtaler dette i høje toner, — og dette, som endnu værdifuldere, indtil tilskueren, som en tid var mere fornøjet end udstilleren selv, bliver træt og svag og længes efter at slippe fri.

— Men lad os nu gå, min bolig er i sigte, og der — ”

Ved dette veg den Enlige tilbage, opfyldt af uvilje, men da han ikke manglede takt til at skjule sin indre bevægelse, sagde han smilende til sin landsmand:*

— „Jeg bange for at denne gode ridderes fredsommelige jordiske rester ville forstyrres af vred spot, hvis bevidstheden kunne nå ham, hvor han ligger, om at En, skønt beklagende disse forfaldstiders

* Landsmand: Vandringsmanden.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

Deploing changes past, or dreading change 40
 Foreseen, had dared to couple, even in thought,
 The fine Vocation of the sword and lance
 With the gross aims and body-bending toil
 Of a poor Brotherhood who walk the earth
 Pitied, and where they are not known, despised.
 — Yet, by the good Knight's leave, the two Estates
 Are graced with some resemblance. Errant Those,
 Exiles and Wanderers — and the like are These;
 Who, with their burthen, traverse hill and dale,
 Carrying relief for Nature's simple wants. 50
 — What though no higher recompence they seek
 Than honest maintenance, by irksome toil
 Full oft procured! Yet Such may claim respect,
 Among the Intelligent, for what this course
 Enables them to be, and to perform.
 Their tardy steps give leisure to observe;
 While solitude permits the mind to feel;
 And doth instruct her to supply defects
 By the division of her inward self,
 For grateful converse: and to these poor Men, 60
 (As I have heard you boast with honest pride)
 Nature is bountiful, where'er they go;
 Kind Nature's various wealth is all their own.
 Versed in the characters of men; and bound,
 By tie of daily interest, to maintain
 Conciliatory manners and smooth speech;
 Such have been, and still are in their degree,
 Examples efficacious to refine
 Rude intercourse; apt Instruments to excite,
 By importation of unlooked-for Arts, 70
 Barbarian torpor, and blind prejudice;
 Raising, through just gradation, savage life
 To rustic, and the rustic to urbane.
 — Within their moving magazines is lodged
 Power that comes forth to quicken and exalt
 The affections seated in the Mother's breast,
 And in the Lover's fancy; and to feed
 The sober sympathies of long tried Friends.
 — By these Itinerants, as experienced Men, 80
 Counsel is given; contention they appease
 With healing words; and in remotest Wilds
 Tears wipe away, and pleasant tidings bring;
 Could the proud quest of Chivalry do more?"

skete forandringer, eller frygtende forudsete 40
forandringer, havde vovet at parre, selv i tanken,
sværdet og lansens fornemme kaldelse
med de grove mål og kropsnedbøjende slid
som et stakkels broderskab har, der går ynket*
på jorden, og foragtet, hvor de ikke er kendt.
— Dog, med den gode ridders tilladelse, er de to klasser
benådet med en vis lighed. De var vandrende riddere,
landsforviste og vandringsmænd — og noget lignende er disse,
som rejse over bakke og dal med deres byrde,
idet de bær lettelse for naturens enkle mangler. 50
— Hvad så om de ikke søger nogen højere løn
end en ærlig forsørgelse, meget ofte skaffet
ved kedeligt slid! De kan dog gerne kræve respekt
af åndsarbejdere, for hvad denne løbebane
gør dem i stand til at blive og til at udføre.
Deres langsomme gang giver tid til at iagttage;
mens ensomheden tillader sindet at føle;
og lærer det at afhjælpe savn
ved at dele sit indre selv med andre
i behagelig samtale: og til disse fattige mænd, 60
(som jeg har hørt dig prale med ærlig stolthed)
er naturen gavmild, hvor de end drager hen;
den venlige naturs forskellige rigdomme er deres.
Velbevandret i menneskekarakteren og bundet
af den daglige interesses bånd til at opretholde
en forsonende facon og glat tale;
sådanne har været og er stadig på deres måde
eksempler, der er effektive til at forfine
et groft socialt miljø; passende redskaber til
at begejstre barbarisk dvaskhed og blind fordom 70
ved import af uventede kunstarter;
idet de løfter, på rette trinvis vis, vildt liv
til landligt, og landligt til dannet.
— I deres rørende magasiner findes der magt,†
som kommer frem for at oplive og ophøje
de følelser, der har sæde i moderens bryst
og i elskerens fantasi; og at nære
længe prøvede venners sobre medfølelse.
— Af disse vejfarende, som af erfarne mænd,
gives der råd; de bilægger strid 80
med lægende ord; og i den fjerneste udørken
tørre tårer væk og bringer glade nyheder;
kunne ridders stolte færd gøre mere?"

* stakkels broderskab: bissekræmmere.

† magasiner: skønlitterære magasiner, tidsskrifter o. l.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

"Happy," rejoined the Wanderer, "They who gain
 A panegyric from your generous tongue!
 But, if to these Wayfarers once pertained
 Aught of romantic interest, 'tis gone;
 Their purer service, in this realm at least,
 Is past for ever. — An inventive Age
 Has wrought, if not with speed of magic, yet 90
 To most strange issues. I have lived to mark
 A new and unforeseen Creation rise
 From out the labours of a peaceful Land,
 Wielding her potent Enginery to frame
 And to produce, with appetite as keen
 As that of War, which rests not night or day,
 Industrious to destroy! With fruitless pains
 Might One like me *now* visit many a tract
 Which, in his youth, he trod, and trod again,
 A lone Pedestrian with a scanty freight, 100
 Wished for, or welcome, wheresoe'er he came,
 Among the Tenantry of Thorpe and Vill;
 Or straggling Burgh, of ancient charter proud,
 And dignified by battlements and towers
 Of some stern Castle, mouldering on the brow
 Of a green hill or bank of rugged stream.
 The foot-path faintly marked, the horse-track wild,
 And formidable length of plashy lane,
 (Prized avenues ere others had been shaped
 Or easier links connecting place with place) 110
 Have vanished, — swallowed up by stately roads
 Easy and bold, that penetrate the gloom
 Of England's farthest Glens. The Earth has lent
 Her waters, Air her breezes; and the Sail
 Of traffic glides with ceaseless interchange,
 Glistening along the low and woody dale,
 Or on the naked mountain's lofty side.
 Meanwhile, at social Industry's command,
 How quick, how vast an increase! From the germ
 Of some poor Hamlet, rapidly produced 120
 Here a huge Town, continuous and compact,
 Hiding the face of earth for leagues — and there,
 Where not a Habitation stood before,
 The Abodes of men irregularly massed
 Like trees in forests — spread through spacious tracts,
 O'er which the smoke of unremitting fires
 Hangs permanent, and plentiful as wreaths
 Of vapour glittering in the morning sun.
 And, wheresoe'er the Traveller turns his steps,

„Lykkelig,” svarede Vandringsmanden, „er de som opnår
 at blive lovprist af din gavmilde tunge!
 men hvis der engang tilkom disse vejfarende
 noget af romantisk interesse, er det borte;
 deres mere rendyrket tjeneste er for altid ovre,
 i det mindste i dette rige. — En opfindsom tidsalder har,
 selvom det ikke er med magisk fart, dog frembragt 90
 de mest ejendommelige resultater. Jeg har levet længe nok
 til at bemærke et nyt og uforudset værk blive rejst
 af arbejderne i et fredfyldt land,
 udøvende sin magtfulde ingeniørkunst til at danne
 og producere med en lyst så voldsom
 som lysten for krig, der ikke hviler hverken nat eller dag,
 flittig med at ødelægge! Med frugtesløs anstrengelse
 kunne én som mig *nu* besøge mange egne,
 som han betrådte i sin ungdom og atter betrådte,
 en ensom fodrejsende med en sparsom last, 100
 ønsket, og hvor han end kom frem, hilst velkommen,
 blandt beboerne i en flække eller en landsby; eller
 en kæmpende købstad, stolt af et ældgammelt charter
 og bæret med brystværn og tårne på en eller
 anden dyster borg, der er i færd med at smuldre på toppen
 af en grøn bakke eller bredden af et ujævnt vandløb.
 De svagt markerede fodstier, det vilde hestespor,
 mudrede veje af skrækkelig længde,
 (værdssatte passager før andre blev formet, eller
 lettere forbindelsesled mellem stederne blev fundet) 110
 er forsvundet, — opslugt af anselige veje
 let fremkommelige og tydelige, som gennemtrænger
 Englands fjerneste dale. Jorden har givet
 sine vande, luften sine briser,¹⁴ og færdsdens
 sejl glider med uophørlig vekslen,
 glinsende gennem den lave og skovklædte dal
 eller på det nøgne bjergs høje skrænt.
 Imidlertid, hvor hurtig, hvor vældig
 forøgelsen ved den sociale industris bud er!
 Af et sølle udsted opstod hurtigt 120
 her en kæmpemæssig by, udstrakt og tæt bebygget,
 skjulende jordoverfladen milevidt — og der,
 hvor der ikke før fandtes beboelse, er
 menneskehuse uregelmæssigt hobet sammen
 som træer i skoven — udbredt over store områder,
 som røgen fra altid tændte ildsteder
 til stadighed hænger over, og som er rigelig lig
 dampspiraler, der skinner i morgensolen.
 Og hvor end den rejsende vender sine skridt

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

He sees the barren wilderness erased, 130
Or disappearing; triumph that proclaims
How much the mild Directress of the plough
Owes to alliance with these new-born Arts!
— Hence is the wide Sea peopled, — and the Shores
Of Britain are resorted to by Ships
Freighted from every climate of the world
With the world's choicest produce. Hence that sum
Of Keels that rest within her crowded ports,
Or ride at anchor in her sounds and bays;
That animating spectacle of Sails 140
Which through her inland regions, to and fro
Pass with the respirations of the tide,
Perpetual, multitudinous! Finally,
Hence a dread arm of floating Power, a voice
Of Thunder, daunting those who would approach
With hostile purposes the blessed Isle,
Truth's consecrated residence, the seat
Impregnable, of Liberty and Peace.

And yet, O happy Pastor of a Flock
Faithfully watched, and by that loving care 150
And heaven's good providence preserved from taint!
With You I grieve, when on the darker side
Of this great change I look; and there behold,
Through strong temptation of those gainful Arts,
Such outrage done to Nature as compels
The indignant Power to justify herself;
Yea to avenge her violated rights
For England's bane. — When soothing darkness spreads
O'er hill and vale," the Wanderer thus expressed
His recollections, "and the punctual stars, 160
While all things else are gathering to their homes,
Advance, and in the firmament of heaven
Glitter — but undisturbing, undisturbed,
As if their silent company were charged
With peaceful admonitions for the heart
Of all-beholding Man, earth's thoughtful Lord;
Then, in full many a region, once like this
The assured domain of calm simplicity
And pensive quiet, an unnatural light,
Prepared for never-resting Labour's eyes, 170

ser han den øde vildmark udslettet, 130
 eller forsvinde; en sejr som forkynder,
 hvor meget plovens milde bestyrerinde
 skylder alliancen med disse nyfødte færdigheder!*
 — Heraf er det vidtstrakte hav befolket, —
 og skibe, lastet fra ethvert himmelstrøg
 med verdens mest udsøgte produkter,
 er tyet til Britanniens kyster. Heraf alle de
 skibskøler som hviler inde i hendes tætpakkede
 havne eller ligger for anker i sunde og bugter;
 det oplivende skue af sejl som passerer 140
 gennem hendes indenlandske territorier,
 frem og tilbage med tidevandets åndedræt,
 bestandigt, talrige! Endelig heraf
 en frygtet arm af flydende magt, en tordenrøst
 skræmme dem, som med fjendtlige
 hensigter vil nærme sig den velsignede ø,
 sandhedens hellige opholdssted,
 friheden og fredens uindtagelige sæde.

Og dog, oh lykkelige hyrde for en flok,
 trofast vogtet og ved himlens gode forsyns 150
 kærlige omsorg sikret mod besmittelse!
 Med dig sørger jeg, når jeg kigger på den mørkere
 side af denne store forandring; og dér ser,
 ved disse indbringende industriers stærke fristelse,
 sådan vold gjort mod naturen, at det tvinger
 den forbitrede magt til at retfærdiggøre sig selv;†
 ja, at hævne sine krænkede rettigheder
 til Englands ulykke. — Når det mildere mørke breder
 sig over bakke og dal,” således gav Vandringsmanden
 sine erindringer udtryk, „og de punktlige stjerner, 160
 medens alle andre drager hjemad,
 kommer frem og tindrer på himlens firmanent
 — men uden at forstyrre og uforstyrret,
 som om deres tavse selskab var ladet
 med fredsommelige formaninger til det altbeskuende
 menneskes hjerte, jordens betænksomme herre;
 så i mange regioner, engang lig denne,
 et område der er sikret rolig enkelhed
 og eftertænksom stilhed, bryder et unaturligt lys,‡
 lavet til det aldrig hvilende arbejdes øjne, 170

* færdigheder (*arts*): alt hvad den industrielle revolution har bragt med sig af maskiner og færdigheder, håndværk osv. Menneskelige færdigheder modsat naturens færdigheder.

† forbitrede magt: industrierne, industrialiseringen.

‡ unaturligt lys: gaslys.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

Breaks from a many-windowed Fabric huge;
And at the appointed hour a Bell is heard —
Of harsher import than the Curfew-knoll
That spake the Norman Conqueror's stern behest,
A local summons to unceasing toil!
Disgorged are now the Ministers of day;
And, as they issue from the illumined Pile,
A fresh Band meets them, at the crowded door, —
And in the Courts — and where the rumbling Stream,
That turns the multitude of dizzy wheels, 180
Glares, like a troubled Spirit, in its bed
Among the rocks below. Men, Maidens, Youths,
Mother and little Children, Boys and Girls,
Enter, and each the wonted task resumes
Within this Temple — where is offered up
To Gain — the Master Idol of the Realm,
Perpetual sacrifice. Even thus of old
Our Ancestors, within the still domain
Of vast Cathedral or Conventual Church,
Their vigils kept; where tapers day and night 190
On the dim altar burned continually,
In token that the House was evermore
Watching to God. Religious Men were they;
Nor would their Reason, tutored to aspire
Above this transitory world, allow
That there should pass a moment of the year,
When in their land the Almighty's Service ceased.

Triumph who will in these profaner rites
Which We, a generation self-extolled,
As zealously perform! I cannot share 200
His proud complacency; yet I exult,
Casting reserve away, exult to see
An Intellectual mastery exercised
O'er the blind Elements; a purpose given,
A perseverance fed; almost a soul
Imparted — to brute Matter. I rejoice,
Measuring the force of those gigantic powers,
Which by the thinking Mind have been compelled
To serve the Will of feeble-bodied Man.
For with the sense of admiration blends
The animating hope that time may come 210
When strengthened, yet not dazzled, by the might
Of this dominion over Nature gained,
Men of all lands shall exercise the same

frem fra en uhyre mangevinduet fabrik;
 og på et bestemt tidspunkt lyder en klokke, —
 med et mere skånselsløst budskab end aftenklokken,
 der forkyndte den normanniske erobrers strenge befaling —*
 et signal, der hidkalder til uophørligt slid!
 Nu bliver dagens tjenere udstødt,
 og idet de strømmer ud af den oplyste bygning,
 møder en frisk gruppe dem i den overfyldte dør, —
 og i gårdene — og hvor den buldrende strøm,
 der drejer vældet af svimlende hjul, 180
 glimre, lig en hvileløs sjæl, i sit leje
 mellem klipperne nedenunder. Mænd, unge kvinder,
 ynglinge, mødre og små børn, drenge og piger
 kommer ind og genoptager hver især deres vante
 opgave inde i dette tempel — hvor man uafbrudt
 yder Vinding — rigets hovedafgud,
 et offer. Netop sådan holdt i gamle dage
 vore forfædre, inde i den vældige katedral
 eller klosterkirkes stille domæne,
 deres natlige gudstjeneste; hvor kerter dag og nat 190
 brændte konstant på et dunkelt alter,
 som tegn til Gud på at huset altid vågede.
 Gudsfrøgtige mennesker var de;
 deres fornuft ville heller ikke, undervist
 i at hæve sig over denne flygtige verden, tillade,
 at der skulle være et øjeblik om året, hvor
 den Almægtige ikke passede sit hverv i deres land.

Triumfér hvem der vil med disse ugudeliggere ritualer,
 som vi, en selv-forherliget generation,
 så nidkært udfører! Jeg kan ikke dele 200
 hans stolte veltfredshed; dog jubler jeg,
 kaster forbehold overbord, jubler ved at se
 en åndelig magt udøvet over
 de blinde elementer; et givet formål,
 næret med standhaftighed; næsten en sjæl har
 man skænket — til det åndløse stof. Jeg fryder mig,
 når jeg ta'r mål af styrken af de gigantiske kræfter,
 som af det tænkende sind er blevet tvunget
 til at tjene det kropssvage menneskes vilje.
 Thi med følelsen af beundring blander der sig
 det oplivende håb, at den tid kan komme 210
 hvor, styrket, dog ikke blændet, ved kraften
 af dette herredømme vundet over naturen,
 mennesker fra alle riger skal udøve det samme

* ll. 173-4: En forordning af Wilhelm af Erobreren, at man skulle slukke åben ild om aftenen.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

In due proportion to their Country's need;
Learning, though late, that all true glory rests,
All praise, all safety, and all happiness,
Upon the Moral law. Egyptian Thebes;
Tyre by the margin of the sounding waves;
Palmyra, central in the Desart, fell; 220
And the Arts died by which they had been raised.
— Call Archimedes from his buried Tomb
Upon the plain of vanished Syracuse,
And feelingly the Sage shall make report
How insecure, how baseless in itself,
Is that Philosophy, whose sway is framed
For mere material instruments: — how weak
Those Arts, and high Inventions, if unpropped
By Virtue. — He with sighs of pensive grief,
Amid his calm abstractions, would admit 230
That not the slender privilege is theirs
To save themselves from blank forgetfulness!"

When from the Wanderer's lips these words had fallen,
I said, "And, did in truth these vaunted Arts
Possess such privilege, how could we escape
Regret and painful sadness, who revere,
And would preserve as things above all price,
The old domestic morals of the land,
Her simple manners, and the stable worth
That dignified and cheered a low estate. 240
Oh! where is now the character of peace,
Sobriety, and order, and chaste love,
And honest dealing, and untainted speech,
And pure good-will, and hospitable cheer;
That made the very thought of Country-life
A thought of refuge, for a Mind detained
Reluctantly amid the bustling crowd?
Where now the beauty of the Sabbath kept
With conscientious reverence, as a day
By the Almighty Law-giver pronounced 250
Holy and blest? and where the winning grace
Of all the lighter ornaments attached
To time and season, as the year rolled round?"

"Fled!" was the Wanderer's passionate response,
"Fled utterly! or only to be traced
In a few fortunate Retreats like this;

i behørigt forhold til deres lands behov;
 lærende, skønt sent, at al sand kærlighed,
 al ros, al sikkerhed, al lykke
 hviler på moralloven. Det ægyptiske Theben;
 Tyros ved randen de højtlydende bølger;
 Palmyra midt i ørkenen, faldt,* 220
 og de færdigheder døde, som havde skabt dem.
 — Kald Arkimedes frem fra hans begravede grav
 på det hedengangne Syrakus' slette,
 og vismanden skal dybtfølt berette om
 hvor usikker, hvor uberettiget den filosofi
 er i sig selv, hvis styre er udtænkt
 udelukkende for fysiske redskaber: — hvor svage disse
 færdigheder og store opfindelser er, hvis ikke understøttet
 af dyden. — Han, med sukke af tankefuld sorg
 blandt sine rolige overvejelser, ville indrømme 230
 at de ikke ejer det mindste privilegium,
 der kan redde dem fra ren og skær glemsel!"

Da disse ord var kommet over Vandringsmandens læber,
 sagde jeg: „Og besad disse overroste færdigheder
 i sandhed sådant privilegium, hvordan kunne vi undgå
 sorg og smertefuld tristhed, vi som ærer
 og vil bevare landets gamle hjemlige
 moral som noget uvurderligt,
 dets enkle livsførelse og den sunde værdsættelse,
 der hædrede og opmuntrede den lave stand. 240
 Åh, hvor er nu det særpræg af fred,
 ædruelighed og orden og kysk kærlighed
 og ærlig handel og ubesmített tale
 og ren velvilje og det gæstfri måltid,
 som gjorde selve tanken om landlivet til
 en tanke om et ly for et sind, der modvilligt
 var opholdt af den travle verden?
 Hvor holder man nu den skønne sabbat
 med samvittighedsfuld ærbødighed, som en dag
 erklæret hellig og velsignet af den 250
 almægtige Lovgiver? Og hvor er den indtagende
 ynde af al den lettere pynt, som er knyttet
 til årstiderne under årets gang?"

„Forsvundet!" svarede Vandringsmanden lidenskabeligt,
 „fuldstændigt forsvundet! eller kan kun opspores
 i et nogle få begunstigede tilflugtssteder som dette;

* Tyros: fönikernes vigtigste og ældste by, erobret og udsløttet af muslimerne i 1291. — Palmyra: en oase- og handelsby i antikkens Syrien. Palmyra blev ødelagt år 273 e.Kr. af den romerske kejser Aurelianus. De faldt, da de ikke havde en morallov i deres hjerte (Bushell).

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

Which I behold with trembling, when I think
 What lamentable change, a year — a month —
 May bring; that Brook converting as it runs
 Into an Instrument of deadly bane 260
 For those, who, yet untempted to forsake
 The simple occupations of their Sires,
 Drink the pure water of its innocent stream
 With lip almost as pure. — Domestic bliss,
 (Or call it comfort, by a humbler name,)
 How art thou blighted for the poor Man's heart!
 Lo! in such neighbourhood, from morn to eve,
 The Habitations empty! or perchance
 The Mother left alone, — no helping hand
 To rock the cradle of her peevish babe; 270
 No daughters round her, busy at the wheel,
 Or in dispatch of each day's little growth
 Of household occupation; no nice arts
 Of needle-work; no bustle at the fire,
 Where once the dinner was prepared with pride;
 Nothing to speed the day, or cheer the mind;
 Nothing to praise, to teach, or to command!
 — The Father, if perchance he still retain
 His old employments, goes to field or wood,
 No longer led or followed by his Sons; 280
 Idlers perchance they were, — but in *his* sight;
 Breathing fresh air, and treading the green earth;
 'Till their short holiday of childhood ceased,
 Ne'er to return! That birth-right now is lost.
 Economists will tell you that the State
 Thrives by the forfeiture — unfeeling thought,
 And false as monstrous! Can the Mother thrive
 By the destruction of her innocent Sons?
 In whom a premature Necessity
 Blocks out the forms of Nature, preconsumes 290
 The reason, famishes the heart, shuts up
 The infant Being in itself, and makes
 Its very spring a season of decay?
 The lot is wretched, the condition sad,
 Whether a pining discontent survive,
 And thirst for change; or habit hath subdued
 The soul depressed; dejected — even to love
 Of her dull tasks, and close captivity.
 — Oh, banish far such Wisdom as condemns
 A native Briton to these inward chains, 300
 Fixed in his soul, so early and so deep,
 Without his own consent, or knowledge, fixed!

som jeg betragter skælvende, når jeg tænker på
 hvilken beklagelig forandring et år — en måned —
 kan bringe; kan forvandle den bæk, som løber dér,
 til et redskab af dødbringende gift 260
 for dem, som endnu ufristet til at forsage
 deres fædres enkle bestilling,
 drikker den uskyldige strøms rene vand
 med en mund næsten ligeså ren. — Hjemlig lyksalighed
 (eller kald det hygge med er ydmygere navn,)

hvor er du ikke ødelagt for den fattige mands hjerte!
 Se, i sådant nabolag, fra morgen til aften
 er boligerne tomme! eller måske er moren
 ladt ene, — ingen til at hjælpe med
 at vugge hendes irritable spædbarn; 270
 ingen døtre omkring hende, flittige ved hjulet,
 eller som daglig får den lille vækst
 af husarbejde for hånden; ingen kunstfærdige
 broderiarbejder; ingen travlhed ved ildstedet,
 hvor engang middagsmad stolt blev tilberedt;
 intet til at sætte fart på dagen eller opmuntre sindet med;
 intet at rose eller undervise i eller beordre!
 — Faderen, hvis han måske stadig har
 sine gamle beskæftigelser, går til mark eller skov
 uden længere at blive ledt eller fulgt af sine sønner; 280
 måske var de lediggængere, — undtagen i *hans* øjne;
 der indåndede frisk luft og betrådte den grønne jord,
 indtil deres barndoms korte fridag var forbi
 for aldrig at vende tilbage! Den fødselsret er nu mistet.
 Økonomer vil fortælle dig at staten
 trives ved tabet — ufølsom tanke
 og ligeså falsk som monstrøs! Kan moderen trives
 ved ødelæggelsen af sine uskyldige sønner?
 I hvem en for tidlig nødvendighed
 lukker naturens former ude, forbruger 290
 af fornuften før tiden, sulter hjertet, spærrer
 barnet inde i det selv og gør
 selve foråret til en forfaldets årstid?
 Det er en ulykkelig skæbne, et trist forhold,
 hvad enten en tærende utilfredshed overlever,
 en tørst efter forandring; eller vanen har kuert den
 nedtrykte sjæl; nedslået — i den grad, at den endog elsker
 sine kedelige opgaver og skarpt bevogtede fangenskab.
 — Åh jag sådan visdom langt væk, som dømmer
 en indfødt brite til disse indre lænker, 300
 fæstnet i hans sjæl så tidligt og så dybt
 uden hans billigelse eller viden.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

He is a Slave to whom release comes not,
And cannot come. The Boy, where'er he turns,
Is still a prisoner; when the wind is up
Among the clouds and in the ancient woods;
Or when the sun is rising in the heavens,
Quiet and calm. Behold him — in the school
Of his attainments? no; but with the air
Fanning his temples under heaven's blue arch. 310
His raiment, whitened o'er with cotton flakes,
Or locks of wool, announces whence he comes.
Creeping his gait and cowering — his lip pale —
His respiration quick and audible;
And scarcely could you fancy that a gleam
From out those languid eyes could break, or blush
Mantle upon his cheek. Is this the form,
Is that the countenance, and such the port,
Of no mean Being? One who should be clothed
With dignity befitting his proud hope; 320
Who, in his very childhood, should appear
Sublime — from present purity and joy!
The limbs increase; but, liberty of mind
Thus gone for ever, this organic Frame,
Which from heaven's bounty we receive, instinct
With light, and gladsome motions, soon becomes
Dull, to the joy of her own motions dead;
And even the Touch, so exquisitely poured
Through the whole body, with a languid Will
Performs its functions; rarely competent 330
To impress a vivid feeling on the mind
Of what there is delightful in the breeze,
The gentle visitations of the sun,
Or lapse of liquid element — by hand,
Or foot, or lip, in summer's warmth — perceived.
— Can hope look forward to a manhood raised
On such foundations?"

"Hope is none for him,"
The pale Recluse indignantly exclaimed,
"And tens of thousands suffer wrong as deep.
Yet be it asked, in justice to our age, 340
If there were not, before those Arts appeared,
These Structures rose, commingling old and young,
And unripe sex with sex, for mutual taint;
Then, if there were not, in our far-famed Isle,
Multitudes, who from infancy had breathed
Air unimprisoned, and had lived at large;
Yet walked beneath the sun, in human shape,

Han er en slave, som ikke bliver frigivet og
ikke kan blive det. Drengen, hvor han end vender sig,
er stadig fange; når det blæser op mellem skyerne
og i de ældgamle skove;
eller når solen stiger op på himlen,
stille og rolig. Betragt ham — mens han udvikler
sine evner? Nej; men mens luften
vifter hans tindinger under himlens blå bue. 310
Hans klæder, hvide af bomuldsfnug
eller uldtotter melder om, hvor han kommer fra.
Hans gang er ludende og forknyt — hans læber er blege —
hans åndedræt er hurtigt og hørligt,
og du kunne næppe forestille dig, at et glimt
kunne bryde frem fra de trætte øjne eller rødme
dække hans kind. Er dette skikkelsen af,
er dette ansigtet på, og er holdningen sådan
hos et ikke lavtstående væsen? En der burde være klædt
med en værdighed, der sømmer sig for hans stolte håb; 320
som allerede i sin barndom burde se
ophøjet ud af den tilstedeværende renhed og glæde!
Lemmerne vokser; men da sindets frihed
således for altid er borte, bliver dette fysiske legeme,
— som himlen gavmildt giver os fuld
af lys og glade bevægelser, — snart sløvt,
og dødt for glæden ved sine egne bevægelser;
og selv berøringerne, så fortræffeligt sendt
gennem hele kroppen, udfører sine
funktioner med sløv vilje; er sjældent i stand til 330
at indprente en levende følelse i sindet,
om hvad der er frydefuldt i brisen,
solens blide besøg eller en periode
med et flydende element — mærket
af hånd eller fod eller læber i sommervarmen.
— Kan håbet se frem til en manddom rejst
på et sådant fundament?”
„Der er intet håb for ham,”
udbrød den blege eneboer opbragt,
„og titusinder lider ligeså stor uret. Dog må
man spørge, for at vise vor tidsalder retfærdighed, 340
om der ikke — før denne industri dukkede op og rejste
disse bygninger, idet den sammenblandede gamle og unge
og umodent køn med køn, til gensidig besmittelse —
om der ikke på vor vidtberømte ø var
mangfoldige, som fra barnsben af havde indåndet
uindespærret luft og havde levet frit,
og dog vandret under solen i menneskeskikkelse

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

As abject, as degraded? At this day,
 Who shall enumerate the crazy huts
 And tottering hovels, whence do issue forth 350
 A ragged Offspring, with their own blanched hair
 Crowned like the image of fantastic Fear;
 Or wearing, we might say, in that white growth
 An ill-adjusted turban, for defence
 Or fierceness, wreathed around their sun-burnt brows,
 By savage Nature's unassisted care.
 Naked and coloured like the soil, the feet
 On which they stand; as if thereby they drew
 Some nourishment, as Trees do by their roots,
 From Earth the common Mother of us all. 360
 Figure and mien, complexion and attire,
 Are framed to strike dismay, but the outstretched hand
 And whining voice denote them Supplicants
 For the least boon that pity can bestow.
 Such on the breast of darksome heaths are found;
 And with their Parents dwell upon the skirts
 Of furze-clad commons; and are born and reared
 At the mine's mouth, beneath impending rocks,
 Or in the chambers of some natural cave;
 And where their Ancestors erected huts, 370
 For the convenience of unlawful gain,
 In forest purlieus; and the like are bred,
 All England through, where nooks and slips of ground,
 Purloined in times less jealous than our own,
 From the green margin of the public way,
 A residence afford them, mid the bloom
 And gaiety of cultivated fields.
 — Such (we will hope the lowest in the scale)
 Do I remember oft-times to have seen
 'Mid Buxton's dreary heights. Upon the watch, 380
 Till the swift vehicle approach, they stand;
 Then, following closely with the cloud of dust,
 An uncouth feat exhibit, and are gone
 Heels over head like Tumblers on a Stage.
 — Up from the ground they snatch the copper coin,
 And, on the freight of merry Passengers
 Fixing a steady eye, maintain their speed;
 And spin — and pant — and overhead again,
 Wild Pursuivants! until their breath is lost,
 Or bounty tires, — and every face, that smiled 390
 Encouragement, hath ceased to look that way.

som forkastet, som en fornødret? Hvem skal
 i dag optælle de skrøbelige hytter
 og vaklende rønner, hvorfra et pjaltet 350
 afkom udgår, kronet med deres eget
 blege hår som billede på indbildt frygt;
 eller som bærer, kunne man sige, i denne hvide vækst
 en dårlig tilpasset turban, til forsvar
 eller af vildskab, bundet omkring deres solbrune pande,
 ved den utæmmede naturs uhjulpne omsorg.
 Nøgne og jordfarvede er fødderne
 de står på; som om de derved trak næring
 til sig, ligesom træer med deres rødder
 gør fra jorden, vor alles fælles mor. 360
 Skikkelse og fremtræden, ansigtsudtryk og klæder
 er udformet for at vække bestyrtelse, men den udstrakte
 hånd og klynkende stemme tyder på, at de ansøger
 om den mindste gave, medynk kan skænke.
 Sådanne findes på de mørke heder;
 og bor med deres forældre i udkanten af
 tornbladklædte fællede; og er født og opvokset
 ved minens indgang, under udhængende klipper
 eller i en naturhules kammer;
 og hvor deres forfædre, af hensyn 370
 til ulovlig vinding, opførte hytter i belejlige
 skovomgivelser; og børn opfostres magen til
 over hele England, hvor afkroge og jordstrimler,
 stjålet i en mindre nidkær tid end vor
 fra den offentlige vejs grønne rand,
 gav dem et opholdssted midt blandt de dyrkede
 markers blomster og pragt.
 — Sådanne (vi håber de er de laveste på stigen)
 husker jeg tit at have set mellem
 Buxtons trøstesløse bakker. De står 380
 på vagt til det hurtige køretøj nærmer sig;
 så, idet de følger tæt efter støvskyen,
 udviser de en mærkværdig adfærd, og er afsted
 med kolbøtter som akrobater på en scene.
 — Op fra jorden snupper de kobbermønterne*
 og mens de fæstner et ufravendt øje på lasten af
 lystige passagerer, holder de farten;
 og snurrer rundt — og stønner — og op igen,
 vilde forfølgere! indtil de mister vejret
 eller gavmildheden bliver træt — og alle ansigter, som 390
 smilede opmuntring, er holdt med at se den vej.

* De kaster sig over pengene, griber dem og ruller videre i en kolbøtte, hvorved de omgående er oppe igen.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

— But, like the Vagrants of the Gypsy tribe,
These, bred to little pleasure in themselves,
Are profitless to others. Turn we then
To Britons born and bred within the pale
Of civil polity, and early trained
To earn, by wholesome labour in the field,
The bread they eat. A sample should I give
Of what this stock produces to enrich
And beautify the tender age of life, 400
A sample fairly culled, ye would exclaim,
"Is this the whistling Plough-boy whose shrill notes
Impart new gladness to the morning air?"
"Forgive me! if I venture to suspect
That many, sweet to hear of in soft verse,
Are of no finer frame: — his joints are stiff;
Beneath a cumbrous frock that to the knees
Invests the thriving churl, his legs appear,
Fellows to those which lustily upheld
The wooden stools, for everlasting use, 410
On which our Fathers sate. And mark his brow!
Under whose shaggy canopy are set
Two eyes, not dim, but of a healthy stare;
Wide, sluggish, blank, and ignorant, and strange;
Proclaiming boldly that they never drew
A look or motion of intelligence
From infant conning of the Christ-cross-row,
Or puzzling through a Primer, line by line,
Till perfect mastery crown the pains at last.
— What kindly warmth from touch of fostering hand, 420
What penetrating power of sun or breeze,
Shall e'er dissolve the crust wherein his soul
Sleeps, like a caterpillar sheathed in ice?
This torpor is no pitiable work
Of modern ingenuity; no Town
Nor crowded City may be taxed with aught
Of sottish vice or desperate breach of law,
To which in after years he may be rouzed.
— This Boy the Fields produce: his spade and hoe,
The Carter's whip which on his shoulder rests 430
In air high-towering with a boorish pomp,
The sceptre of his sway; his Country's name,
Her equal rights, her churches and her schools,
What have they done for him? And, let me ask,
For tens of thousands uninformed as he?
In brief, what liberty of mind is here?"

— Men, ligesom de omstrefjende sigøjnere,
 er disse, der er opdraget til kun få fornøjelser,
 unyttige for andre. Lad os da vende os mod briter,
 født og opvokset inden for det borgerlige
 samfunds skranker og tidligt oplært
 i at tjene det brød, de spiser, ved gavnligt
 arbejde i marken. Jeg burde give et eksempel på,
 hvad denne slægt frembringer for at berige
 og forskønne livets purunge alder, 400
 et eksempel valgt med rimelighed — I ville udbryde:
 „Er det den fløjtende pløjedreng, hvis skingre toner
 giver morgenluften ny glæde?”
 „Tilgiv mig, hvis jeg drister mig til at nære mistanke om
 at mange, der er henrivende at høre om i blide vers,
 ikke er af finere skikkelse: — hans led er stive;
 under en tung frakke som beklæder den trivselsfulde
 bonde til knæene, kommer hans ben til syne,
 fæller til dem, som til evigt brug, kraftigt
 understøttede træskamlerne, som vore 410
 forfædre sad på. Og læg mærke til hans pande!
 under hvis pjuskede fremspring to øjne er anbragt,
 ikke matte, men med en sund stirren; vidt åbne,
 langsomme, tomme og uvidende og ejendommelige;
 idet de kækt erklærer, at de aldrig har
 fået noget brugbart ud af barneudenadslæren
 af alfabetet eller noget ud af linje for linje at bryde
 hjernen for at komme igennem en begynderbog,
 indtil fuldkommen beherskelse til sidst kroner anstrengelserne.
 — Hvilken venlig varmer fra en opfostrende hånds berøring, 420
 hvilken gennemtrængende styrke af sol og brise
 skal nogensinde opløse skorpen, som hans sjæl
 sover inden i, lig en larve indkapslet i is?
 Denne sløvhed er intet ynkværdigt arbejde
 af moderne opfindsomhed; ingen by
 eller tætbeholdt købstad kan blive anklaget for
 den fordrukkenhed eller fortvivlede brud på loven,
 som han senere hen i livet kan blive opmuntret til.
 — Denne dreng har markerne skabt: hans spade og hakke,
 kærrekudskens pisk, som hviler på hans skulder 430
 og rager højt op i luften med bondsk pomp,
 er hans magts scepter; navnet på hans land,
 dets lige rettigheder, dets kirker og skoler,
 hvad har de gjort for ham? og for titusinde
 uvidende som ham, spørger jeg?
 Kort sagt, hvad er der her af åndelig frihed?”

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

This cheerful sally pleased the mild good Man,
To whom the appeal couched in those closing words
Was pointedly addressed; and to the thoughts
Which, in assent or opposition, rose 440
Within his mind, he seemed prepared to give
Prompt utterance; but, rising from our seat,
The hospitable Vicar interposed
With invitation earnestly renewed.
— We followed, taking as he led, a Path
Along a Hedge of stately hollies framed,
Whose flexile boughs, descending with a weight
Of leafy spray, concealed the stems and roots
That gave them nourishment. How sweet methought,
When the fierce wind comes howling from the north, 450
How grateful, this impenetrable screen!
Not shaped by simple wearing of the foot
On rural business passing to and fro
Was the commodious Walk; a careful hand
Had marked the line, and strewn the surface o'er
With pure cerulean gravel, from the heights
Fetched by the neighbouring brook. — Across the Vale
The stately Fence accompanied our steps;
And thus the Pathway, by perennial green
Guarded and graced, seemed fashioned to unite, 460
As by a beautiful yet solemn chain,
The Pastor's Mansion with the House of Prayer.

Like Image of solemnity conjoined
With feminine allurements soft and fair
The Mansion's self displayed; — a reverend Pile
With bold projections and recesses deep;
Shadowy, yet gay and lightsome as it stood
Fronting the noon-tide Sun. We paused to admire
The pillared Porch, elaborately embossed;
The low wide windows with their mullions old; 470
The cornice richly fretted, of grey stone;
And that smooth slope from which the Dwelling rose,
By beds and banks Arcadian of gay flowers
And flowering shrubs, protected and adorned.
Profusion bright! and every flower assuming
A more than natural vividness of hue,
From unaffected contrast with the gloom
Of sober cypress, and the darker foil
Of yew, in which survived some traces, here
Not unbecoming, of grotesque device 480

Denne humørfyldte salve behagede den gode milde mand,
til hvem opfordringen, skjult i de afsluttende ord,
tydeligvis var rettet; og de tanker
som enten i accept eller opposition opstod 440
i hans bevidsthed, syntes han parat til straks
at give udtryk for; men da vi rejste os
brød den gæstfrie sognepræst ind
ved ivrigt at gentage sin invitation.
— Han førte an, og vi fulgte efter ham hen ad en sti
langs et hegn dannet af pragtfulde kristtorn,
hvis smidige grene, da de hang nedad ved vægten
af løvrige kviste, skjulte stammen og rødderne,
som gav dem næring. Hvor yndigt tænkte jeg,
når denne voldsomme vind kommer hylende fra nord, 450
hvor behagelig denne uigennemtrængelige skærm!
Den bekvemme gangsti var ikke dannet
ved simpelt slid af foden, der gik til og fra
på landlige ærinder; en omhyggelig hånd
havde markeret ruten og bestrøet overfladen
med rent himmelblåt grus, hentet fra
højderne af den nærliggende bæk. — Hen over dalen
fulgte dette prægtige gærde vore skridt;
og således syntes gangstien, bevogtet og pyntet
med evigt grønt, indrettet på at forbinde, 460
som med en smuk dog højtidelig lænke,
præstegården med bedehuset.

Et lignende billede på højtidelighed forbundet
med blid og skøn kvindelig fortryllelse,
var gården selv; — en ærværdig bygning
med dristige fremspring og dybe kroge;
skyggefuld, dog lys og imødekommende som den stod
med front mod middagssolen. Vi standsede for at
beundre den søjlebesatte indgang, yderst fint bosseret;
de lave brede vinduer med deres gamle sprosseværk; 470
den rigt profilerede gråstenskarnis;*
og den svagt skrånende skrænt som huset rejste sig fra,
beskyttet og forskønnet af arkadiske bede og volde
med brogede blomster og dækket af blomstrende buske.
En strålende overflod! og samtidig antog alle blomster
en mere end naturlig livlig farve
ved den umiddelbare kontrast med
den adstadige cypres' dunkelhed og den mørkere
baggrund af takstræer, hvor nogle spor havde overlevet,
her ikke upassende, af groteske påfund 480

* karnis: gesims; egentligt gesimsen lige under taget.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

And uncouth fancy. From behind the roof
Rose the slim ash and massy sycamore,
Blending their diverse foliage with the green
Of ivy, flourishing and thick, that clasped
The huge round chimneys, harbour of delight
For wren and red-breast, — where they sit and sing
Their slender ditties when the trees are bare.
Nor must I pass unnoticed (leaving else
The picture incomplete, as it appeared
Before our eyes) a relique of old times
Happily spared, a little gothic niche 490
Of nicest workmanship; which once had held
The sculptured Image of some Patron Saint,
Or of the blessed Virgin, looking down
On all who entered those religious doors.

But lo! where from the rocky garden mount
Crowned by its antique summer-house — descends,
Light as the silver fawn, a radiant Girl;
For she hath recognized her honoured Friend,
The Wanderer ever welcome! A prompt kiss 500
The gladsome Child bestows at his request,
And, up the flowery lawn as we advance,
Hangs on the Old Man with a happy look,
And with a pretty restless hand of love.
— We enter; — need I tell the courteous guise
In which the Lady of the place received
Our little Band, with salutation meet
To each accorded? Graceful was her port;
A lofty stature undepressed by Time,
Whose visitation had not spared to touch 510
The finer lineaments of frame and face;
To that complexion brought which prudence trusts in
And wisdom loves. — But when a stately Ship
Sails in smooth weather by the placid coast
On homeward voyage, what — if wind and wave,
And hardship undergone in various climes,
Have caused her to abate the virgin pride,
And that full trim of inexperienced hope
With which she left her haven — not for this,
Should the sun strike her, and the impartial breeze 520
Play on her streamers, doth she fail to assume
Brightness and touching beauty of her own,
That charm all eyes. So bright to us appeared
This goodly Matron, shining in the beams
Of unexpected pleasure. Soon the board
Was spread, and we partook a plain repast.

og underlig fantasi. Bagved taget
 rejste den slanke ask og solide ahorn sig,
 mens de blandede deres forskellige blade med
 vedbendens grønne løv, blomstrende og tæt, som
 greb fast om de uhyre skorstene, — en frydefuld havn
 for gærdesmutte og rødkælk, hvor de sidder og synger
 deres spinkle viser, når træerne er nøgne.
 Heller ikke må jeg undlade at bemærke (ellers bliver
 billedet ufuldstændigt, som det træder frem
 for ens øjne) et levn fra gamle tider,
 lykkeligvis skånet, en lille gotisk niche 490
 af nydeligste udførelse; som engang indeholdt
 det udhuggede billede af en eller anden skytshelgen
 eller af den velsignede jomfru, seende ned
 på alle, der gik ind gennem disse fromme døre.

Men se! hvordan, fra denne klippefulde havehøj,
 kronet af sit antikke sommerhus — en glædestrålende
 pige, let som en sølvskinnede dåkalv, kommer ned mod os;
 for hun havde genkendt sin ærede ven,
 den altid velkomne Vandringsmand. Et raskt kys 500
 skænkede det glade barn ham på hans bøn og
 hang ved den gamle mand med et lykkeligt blik
 og med en temmelig rastløs kærlig hånd,
 mens vi gik op ad den blomstersmykkede græsplæne.
 — Vi gik indenfor; — behøver jeg fortælle
 om den høflige måde, som stedets frue
 modtog vor lille gruppe på, med en hilsen
 til hver enkelt? Hendes holdning var yndefuld;
 en rank skikkelse, ubøjet af tiden,
 hvis besøg ikke havde undladt at berøre 510
 kroppens og ansigtets finere linjer;
 havde frembragt den natur, som fornuft har tillid til
 og visdom elsker. — Men når et stateligt skib
 sejler i roligt vejr langs den fredelige kyst
 på hjemrejsen, hvad så — hvis vind og bølge
 og strabadser udholdt under forskellige himmelstrøg,
 har fået hende til at formindske den jomfruelige stolthed,
 og den fulde udrustning af uerfarent håb,
 som hun forlod havnen med — ikke af disse grunde, ifald
 solen skulle ramme hende og den udeltagende brise 520
 lege med hendes vimpler, undlader hun at fremstå
 glansfuldt og med en egen rørende skønhed,
 som charmerer alle øjne. Så herlig viste
 denne gode kone sig for os, skinnende med den
 uventede glædes skær. Snart var bordet dækket,
 og vi deltog i et enkelt måltid.

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

Here in cool shelter, while the scorching heat
 Oppressed the fields, we sate, and entertained
 The mid-day hours with desultory talk;
 From trivial themes to general argument 530
 Passing, as accident or fancy led,
 Or courtesy prescribed. While question rose
 And answer flowed, the fetters of reserve
 Dropped from our minds; and even the shy Recluse
 Resumed the manners of his happier days.
 He in the various conversation bore
 A willing, and, at times, a forward part;
 Yet with the grace of one who in the world
 Had learned the art of pleasing, and had now
 Occasion given him to display his skill 540
 Upon the steadfast 'vantage ground of truth.
 He gazed with admiration unsuppressed
 Upon the landscape of the sun-bright vale,
 Seen, from the shady room in which we sate,
 In softened perspective; and more than once
 Praised the consummate harmony serene
 Of gravity and elegance — diffused
 Around the Mansion and its whole domain;
 Not, doubtless, without help of female taste
 And female care. — "A blessed lot is yours!" 550
 He said, and with that exclamation breathed
 A tender sigh; — but, suddenly the door
 Opening, with eager haste two lusty Boys
 Appeared, — confusion checking their delight.
 — Not Brothers they in feature or attire,
 But fond Companions, so I guessed, in field,
 And by the river-side — from which they come,
 A pair of Anglers, laden with their spoil.
 One bears a willow-pannier on his back,
 The Boy of plainer garb, and more abashed 560
 In countenance, — more distant and retired.
 Twin might the Other be to that fair Girl
 Who bounded tow'rds us from the garden mount.
 Triumphant entry this to him! — for see,
 Between his hands he holds a smooth blue stone,
 On whose capacious surface is outspread
 Large store of gleaming crimson-spotted trouts;
 Ranged side by side, in regular ascent,
 One after one, still lessening by degrees
 Up to the dwarf that tops the pinnacle. 570
 Upon the Board he lays the sky-blue stone
 With its rich spoil; — their number he proclaims;

Her i køligt læ, medens den svidende hede
 knugede markerne, sad vi og underholdt
 middagstimerne med planløs snak; 530
 idet vi bevægede os fra trivielle emner til almene
 betragtninger, som tilfældet eller indfaldet førte
 eller høflighed foreskrev. Medens spørgsmål
 rejstes og svar flød, faldt reservationens
 lænker af vore sind; og selv den sky eneboer
 genoptog sine lykkeligere dages manerer.
 Han deltog villigt i den vekslende samtale
 og til tider i en fremstrædende rolle;
 dog med den anstand som én der i verden
 har lært den kunst at behage og nu havde 540
 lejlighed til at vise sin færdighed
 på det altid gunstige terræn, som sandhedens er.
 Han stirrede med utilsløret beundring
 på den sollyse dal, set i et mildnet perspektiv
 fra det skyggefulde rum vi sad i;
 og lovpriste mere end en gang
 den fuldendte rolige harmoni
 af højtidelighed og elegance — der bredte
 sig omkring gården og dens hele område;
 ikke, utvivlsomt, uden hjælp af kvindelig smag
 og kvindelig omsorg. — „Deres lod er velsignet!” 550
 sagde han og sukkede stille; — men
 pludselig blev døren åbnet og to kraftige drenge
 kom til syne, ivrige og med hastværk, — forvirring
 standsede deres begejstring. — At dømme efter
 ansigtstræk og klædning var de ikke brødre,
 men gode kammerater, gættede jeg, på marken
 og ved flodbredden — som de kom fra,
 et par lystfiskere, belæst med deres bytte
 Den ene bærer en piletræskurv på sin ryg,
 drengen i jævne tøj og mere genert 560
 i sin optræden, — mere fjern og tilbagetrukket.
 Den anden kunne være tvilling til den kønne pige,
 der kom springende mod os fra havehøjen.
 Dette var en triumferende indtræden for ham! — for se,
 mellem sine hænder holder han en glat blå sten,
 på hvis rummelige overflade et stort lager
 af skinnende rødplettede ørreder er spredt ud;
 lagt side ved side og stablet regelmæssigt oven
 på hinanden, idet de stadig bliver mindre
 op til dværgen som topper bunken. 570
 På bordet lægger han den himmelblå sten
 med dens rige bytte; — han forkynder deres antal;

THE EXCURSION. BOOG EIGHT

Tells from what pool the noblest had been dragged;
And where the very monarch of the brook,
After long struggle, had escaped at last —
Stealing alternately at them and us
(As doth his Comrade too) a look of pride.
And, verily, the silent Creatures made
A splendid sight, together thus exposed;
Dead — but not sullied or deformed by Death, 580
That seemed to pity what he could not spare.

But oh! the animation in the mien
Of those two Boys! Yea in the very words
With which the young Narrator was inspired,
When, as our questions led, he told at large
Of that day's prowess! Him might I compare,
His look, tones, gestures, eager eloquence,
To a bold Brook which splits for better speed,
And, at the self-same moment, works its way 590
Through many channels, ever and anon
Parted and reunited: his Compeer
To the still Lake, whose stillness is to the eye
As beautiful, as grateful to the mind.
— But to what object shall the lovely Girl
Be likened? She whose countenance and air
Unite the graceful qualities of both,
Even as she shares the pride and joy of both.

My grey-haired Friend was moved; his vivid eye
Glistened with tenderness; his Mind, I knew,
Was full; and had, I doubted not, returned, 600
Upon this impulse, to the theme — erewhile
Abruptly broken-off. The ruddy Boys
Did now withdraw to take their well-earned meal;
And he — (to whom all tongues resigned their rights
With willingness, to whom the general ear
Listened with readier patience than to strain
Of music, lute or harp, — a long delight
That ceased not when his voice had ceased) as One
Who from truth's central point serenely views
The compass of his argument, — began 610
Mildly, and with a clear and steady tone.

fortæller hvilken dam den ædleste er trukket op af;
 og hvor selve bækkens konge
 efter langvarig kamp, til sidst var undsluppet —
 mens han (ligesom sin kammerat) stjålent
 sender dem og os stolte blikke.
 Og sandelig de tavse skabninger udgjorde
 et strålende syn, som de dér var udstillet samlet;
 døde — men ikke besmudset eller vansiret af Døden,
 som syntes at ynke det, han ikke kunne skåne. 580

Men åh hvilket liv strålede der ikke ud
 af disse to drenges ansigter! Ja i selve de ord
 som den unge fortæller var beåndet med,
 da han frit fortalte om dagens tapperhed,
 som vore spørgsmål inviterede til!
 Ham kunne jeg sammenligne,
 hans miner, tonefald, fagter, ivrige veltalenhed,
 med en kraftig bæk, som splittes for at få bedre fart
 og i det selvsamme øjeblik arbejder sin vej
 gennem mange kanaler, der bestandig 590
 skiltes ad og blev forenet: hans ligemand med
 den stille sø, hvis stilhed er ligeså smuk for øjet,
 som den er behagelig for sindet.
 — Men hvad skal den dejlige pige
 sammenlignes med? Hende hvis åsyn og udtryk
 forener begges yndefulde egenskaber,
 ligesom hun deler begges glæde og stolthed.

Min gråhårede ven var bevæget; hans livlige øje
 var blankt af ømhed; hans sind, vidste jeg,
 var fuldt; og var, det tvivler jeg ikke på, ved denne 600
 tilskyndelse vendt tilbage til emnet — der før
 brat blev afbrudt. De rødmossede drenge
 trak sig nu tilbage til deres velfortjente måltid;
 og han — (for hvem alle tunger beredvilligt afstod
 deres rettigheder, til hvem det almindelige øre
 lyttede med villigere tålmodighed end til
 sang, til lut eller harpe, — en langvarig fryd som
 ikke holdt op, når hans stemme var holdt op) som en
 der fra sandhedens centrale punkt roligt iagttager
 sit arguments omfang, — begyndte 610
 mildt og med en klar og fast tone.

Book ninth

Discourse of the Wanderer and an evening visit to the lake.

"To every Form of Being is assigned,"
Thus calmly spake the venerable Sage,
"An *active* principle: — howe'er removed
From sense and observation, it subsists
In all things, in all natures, in the stars
Of azure heaven, the unenduring clouds,
In flower and tree, in every pebbly stone
That paves the brooks, the stationary rocks,
The moving waters, and the invisible air.
Whate'er exists hath properties that spread 10
Beyond itself, communicating good,
A simple blessing, or with evil mixed;
Spirit that knows no insulated spot,
No chasm, no solitude; from link to link
It circulates, the Soul of all the Worlds.
This is the freedom of the Universe;
Unfolded still the more, more visible,
The more we know; and yet is revered least,
And least respected, in the human Mind,
Its most apparent home. The food of hope 20
Is meditated action; robbed of this,
Her sole support, she languishes and dies.
We perish also; for we live by hope
And by desire; we see by the glad light,
And breathe the sweet air of futurity,
And so we live, or else we have no life.
To-morrow — nay perchance this very hour,
(For every moment has its own to-morrow!)
— Those blooming Boys, whose hearts are almost sick
With present triumph, will be sure to find 30
A field before them freshened with the dew
Of other expectations; — in which course
Their happy year spins round. The Youth obeys
A like glad impulse; and so moves the Man
Mid all his apprehensions, cares, and fears, —
Or so he ought to move. Ah! why in age
Do we revert so fondly to the walks
Of Childhood — but that there the Soul discerns
The dear memorial footsteps unimpaired
Of her own native vigour — but for this, 40
That it is given her thence in age to hear
Reverberations; and a choral song,

Niende bog

Vandringsmandens tale og et aftenbesøg til søen.

„Enhver form for væren,” således begyndte den ærværdige Vismand roligt, „er tildelt et *aktivt* princip: — I hvor ringe grad det end kan sanses eller iagttages, findes det i alle ting, i hele naturen, i stjernerne på den azurblå himmel, i de endeløse skyer, i blomst og træ, i alle småsten som brolægger bækkene, i de faststående klipper, de flydende vande og den usynlige luft. Hvad der end eksisterer har egenskaber, som breder sig 10
hinsides det selv, idet de formidler det gode, en enkel velsignelse, eller er blandet med ondt; en ånd for hvem der ikke findes nogen isoleret plet, ingen afgrund, intet ensomt sted; den spreder sig fra led til led, er alle verdeneres sjæl. Dette er universets frihed; den er mere åbenbar, jo mere synlig, jo mere vi ved, og er dog mindst æret og mindst agtet i menneskesindet, dens mest indlysende hjem. Håbets næring 20
er den overvejede handling; berøvet denne, hendes eneste støtte, sygner hun hen og dør. Vi går også til grunde; thi vi lever af håb og længsel; vi ser ved det glade lys og indånder fremtidens liflige luft, og sådan lever vi, eller også har vi ikke noget liv. I morgen — ja måske i selve denne stund, (for hvert øjeblik har sit eget i morgen!) — vil disse blomstrende drenge, hvis hjerter næsten 30
er syge af nuets triumf, med sikkerhed finde en mark foran dem, forfrisket med dug af andre forventninger; — i hvis forløb deres lykkelige år drejer rundt. Ungdommen adlyder en lignende glad impuls; og således bevæger manden sig midt i alle sine bekymringer, ængstelser og bange anelser, — eller sådan burde han bevæge sig. Åh hvorfor vender vi i alderdommen så inderligt tilbage til barndommens stier — hvis det ikke er fordi, at sjælen dér ser de dyrebare mindede fodtrin uhæmmet af sin egen naturlige livskraft — hvis ikke for dette, 40
at det er givet hende i alderdommen at høre genklange fra den tid; og en korsang

Commingling with the incense that ascends
 Undaunted, tow'rds the imperishable heavens,
 From her own lonely altar? — Do not think
 That Good and Wise will ever be allowed,
 Though strength decay, to breathe in such estate
 As shall divide them wholly from the stir
 Of hopeful nature. Rightly is it said
 That Man descends into the VALE of years; 50
 Yet have I thought that we might also speak,
 And not presumptuously I trust, of Age,
 As of a final EMINENCE, though bare
 In aspect and forbidding, yet a Point
 On which 'tis not impossible to sit
 In awful sovereignty — a place of power —
 — A Throne, which may be likened unto his,
 Who, in some placid day of summer, looks
 Down from a mountain-top, — say one of those
 High peaks, that bound the Vale where now we are. 60
 Faint, and diminished to the gazing eye,
 Forest and field, and hill and dale appear,
 With all the shapes upon their surface spread.
 But, while the gross and visible frame of things
 Relinquishes its hold upon the sense,
 Yea almost on the mind itself, and seems
 All unsubstantialized, — how loud the voice
 Of waters, with invigorated peal
 From the full River in the vale below,
 Ascending! — For on that superior height 70
 Who sits, is disencumbered from the press
 Of near obstructions, and is privileged
 To breathe in solitude above the host
 Of ever-humming insects, mid thin air
 That suits not them. The murmur of the leaves
 Many and idle, touches not his ear;
 This he is freed from, and from thousand notes
 Not less unceasing, not less vain than these, —
 By which the finer passages of sense
 Are occupied; and the Soul, that would incline 80
 To listen, is prevented or deterred.

And may it not be hoped, that, placed by Age
 In like removal tranquil though severe,
 We are not so removed for utter loss;
 But for some favour, suited to our need?
 What more than this, that we thereby should gain
 Fresh power to commune with the invisible world,
 And hear the mighty stream of tendency

blandet sammen med røgelsen, der uforsagt
 stiger op mod den uforgængelige himmel,
 fra hendes eget ensomme alter? — Skønt styrke
 forfalder, så tro ikke, at de gode og vise
 nogensinde vil få lov til at leve i en tilstand,
 hvor de helt og holdent er adskilt fra
 den håbefulde naturs røre. Med rette er
 det hævdet, at mennesket stiger ned i årenes DAL; 50
 dog har jeg tænkt på, at vi også kunne tale om
 alderdommen, og ikke indbildsk vil jeg mene,
 som om en sidste HØJ, der, skønt bar af
 udseende og utillokkende, så dog er et sted,
 hvor det er ikke umuligt at sidde
 i ærefrygtindgydende enevælde — en magtens plads —
 — en trone der kan lignedes med ham, som
 på en behagelig sommerdag ser
 ned fra en bjergtop, — f.eks. en af de 60
 høje tinder, der omgrænser dalen, hvor vi er nu.
 Svagt og formindsket for det strålende øje,
 kommer skov og mark og bakke og dal til syne,
 med alle formerne bredt ud over deres overflade.
 Men medens tingenes grove og synlige skikkelse
 slipper sit greb om sanserne,
 ja næsten om sindet selv og synes
 helt ustofliggjorte, — hvor højt vandets
 stemme, med styrkende brag
 fra hele floden i dalen nedenunder, 70
 stiger op! — For den, der sidder på
 den øverste top, er lettet for presset af
 nære hindringer og er privilegeret
 til i ensomhed at ånde over evigtsummende
 insekters sværm, midt i den tynde luft
 som ikke passer dem. Raslen af bladene,
 mange og formålsløst, rører ikke hans øre;
 dette er han befriet for og for tusinde toner, ikke
 mindre vedvarende, ikke mindre tomme end disse, —
 som sansernes finere gange er optaget af, 80
 og som sjælen, der ville være tilbøjelig
 til at lytte, er forhindret i eller afskrækket fra.

Og kan man ikke håbe på, at anbragt af alderdommen
 i en lignende stille, skønt streng, borttrykkethed,
 er vi ikke således borttrykket for at tabe alt, men for en
 eller anden gunst skyld, der passer til vore behov?
 Hvad mere end dette, at vi derved skulle erhverve
 friske kræfter til at være i kontakt med den usynlige
 verden og høre tendensens mægtige strøm

Uttering, for elevation of our thought,
 A clear sonorous voice, inaudible 90
 To the vast multitude; whose doom it is
 To run the giddy round of vain delight,
 Or fret and labour on the Plain below.

But, if to such sublime ascent the hopes
 Of Man may rise, as to a welcome close
 And termination of his mortal course,
 Them only can such hope inspire whose minds
 Have not been starved by absolute neglect;
 Nor bodies crushed by unremitting toil;
 To whom kind Nature, therefore, may afford 100
 Proof of the sacred love she bears for all;
 Whose birth-right Reason, therefore, may ensure.

For me, consulting what I feel within
 In times when most existence with herself
 Is satisfied, I cannot but believe,
 That, far as kindly Nature hath free scope
 And Reason's sway predominates, even so far,
 Country, society, and time itself,
 That saps the Individual's bodily frame
 And lays the generations low in dust, 110
 Do, by the Almighty Ruler's grace, partake
 Of one maternal spirit, bringing forth
 And cherishing with ever-constant love,
 That tires not, nor betrays. Our Life is turned
 Out of her course, wherever Man is made
 An offering, or a sacrifice, a tool
 Or implement, a passive Thing employed
 As a brute mean, without acknowledgment
 Of common right or interest in the end;
 Used or abused, as selfishness may prompt. 120

Say, what can follow for a rational Soul
 Perverted thus, but weakness in all good,
 And strength in evil? Hence an after-call
 For chastisement, and custody, and bonds,
 And oft-times Death, avenger of the past,
 And the sole guardian in whose hands we dare
 Entrust the future. — Not for these sad issues
 Was Man created; but to obey the law
 Of life, and hope, and action. And 'tis known
 That when we stand upon our native soil, 130
 Unelbowed by such objects as oppress
 Our active powers, those powers themselves become
 Strong to subvert our noxious qualities:
 They sweep away infection from the heart;

ytre sig, til opløftelse af vor tanke,
 med en klar fyldig røst, uhørlig 90
 af den store mængde; hvis skæbne det er
 at løbe den tomme fryds svimle runde
 eller ærgre sig og arbejde på sletten nedenunder.

Men hvis menneskets håb kan stige til en sådan
 sublim højde, som til at hilse slutning
 og ende på hans jordiske løbebane velkommen,
 da kan et sådant håb kun inspirere dem, hvis sind
 ikke er blevet sultet ved fuldstændig forsømmelse;
 eller hvis kroppe er blevet knust under ubønhørligt slid;
 til hvem den venlige natur derfor kan give 100
 bevis på den hellige kærlighed, den nærer for alle;
 hvis fødselsrettigheder fornuften derfor kan sikre.
 Hvad mig angår, når jeg rådfører mig med det, jeg føler
 inderst inde, i tider hvor det meste af tilværelsen
 er tilfreds med sig selv, kan jeg ikke andet end tro, —
 i den grad den venlige natur har frit spillerum,
 og fornuften i lige grad er den fremherskende magt, —
 at land, samfund og tiderne selv,
 som udmarver individets fysiske legeme
 og slår generationerne ned i støvet, 110
 tager, ved den almægtige herskers nåde, del
 i en moderlig ånd, der med evig uforanderlig
 kærlighed frembringer og værner om, og
 som ikke trættes og ikke svigter. Vor tilværelse
 er bragt ud af kurs, overalt hvor mennesket er gjort
 til et produkt, et offer, et værktøj
 eller redskab, en passiv ting, anvendt
 som et dyr uden at anerkende en
 fælles rettighed til eller interesse i målet — brugt
 eller misbrugt som egennytte kan give anledning til. 120
 Ja, hvad kan der ske med en rationel sjæl
 fordærvet således, andet end at blive svag i alt godt
 og stærk i det onde? Derfor er der
 et efterkrav på straf, arrest og lænker
 og ofte død, fortidens hævner,
 og den eneste vogter i hvis hænder vi vover
 at betro fremtiden. — Ikke til disse triste sager
 blev mennesket skabt; men for at adlyde livets,
 håbets og handlingens lov. Og det er kendt,
 at når vi står på vor hjemlige muld uden at blive 130
 trængt af sådanne genstande, som undertrykker
 vore aktive åndsevner, bliver de evner, der kan
 tilintetgøre vore skadelige egenskaber, selv stærke:
 de fejer smitten bort fra hjertet;

And, by the substitution of delight,
 Suppress all evil; whence the Being moves
 In beauty through the world; and all who see
 Bless him, rejoicing in his neighbourhood."

"Then," said the Solitary, "by what power
 Of language shall a feeling Heart express 140
 Her sorrow for that multitude in whom
 We look for health from seeds that have been sown
 In sickness and for increase in a power
 That works but by extinction. On themselves
 They cannot lean, nor turn to their own hearts
 To know what they must do; their wisdom is
 To look into the eyes of others, thence
 To be instructed what they must avoid:
 Or rather let us say, how least observed,
 How with most quiet and most silent death, 150
 With the least taint and injury to the air
 The Oppressor breathes, their human Form divine,
 And their immortal Soul, may waste away."

The Sage rejoined, "I thank you — you have spared
 My voice the utterance of a keen regret,
 A wide compassion which with you I share.
 When, heretofore, I placed before your sight
 A most familiar object of our days,
 A Little-one, subjected to the Arts 160
 Of modern ingenuity, and made
 The senseless member of a vast machine,
 Serving as doth a spindle or a wheel;
 Think not, that, pitying him, I could forget
 The rustic Boy, who walks the fields, untaught;
 The Slave of ignorance, and oft of want,
 And miserable hunger. Much too much
 Of this unhappy lot, in early youth
 We both have witnessed, lot which I myself
 Shared, though in mild and merciful degree:
 Yet was my mind to hindrances exposed, 170
 Through which I struggled, not without distress
 And sometimes injury, like a Sheep enthralled
 Mid thorns and brambles; or a Bird that breaks
 Through a strong net, and mounts upon the wind,
 Though with her plumes impaired. If they, whose souls
 Should open while they range the richer fields
 Of merry England, are obstructed less

og undertvinger al ondt ved at erstatte den
med glæde; derfor bevæger personen sig
i skønhed gennem verden; og alle, som ser ham,
velsigner ham og fryder sig over hans naboskab.”

„Så,” sagde den Enlige, „ved hvilken
sproglig kraft skal et følende hjerte 140
udtrykke sin sorg over den hob, hos hvem
vi leder efter sundhed fra frø, der er blevet sået
i sygdom – og over forøgelsen af en magt, som kun
arbejder ved at udslette? Hjælpe sig selv kan
de ikke, heller ikke ty til deres egne hjerter
for at vide, hvad de skal gøre; deres visdom
består i at se ind i andres øjne og derfra
blive belært om, hvad de skal undgå:
eller lad os hellere sige, hvordan mindst bemærket,
hvordan med en yderst rolig og stille død, 150
med den mindste besmittelse og skade af luften
som undertrykkeren indånder, deres guddommelige
menneskeskikkelse og deres udødelige sjæl kan sygne hen.

Den Vise svarede, „jeg takker dig – du har skånet
mig fra at ytre en stærk beklagelse og
en stor medfølelse, som jeg deler med dig.
Da jeg før anbragte en yderst velkendt
genstand fra vore dage foran jeres øjne,
et barn, underkastet den industri den moderne
opfindsomhed har skabt og gjort 160
til et bevidstløst medlem af en vældig maskine,
idet han tjener som en teen eller et hjul gør det;
tro ikke, mens jeg ynker ham, at jeg kunne glemme*
den kraftige dreng, der går rundt på markerne, ulært;
en træl af uvidenhed og ofte af nød
og kummerlig sult. Meget, alt for meget
af denne ulykkelige lod har vi begge været
vidne til i den tidlige ungdom, en lod som jeg
selv delte, skønt i en mild og barmhjertig grad:
dog mødte mit sind forhindringer, 170
som jeg kæmpede mig igennem, ikke uden smerte
og nogle gange med fortræd, lig et får holdt
fangen af tjørne- og brombærbuske; eller en fugl som
bryder gennem et stærkt net og stiger op på vinden,
skønt med beskadiget fjer. Ifald de, hvis sjæle
burde åbne sig, medens de strejfer om på
lystige Englands rigere marker, er mindre hæmmet

* Vandringsmanden refererer til den Enliges indlæg, bog 8; 337-436.

By indigence, their ignorance is not less
 Nor less to be deplored. For who can doubt
 That tens of thousands at this day exist 180
 Such as the Boy you painted, lineal Heirs
 Of those who once were Vassals of her soil,
 Following its fortunes like the beasts or trees
 Which it sustained. But no one takes delight
 In this oppression; none are proud of it;
 It bears no sounding name nor ever bore;
 A standing grievance, an indigenous vice
 Of every country under heaven. My thoughts
 Were turned to evils that are new and chosen,
 A Bondage lurking under shape of good, — 190
 Arts, in themselves beneficent and kind,
 But all too fondly followed and too far;
 To Victims, which the merciful can see
 Nor think that they are Victims; turned to wrongs
 Which Women who have Children of their own
 Regard without compassion, yea with praise!
 I spake of mischief which the wise diffuse
 With gladness, thinking that the more it spreads
 The healthier, the securer we become;
 Delusion which a moment may destroy! 200
 Lastly I mourned for those whom I had seen
 Corrupted and cast down, on favoured ground,
 Where circumstance and nature had combined
 To shelter innocence, and cherish love;
 Who, but for this intrusion, would have lived,
 Possessed of health, and strength, and peace of mind;
 Thus would have lived, or never have been born.

Alas! what differs more than man from man!
 And whence that difference? whence but from himself?
 For see the universal Race endowed 210
 With the same upright form! — The sun is fixed,
 And the infinite magnificence of heaven,
 Within the reach of every human eye;
 The sleepless Ocean murmurs for all ears;
 The vernal field infuses fresh delight
 Into all hearts. Throughout the world of sense
 Even as an object is sublime or fair,
 That object is laid open to the view
 Without reserve or veil; and as a power
 Is salutary, or an influence sweet, 220
 Are each and all enabled to perceive

af fattigdom, er deres uvidenhed ikke mindre
 og ikke mindre at begræde. Thi hvem kan
 betvivle, at titusinde den dag i dag lever 180
 sådan, som den dreng du skildrede, der i lige linje er
 arvinger af dem, som engang var hendes jords vasaller,
 idet han trivedes på jorden ligesom dyrene eller træerne,
 den underholdt. Men ingen fryder sig over denne
 undertrykkelse; ingen er stolte af den, den har intet
 velklingende navn, har heller ikke nogensinde haft det;
 et vedvarende klagemål, en naturlig last
 som ethvert land under himlen har. Jeg vendte
 mine tanker mod onder, som er nye og udvalgte,
 en trældom skjult i det godes skikkelse, — 190
 industrielle færdigheder, i sig selv godgørende og venlige,
 men fulgt alt for ivrigt og alt for langt;
 mod ofre, som de barmhjertige hverken
 kan se eller tro er ofre; mod forurettelser
 som kvinder, der selv har børn,
 betragter uden medlidenhed, ja, med ros!
 Jeg taler om en skade, som de kloge spreder
 med glæde, idet de tror, at jo mere den udbredes
 jo sundere, jo sikre bliver vi;
 En illusion et øjeblik kan ødelægge! 200
 Til sidst sørgede jeg over dem, jeg har set
 fordærvet og nedslået på en begunstiget jord,
 hvor omstændighed og natur havde forenet sig
 for at beskytte uskyldighed og værdsætte kærlighed;
 som, havde det ikke været for denne indtrængen, ville*
 have levet sunde og stærke og med roligt sind;
 ville have levet således eller aldrig været født.

Ak! hvad er mere forskelligt fra mennesket end mennesket selv!
 og hvorfra denne forskellighed? Hvorfra andet end fra ham selv?
 For se, alle racer er skænket den samme 210
 opretgående skikkelse! — Solen er fæstnet,
 og himlens uendelige storslåethed er
 inden for ethvert menneskeøjes rækkevidde;
 det søvnløse ocean bruser for alle ører;
 forårsmarken fylder alle hjerter med
 frisk glæde. Overalt i den sansede verden,
 ligesom en genstand er sublim eller skøn,
 ligger denne genstand åben for alles blikke
 uden indskrænkning eller slør; og ligesom
 en magt er gavnlig eller en indflydelse behagelig, 220
 er alle og enhver sat i stand til at opfatte

* indtrængen: industriens indtrængen.

That power, that influence, by impartial law.
 Gifts nobler are vouchsafed alike to all;
 Reason, — and, with that reason, smiles and tears;
 Imagination, freedom in the will,
 Conscience to guide and check; and death to be
 Foretasted, immortality presumed.
 Strange, then, nor less than monstrous might be deemed
 The failure, if the Almighty, to this point
 Liberal and undistinguishing, should hide 230
 The excellence of moral qualities
 From common understanding; leaving truth
 And virtue, difficult, abstruse, and dark;
 Hard to be won, and only by a few;
 Strange, should he deal herein with nice respects,
 And frustrate all the rest! Believe it not:
 The primal duties shine aloft — like stars;
 The charities that soothe, and heal, and bless,
 Are scattered at the feet of Man — like flowers.
 The generous inclination, the just rule, 240
 Kind wishes, and good actions, and pure thoughts —
 No mystery is here; no special boon
 For high and not for low, for proudly graced
 And not for meek of heart. The smoke ascends
 To heaven as lightly from the Cottage hearth
 As from the haughty palace. He, whose soul
 Ponders this true equality, may walk
 The fields of earth with gratitude and hope;
 Yet, in that meditation, will he find
 Motive to sadder grief, as we have found, — 250
 Lamenting ancient virtues overthrown,
 And for the injustice grieving, that hath made
 So wide a difference betwixt Man and Man.

But let us rather fix our gladdened thoughts
 Upon the brighter scene. How blest that Pair
 Of blooming Boys (whom we beheld even now)
 Blest in their several and their common lot!
 A few short hours of each returning day
 The thriving Prisoners of their Village school;
 And thence let loose, to seek their pleasant homes, 260
 Or range the grassy lawn in vacancy,
 To breathe and to be happy, run and shout
 Idle, — but no delay, no harm, no loss;
 For every genial Power of heaven and earth,
 Through all the seasons of the changeful year,
 Obsequiously doth take upon herself
 To labour for them; bringing each in turn

denne magt, denne indflydelse, ved en retfærdig lov.
 Ædlere gaver er givet ens til alle;
 fornuft, — og med denne fornuft, smil og tårer;
 fantasi, viljens frihed, samvittighed
 til at lede og standse; og en forsmag på
 døden, nemlig den formodede udødelighed.
 Ejendommeligt, og ikke mindre end uhyrligt, kunne man
 så anse nederlaget for at være, hvis den Almægtige, der indtil
 dette punkt har været gavmild og ikke har gjort forskel, 230
 skulle skjule fortræffeligheden ved de moralske egenskaber
 fra almindelig forståelse; idet sandhed og dyd
 bliver vanskelige, uforståelige og dunkle,
 svære at tilegne sig og kun for nogle få;
 ejendommeligt, hvis han heri skulle beskæftige sig med
 nette hensyn og skuffe alle de øvrige! Tro det ikke:
 de første pligter skinner højt oppe — ligesom stjernerne;
 kærlighed som lindrer og heler og velsigner
 er strøet for menneskets fødder — ligesom blomster.
 Lysten til at vær gavmild, det retfærdige styre, 240
 venlige ønsker og gode handlinger og rene tanker —
 der er intet mystisk her; ingen særlig nåde
 for høj og ikke for lav, for stolt bærede
 og ikke for ydmyge af hjerte. Røgen stiger
 til himmels lige så let fra hyttearnen
 som fra det hovmodige slot. Han, hvis sjæl
 grunder over denne ægte lighed, kan gennemvandre
 jordens marker med taknemmelighed og håb;
 dog vil han i denne overvejelse finde
 bevæggrund til tristere sorg, som vi har set, — 250
 da han må begræde ældgamle omstyrtede dyder
 og sørge over den uretfærdige elendighed,
 som har skabt så stor forskel mellem mennesker.

Men lad os hellere fæstne vore tanker
 på den lysere scene. Hvor velsignet er ikke det par
 blomstrende drenge (som vi netop har mødt),
 velsignet i deres forskellige og deres fælles lod!
 Nogle få timer hver dag trives de
 som fanger i deres landsbyskole; og slippes så
 løs for at søge deres behagelige hjem, 260
 eller strejfe omkring på græsengene i lediggang,
 for at trække vejret og være lykkelige, løbe og råbe, som de
 har lyst, — men uden forsinkelse, uden skade, uden tab;
 thi enhver af himlens og jordens naturlige magter
 påtager sig, gennem alle det omskiftelige
 års årstider, underdanigt at arbejde
 for dem; idet de hver efter tur bringer dem

The tribute of enjoyment, knowledge, health,
 Beauty, or strength! Such privilege is theirs,
 Granted alike in the outset of their course 270
 To both; and, if that partnership must cease,
 I grieve not," to the Pastor here he turned,
 "Much as I glory in that Child of yours,
 Repine not, for his Cottage-comrade, whom
 Belike no higher destiny awaits
 Than the old hereditary wish fulfilled,
 The wish for liberty to live — content
 With what heaven grants, and die — in peace of mind,
 Within the bosom of his native Vale.
 At least, whatever fate the noon of life 280
 Reserves for either, this is sure, that both
 Have been permitted to enjoy the dawn;
 Whether regarded as a jocund time
 That in itself may terminate, or lead
 In course of nature to a sober eve.
 Both have been fairly dealt with; looking back
 They will allow that justice has in them
 Been shewn — alike to body and to mind."

He paused, as if revolving in his soul
 Some weighty matter, then, with fervent voice 290
 And an impassioned majesty, exclaimed,
 "Oh for the coming of that glorious time
 When, prizing knowledge as her noblest wealth
 And best protection, this Imperial Realm,
 While she exacts allegiance, shall admit
 An obligation, on her part, to *teach*
 Them who are born to serve her and obey;
 Binding herself by Statute to secure
 For all the Children whom her soil maintains
 The rudiments of Letters, and to inform 300
 The mind with moral and religious truth,
 Both understood, and practised, — so that none,
 However destitute, be left to droop
 By timely culture unsustained, or run
 Into a wild disorder; or be forced
 To drudge through weary life without the aid
 Of intellectual implements and tools;
 A savage Horde among the civilized,
 A servile Band among the lordly free!
 This right, as sacred almost as the right 310
 To exist and be supplied with sustenance
 And means of life, the lisping Babe proclaims
 To be inherent in him, by Heaven's will,

en tribut af nydelse, kundskab, sandhed, skønhed
 eller styrke! Sådant privilegium er deres, skænket
 lige meget til begge ved begyndelsen af deres 270
 livsbane; og hvis dette partnerskab må ophøre,
 vil jeg ikke sørge," her vendte han sig mod sognepræsten,
 „selvom jeg fryder mig meget ved Deres barn,
 vil jeg ikke bekymre mig for hans kammerat fra hytterne,
 som måske ingen højere skæbne venter
 end at få det gamle arvelige ønske opfyldt,
 ønsket om frihed til at leve – tilfreds
 med hvad himlen giver, og så dø –
 med fred i sindet i sin fødedals skød.
 I det mindste, hvilken skæbne livets middag end 280
 forbeholder hver af dem, er dette sikkert, at begge
 har fået lov til at nyde morgengryet;
 om det så bliver betragtet som en lystig tid,
 som må slutte af sig selv, eller i
 naturens løb vil føre til en nøgtern aften.
 Begge er blevet behandlet fair, når de ser tilbage
 vil de indrømme, at retfærdighed har vist
 sig i dem – lige meget i krop og sjæl."

Han tav, som om han vendte og drejede et eller 290
 andet vægtigt stof i sin sjæl, udbrød så med
 varme og lidenskabelig værdighed:
 „Oh for den prægtige tids komme
 hvor, idet det priser viden som sin ædleste rigdom
 og bedste beskyttelse, dette kejserlige rige,
 medens det fordrer troskab, for sin del skal
 indrømme en forpligtelse til at *undervise*
 dem, som er født til at tjene det og adlyde;
 idet det binder sig selv ved en vedtægt til at sikre
 for alle de børn, som dets jord forsørger,
 litteraturens grundlag, og at præge sindet 300
 med moral og religiøs sandhed,
 begge forstået og udøvet, – således at ingen,
 ligegyldigt hvor nødlidende, bliver overladt til at
 vansmægte, uunderstøttet af belejlig kultur,
 eller møde vild uorden; eller være tvunget
 til at slide sig gennem et trist liv uden hjælp
 af åndelige instrumenter og værktøjer;
 en uciviliseret horde blandt de civiliserede,
 en servil flok blandt de herreagtige frie!
 Denne rettighed, næsten så hellig som retten 310
 til at eksistere og blive forsynet med midler til livets
 opretholdelse, erklærer det læspende
 spædbarn for sit medfødte eje, ved himlens vilje,

For the protection of his innocence;
 And the rude Boy — who, having overpast
 The sinless age, by conscience is enrolled,
 Yet mutinously knits his angry brow,
 And lifts his wilful hand on mischief bent,
 Or turns the sacred faculty of speech
 To impious use — by process indirect 320
 Declares his due, while he makes known his need.
 — This sacred right is fruitlessly announced,
 This universal plea in vain addressed,
 To eyes and ears of Parents who themselves
 Did, in the time of their necessity,
 Urge it in vain; and, therefore, like a prayer
 That from the humblest floor ascends to heaven,
 It mounts, to reach the State's parental ear;
 Who, if indeed she own a Mother's heart,
 And be not most unfeelingly devoid 330
 Of gratitude to Providence, will grant
 The unquestionable good; which, England, safe
 From interference of external force,
 May grant at leisure; without risk incurred
 That what in wisdom for herself she doth,
 Others shall e'er be able to undo.

Look! and behold, from Calpe's sunburnt cliffs
 To the flat margin of the Baltic sea,
 Long-reverenced Titles cast away as weeds;
 Laws overturned, — and Territory split; 340
 Like fields of ice rent by the polar wind
 And forced to join in less obnoxious shapes,
 Which, ere they gain consistence, by a gust
 Of the same breath are shattered and destroyed.
 Meantime, the Sovereignty of these fair Isles
 Remains entire and indivisible;
 And, if that ignorance were removed, which acts
 Within the compass of their several shores
 To breed commotion and disquietude,
 Each might preserve the beautiful repose 350
 Of heavenly Bodies shining in their spheres.
 — The discipline of slavery is unknown
 Amongst us, — hence the more do we require
 The discipline of virtue; order else
 Cannot subsist, nor confidence, nor peace.
 Thus, duties rising out of good possessed,
 And prudent caution needful to avert

til beskyttelse af sin uskyldighed;
 og den udannede dreng – som, indrullet af
 samvittigheden, efter han har overskredet den syndefri
 alder, dog oprørt rynker sin vrede pande
 og overlagt løfter sin hånd, opsat på fortræd
 eller anvender den hellige tale gave til
 ugudelig brug – bebuder indirekte, hvad der 320
 tilkommer ham, mens han bekendtgør sine behov.
 – Denne hellige ret er frugtesløst forkyndt,
 denne almene appel er forgæves rettet
 til øjne og øre hos forældre som selv,
 da det var nødvendigt, forgæves
 bad indtrængende om det; og derfor – som en bøn
 der fra det ydmygeste gulv hæver sig mod himlen –
 stiger den opad for at nå statens forældreøre;
 som, hvis den i sandhed ejer en mors hjerte
 og ikke yderst ufølsomt er blottet for 330
 taknemmelighed for forsynet, vil give
 det ubetvivlelige gode, som England,
 sikret mod indgriben af en fremmed magt,
 kan give efter behag; uden at udsætte sig for
 den risiko at andre nogensinde vil være i stand til
 at gøre det ugjort, det gør for sig selv i sin visdom.

Se! og bemærk fra Calpes solbrændte klipper*
 til Det Baltiske Havs flade bred,
 lange ærede titler kastet bort som ukrudt;
 love tilsidesat, – og territorier delt op; 340
 som ismarker kløvet af polarvinden og tvunget
 til at føje sig sammen i mindre utiltalende former,
 som, før de er i stand til at bestå, ved et vindstød
 af samme vind er splittet og ødelagt.
 I mellemtiden forbliver herredømmet over
 disse skønne øer helt og udeleligt;
 og hvis den uvidenhed blev fjernet, som handler
 inden for omkredsen af deres forskellige kyster
 for at avle tumult og ængstelse,
 kunne hver bevare den smukke ro, som 350
 skinnende himmellegemer har i deres sfære.
 – Slaveriets lydighed er ukendt hos os, –
 derfor har vi så meget mere behov for
 dydens lydighed; ellers kan orden
 ikke eksistere, heller ikke tillid eller fred.
 Således kræver pligter, der opstår af det gode
 man besidder, – og klog forsigtighed, der er nødvendig

* Calpe: Gibraltar

Impending evil, do alike require
 That permanent provision should be made
 For the whole people to be taught and trained. 360
 So shall licentiousness and black resolve
 Be rooted out, and virtuous habits take
 Their place; and genuine piety descend,
 Like an inheritance, from age to age.

With such foundations laid, avaunt the fear
 Of numbers crowded on their native soil,
 To the prevention of all healthful growth
 Through mutual injury! Rather in the law
 Of increase and the mandate from above
 Rejoice! — and Ye have special cause for joy. 370
 — For, as the element of air affords

An easy passage to the industrious bees
 Fraught with their burthens; and a way as smooth
 For those ordained to take their sounding flight
 From the thronged hive, and settle where they list
 In fresh abodes, their labour to renew;
 So the wide waters, open to the power,
 The will, the instincts, and appointed needs
 Of Britain, do invite her to cast off
 Her swarms, and in succession send them forth; 380
 Bound to establish new communities

On every shore whose aspect favours hope
 Or bold adventure; promising to skill
 And perseverance their deserved reward.
 — "Yes," he continued, kindling as he spake,
 "Change wide, and deep, and silently performed,
 This Land shall witness; and, as days roll on,
 Earth's universal Frame shall feel the effect
 Even 'till the smallest habitable Rock,
 Beaten by lonely billows, hear the songs 390
 Of humanized Society; and bloom

With civil arts, and send their fragrance forth,
 A grateful tribute to all-ruling Heaven.
 From Culture, universally bestowed
 On Britain's noble Race in freedom born;
 From Education, from that humble source,
 Expect these mighty issues; from the pains
 And quiet care of unambitious Schools
 Instructing simple Childhood's ready ear:
 Thence look for these magnificent results! 400

til at forhindre forestående ondt, —
 uden forskel, at varig forsørgelse bør skabes,
 for at hele folket kan blive undervist og uddannet. 360
 Så vil tøjlesløshed og skændige beslutninger
 blive udryddet og anstændige vaner
 tage deres plads; og ægte fromhed stige ned
 som en arv fra tidsalder til tidsalder.

Med et sådant fundament, da bort med frygten
 for det antal, der er trængt sammen på deres fødejord,
 så al sund vækst vil blive forhindret ved
 gensidig skade! Fryd jer snarere *
 over loven om forøgelse og fuldmagten 370
 fra oven! — og I har en særlig årsag til glæde.

— Thi, som luftelementet yder
 en let vej for de flittige bier,
 belæsset med deres byrder; og en lige så glat vej
 for dem, der er bestemt til at tage deres lydelige flugt
 fra det myldrende bo og slå sig ned, hvor de lyster
 i friske boliger, for at genoptage deres arbejde;
 således inviterer de vidtstrakte vande, der er åbne for
 Storbritanniens magt, vilje, instinkter og fastsatte behov,
 hende til at befri sig for sine sværme
 og sende dem ud efter hinanden; 380
 forpligtet til at oprette nye samfund
 på enhver kyst, hvis udseende begunstiger håb
 eller dristigt eventyr; idet den lover dygtighed
 og udholdenhed deres fortjente løn.

— „Ja,” fortsatte han, idet han opflammedes mens han talte,
 „store forandringer, og dybe og tavst udført,
 skal dette land bevidne; og som dagene går,
 skal hele den almindelige jord føle virkningen
 selv til den mindste beboelige klippe,
 der bliver slået af enlige bølger, høre sangene om 390
 det menneskeliggjorte samfund; og blomstre
 med civiliserede kunstarter og sende deres vellugt ud,
 en taknemmelig hyldest til den altstyrende himmel.
 Fra kultur, der er skænket til hele
 Britanniens ædle fribårne slægt;
 forvent fra uddannelse, fra denne ydmyge kilde
 disse vældige resultater; fra anstrengelserne
 og stille omsorg af uærgerrige skoler, der
 belærer den simple barndoms villige øre:
 derfor led efter disse storslåede resultater! 400

* frygten ... gensidig skade: refererer til Thomas Maltus' dystre forudsigelser om overbefolkning i *Essay on Population* (1798).

Vast the circumference of hope — and Ye
 Are at its centre, British Lawgivers,
 Ah! sleep not there in shame! Shall Wisdom's voice,
 From out the bosom of these troubled Times
 Repeat the dictates of her calmer mind,
 And shall the venerable Halls ye fill
 Refuse to echo the sublime decree?
 Trust not to partial care a general good;
 Transfer not to Futurity a work
 Of urgent need. — Your Country must complete 410
 Her glorious destiny. — Begin even now,
 Now, when Oppression, like the Egyptian plague
 Of darkness stretched o'er guilty Europe, makes
 The brightness more conspicuous, that invests
 The happy Island where ye think and act:
 Now, when destruction is a prime pursuit,
 Shew to the wretched Nations for what end
 The Powers of civil Polity were given!"

Abruptly here, but with a graceful air
 The Sage broke off. No sooner had he ceased 420
 Than, looking forth, the gentle Lady said,
 "Behold, the shades of afternoon have fallen
 Upon this flowery slope; and see — beyond —
 The Lake, though bright, is of a placid blue;
 As if preparing for the peace of evening.
 How temptingly the landscape shines! — The air
 Breathes invitation; easy is the walk
 To the Lake's margin, where a Boat lies moored
 Beneath her sheltering tree." — Upon this hint
 We rose together: all were pleased — but most 430
 The beauteous Girl, whose cheek was flushed with joy.
 Light as a sun-beam glides along the hills
 She vanished — eager to impart the scheme
 To her loved Brother and his shy Compeer.
 — Now was there bustle in the Vicar's house
 And earnest preparation. — Forth we went,
 And down the Valley on the Streamlet's bank
 Pursued our way, a broken Company,
 Mute or conversing, single or in pairs.
 Thus having reached a bridge, that overarched 440
 The hasty rivulet where it lay becalmed
 In a deep pool, by happy chance we saw
 A two-fold Image; on a grassy bank

Vældig er håbets omkreds — og I
 er i dens centrum, britiske lovgivere,
 åh, sov ikke der i skam! Skal visdommens røst,
 fra disse oprørte tiders skød,
 gentage hendes roligere sinds befalinger,
 og skal de ærværdige sale I fylder
 nægte at genlyde af den sublime forordning?
 Betro ikke et alment gode til fordomsfuld omsorg;
 overfør ikke til fremtiden et arbejde
 af tvingende nød. — Jeres land må fuldende 410
 sin glørværdige skæbne. — Begynd lige nu,
 nu hvor undertrykkelse, lig ægyptisk pest*
 af mørke, udstrakt over skyldige Europa, gør
 stråleglansen, som pryder den lykkelige ø,
 hvor i tænker og handler, mere iøjnefaldende:
 nu hvor ødelæggelse er en hovedbeskæftigelse,
 vis de ulykkelige nationer med hvilket formål
 den borgerlige statsform blev givet!†

Her brød Vismanden pludseligt af, men med
 en elskværdig mine. Ikke så snart var han standset 420
 før den milde Frue, mens hun kiggede ud, udbrød:
 „Se eftermiddagsskyggerne falder på
 den blomstrende skråning; og se søen — bagved —
 der, skønt klar, har en behagelig blå farve;
 som om den forbereder sig på aftenens fred.
 Hvor fristende landskabet skinner! —
 Luften ånder invitation; det er en nem spadseretur
 til søens bred; hvor en båd ligger fortøjret
 under sit beskyttende træ.” — Ved dette vink
 rejste vi os: alle var glade — men mest 430
 den smukke pige, hvis kinder rødmede af glæde.
 Så let som en solstråle glider hen over bakkerne,
 forsvandt hun — ivrig efter at meddele planen
 til sin elskede bror og hans generte ligemand,
 — nu var der travlhed i præstens hus
 og alvorlige forberedelser. — Vi gik ud,
 og fulgtes ad langs åbredden
 ned i dalen; et opløst selskab
 tavst eller samtalende, enkelt- eller parvis.
 Da vi således havde nået broen, som buede sig 440
 henover den lille hastige flod, hvor den lå
 stille i en dyb dam, så vi ved et lykketræf
 et dobbelt billede; en snehvid væder på en

* undertrykkelse: af Napoleon.

† Vandringsmanden, og ligeledes den Enlige, er skotte.

A snow-white Ram, and in the crystal flood
 Another and the same! Most beautiful,
 On the green turf, with his imperial front
 Shaggy and bold, and wreathed horns superb,
 The breathing Creature stood; as beautiful,
 Beneath him, shewed his shadowy Counterpart.
 Each had his glowing mountains, each his sky, 450
 And each seemed centre of his own fair world:
 Antipodes unconscious of each other,
 Yet, in partition, with their several spheres,
 Blended in perfect stillness, to our sight!

"Ah! what a pity were it to disperse,
 Or to disturb, so fair a spectacle,
 And yet a breath can do it!"

These few words

The Lady whispered, while we stood and gazed
 Gathered together, all, in still delight,
 Not without awe. Thence passing on, she said 460
 In like low voice to my particular ear,
 "I love to hear that eloquent Old Man
 Pour forth his meditations, and descant
 On human life from infancy to age.
 How pure his spirit! in what vivid hues
 His mind gives back the various forms of things,
 Caught in their fairest, happiest attitude!
 While he is speaking I have power to see
 Even as he sees; but when his voice hath ceased,
 Then, with a sigh I sometimes feel, as now, 470
 That combinations so serene and bright,
 Like those reflected in yon quiet Pool,
 Cannot be lasting in a world like ours,
 To great and small disturbances exposed."
 More had she said — but sportive shouts were heard;
 Sent from the jocund hearts of those two Boys,
 Who, bearing each a basket on his arm,
 Down the green field came tripping after us.
 — When we had cautiously embarked, the Pair
 Now for a prouder service were address; 480
 But an inexorable law forbade,
 And each resigned the oar which he had seized.
 Whereat, with willing hand I undertook
 The needful labour; grateful task! — to me
 Pregnant with recollections of the time
 When, on thy bosom, spacious Windermere!
 A Youth, I practised this delightful art;
 Tossed on the waves alone, or mid a crew

græsskråning, og i det krystalklare vand
 en anden og den samme! Særdeles smuk
 stod den levende skabning på det grønne græs med
 sit majestætiske ansigt, skægget og modigt,
 og sine ypperligt snoede horn; ligeså smuk
 under ham, viste hans skyggeagtige modpart sig.
 Hver havde sine glødende bjerge, hver sin himmel, 450
 og hver syntes centrum i sin egen herlige verden:
 antipoder, ubevidste om hinanden,
 dog med deres forskellige adskilte sfærer
 blandet i fuldkommen stilhed for vort syn!

Åh, hvilken skam det ville være at adsprede
 eller at forstyrre så skønt et skue,
 og dog et åndedrag kan gøre det!"

Disse få ord

hviskede fru en, mens vi alle stod og stirrede
 i stille fryd, ikke uden ærefrygt.
 Da vi gik videre sagde hun med 460
 samme sagte stemme kun til mit øre:

„Jeg elsker at høre den gamle veltalende mand
 udøse sine meditationer og synge
 om menneskelivet fra barndom til alderdom.
 Hvor ren hans ånd er! i hvilke livlige farver
 hans sind gengiver tingenes varierede former,
 fanget i deres skønneste, lykkeligste stilling.
 Mens han taler, har jeg styrke til at se
 ligesom han ser; men når hans stemme ophører,
 så føler jeg til tider med et suk, som nu, 470
 at kombinationer så rolige og klare
 som dem genspejlet på hin stille dam,
 ikke kan vare ved i en verden som vor,
 der er udsat for store og små forstyrrelser.”

Hun ville have sagt mere — men fornøjede råb hørtes;
 sendt fra de lystige hjerter hos de to drenge,
 der, hver bærende en kurv på armen, kom
 halvvejs springende efter os ned over den grønne mark.
 — Da vi forsigtigt var steget ombord, var parret
 nu beredt til en stoltere tjeneste; 480
 men en ubønhørlig lov forbød det,
 og hver gav afkald på den åre han havde grebet.
 Hvorved jeg med villig hånd påtog mig
 det nødvendige arbejde; et behageligt hverv! —
 for mig, opfyldt af erindringen om en tid,
 da jeg på din overflade, rummelige Windermere!
 som yngling praktiserede denne herlige kunst,
 kastet alene på bølgerne eller blandt en besætning

Of joyous Comrades. — Now the reedy marge
 Cleared, with a strenuous arm I dipped the oar, 490
 Free from obstruction; and the Boat advanced
 Through crystal water, smoothly as a Hawk,
 That, disentangled from the shady boughs
 Of some thick wood, her place of covert, cleaves
 With correspondent wings the abyss of air.
 — "Observe," the Vicar said, "yon rocky Isle
 With birch-trees fringed; my hand shall guide the helm,
 While thitherward we bend our course; or while
 We seek that other, on the western shore, —
 Where the bare Columns of those lofty Firs, 500
 Supporting gracefully a massy Dome
 Of sombre foliage, seem to imitate
 A Grecian Temple rising from the Deep."

"Turn where we may," said I, we cannot err
 In this delicious Region." — Cultured slopes,
 Wild tracts of forest-ground, and scattered groves,
 And mountains bare — or clothed with ancient woods,
 Surrounded us; and, as we held our way
 Along the level of the glassy flood,
 They ceased not to surround us; change of place, 510
 From kindred features diversely combined,
 Producing change of beauty ever new.
 — Ah! that such beauty, varying in the light
 Of living nature, cannot be pourtrayed
 By words, nor by the pencil's silent skill;
 But is the property of him alone
 Who hath beheld it, noted it with care,
 And in his mind recorded it with love!
 Suffice it, therefore, if the rural Muse
 Vouchsafe sweet influence, while her Poet speaks 520
 Of trivial occupations well devised,
 And unsought pleasures springing up by chance;
 As if some friendly Genius had ordained
 That, as the day thus far had been enriched
 By acquisition of sincere delight,
 The same should be continued to its close.

One spirit animating old and young,
 A gypsy fire we kindled on the shore
 Of the fair Isle with birch-trees fringed — and there 530
 Merrily seated in a ring, partook
 The beverage drawn from China's fragrant herb.
 — Launched from our hands the smooth stone skimmed the Lake;
 With shouts we roused the echoes; — stiller sounds

af glade kammerater. — Nu ude af det rørbevoksede
 bælte, dyppede jeg åren med kraftig arm, 490
 fri for hindring; og båden gled fremad
 gennem krystalklart vand, glat som en høg,
 der løst fra en eller anden tæt skovs
 skyggefulde grene, dens skjulested, kløver
 luftsvælget med overensstemte vinger.
 — „Se,” sagde sognepræsten, „klippeøen dér,
 kantet med birketræer; min hånd skal styre roret,
 medens vi rette vor kurs derhen; eller hvis
 vi søger mod den anden, ved den vestlige bred, —
 hvor de nøgne søjler af de høje fyrretræer, 500
 der yndefuldt bær en solid kuppel
 af dunkelt bladhang, syntes at efterligne
 et græsk tempel, der stiger op fra dybet.

„Vi kan sætte kurs mod hvad det skal være,” sagde jeg,
 „vi kan ikke gå fejl i denne liflige egn.” — Beplantede
 skråninger med strækninger af skov og spredte lunde
 og nøgne bjerge — eller beklædt med gamle træer,
 omgav os; og de ophørte ikke med
 at omgive os, da vi fortsatte vor vej hen over
 det spejlblanke flodløbs overflade; skiften af sted 510
 frembragte, ved på forskellig vis at kombinere
 beslægtede træk, til stadighed ny skønhed.
 — Åh, at sådan skønhed, der veksler i den levende
 naturs lys, ikke kan skildres med ord,
 heller ikke af penslens tavse dygtighed;
 men at det alene er hans ejendom,
 som har set det, mærket sig det med omhu,
 og optegnet det i sit sind med kærlighed!
 Det er derfor tilstrækkeligt, hvis den landlige muse
 forunder os disse fortryllende påvirkninger — medens hendes 520
 digter taler om almindelige gøremål, godt udtænkte
 og usøgte fornøjelser, der tilfældigvis dukker op —
 som om en eller anden venlig skytsånd,
 da dagen indtil nu havde beriget os med
 ægte fryd, havde bestemt, at det samme
 skulle vare ved til dens afslutning.

Idet en og samme ånd besjælede gammel som ung,
 byggede vi et sigøjnerbål på bredden
 af den skønne birketræskransede ø
 og indtog dér, lystigt siddende i ring, drikken, 530
 der trækkes fra Kinas velduftende urt.
 — Den glatte sten sendt af sted fra vore hænder slog smut
 på søen; med råb vækkede vi ekkoerne; — tystere lyde

The lovely Girl supplied — a simple song,
 Whose low tones reached not to the distant rocks
 To be repeated there, but gently sank
 Into our hearts; and charmed the peaceful flood.
 Rapaciously we gathered flowery spoils
 From land and water; lilies of each hue —
 Golden and white, that float upon the waves 540
 And court the wind; and leaves of that shy Plant,
 (Her flowers were shed) the Lilly of the Vale,
 That loves the ground, and from the sun withholds
 Her pensive beauty, from the breeze her sweets.

Such product, and such pastime did the place
 And season yield; but, as we re-embarked,
 Leaving, in quest of other scenes, the shore
 Of that wild Spot, the Solitary said
 In a low voice, yet careless who might hear,
 "The Fire, that burned so brightly to our wish, 550
 Where is it now? Deserted on the beach
 It seems extinct; nor shall the fanning breeze
 Revive its ashes. What care we for this,
 Whose ends are gained? Behold an emblem here
 Of one day's pleasure, and all mortal joys!
 And, in this unpremeditated slight
 Of that which is no longer needed, see
 The common course of human gratitude!"

This plaintive note disturbed not the repose
 Of the still evening. Right across the Lake 560
 Our pinnacle moves: then, coasting creek and bay,
 Glades we behold — and into thickets peep —
 Where couch the spotted deer; or raised our eyes
 To shaggy steeps on which the careless goat
 Browzed by the side of dashing waterfalls.
 Thus did the Bark, meandering with the shore,
 Pursue her voyage, till a point was gained
 Where a projecting line of rock, that framed
 A natural pier, invited us to land.
 — Alert to follow as the Pastor led 570
 We clomb a green hill's side; and thence obtained,
 Slowly, a less and less obstructed sight
 Of the flat meadows, and indented coast
 Of the whole lake — in compass seen! Far off,
 And yet conspicuous, stood the old Church-tower,
 In majesty presiding o'er the Vale
 And all her Dwellings; seemingly preserved

sørgede den dejlige pige for — en enkel sang
 hvis sagte toner ikke nåede de fjerne klipper
 for at blive gentaget der, men blidt sank
 ind i vore hjerter; og bedårede den fredfyldte strøm.
 Grådigt samlede vi et bytte af blomster
 fra land og vand; liljer i alle farver —
 gyldne og hvide der flyder på bølgerne 540
 og bejler til vinden; og blade fra den sky plante,
 (den havde tabt sine blomster) liljekonvallen,
 som elsker jorden og nægter solen sin
 melankolske skønhed, brisen sin sødme.

Sådanne produkter og sådant tidsfordriv gav stedet
 og årstiden; men da vi atter gik ombord,
 og forlod bredden af den vilde plet i søgen efter andre
 scener, sagde den Enlige med sagte stemme,
 dog uden at bekymre sig om hvem der måtte høre det:
 „Bålet som efter vort ønske brændte så strålende, 550
 hvor er det nu? Forladt på stranden
 synes det udslukt; heller ikke skal den viftende brise
 genoplive dets aske. Hvad bryder vi os om det,
 os, hvis mål er nået? Se her et symbol
 på én dags fornøjelser og alle dødelige glæder!
 og i denne uoverlagte ringeagt for hvad
 der ikke længere er behov for, se det
 sædvanlige forløb af menneskelige taknemmelighed!”

Den klagende tone forstyrrede ikke den stille
 aftenhvile. Tværs over søen bevæger 560
 vor slup sig: så, da vi sejler nær vig og bugt,
 ser vi lysninger — og kigger ind i tykningen —
 hvor det plettede dådyr ligger; eller løfter vore øjne
 til stejle buskdækkede skrænter, som den sorgløse ged
 græssede på ved siden af plaskende vandfald.
 Således fortsatte barken sin sørejse, bugtende
 sig langs kysten, indtil et punkt blev nået
 hvor en fremspringende klipperand, som dannede
 en naturlig mole, indbød os til at gå i land.
 — Idet vi rask fulgte efter, hvor præsten førte an, 570
 besteg vi en grøn bakke; og opnåede derfra,
 langsomt, et mindre og mindre hindret
 udsynet til de flade enge og søens
 indskårne kyst — i hele dens omkreds! Langt borte
 og dog iøjnefaldende stod det gamle kirketårn
 og præsiderede majestætisk over dalen
 og alle hendes bosteder; tilsyneladende beskyttet

From the intrusion of a restless world
By rocks impassable and mountains huge.

Soft heath this elevated spot supplied, 580
With resting-place of mossy stone; — and there
We sate reclined — admiring quietly
The frame and general aspect of the scene;
And each not seldom eager to make known
His own discoveries; or to favourite points
Directing notice, merely from a wish
To impart a joy, imperfect while unshared.
That rapturous moment ne'er shall I forget
When these particular interests were effaced
From every mind! — Already had the sun, 590
Sinking with less than ordinary state,
Attained his western bound; but rays of light —
Now suddenly diverging from the orb
Retired behind the mountain tops or veiled
By the dense air — shot upwards to the crown
Of the blue firmament — aloft — and wide:
And multitudes of little floating clouds,
Pierced through their thin ethereal mould, ere we,
Who saw, of change were conscious, had become
Vivid as fire — clouds separately poized, 600
Innumerable multitude of Forms
Scattered through half the circle of the sky;
And giving back, and shedding each on each,
With prodigal communion, the bright hues
Which from the unapparent Fount of glory
They had imbibed, and ceased not to receive.
That which the heavens displayed, the liquid deep
Repeated; but with unity sublime!

While from the grassy mountain's open side
We gazed, in silence hushed, with eyes intent 610
On the refulgent spectacle — diffused
Through earth, sky, water, and all visible space,
The Priest in holy transport thus exclaimed —

"Eternal Spirit! universal God!
Power inaccessible to human thought
Save by degrees and steps which Thou hast deigned
To furnish; for this Image of Thyself,
To the infirmity of mortal sense
Vouchsafed; this local, transitory type
Of thy paternal splendors, and the pomp 620
Of those who fill thy courts in highest heaven,

mod en hvileløs verdens indtrængen
af uoverstigelige klipper og kolossale bjerge.

På denne højtliggende plet, med et hvilested 580
af mosgroede sten, var heden mild; — og der
sad vi tilbagelænet — og beundrede stille
scenens opbygning og hele udseende;
og hver af os var ikke sjældent ivrige efter at gøre vore
egne opdagelser kendte; eller henlede opmærksomheden
på yndede steder, kun ud fra et ønske om at meddele
en glæde, der var ufuldkommen nå udelt med andre.
Det henrivende øjeblik skal jeg aldrig glemme,
da disse særegne interesser blev udslettet 590
fra alles sind! — Solen, endnu ikke sunket
til sin sædvanlig plads, havde allerede,
nået sin vestlige grænse; men lysstråler —
nu pludseligt skilt ud fra kloden, der havde
trukket sig tilbage bagved bjergtoppene eller var tilsløret
af den tætte luft — skød opad til det
blå firmaments krone — højt op — og milevidt:
og talrige små svævende skyer, (hvis tynde
æteriske stof blev gennemboret før vi, som så på,
opdagede om forandringen) var blevet
levende som ild — frit hængende skyer, 600
talløse mængder af former spredt ud
over himlens halve cirkel;
mens de, ødsle i deres omgang, reflekterede
og kastede de strålende farver på hinanden,
som de havde inddrukket fra pragtens usynlige
kilde og ikke var holdt op med at modtage.
Det som himlen viste, gentog det flydende
dyb; men med sublim overensstemmelse!

Mens vi, tysset til tavshed, fra det græsbevoksede
bjergs åbne skrænt stirrede ufravendt 610
på det strålende skue — bredt ud over
jord, himmel, vand og hele det synlige rum,
udbrød præsten i hellig begejstring: #####

„Evide ånd! altets Gud!
utilgængelige magt for mennesketanken, undtagen
på den gradvise og trinvis måde Du nådigt har
skænket os; for dette billede af Dig selv,
bevilliget på grund af den moralske sans' svaghed;
dette stedlige, forbigående symbol på din
faderlige pragt, og herligheden hos dem 620
som fylder din højeste himmels forgårde,

The radiant Cherubim; — accept the thanks
 Which we, thy humble Creatures, here convened,
 Presume to offer; we, who from the breast
 Of the frail earth, permitted to behold
 The faint reflections only of thy face,
 Are yet exalted, and in Soul adore!
 Such as they are who in thy presence stand
 Unsullied, incorruptible, and drink
 Imperishable majesty streamed forth 630
 From thy empyreal Throne, the elect of Earth
 Shall be — divested at the appointed hour
 Of all dishonour — cleansed from mortal stain.
 — Accomplish, then, their number; and conclude
 Time's weary course! Or, if by thy decree
 The consummation that will come by stealth
 Be yet far distant, let thy Word prevail,
 Oh! let thy Word prevail, to take away
 The sting of human nature. Spread the law,
 As it is written in thy holy book, 640
 Throughout all Lands; let every nation hear
 The high behest, and every heart obey;
 Both for the love of purity, and hope
 Which it affords, to such as do thy will
 And persevere in good, that they shall rise,
 To have a nearer view of Thee, in heaven.
 — Father of Good! this prayer in bounty grant,
 In mercy grant it to thy wretched Sons.
 Then, nor till then, shall persecution cease,
 And cruel Wars expire. The way is marked, 650
 The guide appointed, and the ransom paid.
 Alas! the Nations, who of yore received
 These tidings, and in Christian Temples meet
 The sacred truth to acknowledge, linger still;
 Preferring bonds and darkness to a state
 Of holy freedom, by redeeming love
 Proffered to all, while yet on earth detained.
 So fare the many; and the thoughtful few,
 Who in the anguish of their souls bewail
 This dire perverseness, cannot choose but ask, 660
 Shall it endure? — Shall enmity and strife,
 Falsehood and guile, be left to sow their seed;
 And the kind never perish? Is the hope
 Fallacious, or shall Righteousness obtain
 A peaceable dominion, wide as earth
 And ne'er to fail? Shall that blest day arrive
 When they, whose choice or lot it is to dwell

de flammende keruber, — modtag takken
 som vi, dine ydmyge skabninger, der er sammenkaldt her,
 vover at tilbyde; vi, som fra den skrøbelige
 jords bryst kun har fået tilladelse at beskue
 det svage genskin af dit ansigt,
 er ikke desto mindre opløftet og tilbeder i sjælen!
 Sådan som de er, der i din nærværelse står
 ubesudlede, ufordævelige og drikker
 uforgængelig storhed, der strømmer ud 630
 fra din himmelske trone, således skal jordens
 udvalgte være — i den fastsatte stund befriet for
 al vanære — rensat for dødeligt smuds.
 — Opfyld da deres antal; og slut
 tidens triste løb! Eller — hvis, ved din befaling,
 fuldendelsen, som vil komme i det stille,
 endnu er langt borte — så lad dit ord sejre,
 oh, lad dit ord sejre, til at borttage
 menneskenaturens brod. Udbred loven, 640
 som den er skrevet i din hellige bog,
 i alle lande; lad enhver nation høre
 dit høje bud og alle hjerter adlyde;
 både af kærlighed til renhed og det håb,
 det giver til sådanne, som gør din vilje
 og er standhaftige i det gode, så de,
 for at se dig tættere på, vil genopstå i himlen.
 — Du Det Godes Far! tilstå af gavmildhed,
 af barmhjertighed tilstå dine stakkels sønner denne bøn.
 Da, og ikke før da, skal forfølgelse ophøre
 og grusomme krige forgå. Vejen er afmærket, 650
 føreren udnævnt og løsepenge betalt.
 Ak, nationerne som fordum modtog
 disse efterretninger og mødtes i kristne templer
 for at anerkende den hellige sandhed, nøler stadig;
 idet de foretrækker bånd og mørke for en tilstand
 af hellig frihed og forløsende kærlighed, der
 tilbydes alle mens endnu holdt fanget på jorden.
 Således er mange faren; og de tænksomme få,
 som i deres sjælekvaler jamrer over
 denne sørgelige trodsighed, kan ikke andet end spørge: 660
 'Vil det vare?' — Vil fjendskab og strid,
 falskhed og svig blive overladt til at så deres sæd;
 og den slags aldrig dø? Er håbet
 vildledende, eller skal retfærdighed opnå
 et fredeligt herredømme, vidtstrakt som jorden
 og aldrig fejle? Vil den velsignede dag komme
 hvor de, hvis valg eller lod det er at bo

In crowded cities, without fear shall live
 Studious of mutual benefit; and he,
 Whom morning wakes, among sweet dewes and flowers 670
 Of every clime, to till the lonely field,
 Be happy in himself? — The law of faith
 Working through love, such conquest shall it gain,
 Such triumph over sin and guilt achieve?
 Almighty Lord, thy further grace impart!
 And with that help the wonder shall be seen
 Fulfilled, the hope accomplished; and thy praise
 Be sung with transport and unceasing joy.

Once, while the Name, Jehovah, was a sound,
 Within the circuit of this sea-girt isle, 680
 Unheard, the savage Nations bowed their heads
 To Gods delighting in remorseless deeds;
 Gods which themselves had fashioned, to promote
 Ill purposes, and flatter foul desires.

Then, in the bosom of yon mountain cove,
 To those inventions of corrupted Man
 Mysterious rites were solemnized; and there,
 Amid impending rocks and gloomy woods,
 Of those dread Idols, some, perchance, received
 Such dismal service, that the loudest voice 690

Of the swoln cataracts (which now are heard
 Soft murmuring) was too weak to overcome,
 Though aided by wild winds, the groans and shrieks
 Of human Victims, offered up to appease
 Or to propitiate. And, if living eyes
 Had visionary faculties to see

The thing that hath been as the thing that is,
 Aghast we might behold this spacious Mere
 Bedimmed with smoke, in wreaths voluminous,
 Flung from the body of devouring fires, 700
 To Taranis erected on the heights
 By priestly hands, for sacrifice, performed
 Exultingly, in view of open day
 And full assemblage of a barbarous Host;

Or to Andates, Female Power! who gave
 (For so they fancied) glorious Victory.
 — A few rude Monuments of mountain-stone
 Survive; all else is swept away. — How bright
 The appearances of things! From such, how changed
 The existing worship; and, with those compared, 710

i tætbefolkede byer, uden frygt skal leve
 opmærksomme på gensidig gavn; og han, som
 morgenen under ethvert himmelstrøg vækker mellem liflige 670
 dugge og blomster for at dyrke den ensomme mark,
 være lykkelig i sig selv? — Troens lov virker gennem
 kærlighed, skal den vinde en sådan sejr,
 triumfere sådan over synd og skyld?
 Almægtige Herre, skænk yderligere af din nåde!
 og med din hjælp skal man se underet
 ske, håbet virkeliggjort; og din pris
 synges med henrykkelse og uophørlig glæde.

Engang, da navnet Jehova var en uhørt lyd
 inden for denne havomkransede øs kyster, 680
 bøjede de vilde stammer deres hoveder
 for guder, der frydede sig ved grusom dåd;
 guder som de selv havde skabt til at fremme
 onde hensigter og rose hæslige ønsker.
 Dengang, i skødet af hin bjergvig, blev gådefulde
 ceremonier til ære for disse opfindelser af fordærvede
 mennesker, højtideligholdt; og der,
 midt blandt overhængende klipper og dunkle skove
 udførtes måske for nogle disse skrækkelige afguder
 sådanne uhyggelige ritualer, at de svulmende 690
 kataracters kraftigste røst (som nu høres
 sagte brusende) var for svag til at overdøve,
 skønt hjulpet af vilde vinde, stønnene og skrigene
 fra menneskeofre, ofret for at formilde
 og forsone. Og hvis levende øjne
 havde synske evner til at se
 de ting som har været, ligesom de ting der er,
 kunne vi forfærdet beskue denne omfangsrige sø
 formørket af røg, der var slynget i talrige snoninger
 fra den samlede masse af fortærende bål, 700
 rejst på højderne for Taranis
 af præstelige hænder, til ofringer, udført
 jublende i dagens fulde lys og foran en
 barbarisk skares fuldtallige forsamling;
 eller for Andales, en kvindelig magt, som gav*
 (thi således troede de) glørværdig sejr.
 — Nogle få simple mindesmærker af bjergsten
 overlever; alt andet er fejlet bort. — Hvor strålende
 tingene ser ud! Fra sådanne, hvor forandret er ikke
 den nuværende gudsyndyrkelse; og sammenlignet med hine, 710

* Taranis: keltisk hovedgud, tordenguden — Andales: en keltisk gudinde, muligvis en hævn-gud.
 — Hele passagen beskriver druidisk religionsudøvelse.

The Worshippers how innocent and blest!
 So wide the difference, a willing mind,
 At this affecting hour, might almost think
 That Paradise, the lost abode of man,
 Was raised again; and to a happy Few,
 In its original beauty, here restored.
 — Whence but from Thee, the true and only God,
 And from the faith derived through Him who bled
 Upon the Cross, this marvellous advance
 Of good from evil; as if one extreme 720
 Were left — the other gained. — O Ye, who come
 To kneel devoutly in yon reverend Pile,
 Called to such office by the peaceful sound
 Of Sabbath bells; and Ye, who sleep in earth,
 All cares forgotten, round its hallowed walls!
 For You, in presence of this little Band
 Gathered together on the green hill-side,
 Your Pastor is emboldened to prefer
 Vocal thanksgivings to the eternal King;
 Whose love, whose counsel, whose commands have made 730
 Your very poorest rich in peace of thought
 And in good works; and Him, who is endowed
 With scantiest knowledge, Master of all truth
 Which the salvation of his soul requires.
 Conscious of that abundant favour shower'd
 On you, the Children of my humble care; —
 On your Abodes, and this beloved Land,
 Our birth-place, home, and Country, while on Earth
 We sojourn, — loudly do I utter thanks
 With earnest joy, that will not be suppressed. 740
 These barren rocks, your stern inheritance;
 These fertile fields, that recompence your pains;
 The shadowy vale, the sunny mountain-top;
 Woods waving in the wind their lofty heads,
 Or hushed; the roaring waters, or the still:
 They see the offering of my lifted hands —
 They hear my lips present their sacrifice —
 They know if I be silent, morn or even:
 For, though in whispers speaking, the full heart
 Will find a vent; and Thought is praise to Him, 750
 Audible praise, to Thee, Omniscient Mind,
 From Whom all gifts descend, all blessings flow!"

This Vesper service closed, without delay,
 From that exalted station, to the plain
 Descending, we pursued our homeward course,
 In mute composure, o'er the shadowy lake,

hvor uskyldige og velsignet gudsdyrkerne.
 Så stor er forskellen, at et villigt sind
 i denne bevægende stund, næsten kunne tro
 at Paradiset, menneskets tabte bolig,
 blev rejst igen; og her genskabt i dets
 oprindelige skønhed til nogle lykkelige få.
 — Hvorfra andet end fra Dig, den sande og eneste Gud,
 og fra troen opnået gennem Ham, som blødte
 på korset, kommer denne vidunderlige fremgang af
 det gode i forhold til det onde; som om én 720
 yderlighed blev forladt — den anden vundet. — Oh I, som
 træder ind for hengivent at knæle i hin ærværdige bygning,
 kaldt til en sådan gudstjeneste ved sabbatklokkernes
 fredelige lyd; og I, som glemt for al bekymring,
 sover i jorden omkring dens hellige mure!
 for Jer, i nærværelse af denne lille flok
 forsamlet på den grønne bakkeskråning,
 er jeres hyrde opmuntret til at fremføre
 talende taksigelser til den evige konge;
 hvis kærlighed, hvis råd, hvis bud har gjort 730
 dine allerfattigste rige på sindsfred
 og på gode gerninger; og ham som er udstyret
 med den nødtørftigste kundskab, mester over al
 den sandhed som frelsen af hans sjæl kræver.
 Bevidst om de rigelige gunstbevisninger I
 overøses med, I børn som jeg ydmygt tager mig af; —
 for jeres boliger og dette højt elskede Land,
 vort fødested, hjem og fædreland, medens
 vi opholder os på jorden, — udtaler jeg højlydt min tak
 med en ivrig glæde, som ikke vil blive undertrykt. 740
 Disse golde klipper, jeres strenge arv;
 disse frugtbare marker, lønnen for jeres anstrengelser;
 den skyggefulde dal, den solbeskinnede bjergtop;
 skove der vajer i vinden med deres høje kroner
 eller er tyste; de brusende vande eller de stille;
 de ser det, mine opløftede hænder tilbyder —
 de hører, at min mund overrækker deres offer —
 de ved hvorfor jeg er tavs om morgenen eller om aftenen:
 for skønt hviskende, vil det fulde hjerte
 finde en udvej; og omtanke er lovprisning af Ham, 750
 hørlig lovprisning af dig alvidende Ånd,
 fra hvem alle gaver kommer, al velsignelse strømmer!"

Da denne aftengudstjeneste var slut, steg vi
 uden opsættelse ned til sletten fra denne
 højtliggende plads og fulgte, under en falmet
 himmel, tavse vejen hjemad over den

Beneath a faded sky. No trace remained
 Of those celestial splendors; grey the vault,
 Pure, cloudless ether; and the Star of Eve
 Was wanting; — but inferior Lights appeared 760
 Faintly, too faint almost for sight; and some
 Above the darkened hills stood boldly forth
 In twinkling lustre, ere the Boat attained
 Her mooring-place; — where, to the sheltering tree
 Our youthful Voyagers bound fast her prow,
 With prompt yet careful hands. This done, we paced
 The dewy fields; but ere the Vicar's door
 Was reached, the Solitary checked his steps;
 Then, intermingling thanks, on each bestowed
 A farewell salutation, — and, the like 770
 Receiving, took the slender path that leads
 To the one Cottage in the lonely dell,
 His chosen residence. But, ere he turned
 Aside, a welcome promise had been given,
 That he would share the pleasures and pursuits
 Of yet another summer's day, consumed
 In wandering with us through the Vallies fair,
 And o'er the Mountain-wastes. "Another sun,"
 Said he, "shall shine upon us, ere we part, —
 Another sun, and peradventure more; 780
 If time, with free consent, be yours to give, —
 And season favours."

To enfeebled Power,
 From this communion with uninjured Minds,
 What renovation had been brought; and what
 Degree of healing to a wounded spirit,
 Dejected, and habitually disposed
 To seek, in degradation of the Kind,
 Excuse and solace for her own defects;
 How far those erring notions were reformed;
 And whether aught, of tendency as good 790
 And pure, from further intercourse ensued;
 This — (if delightful hopes, as heretofore,
 Inspire the serious song, and gentle Hearts
 Cherish, and lofty Minds approve the past)
 My future Labours may not leave untold.

skyggefulde sø. Intet spor var tilbage
 af hin himmelske glans; hvælvingen var grå,
 ren, skyfri æter; og aftenstjernen
 manglede; — men ringere lys skinnede 760
 svagt, næsten for svage til at kunne ses; og nogle
 stod tydeligt frem i et tindrende skær
 over de mørknede høje, før båden nåede
 sin fortøjningsplads; — hvor vore ungdommelige
 sørejsende bandt hendes stævn til det beskyttende træ
 med hurtige dog omhyggelige hænder. Dette gjort,
 gik vi hen over de duggede marker, men før vi nåede
 sognepræstens dør, standsede den Enlige sine skridt;
 så, mens han iblandet tak, skænkede enhver
 en afskedshilsen — og modtog 770
 samme, tog han den smalle sti, der fører
 til den eneste hytte i den ensomme dal,
 han havde valgt til bopæl. Men før han gik
 var det velkomne løfte blevet givet,
 at han ville dele fornøjelser og sysler med os
 en anden sommerdag, brugt på at vandre
 sammen med os gennem de skønne dale,
 og over de øde bjerge. „En anden sol,”
 sagde han, „skal skinne på os før vi skilles, —
 en anden sol og muligvis mere; 780
 hvis tiden, med villigt tilsagn, er jeres at give, —
 og årstiden begunstiger den.”

Hvilken fornyelse,
 ved denne omgang med ubeskadigede sind,
 der var blevet bragt til en svækket styrke; og hvilken
 grad af helbredelse til en såret ånd,
 nedslået og vanemæssigt tilbøjelig til at søge,
 ved nedsættende omtale af sin art,
 undskyldning og trøst for sine egne mangler;
 hvor vidt disse vildfarne forestillinger blev reformeret,
 og om noget, hvis tendens var ligeså god 790
 og ren, fulgte ved videre samtale;
 dette — (hvis frydefulde håb, som hidtil,
 beånder den alvorlige sang, og hvis blide hjerter
 værdsætter og ophøjede sind bifalder det passerede) —
 kan det være mine fremtidige arbejder ikke lader ufortalt.

WORDSWORTHS NOTER TIL UDFLUGTEN

1. Forord, 83-84 *Kom du profetiske ånd, som inspirerer hele jordens menneskesjæl, etc.*

Ikke hvad jeg selv befrygter, heller ikke den vide verdens profetiske sjæl, drømmende om det kommende.

Shakespeares sonetter [nr. 107].

2. 1, 370 *Han så meget til mennesker.*

I 'Heron's Tour in Scotland' findes der en kløgtig redegørelse for de egenskaber, som denne klasse af mennesker plejede at udmærke sig med og til en vis grad stadig gør, og om de fordele samfundet har af deres arbejde. Blandt deres karakteristika undlader han ikke at nævne, at på grund af at måtte tilbringe så meget af deres tid i enlige vandringer i landlige omgivelser, erhverver de hyppigt meditative sindsvaner, og er stærkt disponeret for poetisk og religiøs begejstring. Jeg beklager at jeg ikke har bogen ved hånden til at citere fra, eftersom den på mange måder er interessant.*

3. 3, 116 *tabt i den uransagelige evighed.*

Siden dette afsnit blev digtet, har jeg med så stor fornøjelse læst en passage i Burnets *Theory of the Earth*, der udtrykker lignende følelser, fremkaldt af genstande af tilsvarende natur, at jeg ikke kan lade være med at give den her.

„Hvis der findes noget i naturen på denne jord, som kan give os et skue, der i sandhed er behageligt og værdigt for en filosof, så vil jeg hævde, at det er hændt mig engang; nemlig da jeg, spejdende fra den højeste klint mod Middelhavets kyst, *her* så ud over det blå hav, og *dér* de alpine egne; intet var mere uensartet og forskelligt, heller ikke i sin art mere fremragende og enestående. Dette teater ville jeg med lethed kunne foretrække fremfor alle romerske og græske; og det som naturen her opfører fremfor alle skuespil og væddekampe i amfiteatret. Intet her er blot elegant og yndigt, men kæmpemæssigt og storlået, og som behager både ved dets vældighed og umådelighed. *Her* beskuer jeg havets ensformige overflade, udbredt i ubrudt linje, så stort et område kan ses; *dér* store udbrud fra jordens overflade og umådelige forskelligartede masser, løftet i vejret eller trykket ned, knejsende, hængende, skrånende, dyn-

* Da Wordsworth blev kritiseret for at gøre en pensioneret bissekræmmer (*superannuated Pedlar*) til digtets helt, forøgede han, i 1827-udgaven, noten ved et længere citat fra den nævnte bog af Heron: Robert Heron, *Observations Made in a Journey Through the Western Counties of Scotland*, 1973, bind 1; 89-90, 91 (Bushell). Gennem citatet, der netop understreger og detaljeret beskriver de egenskaber ved bissekræmmerens erhverv og hans naturlige uddannelse, som den her foreliggende note giver udtryk for, retfærdiggør Wordsworth sit valg af netop denne mand som digtets vismand. Noter fra 1827-udgaven findes i (Bushell) og (Hutchinson, 926).

get sammen, alt ujævnt og vildt anbragt. Fra *dette* sted behagede naturens enhed og enkelhed og de uudtømmelige sletter; fra *et andet*, synes den at være en broget kompleksitet af store legemer og et vanvid af ting, der lå hulter til bulter: og som da jeg betragtede dem, ikke forekom mig at stamme fra en by eller en eller anden stad, men at være murbrokker fra en knust verden.

Næsten ved hvert enkelt bjerg var der noget usædvanligt og forunderligt, men frem for de øvrige behagede den afsats mig, jeg sad på; klippen var meget stor og meget høj, og når man kiggede på jorden skjultes dens virkelige højde ved en jævnt skrånende opstigning; når man kiggede ned til havet, var det et frygtindgydende dyb, næsten som var den lodret som en væg. Hinsides dette landskab ved havet var det glat og ensformigt (som det nogle gange er muligt at observere i bjergene), og også selvom der var en revne fra top til bund i denne flade, enten sønderflænget af en jordrystelse af eller af lynnedslag.

I den nedre del af klippen var der en hule, hvor der fandtes et rum og stengrotter, der gik ind i bjerget; de var enten dannet for længe siden af naturen, eller ved havets erosion og vandets gentagne slag. Ind i disse styrtede nemlig med kraft og bragen havets brusende bølger; som atter skummende blev spyttet ud af hulen, som om den brækkede dem op af sin dybe mave.

Den højre side af bjerget var stejl, med skarp klippe og nøgent fjeld; den venstre var ikke i så høj grad forsømt af naturen, da den var prydet med træer; og nær ved bjergets fod vældede en strøm af klart vand frem; som efter at den havde vandet en tilstødende dal — mens den krøb langsomt afsted gennem forskellige bugtninger, som om den forsøgte at forlænge livet — pludselig forsvandt, idet den opslugtes af det store hav. Til slut sad jeg på forbjergets højeste punkt, en passende opragende klippe, i ivrig beskuen. Farvel majestætiske sæde, værdigt for en konge: majestætiske klippe, jeg vil altid huske dig!*

4. 3, 940 *af Mississippi eller den nordlige flod.*

„Et menneske forventes at forbedre sig ved at tage ud i *verden*, ved at besøge *London*. Det gør det kunstneriske menneske; han udvider sin sfære; men ak! sfæren er mikroskopisk. Den er dannet af ubetydelige detaljer, og han overlader sin oprindelige vision til kunstneren for at omfavne den i sin hule. Hans fysiske sanser bliver skarpe endog til gold og umenneskelig lystenhed; medens hans åndelige tilsvarende sløves. Det modsatte gør sig gældende for åndsmennesket. Han, som er anbragt i naturens og Guds sfære, kunne være genstand for latter i Tattersall's og Brookes's og et hånligt smil i St. James;† han ville med sikkerhed blive slugt levende af den første *Pizarro*,‡ der krydsede hans vej. — Men når han vandrer langs Amazonfloden; når han hviler sit øje på de uforlignelige Andesbjerge; når han rejser hen over den langstrakte og vandede savanne; eller fra et stejlt forbjerg betragter det fjerne vældige Stillehav — og føler sig som en fri mand i dette vældige teater og behersker hver eneste modne

* P 89. *Telluris Theoria sacre, &c. Editio secunda.* (Bushell, 388-9).

† Tattersalls: hovedaktionsstedet for væddeløbsheste. — St. James: et fornemt kvarter for aristokratiet med private klubber. En af klubberne hed Brooks's.

‡ Francisco Pizarro (1478-1541), Inkarigetets erobrere.

frugt i denne vildmark og hver eneste af dette vandløbs afkom — så er hans begejstring ikke mindre end fyrstelig. Han er også ligeså blid, som han er stor: hans følelsers ømhed holder trit med hans opløftede sind; thi han siger: „Disse blev skabt af et godt væsen, som, usøgt af mig, anbragte mig her for at nyde dem.” Han bliver på en gang barn og konge. Hans ånd er i ham selv; ud fra dette argumenterer han, ud fra dette handler han, og han argumenterer ufejlbarligt og handler med autoritet. Den ånd, der er inden i ham, er også i hans Gud; og derfor elsker han, og derfor stiger han højt.” — Fra noterne til William Gilberts digt *The Hurricane*.*

Jeg er overbevist om at læseren vil takke mig for ovenstående citat, som, skønt fra en sælsom bog, er et af de fineste stykker moderne engelsk prosa.

5. 4. 130-1 *Det er til sammenligning en let sag
at foragte jorden, etc.*

Om dette emne se Baxters yderst interessante redegørelse for sine egne meninger og sindsstemninger i sin alderdom. Den findes (nyligt genoptrykt) i Dr. Wordsworths *Ecclesiastical Biography*.

- 6 4. 205-6 *Ak! alt i alt passer den udødelige magts gave⁶
i ulige grad sammen med sædvane, etc.*

Dette emne er behandlet udførligt i *Oden* i slutningen af andet bind af forfatterens digte.†

7. 4, 325 *„At kende” — (for at optage de fyndige ord.)*

Den citerede passage fra Daniels digt er stilet til Lady Margaret, grevinde af Cumberland, og de to sidste linjer, trykt i kursiv, er en oversættelse af ham selv fra Seneca. Hele digtet er meget smukt. Jeg kopierer her fire strofer, eftersom de indeholder et beundringsværdigt billede af et vist menneskes sindstilstand i en tid med offentligt røre.

Heller ikke bliver han berørt af tyrannens
tordenskraldstrusler, eller af magtens sure bryn,
som stolt sidder på andres forbrydelser; belæst med
flere himmelråbende synder end dem, han kan tæmme.
Den triste forvirrings storme der kan vokse frem
i nutiden for de kommende tider, forfærder
ham ikke; det har ikke nogle sider overhovedet
der ikke er hans egne, og han ved det værste kan ske.

Skønt hans hjerte (så nært forbundet med jorden)
ikke kan andet end ynke den rådvilde tilstand

10

* William Gilbert (1763-1825?), engelsk teosof og digter; *The Hurricane*, et teosofisk værk fra 1796.

† Digtet der henvises til er *Ode: Antydninger om udødelighed*.

af oprørt og fortvivlet dødelighed,
 som således gør plads for deres egne sorgers
 hæslige fødsel og til stadighed avler
 lidelse af tåbelighed; dog idet han således ser
 den kurs tingene må tage, iagttager han
 ikke noget ukendt, men noget han har forudset.

Og selv om forrykt ambition udpønser og
 bliver udpønset, mens færdighed bedrager og
 bliver bedraget. Selv om mennesket udplyndrer mennesket
 og bygger på blod og rejser sig ved andres ulykke; 20
 og efterlader ødelæggelsens arv til
 storforventende håb, kigger han derpå
 som fra fredens kyst med tørt øje
 og tåler intet tilfælde af ugudelighed.

Således, Frue, lever det menneske, der har forberedt
 en hvile for sine ønsker; og ser alt under sig;
 og har lært denne menneskets bog, der er
 fuld af skrøbelighedens tegn; og sammenlignet
 det bedste ved Hæder med lidelserne ved denne; 30
 ved hvilken, jeg ser, I arbejder alt I kan for
 at plante jeres hjerte, og anbringe jeres tanker så nær
 Hans pragtfulde Hus, som jeres evner magter.

8. 5, 648-9 *Eller bedre, da vi står på hellig jord
 og har de døde omkring os.*

LEO. De, hr., kunne uden tvivl hjælpe mig
 med halvdelen af disse graves historie?

PRÆSTEN. Med otte snese henrundne vintre,
 samt hvad jeg selv har været vidne til,
 og hvad jeg har hørt, kunne jeg måske;
 ved at vende disse små høje én efter én,
 kunne vi to, hr., begive os ud på ejendommelig rejse,
 dog helt på verdens brede landevej.

Fra forfatterens digt *Brødrene*,
 Udgivet i *Lyriske Ballader* i året 1800.

9. 5, 981 *„Natur sørgede over at én skulle dø”
 Southey's Retrospect*

10. 5, 984 *Og hvorfra denne hyldest? Hvorfor disse hensyn?*

De følelser og meninger, der ytres her, er i overensstemmelse med dem, der
 udtrykkes i det følgende *Essay om gravskrifter*, som blev leveret af forfatteren

til Mr. Coleridges tidsskrift 'the Friend'; og eftersom de er dikteret af en ånd, der er beslægtet med den, der gennemtrænger denne og de to følgende bøger, vil den sympatiserende læser næppe være misfornøjet med at se Essayet vedføjet her.

ET ESSAY OM GRAVSKRIFTER

[i uddrag]

[...] Opfindelsen af gravskrifter, som Weever så rigtigt siger i sin Discourse of Funeral Monuments, „bunder i en anelse om eller forudfølelse af udødelighed, som naturligt er indpodet i alle mennesker.” [...]

Og i sandhed, uden bevidstheden om at et udødelighedsprincip fandtes i menneskets sjæl, kunne det aldrig i sig have fået vækket ønsket om at leve i sine medmenneskers erindring, kærlighed alene eller længslen efter den afdøde kunne ikke have frembragt den. Hunden eller hesten dør på marken eller i stalden ved siden af sine artsfæller og er ude af stand til at foregribe den sorg, med hvilken dens omgivelser skal beklage dens død eller sørge over tabet; den kan ikke forud forestille sig denne sorg, den kan ikke danne nogen tanke om den; og kan derfor ikke på nogen mulig måde have et ønske om at efterlade sådan sorg eller sådant minde. Føj til kærlighedsprincippet, som findes hos de lavere dyr, fornuftsevnen, som kun findes hos mennesket; vil forbindelsen af disse forklare ønsket? Det er utvivlsomt en nødvendig konsekvens af denne forening, men som vi kun kan komme til gennem en mellemliggende tanke nemlig den, at der en antydning eller forsikring inden i os om, at en eller anden del af vor natur er uforgængelig. I det mindste er det ubestridelig, at den ene følelse er opstået før den anden. Hvis vi ser tilbage på vor barndom, vil vi opdage, at vi ikke har nogen erindring om en tid, hvor vi ikke havde denne forvisning om udødelighed; hvorimod ønske om at blive husket af vore venner og slægtninge efter døden eller selv i fravær, er, som vi vil opdage, en følelse, der ikke dannes før den sociale følelse er udviklet, og fornuften har forbundet sig med en lang række genstande. Det menneske måtte være ulykkelig og afskåret fra omgang med den bedste del af sin natur, som skulle udlede fornemmelsen af udødelighed, som den eksisterer i et barns bevidsthed, ud fra den tankeløse lystighed eller livlighed af animalsk livsånd, som lammet på engen, eller et hvilket som helst andet irrationelt dyr er udrustet med; hvem kunne kort sagt tilskrive det ren og skær uvidenhed hos barnet; tilskrive det en uformåenhed, som resultat af en ufuldkommen tilstand af hans evner, til på noget tidspunkt i sin tilværelse at komme i kontakt med et dødsbegreb; eller til en ureflekteret indvilligelse i, hvad der er blevet bibragt ham! Har sådan en åbenbarer af naturens mysterier, skønt han måske har glemt sit tidligere selv, nogensinde bemærket den tidlige hårdnakkede og upacificerbare nysgerrighed hos børn, hvad angår emnet oprindelse? Denne enkle kendsgerning beviser ud ad til det uhyrlige ved hine antagelser: thi hvis vi ikke havde nogen umiddelbar ydre vidnesbyrd om, at sindene hos meget unge børn grubler følsomt over døden og udødeligheden, må disse undersøgelser, som vi alle ved, børnene vedvarende foretager, hvad angår *hvorfra*, nødvendigvis inkludere overensstem-

mende vaner med hensyn til at spørge om *hvortil*. Oprindelse og tendens er begreber, der er uadskilleligt forbundne. Aldrig stod et barn ved siden af et rindende vandløb, funderende inde i sig selv over hvilken magt, der fodrede den evige strøm, som vandet fra den aldrig-udmattede kilde kom fra, uden at han uundgåeligt blev drevet frem til at opfølge dette spørgsmål med et andet: „Hvilken afgrund bevæger den sig frem imod? hvilken beholder kan indeholde den vældige indstrømning?” Og ånden i svaret må have været, skønt ordet kunne være hav eller ocean, måske ledsaget af et billede fra et kort eller fra den virkelige genstand i naturen — disse kunne have været *bogstavet*, men *ånden* i svaret må have været ligeså uundgåeligt, — en beholder uden grænser eller mål — intet mindre end uendeligheden. Vi kan så blive retfærdiggjort i at hævde, at hvis følelsen af udødelighed ikke er sameksisterende og tvillingefødt med fornuften, så er den blandt de tidligste af hendes afkom; og yderligere kan vi hævde, at fra disse tos forbund og under deres åsyn, formes menneskets følelsesliv gradvist og åbnes op. [...] — Hvis de sociale følelser, i en skabning der er udrustet med forsynets og fornuftens evne, så ikke havde kunnet åbenbare sig uden støtte i den tro, at mennesket er et udødeligt væsen; og hvis så, som konsekvens heraf, hverken den enkelte døende havde haft et ønske om at overleve i sine fællers erindring, og de heller ikke på deres side havde følt et ønske om for eftertiden at bevare spor af den bortgangne; da følger det, som en sidste slutning, at uden troen på udødelighed, hvori disse forskellige ønsker har deres oprindelse, kunne hverken mindesmærker eller gravskrifter, til kærligt eller rosende minde om den afdøde, have eksisteret i verden. [...]

Det første man [...] må kræve af en gravskrift er, at den taler i et sprog, som berører ens hjerte: det almindelige sprog mennesker taler i, når de taler om døden — selve anledningen til gravskriften — om døden og livet. At fødes og at dø er de to punkter, i hvilke alle mennesker føler de stemmer fuldstændig overens. Dette almindelige sprog kan være så slående i sine udtryk, at det berettiger, at gravskriften roses i høje toner; dog kan den ikke gøre fordring på at roses i de højeste med mindre andre fortræffeligheder tilføjes. Idet vi bevæger os gennem alle mellemliggende trin, vil vi forsøge at afgøre hvilke disse fortræffeligheder er, og hvori fuldkomne kompositioner denne slags består. — Vi vil opdage, at det beror på et passende forhold mellem menneskers almindelige og universelle følelser og af et tydeligt og klart begreb, der skabes i læserens bevidsthed, om den person hvis død beklages, og hvis minde skal bevares; i det mindste om hans karakter, som den forekom dem, der elskede ham og begræder tabet af ham. Den almene medfølelse bør vækkes og gøres levende og afvekslende ved særlige tanker, handlinger og billeder, — detaljer om alder, beskæftigelse, livsførelse, fremgang som den afdøde havde kendt eller modgang, som han havde været udsat for; og disse bør forbindes harmonisk og højtideligholdes af den almindelige medfølelse. De to kræfter skulle gerne moderere, beherske og opløfte hinanden. Læseren bør vide hvem og hvad, det menneske var, som han bliver opfordret til at tænke på med interesse. Man skulle gerne få en klar forestilling (indirekte hvor det er muligt snarere end direkte) om personen, man sørger over. — Forfatteren af gravskrifter er ikke en anatom, som dissekerer sindet; han er heller ikke kunstmaler, som maler et

portræt i ro og mag, når han har tid; hans beskrivelse, må vi huske, bliver udført ved siden af graven; og hvad mere er, graven af én som han elsker og beundrer. Hvilken renhed og glans er den dyd klædt i, hvis billede ikke længere skal velsigne vore levende øjne? En afdød ven eller højt elsket slægtnings karakter kan ikke ses, nej – bør heller ikke kunne ses på anden måde end som et træ gennem en svag dis eller en oplyst tåge, der gør det åndeagtigt og forskønner det; som fjerner, men kun med det formål at delene, som ikke fjernes, derved kan vise sig mere værdige og storartede; kan des mere røre og gøre indtryk. Skal vi så sige, at dette ikke er sandt, ikke er et pålideligt billede; og at hensigterne med mindesmærket derfor ikke er opfyldt? – Det er sandt, og det i højeste grad; for, skønt ting som virkelig fandtes utvivlsomt ikke er synlige; så kan man klart se dele og forhold, som før kun havde været ufuldkomment eller ubevidst set, ved at betragte genstanden gennem dette medium: det er sandhed helliggjort af kærlighed – det forenede produkt af den dødes værd og den levendes hengivenhed! Dette kan let testes. Lad en, hvis øjne af personligt fjendskab er blevet skærpet for at afsløre, hvad der var forkert ved et godt menneskes karakter, – høre nyheden om hans død, og hvilken forandring fremkommer da ikke øjeblikkeligt. Fjendskabet smelter bort; og idet det forsvinder, forsvinder uskønhed, misforhold og vanskabthed; og gennem medfølelse vil en harmoni af kærlighed og skønhed følge. Bring sådan et menneske hen til gravstenen, hvorpå en gravskrift over hans modstander er indskrevet og skrevet i den ånd, vi har anbefalet. Ville han vende sig væk som fra en unyttig fortælling? Nej; – det tankefulde blik, sukket og måske en ufrivillig tåre ville bevidne, at den havde en fornuftig, en ædelmodig og god betydning; og at der på forfatterens sind var forblevet et indtryk, som var et sandt sammendrag af den afdødes karakter; at hans talenter og fortrin blev husket på den ligefremme måde, som de burde huskes på. Sammensætningen og kvaliteten af et retskaffent menneskes sind, overvejet ved siden af graven hvor hans krop smuldrer, bør fremstå og føles som noget midtvejs mellem, hvad han var på jorden, mens han vandrede omkring med sine jordiske skrøbeligheder, og hvad han kan formodes at være som ånd i himlen. [...]

Det er bedre at foretage færre sondringer end at forfølge dette for meget, eller at udfærdige det ufølsomt. Thi intet sted er vi så tilbøjelige til at dvæle ved de dele af vor natur og vore vilkår, hvori vi alle ligner hinanden, som i templet, hvor den universelle Far tilbedes, eller ved siden af graven, som samler alle mennesker om sig og gør den høje og den lave lige. Vi lider og græder med det samme hjerte; vi elsker og er bekymrede for hinanden i samme ånd; vore håb går i samme retning; og de dyder som skal fremhjelpe og støtte os, såsom tålmodighed, sagtmodighed, velvilje, retfærdighed, afholdenhed og beherskede ønsker, vedgår i lige grad os alle. Lad da en gravskrift i det mindste indeholde disse indrømmelser til vor fælles natur; lad heller ikke følelsen af deres betydning blive ofret for at skabe balance i de modsatrettede kvaliteter eller for at redegøre for ganske små forskelle i den enkeltes karakter; som – hvis de ikke (som for det meste vil være tilfældet) opløser sig i ordkunst, selv om de er sande og retfærdige, når de bliver undersøgt – for det meste vil være frygteligt malplaceret; for, da det er sandsynligt, at kun få har udforsket disse detaljer i

menneskenaturen, så kan kun få være interesseret i at opspore dem. Men en gravskrift er ikke en stolt utilgængelig indskrift, som er møntet på den studerende: den stilles til skue for alle – for de vise og de mest uvidende; det er nedladende, tydeligt og beder kærligt om opmærksomhed; dets historie og påmindelser er korte, så de tankeløse, de travle, og dovne ikke bliver afskrækket og de utålmodige heller ikke trætte. Den ludende gamle mand lærer den indgraverede tekst udenad som et andet fadervor; – barnet er stolt over at kunne læse den; – og den fremmede bliver introduceret gennem dens formidling til en vens selskab: den angår alle, og er for alle: – på kirkegården er den udsat for dagen; solen ser ned på stenen, og himlens regn slår mod den. [...]

- 11 6, 19 *Og spir, hvis tavse finger peger mod himlen.*

En medfødt smag lærer mennesker at bygge deres kirker på fladt land med kirkespir, som, da de ikke kan sammenlignes med noget andet objekt, peger som med en tavs finger mod himlen og stjernerne; og nogle gange, når de genspejler det messinggule lys af en rig, skønt regnfuld solnedgang, ligner de en pyramide af ild, der brænder mod himlen. Se 'Friend', af S. T. Coleridge, nr. 14, s. 223.

- 12 7, 635-6 *Det ahorntræ dér som årligt inde sin skygge,
der som i et stateligt telt.*

Dette ahorntræ der ofte synger af bier;
sådanne telte elskede patriarkerne.
S. T. Coleridge

13. 7, 1002 *Rosen og blomsten af konger går til grunde.*

Ordet 'Transit gloria mundi' kommer fornemt til udtryk i indledningen i nogle af de gamle abbediers stiftelsesbreve. Nogle udtryk, som bruges her, er taget fra det i abbediet St. Mary's Furness, hvis oversættelse er som følger.

„Idet jeg hver dag betragter livets usikkerhed, at rosen og blomsten af konger, kejsere og hertuger visner og går til grunde, og at alt med uafbrudt kurs går mod opløsning og død: vil jeg derfor,” etc.

14. 8, 113-4 *Jorden har givet
sine vande, luften sine briser.*

Under behandling af dette emne var det umuligt ikke med taknemmelighed at komme i tanke om det tiltalende billede, som den fortræffelige og elskværdige Dyer har givet af fremstillingsindustriens indflydelse på dette lands udseende i sit digt *The Fleece*. Han skrev på en tid da maskinerne først begyndte at blive taget i brug, og hans kærlige hjerte tilskyndede ham til ikke at forudsige andet end godt. Sandheden har tvunget mig til at dvæle ved de skadelige virkninger, som en dårligt reguleret og overdreven anvendelse af disse kræfter, så beundringsværdige i dem selv, resulterer i.

15. 9, 298 *Idet det binder sig selv ved en vedtægt.*

Dr. Bells* opdagelse leverer forunderlige muligheder for at virkeliggøre dette, og det er umuligt at overvurdere den nytte, som menneskeheden kunne opnå ved den almindelige anvendelse af denne enkle maskine under en oplyst og samvittighedsfuld regering.

SLUT

* Andrew Bell (1753-1832), skotsk pædagog og anglikansk præst. 1789 blev han forstander for vajsenuset i Madras, hvor han med forbillede hos hinduerne udformede et system, hvorefter de ældre elever underviste deres kammerater. I 1816 bidrog han til oprettelsen af et selskab for de fattiges oplæring og lagde grunden til universitetsundervisning i pædagogik i Skotland.

LITTERATUR

- (Butler) J. Butler, ed., *The Ruined Cottage and The Pedlar* by William Wordsworth. USA, 1979. The Cornell Wordsworth.
- (Bushell) S. Bushell et al., eds. *The Excursion*. USA, 2007. The Cornell Wordsworth.
- (Cambridge) Jonathan Wordsworth, ed., *William Wordsworth: The Pedlar, Tintern Abbey, The Two-part Prelude*. England, 1985.
- (Cambridge*) Jonathan Wordsworth, ed., *William Wordsworth: The Ruined Cottage, The Brothers, Michael*. England, 1985.
- (Darlington) B. Darlington, ed. *Home at Grasmere* by William Wordsworth. USA, 1977. The Cornell Wordsworth.
- (Gardner) A. Gardner, *The Poetry of William Wordsworth*. England, 1987.
- (Gill) S. Gill, ed. *William Wordsworth: The Major Works*. England, 2000.
- (Gill*) S. Gill, ed. *The Cambridge Companion to Wordsworth*. England 2003.
- (Gill**) S. Gill, *William Wordsworth: A Life*. England, 1990.
- (Gravil) R. Gravil, D. Robinson, ed. *The Oxford Handbook of William Wordsworth*. England, 2015.
- (Hayden) J. O. Hayden, ed. *William Wordsworth: The Poems*, vol. 1-2. USA, 1977.
- (Holm) S. Holm, *Religionsfilosofi*. København, 1970.
- (Hutchinson) T. Hutchinson, ed. *The Poetical Works of Wordsworth*. England, 1911.
- (I. F.) J. Curtis, ed., *The Fenwick Notes of William Wordsworth*. England, 1993. De noter Wordsworth dikterede til Isabella Fenwick I 1843.
- (Knight) W. Knight, ed., *The Poetical Works of William Wordsworth*, vol. 1-8. Skotland, 1882-6.
- (Letters) A. G. Hill, ed. *Letters of William Wordsworth: A New Selection*. England, 1984.
- (Lyon) J. S. Lyon, *The Excursion: a study*. USA, 1950.
- (Mason) E. Mason, *The Cambridge Introduction to William Wordsworth*. England, 2010.
- (Maxwell) J. C. Maxwell, ed. *William Wordsworth: The Prelude. A Parallel Text*. England, 1982.
- (Norton) J. Wordsworth, M. H. Adams, S. Gill, eds. *The Prelude, 1799, 1805, 1850*. USA, 1979.
- (Prelude) E. de Selincourt, ed. *Wordsworth: The Prelude. The 1805 Text*. England 1970.
- (Prelude*) E. de Selincourt, ed./rev. H. Darbishire. *William Wordsworth: The Prelude or Growth of a Poet's mind*. England, 1968.
- (PW) E. de Selincourt og H. Darbishire, eds. *The Poetical Works of William Wordsworth* vol. 1-5. England 1948-.

- (Reed) M. L. Reed, ed. *The Thirteen-Book Prelude* by William Wordsworth vol. 1-2. USA, 1991. The Cornell Wordsworth.
- (Warnock) M. Warnock, *Imagination*. USA, 1976.
W. Wordsworth, *The Excursion*. London, 1814. Google-Books.

MONOGRAFIER, ANTOLOGIER OG ARTIKLER.

- L. Abercrombie, *The Art of Wordsworth*. England, 1952.
- P. Bagchi, *A note on Wordsworth's 'Yarrow Visited'*. Notes and Queries (1964) vol. 11; Oxford Journals. England, 1965.
- J. Bate, *Song of the Earth*. USA, 2000.
- E. C. Batho, *The Later Wordsworth*. England, 1932
- J. Beer, *Wordsworth and the human heart*. USA, 1978.
- E. Birdsall*, *Nature and Society in "Descriptive Sketches"*. Modern Philology, vol. 84, No. 1 (Aug., 1986), pp. 39-52.
- H. Bloom, ed., *William Wordsworth*. USA, 1999.
- G. Brandes, *Hovedstrømninger*, bind 4. København
- S. A. Brooke, *Naturalism in English Poetry*. England, 1974.
- J. F. Danby, *The Simple Wordsworth*. England, 1968.
- H. Darbishire, *The Poet Wordsworth*. England, 1950.
- A. Day, *Romanticism*. England, 1998.
- M. Drabble, *Wordsworth*. England, 1969.
- G. Durrant, *William Wordsworth*. England, 1969.
- A. Fletcher, *Tudor Rebellions*. England, 1983.
- A. Gardiner, *The Poetry of William Wordsworth*. England, 1990.
- S. Gill, *William Wordsworth: A Life*. England 1990.
- S. Gill*, ed., *The Cambridge Companion to Wordsworth*. England, 2003.
- V. Grønbech. *Mystikere i Europa og Indien*, bind 4. København 1932.
- G. H. Hartman, *Wordsworth's Poetry 1787-1814*. USA, 1987.
- U. Hedetoft, *De ensomme personers betydning og funktion i Wordsworth's poesi til og med 'The Excursion'*. København, 1969.
- J. A. W. Heffernan, *Wordsworth's Theory of Poetry*. USA, 1969.
- C. H. Herford, *Wordsworth*. England, 1930.
- M. Jacobus, *Tradition and Experiment in Wordsworth's Lyrical Ballads (1798)*. England, 1976.
- J. E. Jordan, *Why the Lyrical Ballads?* USA, 1976.
- N. Lacey, *Wordsworth's View of Nature*. England, 1948
- N. Longmate, *The Workhouse*. England, 1974.
- A. A. Markley, *Wordsworth's "Ruth"*. Explicator, Sep. 2006, vol. 64,1. USA, 2006.
- J. J. McGann, *The Romantic Ideology*. USA, 1983.
- K. P. Mortensen, *The Time of Unrememberable Being*. København 1998.
- K. P. Mortensen*, *Genkaldelse*. København 2013.
- L. Møller, *The Metaphor of Memory in Wordsworth's Spots of Time*. Orbis Litterarum 69:2, 2014.

- L. Newlyn, „Wordsworth, Coleridge and The ‘Castle og Indolence’ Stanzas”, *Wordsworth Circle* 12:2 (1981: Spring).
- W. J. B. Owen & J. W. Smyser, eds., *Wordsworth’s Political Writings*. USA, 2009.
- W. P. Owen*, *Understanding the Prelude*. England, 2007.
- F. Pyle, *The Ideology of Imagination*. USA, 1995.
- H. D. Rawnsley, *Reminiscences of Wordsworth among the Peasantry of Westmoreland*. England 1968.
- D. Robinson, *William Wordsworth’s Poetry*. England, 2010.
- A. M. Schlutz, *Mind’s World*. USA, 2009.
- H. Taylor, *The Sonnets of William Wordsworth*. Quarterly Review, December 1841. England, 1842.
- H. Taylor*, *Critical Essay on Poetry*. England 1878.
- E. Welsford, *Salisbury Plain*. England, 1966.
- A. O. Wlecke, *Wordsworth and the Sublime*. USA, 1973.
- R. Woof, ed., *William Wordsworth, The Critical Heritage*, vol. 1: 1793-1820. England, 2001.
- J. Wyatt, *Wordsworth’s Poems of Travel, 1819-42*. USA, 1999.